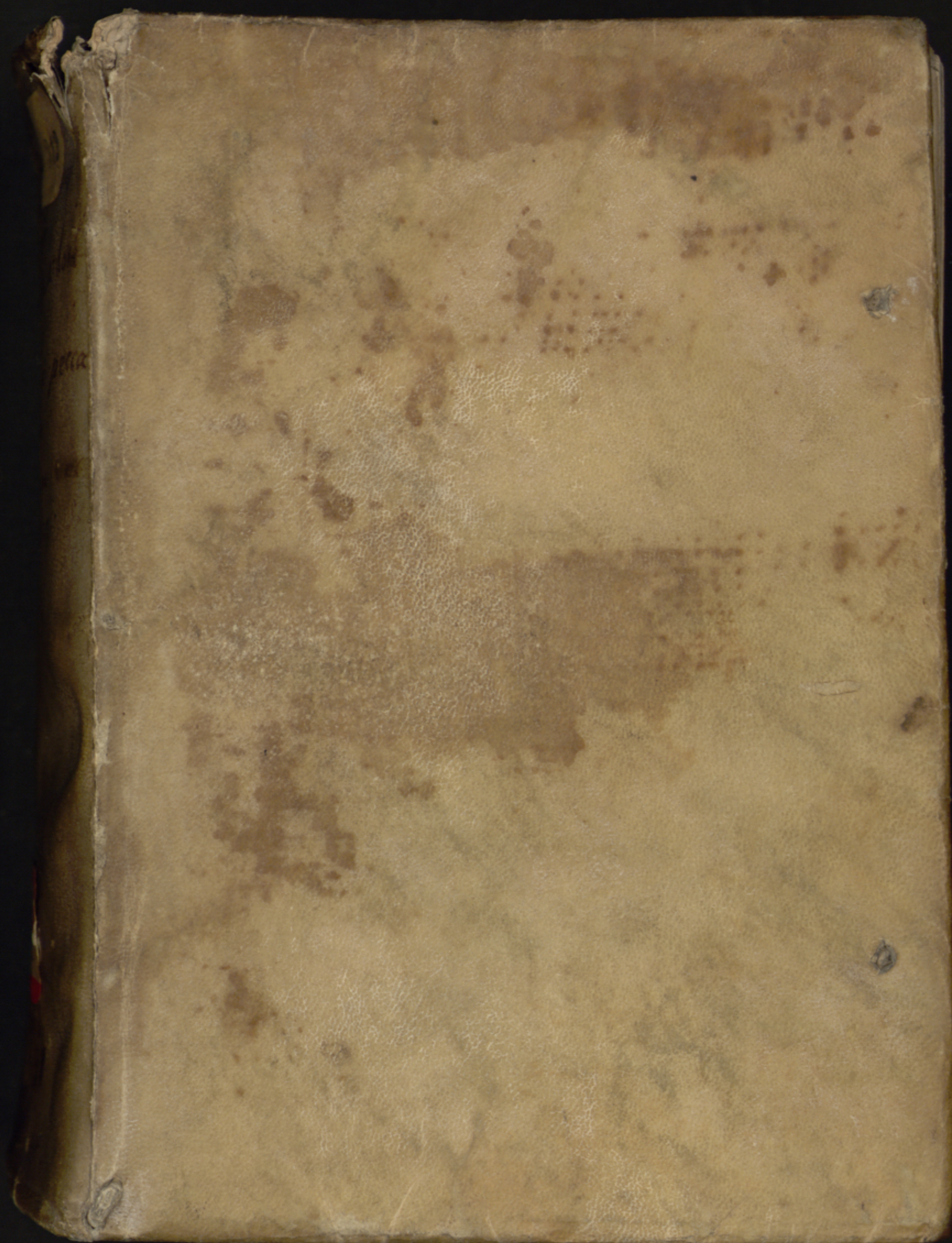
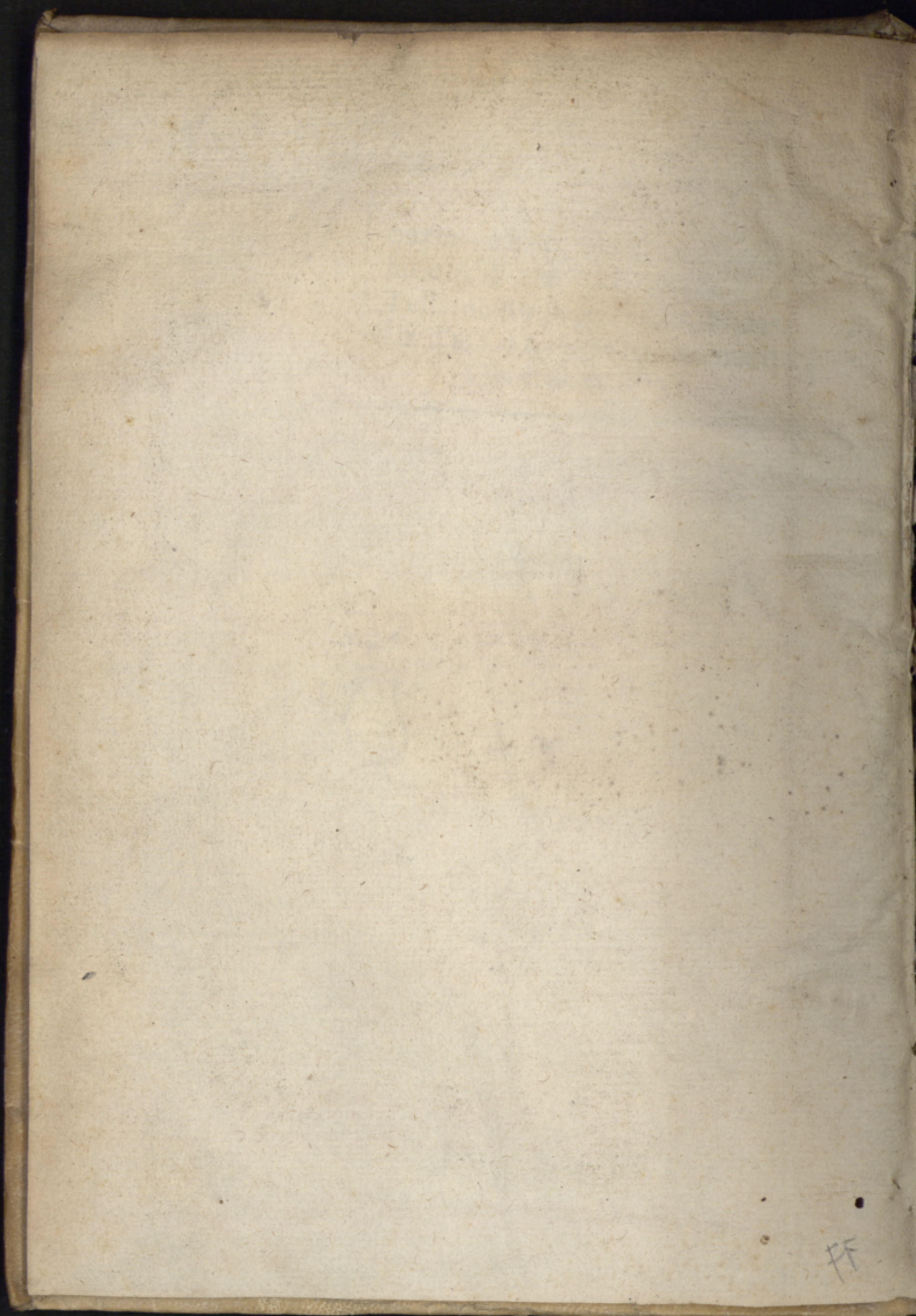
De m[illegible] et vit[illegible]
Sac[illegible]
conte[illegible]ones
Idiotae
Enchirion sacerdota
le
te necessitate pecca
ti Ado [illegible]
parochida[illegible]
Curatorum

Parrochiale Curatorum

Prestantissimi sacre theologie: necnon iuris pontificij doctoris, et artium magistri, ac ecclesie Patauiensis canonici dñi Michaelis Lochmaier.

Huc properate gregis preciosa morte redempti
Rectores: vobis scribitur iste liber.
Condita si vultis hic cũcta reuoluere scripta:
Vobis, et gregibus pascua leta dabunt.

Parrochiale Curatorum decem capita continet.

Totus iste tractatus qui Parrochiale cũratorũ nũcupatur decadem vnã dũtaxat stilo peculiari cõplectitur.

Diuiditur enim in decem capitula.

Primum capitulum tractat de iure parrochiali quid sit/et in quibus consistat.

Secundum de decimis et primitijs.

Tertium de oblationibus.

Quartum de penitentijs recipiendis.

Quintum de missis audiendis.

Sextum de sepulturis et remedijs.

Septimum de canonica portione.

Octauum de benedictione nubentium.

Nonum de collatione sacramentorum.

Decimum et vltimum caput tractat de prouentibus qualitercũqꝫ curatis prouenientibus.

¶ Diuisionem hãc aptissimam cẽsebis/si numerum preceptorũ decalogi mẽte reuoluas sedula. Sunt enim decem precepta vt hic decem capita: quorũ adimpletio/et integra obseruatio celos totidem veris christifidelibꝰ et catholicis aperiet. Decem enim celos esse credimus. Juxta illud.

Deni sunt celi patefacti cuiqꝫ fideli:
Det nobis in eis gaudia plena deus.

¶ Alphabetic⁹ hic index ad precipuas materias ꝑsertim in margine notatas q̄ in Parrochiali Curatoꝝ ꝯprehẽdunt / facili lectores quoslibet tramite ducet. Numerũ enĩ folioꝝ et ipsoꝝ columnas patenter presefert. Quẽ longe ampliorem cõtexuissemus: nisi recentiorib⁹ breuitatẽ amicam esse cõspexissemus.

Finis Tabelle.

Registrum chartarum. a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l. omnes sunt quaterni preter.l.quod est quinternus, et A.quod est triternus.

Gregorius librū plebanis porrigit istū.
Sedulus ille suo tēpore pastor erat.

Hoc vigili studio si parrochiale notetur:
Cunctos pastores diriget: atqꝫ greges.

uer b.vj. Si spopõderis ꝓ amico tuo defixisti apd extraneũ manũ tuã. illaqueat⁹ es ꝟbis oris tui: teipꝫ libera: discurre: festia: suscita amicũ tuũ. ne dederis somnuꝫ oculis tuis: nec dormitent palpebre tue. legũtur ꝛ exponũtur hec ꝟba i.c. nisi cũ ṗdem. de renũci.§. verũ. Nd si hoc curatus diligenter seruauerit: esto ꝙ ꝓpter duriciã pleb; nõ ꝓficiat/ tutus erit/ ꝛ meritũ suũ habebit vt in.c. sit rector.xliij. di.ꝛ in d.c.nisi.§.porro i fi. Seqtur in diffinitiõe cõpetẽs ex lege scripta siue iure cõi/ sicut patet in epis. de offic̃.or.ca.conq̃rẽte.ꝛ i ṗlatis q̃ ꝑ electionẽ creãtur.ꝛ in rectoribus eccl'iaꝝ parrochialiũ q̃ sũt auctoritate sui iudicis istituti vt in.c.oĩs vtriusqꝫ.de pe.ꝛ remis. ꝛ de offi.archidi.c.cũ satis.ꝛ de offi.or.ca. si sacerdos.ꝛ ca.cũ ab eccl'iaꝝ. ꝛ.c.ad repmendam.ꝛ.ca.nup. de sen.excom. Dr̃ cõsequẽter vl' cõmissiõe canonica ab epo gñaliter vl' specialit' facta vt ptꝫ in archidiacono. de offi.archi.c.j. ꝛ i archipr̃sbytero. de offi. archipr̃sby.c.fi.ꝛ ꝑ totũ. Et in officiali suo. de istitu.c.iij. de appel. romana.ij.li.vj. Et i vicarijs ecclesiarũ ꝑpetuis. d offi.vica. ad hec. ꝛ etiã ex cã ad tp̃s constitutis. de appel.c.ꝑuenit. de offi.or.cũ vos. vel a papa ꝑ ṗuilegium gñale vel speciale.xxij.di.c.j. de trãsac.c.ij de offi.delega.qm̃ abbas in fi.vel ꝑ cõpositionẽ ex certa scia confirmatã. de trãsac. veniẽs.§.fi. Cõsequenter dr̃ in descriptiõe aut consuetudine vel p̃scriptiõe. Nã metropolitani i sua ꝛ etiã aliena prouicia. Et epi in alienis diocesib⁹. Et etiã abbates archidi.ꝛ capella.ꝛ sil'es iura epalia ꝛ ꝓchialẽ curã ꝛ ad hec ꝑtinẽtia inq̃tũ ista p̄nt in ip̃os cadere ꝛ ꝑ cõsuetudinẽ ꝛ ꝑ p̃scriptionẽ acq̃rũt. Sicut de cõsuetudine ꝓbatur. de elect. dudũ.ij.§. tandẽ. de offi. ordi.q̃to.ꝛ.c.duo siml'.ꝛ.c.irrefragabili ꝛ in plurib⁹ alijs iurib⁹. De p̃scriptione ꝓbat̃ in.c.ex transmissa.ꝛ ca.auditis. ꝛ.c. cũ olim. de p̃scriptiõe nota.xiij.q.ij.i sũma. Dr̃ i fine ꝑ sedẽ apl'icã nõ iꝓbata. hoc iõ dr̃ q: ꝯsuetudo nõ ꝓficit nisi sit rõnabilis ꝛ p̃scripta vt in.c.fi. de consue. Irrõnabilis aũt iudicat̃ ꝑ sedẽ apostolicaꝫ si ex ea limites confundant̃ vt in.c.cũ sint hoies. de deci. Uel si exinde alijs graue ṗiudiciũ infert̃ vt in.c. suggestũ. de deci. de maioritate ꝛ obe.cum inferior. de ꝯsuetu.cũ olim. Etiã q̃tũ ad ꝑsonã ṗuatã reprobat̃ vt nec curã acq̃rat ex cõsuetudine: nec sibi eligat cõfessorẽ. vt in.c. si eps. de pe.ꝛ re.li.vj. In p̃scriptione taliũ ꝟo req̃rit̃ bona fides ꝛ iustus titul⁹: alioq̃n ꝑ sedẽ apl'icam reprobat̃. d deci. dudũ. d p̃scrip. si diligẽti. de offi.or. conquerẽte. de maio.ꝛ obe. inter q̃ttuor. ꝛ i.c. oli.j.ꝛ.iij. d resti.spol'. Hec Host. Et diffinit curã aiarũ q̃ vocatur pastoralis q̃ ṗlatis eccl'iarũ cõpetit sup oues suas. Et est duplex. Una est fori cõtentiosi vt corrigere: visitare: excõmunicare: suspendere: interdicere: de qua specialiter in.c. dudũ.ij. de elect.ꝛ in.ca. ad hec. de offi.archi. Alia est fori penitẽtialis quã hꝫ p̃sbyter parrochialis videlicꝫ audiẽdi cõfessiones: cõsulẽdi: dirigẽdi in eis et absoluẽdi: ꝛ penitẽtias iniũgẽdi. ꝛ he ãbe cure trahũtur ex diffinitiõe. d ṗma tñ nõ agim⁹ i materia opusculi nr̃i. d scd̃a ꝟo sic. Et ṗmã h̃re põt nõ sacerdos non scd̃aꝫ notat. Zenzeli.i cle. gr̃e d resc̃p.sup ꝟbo curato. ¶ Circa ṗdicta quero: quis possit cõmittere curã animaꝝ. Ad hoc dico ꝙ curam aiaꝝ cõmittere ꝑtinet solũ ad epm diocesanũ. ad quẽ de iure cõi spectat istitutio auctorisabil' vt i.c. ex tua

Cura pastoralis ẽ duplex.

Curam animaꝝ q̃s committere põt.

ꝺ fil. ꝑſ. i. c. cū ſatꝫ. ꝺ offi. archi. ꝺ of fi. dele. ſuꝑ eo ꝺ ꝑuil. cū ꝛ plātare §. i ecclijs. ꝛ i. c. cū ex iniūcto i fi. de hereti. Et hec īſtitutio loco cō firmatiōis habet. ꝛ āte illā nec ꝑ- ſentatꝰ: nec is cui collata ē eccl'ia adminiſtrare dꝫ. vt in. c. cū iā du- dū. et in. c. in lateranenſi. de ꝑbē. Q̄ꝺ ſi fecerit pōt eps talē remo- uere niſi diſpēſauerit gratioſe. vt in. c. ex frequētibus. de inſti. ꝛ. c. vlti. de cle. pere. Eſt autē rō hu- ius iuris qꝛ ſine auctte epi nemo poſſit intrare vel derelinquere ec cleſiā. in. c. admonet. de renūc. qꝛ nemo dꝫ ſe ingerere in talibꝰ: ſed qui vocatur a deo tanꝗ aarō ad Heb. v. ꝛ in. c. q̄liter. de elec. viij. q. j. in ſcripturis. Et qlibet intra- re dꝫ per oſtiū qꝺ eſt xp̄s Joh. x. alioqn fur cenſet ꝛ latro ſm Gre go. j. q. j. ordinationes. vij. q. j. non furē. ꝛ in. c. eū q. de ꝑbē. li. vj. Di- citur ꝯ ingerere ſe is q intrat pre ter auctem epi dioceſani. de offi. ord. qm̄ in pleriſqꝫ. §. fi. Eps enim xp̄i vicariꝰ eſt. xxxiij. q. v. mulie- rē. ꝛ in. c. vno. de ſacra vnctio. Jō qui ſine epo intrat dirupto oſtio cuius vicariꝰ eſt: eps talē bn̄ficio et officio priuare pōt. vt in ca. re- latum. de iure patro. Q̄ꝺ ſi diſtri ctius ꝑ epos obſeruaret non ita paſſim plures ſe de poſſeſſionibꝰ vacantiū eccl'iarū ſine titulo ex ſo la ꝑmiſſiōe laicorū intromitterēt vt nūc ꝯmuniter fit i dioceſi. Pa- tauiē. Secūda vero inſtitutio eſt corꝑalis q ad archidiaconū ſpe- ctat de iure cōi: vbi aliud nō ē de cōſuetudine q ſeqtur hāc ꝓceden tem īſtitutionē tanꝗ executoria. De hac expꝰſſe loqtur ca. ad hec. et ca. vt noſtrū. de offi. archidia. Eſt et tertia inſtitutio q ꝑ colla- tione ponit. ꝛ de hoc itelligit ca. cū veniſſent. de inſti. de exceſ. pre la. ca. ij. de prebē. c. referēte. Vn̄ et cōceſſio ꝑ inſtitutiōe ponit. vt

Eps chriſti vicariꝰ eſt.

in ca. dilectꝰ. de offi. lega. De ma teria autē cure notat Archidi. in ca. is q. de fil. preſby. lib. vj. ſuper ver. cura. Sed qꝛ de cura aiaruꝫ ſatis ſupra iuridice vt opinor di- xi. Jdeo his aliq̄ practice adijciē dum dignū duxi. Et ip̄rimis ꝑfe cto dolēdum eſt/ qꝛ ſolis ſola ver- balis cura habet ꝛ nō realis: vix eſt q poſſit dicere curauimꝰ baby lonē et nō eſt ſanata. Hiere. lj. q̄ſi diceret curatus/ feci qꝺ debui et nō ſtetit ꝑ me q minꝰ te ſanaſſem: tu noluiſti. tibi feciſti: non mihi. xliij. diſtin. epheſijs. vbi de hoc. ꝛ xlvij. diſt. c. vlti. Sed eſt q ſanari deſiderat: ſed nō inuenit curato- rem. Jdeo notēt dn̄i curati qꝛ tri- plex eſt cura eorū ſicut et triplici laborat incōmodo q eis cōmittit Eſt em̄ vulneratꝰ famelicus ꝛ ſpo liatꝰ ſicut typice exponit. Luce x. Et ideo curatꝰ debet hr̄e curā medēdi/ paſcēdi/ ꝛ induēdi. Hec triplex cura tāgitur. Eſa. iij. vbi vir iuſtus recuſans curā aiarum dicit: nō ſum medicus ꝛ in domo mea nō eſt panis neqꝫ veſtimētū: quaſi diceret. nō ſum ſufficiēs ad medendū: quia nō ſum medicus: neqꝫ ad paſcēdū: qꝛ in domo mea nō eſt panis. neqꝫ ad induēdū: qꝛ nec veſtimēta ſunt in domo mea. Primo igitur curatus debet hr̄e curā medendi vt docet Augu. in ca. ſacerdos. iij. q. vij. dicens. Sa cerdos vt ſapiēs medicus et ꝑfe- ctus primū ſciat ſua pctā diluere et poſtea aliena detergere ꝛ ſana- re. ꝛ in ca. oīs. de pe. ꝛ remiſ. dicit Inno. papa Sacerdos aūt ſit di- ſcretꝰ ꝛ cautus vt more periti me dici ſupinfundat vinū ꝛ oleū vul neribꝰ ſauciati. Sꝫ q officiū igno rat curādi quō curat? ideo cū ſit ars artiū regimē aiarum vt dicit Inno. iiij. i ca. cū ſit. de eta. et q̄li. neceſſaria eſt ſciētia prelato qua ſciat curare aias. Duo ſunt q ma

Curatꝰ q debet hr̄e.

xime medelā impediunt. Primū est ignorātia vt habet. xxxviij. di. per totū. Nā ibidē in ca. dr. Ignorantia mater cunctorū est errorū maxime in sacerdotibus dei vitāda est q̄ docendi officiū in populo susceperunt. Or si curatus dicat habeo scientiā. dicit sibi dn̄s. ostēde mihi ex opibus curā tuā. sicut in simili dicit de fide. Jac. ij. Jō cōqueritur dn̄s de curatis. Esay. j. Vulnus et liuor et plaga tumens nō est circūligata neq̄ curata medicamine neq̄ fota oleo et pcedit. Omne caput languidū et omne cor merēs a planta pedis: id est a minimis curatis vsq̄ ad verticē: id ē epo nō est sanitas i eo. q̄si diceret dn̄s. Vuln⁹ luxurie nō est circūligatū fascijs cōtinētie. plaga tumens supbie nō est fota oleo hūilitatis intime: sz oēs fere magni et pui iacēt vl'nerati liuefacti et plagati. Secundū qd̄ i curato impedit medelā spūalē est mala vita. Vn̄ si curat⁹ habeat et ducat malam vitaz obijcit ei. medice cura teipm̄ Lu. iiij. et iterū Luce. vj. et Math. vij. Eijce pmū trabē: id ē magnū pctm̄ de oculo tuo anteq̄ festucam trahas de ocl'o meo: id est min⁹ pctm̄. Vn̄ Grego. Qua frōte mederi pperat q̄ i facie vulnus portat. Vuln⁹ i facie ē pctm̄ in ostēsione. Jam heu ignominia et pctm̄ aliq̄x curatox laicis notoria sunt. Scd̄o curat⁹ dz hr̄e curam pascēdi. Ei nāq̄ sic Petro dicit. Pasce oues meas. Joh. vlt. et i. c. significasti. de elec. vbi Bern̄. di. Tertio dictū est. pasce nec mūge siue tōde semel auditū est: sed vos curati lac bibitis: lanā induitis: et carnes comeditis: et gregē dn̄i nō pascitis. Cōtra id qd̄ pcipit btūs petrus. j. Pet. v. Pascite eū q̄ in vobis est gregē dn̄i. Et dixit dn̄s petro ter pasce et c. q̄si diceret dn̄s dicit Bern̄. Pasce v̄bo pdicationis: exemplo cōuersationis: et fructu oratiōis. Debet ergo curatus pmo pascere v̄bo pdicationis qd̄ q̄tū necessariū sit habet. iij. Regū. xx. Custodi virū istū: q̄ si laps⁹ fuerit erit aīa tua p aīa eius: aut talētū argēti appēdis: id ē exhortationis verbū. Item Ezechiel. xxxiiij. dicit. In pascuis vberrimis pascā eos i mōtibus excelsis vbi Isido. Sāctarū scripturarū altitudines q̄si mōtes pascue sūt. et Hiere. iij. Dabo vobis pastores s̄m cor meū et pascēt vos scientia et doctria. Itē Exo. iij. dicitur q̄ moyses pascebat oues et minauit ad interiora deserti vbi dn̄s in rubo ardenti appuit. Qd̄ fit cū curatus verbo pdicationis subditos ad cor reducit: et ibi appet dū exterior consolatio relinqtur p interiori. Sicut pauit xp̄s duos discipulos eūtes i emaus. Luce. xxiiij q̄bus dū loq̄retur arsit rubus: id est cor. Vn̄ dicebāt. Nōne cor nostrum ardēs erat i nobis dū loq̄retur i via et apiret nobis scripturas. Eccl'. xij. Cōsurgēt scz pctōres a peccato ad vocē volucris: id est galli. Hic gallus petrū negantem ad lachrymas excitauit. Lu. xxij. q: in pdicationibus freq̄nter hoīes cōpūgunt. Vn̄ act. ij. His auditis corde cōpūcti sunt. Sed plures curati galli gallinaciij: id ē cappones pingues sunt et nō galli macilēti. et ideo p pinguedine non possunt cantare. i. pdicare. Unde ɔtra tales loq̄tur Esa. lvj. Canes muti non valētes latrare. Et Ezechiel. xiij. Nō ascēdistis ex aduerso neq̄ opposuistis murū p domo israel vt staretis in plio i die dn̄i. Ubi Grego. in pastorali. et habet in ca. sit rector. xliij. di. Ex aduerso q̄ppe ascēdere est p defensiōe gregis libera voce huius mundi potestatibus cōtraire. Pastores eni recta timuisse dicere q̄d aliud

Margin notes (left): Grego. — Curat⁹ curā dz habere pascendi. — Bern̄.

Margin notes (right): Isidor⁹ — Grego. in pastorali.

est q̃ terga p̃buisse. Hic Paulus
loquens de curato ad Titũ. j. ait.
Ut sit potẽs exhortari i doctrina
sana ꝛ eos q̇ cõtradicũt arguere.
Et Malach. ij. Labia sacerdotis
custodiũt: id est custodire debent
sciẽtiã. ꝛ legẽ req̇rẽt ex ore ei⁹: scȝ
subditi. Cũ ḡ dicit legẽ: nõ nugas
nõ fabulas: nõ philosophica: non
[Grãma] grãmaticalia. sicut ep̃s desideri⁹
[tica nõ] q̇ grãmaticã p̃dicabat. vt in cap̃.
[est pp̃lo] multa. lxxxvj. di. qꝛ sicut dicit ibi
[predicã] Grego. in vno ore se cũ laudib⁹ io
[da.] uis: laudes xp̃i nõ capiũt. Unde
et ꝓhibenť sacerdotes comedias
legẽ: ꝛ bucolicorũ ṽsuũ ṽba cãta
re. xxxvij. dist. sacerdotes. Sȝ de
bẽt i euãgelijs; apostolꝫ ꝛ pphetꝫ.
studere: quia de hoc hñt p̃dicare.
Marci vlti. Predicate euãgeliũ
oĩ creature. Hic etiã ꝑ Esa. lviij.
loq̇ť dñs curatꝫ. Clama ne cesses.
sicut tuba exalta vocẽ tuã: ꝛ ãnũ-
cia populo meo scelera eoꝝ. Ubi
Grego. Preconis officiũ suscipit
q̇sq̇s ad sacerdotiuȝ accedit. Sa
cerdos ḡ si p̃dicatiõis est nescius
quã clamoris vocẽ datur⁹ est p̃co
mut⁹? Hinc etiã Paul⁹. ij. ad Ti
mo. iiij. dicit. Predica verbũ: ista
[Grego.] oportune iportune. Hec oĩa. Gre
[Pred i-] go. in. d. c. sit rector. Debẽt aũt cu
[catio cũ] rati cũ hũilitate p̃dicare nõ cum
[hũilita-] arrogãtia ne ip̃m magistrũ elatio
[te ꝛ gra] nis: scȝ diabolũ quem ṽboꝝ iacu-
[tis fieri] lis insequũtur elatis morib⁹ p̃di-
[debet.] cent. xlvj. di. hoc hȝ. Nec cibũ vel
p̃miũ de p̃dicatiõe expectẽt. Uñ
Michee. iij. Hec dicit dñs sup ꝓ
phetas q̇ seducũt pp̃lm meũ qui
mordẽt dentib⁹ suis ꝛ p̃dicãt pa-
cẽ: ꝛ si q̇s nõ dederit i ore eoꝝ q̇p-
piã sctificãt sup eũ p̃liũ. Sed nũc
dolendũ est q̄ pauci curati p̃dica
tiõi ꝛ multi lacti ꝛ lane intendũt.
Uñ ꝯq̄riť dñs ꝑ Ezech: xxxiiij.
c. Nõne greges pascunť a pastori
bus: scȝ ṽbo p̃dicatiõis. põt respõ
deri q̄ mõ nõ. Uñ ifert. Ue pasto
ribus q̇ pascũt semetipsos: quorũ
deus venter est. vt dicit Apl's ad
Phil'. iij. Isti assimilanť laban q̇
cũ tõderet oues iacob fugit. Ge-
neß. xxxj. qꝛ cũ curat⁹ lacti ꝛ lane
ꝛ nõ p̃dicatiõi intẽdit: xp̃m amit
tit. Uñ Grego. Hic pereũt et ipsi
de tꝑalibus cõmodis letanť. Mi
chee. iij. Qui comederũt carnem
populi mei ꝛ pellem ei⁹ desuꝑ ex
coriauerũt: ꝛ ossa eorũ ꝯfregerũt
ꝛ cõciderũt sicut in lebete. Ecce
ip̃i se lupos exhibẽt gregi. ipsi ra-
piũt: ip̃i dispgunt: ipsi ꝑimũt. Et
Esa. iij. cõqueriť dñs de curatis
dicẽs. Uos eni depasti estꝫ vineã
meã: id est eccl'iam ꝛ rapina pau-
peris in domo vr̃a. Quare atteri
tis populũ meũ ꝛ facies paupeꝝ
cõmolitis? ¶ Scd̃o curat⁹ debet [Curati]
pascere subditos exẽplo bone cõ- [bona cõ]
uersationis. Plus eni dicit Gre- [uersatõ]
go. monẽt exempla q̃ ṽba. Uñ ia [plus ꝓ-]
cob. posuit ṽgas decorticatas an [ficit po-]
te oues parituras vt sil'r fetus cõ [pulo q̃]
ciperẽt Geñ. xxx. c. Ferť de qua- [ip̃i⁹ p̃di]
dam muliere q̄ cuȝ accusareť de [catio]
eo q̄ peꝑisset ethiopem excusata
fuit ꝓpter imaginẽ ethiopis quã
ãte oculos habebat depictam qñ
cõceperat. ita ꝛ subditi excusant
se qꝛ nõ vidẽt nisi exẽplũ ethiopũ
curatorũ. Cõtra quos dicit Gre-
go. ꝛ habeť in ca. p̃cipue. xj. q. iij.
Scire p̃lati debent qꝛ si peruersa
vnq̃ ꝑpetrãt tot morib⁹ digni sũt
q̊t ad subditos suos ꝑditiõis exẽ
pla trãsmittũt. Uñ necesse est vt
tãto se cauti⁹ a culpa custodiant
quãto ꝑ praua q̃ faciũt nõ soli mo
riunť. Tales curati pp̃lm scãdali
zãtes assimilanť nabal. q̇ iterpre-
tať scãdalizator. et male rñdebat
nũcijs dauid qñ tõdebat oues. j.
Reg. xxv. Sic ꝛ illi male rñdent
nũcijs dauid. i. pauperibus xp̃i.
Uñ filius mortis est: quia nõ solũ
inungit blãdiẽdo ꝛ tõdet adulan
do: sed etiã interficit praua exem

pla ostendendo: et excoriat per violẽtiam auferendo et carnẽ comedit in corpore affligendo. Unde Zach. xj. Pasce pecora occisiõis q̃ qui possederãt occidebant et nõ dolebãt et vendebãt ea dicẽtes. Benedictus dñs diuites facti sumus. De gratiarũ actiões latronũ et tyrannorũ sunt nõ pastorũ q̃ dñm bñdicũt cũ diuitias per furta et violentias acq̃rũt. ¶ Tertio curatus debet pascere fructu orõnis. Unde Samuel ait. j. Reg. xij. c. Absit a me hoc vt cessem orare p vobis. Debet g curatus orare p suis parrochianis et spãliter in altari quãdo in modũ crucis expãsis manibus gerit imaginẽ crucifixi. Ps. Eleuatio manuũ mearum sacrificium vespertinũ. Sic orabat etiã moyses p populo contra amalech: id ẽ demones lingentes sanguinem. Exod. xvij. Sed necesse est q manus eius sustẽtent ab aaron vt ibi dicit q̃ interptat fons fortitudis et ab vr q̃ dicit ignis vt scilicet sit fortis in opere et feruẽs in mẽte. Ps. Et in meditatiõe mea exardescet ignis. Sed sup oĩa studeat lauare manus suas inter innocẽtes vt di. Ps. ne pollutis manibus p̃sumat agni imaculati sacras cõtingere carnes. Ideo dicit sacerdotibus Malach. j. Offertis sup altare meũ panẽ pollutũ vbi Hieronym. et habet in cap. sacerdotes xlix. dist. Sacerdotes nomen dñi despiciũt: et q̃tũ ad se panẽ pollutũ offerũt q̃ ad altare idigne accedũt. De oratiõe etiã sacerdotum dr Osee. iiij. Pctã populi mei comedẽt: qd exponit Alex. papa. in ca. ipsi sacerdotes. j. q. j. dicẽs. ipsi sacerdotes p populo interpellãt et pctã populi comedũt: qr suis pcibus ea delent atq cõsumũt. Sed ve hodie aliq̃bus curatis q̃ ad literam pctã ppli comedũt decias et oblationes recipiũt: sz officium

Orõnis fructu ppls est pascendus.

Sacerdotes populi pctã comedere debent.

ppter quod datur bñficiũ non faciũt. ptra id qd habet de rescrip. ca. fi. li. vj. et. lxxxj. dist. si q̃s sacerdotũ. cũ seq. Nec eorum sordida et rara oratio deũ placat. Unde Grego. in ca. in q̃ibus. iij. q. vij. Cũctis enim liquet qr cum is q̃ displicet ad intercedendũ mittit irati animus pculdubio ad deteriora prouocat. et. j. q. j. fert. Idẽ Greg. dicit. Uulnerato pastore quis curãdis ouibus adhibet medicinã: aut quõ populũ orõnis clypeo tueat qui iaculis hostiũ sese feriẽdũ exponit. Maior enĩ metuenda est locis illis calamitas vbi tales intercessores ad locũ regiminis adducuntur qui dei in se magis iracũdiam puocãt q̃ p semetipsos placare debuerãt. ¶ Tertio curatus debet hr̃e curã induẽdi subditos Indumẽta aũt q̃bus aĩa induit virtutes sũt vt in ca. sit rector. xliij. di. Sed vnde alios teget q̃ nudus est. Oportet g vt curatus vestimẽta habeat ex q̃bus subditos vestiat. Tobie. iiij. De vestimẽtis tuis nudos tege. Luce. iij. Qui habz duas tunicas det vnã nõ habẽti. Sunt autẽ sex sacerdotalia indumenta q̃bus spũaliter curatus debet vestire subditos suos. Primũ est amictus quod nos vmbrale vocamus: quod circa capitiũ ponit et circa collũ flectit: et significat fidem primã virtutem et fundamẽtum virtutum que celat nobis occulta: quia celata iacet in corde: licet confiteri sit eam necesse ore cum expedit. Ad Rom. x. Corde creditur ad iusticiam: ore aũt fit confessio ad salutem: quia fides sine operibus mortua est. Jaco. ij. Secundũ indumentuz est alba q̃ candorẽ signat bone opatiõis maxime mundiciam. Hec dz esse lõga et ampla. Ampla ppter abundãtiã iusticie quam sacerdos debet habere. Matth. v. Nisi abun

Curatus vitiosus deũ pcibus placare nõ potest.

Uirtutuz idumentis ornãdi sunt subditi.

Sacerdotum sex idumenta quid signant.

dauerit iusticia vestra plꝰ q̄ scri-
barum ₇c̄. Et ps̄. Sacerdotes
tui induanꝭ iusticia. Loga debet
esse ꝑpter finalitatē ꝑseuerātie.
Nā vt dicit xp̄s. Math. x. Qui ꝑ
seuerauerit vsqꝫ in finē: hic saluus
erit. Tertiū indumētum est zona
que significat castitatē. Vñ i esu
agni ꝑcipiꝭ renes accingi. Exod.
xij. ₇ in euangelio Luce. xij. Ex-
pectantes dñm suū iubenꝭ lūbos
precingere: id est pre alijs cīgere:
vt q̄ virgineo ꝑtui speciales quo-
dāmodo cubicularij deputantur
speciali lūborū ac cordiū castita-
Grego. te ꝑcellant. vbi Grego. Lūbos ꝑ-
cingimꝰ cum carnis luxuriā per
continentiam coartamus. Quar
tum indumētum est orariū: id est
stola in quo tria notanꝭ. Primuꝫ
q₂ collo īponiꝭ tāq̄ iugū dñi suo
boui. Matth. x. Jugum meū sua
Jugūꝫ dñi suaue est ꝑ p̄t duo. ue est ₇c̄. Est autē suaue. Primo
ꝑpter dominationē quia sicut ait
Aug. Qui huic iugo subdiꝭ cun-
cta habet subiecta. Secundo pro
pter amorē. q₂ vt idē Aug. dicit.
Oīa seua ₇ īmania facilia ₇ pro
pe nulla facit amor. Secundū q₂
stola inꝰ pectore concellaꝭ vt sciat
ꝙ de mūdi delitijs ad perpetuos
cruciatꝰ: ₇ de doloribus ad eter-
na solacia ꝑtrāsitur. Luc. xv. Re-
cordare fili q₂ recepisti ₇c̄. Ter-
tium est ꝙ copulaꝭ zone: quia sa-
cerdos qui ꝑ̄dicat debet caste vi-
uere. xxvj. di. ca. vlt. Quintū idu
mentum est manipulus qui poni-
tur in sinistra manu ꝑ supfluis hu
moribus oculorūꝫ vel sudoribus
manuū detergendis: ₇ significat
sumptus necessarios quos a sub-
ditis recipit: quia dignus est mer
cede sua operarius. Luce. x. et in
ca. Cum ꝑm apostolū de preben.
Sextum indumētum est planeta
vel casula: que significat charita-
tem. In qua tria notātur. Primū
quia habet duas oras: vnā circa
caput que significat amorem dei.
aliā inferiorē corpus vndiqꝫ am-
bientem: que significat amorē ꝑ-
ximi. De vtroqꝫ Math. xxij. Mar
ci. xij. ₇ Luce. x. Secunduꝫ est ꝙ
ad vtramqꝫ manum reflectitur ne
amor sit ociosus. charitas namqꝫ
patiēs est: ₇ hoc significat ad sini-
straꝫ. Benigna est ₇ hoc significat
ad dextram. j. Cor. xiij. Tertium
est ꝙ ab anteriori ₇ posteriori par
te vsqꝫ ad pedes protēditur signi
ficansꝰ ꝙ amor vsqꝫ in finem ꝑseue
ret. ₇ nō solum p̄ntem ꝑximū dili
gat sed etiā absentem. Hec est ve
stis nuptialis: de qua Matth. xx.
Felix sacerdos qui ad altare dei
cū huiusmodi sacratissimo proce
dit ornatu. Talis bene potest ve-
stire subditos vestimentis virtu-
tum more ioseph qui ꝑtulit singu-
lis fratribus bias stolas Genes.
xlv. que sūt fortitudo bone actio-
nis: ₇ decor intētionis. de quibus
Prouerb. vlt. Omnes domestici
eius vestiti sunt duplicibus. Sed
heu hodie pauci sunt sacerdotes
sic vestiti. Sed habet locū verbū
Gregorij in ca. Contra morem. c.
dis. Decorari pallio volumus mo
ribus indecori. Nam quidā sacer
dotes nostri tēporis more predo-
num spoliant subditos instrumen
tis virtutum. Job. xxiiij. Nudos
dimittant homines indumēta tol
lentes quibus non est indumentū
in frigore. Et ita pauci sūt hodie
curati qui vulnerato medicamen
tum adhibeāt: famelicū pascant:
₇ induant spoliatum. ₇ ita christū
samaritanū: id est custodē nō imi-
tantur. ₇ duobus denarijs eis ex-
hibitis a samaritano. i. duabꝰ cla
uibꝰ male vtunꝭ. Et nedū nō sup
erogāt euāgelij cōsilia obꝑuādo:
sꝫ nec nccium eorꝫ offiñ exequūꝭ.

De decimis ₇ primicijs

Quot sunt spēs decimarꝫ. cap. ij.

Secūdo ius prochiale cōsistit i decimis et primitijs. Ubi pmo d decimis per ordinē sex erunt declarāda. Primū dicit diuisionis. Scdm redditionis. Tertium qualificationis. Quartū excusatiōis. Quintum alienationis. Sextū fructificationis. ¶ Ad euidētiā pmi qro quot sint spēs decimarū? Ad hoc dico q triplex est decima: scilz spūalis tēporalis et substātialis. Decima spiritualis que figuratur per materialem est humiliatio hois siue recognitio ois sui boni a deo et defectus sui a se. Decia eni est perfectionis signū: quia denarius est numerus quodāmō pfect9: qz est limes primus numerorū. Nam vltra nō pcedit nisi replicādo pteritos numeros. Nouenarius est numerus ipfectus: qz nō attingit ad decimū. Dare ergo decimā spiritualiter est qcqd pfectiōis in se ē deo attribuere: et qcqd defect9 est sibi retinere: id est a se recognoscere fm illud Osee. xiij. Perditio tua ex te israel tm in me salus tua. Decima tpalis ē obseruatio quadragesime cū debita deuotione et ieiunio. Cū eni annus p tricētos et sexagintaqnqz dies voluitur ieiunādo. xxxvj. q sunt a pma dnica qdragesime vsqz ad pasca ieiunabiles. Nā sex dnicis dieb9 q interponūtur nō ieiunat qsi anni decimas deo dam9. Est eni. xxxvj. numerus decima ps dier āni vt iqt Grego. i. ca. qdragesima. de cōse. di. v. qb9 cū qttuor dies pores additi sunt ab ipo Grego. vt ɔfirmarem9 nos xpo i ieiunio q. xl. dieb9 ieiunauit. Sz vt qs pfecte det decimā hui9 tpis debet hoc tēpore permaxime abstinere a vitijs. Et sicut. xl. horis stetit xps in sepulchro mortu9: ita ill dieb9 sis mortuus sensibus exterioribus. i. mortificatus. et sicut. xl. dieb9 stetit in mūdo post resurrectionē ad cōfortandū discipulos et visitandū: ita illis dieb9 magis insistas elemosinis proximor. Et sic. xl. hebdomadas stetit in vtero vginis: ita illis diebus vaces deo orōni et puritati. Et sicut. xl. mensibus pdicauit in mundo: ita illis diebus audias magis pdicatiōes q alijs. Decia vo substātie tpalis fm Hosti. est bonor mobiliū licite quesitor ps decima deo data ɔstitutiōe diuina debita. Dicit pmo bonor mobiliū. qz imobilia nō decimant in substantia licet in fructu. Dr licite quesitorū qz de illicite acqsitis vbi cōpetit repetitio siue restitutio vt in furto vsura/ symonia/ iiusto bello/ iiusta exactione/ pedagio/ salinario/ snia iiustis et silib9. i quibus nō transfert dniūm nō dz dari nec recipi decima: sz in alijs illicite acqsitis ex turpi cā vt ex meretritio vl hystrionatu vbi trāsfertur dominiū dz dari decima si pctm est occultum. Si vo peccatum est notoriū qiuis teneat dare decimaz: tn sacerdos nō debet recipere ne ipius flagitiū videat approbare: et ei ipunitatē pstare vide glo. in ca. ex trāsmissa. de deci. Dr consequnter in descriptione ps decima. qz ps decima dari debet non vndecima. iō decime etiā certo qttitatis noie. i. ptis decie determinate sunt vt in ca. j. de deci. Nā et noia dnt esse cōsequētia rebus vt in. c. cū fm aplm. de preben. et insti. de donati. §. est et aliud Deinde dr. deo data. Deus enim q dignatus est totū dare decimā dignatur recipe nō sibi sed nobis id est dātibus pfuturā vt ifra in sexto dicet. In fine ɔcludit. cōstitutione diuina debita. hoc verum est fm doctores canonistas in ca. in aliqbus. de deci. p tex. in fi. vbi sic dr. Ille qppe decime necessa-

Deciar qt sunt species

Decia qd est.

rio soluuntur q̄ debent ex lege di uina vel cōsuetudine approbata. Et hoc etiā tenēt Inno. ꝛ Hostiē. sup Rub. de deci. q̄ pceptū de de cimis erat morale. Uñ ꝑm eos de cime dari dñt ex pcepto tā diuie leg; q̄ ecclīastice īstitutiōis. Se cundū ꝓo theologos videlicz. S. Tho. scda scde q̄stio. lxxxvij. Ale xan. de ales. ꝛ Richar. i. iiij. dist. xvij. pceptū ō decimis. hoc mō nō erat morale nec cerimoniale ſ iu diciale. Et sic ꝑm eos hoīes tenē tur decimas soluere ptim ex iure naturali: scz q̄tū ad exhibitionez alicui⁹ ptis. ptim ex īstitutiōe ec clīe. s. q̄tū ad exhibitionem deci me ptis: q̄ tñ pensatis oportunita tibus tpm ꝛ psonarū aliā ptē pos set determiare. Decia ꝓo substan tie tpalis est triplex. s. psonalis: p dialis/ ꝛ mixta. Personales sūt il le q̄ debētur ex his q̄ ꝓueniūt ex ope psonali vt ex negociatiōe/ ar tificio/ scia. i. ex lucro acq̄sito per sciaz. militia/ venatiōe/ piscatiōe/ officio regimis/ ꝛ hmōi industrijs psonaꝝ. Prediales sunt ille q̄ de bent ex his q̄ ꝓueniūt ex pdijs vt i. c. ad aplīce. ꝛ. c. pastoral. ō dci. Mixte sūt q̄ ꝓueniūt de aialibus ꝛ eoꝝ fetibus: q̄ ptim sūt pdiales a pdijs vñ viuūt: ꝛ ptim psonales ꝓpter custodiā ꝛ eoꝝ curā. ꝛ pro pterea dñr mixte. Itē decimarū quedā dñr maiores q̄dā minores siue minute. vt i. c. ex multiplici. ꝛ. c. cū in tua. de dci. Minute aūt dñr ꝑm glo. ibidē de pullis caseis ouis: ortis ꝛ hmōi. ¶ Scdm ō de cimis declarandū dr redditiōis: vbi de trib⁹ pncipalit̄ est vidēdū. Primū de q̄bus reb⁹ dari dz de cima. Scdm cui dāda est decia. Tertiū a q̄bus dari dñt decime. Ad primum dicendum q̄ decime dari dñt de oibus fructib⁹ terra rū ꝛ prediorum a quocūq; possidēte pdia: siue iuste siue iniuste ea possi deat non tm̄ catholico sed etiā iu deo: heretico: vel pagano. vt in. c. de terris. de deci. Et rō huius ē: q: dant rōne pdioꝝ: ꝛ sic fructus illi nō ꝓueniūt ex illicito ſ ex dei mūere. de terris etiā si fuissent se minate semine furtiuo: debet de cima. Itē si in eodē agro ꝛ eodem anno sparguntur semina diuersa de oibus fructib⁹ dāda est decia: vt in. c. ex pte. ij. de deci. Itez si aliq̄ terra fuit frumētalis ꝛ nūc fit vi natoria: vl ecōuerso tūc ille q̄ pri mitus pcepit decimam de blado debet nūc pcipere decimā de vi no. Idē dicendū est de dci. croci. Rō est: q: licz mutet q̄litas terre nō tñ mutat substātia. Sic etiam dicendū est de pascuis. ꝛ hoc est exp̄ssum in. c. cōmissū de deci. Cō cludit igit q̄ decia dari debet de oibus fructib⁹ terraꝝ: arboꝝ: orto rum de blado ꝛ leguminib⁹ tā ma gnis q̄ puis: ꝛ de pascuis: de pen sionibus domoꝝ: de ꝓuētib⁹ mo lendinoꝝ: etiā ad ventū. de pisca tionib⁹ venationib⁹ nō ꝓhibitis: de affictis siue cēsib⁹ vel seruitijs feno: lana: apib⁹: furnis: balneis: fullonicis: argētifodinis: lapidici nis: metallinis: pecorib⁹: ouis: ne gociatiōe: artificio: militia: de col lecta doctoꝝ: de aduocatiōe: mer cennari⁹ de mercede. Et gñaliter de oī lucro licito vt in. c. ex multi plici. cū q̄ttuor seq̄n. de dci. vide ad hec glo. i. c. pastoralis. c. ti. De illicite ꝓo acq̄sit; an debeat deci ma. dixi supra circa dscriptionē. ¶ Scdm q̄situz fuit cui dāda est decia. Ad hoc dicēdū q̄ circa de cimas duo sūt cōsiderāda. s. ipsuz ius accipiēdi decias. et ipe res q̄ noie decime dant. Ius aūt acci piēdi decias spūale est. ꝯseq̄r eni illud debitū q̄ ministris altar; de bent sūpt⁹ de ministerio ꝛ q̄ semi nātibus spūalia debentur tpalia qd ad solos clericos ptinet hūtes

Preceptuz de decimis soluēdis q̄le erat in veteri testamento?

Deciaꝝ sūt tres species

Decīe de q̄bus reb⁹ sūt dande?

Decie q̄b⁹ sūt dande?

curā aiarū. et ideo eis solis cōpe-
tit hoc ius hr̄e. Res aūt q̄ noie de
cime danť corpales sūt vn̄ possūt
in vsū quorūlibet cedere. et sic pn̄t
etiā ad laicos puenire. Sicut au-
tem res noie decimarū acceptas
pōt ecclia alicui laico trade: ita
etiā pōt eis ꝯcedere vt dādas de
cias ipsi accipiāt/ iure recipiēdi
ministris ecclie reſuato. Siue ꝓ
necessitate ecclie sicut qbusdam
militib⁹ debenť decie in feudū ꝑ
ecclīā ꝯcesse. Siue etiā ad subuē
tionē paupeꝝ/ sicut aliqb⁹ religio
sis nō hn̄tib⁹ curā aiaꝝ aliq̄ deci
me sūt ꝯcesse ꝑ modū elemosyne:
et ex ꝓuilegio pape spāli. Quibus-
dā tn̄ religiosis ꝯpetit accipe de-
cimas ex eo ꝙ hn̄t curā aiaꝝ. Cō-
petit et tertio eis ꝑcipere decias
ex legitima ꝓscriptione. vt notať
in. c. ex pte. et. c. nup. cū plurib⁹. d
deci. et in. c. de quarta. de ꝓscrip.
et i. c. statuto. de deci. lib. vj. Per-
sonales aūt decie dari dn̄t eccle-
sie parrochiali seu baptismali vbi
q̄s audit diuia et recipit sacramē
ta vt i. c. q̄st. xvj. q. j. et. xiij. q. j. §. j.
Decie pdiales cui ecclie debentur. Prediales ꝟo dari dn̄t illi ecclie
infra cuius ꝓchiā sita sūt pdia.
vt in. c. qm̄. de deci. et. xvj. q. j. si q̄s
laicus. nisi aliud obtineať de con
suetudine. vt in. c. j. et. ij. et. c. ꝯmis-
sum. et. c. ad aplice. et. c. cū sint ho-
mines. et. c. in aliqb⁹. de deci. vel
nisi ꝓscripte sint vt infra dicetur.
Aialium decime cui ecclie sūt soluēde Mixte ꝟo decie ꝑm Host. dāde
sūt illi ecclie vbi ē ꝯsuetudo dan-
di. Si ꝟo nō appet ꝯsuetudo dan
di/ si aialia ꝯtinue pascūtur i par-
rochia ei⁹ q̄ est dn̄s ipoꝝ et q̄ gerit
curā eoꝝ dari dn̄t ꝓpe parrochie
Si aūt pascunť per medietatem
in vna parrochia et per medietatē
in alia tūc diuidi dn̄t inter ecclīā
propriam et aliam ꝑm glo. in. d. c.
ad apostolice. Si autem cōtinue
pascuntur in aliena parrochia et
habet ibi ouile suū: tūc illi mixte
debenť huic ecclie videlicz de la
na fetu etc̄. vbi pascunť. Alie aūt
personales decime debētur huic
ecclie ꝓprie vbi hz domiciliū ꝑm
S. Tho. et Ray. ¶ Quid si epi vł
religiosi de ꝯsuetudine percipiāt
oēs decias alicui⁹ parrochie: nū
quid nō obstante tali ꝯsuetudine
poterit ꝓsbytero parrochiali q̄ nō
hz vn̄ viuat portio ꝯpetēs assigna
ri. Dico ꝙ sic. hoc eni est expssum
in. c. extirpāde. §. cū igiť. de pbē.
et meliusi. c. statuto. §. vbi aūt. de
de. li. vj. ¶ Hic cadit dubiū. vtꝝ
clericus q̄ hz sufficiēs pr̄imonium
vnde viuat ꝑm statū sue persone
possit decias percipere. Ad hoc
dico ꝑm Inno. ꝙ cleric; dari dn̄r
decime q̄tūcunq̧ sint diuites bo
ni vel mali. vt i. c. tua nobis. d de-
ci. Et hoc verū ꝑm Ray. et Godo.
si seruitiū ecclie ꝓ quo decimas
ꝑcipiūt faciāt. xij. q. ij. charitatē.
Scd̄m theologos ꝟo clerici q̄ hn̄t
sufficiēs patrimoniū vł al's vnde
possint viuere ꝑm statum persone
pn̄t decimas ꝑcipere vt ꝓcurato
res in necessitates pauperum vel
vtilitates ecclie expēdentes. nō
autem in vsus proprios vł malos
cōuertendas. imo si in vsus ꝓpos
cōuertant cōmittunt sacrilegiū.
si in malos/ incurrūt iudiciū. De
talibus eni intelligiť illud Aug.
ad Bonifaciū. Si inq̄t ꝓuatim q̄
nobis sufficiāt possidem⁹ non illa
nostra sed pauperū sunt quorum
ꝓcurationē gerimus nō ꝓpetatē
nobis vsurpatione damnabili vē-
dicemus. Et illud Hiero. ad Da
masum papā in. c. clericos. j. q. ij.
et in. c. fi. xvj. q. j. sic inquiētis Cle
ricos illos conuenit ecclesie stipē
dijs sustentari quibus parentum
et propinquorum nulla stipendia
suffraganť. Qui aūt bonis paren
tum et opibus sustētari pn̄t si qd̄
paupeꝝ est accipiūt: sacrilegiū ꝓ
fecto incurrūt. et ꝯmittūt. et ꝑ abu-

Cleric⁹ hn̄s patrimonium sufficiens an possit decimas recipere.

sionem taliũ iudiciũ sibi manducant ꝛ bibũt. Quõ aũt ꝑdicta intelligant̃ ẜm canonistas vide glo. finalẽ in d.c. clericos. Quid aũt de laicis an ipsis pñt cõcedi decime. Ad hoc dicendũ ẜm doc.i.c. ad hec de deci. ꝙ null⁹ contract⁹ põt iniri cũ laico de decis. ꝑ quẽ dñium directũ vl' vtile trãsferat̃ in ipm.qꝛ videt̃ alienatio q̃daꝫ vt ꝓbatur ꝑ tex.ꝛ glo.in cle.j.de rebus eccle.non alie. Sꝫ ꝯcessio ad modicũ tp̃s q̃ nõ videt̃ alienatio bñ põt fieri. Et etiam ad tp̃s vite alicui⁹ ex cã ꝛ cũ aucte ꝓlati ẜm glo.in.c. Quis.e.ti. qꝛ ꝓpt' dubiũ vite põt dici modicũ tp̃s. Alij ṽo tenẽt ꝙ nõ possint ꝯcedi ad vitam alicui⁹ nisi aucte pape.ꝛ hoc itellige i laico q̃ laicalit' viuit. Sec⁹ i laico ꝯuerso ꝛ religioso cui ꝯcedi possũt ẜm ꝙ notãt doc. in. d.c. Quis Jus ṽo decimãdi nullo mõ põt cadere i laicũ cũ sit sp̃uale vt supra dixi. Et hoc itellige sine auctoritate pape q̃ sol⁹ põt ẜm notata i.c.ij.de iudic.ꝛ tutus ẽ in foro anime si ex causa hoc papa facit al's nõ vt notat panor.i.c.a nobis. de deci. ¶ Sed q̃reres:vtꝝ laic⁹ hñs in feudũ decimas secura cõsciẽtia teneat. Ad hoc dicendũ ꝙ si scit se hr̃e post conciliũ lateranẽ. qð fuit celebratũ ãno dñi. M.cc. septuagesimonono/ꝛ sine auctoritate pape nõ põt tenere vt no.i.c. ꝓhibemus.de deci. Si scit se habuisse ante illud conciliũ vel post sed cũ aucte pape et ex cã: sic põt tenere. Si ṽo ignorat an añ vl' an interuenerit auctoritas pape seu ex cã legitima.tũc Host.vt refert Joh.and.in.c.cũ ap'lica.de his q̃ fiunt a pla.tenet ꝙ nõ põt tenere. Jdem tenent archi. ꝛ Joh.monachi.in.c.ij.de deci.li.vj. Sed Jo. an.ꝛ cõiter alij doc.tenent cõtrarium q̃ñ cõis opinio est ꝙ auctoritate pape vl' ante illud concilium

Decie an pñt cõcedi laicis.

Jus de cimãdi nullo mõ põt cadere in laicũ

Cõciliũ lateranẽse q̃ñ fuit celebratũ

fuerint concesse. Rõ: qꝛ vnusq̃sq; in foro aie ꝓsumẽdus est bon⁹ nisi cõstet de malo.ꝛ ideo debꝫ credere ꝙ ꝑdecessores sui nõ tenuissent nisi cũ bono titl'o. Utrũ aũt talis laicus possit eas trãsferre i aliũ. Dico ꝙ nõ i laicũ quocũq; titulo ex q̃ trãsfert̃ dñium directũ siue vtile. Et licꝫ glo.in.c.ꝓhibemus de deci. tenuerit ꝙ aucte episcopi posset:tñ cõiter nõ tenet̃. Jn aliã aũt eccl'iam vel religiosũ locũ bñ põt trãsferre sine donatiõe. vt i.c cũ ap'lica supra allegato. Et hoc cũ ꝯsẽsu diocesani.pignorare autem nõ põt ẜm Jo.and. Sꝫ Host. tenet ꝙ sic qð placꝫ panor. Rõ:qꝛ cui licet maius licet ꝛ minus. An autẽ liceat clerico ꝓrochiali sine symõia redimere decimas ab aliquo iiusto detẽtore:Rñ.ꝙ sic.q̃si ex tali pecunia nullũ ius de nouo acq̃rit̃ al's nõ lꝫ vt i.c. dilect⁹.ij. de symonia. Utrũ liceat clerico tali accipe in pign⁹ decĩas detentas a laico:dicunt doc.vbi supra ꝙ sic.sicut ꝛ quãlibꝫ aliã possessionem quã laicus detineret iniuste. nec tenet̃ fruct⁹ cõputare i sortẽ dũmõ hmõi decime non ꝑtineãt ad aliã eccl'iam sed ad suã:quia si ad aliã ꝓhibet̃ vt in.ca. interdicimus de deci. Ad euidẽtiã tñ ꝑdictoꝝ nota ꝙ priuilegiũ laicis siue religiosis ꝯcessũ de decimis percipiẽdis siue nõ soluẽdis in pluribus casibus expirat. Primo si talis abutatur priuilegio: scꝫ ecclesiam ipugnãdo.xj.q.iij. ꝑuilegiũ. ꝛ i.c.fi.de dona. Scðo si nõ faciat ꝑ posse illud ꝓpt' qð ꝑuilegiũ cõcessum est vt i.c. dilect⁹.de dona. Tertio si scienter venerit ꝯ ꝑuilegiũ:scꝫ sustinẽdo ꝙ eccl'ia ad quã spectat ꝑcepit p.xxx.ãnos.vt i.c. si de terra de priuile. Quarto si ꝑ illud ius ledat̃ enormiter ius ecclesie ꝓrochial'.vt i.c.suggestũ de deci.ꝛ in.c.quid ꝑ nouale de ver-

Decĩas redimere an liceat clerico sine symonia ab aliquo iniusto dẽtẽtore

bo.signi. Quinto si auctē epi ius suū alicui ecclie vl religioso loco cedit.vt in.d.c.cū aplica. Sexto si priuilegio expresse renūciauerit. vt in.c.statuim⁹. de regula.x.vij. q.j.ꝗ piculosum. Septimo si aliquod enorme cōmisit ꝯ eccliam a qua feudū tenebat/vel occidēdo vel mutilādo p se vel aliū rectorē vl clericū suū.vt in.c. in qbusdā. de penis. Octauo si priuilegiat⁹ prediū alienū cōducat.vt in.c.dilecti. de deci. Nono si puilegiat⁹ prediū alij locet. vt i.c. licet.e.ti. Decimo si sentētia lata sit contra eū a qua nō appellauit siue priuilegiū ostēderit siue nō. vt in.c.inf monasteriū.x se.de sen. x re iudi.

Decias recipere pnt religiosi qdruplici iure.

Ex predictꝭ seqtur ꝙ religiosi ex quadruplici iure pnt pcipere decimas. Primo rōne cure aiaruꝫ. Secūdo ex puilegio pape spāli. Et tertio ex legitima pscriptiōe. de trib⁹his dixi supra in pncipio huius secūdi quesiti Quarto ex cōpositione siue transactione: donatione siue infeudatione. Quid autē de decimis noualiū:cui debētur? Ad hoc dico ꝙ clerico curato in cuius parrochia sunt sita noualia salua canōica epi. Est autem nouale oīs ager de nouo ad cultū redact⁹ de quo nō extat memoria ꝙ aliqn fuisset cult⁹.vt i.c. quid p nouale.de verb.sig.ex his debef pbro parrochiali decima si de limitib⁹ nō dubitef. In dubio tn̄ pōt eps gratificare cui voluerit vl sibi retinere. vt in.c.qm̄. de deci. Dicit tn̄ Hostiē. ꝙ hec ē ꝟitas ꝙ eps nec de noualib⁹ nec de recuperatis etiā a laicis debꝫ retinere: nisi canonicā suā: hoc ē quantū pcipiebat de antiqs pcipiet x de his.vt in.c. ecclesijs.de censi. Ubi nota ꝙ cui cōcedif pcipere decimas de terre laboribus qd est mai⁹: pōt etiā recipe decimas de noualib⁹ qd est minus.vt

Noualeqd ē.

in.ca.ex parte.de deci.iij. Nisi acquisierit eas p prescriptionē que est odiosa.vt in.c. cū cōtingat.de dci. Et iō si religiosi nō ex puilegio decias alicui⁹ ecclie pcipiebant sed ex pscriptione: tūc decime noualiū nō eis sed ecclie sunt soluēde:vl nisi laicus habeat eas per priuilegiū cū tale puilegium sit odiosum vt i.c.tua x.c. ad hec e.ti.ideo artandū est x nō ampliādum. Religiosis etiā qui veteres decimas a laicis auctoritate diocesani habuerunt in aliqbus parrochijs: i eisdem decime noualiū nō accrescūt vt in.c.statuto.§.nec pro eo.d deci.lib.vj.nisi alia rationabilis cā subsistvt est puilegium de noualibus pcipiēdis transact. vl pscrip.aut similis cā. Et ibidē de talibus statuif ꝙ puilegiū cōcessum aliqb⁹ vt possint pcipe tātundē de decimis noualiū ꝗtum antea pcipiebant ex causis predictis de decimis veterū pdiorum: nō extendif ad illas decimas qs tēpore date illi⁹ puilegij alij possidebāt scꝫ iure suo tanꝗ sibi debitas. Itē ibidē statuif ꝙ puilegiū pdictum extēdif ad decimas noualiū hn̄das tm̄ in illis locis in qbus habebāt pus decimas veterꝫ Et hoc in illa quantitate x non vltra in qua pcipiebāt decimas veterū quando priuilegiū illud fuit impetratū. Ita tamē ꝙ si tēpore date pcipiebant decimas veterū totaliter nō pcipiant decimas noualiū vltra medietatē pter cistercienses x carthusienses q nō astrigūtur quin possint pcipere vltra medietatē vt ibidē dicif. Terra etiam q semel fuit nouale semper erit nouale ꝗtum ad hoc ꝙ de ea decime non denf. Si tn̄ nouale a religiosis in alios transferaf qui etiā puilegio simili gaudēt: nouale esse desinit vt in.c.fi. de puile. Et idem est si ad primos redierit.

Itē priuilegiū de noualibus itelligitur de noualibus terre ꝓprie non aliene que conducit: secus si in emphiteosim vel i vsumfructū haberetur. Itē si nō est qui viderunt locū aliquē cultū: appareāt tñ aliqua signa vt ātiqua edificia vel locus est vicinus alicui castro destructo: deb3 quo ad ꝑstationē decimarū haberi ꝓ cultu vt in.l. agri.ff.de verbo.significa. Utrū decime possint ꝑscribi. Rñ.ꝙ laici nullo mō possunt ꝑscribere vt eis soluant vt in.c.causam. de ꝑscrip. Sed clerici si prochias hñt possūt. vt in.c.de q̄rta. de ꝑscrip. Si ꝟo nō habent non possunt. Similiter dicendū est de religiosis si habent prochias. possunt ratione prochie prescribere vt in.c. cū contingat.⁊.c. cū in tua. de deci. Sed si nō hñt parrochiā ip̄as prescribere nō possūt: q2 nec possidere vt in.ca.placuit.xvj.q.j. Et nota ꝙ ep̄s q̄ dicit se ꝑscripsisse decimas in alieno ep̄atu oportet ꝙ allegeт ⁊ ꝓbet titulū: q2 ius cōe est contra eū: nisi tāti tp̄is allegetur prescriptio cuius cōtrarij memoria nō existat vt in.c.ep̄s. de prescrip.lib.vj. Item nota ꝙ si cōsuetudo ꝑcipiēdi decimas fuerit ꝑscripta in vno ꝑdio alicuius parrochie nō extendit hoc ad aliud prediū quod de nouo colit: vt in d.c.cū contingat. Itē qui diu decimas nō soluit ⁊ nūc vult soluere non d3 soluere illis q̄ ex sola ꝑscriptiōe decias hactenus ꝑceperūt sed eccl'ie prochiali. ꝟm Rodo. et Ray. Qđ ve℞ credo si eccl'ie prochiali tūc erant soluēdi al's sec9. ¶ Utrū sacerdos prochialis possit remittere decias nō solutas tēpore ꝑterito. Rñ.ꝙ sic in totū vel in partē ex quo ipostea vult abstinere ⁊ facere debitū suū ꝟm Rodo. Alijs tamen videt ꝙ nō possit nisi sit pauper cui remittit: q2 cū sint paupe℞ nō possunt in nō pios vsus conuerti.nā ⁊ super alimentis legatis nō valet trāsactio sine iudicis auctoritate.l. cū hi qbus ff.de transact. Quid si laicus detineat decimā alicuius eccl'ie ab antiquo in feudū: ⁊ eā alij eccl'ie velit cōferre: Rñ. Host. ꝙ primo monendus est vt restituat ꝓprie eccl'ie. qđ si nolit / tolerari pōt ꝙ det alij eccl'ie cū cōsensu ep̄i. nec ad hoc requirit consensus capituli vt in.c.cū ap'lica. de his q̄ fiunt a prela. Sed si detinet eā iniuste monendus ⁊ cogendus est vt restituat eā eccl'ie ꝓprie vt in.c.j. de rebus eccle.non alie.vbi tñ timet de scādalo tolerari pōt ꝙ det alij eccl'ie. vide de hoc glo.in.c.inter dicimus.de deci. Si aūt ꝑtermittatur ꝑdicta monitio tenēt qdam ꝙ valet alienatio lic3 ep̄s male faciat q̄ ꝑtermittit eā. ¶ Quid si laicus decimā dare vellet ep̄o cōsentiēte capitulo suo: Rñ.recurri debet ad archiep̄m vt in.c.nullus de iure patro.quia autoritas ep̄i reqritur: ⁊ ip̄e non pōt esse autor in ꝓpria causa vt in.c.ꝓhibemus.de censi.ideo archiep̄s inducat laicū vt eccl'ie prochiali decimā reddat salua canonica ep̄i. Or si nō possit ad hoc induci sed omnino vult totum dare ep̄o: pōt hoc auctoritate archiep̄i facere vt in d.c.cū ap'lica. Si aūt hec forma nō seruatur nō valet quod agitur vt in.c. cū dilecta.i fi. de rescrip. Hec Host. ¶ S3 cui soluēt decimas ꝑsonales reges et ꝑncipes: dicit Inno.in.c. oēs de maio.⁊ obe.soluent ep̄o in cuius diocesi habent domiciliū ꝑncipale. Et si in duab9 diocesibus ꝑncipaliter habitent: illi duo inter se diuidēt. cui aut soluent ꝑdiales vide glo. ibidē. ¶ Tertiū q̄situ fuit a quibus dari debent decime: Rñ. ab oibus laicis debent dari decime:

Marginalia: Decie vtrum possunt ꝑscribi. — Sacerdos prochialis pōt remittere decias nō solutas tp̄e ꝑterito. — Reges ⁊ principes cui soluere debent decias personales. — Decie a qbus debent dari:

siue sint diuites siue pauperes vt
in.c.decimas. xvj.q̄st.vij. vbi di.
Grego.oportz aūt decimas ab oi
populo accipere Itē clerici tenē
tur ad decimas: nō de dote eccle
siarum:sed de rebus patrimonia=
libus ⁊ alijs ex euētu licito acq̇si=
tis vt in.c.ij. de deci. Et tenētur
illi eccl'ie decimā dari cui debe=
batur anteq̄ꝫ possessio ad eos ꝑue
niret vt in.c.si quis clericus.e.ti.
Et hoc siue sint clerici cōiter vi=
uentes siue alij vt in.c. nouū e.ti.

Religiosi aliq̇ tenētur ad decimas.

Itē religiosi tenenꝫ ad decimas
nisi sint exēpti ꝓuilegio sedis apo
stolice vt sunt cistercienses hospi=
talarij: hierosolimitani tēplarij ⁊
mlti alij qui nō tenenꝫ dare deci=
mas de p̄dijs ⁊ agris quos exco=
lunt manibus siue sumptibus ꝓ=
prijs:⁊ de possessionibus āte cōci
lium lateraneñ. acq̇sitis. De his
ꝟo que post cōciliū eis gratis col
lata sunt vel ꝑ monasterijs de no
uo fundandis emerūt:tenenꝫ de=
cimas dare:etiā si eas ꝓprijs ma=
nibus siue sumptibus excolant il=
lis eccl'ijs quibus rōne p̄diorum
soluebantur priusq̄ꝫ ꝑuenirent ad
eos/nisi cū eisdē eccl'ijs aliter du
xerint componendū:vel nisi super
hoc speciali iure vel ꝓuilegio sint
muniti vt in.c.nuper. e.ti.⁊.c. sta
tuto.§.ceterū.li.vj. Alij ꝟo religio
si sunt exēpti ne teneanꝫ decimas
dare de noualibus q̄ ꝓprijs mani
bus excolūt:nec de hortis ⁊ nutri
mentis animaliū.i. fetibus quos
animalia nutriūt. De oibus vero
alijs possessionibus suis tenētur:
nisi super hoc sint speciali priuile
gio pape aut legitima p̄scriptiōe
muniti vt in.c.ex parte tua.de de
ci. Itē leprosi tenenꝫ ad decimas
Si tamē sint cōiter viuentes non
tenenꝫ de hortis ⁊ nutrimētis ani
maliū vt in.c.cū dicat. de eccl'ijs
edi. Itē iudei ⁊ alij infideles iter
xpianos degētes ⁊ si ad decimas
ꝑsonales non teneanꝫ quia non re
cipiūt diuina: nec sunt de eccl'ia
tamē tenenꝫ ad decimas predia=
les vt in.c.de terris.de deci. Itē

Iudei ⁊ alij infideles tenentur ad decimas p̄diales.

si quis vēdit aceruū ante decima
tionē eccl'ia habet actionē in de=
cima cōtra vtrūq̄ꝫ. videlicet con=
tra emptorē: quia res trāsiuit ad
eū cū onere suo scꝫ decimaꝝ vt in
ca.pastoralis.de deci. Et ꝯ vēdi=
torem ꝓpter dolū eius. ⁊ q̄ habꝫ
preciū rei vendite.xxij.q.ij.mone
mus.potest ergo petere a quo ma
luerit: sed si recipit ab vno libera
tus est alter. Itē illi q̇ soluūt deci
mas laicis eas iniuste accipienti
bus eccl'ia dissimulante non tenē
tur eas eccl'ie dare de residuo.ex
cusantur eni per dissimulationem
eccl'ie dūmodo sint in hac volun=
tate q̄ si eccl'ia peteret libentius
ei q̄ꝫ laicis darent. Raymundus
ꝟo dicit q̄ si sciant q̄ laici illicite
recipiant decimas non liberanꝫ.
Si tamē ꝓpter metū soluāt excu
santur a peccato nō a toto sꝫ a tā=
to.xxxij.q.v. ita ne. ⁊ in.c.sacris.
de his q̄ vi me. Itē ſm sctm̄ Tho.
scda scde.vbi supra tenētur cleri=
ci dare decimā pape requirenti.
Nā in veteri testamēto. mādauit
dn̄s leuitis recipientib⁹ decias a
populo ip̄os dare decimam deci=
me summo sacerdoti. Naturalis
enim rō dictat vt ille qui habꝫ cu
ram de cōmuni statu prouidea=
tur vn̄ possit exequi ea que perti=
nent ad cōem salutem.tenētur er=
go clerici dare decimā sūmo pon
tifici si exigat. Quidā tn̄ canoni=
ste tenent contrariū q̄ nō:q̄ diffi=
cile esset congregare decimā de=
cimarū per totā xpianitatē. Vn̄
ecclesia ordinauit q̄ papa hꝫ pro=
priam diocesim cui preest imedia
te in qua si vult decimas hꝫ. Mul
ta etiā regalia habet q̄ sibi contu
lerunt iperatores vnde sufficien=
ter habetur cibus in domo eius.

Clerici tenētur dare decimā sūmo pontifici si exigat.

omnia etiā bona ecclesie sunt sua
⁊ ex eis accepit quod placꝫ: vnde
nō oportuit sibi decimā ꝑtem da-
re vel taxare. ¶ Tertiū de deci-
mis declarandū dicit qualifica-
tionis. Ad cuiꝰ euidentiā quero
qualiter qn̄ ⁊ vbi decime sint sol-
uende. Ad primum qualiter deci
me sint soluende. Ad hoc dico ꝙ
sine diminutione aliqua. ⁊ anteꝗ̄
sumptus: tributū: cēsus: semē: vł
partiarij portio deducant de pre
dialibus/ ⁊ etiā de mixtis nō cau-
sa mercimonij cōparatis vt in. c.
cū homines. ⁊. c. tua nobis. de de
cimis. De ꝑsonalibus ꝟo ⁊ mixtis
causa mercimōij cōparatis distin
guendū est: aut qꝛ ꝓueniūt ex pe-
cunia decimata aut indecimata.
Si primo modo vt cū quis habēs
centū libras denarioꝝ dederit ꝓ
decima decē libras/ ⁊ de remanē
tibus emit molendinū vł aliquid
aliud: aut tūc emit illud causa lu
cri ⁊ negociatiōis / scꝫ vt illud vē
dat: ⁊ sic deducūtur expēse facte
ab eo in molēdino reficiendo ⁊ cō
seruando. nō aūt expense facte ꝓ
fructibus molendini ꝓcurandis
⁊ habendis: puta in asinis portan
tibus ad molendinū bladū. Aut
emit causa retinendi quia vult ꝑ-
cipere fructus eius. ⁊ tūc etiam
non deducet expensas quas fecit
ꝓ fructibus q̄rendis. Si vero ꝓ-
ueniunt ex pecunia nō decimata
tūc nō deducuntur expense vt in
ca. pastoralis e. ti. Et ꝺm Host. ⁊
glo. ibidē: hoc est speciale in deci-
ma cū alꝭs fructus intelligatur il-
lud quod superest deductis expē-
sis. ff. de peti. here. l. si a dn̄o. Rō
autē huius specialitatis est hec:
quia decima ꝑdialis est tributuꝫ
egentiū animarū vt in. c. decime.
xvj. q. j. Sicut ergo tributū soluit
nulla facta deductione expensaꝝ
vel seminis: sic ⁊ de deci. vt i d. c.
tua nobis. Alia rō est ꝺm Host. qꝛ
si prestas expēsas deus aut terra
deo operante tibi cū vsura maxi-
ma reddet eas. vt i. c. non est in po
testate. e. ti. Cū ergo operatio dei
sit ꝑciosior tua pecunia dimidiā
exigere posset. non ergo conqueri
debes si decimā partē vult ⁊ di-
mittit tibi nouē. In artificio autē
sumptus deduci debent: quia ibi
manus hominis cōtinue laborat.
Et similiter in negociatiōe ne pe-
cunia iterum decimetur. Expēse
etiam facte in refectione sine tui-
tione rei nō deducūtur: quia ille
expense remanent in patrimonio
vn̄ tūc ītelligūtur eē decime pre
diales vt in. d. ca. pastoralis. in fi.
Si tamen aliquid emeret vt ven-
deretur ⁊ fierent aliq̇ sūptus vt il
lud cōseruaretur: illi sumptus be
ne deducerētur vt dicit glosa ibi
dem. ¶ Secundū q̄situm fuit qn̄
decime sint soluende. Rn̄. vt dici
tur in. c. cū hoies. de deci. ꝙ stati
prediales soluēde sunt fructibus
collectis anteꝗ̄ aliq̇d inde detur
alicui. Et ꝺm glo. ꝗ̄ citius ⁊ com
petentius solui possunt: qꝛ pecca-
tum est tardius dare. xvj. q. j. de-
cime. quia qui nō facit stati intel-
ligitur esse in mora: vn̄ ꝑiculū de-
cime spectat ad eū vt i. c. vno. de
cōmodato. Sed si ꝑsbyter tūc re-
cipere nolit nō est ꝑiculum eius.
Sed cū postea recipere voluerit
tunc rusticus īcipit esse in mora.
hec ī glo. vbi supra. dicit tn̄ Host.
ꝙ ꝺm consuetudinē ꝑscriptā sunt
soluēde. Personales aūt decime
dari debēt in fine anni: qꝛ vtilius
est ecclꝭie totū simul recipe ꝗ̄ sin-
gulariter per minucias. Si q̇s tn̄
ante annū velit soluere non debet
sacerdos renuere: quia hoc nō est
exꝑssum in iure. Notat tn̄ panor.
in. d. c. tua. ꝙ cōsuetudo est vene-
tijs vt in vita non soluantur deci-
me ꝑsonales sed in morte soluitur
decima de oībus mercātijs: ioca

Decie q̄liꝭ sint soluēde

Decie qn̄ sunt soluēde

Personales decime qn̄ sunt soluēde

Personales decime non soluunt ve netijs ī vita.

libus et alijs mobilibus. et hoc ideo: quia alias decimas non soluunt. Et potest in hoc casu ecclesia se habere ad lucrum et damnum: quia si ille reperitur ditatus in morte ecclesia sentit lucrum: si depauperatus sentit damnum. De mixtis vero decimis vt de animalibus sicut agnis: hedis vitulis: porcis: pullis: et similibus non coguntur solui meliora nec solui debent deteriora: sed sufficit quod reddantur mediocria. et sicut transeunt sub virga pastoris. quod decimum fuerit sanctificabitur domino vt dicitur Leuit. vlt. quia absurdum est offerre deo quod dedignatur homo. xlix. di. c. si. Sed quid de decimis minutis an sint sub precepto. Respondeo. decime tempore gratie sunt sub precepto cum exigunt ab ecclesia secundum consuetudinem approbatam: vel secundum ecclesie constitutionem. vt in c. peruenit. et in c. in aliquibus. e. ti. In consilio vero sunt cum non petuntur nec ex consuetudine habentur nec ab vniuersali ecclesia precipitur quod dentur. Et hoc est tenendum generaliter quantum ad decimas minutas. Dicit etiam. S. Tho. quod homines non tenentur de huiusmodi minutis decimas dare nisi forte secundum consuetudinem patrie. Nam et honestati ministrorum dei non congruit vt sint diligentes in requirendo etiam minima. Hoc enim vitium reputatur. vt habet philosophus. iiij. ethicorum. Et ideo lex vetus non determinauit quod decime dentur de huiusmodi minutis. sed hoc relinquit arbitrio dare volentium quia minima quasi non computantur. Unde pharisei ascribentes sibi perfectam legis iusticiam soluebant decimas etiam de minutis. nec de hoc a domino reprehenduntur sed de hoc quod precepta maiora. i. spiritualia contemnebant. Magis autem eos de hoc esse commendabiles ostendit dicens. Matth. xxiij. Decimatis mentam et anetum etc. et postea sequitur. Hec oportuit facere et illa non omittere. Quod tamen referri debet ad tempus legis in quo christus loquebatur vt dicit Chriso. vel potest dici quod illud quod dicit oportuit/ sonat in conuenientiam non indebitum vnde oportuit. i. conueniens fuit. Tertium quesitum fuit vbi decime sint soluende an in vinea vel in agro vel predio. an decimarius debeat eas deferre in horreum vel torcular siue dolium presbyteri. Respondeo. secundum Host. Consuetudo potest in hoc seruari: tamen de rigore iuris debent ad horreum presbyteri deferri. et hoc innuitur. Malach. iij. Inferte omnem decimationem in horreum meum. Idem dicitur. ij. Paral. xxxj. et. xvj. q. vij. decimas. hoc enim seruatur de tributo et annona si non distet multum ille qui debet. C. de anno. et tri. l. omnes omnino. Ideo hoc multo magis debet seruari de decimis que sunt spiritualia tributa vt dictum est supra. Quartum de decimis declarandis de excusationis. Ad cuius euidentiam quero vtrum consuetudo excuset a solutione decimarum. Respondeo de decimis personalibus dicunt Ray. et Host. in summis suis. cum non sint de iure diuino sed hominis precepto. Nam Leuiti. vlt. fit tantum mentio de predialibus. et consuetudo tollat ius humanum vel in totum si est generalis. vel in parte si est particularis. vt in ca. consuetudo. xij. di. Ideo non soluentes ipsas vbi est consuetudo non soluendi excusantur a culpa. Nam decime ille necessario sunt soluende de quibus debentur ex lege diuina. scilicet prediales vel loci consuetudine approbata vt dicitur in. c. in aliquibus de deci. Idem dicit Hugo car. cuius sententiam tenere videtur Archi. in. c. discretioni. e. ti. li. vj. De predialibus autem est maior difficultas. Et communiter canoniste vt Host. Inno. et alij tenent quod consuetudo non soluendi non excuset a peccato non soluentes. Et assignant istam ra

Decime mixte solui debent mediocres

Decime minute an sint sub precepto?

Decime vbi sunt soluende.

Consuetudo an excuset a solutione decimarum?

tionẽ: qꝛ sunt de iure diuino. sed nulla consuetudo põt tollere ius diuinum. vt. viij. distin. per totũ Theologi tamẽ tenẽt cõtrariũ. iõ pro concordia. Dic ad quesitũ. ꝙ si sacerdos qui ministrat spũalia indiget ꝓpter sustẽtationẽ suã et petit decimas: nõ excusatur ꝓpꝫ cõsuetudinẽ quin teneatur dare tã prediales ꝙ̃ personales: qꝛ nulla cõsuetudo põt contra ius naturale ꝛ morale. viij. dis. qui contra. Siliter non põt cõsuetudo excusare qn hõ teneatur ex aliqͣ parte substãtie sue honorare deũ. Si autẽ minister ecclesie nõ indiget tenet soluere ꝺm ꝙ cõsuetudo se habet vel decimã vel vicesimam aut tricesimã: aut si nihil soluit/ excusat p consuetudinẽ: dũmodo tñ sit ꝓscripta. Nã ꝙ detur sacerdoti nõ indigẽti decima ex institutione ꝛ ꝑcepto ecclesie solũ est tẽpore gratie: iõ excusare põt ꝯsuetudo. et pro hoc facit ca. a nobis. de deci. vbi dicit ꝙ qlibet tenet soluere decimas nisi a prestatiõe earũ specialit sit exẽptus qđ esse nõ posset si simplr eẽnt de iure diuino. Et hoc sequit Panor. in. c. in aliquib⁹. ꝛ. c tua. e. titu. vbi dicit ꝙ vbi de cõsuetudine decime nõ soluũtur nõ peccãt laici nõ soluẽtes nisi ꝓpꝫ obstiatiõnẽ animi. vt si haberẽt animũ obstinatũ nõ soluendi etiã si ecclesia ꝑciperet: tunc eñ tales peccarẽt mortalit.

Deciaꝝ ꝑstatio an p papã tolli possit.

Et hoc placet ne tãta multitudo nõ soluẽtiũ dãnetur. Sed nunqd papa potest dispẽsare ne qs decimas soluat. Dic ꝺm Panor. in ca. a nobis. e. ti. ꝙ papa nõ põt in totum tollere ius decimarũ: sed qbusdã personis remittere potest. nã per hoc vltimũ nõ tollitur ius diuinum. sed tũc tolleretur si vniuersaliter remitteret preceptũ. Idẽ tenent Hostiẽ. ꝛ Iohã. and. Dicũt eñ ꝙ quibusdã ꝑsonis põt remitti: sed in totũ non. nisi ex cã et ad tẽpus sicut fecit papa i multis religiosis ratione necessitatis vel vtilitatis. alr̃ nõ debꝫ facere. Sꝫ de laicis dic ꝙ papa eis nec decimas preteritas nec futuras remittere põt sine causa. Et credo illuꝫ non esse tutũ quo ad deũ qui decimas sine causa ꝺtinet ex remissione pape. ꝑ hoc vide glo. in. c. nõ est. de voto. Nam licet papa habeat plenam potestatem tamẽ debet facere sicut diligẽs paterfamilias dispensando cuilibet prout opus ẽ. Sed quo ad ecclesiam militãtẽ tene indistincte opinionẽ glo. ꝛ aliorũ doctorũ. Et ꝑdicta puto idistincte vera vbi decime ꝺ facto soluunt. Sed vbi de facto nõ soluerẽtur põt papa dispẽsare nõ in totũ ꝑceptũ tollẽdo. sed ex cã nõ soluẽtes tolerãdo. vt sic non soluẽtes euitent peccatũ.

Laici etiã ex remissione pape decimas nõ pñt retinere.

¶ Quintũ de decimis declarandũ ẽ alienatiõis. Ad cui⁹ euidẽtiã ꝑmo qritur. vtrũ decime possint vendi vel emi. Respon. vt ex supradictis habetur. Decima vno modo potest dici ius percipiendi decimã: et hoc non potest emi: qꝛ est annexũ spirituali officio scilicet seminandi spiritualia ordinatione naturali ꝛ diuina que est. vt qui seminat spũalia metat carnalia. Unde sicut corp⁹ hoĩs est impreciabile. qꝛ est adiunctũ aĩe: ita et ius percipiẽdi decimã. vñ si vẽderetur vel emeret cõmitteret symonia. Alio mõ põt dici decima fruct⁹ qui dãtur ꝑ decima. ꝛ hoc modo potest decima vẽdi et emi. Et idem dicendũ in locatione. vt in. c. vestra. de loca. et conduct.

Decie an possint vendi vel emi?

¶ Scđo qrit vtrũ in decimis interuenire possit cõpositio siue cõuentio. Respon. ꝙ sic. ꝛ hoc inter personas ecclĩasticas. vt in. c. suggestũ. ꝛ. c. nuper. de deci. Et si fit auctoritate epĩ vel archiepĩ tunc

erit ppetua. vt in. c. statuimus. de trāsac. Si fit sine auctoritate epi valet: sʒ est tēporalis nec excedit vitā trāsigētis. vt in. c. decetero. e. ti. nisi per papā fuerit cōfirmata. e. ti. veniens. Si autē clericus agit cōtra laicū: et tunc si agit de percept; ꝛ subtractis pōt fieri. vt in. c. cū aplica. de his que fiunt a prela. Sed non de futuris. xvj. q. vij. decimas. Uñ non potest fieri compositio nec trāsactio cum laicis vt mitius soluant nisi auctoritate pape. vt in. c. penul. de cōfirmat. vti. vel inuti. ¶ Tertio queritur vtrū decime possint dari laicis in feudū. Respon. ꝙ decime ꝛ res imobiles ecclesie non possunt de nouo dari in feudū. nam ꝛ prelati hoc iurāt. Et hodie expresse prohibitum est ne laicis de nouo decime in feudū dentur sicut nec alia bona ecclesie. vt in. ca. prohibemus. de deci. et in. d. c. cū apostolica. de his que fiunt a prela. ꝛ in. c. ij. de feudis. Sʒ decie ꝛ alie res que prius erant feudales posfunt iterū infeudari. puta si vasallus propter aliquam causam perdat feudum vel moriatur. poterit prelatus concedere filio eius vel extraneo. vt i ca. ex parte. de feudis. Idem dico si huiusmodi feudum alienatū sit a feudatario ita ꝙ p plātū facile recupari nō possit. potest illud alteri laico concedere q illud recuperet ꝛ ab ecclesia recognoscat. Idē etiā ꝓbabilit dici potest de illis decimis q tenētur a laicis a tpe ex q non est memoria nec eas hr̄e se recognoscūt ab ecclesia. scʒ ꝙ eps pōt eas laicis in feudū cōcedere. ar. d. c. ex parte. cū sic p eū ꝓcuret vtilitas ecclesie: qꝛ possessio directi dñij p hmōi infeudationē restituetur ecclesie. Iteʒ si laicus detinet decimas in feudū: ꝛ vult eas in alium laicū transferre: potest hoc fieri. de cōsensu epi ꝙ det ei in feudū sicut ipse habuit. nec dicit eps eas de nouo in feudum dare. vide de hoc glo. in. d. c. ꝓhibem⁹. Sivero aliqs possidet eas de facto nec in laicū nec in clericū pōt eas etiaʒ de cōsensu epi cōferre: vt habet in dictis iurib⁹. ¶ Sextū de decimis declarādū dicit fructificationis siue remuneratiōis. Ad cuius euidentiā quero q sit remuneratio bene et fideliter soluentium decimas. Respōdet ꝙ qdruplex. Prima abūdātia fructuū. Scda corpis sanitas. de quo Malach. iij. et i. c. decime. xvj. q. j. vbi dicit August. Si decimā dederis non tantū abūdātiā fructuū accipies sed etiā sanitatē corporis ꝯsequeris. Tertia peccatorum remissio. Quarta regni celorū acquisitio. Unde Augu. in. d. c. decime. qui premiū compare aut peccatoruʒ indulgentiā habere desiderat: decimā reddat. ꝛ de nouē partibus elemosinā paupib⁹ dare studeat. Qui ꝓ nō fidelit soluit decimā a deo multiplr̄ punit ꝛ maxie delinqt. Primo in fructuū sterilitate: ita ꝙ deus locustas nō icrepat nec plagas amouet. vt i. c. reuertimini. ꝛ i. d. c. decie. vbi dic Aug. Cū dādo decimas ꝛ t'rena ꝛ celestia possis mereri ꝓ auaricia dupliceʒ bñdictionē fraudas. i. subtrahis tibi. Hec eñ est certissima dñi vicissitudo vt si decimā nō dederis ad decimā reuocer; s. amittendo nouē ꝑtes. Iō dr Malach. iij. qꝛ mihi nō reddidisti decimas et ꝑmitias. idcirco i fame ꝛ penuria vos maledicti estis. Scdo talis ē ꝑuaricator diuini mādati et incurrit bānū dñi pape vt i dict; ca. ꝛ in ca. tua nobis. et ca. statuim⁹. eo. ti. Tertio talis est raptor. Unde Aug. in ca. decime. dicit. Decime ex debito requirunt: ꝛ q eas dare nolūt aliena inuadunt.

Decie an possit dari laicis i feudū.

Decias debite soluentes qtuor cōsequūt remuneratiōes.

Decias retinentes multiplicit puniuntur.

Quarto talis sacrilegium cōmittit. Vñ Hiero.in.c.gloria epi.xij q̄st.ij.dicit. Amico quippiā rapere furtū est:eccl'iam fraudare sacrilegium est.exinde aliq̄d subtrahere oēm predonū crudelitatē superat. Et Grego.in.c.decimas.xvj. q̄st.vij.dicit. Laici nisi decimas eccl'ie reddiderit sciant se sacrilegij crimē ꝯmittere:ꝛ eterne dānationis periculū incurrere. Quinto talis est homicida. Vñ Augu. vbi supra i.c.decie.dicit.ꝙ si pauperes in loco vbi habitat ille decimas nō dās fame mortui fuerit: tot homicidiorū reus erit q꞉ ꝛē. pauperibus delegata a dño suis vsib⁹ reseruauit. Sexto q꞉ talib⁹ non soluentibus deus pacē tēporalē non cōcedit.vide de hoc glo. i ca.ad aplice.de sē.ꝛ re iudi.i li. vj.que pōit sex rōnes siue causas ꝓpter quas non est pax inter homines. ꝛ ꝓ sexta dicit quia nō seruamus p̄cepta dei nec decimas soluimus. Ideo quod non accipit xp̄s tollit fiscus.xvj.q̄st.vij.maiores.vbi dicit Augu. Maiores nostri deo copijs oībus abundabāt: quia decimas deo dabant.mō autem quia discessit deuotio dei accessit indictio fisci. nolumus cum deo partiri decimas.modo autē tollit totū. hoc tollit fiscus quod non accipit xp̄s. Circa p̄dicta nota ꝙ i cle. cupiētes.de penis. excōmunicant oēs religiosi q̄ aliqua ꝓferre p̄sumūt in sermōibus suis vel alibi ista intētione vt a decimarū solutione retrahāt audiētes. Itē in.d.cle.p̄cipit sub interminatione maledictionis eterne p̄dictis religiosis ꝙ in p̄ma dñica quarta ꝛ vltima q̄dragesime: ꝛ in festis Ascensionis dñi:penthecostes:natiuitatis Johannis baptiste:Assūptionis ꝛ natiuitatis beate marie p̄dicando populo si a p̄latis eccl'iarū vel eoꝝ loca tenentibus fuerint req̄siti:audientes expresse de solutione decimaꝝ iforment. Item scd'o p̄cipitur dictis religiosis ꝙ requisiti a p̄dictis cōscientiā faciāt illis quoꝝ confessiones audiūt ꝙ decimas soluere non omittant. ꝙ si post talē req̄sitionem sciēter postposuerint confitentibus conscientiaꝫ facere de huiusmodi soluendis decimis tā diu ab officio p̄dicationis ipso facto sūt suspēsi: donec cōfitētibus ip̄is non fecerint conscientiam si hoc ipsum sibi dicendi commode facultatē habuerint. Et ideo hoc non faciendo predicādo interim sunt excōicati ip̄o facto.vt ibi dicit. Quod bene notēt dñi curati qui in suis parrochijs habent monasteria ordinū mendicātium.

Religiosi i sermonib⁹ retrahētes a solutione decimarū auditores sūt excōmunicati.

¶ Nūc scd'o loco in hoc capitulo tractādum est de p̄mitijs. Ad cuius euidentiam q̄ro quid sit p̄mitia. Et an exhibitio primitiaꝝ sit ex precepto. Rñ.p̄mitia est ps prima frugū dño offerēda. Et est ex precepto in duob⁹ casibus. Primus quando est consuetudo. Secundus quādo ministri eccl'ie cui debent indigēt ꝛ ip̄as petūt. Nā Exod.xxij.dicit. Decimas et primitias nō tardabis offerre. ꝛ ibidem.xxvj.c. p̄mitias frugū terre tue deferas in domū dei tui. Sūt enim in illis casibus de iure naturali diuino et de p̄cepto eccl'ie sicut ꝛ decime s'm distinctionē supra de d'cimis positā. Vñ Grego. in.c.decimas.xvj.q.vij.dicit. decimas ꝛ p̄mitias quas iure sacerdotum esse sancimus ab omi populo accipere oportet. Cōcordat S.Tho.scd'a scd'e.q.lxxxvj.ar.iiij dicēs ꝙ q꞉ deo debem⁹ exhibere id qd' p̄cipuū est. ideo offerebant primitie in recognitionem diuini beneficij: scꝫ ꝙ aliq̄s ꝓfiteat fructus terre se a deo recipe. Et dabantur ex p̄mis fructib⁹ tanq̄ qd

Primitiaꝝ solutio in duobus casibus est de p̄cep to.

p̄cipuū. Et q2 sacerdos constituitur populo in his q̄ sūt ad deū: iō p̄mitie cedebāt in vsū sacerdotū. pertiet aūt ad ius naturale vt ex rebus sibi datis a deo aliquid tribuat ad suū honorē. Sed q2 talib9 p̄sonis exhibeanť .s. sacerdotibus aut de primis fructibus aut in tāta quantitate hoc fuit in lege veteri determinatū. In noua aūt lege determinatione eccl'ie diffinitur vt p̄mitias homies soluāt ƀm cōsuetudinē patrie ⁊ indigentiaʒ ministroꝝ eccl'iaꝝ. Extra hos casus p̄mitie sunt tm̄ de p̄silio. Ideo vbi est consuetudo q2 nihil soluať vel exigatur ꝑ p̄mitia: non soluentes excusanť a pctō si tn̄ hm̄oi cōsuetudo sine cōtradictiōe fuit obtenta a tēpore ex q̊ non extat memoria. ¶ Cōsequēter q̄ro: cui debētur p̄mitie ⁊ quota pars debet dari ꝑ p̄mitia. Ad primū dico q2 debētur p̄sbytero p̄rochiali. vt in ca. doctos. ⁊ .c. moderamine. xvj. q. j. Ad secunduʒ de quota quidā dicunt q2 ad minus de sexaginta vnū: alij dicūt q2 in fetib9 semp p̄mogenitū. In alijs aridis ⁊ liquidis de q̄dragita vnū ad plus: vel ad minus de sexagita vnū. Doctores tn̄ cōiter in .c. j. de deci. tenēt q2 ex quo in iure canonico quota p̄mitiaꝝ siue quātitas non reperiture xp̄ssa. relinquiť in optionem dantis vt det quantū vult nisi cōsuetudo regionis aliud inducat.

Primitie ƀʒ cōsuetudinē p̄rie solui debent.

¶ De oblationib9 ⁊ ipsarum m'ltiplici specie. Capitulum. iij.

Ertio ius parrochiale p̄sistit in oblationibus: de q̄bus p ordinē quattuor puncta declarabimus. Primū dr̄ descriptionis. Scd̄m acq̄sitionis. Tertiū obligationis. Quartū modificationis. Ad p̄mū descendēdo dico q2 noīe oblationis cōprehenditur quicq̄d dať vel offerť eccl'ie siue sit mobile siue imobile intra vl' extra eccl'iā. vt in ca. cū iter vos. de v̄bo. signi. notat sctūs Thomas scd̄a scd̄e. q. lxxxvj. vbi dicit q2 nomen oblatiōis est extensū ad oēs res q̄ in dei cl'tū exhibēť. Et ƀm Hosti. in sum. ti. de p̄rochijs ca. ij. ⁊ alios doctores. Quinq3 sūt spēs oblationū. Prima est vbi aliquid exhibeť in cultū diuinū ad actuʒ latrie p̄tinentem sicut est orō. ⁊ talis oblatio diciť sacrificiuʒ. iuxta illud psalmiste. Dirigať orō mea ad te sicut incēsū in p̄spectu tuo. vbi dicit glo. q2 talia sacrificia offeruntur dn̄o in odorem suauitatis. Secunda species oblationuʒ est vbi oblatio ꝺ necessitate fit ad sustentationē ministroꝝ dei. ⁊ hec pertinet quo ad decimas ⁊ primitias que offeruntur de fructibus qui de terra percipiuntur deo in recognitionē dn̄ici beneficij quasi quis profiteať se a deo fructus terre percipere: de quibus Exo. xxij. Decimas ⁊ primitias nō tardabis offerre domio. De his etiā satis dictum est in p̄cedenti capitulo. Tertia species oblationū est alicuius rei donatio deo vl' ecclesie causa mortis facta que ad instar ⁊ exemplū legatorū hodie redacta est vt idem iuris sit i vtrisq3 Hec vt Host. dicit aliud nō videtur q̄3 mortuariū siue legatuʒ vel relictum ꝑ aīa. de quibus in .ca. officij. ⁊ .c. requisisti. de testamen. ⁊ in .c. fi. de rebus eccl'ie non alie. ⁊ in .ca. conq̄rēte §. j. de offi. ordi. Quarta spēs oblationū est quotidiana ⁊ vsualis quā faciunt fideles ad altare vl' ad manū sacerdotis. Et ꝺ hac: ⁊ q̄nta specie sequēti nr̄ erit hic dumtaxat ƀmo alijs tribus speciebus dimissis. Quinta species oblationū est vbi aliq̄d

Oblationis nomie q̄d comprehendiť.

Oblationū q̄nq3 sunt species

volũtarie offerũ diuino cultui deputandũ: puta in vsum ministrorũ ecclesie vel alicuius pij loci exponendũ: de qua habeũ Exod. xxv. Ab homie q offert vltroneus eas scz oblationes accipietis. Et pōt sic diffiniri.

Oblationis diffinitio. Oblatio est alicuius rei deo vel ecclesie itervivos spōte facta donatio. Et hec a fidelibus sponte fieri pōt. & fit aliqñ ecclesie prochiali. Aliqñ capelle sub limitib9 eiusdē: aliqñ pio loco: aliqñ tiens imagini i pariete depicte: de qb9 nũc. j. in secũdo diceũ. Secũdum igitur de oblatioibus declarandũ dr acquisitionis.

Oblationes qbus psonis debētur. Ad cuius euidētiam quero qbus psonis debentur oblationes: Ad hoc dico primo q oblationes quotidiane & vsuales que fiunt ad altare debētur sacerdotibus curatis in quorũ ecclijs offeruntur. Ratio: quia sacerdos parrochialis quodāmodo constituitur seqster & medius inũ populũ & deum: sicut de moyse legitur Deuũ. v. ideo ad eũ ptiet diuina dogmata & sacramēta populo exhibere. Et iterũ ea q sunt populi: puta pces: sacrificia & oblationes p eũ dño debēt exhibe: ɜm illud Apli ad Heb. v. Ois pontifex ex hoibos assumptus p hominibus cōstituiũ vt offerat dona & sacrificia pro pctis. Et iõ oblationes tales ad curatos ptinent non solũ vt eas in suos vsus ɔuertant: verũ vt etiã eas fideliter dispensent. ptim quidē exponēdo eas in his que ptinent ad cultũ diuinũ. partim vero in his que ptinēt ad victum ppriũ. ptim etiam in vsus pauperũ qui sunt quantũ fieri potest de rebus ecclie sustentandi: quia quicquid clerici habēt pauperum est. vt dicit Hiero. in. cap. quoniam quicquid. xvj. q. j. et i. c. quattuor. xij. q. ij. Ex quo sequiũ primo q oblationes que fiunt ad altaria capellanorũ siue altaristarum cedunt plebano talis ecclie in qua sunt sita vt dicit panor. i. c. pastoralis. de his que fiunt a pla.

Oblationes nõ semper debenũ pbrõ celebrãti. Secundo infertur q oblatiões q fiunt celebranti in alterius ecclesia sunt rectoris illi9 ecclesie. Nisi sit episcopus quando celebrat in aliqua ecclia sue diocesis: q: tũc oblatiões facte ibi i altari cedũt sibi & non presbytero parrochiali. Ratio: quia offeruntur a suis parrochianis. tota enim diocesis sua intelligitur esse parrochia. vt i. c. super eo. de parroch. et. c. j. de raptori. Jmmo plus dicunt doctores q tales oblatiões spectãt ad episcopum etiam si ecclesia i qua celebrat si exempta. Jta concludit Joh. de ymol. in cle. si. de priuile. adducēs inter alias ratiões quia talia dantur ppter meritũ: sed magis meritus est episcopus ergo &c. Quãuis cardinalis. i dicta cle. si. teneat contrariũ scilicz oblationes factas episcopo in ecclesia exempta deberi illi ad quē spectant iura prochialia. non aũt episcopo. hoc dicit esse verum de iure non de vrbanitate. Tamē videtur q etiam de iure spectēt ad episcopum p rationem ymole supradictam. Et idem dicendũ est de archiepiscopo puinciam visitante & celebrãte: quia tunc oblatiões in altari facte/archiepiscopo cedũt. Predicta tñ limito esse vera: nisi forte episcop9 aut archiepiscopus nimis diu in vno loco stet & ibi sepe celebret. ar. ca. suggestum. de deci. Si tamen appareũ consuetudo contraria: erit sequenda.

Religiosi an possint oblationes recipere. Sed nunquid monachi aut alij religiosi possũt oblatiões recipere. dicit sanctus Thomas vbi supra q monachi siue alij religiosi possunt oblationes recipere tripliciter. Primo si sint ministri altaris: et tunc possunt recipere oblationes sponte oblatas. Secũ

Oblationes facte ecclesijs/ aut capellis quibus applicande sunt.

do si parrochie sint eorum. et tunc ex debito possunt accipere oblationes tanquam ecclesie rectores. Tertio sicut pauperes per dispensationem sacerdotum curatorum vel ordinatione ecclesie. ¶ Secundo loco dicendum est de oblationibus quite speciei que sponte dantur ecclesijs aut capellis. et sic de alijs de quibus est maior difficultas. et loquor semper de oblationibus voluntarijs que non fiunt ad altare. Utrum tales oblationes facte in ecclesijs parrochialibus aut capellis infra certam parrochiam constitutis debeantur episcopo loci aut plebano. An vero applicari debeant ipsis ecclesijs et capellis: ita quod vitrici earundem ipsas percipere debeant. Et in hac questione due fuerunt opiniones. Una fuit opinio quod episcopus loci tales oblationes habere debeat. Alia quod presbyter parrochialis. pro prima allegatur primo textus. in. c. preter. in fine. xxxij. di. vbi dicitur quod decime/ siue primitie/ vel oblationes viuorum et mortuorum sunt in dispensatione episcoporum. Et in. c. precipimus. xvj. questio. ij. vbi dicit textus. quascunque oblationes esse in dispensatione episcoporum. Secundo episcopo competit regulariter dispositio omnium ecclesiarum sue diocesis licet sint facte in loco intra parrochiam alterius constituto debent esse sub dispositione episcopi: et maxime quia vnaqueque parrochia est regenda sub ipsius episcopi tuitione atque prouisione. vt in. c. regenda. x. q. j. Cum ergo prouisio totius parrochie pertinet ad episcopum: multo magis debet ad eum pertinere prouisio oblationum factarum in ecclesijs infra parrochiam constitutis. natura enim accessorij est vt sequatur suum principale. vt in regula accessorium. de regu. iur. lib. vj. Tertio pro hac opinione adduci potest ratio. Episcopus est vicarius iesu christi quo ad suam diocesim. vt in. c. mulier. xxxiij. q. v. et glo. in. ca. videntes. xij. q. j. dicit. quod episcopi quo ad dignitatem tenent locum apostolorum. Item episcopus dicitur dei legatus secundum glo. in. c. sicut vir. vij. q. j. et in. c. in nouo. xxj. distin. et in. c. accusatio. ij. q. vij. Item dicitur oculus dei. vt in. c. oues. vj. q. j. Ex istis respectibus oblationes huiusmodi debent esse episcopi: non autem parrochialis presbyteri Quarto pro hac opinione allegatur glo. in. c. nulli. lxxxix. disti. que dicit quod episcopus inuito presbytero parrochiali potest diuidere parrochiam. Si ergo episcopus habet ius in principali: multo magis debet habere in accessorio. et per consequens in oblationibus factis intra parrochiam per dictam regulam accessorium. Istis tamen non obstantibus est communis conclusio doctorum quod oblationes huiusmodi facte in ecclesijs et capellis predictis debentur presbytero parrochiali/ non autem episcopo. Hec conclusio probatur in cap. pastoralis. de his que fiunt a prela. sine consensu. et in c. ad audientiam. j. de eccle. edi. Ex quibus habetur quod parrochialis ecclesia fundat intentionem suam de iure communi super omnibus obuentionibus spiritualibus contingentibus infra parrochiam suam: quia sunt de iure parrochiali. Ex quo infertur secundum Hostien. ibi quod omnes decime et oblationes que fiunt infra parrochiam cedunt ecclesie parrochiali. Unde infert ibi Abb. quod si capella est infra parrochiam alicuius ecclesie/ oblationes ibi facte non cedunt capelle sed ecclesie parrochiali. Ad hoc est textus. in. c. ex transmissa. de prescrip. vbi est casus quod oblationes que fiunt in capellis positis. s. parrochiam alicuius: de iure cedunt ipsi ecclesie parrochiali: non autem pertinent ad capellas. hic est quod si aliqua capella construitur in

Episcopus multipliciter nominari potest.

fra limites parrochialis eccl'ie ꝙ eccl'ia parrochialis habebit oēs ꝓuētus rōne spūalitatis a psonis vel reb⁹ infra suos limites cōstitutis ꝓueniētes illi capelle que tñ cedūt in vsus necessarios ⁊ ꝓ stipendio ministroꝝ eius ſm Hosti. et Johā.and.in.d.c.ad audiētiā.

Oblationes eqparātur decimis.

Secūdo ꝓ hac cōclusione ē tex. in.c.qm̄.de deci.vbi ē casus ꝙ decime noualiū debētur ecclesie in cuius parrochia surgūt.ergo idē est in oblationib⁹ q̄ equiparātur decimis vt notāt doct. sup Rub. de deci.⁊ in.c.Quis.e.ti. Tertio ꝓ hac cōclusione adduci pōt ratio. Nā generi p speciē derogat. vt in regula generi.đ regu.iur.li. vj. Sꝫ certū ē ꝙ eps ē gñalis plebanus in tota sua diocesi. vt in.c. parrochiano.de sepultu.⁊.c.nullus.de parroch.⁊.c.j.de rapto.et c.apl'ice.de dona.ergo plebanus specialis debet ei derogare.maxime in his que spectant ad ipsius specialem parrochiā.

Officiales duo diuersi si sint in eadem diocesi: neuter alteri⁹ officiū vsurpet

Et iō ꝓ corroboratiōe hui⁹ dicti allegari potest qđ dixit Bal. in lib.j. de offi. cōsul.ꝙ si in eadem ciuitate sunt duo officiales vn⁹ specialis: ali⁹ generaliter deputatus ꝙ vn⁹ non potest se itromittere de officio alterius.et dat exemplū in visitatore.Unde dicit ꝙ si papa dat specialem visitatorem:generalis vt est episcopus in sua diocesi nō poterit visitare.Predicta tamen de oblationibus possunt duob⁹ modis limitari.Primo vbi esset consuetudo prescripta ꝙ dicte oblationes potius q̄rerētur vni ecclesie q̄ꝫ alteri.Nam illa esset seruanda in talibus. vt in ca. cum inter vos.de verbo. significa. et ibi per docto.In his namqꝫ prescriptio procedit.vt in ca. ex transmissa.⁊ in.c.de quarta. de pscrip. Jo.an. et alij doc.i.c.certificari.đ sepul. Et hoc procedit quādo cōsuetudo esset ꝙ quereretur ecclesie vel persone ecclesiastice que esset capax quasi possessiōis taliuꝫ iuriū. Sed si consuetudo esset ꝙ quereretur persone laicali vel loco prophano:et tūc non valeret talis cōsuetudo. vt in ca. hanc consuetudinem.x.q.j.

Oblationes in quos vsus cōuertende sūt.

¶ Scđo limito ꝙ licet in casibus supradictis debeātur oblationes presbytero parrochiali nō tamen debēt omnes huiusmodi oblationes in suos vsus conuertere.sed vnā tertiā in vsus pauperū distribuere:alteram fabrice eccl'ie sue applicare:tertiā in vsus suos cōuertet. Nam olim oblationes fidelium diuidebant in quattuor partes quaꝝ vna debebatur episcopo loci. Secunda erat pbr̄i ꝑochialis.Tertia pauperum.Quarta fabricis erat applicāda.vt in.c. quattuor.⁊.c.de redditib⁹.xij.q.ij.hodie vero episcopus nullaꝫ habebit partem in oblationib⁹ ec clesiarum inferioꝝ sue dioc.vt in ca.j. ij.⁊. iij.x.q.iij. vide de hoc glo.in.c.de his.in ṽ. tua.x.q.j.Et sic diuidētur solum oblationes in tres ptes.Ergo vbi est consuetū ꝙ sarta tecti lumen ⁊ alia necessaria ecclesie siue capelle procurantur ⁊ restaurātur per laicos: quos vocamus magistros zeche/vel magistros luminū. Nichilominꝰ de oblationibus extra missam factꝭ debetur de iure tertia ps oīm huiusmodi oblationū ipsi pbr̄o ꝑochiali siue obueniāt in imobilibus siue mobilib⁹.vt puta in pecunijs fru mento lino aut alijs reb⁹ cuiuscūqꝫ speciei: aut i cippis: sacculis siue tabulis aut q̄buscūqꝫ reseruaculis Quā etiā ipse pbr̄ parrochialis pōt i vsum suū ꝯuertere. vt i.d.ca. de his.x. q.j.⁊.c.placuit.et duob⁹ seque.e. causa.q. iij. vbi de hoc p archi.et in.d.c.cū inter. de ver. sig.vbi fit mētio de tertia. Cū igit predicta

sit cõmunis opinio doctoꝝ: nec in legẽdo: nec iudicãdo ab ea est recedendũ ꝑ id qd̃ dixit Jo. an. i. c. j. de cõstitu. Et anto. ⁊ abb. in ca. tua nos. de vsu. Sed opoꝛtunũ ē respõdere argumẽtis ꝓ alia opinione i mediũ adductꝭ. ¶ Et ad primũ respondeo ꝙ eps̄ habet generaliter potestatē in decimis et oblatiõib⁹ eo casu qñ habẽtes soluere decimas ⁊ oblationes nolũt eas soluere: qꝛ ꝯpelli pñt per epm̄ vt dicit glo. i illo ca. pꝛeter. ibi allegato. Sicut videmus ꝙ eps̄ habet cõpellere heredes ad mãdandum executioni volũtates testantium. vt i ca. si heredes. de testa. ¶ Ad secũdũ respõdeo ꝙ ad episcopũ spectat dispositio ecclīarũ sue dioce. quo ad collationē institutionem ⁊ etiã coꝛrectionē. ⁊ ita loquũtur iura ibi allegata. nõ tamē ad eũ spectat dispositio oblationũ debitarũ alicui ecclesie sibi subdite per iura et rationes allegatas supꝛa ꝓ cõmuni opinione. ¶ Ad tertiuꝫ dico ꝙ licet eps̄ in sua diocesi sit vicari⁹ xp̄i itē et legat⁹ ⁊c. quo ad oĩa supꝛadicta. scꝫ collationē istitutionē ⁊ coꝛrectionem. nõ tamē quo ad dictas oblationes ꝑ iura ⁊ ratiões supꝛa allegatas. ¶ Ad quartũ dico ꝙ glo. in. d. ca. nulli: ibi adducto nõ loqtur in epõ sed in papa. Et dato ꝙ loquereꝛ in epõ tamē abb. in. d. c. ad audientiam. j. de ecclesi. edifi. eam simpliciter nõ sequiꝛ. Sꝫ distinguit ꝙ aut subest iustꝫ cã ⁊ potest illud eps̄. aut nõ subest: ⁊ tũc secus. et allegat glo. i. c. cõstitut⁹. de reli. domi. que glo. ſm eũ idē dicit in papa volente diuidere siue dimẽbꝛare episcopatũ qd̃ nota bñ cõtra dimẽbꝛationē ecclīe pat. sine iusta causa nulla refusione subsecuta aut legitimo concãbio factã per papã Paulũ. ij. ad pꝛeces Friderici tertij Romanorum imperatoꝛis q̃ viẽne erigi fecit episcopatũ ⁊c. ¶ Cõsequẽter quero de oblationib⁹ factis imagini cui acqranꝛ: ⁊ q̄s debeat eas percipere. Et respõdeo ꝑ hanc distinctionē: aut loqmur de oblationib⁹ factis imagini posite i domo priuata vel in eius pariete siue in simplici oꝛatoꝛio: aut in loco consecrato. In p̄mo casu tũc licet q̄rũdam opinio fuerit oblatiões tales deberi dño loci. per text. in. l. in rē. §. itē quecunqꝫ. ff. de rei vendi. vbi voluit iurisconsultus ꝙ applicatũ imagini alicui⁹ ꝑtinet ad illũ cuius est imago. Tamē communis cõclusio doctoꝛũ ē ꝙ oblationes facte imagini alicuius sancti i aliquo loco pꝛiuato depicte acquiruntur soli deo: et loco dei pꝛesbyter parrochialis eas percipere debet tãq̄ꝫ sibi debitas. Hec cõclusio pꝛobatur. Nam oĩa que tẽplo aut altari siue imagini sanctoꝛũ relinquũtur dei sunt ⁊ imoꝛtali deo relicta et donata intelliguntur. Allegat Angelus in consilio suo ducentesimo vicesimoqrto. l. si nõ dudũ. ⁊. l. lege iulia. ff. ad le. iul. pecu. Et glo. singularem in. l. statue. ff. de vsufructu. et dictam. l. in rem. supꝛa allegatam vbi dicit. ꝙ si q̄s donauerit imagini virginis vel vultui sancto existenti i aliquo loco pꝛiuato ē dei: non autē domini illius loci pꝛiuati. Ideo pꝛesbyter ꝓchialis illas percipiet. Excepto si illi imagini donatum fuisset membꝛũ: puta qꝛ erat imago aurea et deficiebat bꝛachiũ. Nã tũc illa poꝛtio ꝑtinet ad dñm imaginiſ. nã cũ tale donatũ est ps̄ itegralis ipsi⁹ imaginis merito acqriꝛ ei cui⁹ ē p̄ncipale hoc ē imago. ⁊ voluit iuriscõsultus in §. itē q̄cũqꝫ. supꝛa in cõtrariũ allegato. Idē tenet Anto. de but. ⁊ abb. i ca. pastoꝛal. de his que fiunt a pꝛela. et in. c. quoniã.

Oblationes imagini fctē cui debenꝛ

Oblatio fctã imagini cui⁹ erit?

de deci. vbi dicunt ꝙ oblationes facte imagini q̃ est depicta in muro priuato:cedunt pbr̃o parrochiali et nõ domino loci. Ratio:q2 talis locus aut dominus eius non est capax horũ iuriũ spiritualiũ. Secundo casu quãdo oblatiões fiunt imagini in aliquo loco religioso. Et tũc subdistinguo:aut loquimur de oblatiõib⁹ factis imagini posite in ecclesia vel capella habente administratorẽ:puta depicta est imago in muro alicuius monasterij:aut hospitalis qd habet administratorem. Et tũc oblationes tales debẽtur administratori ꝛ nõ presbytero parrochie infra quã sita est talis imago. Idez dicendum est de oblationibus factis in tali ecclesia. Ratio:nam illud quod est oblatum imagini dicitur donatũ ipsi deo. vt supra dixi per ca. precipimus. ꝛ ca. res ecclesie. ꝛ.c. nulli episcopoꝝ. xij.q.j. et in.c. saluator.j.q.j. vbi dicit textus ꝙ bona ecclesiarum sunt bona dei. Merito igitur oblationes illas habere debet administrator ecclesie in qua est imago cũ ipe in illo loco sit administrator bonorũ dei. vt in.c.ij. d dona. Ideo dicit Abbas i.c.j. de statu regu. ꝛ in.c. dilect⁹. de offi. ordi. ꝙ oblatiões facte imagini i muro monasterij debent monasterio. nõ autẽ pbr̃o parrochiali in cui⁹ parrochia est mõasteriũ. Ratio q2 generi p speciẽ derogat̃ ſm cõmunẽ regulã. Et iõ sicut pbr̃ parrochie spãlis derogat gñali parrochiali hoc ẽ epõ in oblationib⁹ in sua prochia percipiẽdis. vt.s. dictũ est:ita administrator eccl'ie posite in parrochia dz tãꝗ spãlis derogare quo ad oblatiões factas in eccl'ia sua pbr̃o parrochiali tanꝗ administratori gñali parrochie. Secũdo casu aut loqmur de oblationib⁹ factis imagini i aliq̃ loco cõsecrato non habente administratorem vt in muro alicuius capelle simplicis. ꝛ tũc oblationes hmõi debentur pbr̃o parrochiali infra cuius parrochiã sita est capella ꝓut supra dictũ est de alijs oblationib⁹ in hmõi capellis factis. ¶ Sed nunqd laici pñt recipe oblatiões et in vsus eoꝝ ꝯuertere. Sol'o. dico ꝙ non. nã eccl'ia hoc laicis sub pena excõicationis ꝓhibet. vt habet̃. in.c. sanctoꝝ.x.q.j. vbi dicit calixt⁹ papa. Sanctoꝝ patrũ canonib⁹ cõsona sanciẽtes oblationes de sacratissimo altari bti petri ꝛ pauli apl'i ꝛ saluatoris ꝛc. aut de alijs eccl'iarũ altarib⁹ siue crucibus a laicis auferri penit⁹ iterdicim⁹:ꝛ sub districtione anathematis ꝓhibem⁹. Et in.c. q2 sacerdotes. dicit Hiero. ad damasum papã: q2 sacerdotes pro oib⁹ orare debẽt. quoꝝ elemosinas ꝛ oblationes accipiunt: q̃ frõte p̃sumũt laici oblatiões q̃s xpiani ꝓ pctis suis offerũt/vel ipi comedere/vel alijs ꝯcedere:ꝛ subdit. Ob hoc gloriose papa mittẽ te oportet illos presũptores in excõicationẽ ppetuã vt ꝛ ceteri metũ habeãt ꝛ ampli⁹ hec̃i eccl'ia nõ fiãt. Dicit tñ scz Tho. vbi.s. ꝙ oblatiões postꝗ fuerint ꝯsecrate nõ possunt cedere in vsum laicorũ sicut vasa ꝛ vestimenta sacra. ꝛ hoc mõ itelligit̃ dictũ Hiero. vel põt itelligi qñ ꝓ ꝓpria aucte talia auferũt/vl' cũ ratione parẽtele a clericis recipiũt oblatiões extra casuz necessitatis. Al's autẽ illa q̃ nõ sunt cõsecrata pñt in vsum laicoꝝ cedere ex dispẽsatione sacerdotũ/siue per modũ donationis/siue p modũ vẽditionis. pñt enim hmõi oblationes vendi laicis. ¶ Itẽ ꝓhibet ecclesia oblationes fidelium que fiunt in ecclesia ꝓ fabrica sub dñio laicorũ detineri. nec debent laici de eis disponẽ aut se de his aliq̃tenus

Laici oblationes recipere non debent.

intromittere: nec eas dispensare nisi de cōmissione epi aut pbri ecclesie. Et cōtrariū facientes sunt excōmunicati/ ꝛ debēt vt sacrilegi puniri. Audi Damasum papā i ca. hanc cōsuetudinē. x. q. j. dicentē. Hāc cōsuetudinem que cōtra sanctā ecclesiaꝫ catholicā augeri videtur oīno interdicimꝰ vt nullo modo vnqꝫ vllo tēpore oblationes que infra sanctā ecclīaꝫ offerunt sub dñio laicoꝝ detineant: sed tātūmodo sacerdotū ꝛc. Addit penā dicens. Si qs vero contra hāc regulā sanctorū patrū qui in concilio Niceno hoc ꝯstituerūt temerariuꝫ ꝓsumptor fuerit: et vlteriꝰ oblationes de sacris ecclesijs auferre molitꝰ fuerit: sub anathematis vinculo sit colligatus et condēnatus. Et Grego. in ca. sacrilegiuꝫ. xvij. q. iiij. dicit. Sacrilegiū et cōtra legē est si quis qd ecclījs relinquit praue volūtatis studijs tēptauerit suis compedijs retinere. Et Lucius papa ibidem in. c. oēs. tales excōmunicat/ dānat/ atqꝫ sacrilegos esse iudicat. qd est contra principes ꝛ iudices nostri temporis qui sibi dominiū taliuꝫ oblationū vsurpāt prout in facto videmꝰ. ¶ Sed pone ꝯsuetudo ē in ecclesia sancti Laurentij ꝙ archipbr habeat oblationes dñicales/ ꝛ sacrista eas que fiūt in festo sancti Laurētij. contingit ꝙ festū sancti Laurentij venit die dñico quis habebit oblationes? Respō. Bar. in. l. procōsul. ff. de offi. ꝓcōsul. per. l. illā cōcludit ꝙ oblationes sunt archipbri. nam maior est dominica ꝙ̄ aliud festū/ ꝛ īspicit potius qd est naturale ꝙ̄ accidentale. et sic potiꝰ īspicit dies dñica ꝙ̄ festū sancti Laurentij. facit ad idem. l. dies festos. C. de ferijs. ¶ Utrū sacerdos possit recipere oblationes q̄ ei offerunt ꝓ missis dicēdis q̄s penitēti iniūxit in penitētia vt faceret dici. Rñ. potest: sed species mali ē. et iō si pōt ꝓsumere ꝙ penitēs aliqd scādalū ex hoc cōcipiat vel aliqs aliꝰ: debet respuere ꝛ ad aliuм mittere. vt in ca. cū ab omi. de vi. et honest. cle. ¶ Tertiū de oblatiōibꝰ declarādū ē obligatiōis. Ad cuiꝰ euidētiā q̄ro: vtrū alique oblatiōes sint de necessitate ꝓcepti. Solu. sāctꝰ Tho. scda scde. q. lxxxvj. dicit ꝙ sic. Nā rō naturalis dictat ꝙ eis qui diuino cultui ministrāt ad salutē totiꝰ ppl'i totꝰ ppl's necessitatē victꝰ ministret. sicut ꝛ his q̄ cōmuni vtilitati inuigilāt videlꝫ ꝓncipibꝰ ꝛ militibꝰ: cēsus ꝛ stipēdia a ppl'o debent: ꝓbat hoc Apl's. j. Cor. ix. dicēs. Quis militat vnqꝫ suis stipēdijs? Exēplū de hoc habemꝰ de rege gētili scꝫ pharaone Gen. xlvij. q̄ sacerdotibꝰ cibaria ex publicis horreis dabat. ꝛ in. c. nō minꝰ. de emu. eccl'. Ideo dicit Apl's vbi. s. Qui altari deseruiūt/ de altari ꝑticipant. Sed qn̄ tenetur quis necessario offerre? dicit. S. Tho. vbi. s. ꝙ ꝙ̄uis oblatiōes de sui rōne habeāt ꝙ volūtarie offerātur. Unde dicit Exo. xxv. ab hoīe q̄ vltroneus offert accipietꝫ eas. Pōt tn̄ ꝯtigere ꝙ aliqs quattuor modis ad oblatiōes teneat. Primo ex precedenti conuentione sicut cū alicui concedit aliqs fundꝰ ecclīe vt certis tēporibꝰ aliquas oblationes faciat qd tn̄ habet ratione census. Secūdo propter precedētē deputationē siue ꝓmissionē sicut qn̄ aliqs facit donationē inter viuos vel legat aliquid ecclesie mobile vel immobile. Sic ergo ad oblationes non tenetur qs ab initio: qꝛ ab initio sūt gratuite. sꝫ ex q̄ facte sūt necessarie: sunt necessario soluēde. Et cogi debēt eas soluē q̄ fecerūt ipas vel heredes eoꝝ. Al's si nō soluāt maxie oblatiōes defunctoꝝ iudi-

Oblationes nullo mō debent laici percipere.

Oblationes alique sūt d̄ necessitate ꝓcepti.

Oblationes dare qs q̄ttuor modis tenet.

cantur sacrilegi.xij.q.ij.nulli.Et homicide vt i.c. qui abstulerit.e. causa ꝛ.q.Et necatores egentiuȝ animarꝫ ꝛ infideles.xiij.q.ij.q̃ oblatiões. ¶ Tertio teneť qs ad oblationes ꝓpter eccľie necessitatẽ puta si ministri ecclesie non haberent vnde sustẽtarenť.tenetur qs offerre etiã extra consuetos dies oblationũ ꝛ possent denegãtes excõmunicari.dicit glo.in.c.statuimꝰ.xvj.q.j. ¶ Quarto ꝓpť ꝯsuetudinẽ et eccľie institutionẽ.

Parrochiani i certꝭ solennitatibus tenenť ad oblatiões.

Tenentur aũt fideles in aliquibus solẽnitatibus ad aliquas oblatiões consuetas. Et que ꝛ quot sint tales solennitates.Dic vt notãt docto.in.c. oïs xp̃ianus. de cõ. di.j. vbi dicit Grego.vj.Oïs xp̃ianus ꝓcuret ad missarꝫ solẽnia aliquid deo offerre ꝛ ducere ad memoriã quia deus p moysen dixit.Nõ apparebis in cõspectu meo vacuus. Et ideo illi qui debitas oblatiões non reddunt:p viam excommunicationis compelli possunt ad eas soluendas. possunt etiam puniri per subtractionem sacramentorũ non per ip̃m sacerdotem cui sunt oblationes faciende ne videatur ꝓ sacramentorũ exhibitiõe aliq̃d exigere:sed per superiorem suum vt no.in ca.ad apostolicam.de symo.ꝛ glo.in.ca. preter hec. xxxij. di.ꝛ in ca. quecunqꝫ res.ꝛ. ca. de his.x.q.j. ¶ Circa p̃dicta nota ꝙ quis in predictis casibus teneať qs offerre.

Oblationes q̃rundaȝ personarum recipi nõ debẽt.

sunt tamen q̃dam ꝑsone a q̃bus eccľia prohibet recipi oblationes ad altare ꝛ hoc in detestationẽ criminis eorꝫ cũ est notoriũ. quas ponit glo.in ca. oblationes.xc.di. Primo ꝑsonarꝫ discordantiũ ꝛ se odientiũ q̃ nõ possunt ad concordiaȝ reuocari. Vñ dicit cõciliũ carthaginẽse ibidẽ. oblationes dissidentiũ fratrũ nec in sacrario neqꝫ i gazophilacio recipianť. Secundo opprimentiuȝ paupes: de quibus ibidem diciť Dona eorũ qui paupes opprimũt a sacerdotibꝰ refutãda sunt. Tertio sacrilegorum. xij.q.ij.de viro. Quarto raptorꝫ obstinatorꝫ ꝛ inobedientiũ.vt i ca.sup eo.de rapto. Quinto qui extrahit seruũ violẽter de eccľia confugiẽtẽ ad ip̃aȝ. xvij.q.iiij.miror. Sexto vsurariorum manifestorꝫ vt in.c.quia i omnibus.de vsu. Septimo meretricum publicarum. Deutero.xxiij. Nõ accipies mercedẽ ꝓstibuli ꝓ pter scandalũ ne eccľia videatur fouere peccata si de lucro pcti reciperet oblationẽ. Octauo hereticorum credentiũ receptatorum ꝛ aliorum publice excõicatorꝫ vt in ca.excõicamꝰ.j. de hereti. Nono rebaptisatorꝫ ab hereticis sp̃õte ꝛ sine necessitate. taliũ eni oblationes biẽnio nõ sunt recipiẽde etiã si peniteant vt in.c. eos.de cõ.di. iiij.Et gñaliter dicit Inno.quem seq̃tur abb.i.c. ex trãsmissa.ď ďci. ꝙ eccľia nõ dȝ recipe oblationes criminosorũ.si eorꝫ crimina sũt notoria:ne videať taliuȝ pctã publice approbare qď non est dicendũ cum ip̃a sit cultrix ꝛ adiutrix iusticie vt in.c.j.de alien.feu.i vsi.feudo. Et vt cõfusi sic saltẽ erubescãt ꝛ corrigãť vt in.d.c.de viro.ꝛ in ca.latorẽ.xxxij.q.ij.

Criminosi si sit notorij: eorꝫ oblatiões non debent recipi.

Decime vero reales a talibus personis licite recipiuntur vt in.c.de terris. de deci. vbi hoc tenet Inno. ¶ Quartũ de oblatiõibus declarandũ dicitur modificationis. Ad cuiꝰ euidentiam nota ꝙ ꝭm Albertũ magnum super expositionẽ misse q̃ttuor ꝯditiones req̃runtur ad oblationem exteriorẽ:ita ꝙ deo sit accepta.

Oblatio non placet deo nisi q̃ttuor ꝯcurrãt

Prima dicitur vtilitatis. Secũda puritatis. Tertia deuotiõis. Quarta dilectiõis. Prima ꝯditio dř vtilitatꝭ. dȝ eni oblatio eẽ vtiľ valore:ita ꝙ possit cõuerti in vtilitatẽ eccľie ꝛ ministrorꝫ eiꝰ.

Un̄ Malach.j. Maledictus dicitur qui debile offert. Similiter q̄ falsam monetā offerunt tales dupliciter peccāt. Primo in nō reddendo debitū. Secundo qꝛ nitun tur deū decipere. Secunda cōditio dicitur puritatis. Nā oblatio debet esse mūda in acquisitione. Ideo de iniuste acquisitis ac possessis nō pōt fieri oblatio: qꝛ vt dicitur Eccl'iastici.xxxiiij. et habet in.c. imolātis.xiiij.q.v. Immolātis ex iniquo oblatio est maculata. dona iniquorū nō pbat altissimus nec respicit in oblationibus iniquorꝫ. Qui offert sacrificiū de substantia pauperꝫ quasi qui victimat filiū i ꝓspectu patris sui. Un̄ dicit Prouerb.xv. Hostie ipiorū abominabiles sunt q̄ offerunt ex scelere de quo in.c. non est putanda.j.q.j. et ibi etiā dicit. Honora deū de tuis iustis laborib⁹ quod originaliter ponitur Prouer. iij. ca. Tertia conditio dꝛ deuotiōis. debꝫ enim oblatio esse piguis deuotionis vt plus de cordis deuotione ꝓcedat q̄ꝫ de manu. Nā voluntatem offerentis plus respicit deus q̄ꝫ rem oblatā. Immo rem oblatam respicit ꝓpter voluntatē et personam offerentis. et non econ tra. Exemplū habemus de abel et eius oblatione. Un̄ dꝛ Genes.iiij Respexit deus ad abel et munera eius etc. vbi dicit Grego. in regist. et habetur in.c. scriptum est.xiiij.q.v. dicturus q̄ppe quia dn̄s respexit ad munera sollicite p̄misit respexit deus ad abel. ex qua re patenter ostēditur: quia non offerens a muneribus sed munera ab offerente placuerunt. Exemplū etiā habemus de illa vidua paupercula que duo era minuta offerebat in gazophilaciū. Luce.xxj. Munus enim extrinsecum recognitio debet esse censualis: vt ipse qui offert munus recognoscat ꝙ de⁹ in ipm̄ habeat dn̄ium cui animā corpus et res subdit. Simile factum est in tpalibus. Luce.ij. vbi dicit quēlibet dedisse denariū censualem imperatori Romanorū p hoc recognoscendo se esse eius subditum. Pōt etiam intēdere p oblationem sacerdotis ꝓmotionē pro vite accōmodis reuerentiā exhibendo sancto cui⁹ sollēnitas agit ꝓfectū viui vel mortui p q̄ missa valebit. Quarta conditio dr̄ dilectiōis. debet enī oblatio eē in charitatis dilectione oblata. Munera enī non sunt deo grata si in offerente nō est charitas fraterna: qꝛ oblationes discordantiū fratrum de⁹ nō acceptat: neqꝫ ecclesia debet recipe. vt in.c. oblationes.xc. di. Ratio est: quia nullū est opus deo acceptuꝫ sine charitate. teste Aposto.j. Cori.xiij. Si linguis hominū loquar et angelorum etc. Et ideo facturus oblationē quod est opus bonū debet quidē bonū propositū nō totaliter dimittere sed munus relinq̄re ante altare: id ē hmōi op⁹ differre et ad frēm pergere pedibus corpis si p̄sens est: vel pedib⁹ animi si absēs est. Hoc est ꝙ habeat firmū ꝓpositū se reconciliandi fratri sine mora cum poterit sibi satisfaciēdo v̄bo facto vel vtroqꝫ: et tūc offerre debet munus suū. hoc enim remediū est cōtra peccatū ire qd̄ s̄m Aug. super bi amplecti nō valent. Inflati enī hoc medicamē charitatis et hūilitatis subire nolūt: ideo eorꝫ oblatio nō est deo accepta. Un̄ Chry. sup Matth. Quādiu hoīes fideles inter se aliquā dissensionē habuerint munus eorꝫ de⁹ nō suscipit: oratio nō exauditur: nec de⁹ vult esse amicus fideliū q̄ꝫdiu inter se fuerint inimici. ¶ Circa p̄dicta et maxie circa scd̄am cōditionē. Nota ꝙ i aliq̄bus casibus etiā de iuste acquisitis non licet face-

Oblatio dꝫ eē pura

Oblatio dꝫ fieri cū deuotione.

Oblatio dꝫ fieri i dilectiōe charitatis.

re oblationes. Primus vbi tēderet in alicui⁹ p̄iudicium. vbi gratia si filius illud deo offerat vnde patrem nutrire debet qd̄ xp̄s improbat vt habet Matth. xv. Sicut econtrario in simili dicit August. q̄ pater non debet exheredi tare filiū vt instituat deū heredē in. c. quicunq̄. xvij. q. iiij. ⁊ glo. in cap. j. in v̄bo trebellianice. in fine. de testa. lib. vj. Et ideo dicit āge. in aūt. qūo opor. epis. i. §. sed neq̄. q̄ pater nō dicit facere actū piū si relinq̄t paupibus filium suū de pauperando. ⁊ allegat Augu. vbi supra. Rō: q̄ p̄mo subueniēdū est suis q̄ȝ alienis. c. nō satis. lxxxvj. di. ⁊ ibi dicit glo. q̄ obligor poti⁹ subuenire patri meo infideli q̄ȝ extraneo fideli. Idem voluit glosa in. c. j. xxx. di. facit glo. in. c. q̄esca mus. xlij. di. Secundus casus est vbi propter tales oblationes oriturū esset scādalū: quia tūc nō lȝ facere oblationes vt in. c. nihil cū scandalo. de p̄scrip. Et ibi Anto. de but. q̄ si p̄latus p̄mouet causā eccl'ie scandalo imminēte vt quia eam p̄mouet cum potenti homine debet cessare: nec fit p̄iudiciuȝ eccl'ie. facit glo. singulare in cap. si papa. xl. di. q̄ q̄uis papa de solo crimine heresis possit accusari poterit de alijs criminib⁹ accusari: si ei⁹ exēplo eccl'ia scandalisat. Et ideo dixit Inno. in cap. quanto. de trāslat. prela. q̄ si papa vult committere consecrationē chrismatis aut sacramētum confirmationis clericis inferioribus ⁊ oriturum est scandalum non pōt cōmittere. Item non posset deponere omnes episcopos ecclesie propter scandalum. glo. in. ca. per p̄ncipalem. ix. q. iij. facit etiaȝ quod dicit Inno. in ca. cum olim. de restitu. spol. q̄ q̄uis sit mihi licitum rem meam per vim recuperare si mihi non administretur iusticia

Pat in bōis suis filiuȝ deo preponere debet.

Oblationes p̄pter scā dalum ipediūt

s̄m glo. notabilē in. l. null⁹. C. de iudeis. ⁊ in. c. ius gētium. j. disti. hoc nō p̄cedit vbi oriretur scāda lum. facit etiā quod dixit Anto. i ca. potuit. de loca. ⁊ cōdu. q̄ dn̄s non pōt expellere emphiteotā de emphitheosi etiam si stetit p̄ biennium q̄ non soluit canonem: nisi cū auctoritate iudicis ad id p̄cedit vbi immineret scandalū. Secus si non immineret scandalū vt quia emphiteota abesset vel si ad esset nō ꝯdiceret. Nam tunc propria auctoritate illud emphiteote facere poterit. Tertius cas⁹ in quo dicte oblatōes fieri nō debēt est vbi p̄ hoc oriretur contēptus supioris. Nam p̄pter contemptū quis punitur pena mortis: vt i. c. ij. de maio. ⁊ obe. Ideo dicit glo. in ca. absit. xj. q̄st. iij. q̄ inobedientia olim capite puniebatur. Ideȝ voluit glo. in. §. j. iiij. q. iij. vid̄ etiā glo. in. c. si quis diaconus. in ver. inimicos. l. di. que dicit q̄ inobediens p̄lato suo dicitur eius iimicus. Et predictos tres casus ponit sanctus Tho. scd̄a scd̄e. q. lxxxvj. arti. iij.

Oblatio ipedit vbi cōtemptus superioris oritur.

De penitētijs recipiē dis. Capitulum. iiij.

Quarto ius prochiale cōsistit i hoc vt parrochiani pniaȝ recipiāt a suo prochiali p̄sbytero: nisi de lnia eius vl' sui superioris eam recipiant ab alio. vt in. c. placuit. de peni. di. vj. ⁊ in. c. oīs. de peni. ⁊ remis. vbi p̄cipit cuilibet fideli q̄ ad annos discretionis p̄uenit: quatenus oīa sua pctā ad minus semel in āno confiteat suo p̄prio sacerdoti. Ad cuius euidētiam nota q̄ confessio sacramētalis q̄ fit sacerdoti cunctis penitētibus sit necessaria ostendo tripli ci rōne. Primo p̄pter xp̄i institu-

Cōfessio p̄pt tria est necc̄ria

tionem. Secundo ꝓpter doctorū ꝛ scripturaꝝ testificationē. Tertio ꝓpter eccl'ie ꝑceptionē. Prima ratio q̄ ōnditur ꝙ cōfessio sacramentalis sit necessaria ad salutem est ꝓpter xp̄i institutionem. Ubi nota ꝙ triplex est confessio. Una mētalis q̄ est recognitio peccati corā deo in corde. ꝛ hec fuit tpe legis nature scꝫ stati post peccatum ade. Secunda est cōfessio cerimonial'.s.ꝙ peccans tali pctō offerat tale sacrificiū. peccās alio pctō offerat aliud. ꝛ hec fuit in lege mosaica. Tertia est cōfessio sacramentalis ꝛ illa ꝗtū ad primū eius ꝑceptū est a iure diuino. instituta quippe fuit ꝯfessio in lege grē a dn̄o iesu xp̄o ꝺm Richar. in iiij. di. xvij. implicite ꝛ explicite. Implicite in figura cum dicit leproso mundato. Matth. viij. Uade ꝛ ostende te sacerdoti. Et etiā explicite sine figura. Joh. xx. quādo xp̄s dixit discipulis ꝛ sacerdotibus eorū successoribus. Accipite spiritūsanctū quoꝝ remiseritis peccata ꝛc. Ibi eni daꝛ sacerdotibus ptās iudicandi ꝛ remittendi que requirit manifestationem de ip̄is peccatis q̄ est cōfessio. Quibus enim datur ptās iudicādi de aliqua causa daꝛ eis ptās cognoscēdi de illa. Nullus enim potest iudicare ꝛ esse bon⁹ iudex de his que ignorat. Sacerdos aūt nō potest cognoscere sufficienter facta peccatoris cōscie nisi peccator ei per confessionē cōsciētie aperiat: ꝛ sic xp̄s confessionē oris istituit. Unde Aug. ꝛ habetur in .c. quem penitet. de peni. di. j. Lazaruꝫ de monumēto iā resuscitatū obtulit discipl'is soluēdū xp̄s: ꝑ hoc ostēdēs ptātem soluēdi sacerdotibus fuisse cōcessā. Scd̄a rō q̄ ōndiꝛ ꝙ ꝯfessio sit necessaria ad salutē/est ꝓpter doctoꝝ ꝛ scripturaꝝ testificationē. Uñ de pe. di. j. c. nō pōt. inducit Ambro. in li. de padiso sic loquēs. Nō pōt q̄squ iustificari a peccato nisi pctm̄ fuerit añ confessus. Et in eodē ca. Johā. os aureū. Nō pōt q̄sq̄ grām vite celestꝭ accipe nisi purgat⁹ fuerit ab om̄i sorde pcti ꝑ pnie confessionē. Et Aug. lib. de pe. Agite pniam qualis agiꝛ in eccl'ia vt oret ꝓ vobis eccl'ia. Nemo sibi blādiaꝛ ꝛ dicat occulte ago. apd̄ deū ago. Nouit deus q̄ mihi ignoscit que in corde ago. Ergo sine cā dictū est. Que solueritis in terra erūt soluta ꝛ in celo. ergo sine cā claues date sūt eccl'ie dei. q̄si dicat nō. Et de pe. di. j. c. multiplex. Leo papa dicit. Nō remanet in iudicio ꝯdēnāduꝫ qd̄ fuerit ꝯfessiōe purgatū. Ex q̄bus colligiꝛ ꝙ penitētes ad ꝯfessionē sunt obligati: nec possūt sine ea saluari si adest tp̄is oportūitas. Tertia rō qua ōndiꝛ ꝙ ꝯfessio sit necessaria ad salutē est ꝓpt' ecclesie ꝑceptionē. ꝑcepit nāq eccl'ia. vt hoīes confiterenꝛ in ca. omnis vtriusqꝫ. de peni. ꝛ remis. vbi dicitur. Om̄is vtriusqꝫ sexus fidelis postq̄ ad ānos discretiōis ꝑuenerit oīa sua solus pctā saltē semel ī anno fideliꝛ cōfiteaꝛ ꝓꝓo sacerdoti. Et iniūctā sibi pniam ꝓꝓrijs viri⁹ studeat adiplere. Qd̄ statutū sancte matris eccl'ie intendo ꝓ simplicib⁹ declarare. ¶ Et ꝗtuꝫ ad vsū vel actū ꝯfessiōis soluūtur in hac particula sex q̄stiōes de q̄bus ꝑ ordinem dicā. Prima q̄ debeāt ꝯfiteri. Scd̄a q̄d debeāt confiteri. Tertia quando debeāt confiteri. Quarta quomodo debeāt confiteri. Quita cui debeant cōfiteri. Sexta quomodo confessi debeant penitentiam iniunctam adimplere. Prima questio est: q̄ debeant cōfiteri. hec soluiꝛ in pn̄cipio: cū conciliū dicit. Oīs vtriusqꝫ sexus ꝛc. vsqꝫ ibi. omnia sua. Nam quilibet fidelis: id est ba-

Confessio ē triplex.

Eccl'ie ꝑceptū obligat ad cōfitenduꝫ.

ptisat⁹ (dicit enim hic fidelis a fide baptismi) tenetur cōfiteri etiā si sit hereticus vel scismaticus: q₂ caracterē in anima receperūt ratione cuius subsūt ecclesie nec se subtrahere possunt. vt i ca. super eo. de hereti. lib. vj. Soli ergo baptisati ligātur hoc statuto: q₂ nihil ad nos de his que foris sūt. in ca. gaudemus. de diuor. Et hoc q̄tū ad determinationē tēporis ꝛ modi cōfessionis.: q₂ sic confessio est ꝺ iure positiuo. Et vicario xp̄i non fuit cōcessa directe potestas super illos qui sacramētū baptismi nō susceperūt qꝺ ē ianua aliorum sacramentorū qua ītratur in ecclesiā militantē. Inquantū vero preceptū de cōfessione est p̄cептū dei q̄ habet potestatē vniuersaliter sup oēs: ꝛ preceptū vniuersaliter dedit: regularit oēs tam fideles q̄ꝫ infideles tenētur ad confessionē faciendā xp̄iano sacerdoti. Et hoc quādo habēt annos discretiōis. qꝺ exponit glo. i. postq̄ꝫ sūt doli capaces. Et dicit doli capax proximus septēnio vel saltē post septēnium/ tunc eñ puer excedit infantiā et intrat pueritiā. Et sic mentiri potest et verum dicere. vt in ca. j. de delic. pue. igit tunc tenetur cōfiteri. Item tante obligationis est preceptū de confessione vt si q̄s est mutus vel nō potest loqui confiteri d₃ nutu vel signo aut scripto noto sacerdoti. Si autē esset alteri⁹ ydiomatis. tunc ꝰm Bonauē. potest cōfiteri per interpretē qui est obligat⁹ ad tacendū. Sed Scot. dicit q̄ non videatur sibi necessarium q̄ quis confiteatur per interpretē: q₂ forus iste ex natura sua debet esse secretissimus. Ideo non tenetur ad istū aliquis vt aliquo modo se publicet: mō interpres posset malignari et reuelare peccatū. Idē tenet Richar. i. iiij. di. xvij. et addit. Cum confiteri sit multū difficile non videtur tutū plus artare confessionē q̄ꝫ artetur p ius diuinum vel positiuū quod non artat quē ꝯfiteri p interp̄tem. ¶ Secūdo p̄ncipaliter q̄ritur quid penitentes debeant confiteri. Solutio. dic q̄ oīa pctā mortalia manifesta occulta ꝓpa recolita sūt cōfitēda siue sint cord₃ siue oris aut operis. Primo pct̄m manifestum est cōfitendū ꝰm docto. in. iiij. distinct. xvij. duplici ex causa. Prima est ex p̄te sacerdot₃ ꝯfessione₃ audiētis: q̄m sicut est i iudicio forensi q̄ iudex aliq̄d nouit vt p̄uata p̄sona qꝺ tñ nō nouit vt iudex: nec ꝓcedit ad sn̄iam quousq₃ īnotescat ei vt iudici: quia vt dr̄ i. ca. iudicet. iiij. q. vij. iudex debet iudicare ꝰm allegata. Sic est in iudicio penitētiali: q₂ pctā publica q̄uis sint maifesta sacerdoti sicut homini: nō tñ sunt maifesta sicut dei vicario: iō sunt ꝯfitenda. Secunda rō est ex p̄te ꝯfitentis: q₂ p suā hūilem cōfessionē h₃ iustificari. Unde de pe. di. j. §. aliꝫ. dic tu p̄us iīq̄tates tuas vt iustificeris. Et Prouerb. xviij. Justus in p̄ncipio accusator est sui: vt ergo q̄s iustificet vt dignus sit reconciliatione eccl'ie: necessaria est ꝓpa accusatio quātūcunq₃ eius pct̄m sit publicū. Secundo dico q̄ peccatum occultū est confitendū. ꝛ hoc duplici rōne. Prima est ex p̄te sacerdotis confessionē audientis. s. absolutio a culpa et obligatio ad penā: q₂ cū pro mortali quis icurrit penā eternā ꝓ qua satisfactio tēporalis iiungēda est arbitrio sacerdotis: necesse ē q̄ fiat sacerdoti cōfessio peccati occulti. Secūda ratio est ex p̄te pctōris confitētis vt qui nō erubuit i occulto: in conspectu diuine maiestatis erubescat ꝓpriā maliciā ꝯfitendo in conspectu sacerdotis. homo enim

Heretici ꝛ scismatici tenent ꝯfiteri.

Muti tenētur ꝯfiteri saltem p signa.

Confessio de q̄bus d₃ fieri.

Confessio debz ee ppa

carnalis plus erubescit in oculis hoīm q̄ dei. ¶ Tertio dico q̄ peccatū ꝓpriū est confitēdū non alienum. hoc probat tex. dū dicit omnia sua peccata quasi diceret non aliena: quia in confessione peccator debz se reuelare. Ps. Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiam meā. Glo. non alienā: al's esset proditor et detractor. de peni. di. j. c. Quis. hoc verū si peccatum proprium potest notificari sufficiēter sine peccato alterius/ tunc peccatum propriū et non alienū est confitendū. Si vero peccatū propriū sine notificatiōe alieni peccati siue aliene persone manifestari nō potest sic ſm Hostiē. et quosdam alios doctores tenet eā exprimere. vt si quis cognouisset matrē vl' sororem vel etiā vxorem modo inordinato vel aliquid tale cōmisisset ꝓpter cuius circūstātias que aggrauant necesse est alium reuelare. Alij autē vt sanctus Tho. et Bonauē. in. iiij. distin. xvij. tenēt contrariū q̄ in casibus predictis sc3 vbi non potest exprimi circunstantia aggrauās et in aliud gen⁹ peccati mortalis trahēs nisi p talem ꝯfessionē perueniat in cognitionez alteri⁹ persone peccātis q̄ nequaq̄ bona conscientia ꝛ absq̄ peccato confitens possit reuelare illā circūstantiā ꝑsone. Sed ī tali casu petat licentiā cōfitendi alieno sacerdoti q̄ aliam personā cōpeccantē non noscat nec verisimiliter nosciturus sit ꝓ futuro. al's proderet personā ꝛ peccatū alterius qd non licet. Si autē non potest habere alienū sacerdotē. tūc sufficit peccatū dicere sine huius modi circūstātia. verbi gratia: in casibus predictis sufficit dicere ī generali. ego cognoui mihi valde propinque attinentē. ¶ Quarto dico q̄ peccatum recolitū est cōfitendū. peccata enim oblita que omnino lapsa sunt a memoria non tenetur quis in speciali confiteri: quia hoc esset cōfitenti impossibile: cum nulla peccata possint confiteri nisi que habētur ī memoria. Debet tamen q̄s confiteri de peccatis oblitis in generali dicendo se in multis offendisse quorum nō recordatur. Et in speciali cōfiteatur de negligentia que fuit causa illius obliuionis. Si autē peccator recordet ꝛ nolit dicere vel nō operā dat vt recordetur: cōfessio sua infructuosa est etiā qualitercunq̄ al's bn̄ viuat. Hic cadit exēplum de quadā moniali abbatissa que valde abstinenter vixit: sed obticuit vnum peccatū carnis. iō fuit eternaliter dānata. Extende Et si confitēs est oblitus aliquoꝝ peccatorum in prima confessione debet eidem confessori et non alteri confiteri si eius copiam habere potest. Al's si nō potest licet nō teneatur omnia iterato singulariter alteri confiteri si ex certo proposito nō omisit. tamē debet hoc facere in generali vt sic confessio sit indiuisa. ¶ Quinto dico q̄ tā peccatum mortale cordis q̄ oris et operis est confitēdum. De peccato cordis. probatur tali ratiōe: partes penitentie sunt connexe ꝛ ordinate: ergo sicut requiritur cōtritio: ꝯfessio/ ꝛ satisfactio/ ad hoc q̄ remittatur peccatū oris ꝛ operis: ita etiaz ad hoc q̄ remittatur peccatū cordis reqrunt hec tria videlz cōtritio/ confessio: ꝛ satisfactio. De corde em̄ (vt iqt saluator Matth. xv) exeūt cogitatiōes male: igit tales sunt cōfitēde. Sed q̄ cogitatiōes sunt ꝯfitēde: Rn̄deo. distinguēdo triplicē cogitationē ſm sctm̄ Tho. disti. xxxix. scdi li. Pria est nature. Scda gr̄e. Tertia culpe. Prima est cogitatio nature qn̄ q̄s cogitat eat ad q̄ naturalit iclinat: vt si q̄s sitiēs cogitat

Peccata oblita an sit confitēda?

Peccata triplicia sunt in cōfessione referāda.

Cogitatio ē triplex.

de potu. si quis grauat⁹ somno co gitat de dormitione ꝛ hmōi. et in talib⁹ cogitationib⁹ nō est pctm̄: Q: i his q̄ nobis isunt a natura/ nec laudamur/ nec vituperamur. vt dicit.ij. Ethicoꝝ .igitur tales cogitationes non sunt cōfitende. Scda cogitatio d: grē cū quis co gitat bn̄ facere. Nō enim pōt q̄s a seipso cogitare bonū: q: vt inquit Aug⁹ in lib. de p̄destina. sanctoꝝ. Prius est cogitare bonū q̄ crede re: et ipm̄ cogitare bonū ex deo ē. Tertia est cogitatio culpe qn̄ q̄s cogitat de pctō aliquo. Et hec co gitatio pōt esse aliqn̄ meritoria: aliqn̄ venialis: aliqn̄ mortal. Po test esse cogitatio de pctis meri toria/ qn̄ q̄s cogitat/ vel vt doleat vel vt conteratur/ vel vt confitea tur sicut dicebat Ezechias. Esa. xxxviij.c. Recogitabo tibi omēs annos meos: in amaritudine ani me mee. Uel cogitat peccata vt illa cognoscat: sicut q̄ habet pre dicare/ vel cōfessiones audire va ria peccata recogitat: qualiter il la possit detestari / siue punire. Quandoq: cogitatio de peccatꝭ potest esse venialis. scȝ cū q̄s il la cogitat cuȝ aliq̄ delectatione: nō tn̄ ex ꝓposito/ nec ex delibera tione: sed poti⁹ ex quadā surrepti one. Qn̄q: insup cogitatio de pec catis est pctm̄ mortale: qn̄ videlȝ q̄s cogitat illa cū cōsensu delibe rato ex delectatione ꝛ cōplacen tia pcti mortalis. Et q̄uis nō se quat actus exterior: tn̄ voluntas deprauat/ ꝛ maculat interi⁹: pro pterea graue periculuȝ imminet his q̄ nullā sibi cōsciētiam faciūt de cogitationib⁹ turpib⁹/ et imū dis: q: tales de necessitate prece pti sunt ꝯfitēde. ¶ Sed q̄ro vtrū tētationes sint cōfitēde? Solutio Simpliciter et absolute loquēdo tētationes nō sunt cōfitēde. Cui⁹ ratio est: q: nihil est cōfitēdū nisi

Cogitatio de pctis pōt esse meritoria/ venialis ꝛ mortal.

Tentationes an sint ꝯfitēde.

gen⁹ peccati/ aut circūstātia pec cati: sȝ tētatio neq: est pctm̄/ neq: circūstātia pcti: igitur ꝛc. Scdm̄ q̄d vero loquēdo. scȝ ꝓut tētatio nes sūt volūtarie: tūc tētationes sunt cōfitēde. Et hoc in duob⁹ ca sib⁹. Primo qn̄ quis tentationib⁹ se exponit: vt faciūt illi q̄ vadunt ad spectacula vt videāt mulieres Scdo qn̄ tētationib⁹ non resistit. Hec Alexā. quarta pte summe. q. cclxvj. Dictū est de oīb⁹ peccatis mortalib⁹ cōfitēdis. ¶ Nūc q̄rit de venialib⁹: vtrū peccata venia lia necessario sint cōfitēda. Solo. Ex diuino p̄cepto aut statuto ec clesie nō obligamur ad ꝯfessionē venialiū que scim⁹ esse venialia. Ratio: quia venialia stāt cū cha ritate: et sic p ipsa regnū celorum nō claudit. et sic si homo nō peni teret/ nec cōfiteret de talib⁹: non tn̄ ꝓpter hoc dānaret. Et sic cō fiteri venialia nō est p̄ceptū eo q: absq: cōfessione multipliciter re mittunt. Primo p dignā eucha ristie sumptionē. de cōse. dis. ij. cū omē. Scdo p aque bn̄dicte asper sionē. vt in. c. aquā. de cōse. di. iij. Tertio p deuotā pectoris tunsio nem. in. c. tres actiones. de peni. di. j. Quarto p orationē dn̄icā. in c. de quotidianis. de peni. dis. iij. Quinto p sacerdotis benedictio nē. Glo. in ꝓhemio sexti. in verbo bn̄dictionē. Sexto per generalē ꝯfessionē in ecclesia factā. d.c. de quotidianis. Per accidēs tn̄ po test esse necessariū venialia ꝯfite ri. et hoc in duob⁹ casib⁹. Primo ratione dubij qn̄ quis ꝓbabiliter de aliquo pctō dubitat vtrum sit mortale/ vel veniale: q: si pctōr nō penitet de illo sicut de mortali di scrimini se exponit/ et ideo debet cōfiteri. Secūdo ꝓpter statutum ecclesie: si homo qui tenet cōfite ri semel in anno nō haberet nisi ve nialia: tūc ꝓpter preceptū eccle-

Pctā venialia an sint de necessitate cōfitēda ꝛ

Venialia multipliciter remittūtur.

sie de cōfessione facienda ad confessionē illorū venialiū tenet̄ s̄m sanctū Thomā.in.iiij.tamē Scotus ⁊ Petrus de palude in hoc tenēt ↄtrariū decla.via tñ scti Thome est securior. Quid autē si aliquis isto tēpore nō esset sibi cōscius/etiā alicuius peccati venialis. Solutio. Licet hoc nō posset contingere homini nisi s̄m specialissimā gratiā:sicut de beata virgine credit̄ ꝙ non peccauerit venialit̄ licet de apl'is non sit certū. Si tñ aliq̄s certus esset ꝙ nō esset resper sus:etiā aliqua macula venialis peccati talis adhuc debet se presentare sacerdoti/et dicere. Dn̄e libēter cōfiterer/⁊ obediēs essem ecclesie si cōscius essem in aliquo Orate deū ꝓ me:non tñ debet se dicere vitiosum:nec tñ penitētia ei iniūgitur/nec absoluit̄ nisi conditionaliter/vel de oblitis. Uideat tamen ne sibi ↄtingat sicut mulieri quā plebanus reclusit in cancellis que nullū dixit se scire peccatū:et tñ fuit notoria peccatrix. Et sicut illa q̄ vendidit ferrū dic duo exēpla. Ultimo solet dubitari q̄ntū ad peccatoꝝ circūstātias: vtrū circūstātie peccatorū sint cōfitēde? Solutio. Scd̄m docto. in iiij.dis.xvij.quadruplices sūt circūstantie peccatoꝝ. Prime dicūtur impertinētes:que nec aggrauant/nec alleuiant peccatū vt in furto impertinens est/an recipiā manu dextra vel sinistra:per ostiū vel fenestrā.et tales circūstātias ↄfiteri est fatuū et inutile. Secūde sunt circūstantie peccatorū alleuiātes:vt fractio ieiunij ꝓpter magnā famem/aut magnū laborem.et tales etiā nō est bonū cōfiteri:quia non est bonū seipsum excusare:nisi forte quis aliq̄n tales cōfiteretur ꝓpter sacerdotis inq̄sitionē/vel vt ꝓuideret eius scandalo vt si diceret. Dn̄e/confiteor:

Pctōꝝ circunstantie sūt quadruplices.

quia comedi carnes in quadragesima ꝓpter infirmitatē/vel ex cōsilio medici. Tertie circunstantie dicūtur aggrauantes que aggrauāt peccatū:non tamen trahūt in aliud genus/vel i aliā speciē peccati:vt in furto ꝙ quis fureret multum vel parū:totū est contra vnū preceptū. Nō furtū facies:est tñ grauius pctm̄ cū homo multū accipit de alieno q̄ꝫ parū: q2 magis ꝓximū dānificat. Et tales circūstantias nō est de necessitate cōfiteri:sed de ↄgruitate.scꝫ de bono et equo. Quare sunt circūstantie in aliud genus peccati mortalis trahētes:et has confiteri est necessariū. Scd̄m vero dicta sanctorum octo sunt tales circūstantie. Prima dicit̄ psone. Notificāda nāq̄ꝫ est persona cū qua/vel cōtra quā pctm̄ est cōmissum. Aliud enī est peccare cū moniali:aliud cū seculari:aliud cū soluta:aliud cū coniugata ⁊c̄. Secunda circūstantia dicit̄ loci. Nā si peccatū ↄmittat̄ in loco sacro/inducit in aliā speciem peccati:qd̄ dicitur sacrilegiū. Tertia est temporis:quādo enim peccatū cōmittitur in die festo/inducit in aliam speciem scilicet trāsgressionē tertij precepti:vt dicit Nycolaus de lyra super.xx.c. Exodi. Quarta dicitur numeri: quia quotiēs homo peccat/totiens distincta et plura peccata cōmittit.propterea oportet dicere quotiēs peccatum est cōmissum. Et si quis non recordet̄/dicat numerum quē potest estimare s̄m ꝓbabilem opinionē:et si non potest estimare numerum / estimet q̄nto tempore in peccato stetit. Quinta dicitur modi. Posset enim q̄s tali modo peccare ꝙ peccatum traheret in aliam speciem: vt si quis cum muliere peccaret contra naturam. Sexta dicitur qualitatis. Oportet enim confiteri

Circunstātie trahentes in aliud genus pcti q̄ sūt octo necessario debēt confiteri.

quando peccatū est publicū: quia induceret aliā specie͂ hoc est scandalum proximi. ¶ Septima dicitur inductionis: quando aliquis non solum ipe peccauit: sed alios induxit ad peccandū dans consilium vel fauore͂. ¶ Octaua dicit̃ cõsequentie. debet peccator etiā dicere peccata que consequūtur ad alia peccata. vtputa q᷑ in vno peccato occurrerūt me͂dacia/per iuria/adulationes/deceptiões: ⁊ similia q̃ necessario sunt ꝯfite͂da. Tertio fuit p̄ncipaliter circa literam quesitū quando penite͂tes debeāt ꝯfiteri. ¶ Circa hoc aute͂ triplex te͂pus solet assignari. Primū dicitur te͂pus assignatū. Secundū festinatū. Tertium freque͂tatum. Primum tempus dicitur assignatū: d̄ quo fit me͂tio in. d.c. oīs. de peni. ⁊ remis. qñ dicitur. semel ī anno. Ex quo colligit̃ ꝙ de iure cõmuni saltem semel in anno omēs hoīes confiteri tene͂tur. Et aduerte ꝙ nõ dicit hec cõstitutio quo te͂pore anni quis confiteri teneatur. Vñ sufficit ad euitatione͂ huius pene quādocūq̧ dūmodo tame͂ tempore susceptiōis eucharistie a peccato sit imunis. Et ex certo proposito ⁊ magna cautela cõditores huius canonis ꝯfessioni tempus nõ adiecerūt sicut eucharistie: q᷑ nõnulli forsan iuenirent̃ qui ꝯfessione͂ quādoq̧ differrent hac sola de cā si nõ possent q̃ ad cõfessionis articulū ab hac pena eximi alio tpe q̄ȝ in quadragesima cõfite͂do. ¶ Scd̄m te͂pus circa cõfessione͂ d᷑ festinatū vbi solet dubitari: an pctõr stati teneat̃ cõfiteri habita oportunitate sacerdotꝫ. dimissa opiniōe Inno. i. d.c. oīs. ⁊ archi. in. c. ille rex. d̄ pe. dis. iij. ⁊ Hostie͂. in sūma. q̃ videnf dicere ꝙ sic. dico cū Rich. Tho. duran. et Sco. in. iiij. dis. xvij. ꝙ peccator non tenetur cõfiteri statim habita oportunitate sacerdotꝫ p̄terq̄ȝ in quattuor casibus. Ratio: quia cū sit preceptū affirmatiuū de cui⁹ natura est ꝙ obligat semp sed nõ ad semp: sed loco et tpe debito determinato p ecclesiā scȝ in pascha qñ necesse habet cõicare. debet tñ de pctõ cõteri incõtine͂ti post ꝑpetratione͂. et al'as qñ occurrit culpa vt dei offensa/et per tale͂ cõtritione͂ cū proposito confite͂di debito te͂pore dimittit̃ peccatū. vt in. c. magna. de pe. dist. j. Sunt tamen q̄ttuor casus in qb⁹ pctõr statim tenet̃ confiteri. Primus est ratione sacrame͂ti: qñ scȝ vult suscipere eucharistiā/vel sacrū ordine͂ nõ sufficit ꝙ sit ꝯtrit⁹: sed oportet ꝙ confiteat̃/al'as peccaret mortaliter. Aliqui dicunt idem esse de alijs sacrame͂tis: vt matrimonio ⁊c. prout in cõmuni practica obseruat̃. Secūd⁹ est ratione periculi qñ aliqs esset in expresso ꝑiculo mortis/vel ꝓpt̃ egritudine͂/vel aliā causam: vt in parturie͂tib⁹: vel exponit se actib⁹ periculosis ad morte͂: vt in bello vel naufragio. Tertius est ratiõe cõsciētie qñ aliqs hȝ ꝯscie͂tiā dictāte͂ sibi ꝙ statim teneat̃ cõfiteri. et si sic sibi format ꝯscie͂tiā/tūc mortaliter peccat si nõ facit: q᷑ oē qd̄ est ꝯtra ꝯscie͂tiā/edificat ad gehe͂nā. xxviij. q. j. §. ex his. i. c. lr̃as. de resti. spol'. Quart⁹ est ratione dubij qñ scȝ ꝓbabilit̃ dubitat ꝙ amplius ꝓ illo anno nõ occurret sibi copia ꝯfessoris seu vale͂tis eum a pctõ reseruato absoluere/vel ab excõicatione si est ea ligatus. tūc eni tenet̃ ꝯfiteri cū habet oportunitate͂. ¶ Extra hos casus licet nõ teneat̃ qs statim cõfiteri: tñ dicit sctūs Thomas ꝙ bonū ⁊ vtile ac laudabile: et ꝯsule͂dū ꝙ homo statim ꝯfiteat̃/et non differat: sed ꝑueniat te͂p⁹ ꝯfessiōis ab eccl'ia statutū. et hoc ꝓpt̃ qnq̧ rationes.

Te͂pus ꝯfite͂di triplex solet assignari.

Confessio in q̄ttuor casib⁹ debet stati fieri.

Prima ē: ꝓpter incertitudinē tē poris. Nā hora seu temp⁹ mortis est incertū. Luce.xij. Ueniet do min⁹ serui illi⁹ qn̄ nō sperat. Exē plū de diuite cui dictū est. Stul te hac nocte ⁊c̄. Luc.xij. Et ideo vt canit eccl'ia. Ne forte ꝑoccupa ti die mortis q̄ram⁹ spacium ꝯfes sionis/et pn̄ie:et inuenire nō possi mus ꝙ citius ꝯmode possum⁹ ꝯfi teamur. Eccl'.v. Ne tardes ꝯuer ti ad dn̄m:⁊ ne differas de die in diē. Scd̄a rō est: ꝓpter accumu latiōem criminū. Nam quāto q̄s maiori tempore residet in pecca tis:tāto plura/ ⁊ maiora vel ḡuio ra peccata accumulat. Apo.vlti. q̄ in sordib⁹ est: sordescat ad huc. et in.ca.fi.de ꝯsue. Tanto ḡuiora sunt crimia: quāto diuti⁹ infelicē animā detinent alligatā. Pecca ta eni peccatis iusto dei puniunt iudicio. Et merito. q: vnū pecca tū disponit ad aliud.et est cā alte rius. Grego. Peccatū qd̄ per pe nitētiā nō diluit:mox de suo pon dere in aliud trahit. Tertia est ꝓ pter elongationē hominis. Nam quāto quis tardat ampli⁹ cōfite ri:tāto mag; a deo elongat/ tanto difficili⁹ ꝯuertit: tāto ei⁹ vita pe riculosi⁹ finit. Qui non est hodie aptus:cras min⁹ erit .vt ps̄. Qui elōgant se a te:ꝑibūt. Quarta rō est: ꝓpter indignationem iudic;. Qui eni in hac vita non audierit deū clamantē: Penitemini et cō fitemini . ipe postmodū clamabit ad deū et non exaudiet ab eo. Si cut clamauit diues in inferno et nō ē exaudit⁹. Tu ergo festina ne tardaueris. Quinta est: propter collationem muneris. Nam lau dabile et vtile est: ꝙ peccator q̄n to citius peccatum suum confite atur. quia per sacramentum peni tentie confertur gratia que homi nem reddit magis firmum ad re stituendum peccato. Videm⁹ eti am in corporalibus: ꝙ aliquis la borās morbo corporali:ꝙtoti⁹ po test q̄rit medicinā vt sanet.ergo a fortiori:peccator ꝙtoti⁹ debet q̄ rere remediū ꝯtra spiritualē mor bū peccati. ¶ Tertiū tēp⁹ circa cōfessionē d̄r freq̄ntatū: qd̄ capit duob⁹ modis. Uno modo vt si fre q̄nter ceciderit in pctm̄:ꝑ confes sionē frequenter resurgat. et hoc est laudabile: q: septies in die ca dit iust⁹ et resurgit. Alio modo vt eadē peccata frequēter peccator ꝯfiteatur. Et tunc dico ꝙ non est necesse vt qui semel bene ꝯfessus est:iterato ꝯfiteatur peccata sua. nisi in q̄ttuor casib⁹. Duo sunt ex parte cōfitentis: et duo ex pte cō fessoris. Primus ex pte cōfitent; est: si sciēter aliqd̄ mortale tacet. Tunc enim notabilem/ irreueren tiam sacramento facit.et tenetur iterare illā ꝯfessionē. Si tamē tal' confitet eidem cui ⁊ prius.et ille habet ī memoria peccata ei⁹:suf ficit dicere illud occultatū et illā fictionē. Idē est de illo qui ficte accedit.s. cū volūtate et ꝓposito posteri⁹ peccādi. Un̄ sanct⁹ Tho. in hoc tenet ꝯriū. Dicit eni ꝙ hō recedente fictione cōsequitur ef fectum sacramēti: sicut de baptis mo. Ideo nō tenetur talis fictus iterare confessionem:sed de ficti one conteri ⁊ confiteri. Et ſm̄ do cto. talis qui habet propositū po sterius peccādi:et in eo ꝑseuerat: si confitetur audiendus est.et de bet sibi penitentia iniungi et mo neri. vt abstineat a tali proposito. de peni.et remis.ca. ꝙ quidam.s; nō debet nec potest absolui: quia talis fictio est sibi mortale pecca tum. et si eū de facto absolueret/ grauiter peccaret. quia scienter administraret sacramentum indi gno. Secūdus casus ex parte cō fitentis est.quando non impleuit penitentiam iniunctam : ex con

Pc tā iter cō fiteri ne cesse est in q̄ttu or casi bus.

temptu vel negligentia: et est oblitus eius. Si eni recordaretur adhuc posset perficere: et tūc perficiēdo nō tenetur: et precipue qñ nō est sibi termin⁹ prefixus ad cōplendū. Tertius casus ex pte cōfessoris est qñ est notabiliter ignorans: ita ꝙ nescit discernere inter mortale ⁊ veniale. Et penitēs habet casus intricatos et difficiles. et hoc nisi penitens sit peritus et cōfessorē instruat. Cū autē vadit ad eū quē scit ydiotam ⁊ ignorantem tenet iterare: presertī quādo potest habere aliū sufficiētē. Vñ August. in. c. cui autē. de pe. dist. vj. Qui vult cōfiteri vt inueniat gratiā/ querat sacerdotē sciētem ligare et soluere. Quartus casus ex parte cōfessoris est in potētia absoluēdi: vt quia in cōfitentē nō habuit iurisdictionē: vel forte absoluit in casu reseruato. Vel forte cōfitens tūc fuit excōicatus: vel ipe sacerdos fuit excōicatus/ vel suspēsus: ita ꝙ nō potuit eū absoluere. Si cōstat sibi tenet iterare licet extra hos casus nō sit necesse idem peccatū pluries cōfiteri: tñ multū est vtile et laudabile. nō quidē ꝓpter remissionē culpe: q: in prima confessione si rite facta est deleta est: sed valebit nihilominus secūda et tertia: et deinceps cōfessio ad remissionē pene. tū ratione actus de se boni. tū ratione erubescentie. tū ratione ⁊ virtute clauiū valebit ad augmentū gr̃e. Quarto fuit principaliter quesitū quomodo fideles debeant cōfiteri. ¶ Ad cui⁹ euidentiam nota primo ꝙ cōfessio debet fieri cum magna preparatione: ita ꝙ añ cōfessionē debet quis diligenter se preparare: ita ꝙ noticiā et memoriam ei⁹ habeat qđ debet ꝯfiteri: quia si ex ignorātia seu obliuione ꝓcedente a ꝓpria ⁊ notabili culpa quis omittit cōfiteri vnū peccatū mortale: aut eius circūstantiam ad cōfessionē necessariā nō excusat/ nec vere cōfessus dicit. vt no. de pe. dist. j. Si obliuiscaris peccatorū tuorū/ scꝫ ea confiteri: tūc eorū recordaberis nolens qñ in toto publicabūtur: et in cōspectu proferētur oīm/ tam amicorū tuorū/ ꝗ̄ inimicoꝝ ⁊ sanctorū angelorū: celestiūqꝫ virtutū. Nō ad dauid solū dicebat. Tu secreto fecisti/ ego hoc cūctis manifestabo et ad nos oēs hoc dicit. Hec ibi. Unde si cōfessor aliquē impreparatū inuenerit ad cōfessionē accedere/ debet ipm monere vt cū preparatiōe veniat. quā preparationem siue modū preparatiōis qui ad ꝯfessionē requirit. (Esa. xviij. c.) declarat dicēs. Recogitabo tibi oīes annos meos: in amaritudine anime mee. In quib⁹ verbis triplicē modū preparationis ostēdit. Primus dicit cogitationis. Secūdus recordationis. Terti⁹ amaricationis. Prim⁹ modus dicit cogitationis: quia dicit Ezechias. Recogitabo/ id est iterū/ atqꝫ iterū cogitabo scꝫ quid in cōfessione dicere debeā: quia vt dicit Grego. in morali. Debet vniuscuiusqꝫ mēs causas suas apud deū cōtra se sollicita inquisitione discutere. Debet igit pctōr tria discutere anteqꝫ cōfiteatur. Primo receptoꝝ a deo beneficiorum suā ingratitudinē: quib⁹ accēdit mens ad diuinū amorē vt faciat confessionē cū amore. Unde in figura Leuiti. vj. precepit dñs dicens. Ignis semp ardebit in altari meo. Et quid ꝑ ignē nisi ardēs dilectio designatur. De quo igne Luce. xij. dñs ait. Ignē veni mittere in terrā: et qđ volo nisi vt ardeat? Altare vero mēs nostra est in qua ignis/ id est dilectio debet accendi per sacerdotē. idest ꝑ rationalē intellectū diuina bñficia

Cōfessio debꝫ fieri cū magna ꝓparatione.

Preparatiōis ad confessionē triplex modus

Pctōr tria discutere dꝫ ante cōfessionem.

cogitando. Secundo penitēs de=
bet cogitare bonoꝝ amissorum co
piositatē. quibꝰ mens hūiliet̄/vt
cum humilitate confiteat̄. Unde
Hiere.ij. dñs dicit. Uide vias tu
as in cōualle. i. cum mētis hūilt=
tate. de quibus bonis omissis. id
est virtutibus. loquitur Augu.li.
ij. de lib.ar.c. viij. Animi affectio
inherētis incōmutabili bono pro=
prium et primum est hominis bo=
nū. In eo etiā sunt ꝟtutes oēs: q̇
bus male vti nemo pōt. quasi ve=
lit dicere. Bonis tp̄alibus hō vti
male pōt. sed ꝟtutibꝰ nō. Et ideo
de ip̄oꝝ amissione amarissime do
lēdū est. Tertio/ penitēs dꝫ cogi=
tare añ cōfessionē suoꝝ pctōꝝ in
numerositatē vt ad eā accedat de
de ip̄is ꝯtritis ⁊ doloratis. Unde
Hiere.ij. Scito qꝛ malū et amaꝝ
est te dereliquisse dñm deum tuū
qꝛ necesse est aut ꝓ pctis nostris
incurrere eternam dānationem.
aut in presenti dolorosam emēda=
tionē. Uñ ait Aug. sup ꝟbis p̄di=
ctis ī li. meditationū.xv.c. Malū
⁊ amaꝝ est d̄relinq̄re deū: q̇ pctis
offendit̄. redite et nolite peccare.
nolite inquā nolite: malum est et
amarū: expertus in hoc ipso sum.
aut eni ꝯtinui dolores cruciabūt
punientes vitam meam: aut eter
ni cruciatus vexabūt puniēdam
aiam meā. Hec ibi. Sed lōge in=
cōparabiliter minꝰ malū est dole
re in hoc sc̄lo q̄ꝫ eternaliter in fu=
turo. Immo qd̄ maius est hoc de
bemꝰ eligere spōte: nē illud nobis
inuite/coacteq̄ꝫ inferat̄. Hinc est
qd̄ idē Augꝰ. de igne purgatorij
ait. Quotiēs infirmos visitamꝰ:
ī carcere clausos req̇rimꝰ: discor=
des ad cōcordiā reuocamꝰ. indi=
ctum in eccl̄ia ieiuniū ieiunamꝰ:
hospitibꝰ pedes abluimus: ad ec
clesiā freq̄nter cōuenimꝰ: elemo=
synā damꝰ inimicis nr̄is: quotiēs
veniā petierint indulgemꝰ istis,

Bonis tp̄alibꝰ male vti possu= mus: nō aūt vir= tutibꝰ.

et his similibꝰ minuta pctā redi=
mūtur. pro capitalibꝰ ꝟo crimini
bus nō solū hoc sufficit: sed addē=
de sūt lachryme/rugitꝰ ⁊ gemitꝰ:
⁊ ꝯtinua ꝑ tp̄e lōgo ꝓtracta ieiu
nia: largiores elemosyne: et plꝰ q̄ꝫ
nosipsi valere possimus. Hec ille.
De p̄dictis tribus dicit Sapiēs.
Eccl̄i.xviij. Añ iudiciū scꝫ cōfes=
siōis īterroga teip̄m cogitādo p̄=
dicta tria: ⁊ in cōspectu dei īueni
es p̄parationē. Scd̄s modꝰ p̄pa=
rationis dr̄ recordatiōis: qꝛ Eze
chias dixit. Recogitabo tibi oēs
annos meos. i. omnia pctā mea q̄
feci toto tp̄e vite mee recogitabo
tibi. qd̄ ex nouē regulis fieri pōt
scꝫ vt oia pctā ad mēoriā veniāt.
Prima regula ꝯstat ex etatis cō=
sideratione scꝫ infantie: pueritie:
adolescētie: et hmōi cōsiderando
in qua etate est/et in qua fuit: et
que peccata in eis commiserit.

Recogitatio pctōꝝ ex nouē regulis ad mēoriā venire pōt,

Secūda regula cōstat ex cōside=
ratione status in quo est vel fuit:
puta ꝟginitatis: matrimonij: vel
viduitatis. Tertia cōstat ex cōsi=
deratione fortune: prosperitatis:
vel aduersitatis. Quarta cōstat
ex ꝯsideratione officiorum artis:
seu exercitij recogitādo artes et
exercitia q̄s fecit. Quinta ex cō=
sideratiōe societatū cū q̇bꝰ cōuer
sat̄: vel ꝯuersatꝰ fuit: ⁊ locoꝝ ī q̇bꝰ
ꝯmoratꝰ ē. Sexta ex ꝯsideratiōe
tēpoꝝ. s. solēnitatū: nuptiarū: aut
dieꝝ ferialiū. Septia ex ꝯsidera=
tione pctōꝝ cordis cogitādo q̇d
corde ꝯmisit. Octaua ex ꝯsidera=
tiōe pctōꝝ oris: recogitādo pctā
q̄ ore cōmisit. Nona ex ꝯsideratio
ne pctōꝝ operis ⁊ factorū. Et sic
discurrēdo poterit pctōr multa ī=
uenire pctā ꝓpter q̄ in cella sua:
aut camera sic solꝰ existēs pectꝰ
suū ꝑcutiēdo dicē dꝫ cū publica
no. Lu.xviij. Deꝰ ꝓpitiꝰ esto mihi
pctōri. Et cū filio ꝓdigo. Lu.xv.
Pater peccaui in celū et corā te.

Ps.l. Et cum dauid. Miserere mei deus ⁊c̄. Et quãtum potest tenetur detestari peccatorũ suorum magnitudinem/turpitudinẽ/et multitudinem. deprecans omnipotẽtem deũ vt dignetur per vulnera filij sui indulgere sibi delicta sua. Tertius modus p̄parationis dicit̄ amaricacionis. quia penitẽs predicta cogitãdo irruet in amaritudinẽ et dolorem. Ideo Ezec. dixit. In amaritudīe anime mee Ad quam amaritudinez Hiere. xxxj. hortatur dicens. Pone tibi amaritudinem. dirige cor tuuz in viam rectam. Quam amaritudinẽ dauid sentiendo dixit. Rugiebam a gemitu cordis mei. Et alibi. Fuerũt mihi lachrime mee panes die ac nocte. Amaricata igitur anima talibus preparationibus secure accedat ad confessorem ⁊ cõfiteat̄. Sacerdos vero vbi videt illũ deficere diligenter adiuuet ⁊ examinet. Secundo penitens debet confiteri fidelit̄ hoc docz ꝯciliũ ī hac lr̃a. c. oīs. dicẽs Saltẽ semel in anno fideliter confiteatur ⁊c̄. Et debet ītelligi fideliter: id est omnia nude detegendo nihil velando. debet enim confessio esse nuda: id est verbis nõ inuolutis sed claris ⁊ apert; facta: ita ꝙ confessor intelligat quid cõfitens dicat pertinens ad necessitatem confessionis: quia seip̄m infirmus deciperet q̇ medico coop̄tum vulnus ostenderet: ⁊ ideo dz eẽ nuda q̃tũ ad tria.

Penitens cõ fiteri debet fideliter.

¶ Primo q̃tũ ad singularẽ ꝑticularitatez. nõ eni sufficit in gñali ꝯfiteri peccata sua dicẽdo sicut di. Aug. ī ꝑsona eius q̇ hec facit. Ego pctõr dñe sacerdos peccaui ꝑiurando: adulterando: fornicãdo: hoīez occidẽdo: sacrilegiũ ꝯmittẽdo: furãdo: rapiẽdo: hec omnia ꝯmisi ope vel voluntate. Confitentur q̄ non fecerũt īterponẽtes: reuelata velantes. Et ꝙ hoc nõ sufficiat: sed necesse sit sigillatim et ꝑticulatī penitentẽ cõfiteri omnia pctã de quibꝰ recordat̄. ꝓbat̄ per Alexã. et sctm̃ Tho. in. iiij. dis. xxj. in expositione littere tribꝰ rationibꝰ. Prima est ex ꝑte cõfitentis: qr sicut ex auersione a deo culpa cõmittit̄: sic ex cõuersione ad deum cũ cõtritione ⁊ obligatiõe ad penã culpa remittit̄. dolor enī ꝯtritionis debet esse ex separatiõe a deo. pena ꝟo q̄ satisfacit debet respondere delectationi quã in conuersione ad creaturã habuit: ⁊ qr ista cõuersio trahit pctm̃ in speciem: ideo confessio q̄ fit rõne pene iniũgende debet fieri in speciali. Secũda ratio est ex ꝑte sacerdotis: qr ipse nõ põt taxare quãtitatẽ pene: nisi sibi innotuerit ꝑ confessionẽ quantitas culpe: q̃titas aũt culpe nõ põt innotescere nisi fiat ꝯfessio ꝑticulariter de singulis pctis.

Confessio debz esse nuda.

¶ Secũdo cõfessio dz esse nuda q̃tũ ad vniuersalẽ gñalitatẽ. nõ enī licet diuidere cõfessionẽ dicẽdo partẽ vni: ⁊ ꝑtẽ alteri. qđ ꝓbat Alex. vbi supra tribꝰ rõnibꝰ. Prima est ex ꝑte cõfitẽt; q̇ in hoc se quodãmodo iustificaret cũ minꝰ se pctõrẽ ostẽderet q̃ esset sic in diuidẽdo cõfessionẽ: et sic hipocrita appareret. Secũda ratio est ex ꝑte cõfessoris: qr alit̄ nõ põt maiorẽ penã tꝑalẽ cõuenienter ꝯmutare in minorẽ: cũ non intẽdat sacerdos ꝑtẽ pene tꝑalis mutare in minorẽ: sed potiꝰ totã sicut deꝰ totã eternã mutauit in tꝑalẽ. et iõ sic diuidẽs cõfessionẽ decipit cõfessorẽ. Ubi tm̃ nota ꝙ aliq̇s põt cõfessionẽ diuidere ꝓpter duo. Primo cũ dicit q̇s peccata minora vni sacerdoti/et maiora alteri vt minor appareat sua malicia: et hoc malũ est ⁊ ꝑuersũ ⁊ hipocrisie pctm̃. Scđo cũ quis diuidit ꝯfessionẽ duobꝰ/scz sacer

Cõfessio non debz diuidi.

Confessionẽ diuidere põt q̇s ꝓpter duo.

doti parrochiali et superiori eo quod nō potest absolui a sacerdote par rochiali. et hoc est bonum quia talis mouetur ex bona et ordinata intē tione qua hoc modo intendit ꝓui dere saluti anime sue. Uñ dato quod etiam sacerdos parrochialis non possit eū ab om̄ibus absoluere/ te= netur tamen sibi omnia cōfiteri vt quātitatem culpe cognoscat et de quibus eum non potest absoluere ad superiorem remittat: nec talis dicitur ꝓprie confessionē diuide re/siue dimidiare cum de scientia vnius et consilio alterius confitea tur. Tertia ratio est ex parte pec= catorum: quia ſm Bern. cōfessio inducit vitā anime: sed vita nō po test suscipi nisi mors tollatur et ex pellatur: mors non potest expelli nisi peccata tollantur/ ergo opor= tet quod cōfessio fiat de oībus simul. Confiteatur ergo penitens om̄ia simul vni sacerdoti ne careat fru= ctu confessionis et merito. quia Ber nar. ait. Confessionē diuisi/ et fru= ctu confessionis me priuaui. Con firmat hec omnia Aug. in. c. consi deret. de pe. di. v. dicēs. Cautus sit penitens ne verecūdia ductus diuidat apud se confessionē vt di= uersa diuersis sacerdotibus velit manifestare: quedaꝫ vni taceat q̄ alteri manifestando cōseruet: qđ est se laudare et ad hypocrisim tē= dere et sēper venia carere ad quā frustra putat̄ puenire. ¶ Tertio confessio debet esse nuda q̄tū ad ꝓpriam v̄bositatem: nō enī suffi= cit illis qui lingua pditi sunt et lo= quelā et p̄sentiā sacerdotis habēt ꝯfiteri p signa/ nūciū/ vel scriptū. qđ ꝓbatur per Alex. de ales. et. S Tho. pmo quotli. q. x. tribꝰ rōni= bus. Primo ꝓpter erubescentiā: est enī erubescentia siue verecun= dia de manifestatiōe peccati val= de necessaria penitenti eo quod ma= gnam ptem remissiōis habet. et quia

Confes= sio debꝫ esse nu= da quā= tum ad ꝓpriaꝫ verbosi tatem.

peccator magis erubescit confite ri v̄bo q̄ scripto et ꝓpria voce q̄ in terprete/ ideo oportet quod ꝓpter ve recundiam ampliorē de pctō ore confiteatur. Secundo ꝓpter eui dentiam. Cū enī confessio sit ma= nifestatio peccatoꝝ cōmunius et expressius hoīes consueuerūt ma nifestare conceptus suos vtendo v̄bis q̄ signis. Maīfestatio enim eius quod latet ī corde ꝑfecto nō ita potest fieri scripto sicut verbo. Tertio ꝓpter cōuenientiā. Nam cōuenientius est quod pctōr si potest ore cōfiteat̄ hoc ex duobus. Pri= mo ex pte sacerdotis absoluētis: quia oportet quod ipse absoluat sub aliqua verboꝝ forma. Absolutio aut debet fieri p̄senti et non absen ti. Non enī potest fieri p nuncium aut scriptū sed p ꝓprium verbuꝫ sub certa forma. Secundo ex pte pctōris confitentis: quia oportet quod ip̄e se clauibus eccl'ie subijciat p confessionē manifestans ore pctā sua. Hec oīa cōfirmat. Aug. in. c. quē penitet. đ pe. di. j. dicēs. Pre cepit enī dn̄s mundatis vt ostēde rent ora sacerdotibus/ docēs cor porali pnīa pctā ꝯfitēda: nō p nū cium nec per scriptū ꝯfitenda. di= xit enim. Et ora mōstrate et om̄es non vnus ꝓ omnibus: non aliū sta tuatis nuncium. qui ꝓ vobis offe rat munus a moyse statutū sed q̄ per vos peccastis p vos erubesca tis. Erubescentia enī ptem hꝫ re= missiōis. Hec ille. Ex p̄dictis ha= betur quod q̄s fideliter debꝫ cōfiteri pctm̄. quātūcūq enī turpe ē pec catū vel horribile: circūstantia ta men specialiter expmi dꝫ ad istar infirmi sanitatē integre desiderā= tis vt tota sanies repellat̄: quia dū q̄s opꝰ medicātis expectat opor= tet vt vulnus detegat. Nec debet quis v̄bis pctm̄ palliare sicut fe= cit quedaꝫ dn̄a dicens confessori suo. Cōfiteor quod alienū cultellū in

Absolu tio non potest fieri p nunciū.

vaginã meam detruſi intendẽs ꝙ
alienus eam carnaliter cognouiſ-
ſet:talis iuxta ṗdicta non confite
tur fideliter. Uel põt exponi fide
liter.i.cũ ꝓpoſito vlteriꝰ non pec
candi ꝛ ſiĩa ꝑpetrandi al's fidelit
non confiteret.Cuius rei euiden-
tia patet ꝑ exemplũ ceſariȷ ſic di-
centis.In Barbaria quidã demõ
hoibus peccata cõmiſſa ꝛ nõ con-
feſſa iproperabat:quẽ qdã hõ de-
ſiderans videre timẽs ne peccata
ſua reuelaret cõfeſſus eſt vniuer-
ſaliter pctã ſua ſacerdoti volũta-
te peccandi retẽta. Unde ex hoc
ſecurior factus venit ad domum
mox vt retro aſpexit demon in ae
re clamauit.amice veni huc certe
te bene dealbaſti. ꝛ ſtatĩ oĩa pctã
ſua licet confeſſa omnibus reuela
uit.ꝛ quia turpia ꝛ vilia erant illũ
nimis confudit.triſtis igit effectꝰ
ꝛ in ſe reuerſus rediens ad ſacer-
dotẽ: que geſta ſunt retulit: ꝛ cõ-
feſſionem iterauit cum firmo pro
poſito ꝑſeuerãdi. Et reuerſus ad
demonẽ dixerũt quidã de circũ-
ſtantibus.Ecce amicus tuus cui
tam turpia peccata iproperaſti.
Et reſpondit demon. Ego iſti ni-
chil iproperaui: neqꝫ de eo aliqd
mali ſcio:ꝛ exiſtimauerũt demo-
nem fuiſſe mẽtitũ. Et ſic ꝑ cõfeſ-
ſiõis ꝟtutem euaſit notã maxime
cõfuſionis.Ex lr̃a igitur habemꝰ
ꝙ quis debet confiteri ꝑ ſe ꝛ nõ ꝑ
aliũ/ nec per ſcripturã ſi ẽ abſẽs.
Glo.vl.in.c.qualis.xxx.q.v.dicit
ꝙ ꝑmittitur ſimplici cõfiteri per
ſcripturã: dũmodo ſit ꝑñs ꝛ pec
cata ſua offerat. Similiter ſi eſſet
ſurdus vel mutus:vel ita infirmꝰ
ꝙ loqui nõ poſſet/tũc ꝑ ſcripturã
poſſet ↄfiteri.non tñ̃ eſt negandũ
quin pro memoriali cõfitens poſ-
ſit habere cedulã. ꝛ bonũ eſt ꝛ ſe-
curum vt confeſſio ſit magis inte
gra:q: memoria hoĩs labilis eſt
ꝛ per ſcripturã iuuatur.vt in.l.iu

Surdꝰ vel mutus vel infirmꝰ vt loqui nõ poſſit:ꝑ ſcripturã ꝫ cõfiteri poteſt.

bemus.C.de teſta.de cenſi.c.j.li.
vj. quã cedulam ſi alter inueniat
tenet celare et lacerare ſub pena
libelli famoſi. Tertio confitẽs de
bet cõfiteri cum ſimplicitate ꝛ pu
ritate q̃ in tribus conſiſtere vide-
tur.Primo in euitatione menda-
ciȷ: quia ſm theologos qui in cõ-
feſſione mẽtitur ſemꝑ mortaliter
peccat.Tum quia precepto eſt in
obediens eo ꝙ ſuam conſcientiã
ſacerdoti non manifeſtat. veritas
ergo in confeſſione dicẽda eſt: vt
Aug.ait ſer.xxiȷ.ſuꝑ Johan. Hoc
eſt cõfiteri dicere quod habes in
corde. Si aũt aliud i corde habes
ꝛ aliud loqris/ non ↄfiteris. Hec
ille. Ideo ſm Alex.ꝛ Rich.in.iiij
diſtin.xxj.ar.iij.q.iiij.etiam in cõ
feſſione non debet dicere quis ꝙ
non fecit hũilitatis cauſa.qd̃ pro-
bo ratione:auctoritate ꝛ ſimilitu-
dine. Ratione ſic. nullus in cõfeſ-
ſione mentiri debet vt dictũ eſt:ſꝫ
quicunqꝫ dicit ſe feciſſe quod nõ
fecit mentit: ṗterea minꝰ quilibꝫ
ſe offẽdere debet q̃ꝫ proximũ: ſed
non licet alicui ferre cõtra proxi-
mum ſuũ falſum teſtimoniũ vt ha
betur Exod.xx.ergo minus lꝫ fer
re cõtra ſeipm̃.ſed confiteri aliqd
peccatum quod nõ fecit eſt cõtra
ſeipm̃ ferre falſum teſtimoniũ:er-
go ꝛc̃. Preterea nullus debet ꝓ-
curare ꝙ puniatur innocens ſine
peccato: ſed qui cõfitetur pecca
tum quod non fecit facit ꝙ inno-
cens punitur a ſacerdote ſine pec
cato ꝛc̃. Auctoritate hoc idẽ ꝓba
tur per Auguſt.in.c.cũ humilita-
tis.xxij.q.ij.dicẽs. Cũ humilita-
tis cauſa mẽtiris/ ſi nõ eras pecca
tor anteqꝫ loquebaris/ mẽtiendo
efficieris quod euitaueras. Veri
tas aũt ꝟa i te nõ eſt niſi ita te di-
xeris petõrẽ vt te etiã eſſe cogno
ſcas. Et in.j.de ciui.dei.xxj.c. Te
ſtimoniȷ falſi nõ minus reus eſt q
de ſeipſo falſũ fatetur/ q̃ꝫ ſi aduer

Innocens vt quis puniatur nullus debꝫ ꝓcurare.

sus primum hoc faceret. Tertio hoc idem probatur similitudine: quia sicut in iudicio exteriori nullus debet aliquam accusationem proponere contra aliquem si non habet probationem et idoneos testes: ita similiter nec in iudicio penali debet quis aliquid proponere nisi habeat testem conscientiam vt legem mentis que hoc dictet. Cum ergo in peccato quod non fecit non habet testem conscientiam: videtur quod contra ius non possit se accusare in iudicio confessionis. debet ergo confessio esse pura cum euitatione omnis mendacij. ¶ Secundo puritas confessionis consistit in euitatione duplicitatis. Nam sicut conscientia dictat peccatum debet confiteri. Ubi nota secundum Alex. vbi supra quod penitens aliquando scit se fecisse peccatum/ et tunc simpliciter obligatur ad confitendum illud. Et si apponit conditionem aliquam dicendo si peccaui non est confessio. aliquando timet se peccasse et tunc non obligatur ad confitendum illud simpliciter nisi sub conditione: vt cum quis dubitat se peccasse debet dicere/ si feci tale peccatum/ vel dixi tale verbum/ dico meam culpam et volo subire penitentiam. Aliquando se opinatur peccasse et tunc obligatur ad confitendum absolute scilicet inquantum credit se fecisse illud. Sicut accidit in illis qui habent conscientias strictas. Unde frequenter credunt peccare se quando non peccant. credunt dico post factum: quia si ante crederent peccare mortaliter in perpetratione operis committerent se discrimini et peccarent mortaliter. et de talibus intelligitur dictum Grego. in c. ad eius. v. dis. Bonarum mentium est ibi culpam cognoscere vbi culpa non est. quod secundum S. Tho. dupliciter potest intelligi. Uno modo quantum ad operationem/ et sic non est verum. Non enim pertinet ad bonam mentem sed ad errantem vt se actu aliquem commisisse cognoscat quem non commisit. Alio modo quantum ad conditionem actus. et sic verum est quod dicit Grego. quia iustus in actu qui de se bonus dicitur formidat ne aliquid deserit ex parte sua: iuxta illud Job. ix. Uerebar omnia opera mea. Et ideo ad bonam mentem pertinet vt etiam formidinem quam corde tenet lingua accuset. Si igitur aliquis dubitat de aliquo peccato an sit mortale tenetur illud confiteri manente dubitatione. In prima confessione quando aliquis scit se peccasse et simpliciter confitetur: est veritas in re/ in corde/ et in sermone. In secunda vero confessione quando aliquis timet se peccasse est incertitudo: et ideo non debet tunc confiteri simpliciter sed conditionaliter vt supra patet. In tertia autem confessione quando opinatur aliquis se peccasse et non peccauit est falsitas in re et sermone/ sed veritas in corde. Unde licet talis dicat falsum non tamen mentitur. Falsitas enim est contra veritatem in re vel in sermone: mendacium vero proprie contra veritatem in mente. Certum ergo pro certo et dubium pro dubio in confessione aperiatur. et illa dubietas in quam animus magis inclinatur non taceatur. tamen cauendum est ne conscientia sit aut grossa: aut erronea: aut presumptuosa. Et ideo cum quis suam conscientiam cum omni diligentia examinauerit/ existimare debet quod multa mala que ignorantur ab eo in ipso cognoscuntur a deo. Ideo Propheta dicit. Delicta quis intelligit: ab occultis meis munda me. Et Paulus. j. Corint. iiij. Nihil mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum: qui autem iudicat me deus est. Et ideo tutum est vt penitens se accuset de omni peccato quod ex negligentia vel obliuione omisit in confessione. Etiam si confessioni diligentiam debitam adhibuit. et sic confessio debet fieri cum duplicitatis euitatione. ¶ Tertio Puritas confessionis consistit in euitatione excusationis:

Confessionis puritas in quo consistit:

vt videlicet penitẽs peccatũ suũ non excuset: ideo accuset. Unde Aug⁹ in lib. omel. omelia. xij. ait. Confiteamur peccata nostra nõ excusemus: tu fecisti: tu reus es: tu cõfitere/ tibi ignoscitur. Si autẽ tu dicas. non feci ego. vbicũq; verbũ excusare volueris peccatũ tuũ manet in te. Et non illud tantũmodo: sed etiã hui⁹ supbie qd ꝯfiteri noluisti. Et in li. de verbis dñi. sermo. vij. ait. Esto accusator tuus/ et deus erit indultor tuus. Omne enim crimen qd facimus nostre est negligẽtie: etenim sanctitas ꝛ virt⁹ dei est indulgentie. Hec ille. Cõuenit qd faciunt multi qui peccatũ suũ vel retorquent in deũ dicẽtes: de⁹ voluit et tamen peccãt. Sed isti mẽtiũtur: quia deus non est causa effectiua peccati. vel retorquẽt in fatum dicẽtes. fatũ me peccare fecit: quia fatũ nõ est causa peccandi. Unñ Aug⁹. v. de ciuitate dei. Si quis virtutẽ vel potestatẽ dei fati nomine appellat sententiam teneat: linguam corrigat. Uel retorquẽt in dyabolũ / hoiez/ mulierem: constellationẽ/ vel cõplexionem/ et hmõi. Et isti omes fallũtur: quia omnia hec et si alliciant ad peccatũ: nõ tamen necessitãt. Et ideo qui vult bene cõfiteri nõ accuset aliũ: sicut fecit adam accusans vxorẽ/ et vxor serpentem. Genef. iij. sed accuset seipsum dicẽs illud Ps. Sana animã meã: quia peccaui tibi. Et illud. ij. Regũ. xxiij. Ego sum q̃ peccaui: ego inique egi. Confirmat hec Aug⁹. in lib. de vera ꝛ falsa penitẽtia dicens. Nec velit se homo excusare ne augeat crimen vt adam cui nõ sufficiebat peccare: sed suum amplia bat crimen culpãdo vxorem et culpã transferẽs in auctorem. Istud pctm̃ incurrit multotiẽs: sed neglectũ ignoratur. Nõ itaq;

Fatum non est cã peccandi.

Cõfitẽs nõ deb; accusare aliũ.

peccatores dicam⁹ non aliud potui cũ me cõstitui furẽ: quia de⁹ fecit me pauperẽ. Nec mirũ si deditus suz fornicationi: quia talis sum creatus nature et fragilitatis. Fragilitas eni mea multa cogit me committere crimina talia. Errat eni q̃ sic fallit. Natura talis est vt possit q̃sq; resistere malo cui se subiecit ex arbitrio. Sunt eni qui se defendũt culpã in dei ꝓuidẽtia reputãtes qd relictum est voluntati et arbitrij libertati. Sciuit enim de⁹ quid facturus esset qui perpetrat: sed nõ ordinauit peccatũ qui nullum relinquit impunitũ. Et in lib. j. omel. omelia. xij. Multi sic cõfessionẽ peccati fugiunt vt ipm sathan accusent: se autẽ nihil mali fecisse dicant. Et cũ castigantur aliqui: et dicitur eis qualiter hoc fecistis. Respõdẽt: quia dyabolus hoc fecit. Nõ est enim vñ plus gaudeat dyabol⁹ nisi qñ homo dicit dyabol⁹ hoc fecit vt peccaret. qñ eni dicit dyabolus hoc fecit nõ se excusat: et dũ peccata sua dissimulat ꝯfiteri/ indulgentiã nõ meretur accipere. Respõdet ergo ꝛ dicit. dyabolus hoc fecit quasi traxerit eũ dyabolus/ aut violẽtiam fecerit. Suadere eni et sollicitare potest: cogere omnino non potest. Hec ille. Debet etiã ꝯfitens multas alias qualitates in cõfessione obseruare. De quibus vide Hosti. in summa hui⁹ titu. et no. per Archid. de pe. dis. v. c. j. et de his dantur talia metra. Sit simplex/ hũilis/ ꝯfessio/ pura/ fidelis. Integra/ secreta/ lachrymosa/ accelerata. Fortiter accusans: ꝛ sit parere parata. Quinto fuit principaliter quesitũ: cui debeant fideles cõfiteri. Ad hoc respondet text⁹. c. omis. ꝗ ꝓprio sacerdoti vel alieno de ei⁹ licẽtia. Nõ: nã licet q̃libet sacerdos in ordinatio-

Cõfitẽs multas q̃litates in cõfessione dz obseruare.

Cõfiteri cui debẽt fideles.

ne sua recipiat potestatē clauiū in habitu. nō tamē recipit in exer citio sed postea quando quis pfi- citur ab epo alicui pplo: tunc cu- ra et exercitiū clauiū sibi traditur fm Inno. de offi. ordi. cum satis. Sed quis dicitur proprius sacer dos? Solutio. Propri9 sacerdos dicitur dupliciter. Uno modo put ppum dicit conuertentiā cum eo cuius est ppum. et distinguitur cō- tra cōmune. et sic ppri9 sacerdos est is cui cura ecclie prochialiter est cōmissa qui tenetur subditis i ministratione sacramentorū et a q̄ econuerso subditi tenentur illa re cipere. Exempla pone in euchari stia et extrema vnctione etc. Exem plum ad ppositum pprius sacer- dos ofessionis est q̄ est appropria tus ad hoc vt confessionē aliquo- rum audiat: et cui tales cōfiteri te nentur nisi rationabilis causa eos excuset: ecce ouertentia. Ex hoc sequitur pmo q̄ papa est ppus sa cerdos omniū immediatus q̄tū ad casus sibi reseruatos: quia per se vel aliū tenetur illorum confessio- nes audire et econuerso illi confi- teri. Sed q̄tum ad alios casus et alia sacramenta non est ppus sa- cerdos immediatus cuiuslibz: qr non tenetur omnibus nec econuerso tenentur ad eū recurrere sed bene est mediat9 omniū: quia est iudex ordinarius oim. ix. q. iij. cuncta p mundū. et c. per pncipalem. Sic etiam est dicēdū de episcopo qui est ppus sacerdos imediatus sue diocesis q̄tū ad casus sibi reseruatos et q̄tum ad duo sacramenta q̄ sunt confirmatio et ordo. In alijs aūt non est ppus sacerdos imme- diatus cuiuslibet pticularis par- rochie sue diocesis. sed mediatus vt in. c. quoniā et c. iter cetera. de de offi. ordi. et c. vlt. lib. vj. qr tota diocesis est prochia episcopi. xvj q. iij. licet. Curatus vo et psbyter

Sacerdos pro pri9 q̄s dicat.

parrochialis ad oīa alia pecca- ta et sacramēta est ppus sacerdos quia obligatus est ad illa et econ- uerso subditi curato tenentur vt di- xi. Sed fres mendicātes hoc mo do in nullo sunt pprij sacerdotes quo ad casus cure aut sacramen- ta: quia in nullo tenentur subditis nec econuerso. Hoc declarari po test de quocunqz sacramento. licz enim habeant puilegiū audiendi confessiones. vt in cle. dudū. §. sta tuimus. de sepult. tñ nō sunt hoc modo pprij sacerdotes: quia non sunt curati nec cura est eis omis- sa. Secundo dr quis ppus sacer- dos put ppum non dicit conuer- tentiam sed quandā libertatē ad id cuius est pprium. et put distin guitur cōtra alienū. Et tūc ppus sacerdos est is quē quis p audiē- tia cōfessionis accedere potest: lz ad hoc nō teneatur nec possit sibi dare licentiā alteri cōfitendi: nec eū audire teneatur. Illo mō fres priuilegiati dicuntur pprij sacerdo tes. vt in cle. dudū. de sepult. Et alij qui in casibus a iure ocedunt vt in. c. fi. de pe. et remi. declara. Scdm vo Richar. in. iiij. di. xvij. Propus sacerdos triplex ē. Pri- mus ex iurisdictione ordinaria. et hoc tripliciter. Primo ille qui ha bet iurisdictionē ordinariā super confitētem modo tamē inferiori. et sic est proprius sacerdos ille qui cōiter vocatur psbyter prochialis. Secundo ille q̄ habet iurisdictio nem ordinariam modo principali Et sic episcopus est propri9 sacer dos oim existētiū in suo episcopa tu. Tertio ille qui habet modo pn cipalissimo. et sic papa est propri9 sacerdos oim xpianorum. Secūdus ille qui hz iurisdictionē delegatā ab aliquo istorum vel a legato domi ni pape. Tertius ille qui habet iu risdictionē ex cōi ocessione vel p- missiōe iuris sicut illi qui audiūt

Proprius sacerdos fm Richardū est triplex.

subditos alienos ĩ casibus a iure concessis:de quibus infra dicet᷑. Sic etiam illi sunt ꝓprij sacerdotes quos epĩ et abbates exempti eligunt in cõfessores. talibus enĩ ꝑmittitur ex iure cõi eligere sibi discretũ ⁊ ꝓuidũ confessorẽ.vt in c.ne ꝓ dilatione.de pe.⁊ re. Sic ⁊ fratres mendicãtes ad hoc electi ⁊ p̃sentati.ƀm enĩ Guil. in cle. dudũ.de sepult. isti fr̃es non sunt ordinarij respectu eis cõfitentiũ. nec etiã delegati:q꞉ ad hmõi officium non obligantur.nec etiã subditi eis confiteri obligant᷑ sed volentes eis confiteri audire pñt ex priuilegio concesso in. ℣. si vero. dicte cle. Primi tñ dñr ꝓprie ꝓprij.scđi cõiter ꝓprij. tertij cõmunissime ꝓprij.Concordat cum Richar.vbi.s.Bonauen. Qui dicit ꝙ proprius sacerdos dicit᷑ tripliciter/scꝫ ꝓprie cõiter ⁊ cõmunissime. Proprie sic tm̃ dicit᷑ ꝓprius sacerdos qui mĩstrat pplo sacramenta vt plebanus: de quo dicit᷑ xxj.q.ij. p̃cipimꝰ. vt vna queq; ecclesia suum ꝓpriũ sacerdotem habeat. Cõmuniter sic dicit᷑ oĩs proprius sacerdos qui habet iurisdictiõem ordinariã vt papa qui est ordinarius oĩm.vt in.c.licꝫ.de foro cõpe.ix.q.iij.cũcta per mundũ Et quilibet debet se sibi in iudicãdo cõformare.vt in.c.irrefragabili.de offi.ordi.Itẽ sic dicit᷑ ꝓp̊us sacerdos archip̃sbyter maiorꝫ ecclesie ad quẽ oẽs diocesani possũt pro sacramentis recurrere.vt ĩ.c. iij.de offi.archip̃sbyte. Sic etiaꝫ plebanꝰ dicitur ꝓp̊us sacerdos. Cõmunissime/vt q̇ põt absoluere auctoritate ꝓp̊a vt p̃dicti vel ex cõmissione hoĩs vel iuris vt legatus pape. Item penitentiarij dñi pape vel epĩ qui possunt vice ipsorum absoluere vt de offi.or. inter cetera.Itẽ taliter ab eis priuilegiati dicũtur proprij sacerdotes.

Papa est ordinarius omniũ.

Isto mõ fr̃es ꝑuilegiati sũt ꝓprij sacerdotes.Sic dñr ꝓp̊e sacerdotes illi q̇ auc̃te iuris cũ ꝓprius sacerdos est inscíꝰ possũt alienũ subditũ audire vt ꝺ pe.di.vj.placuit. Idẽ in sil'ibꝰ casibꝰ in quibꝰ auc̃te iuris potest q̇s recurrere ad alienũ sacerdotẽ qui omnes dñr hoc modo ꝓprij sacerdotes in huiusmodi casibꝰ. Ex p̃dictis sequitur primo ꝙ quilibꝫ de dioce. existẽs non exẽptus clericus siue laicus habet in diocesi tres ordĩarios cõfessores:scꝫ episcopũ vicariũ gñalẽ episcopi ⁊ presbyteꝝ parrochialem. Secũdo patet ꝙ quilibet de diocesi põt ad istos tres recurrere pro penitentia ⁊ ab eis vel altero illoꝝ absolui:exceptis casibus specialiter episcopo reseruatis.q̊ ad illos q̇ sũt inferiores epõ. Tertio infero ꝙ quilibet extra diocesim ꝓ confessoribus habꝫ papam ⁊ eius penitentiarios ⁊ legatuꝫ si est in ꝓuincia.Rõ:quia oẽs hi sũt proprij sacerdotes. Quarto dico ꝙ presbyter parrochialis potest extra diocesim ⁊ territoriũ ꝓpriũ audire confessionẽ sui ꝑochiani. Rõ:quia audire cõfessionẽ est voluntarie iurisdictiõis.modo ĩ his que sunt voluntarie iurisdictiõis ⁊ que sine strepitu fiunt nullũ ius vel territoriuꝫ leditur. ad hoc de offi.lega.c.penult.⁊ vlt.Et in hoc potestas fratrũ priuilegiatoꝝ est restrictior: q꞉ licꝫ intra territoriũ absoluere possint hoĩes dũtaxat sui territorij nõ extraneos non tamen possunt eos absoluere extra. immo nec audire extra ⁊ ĩtra absoluere nisi forte cõfessionẽ habeant ꝓ resumpta.vt in ꝺ.clemẽ.dudũ.§.statuimꝰ.℣.extra ciuitates. eorum enim potestas tanq̃ extra ordinaria restringit᷑ bona ratione de fil'.p̃sbyt.c.j.li.vj.de priuil'. ab bates.e.lib. Sexto fuit ꝑ̇ncipalit᷑ quesitũ quõ cõfessi debeant iniũ=

Peccator quilibet nõ exẽptus tres cõfessores ordinarios habet.

Curatꝰ extra ꝑrochiaꝫ suaꝫ potest audire cõfessionẽ sui parrochiãi

Penitē tias a sacerdote iniūctā an sit necesse acceptare ꝛ implere.

ctam pniam adiplere. Ad hoc dico ꝙ quilibet ꝑ seipm̄ debet iniūctam sibi penitentiā adiplere: qꝛ dicit littera ꝛ iniunctam sibi penitentiam ꝓprijs virib⁹ studeat adimplere. Et itellige pniam: id est satisfactionē exteriorē siue penaꝫ satisfactoriam exteriorē: quia ista iniungit. Alia aūt: scꝫ interior de sui natura dꝫ ꝓcedere. ¶ Ad cuius euidentiam q̄ro p̄mo vtrū penitens teneatur tentione necessitatis acceptare ꝛ explere penitētiam sibi iniunctā a sacerdote. Et circa hoc diuersi diuersimode dixerunt. Alexan. de ales. tra. de satisfactione in generali ad hoc sic ait ꝙ q̄diu sit aliq̄s simpliciť de foro ecclie militātis teneť ad impletionē pnie sibi iniuncte a ministro militantis ecclie etiam si maior condigna sit: dūmodo illi suppetat facultas adimplendi. Hec ille. Richar. in. iiij. dis. xviij. ar. j. q. v. sic rn̄det ꝙ aut sacerdos iniūgit pniam rationabilem ꝛ discretam aut irrationabilem ꝛ idiscretam. Si primo modo dico ꝙ penitens tenetur tētione necessitatis eam recipere ꝛ ꝓ viribus explere quia pniam talem iniungendo recte vtitur clauibus. Quilibet autem teneť sui iudicis iustā sententiam obseruare. Unde si penitēs talem penitentiam scienter et ex deliberatiōe ꝛ absq̄ legitima causa vel dispēsatione omiserit explere mortaliter peccat. Si ꝟo secūdo modo penitens non tenetur eā recipe neq̄ explere: qꝛ sacerdos talem pniaꝫ iniūgēdo abutiť claue sciētie ꝛ potētie. Hec ille. Et ꝓ ipō facit. c. statuim⁹. ꝺ maledi. vbi dicitur. Si penitētiam renuerit peccator iflictam a sacerdote interdicatur ei ingressus ecclesie ꝛ vltio careat ecclesiastica sepultura nullam misericordiam habiturus. Scotus ꝟo in. iiij. di. xviij. totū oppositū tenet dicēs ꝙ sacerdos tali renuēti nullā penitentiā imponere debet: quia postq̄ penitens est ꝛ contrit⁹ sufficit ei ad remissionē culpe: quia maiorē ꝑtem pene sustinebit i purgatorio qꝛ ille qui est contritus ꝛ ꝯfessus ꝛ nō soluit penā sibi debitā in foro huiusmōi: ꝑsoluet i foro purgatorij. Host. in sūma. de pe. ꝛ re. §. ad q̄d valēt. dicit. Tu teneas ꝙ ꝓ q̄libꝫ pctō mortali debeť pena eterna q̄ ꝑ ꝯtritionē dimittiť: et tpalis q̄ ꝑ eccliā iponiť ꝛ remoueť. si ẜ dn̄s est larg⁹ in dimittendo penā eternam seru⁹ ꝛ minister nō dꝫ eē parcus i dimittēdo penā tpalē. vt habetur in. c. alligāt. xxvj. q. vij. vbi etiā diciť. melius est ꝓpter miam reddere rōnem q̄ propter crudelitatē. His ẜ visis q̄d dicendū est ad hoc nisi ꝙ cōfessor prudēs nō debet iponere pniaꝫ nisi ꝟm dispositionē penitētis: q̄a q̄uis debeat conari ꝯformare se cū iuris dispositione tn̄ ꝯcessū est ei faciēdi sup pnia iponēda remissionem. ꝛ sic ꝑ arbitrio pnias taxare et iponere. iniūgēdo illā q̄ saluti peītētis magis videať expedire. ꝛ hec ē cōis opinio doc. ꝛ ꝓbať in. c. significauit. ꝛ. c. de⁹ q̄. ꝛ. c. oīs. §. sacerdos. de pe. ꝛ re. in. c. sicut dignum. de homic. ꝛ de eo q̄ cogno. cōsanguineam vxoris sue. c. trāsmisse. ꝛ. xj. q. iij. cap. absit. ꝛ. xv. q. vj. c. si a sacerdotib⁹. xxvj. q. vij. c. tpa. ꝺ pe. di. j. c. mensuram. ꝛ de con. di. iij. c. de penitentibus. Et ideo debꝫ sacerdos iniūgere pniam considerratis criminis quātitate et q̄litate: ꝑsone dignitate: ꝯditiōe: sexu: officio: pauptate: infirmitate: debilitate: cōsuetudine: cōplexiōe: societate: causa: aīo ꝛ voluntate. Uñ si aliquē inuenerit q̄ dicat se penitē nō tn̄ vult subire on⁹ pnie dicēs se tenerū aut male ꝯplexionatum vľ simile. tunc scd̄m Ray.

Pena debita i peccato mortali qualis est.

et Hoſt. debet ſacerdos talem in‑ducere ſicut pōt vt aīm habeat p̄‑paratū ad iplendū pniā₃ quā ſibi iniūget/oñdens ſibi magnitudinē peccatorū: quia ꝓ quolib₃ morta li peccato regulariter deberet pe nitentia ſeptēnis imponi. vt in.c. hoc ipm.xxxiij.q.ij.⁊ §.ſequen. et xxij.q.j.p̄dicādū. Et eſt rō vna q₃ de⁹ p̄cepit mariā ſororē moyſi le‑pra pcuſſa₃ extra caſtra poni per ſeptem dies. ⁊ ſic accipit̄ dies ꝓ anno. Alia rō ē: q₃ ſicut pctōꝛ per peccatū ſeptiformē ſpūſſācti gra tiam amiſit. ſic p ſeptennij penitē tiam recuparet. Et ſi pōt eū incli nare imponat ei talē pniam cū vo luntate ſua qualē veriſimiliter po teſt portare: ne deterius ei contin gat poſt modū violando. Q₃ ſi nō viderit eū iclinatū nō imponat ei niſi qualēcunq₃ paruā pniam non negando ei abſolutionē: oñdat ta‑men ei ꝙ id quod min⁹ faciet hic/ complebit in purgatorio. Et ſi ſa‑cerdos non pōt gaudere de oīmo da eius purgatiōe gaudeat ſaltē quia ipm liberatum a gehēna ad purgatoriū pōt tranſmittere. Ca‑ueat tamē ſacerdos ꝙ ſic arbitre‑tur ne vileſcat eccleſie auctoritas ⁊ ptās clauiū contēnat̄. Vñ in.c. abſit.l.di.dicit̄. Abſit a romana eccl'a rigorē ſuū tā ꝓphana faci‑litate dimittere/⁊ neruos ſeueri‑tatis fidei euerſa maieſtate abſol uere: vt cū adhuc nō tm̄ iaceāt in peccatis: ſed etiam cadāt euerſo‑rum fratrū ruine ꝓperata nimis remedia excōmunicationi₃ vtiq₃ non ꝓfutura p̄ſtentur. vbi eni po‑terit pnie medicina ꝓdeſſe ſi etiā ipe medicus intercepta id eſt ſub lata pnia indulget piculis hoc nō eſt curare: ſed ſi verū dicere volu‑mus occidere. Accedēs igit̄ pec‑cator ad cōfeſſorē ei hūiliter ſub‑ijciat̄: ⁊ ſi pnia fuerit ſibi ab eo in iuncta quā leuiter ſufferre poteſt

Penitē tia ſeptē nis re‑gularit̄ pro quo lib₃ mor tali eſt i ponēda

hūiliter ſuſcipiat. q₃ nec aliter vi detur bene diſpoſitus. Si aūt pe‑nitēs ſentiat pniā₃ ſibi nimis gra‑uem ⁊ ad obſeruandū piculoſam ſua ꝓditione penſata debet ad eū dem confeſſorē vl' ad aliū ſi illum habere nō pōt recurrere ⁊ alleuia tionem vel cōmutationē petere. Et confeſſor debet cōcedere etiā ſi videret ꝙ pnia alleuiata nō ſuf‑ficeret plenarie ꝓ emenda pecca ti. Tutius eſt enim reſeruare pur gatorio penitentem puniendū ꝙ̄ ipm exponere piculo cadendi in mortale peccatū ꝓpter pn̄ie iniū cte tranſgreſſionē. Hec Richar. Studeat etiā ſacerdos vt pecca‑tori pniam ſemp in contrariū ipo‑nat. vt ſupbo iniūgat humilē orō‑nē: auaro elemoſyne largitionē: accidioſo pegrinationē: guloſo ie iunium: luxurioſo carnis macera tionem: maledico benedictionē ⁊ hmōi. Hec Hoſt. Sed quid ſi qs dicat ꝙ nō habet ꝓpoſitū abſtinē di impoſterū vel ꝙ nō poſſit a pec cato abſtinere an ſit ſibi imponen dā pnia. Ad hoc dico ꝙ ſic lic₃ nō ſit in charitate: nec ei ꝓſit penitē‑tia ad vitā eternā: tamē eius con‑feſſio debet admitti ⁊ conſiliū ad hiberi ⁊ crebris ⁊ ſalutarib⁹ moni tis induci: tamē abſolutio non eſt illi impendenda. vt i.c. qđ qdam. de pe. ⁊ re. S₃ diceres ex q̄ talis pnia nō eſt vera ad qd valet tamē. Solō ſm Hoſt. in ſūma.e.ti.§. vtꝝ ficte ⁊c̄. opa de gn̄e bonorū facta a ficte penitēte vel in mortali exi‑ſtente valent ad qnq₃ ſi fiant bona intentione: ⁊ hoc merito congrui non aūt condigni q₃ nullū malum impunitū: nullum bonū irremune ratum vt dicit Augu. Primo va lent ad tp̄alium multiplicationē. Eſa.j. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. de pe. diſtin.iij. cauendū. ⁊ in.c. reuerti‑mini. ⁊.c. decime.xvj.q.j. Secun‑

Penitē tia an ſit imponē da dicē ti ſe non hr̄e pro‑poſitum abſtinē‑di.

Bona etiā in mortali facta ñ solū mlˀ tiplicāt tpalia: sed etiā valent ad multa alia.

do ad bonorꝝ operꝝ assuefactionē. Eccl'.iij. Bonū est viro cū portauerit iugū domini ab adolescentia sua. Tertio valēt ad minꝰ supplicium subeundū. de pe. dist.iij.si quis autē.et glo.in.d.ca.ꝙ autē. Rō:qꝛ homo faciēdo hmōi opera que precepta sunt: euadit peccatū inobedientie et omissionis. igitur et penā quam incurreret si talia nō faceret. p eam etiā diminuitur pena quo ad vermē ꝯscientie: qꝛ minꝰ cruciabit ꝯscientia: ⁊ minorē habebit remorsū ꝙ̄ si illa nō fecisset. Ista tria tangunt in his metris. Que cū mortali bōa fiūt dant bona terre. Cor faciunt habile minunt tormenta gehenne. Quarto valēt. qꝛ dyabolꝰ in tali homine nō habet tantā ptātem sicut haberet si ea nō faceret. Exēplū narrat Grego. in dya. de iudeo qui se signo cruc; muniuerat: et demones ei nocere nō potuert. Dicebat enī nunciꝰ pncipi demonum. Vas vacuū inueni ſ3 signatū. Quinto:ad grē impetrationē vt sic deus eū respiciat/ et citius ad verā penitētiā illustret. de pe. dist.v. falsas. Exemplū de raab. Josue. vj. q̄ inuenit grāz propter opa q̄ nuncijs fecit. Addūt doc. in.iiij. dist.xv.ad huc plura. Sexto valēt:ad tpalis pene diminutionē aut dilationē.sicut d' Achab iij.Reg.xxxj.vbi dr̄.Nōne vidisti Achab coraz me hūiliatū: Nō ergo inducā mala in diebꝰ suis. sed in diebꝰ filij sui. Septio. ad pcti resistentiā.qꝛ dicit Greg.ꝙ pctm̄ suo pondere mox in aliud trahit. Eccl'.iij. Jgnē ardentē extinguit aq̄: et elemosyna resistit peccato. ¶ An aūt talia opa bona ex charitatē facta: reuiuiscāt et resuscitent: qñ peccator p pniam resurgit. Solu. opera bona sunt tripli cia.s. viua/mortificata/⁊ mortua Opa viua sunt illa:q̄ hominē per

Opa bona sunt triplicia.

modū meriti possūt ducere ad vitam eternā:vt sūt opa virtutū in charitate facta ab isto q̄ adhuc ē in charitate.et hec sūt meritoria vite etne: et cū hoc satisfactoria respectu pene dimittende. Alia dicūtur opera mortificata:et sūt illa que hoiem ad vitā eternā pducere potuerūt. Et que nūc non possunt ꝑpter mortale superuenięns per qd ab illo effectu ipediūtur:vt sunt opa prius in charitate facta ab eo qui nūc est in mortali. Et hoc innuit Ezechi.xviij transsumptiue. de pe.disti.iiij.c. dn̄s ait.et.c.hoc nobis. Si auerterit se iustus a iustitia sua oēs iustitie eiꝰ quas fecerat nō recordabūtur:sc3 quo ad eternā remunerationē si ita pmanebit. Et illa opa per penitētiā adueniēte charitate viuificātur licet trāsiuerit: manēt tñ quātū ad meritū in dei acceptatiōe/remota in pctōre indispositione:qꝛ tūc incipiūt habere effectū suū:et ideo dicūtur viuificari. Et ad hoc sunt multe auctoritates Augus. Hiero.⁊ Chrysost.que habētur in.c.piū.⁊ in.c. si qñ.et in.c.qd ergo. de pe.di.iij. quas ponit magister i.iiij.dis.xv. circa fi. Alia dicūtur opera mortua:et sunt opa q̄ facit homo tūc qñ est in mortali/et extra charitatem. Et dicūtur mortua:qꝛ nō viuunt/nec vixerūt cū nō sint facta in charitate:hec ergo nūꝙ̄ viuificabūtur p penitētiā:qꝛ nūꝙ̄ fuerūt viua:vt docet Apl's.j.Corin. xiij. Si distribuero in cibos pauperū oēs facultates meas:et si tradidero corpꝰ meū ⁊c.⁊ de hoc ponit Hosti.vbi.s.ꝟ. Jlla reuiuiscunt q̄ mortificata fuerūt. Viuere nō possunt q̄ mortua nata fuerūt. ¶ Hic cadit pertinēter tale dubiū:an tñ talia bona opera extra charitatē facta sint satisfactoria.an ꝓo penitētia i mortali pec

Opera mortificata reuiuiscē possūt.

Versus

cato peracta debeat reiterari.

¶ Circa hoc reperio duas opiniones. Aliq dicunt de qua opinione est Scotus ꝙ licet opera mortua nō viuificētur quo ad meritū vite eterne: vt dictū est. viuificātur tñ ad hoc ꝙ erūt satisfactoria

Pniam in mortali faciens an satisfaciat?

Verbi grā. Ponam⁹. Aliqs iam cōfitet̄ et absoluit̄ ab oībus peccatis suis: ipse vero imediate recidiuat: et penitētiā sibi iniunctā adiplet tēpore quo est in mortali. In tali casu dicit Scot⁹ ꝙ talis implēdo in mortali penitētiā sibi iniūctam vere satisfacit: et soluit penā tēporalē cui⁹ ꝑ peccatis debitor fuit. Probat hoc sic: qꝛ talis est debitor certe pene et finite solū quā soluit: igit̄ soluēdo etiā in mortali pctō talis satisfacit: qꝛ sicut plus requirit̄ ad mereri ꝙ̄ ad satisfacere: sic nō oportet actionem satisfactoriā esse meritoriā sicut in satisfactione humane iustitie. Et sic ꝑm Scotū nō debet alicui penitētia iponi de illis cōfessis: sed solū de illis peccatis q̄ de nouo incidit. Et ergo si talis moreret̄ anteꝙ̄ totā penitentiam impleuisset ipse puniret̄ in inferno tñ pena correspōdēte illi que nō fuit hic soluta. Sed cōtrariū illi⁹ tenet magister in. iiij. vbi supra. et sctūs Tho. ⁊ Bonauē. qui dicūt ꝙ sicut opera mortua nō viuificant̄ vt fiāt meritoria: sic etiā non viuificātur vt fiāt satisfactoria: quia sicut charitas nō gratificat ea ꝙ̄tum ad vnū: ita nec ꝙ̄tū ad aliud. Et ergo talis q̄ penitentiā in mortali adimplet bene liberat se ab iniūctiōe sacerdotis: ita ꝙ nō incurrit peccatū inobedientie qd̄ tñ incurreret si penitentiā a sacerdote iniūctā et ab eo susceptam volūtarie omitteret: non tñ per illa opa satisfacit: nec liberat̄ quo ad deū a pena ꝑ pctis etiam dimissis debita. patet qꝛ opa non sunt meritoria nisi sint a deo accepta: ⁊ in charitate facta. Et sicut nō sunt satisfactoria ꝑ pctis nisi sint facta ex charitate: et sūt deo accepta qd̄ solū tūc est qñ homo est in charitate. Et ergo si vult satisfacere oportet in charitate reiterare satisfactionē in qua null⁹ manet effectus postꝙ̄ actus satisfactionis transit: vt sunt orōnes ⁊ actus interiores. Illas aūt satisfactiones in quib⁹ post actū manet aliquis effectus non oportet reiterari: vt sunt ieiuniū ⁊ elemosyna. Vel iniūgat sibi cōfessor ꝑ illis peccatis cōmissis iterū penitentiā quā in charitate adipleat. Et sic cōsilium dat̄ cōfessorib⁹ vt iniūgant penitētiam quā ꝯfitens verisiliter in tpe quo est in charitate adiplere valeat / ⁊ eū ad hoc hortent̄. Et licet q̄libet harū positionū sit probabilis: tñ prima est mitior / et secunda securior. Dicit textus ꝙ q̄libet iniūctam sibi penitentiā per se debet adimplere.

¶ Ibi mouēt doctores dubium vtrū quis possit penitētiā ꝑ alio adimplere. Dicit hic Vincen. ꝙ ex rōnabili causa pōt qs auctoritate sui ꝑprij sacerdotis penitentiā per aliū adimplere siue penitētia cōsistat in orationib⁹: ieiuniis: vel vigilijs: vt qꝛ morte p̄uenitur. xiij. q. ij. aīe defunctorū. Vel qꝛ corpaliter vel spiritualiter impotēs est ad peragēdā penitētiā. de quo in. c. p̄sbyter. lxxxij. dis. in glo. et qd̄ ibi no. Archi. recitando dictū Inno. sup rubri. d. obser. ieiu. vbi dicit ꝙ ieiunia indicta ab ecclesia nō possunt redimi / vel in aliud cōmutari: nisi necessitas vl̄ alia rationabilis causa in ieiunāte subsit. Sed voluntaria ieiunia scʒ ad que qs tenet̄ ex voto / vel q̄ sacerdos iponit redimi possūt auctoritate supioris. vt in. d. c. p̄sbyter. ⁊ in. c. j. de voto. Sāct⁹ Tho.

Penitētiam an possit aliqs ꝑ alio adimplere

et Bonauē.in.iiij.di.xx. dicūt q penitētia.i.pena satisfactoria inq̄tum est remediū ꝯ seqns pctm̄ sic satisfactio vni⁹ nō ꝓdet alteri: q꞉ ex ieiunio vni⁹ cōcupiscētia alteri⁹ nō extinguit/nec ex actib⁹ vni⁹ alter assuescit bn̄ agere.et ergo text⁹ bn̄ dixit ꝓprijs virib⁹ studeat adiplere. Sed q̄tū ad solutionē debiti vn⁹ pōt satisfacere ꝓ alio dummodo sit in charitate vt opa ei⁹ sint satisfactoria. Dicit tn̄ sctūs Tho. Nō est permittēdū vt aliqs ꝓ alio pniam faciat:nisi in ipso penitēte appareat aliqs defectus corpalis: ꝑ quē sit ipotēs ad suscipiendū satisfactionem vel specialis defect⁹ ꝑ quē nō sit dispositꝰ ad portādū penā. Idem dicit An.de but.addens q in penitentia nō afficiēte ꝑsonā:vt puta dare elemosynā/vel pecuniā expēdere in redēptionē captiuorū/ nō refert si ꝑ se vel per aliū facit. Si vo esset penitētia in ieiunijs: oronib⁹:pegrinationib⁹: vigilijs: flagellis:afflictionib⁹: ꝑsonā afficiētib⁹ nō pōt fieri executio per alium:nisi iusta subsistēte causa. Nā ista requirūt industriā ꝑsone quā penitētiari⁹ videt elegisse vt magis ꝓpter afflictionē corpalē ꝓpriā pctōr retrahat a peccato. Quilibet ḡ studeat pniam post culpe dimissionē adiplere ꝑ se ꝓpter duo. Primo ad soluēdū debitū ꝓ culpa dimissa. Vn̄ sicut dicūt docto.in.iiij.di.xiiij. cessante in hoie actu pcti nihil reale ꝛ positiuū manet in aia ei⁹ a quo ipse formaliter dicat pctōr.manet tn̄ in aia reat⁹ pcti.i. deputatio ad penam pcti. Et ɓm Sco. Reatus nihil aliud est nisi ipsa aia met ordinata/ꝛ deputata ad penā pctō corespōdentē.ꝛ talis deputatio vt est discōueniens aie dicit macula eius.prout autē est obligata formalit ad penā dr reat⁹.et ꝓut aīa est actus diuine volūtatis ordinantis ad talē penā dr offensa. modo talis obligatio ad penā nō remittit sine pena/vel sine equalēti in acceptatiōe diuia.ꝛ ḡ peccatori iponit pnia ad tollendū illā obligationē ad penā. Scdo ad remediū prestādū ꝯ futura pctā.

Peccator penitentiā ꝑ se dz adimplere

¶ Deinde q̄rit vtrū cōfessus possit ad pniam ꝛ satisfactionē explē dā cōpelli? Solo. Si qs in publicis ꝛ enormib⁹ criminib⁹ penitētiā adimplere neglexerit:per censurā ecclīasticā compelli pōt. de spōsa.ad audiētiā.in fi.vj.q.j. illi qui.xij.q.j.ṗdicandū. xxxiij.q.ij. quicūq;.vbi glo. Et si censurā ecclesiasticā cōtēneret extūc ad reqsitiōem ecclesie ꝑ brachiū seculare cōpellend⁹ eēt: si al's sine effusiōe sanguis neq̄t coartari. de homi. postulasti.xvij. dist. nec licuit. De occultꝫ vo de quibus nō cōstat nisi per ꝯfessionē. Occulta penitētia dz esse volūtaria. ꝺ pe. di.vj.c.j.et vlt. al'as non esset fructuosa. q꞉ voluntariū militez diligit de⁹. et non sufficit incipe penitētiā hmōi vel ꝑtem eius agere si impleri possit ad hoc vt euitet pena hui⁹.c.q꞉ ad euitandū oportet iniūctā penitētiā nō contēni sꝫ cōplere, et hoc innuit lra: in vbo adimplere. Sufficit autem penitētiam incepisse quo ad hoc vt penitens iudicet quo ad eccl'iaꝫ.vt in c.ex tenore.de temp.ordi.sed non q̄ ad hoc vt satisfecisse dicat. Et dz pnia adipleri ad tēp⁹ assignatū.ꝓut fecit Theodosius ipator. de quo in.c.cum apud.xj.q.iij.

Confessus an possit cōpelli ad ꝯplēdam penitētiā.

¶ Vltimo hic q̄ro vtꝝ absolutio dz ṗcedere iniūctionē penitentie vel econtra? Ad hoc dico q ꝯfessor dz pri⁹ iniūgere penitentiā et postea absoluere. licet cōiter sacerdotes pri⁹ absoluūt/et postea pnias iponūt qd fieri nō deberet: vt ordo innuit.i cle.dudū.§.statui-

Absolutio an debeat ṗcedere iniūctionē penitētie?

mus. de sepul. vbi de hoc p Joh. and. ꝛ docto. scribentes. Rõ: quia materia huius sacramẽti partim consistit ex satisfactione saltẽ quo ad affectũ. Vñ nõ põt debita forma introduci que consistit in verbis absolutiõis: nisi ꝑus materia fuerit ꝓparata: qꝛ vt dicũt artiste. Actus actiuoꝝ sunt in patiẽte ꝑdisposito. notat Card. i reg̃la peccatũ. de regu. iur. li. vj. Alia rõ: quia forte post absolutionem non assumeret pniam q̃ sibi imponeretur. ꝛ sic frustra fuisset absolutio. Vñ ꝑus debet pnia iponi vt eam assumat. ¶ Venio nũc ad scdam ꝑticulã huius ꝑme ꝑtis capituli in qua tractatur de eucharistia i pascha suscipiẽda. ꝛ est lr̃a talis. Suscipiẽs reuerẽter ad minus i pascha eucharistie sacramẽtũ nisi forte de ꝓprij sacerdot consilio ob aliquã rõnabilẽ cã ad tp̄s ab eius ꝑceptiõe duxerit abstinẽdũ ¶ In hac ꝑtic̃la soluũt ꝑncipal'r q̃nqꝫ q̃stiões. Prima q̃s et a q̃ dꝫ q̃s suscipe eucharistiã. Ad hoc dico ꝙ oĩs vt̃usqꝫ sex⁹ postq̃ ad annos discretionis peruenerit q̃ñtũ cũqꝫ ꝑfect⁹ tenet̃ recipe eucharistiã: qꝛ ex p̃cepto di tenet̃ oĩs hõ. Joh. vj. Nisi mãducaueritis carnẽ filij hoĩs / ꝛ biberitis ei⁹ sãguinẽ nõ habebitis vitã in vob. Dicit g̃ suscipiẽs / sed nõ dicit a q̃ sicut i ꝑsic̃lo p̃cedẽti dixit cui faciẽda sit ꝯfessio. Vñ sufficit ꝙ q̃s eã a seipo suscipiat legẽdo missã si sit p̃sbyter. ꝛ sic sacerdos vt euitet hãc penã põt i festo pasche legere missã ꝛ a seipo suscipe al's dꝫ int̃ ceteros suscipe. dũ aũt int̃ ceteros suscipit vel in lecto dꝫ eẽ stola sup vtroqꝫ humero cinctus. vt in. c. eccl'iastica. xxiij. di. Alij aũt q̃ nõ sũt p̃sbyteri suscipe tenent̃ a ꝓprio sacerdote: nõ ab alienis q̃buscũqꝫ: nec a mendicantibus: quia licet priuilegiati sint in audienda confessione. non tamẽ in isto / imo sub pena excõicatiõis late sñie eis interdicitur ne sacramẽtum eucharistie aut extreme vnctionis alicui ministrent sine licẽtia speciali. vt in cle. j. de ꝑuil'. de licentia tñ ꝓprij sacerdotis ab illis recipi potest immo a quocunqꝫ sacerdote catholico in vnitate ecclesie existente. vt not. in d. cle. j. de priuil'. quia hec ptãs ꝓcedit imediate ex vi caracteris sacerdotalis: cuius exercitium habẽt in eucharistie ꝯfectione. nõ ex vi seu exercitio clauiũ ligandi ꝛ soluendi. Debet g̃ hoc tẽpore suscipi a proprio sacerdote: sed in defectum ꝓprij sacerdotis necessitatis tp̄e potest suscipi ab alio sacerdote ꝛ diacono. xciij. dis. diaconi. ꝛ. c. p̃sente. j. q. j. null⁹. nõ autẽ a laico: quia est regula. ꝙ de oĩbus que ad officium sacerdotale spectãt id solum est licitum laicis i necessitate qd̃ exp̃sse reperit̃ eis permissum. Sicut in necessitate põt q̃s socio ꝯfiteri. vt in c. quẽ penitet. d pe. dis. j. sꝫ nõ recipe ab eo vel a se eucharistiaꝫ. xxiij. q. j. cepit. ꝓ quo. c. peruenit. de cõse. di. ij. Sed vbi debꝫ recipi eucharistia? Ad hoc dic ꝙ i eccl'ia si assit. al's suscipi põt sub diuo siue sb tentorijs. de conse. di. j. sicut. Nõ g̃ excusãtur hoc tp̄e in expeditionibus constituti: sed ꝯmunicẽt in campis a p̃sbytero in altari viatico celebrante de licentia ꝓprij sacerdotis vel sine licentia si instet bellũ. ¶ Secundo q̃ro quomodo quis debet suscipere eucharistiã. Ad hoc respondet papa ꝙ reuerẽter. Et certe magis reuerenter ꝛ deuote q̃ cetera sacramẽta ratione materie subiecte quia dignior de conse. di. ij. nihil. Dicit ergo reuerẽter: id est ieiunus quod ob reuerentiam sacramenti institutum est. Item assurgendo ꝛ ad altare eũdo / ꝛ caputio deposito in viris

Eucharistiã recipe q̃s obligat̃

Sacramẽta q̃dam ministrare prohibetur religiosis.

Confessio põt fieri socio etiã laico.

genib⁹ flexis mũdando os et den tes/induẽdo meliora vestimenta q̃ quis hꝫ nõ ad pompã. Sicut et pſbyteri et alij ministri in honesto habitu accedũt ad altare. Rõ.qꝛ tenemur eã adorare/adoratiõe la trie.et ideo cũ oi reuerẽtia eã ac cedere. Et hoc nõ solũ verũ est de reuerẽtijs q̃ in faciẽdo ꝯsistunt:ſꝫ etiã in nõ faciẽdo. vt eodẽ die nõ vadat ad spectacula/etiaꝫ licita. de conse.dist.j.qui die. nec ludat vel luctetur etiam licite.xxxij.q. iiij.recurrãt.et in ca.lator.de ho mic. Non tamẽ dico ꝙ ex hoc pce pto sub hac pena ad has exterio res reuerentias quis teneatur p̃ cise. Sed hee reuerẽtie corpales et exteriores cuiuslibet fidel' ar bitrio relinquũtur.dempta pma. videlicꝫ ieiunio/ad quam precise tenenk.vt in.c.liquido.ꝺ cõse.di. ij. Sed maior dꝫ eẽ reuerẽtia mẽ talis ad quã ex hoc precepto sub hac pena tenenk. Debet ergo non solũ penitere:sed etiã ꝯfiteri:ꝛ ab solui. quod ob reuerentiam sacra menti ordinatum est. et sic domũ suam adintra ornare quam intra turus est tãtus rex. nec prius ad corpus domini accedere/ꝙ̃ bona conscientia eum confortet. de pe. dist.v.c.j. ¶ Tertio quero. Quã do debet quis suscipere euchari stiam? Ad hoc respõdet conciliũ. ꝙ ad min⁹ in pascha debet recipi eucharistia. Bonum tamen est vt pluries recipiak propter multas grãs que in hoc sacramento cõfe runk. scꝫ in natali dñi: et penthe costen. vt in.c. et si nõ freqntius. de cõse.dis.ij. Sed ad euitanduꝫ hui⁹ capl'i penã/sufficit in pascha recipere. Et bñ dicit ad minus: q̃ ſ dicat ꝙ quotiẽs peccamus:to tiens hoc sacramento indigem⁹. vel vt nosipsi suscipiamus: vel ꝓ nobis offeratur.de ꝯse.dis.ij.offe rak. Preterea quotidie suscipe

Eucharistia qñ debꝫ recipi.

re possum⁹ et omi die dñico susci pere hortamur.de cõse.di.ij.quo tidie.sed ad minus in anno semel sub hac pena suscipere tenemur. An autẽ expediat vel bonũ sit q̃ti die suscipe:doctrina est vt respi ciat homo vtrũ feruor deuotiõis per ꝯtinuã susceptionẽ augeatur tũc sic.al's si minuik vel tepescat tũc expedit interpolare.sic notãt docto.de celebrãte.in.c.qdã.de cele.mis. Monachi aũt omi mẽse tenenk.vt in clem.ne in agro.§.sa ne.de statu mona. Dicit etiam in pascha. Pro quo aduertẽdum ꝙ pascha ꝓ tpe tripliciter accipik Primo stricte.scꝫ ꝓ ipso die pa sche tãtũ. Et illo modo nõ dꝫ hic capi:qꝛ tũc impedit⁹ illo die pre cipue vbi est multitudo cõicãtiũ videreк eẽ liberat⁹ ꝓ totũ annum vsq ad illũ diẽ pasche:qꝛ ex q̃ sta tutũ de nccitate illa die obliga ret:et si tũc nõ põt/expectabit qñ velit. Scdo capik large ꝓ tota so lẽnitate paschali:hoc est ꝓ dieb⁹ cõtinẽtib⁹ siue ꝓximiorib⁹ pcedẽ tib⁹ ꝛ seqntib⁹ diẽ resurrectiõis. et hoc mõ debet hic capi:qꝛ satis facit qs ecclesie si in cena dñi cõ municat:qꝛ illo die institutũ fuit hoc sacramentũ. Etiã si dieb⁹ se quẽtib⁹ immediate/aut ipso die pasche.et in hoc qlibet relinquẽ dus est ꝯsciẽtie sue ſm ꝙ istis die bus pparationis ad festũ pasche aut i dieb⁹paschalib⁹ repperit se magis dispositũ ꝛ deuotũ:ſm hoc illo vel alio die põt cõicare:et sa tisfacit sta tuto eccl'ie. Tertio mo do pascha capik largissime ꝓ to to tpe inter pascha ꝛ pẽthecostẽ. vt in.c.scire.cũ seqntib⁹.lxxxvj. dist.et isto modo nõ capik hic:ꝙ eccl'ia rõnabiliter premisit tẽpus quadragesimale/ꝛ mẽoriã dñice passionis q̃ videtur cause limita tionis ad festũ pasche scdo modo capiendo. ¶ Sed diceres quare

Eucharistiã suscipe q̃tidie an bonum sit?

pascha pro tpe tripliciter accipitur.

Eucharistia in pascha ppter qttuor rōnes ē recipiēda.

susceptio eucharistie i pascha recipi pcipif. Dicendū q ppter qttuor rōnes. Prima: qr tūc hoies magis sunt depurati ppter qdragesimale tēpus in quo purgatur crimia. Scda ppter xpi passionē misericordiā et redēptionē qs tūc recolit ecclesia qb⁹ tūc hoies debēt esse magis deuoti. Tertia: qr in mēoriā dñice passionis hoc sacramētū est institutū. vt in cle. si dñm. de reli. z vene. san. de q in pprio. f. feria sexta āte festū pasche agif. que eni in pprio facta sūt recenter habētur in mēoria. vt in. l. celsus. ff. de arbitr. notaf. de pba. c. tertio loco. Quarta rō: vt sicut xps tūc resurrexit corpaliter sic hoies p sūptionē illi⁹ sacramēti resurgāt cū xpo spūaliter. Et i tātū hoc tpe dz recipi illud sacramentū q nō habef p catholico q nō recipit. Jmmo psumif ctra eū de infidelitate. de cse. di. ij. seclares. z. c. ois hō. Vñ dicit lex. qui se ab ecclesia sepat/ nec sanctā cōmunionē accipit heretic⁹ est credend⁹. in autē. de puile. datis. circa mediū. col. viij. qd cōueniēter intelligif de cōione corporis xpi. Jtem q p lōga tpa sacramēta nō petit ipsa cōtēnere videf sicut dicim⁹ de absolutiōe ab excōicatione. de sen. excō. p tuas. Jdē autē est iudiciū de cōtēnente fidē z sacramēta fidei. de here. ad abolendā. vnde merito ctra talē de infidelitate psumif. Et marie q sentiat male de sacramētis intātū q ei tanq de heresi suspecto pōt indici purgatio: quā si recipere noluerit/ aut ctumaciter restiterit/ nec morā suā purgauerit cōfitendo/ z eucharistiā recipiēdo/ excōmunicād⁹ est: in qua excōicatione si p annū pseuerauerit presumptio illa efficif violēta/ z sine alia pbatione: vt heretic⁹ debet condēnari: vt in. c. excōicamus. §. j. de here. e. titu. cū cōtumacia. lib. vj.

Altaris sacrm sub qua specie ē recipiēdum.

¶ Quarto quero sub q specie debet qs recipere cōionē? Ad hoc dico q sub specie panis dūtaxat. Jdeo lra dicit notabiliter eucharistie sacramētū: et nihil dicit de sanguine. Nā de consuetudine/ et nūc ex statuto ecclesie alij q celebrātes nō cōmunicāt suscipiēdo sanguinē sub specieb⁹ vini. vt no. Cardi. in. c. ex parte. de cele. mis. Quidā tñ heretici in Bohemia nolūt pmissam cōsuetudinē obseruare: sed cōicant etiā sanguini p ut est sub specieb⁹ vini: etiā si non sint celebrātes. Sed laici et etiā sacerdotes extra celebrationē diuinorū in hoc sunt coercēdi: z cōtra eos sūt facta statuta sup hoc in cōcilijs Cōstātieñ. z Basilieñ. Et dicif eucharistia ab eu qd est bonū et charis gratia: quasi bona gratia. Jmmunitatis eñ grām nō pstat suscipiēti eā: qr est cib⁹ aie/ nō corporis. Secus si confugiat qs ad eā ad instar ei⁹ q ad statuā principis cfugit. insti. qui sūt sui vel alie. iur. §. fi. not. Hosti. de celeb. mis. sane. Archi. xiij. q. ij. c. fi. Et dicit lra eucharistie sacramētū ad denotādū q debet sumi sacramētaliter. nō enim sufficit ad manū sumi/ vel in pixide: nec sufficit sumere spūaliter tm. Crede et mādu casti: nisi tpe necessitat. de consecra. di. ij. vt quid paras.

Eucharistiam nō recipiēs in pascha an possit excusari ex aliq cā.

¶ Quinto qro vtruz qs possit in pascha a pceptiōe eucharistie abstinere? Ad hoc rñdet cōciliū q ob aliquā rōnabilē causaz pōt qs abstinere ab eucharistie pceptione: sed nō a cfessione: et debz hoc fieri de pprij sacerdotis. i. ordinarij siue curati cōsilio: nō extranei. in quo multi se decipiūt. Vñ etiā videf q nō sufficiat in hoc cōsiliū mendicātiū: licet qs eis consiteri valeat. Sed in hoc remittere habent cōfitētes ad suū ppriū sacer

dotē. nisi forte dicere vellem⁹ q̄ hoc cōsiliū sit pars cōfessionis sicut pacta in ɔtractib⁹ bone fidei apposita cōtract⁹ informāt. ff. de pactis. l. iurisgentiū. Ideo cui liceat ɔfiteri ab eo/ etiā liceat hoc cōsiliū recipere. Primū tuti⁹: qꝛ ministerio ꝓprij sacerdotis/ nec alteri⁹ recipit hostia. Igitur ei⁹ ministerio debet abstinere: vt cōtrariorū eadē sit disciplina. xxxij dist. hospitiolū. Maxime qꝛ certꝫ hoībus ad hoc sacramētum tepidis via hoc capitulum fraudādi daret. Reddet ergo rationem sacerdoti suo cū ipsi⁹ sit cōpellere ad cōionē cū opus sit: vt infra dicam nō mendicātiū. Et ideo licet accedentē ad corpus dn̄icum nō oporteat regulariter fidē facere de cōfessione mēdicātib⁹ facta: vt infra dicet. Non tñ volenti ab stinere sufficit dicere se cōsilium mēdicātis habere: nisi vel ꝓbet/ vel a sacerdote suo cōsiliū recipiat. Ratio est: qꝛ recipiēs euchari stiā a ꝓprio sacerdote ꝑsumit esse ɔfessius. Sed si nō recipiat nō est vnde hoc ꝑsumi possit. nō ergo bn̄ sibi cōsulit q̄ in hoc mēdicantium cōsilijs cōtentat: qꝛ ꝓpri⁹ sacerdos est ꝑcipu⁹ executor penarū hui⁹ capl'i. Et dicit lr̄a notāter sacerdotis: nō ergo sufficit consiliū iurisperiti/ seu alteri⁹ sancti viri licet in alijs sufficeret. Ratio: qꝛ caret claue ꝑtātis q̄tūcūq; etiā habeat claues sciētie ꝛ discretionis. Ex hoc etiā q̄ dicit sacerdotis consilio manifeste denotat q̄ hoc ɔsiliū dꝫ fieri in foro pnie. Et illa exceptiua: nisi ꝛc. solū excipit a pceptione eucharistie a qua q̄s abstinere pōt ꝑm cōsiliū sui ꝓprij sacerdotis: et nō excipit a ɔfessione a qua sine pena huius capituli q̄s abstinere nō pōt etiā de licentia sui ꝓprij sacerdotis. Ex quo sequit q̄ licet q̄s habeat casum

Mendicantes dare cōsiliū nō possunt vt q̄s a cōione abstineat: sed hoc pro pri⁹ sacerdos faciat.

abstinendi ab eucharistia: nihilominus tñ cōfiteri habet oia pctā sua eodē tpe sub hac pena. Statutū eni hoc obligat ad duo/ scꝫ ad cōfessionē/ et eucharistie receptionē. Vñ si ex cōsilio sacerdotꝭ releuat ab vno/ non tñ ab alio. ff. de serui. vr. p̄di. l. si dom⁹. de dolo et cōtu. cū dilecti. ꝛ in. c. fi. de resti. spol. Nō ergo sufficit q̄ diceret sacerdoti illud solū crimen ꝓpter qd̄ abstinet sicut aliqui iperiti putāt. Idem puto de excōicato maiori. nā cū licitū est eū audire: licitū erit ꝛ sibi cōfiteri: et per cōsequēs tenet vt hic. de sen. ex. cō. cū volūtate. ꝛ. c. rn̄so. ¶ Nota etiā hic q̄ illa causa q̄ q̄s abstinet a pceptione eucharistie debet eē rōnabilis ꝛ nō leuis. Esset aūt rationabilis causa ꝑm Io. an. qꝛ gerit inuidiā/ odiū/ vel inimicitias: vel habꝫ pctm̄ de quo dicit se nō posse abstinere. et sic nō esset vere penitēs/ neq; mundus. vt in. c. qd̄ quidā. de pe. ꝛ re. Ex his ergo et sīlibus ad consiliū sui sacerdotis debet abstinere: cū al's iudicium sibi māducaret ꝛ biberet. de ɔse. dist. ij. timorē. Nō ergo debet sumere corpus xp̄i q̄ est in mortali pctō: nec ille q̄ habet voluntatem peccādi. Melius est eni a corpore xp̄i abstinere sicut fecit centurio q̄ xp̄m indigne sumere sicut fecit iudas. Verū licet mortalia ad suscipiendū eucharistie sacramentū quēlibet indignū efficiāt. Venialia tñ peccata nullū impediunt: nec ꝓpterea quis abstinere debet. Dicit tamē sctūs Tho. q̄ veniale qd̄ tollit actualē deuotionē que in hoc sacramento req̄ritur impedit effectum huius sacramēti: ita q̄ nullū/ aut modicū cōsequit: nō tamē ꝓpter hoc peccat mortaliter. Licet autē pctm̄ mortale impediat a perceptione eucharistie: non tamen hoc pec

Eucharistia ñ est sumenda dū subest abstinēdi rōnabilis causa.

catoꝛē excuſat ſ ꝫ potius accuſat ſi ꝓpter peccatū moꝛtale abſtineat/quia ſic abſtinendo dupliciter peccat. Primo quia conſtitutioni eccleſie reſiſtit. Secundo qꝛ vt digne cōicaret ſe non habilitat et diſponit quantuꝫ in eo eſt. de pe. di. j. ſūt q̇ arbitrant̃. ⁊ in. c. ⁊ ſi nō frequentius. de conſe. di. ij. Nota etiam ꝙ dicit ad tp̄s. ḡ nō in ꝑpetuum ꝙ̄ꝫdiu viuit ſed conſiliū debet dari vt p̄paret ſe ad remotionem illius cauſe: ſcꝫ ꝙ exerceat ſe in opibus pietatis ⁊ ꝑegrinetur. Miſſam audiat ſingulis dieb⁹ ⁊ freq̄nter confiteatur: ⁊ ſacerdotis diſcreti monitis ⁊ cōſilijs acquieſcat. ⁊ ſic paulatim ad penitentiā inducetur ꝑ dei grām ⁊ ſacerdotꝫ cōſiliū. Ceſſante ḡ illa cauſa ceſſabit ⁊ effectus ⁊ cōicare debet. Et hoc veꝝ ꝙ ſolū ſibi debet dari cōſilium vt ad tp̄s abſtineat: niſi foꝛte crimen tale ꝯmiſiſſet ꝓpter qꝺ ꝑpetue vel ſaltem ad ſup̄me vite exitū abſtiēre ꝺberet. xxvij. q. j. q̄ xp̄o. cum ibi allegatꝫ.

Cōmunicare non valens in paſchate aliq̄ rationabili cauſa: an h⁹ anno ſit liberatus.

¶ Quid ſi in paſcha q̇s ſit ipedit⁹ vt nō poſſit cōicare nūq̇d ꝓ hoc āno liberatus ſit: videt̃ ꝙ ſic. qꝛ ſtatutū hoc obligat ſub certa foꝛma: ſcꝫ ꝓ certo tꝑe. ḡ ſi nō pōt illo tꝑe expectet quouſq; poſſit alio tꝑe. de tꝑe oꝛ. c. de eo. Sꝫ hoc veꝝ eēt ſi nō poſſꝫ recipi niſi in feſto paſche. qꝺ ē falſū. de ꝯſe. di. ij. q̇tidie. Et hec opinio deſidioſis eēt cā maioꝛis deſidie. Vñ dico ꝙ ſi in paſcha non recepit cū p̄mū poterit ceſſāte ipedimēto tenetur hac pena niſi moram purgauerit. et iō ſi in paſcha nō cōicauit: nec ꝺ ꝯſilio ſui ꝯfeſſoris a ꝑceptione euchariſtie abſtinuit ⁊ tandē infirmitate ḡuat⁹ ad moꝛtē cōicat/ꝑ hoc nō euadit penam hui⁹ capitl̃i: qꝛ cōicando ad moꝛtē moꝛā nō purgauit. ⁊ ſic cēſetur vere p̄uent⁹ ⁊ eccl̃iaſtica carebit ſepultura. Al̃s poſſet q̇s impune ꝑ totū tp̄s vite ſue abſtinere a cōione ſi dūtaxat cōicaret in extremis/ ⁊ veniret tradēdus eccleſiaſtice ſepulture: qui fuit vnus de erroꝛibus grecoꝝ condēnat⁹ ꝑ eccl̃iaꝫ. qꝺ bene notēt dñi curati. In ꝑticula tertia p̄me ꝑtis q̄ ē in ꝟ. Alioquī. duo facit. Primo adijcit penaꝫ huic ſtatuto. Secūdo diſponit de publicatiōe ip̄ius. Et ē lr̃a hec. Alioq̇n viuēs ab igreſſu eccl̃ie arceat̃ ⁊ moꝛiēs xp̄iana careat ſepultura. Vñ hoc ſalutare ſtatutū freq̄nter i eccl̃ijs publicetur ne q̇ſq; ex ignoꝛantie cecitate velamē excuſatiōis aſſumat. Vbi nota p̄mo ꝙ nō ſ͛uans hui⁹ cōcilij diſpōem punit̃ i vita ⁊ moꝛte. Nā viuus carebit igreſſu eccl̃ie ⁊ excōicari dꝫ. de conſe. di. ij. ſi q̇s intrat. ⁊ eccl̃iaſtica ſepultura moꝛiens/etiā ꝙ̄ꝫtūcūq; appareat vl̃ credat̃ deuot⁹. Et ꝙ dicit tex. arceatur dic ꝑ ſniam ſ͛m doc. deīde re/ opere/ ſeu facto: immo ſi igrediatur dꝫ expelli. de ſē. excō. veniēs. Non ergo licet ſacerdoti ſua auctoꝛitate: niſi foꝛte aliud cōſuetudo ſibi dediſſꝫ. de arbi. dilecti. de foꝛo compe. cū contingat. vel niſi ḡnalem ſentētiam ꝓtuliſſet i oēs qui hoc anno cōicati non fuiſſent niſi conſilio ſuo vel eoꝛū quoꝝ poterant abſtinuiſſent: qualē ſententiā ip̄m ferre poſſe nō eſt dubiū. ⁊ ꝑ cōſequēs ip̄mmet exequi iuxta notata in. c. ſi ſacerdos. ⁊. c. cū ab eccleſiarum. de offi. oꝛdi. Ratio: quia conſcientiam habꝫ vt iudex de hoc ꝙ non āminiſtrauit ſubdito ſacramēta cū de facto ſuo certus exiſtat. ⁊ ab ip̄o recipi ꝺbeat. Tū qꝛ igreſſus eccl̃ie ⁊ ſepultura conſequenter ſe habent ad ſacramentoꝝ ꝑceptionē ꝑ Hoſt. ꝺ ſepl̃. ex ꝑte. Vñ ⁊ hec ꝑtās ꝯſeq̄nter ſe habebit ad ꝑtāteꝫ āminiſtratiōis eoꝛū. Et ex hoc ꝙ dicūt doc. ꝑ ſētentiā infero ꝙ ſi cleric⁹ ſit. ⁊ mi-

nistret in officio suo: fiet irregula
ris. de sen. ex. is cui. li. vj. nisi for-
te sacerdos fuerit et ꝯfess⁹ legat
missam. Tū qꝛ sic legendo purgat
vitiū qđ pōt. vñ ꝛ suspēsus videt
donec purget vitiuꝫ. ḡ purgando
tollit suspēsio. ꝑ no. in cle. j. đ dec.
in ṽbo donec. Tū qꝛ nō vt presby
ter est suspēs⁹: sꝫ vt xp̄i fidelis. qđ
patet in ꝑncipio hui⁹ ca. oīs vtri-
usqꝫ sex⁹. Fidelis ergo sicut alter
q̄cūqꝫ laicus vitiū poterit sine re
laxatione purgare. Tū qꝛ hoc fa-
cit nō vt celebrans sed vt cōicans
et vitiū purgās. Vñ et ceteri cle-
rici nō fiunt irreglares vitiū pur-
gādo: qđ nō purgāt in suo ordine
celebrādo. Tū qꝛ est simplex sen-
tentia/ cuius effectus tollit: sicut
in ceterꝭ debiti solutiōe. istit. qui.
mo. tol. obli. in p̄n. Et sic patet mi
rabilis cas⁹: in quo dyaconus vel
p̄sbyter legēdo euangeliū fit irre-
gularꝭ. sed p̄sbyter nō legēdo mis
sam. esset tñ tutū ꝙ sniam peteret
Cada- relaxari. Scđo nota casuꝫ in quo
uer iali mortu⁹ seu cadauer punit. ibi mo
quibus riens xp̄iana ꝛc̄. Et ponit moriēs
casibus pro mortuus: tēpus pro tpe. Mo-
punit. riens enī viuit: et viuēs quis mo-
rit. ff. de bo. auc. iudi. poss. l. here
ditariū. Sic oriūdus est ortus. ff.
ad munici. l. assūptio. in p̄n. Et di-
cit tex⁹ notanter. sepultura care
at xp̄iana. Qualis sit hec: patet.
xxiij. q. v. placuit. Et si sit cleric⁹:
nō sepeliet in vestib⁹ sacris. iuxta
no. ꝑ glo. et Arch. de ꝯse. dist. j. ne
mo. ij. Sed canina nō carebit: ne
cadauer insepultū aerē inficiat.
C. de religi. et sump. fune. l. mor-
tuoꝝ. q̄ nullo casu ꝑ appellationē
pōt īpediri de xp̄iana. sec⁹ iuxta
notata per Archi. in. c. si quis au-
sus. ij. q. vj. Et hoc patet. ꝙ pena
que fuit viuo imposita: continua-
tur post mortem. nec est noua: sed
eadem. non duplex: sed vna. de se
pul. sacris. cū omnibus allegatis

hic ī glosa. Nulla ergo pena infli- Cada-
gitur cadaueri īanimato: qꝛ eadē ueri in-
ipa ligauit corp⁹ viuū. xxiiij. q. ij. anima-
c. j. ꝛ. ij. Et est ibi diligēter notan to nulla
dum ꝙ ī hoc ꝙ dicit careat sepul- pena in
tura xp̄iana intelligendum est ipo fligitur
iure: alꝛ iste tex⁹ eēt superfluus
cum sententiā suspensionis ab in-
gressu: carentia sequatur sepultu
re. de sen. excom. is cui. ij. Rñ. lib.
vj. Licet ḡ viui nō sint suspensi ab
ingressu ecclesie non debēt tamē
mortui sepeliri: ꝛ hoc docꝫ practi
ca. nam curati non admittūt nec
admittere debent eos ad sepultu
ram qui sine sacramentis decesse
runt: nisi constet eis de obseruan-
tia huius ca. In igressu igitur ec-
clesie requirit sentētia vt vitetur
tumulatio. hoc denotat verbū ar
ceatur. In sepultura vero non: vt
ceteris cedat ī terrorē. de rapto.
c. sup eo. de torneamē. c. j. hoc de-
notat ṽbum careat. i. nō seu nullo
modo habeat. de elec. in plerisqꝫ.
cum notatis ibi in. iiij. glo. Alios
casus in quibus sepultura xp̄iano
negatur vide ifra notatos in. c. se-
pultura. ¶ Circa secundā parteꝫ
littere quero quando ꝛ quotiens
h⁹ statutū dꝫ publicari. dicit tex.
ꝙ hoc salutare statutū. i. inductū
ad salutem animaꝝ debet frequē
ter in ecclesijs publicari. ꝛ non di
cit quādo ꝛ quotiēs sed freq̄nter.
Vñ relinquit arbitrio prelati ꝑm
ꝙ viderit populū in hoc tepescere
vel feruere. si tñ nūqꝫ vel raro pu-
blicaretur non minus hec cōstitu-
tio ligaret. xvj. di. quod dicitꝭ cū
notatis. de loca. c. j. in fi. Fit ergo
hec publicatio ad cautelaꝫ ne q̄s
saltem dicat se ignorasse vt dicit
tex. Et sic habes casuꝫ in quo cer
tificatur qui certus est contra. l. j.
§. si. ff. de actioñ. empti. Et dicit ī
eccl'ijs. i. in ꝯgregatiōe fideliū qꝛ
sufficit ꝙ fiat extra eccl'iam in p̄-
dicatiōibus vbi adest multitudo

populi. nec oportz ꝙ i ꝓpa forma publicetur sed sufficit ꝙ in sententia vel valore. Primo videlicz dicatur pplo ꝙ confessio fiat ꝓprio sacerdoti saltem semel in anno. Secundo ꝙ confitens penitētiaz adimpleat. Tertio ꝙ ad minus in pascha sacramentum eucharistie suscipiat nisi ex causa de ꝓprij sacerdotis consilio abstineat. Nec sufficit dicere cōfitemini confitemini. sicut nec alibi sufficit dicere: soluat; decimas. no. doc. i cle. cupiētes. de penis. sed debēt īformari quomodo sub diuino precepto tenētur. ⁊ nedū sub his penis sed etiam sub eterna. Nota etiam hic casū ꝙ nec mulier ignorantia huius iuris se poterit excusare licet al's sec⁹. ⁊ sic ligat eos qui nō tenētur al's iura explicite scire. ff. de facti ⁊ iur. ignoran. l. regula. j. q. iiij. §. notādū. notatur. xxxviij. distin. in summa. hoc denotat verbum ne q̇sq̄ ⁊c̄. Lata enim culpa que in hoc ē ꝙ nō visitant eccl'ias vel p̄dicationes in quib⁹ talia dicuntur dolo similis est: ⁊ generat ignorantiam crassam: imo affectatam q̄ neminē excusat. de clādes. despō. cū inhibitio. de dolo ⁊ contu. c. fi. de consti. c. vt aiaꝝ. li. vj. Et sic habes casū in quo excepte ꝑsone tenētur scire iura. ¶ Quero hic ex quo metu harū penaruz conditionaliter compellitur quis ad cōmunicandū puta si velit ingredi ecclesiam ⁊ sepeliri nunq̇d precise cōpelli possit ⁊ cogi ad cōmunicandum. Joh. and. ⁊ Anto. de but. remittunt ad glo. c. fi. xxx. dis. q̄ tenet ꝙ non: quia forte est indignus sed tamen talis potest cogi ad hoc vt faciat se dignum. i. vt peniteat p̄sertim in graui ⁊ manifesto peccato al's secus. notat archi. ij. q. j. in primis. de quo de spō sal. ad audientiam. vj. q. j. illi qui. ⁊ nedum per censuram ecclesiasticam. de cōse. di. ij. c. si quis ītrat. sed etiam si expediret inuocato brachio scl'ari. xvij. di. non licuit. Nō est tñ q̄ztū ad deū fructifera hec pñia violenta q2 non penitet ad intra. đ pe. di. j. ide. j. q. j. si q̇s. Clericus aūt bñficiatus si necessitas vel vtilitas ipm exigat ad ordines ꝓmoueri ⁊ ille recuset criminis conscientiā p̄tendēs occulti excepto homicidio ⁊ symōia cō pellit̃ se facere dignū per penitētiaz: ꝑ subtractionē bñficij ⁊ aliјs mōis. de q̊ vide in. c. q̄ris. de eta. ⁊ q̄li. Sz an solo tiore hui⁹ pene vel ne notet̃ mereat̃ ꝯfitens vl' cōicāt aut veniā cōsequatur. dic ꝙ nō: q2 seruilis est timor. de regu. iur. qđ ex tiore. Preterea si q̇s non peccat timēs ne videat̃. ꝑinde ē ac si peccaret. de pe. di. j. si ꝓpterea. ⁊ c. si cui. ⁊ de pe. di. iij. si apl's. Idē si peniteat vel cōicet ex solo timore mortis vel inferni nō ex amore de pe. di. vij. §. fi. ⁊. c. fi. ꝑ accidēs tñ ⁊ ex assuefactiōe ꝓderit ad veram penitentiam sic confiteri. de pe. di. ij. sicut seta. nō x̄o sic cōicari qđ tiore filiali fieri ⁊ omitti pōt. nō aūt confiteri qđ est necessitat;. Sed q̇d si ꝯstat quē cōicasse sz nō ꝯstat de confessione eius videt̃ ꝙ nō euitet hāc penā: q2 ad duo obligat hec decretalis. Et ad x̄itatez copulatiue req̇rit̃ vtriusq3 partis veritas. Insti. de here. insti. §. j. ⁊ i c. inter ceteras. de rescrip. Cōtrarium puto verū q2 solēnitas ītrinseca semꝑ presumit̃. insti. de fideiuss. §. j. ¶ Sz an statutū istud dissuetudine possit abrogari vl' ei in certa ꝓuincia derogari interq̄ est differētia. vt notat̃. iiij. di. §. lege. dic ꝙ nō. tū q2 saluti aiarū preiudicaret ⁊ ratio subesse non posset. de consue. c. fi. ⁊. c. j. Tū quia executiuū est diuini precepti. immo si de facto alicubi i dissuetudinē abijsset cōpelli deberent inuiti vt

Mulieres quādoq3 tenentur iura scire.

Cōmunionem suscipe an possit quis cogi precise?

Clericus potest compelli ad ꝓmotionem.

Copulatiua x̄a debz habē vtrāq3 ꝑtem veram.

resumerēt ⁊ itez publicaret. xxiij
q.v. de ligurib⁹. ¶ Ultimo qro
hic qt mala incurrit homo nō cō=
municans in pascha vl' ad minus
semel in anno: Ad hoc dico fm sā
ctū Tho. ꝙ octo grauissima peri=
cula ⁊ dāna incurrit hō q̄ tpe pas
chali vel ad minus semel in anno
non cōicat.

Eucharistiam nō recipiēs saltem semel in ãno īcurrit octo picula.

Primo incurrit dānū
sūmi pontificis. hoc est penam de
scriptā in.c.oīs vtriusq3. de pe.et
re. imo talis deb3 excōicari. vt in
d.c.si qs intrat. de ɔse. di.ij. Cum
autē ɔscriptio cuiuslibet terreni
pncipis facta ꝓ rebus et corpore
maxime timeat. A simili pōt pēsa
ri quō corpus res ⁊ aīa cuiuslibet
hoīs a sūmo pontifice ⁊ ab vniuer
sali ecclīa p sentētiam ɔscindatur
⁊ in dyaboli potestatē tradatur.
nunqd hec snīa non imerito time=
ri debeat. Secūdo nō cōicans ad
minus semel in anno ɔtemptū in=
currit venerande passionis: ita ꝙ
mors xpi ⁊ sanguis ipsius iuacuu3
huius sunt cōsūpti. Uñ magister
in.iiij.di.viij. ⁊ habetur in.c. quia
corpus. de cōse.di.ij. dicit. Quia
corpus hūanū assūptū ablaturus
erat ab oculis hominū ⁊ illaturus
sideribus necesse erat vt in die ce
ne sacramentum nobis corporis ⁊
sanguinis consecraret vt coleret
iugiter per mysteriu3 quod semel
offerebatur in pciū. Uñ. Apl's.j.
Cori.xj. Quotienscūq3 manduca
ueritis panē hūc ⁊c. Et idē. Hoc
facite in meā cōmemorationem.
Tertio nō cōicans denegat deu3
put Albertus in dictis suis diffu
se declarat. Unde lege canonica
⁊ ciuili habetur. vt i.c. potuit. de
loca. ⁊ pdu. ⁊ in.l.ij.C. de iur. em=
phi. ꝙ colonus censu3 debitū de=
negans de feudo a iure suo cadit:
⁊ dñs ip3 expellere potest. Unde
patet ꝙ dñm abnegat census so=
lutionem omittēs. vt in. ca. omis
aīa. de censi. ⁊ exact. Quarto non
cōmunicans vitā spūalem sibi au
fert: sicut victū necessariū non su=
mens et se interimens homicida
reputatur. immo verius fm iura
ciuilia hmōi corpora concremā=
tur. Ex hoc patet manifeste quā
ti criminis hi sint qui tempore sta
tuto victum spiritualem non per=
cipiunt: pro anima ipsam viuifi=
cando. Unde Johan.vj. Nisi mā
ducaueritis carnem filij hominis
⁊ biberitis eius ⁊c. Quinto non
communicans dyaboli potestati
adijcit. per ipam excōicationem
quā homo īcurrit ꝓpter pctm̄ in=
obedientie. Na3 vt habet in.c.si.
de foro compe. ꝙ propter crimen
cōmissum aliqs efficit de iurisdi=
tione nō sui iudic ꝓprij: sed alte=
rius. A simili. sic dyabol⁹ statim
recipit eos quos exorbitantes de
xpi ouili reperit. Unde Petr⁹.j.
Pet.v. Dyabol⁹ aduersarius ve=
ster tanq̄ leo rugiens circuit que
rēs quē deuoret. Et sic eis in for=
tuna/rebus/corpe/ ⁊ aīa derogat
et picl'osissime dānat. Sexto non
cōicans pctis seipm grauiter ob=
ruit. et illaqat. Exemplū de fos=
sorib⁹ metalloꝝ in mōtibus labo=
rantiū. Si hmōi structuras ⁊ ma
chinamēta nō adhibuerint: picu=
losissime laborāt ⁊c. A simili ma=
gister. in.iiij. di.xij. allegans dctā
bti Ambro. que habentur in.c.si.
de consecra. distin.ij. Quotiens=
cunq3 effunditur sanguis christi:
in remissionem effunditur. debeo
semper accipere: q semper pecco:
debeo semp accipere medicinam
qui semper egroto. Septimo non

Bona ecclesie perdit q̄ communicationem cōtēnit.

cōmunicans in pascha aut semel
in anno. prout dictum est. Parti=
cipatione omnium bonorum toti⁹
vniuersalis eccl'ie seipm ꝓuat, put
mēbrū inutile ⁊ abscisū corpe aīa
lis: quod āplius/ nihil pcipiat de
aīa. Ita a simili. nō cōicans a me=
ritis ⁊ ꝑticipatiōe oīm bonorū ca

Albertus.

dit. Vñ Alber. Per corpus xp̄i
verū nos oēs in oībus xp̄i gratijs
et oīū fideliū cōicam⁹. Vñ ⁊ cōio
dicit̄. vt dicit Aplus. j. Corin. xj.

Cōicare nolēs a dei filiatione cadit.

Octauo nō cōicās a dei filiatiōe
cadit ꝓut heres illegitim⁹ a suc-
cessione paternoꝝ bonoꝝ: et male
dici parentū a iure ciuili exhere-
ditātur. vt in autē. vt cū. de app.
cog. §. causas. col. viij. no. glo. in. c.
quintauallis. de iureiuran. Ai filii
nō cōicātes filij dei celestis here
ditatis nō cēsent̄. Vñ Joh. j. De-
dit eis potestatē filios dī fieri. ⁊c̄
intellige digne cōicātib⁹. Indi-
gne ꝟo cōicātib⁹/aut oīno cōica
re cōtēnētib⁹ dī illd̄ Matth. xxv.
Amen dico vobis nescio vos ⁊c̄.
¶ Accipio nūc scdam partē hui⁹
capl'i q̄ est in. §. si quis aūt. vbi est
hec lr̄a. Si q̇s autē alieno volue-
rit sacerdoti iusta de causa pctā
sua cōfiteri/licentiā pri⁹ postulet
et obtineat a ꝓprio sacerdote cū
aliter ipse illū non possit soluere/

Confiteri pōt q̇s alieno sacerdoti iusta de causa.

vel ligare. ¶ Ex qua lr̄a nota pri
mo ꝙ a ꝓprio sacerdote petita et
obtēta licētia iusta de causa pōt
quis cōfiteri alieno sacerdoti vsū
clauiū habēti ſm glo. que incipit
executionem. Et sic notāda sunt
duo req̇sita vt q̇s confiteri possit
alieno sacerdoti. Primū vt sub-
sit iusta causa. Secūdū vt sit peti
ta licētia et obtēta a ꝓprio sacer
dote. Et expone a ꝓprio sacerdo
te. i. ordinario/siue curato nō ex-
traneo vel accumulato. Ad illud
secūdū vbi dicit. postulet/et obti
neat: subaudiendū est nisi sit ꝑui-
legiatus a sede apl'ica/vel a iure:
q: tunc ꝑuilegiū vel ius tales vo
lētes ꝯfiteri illis licētiat. Ad hoc
est glo. in cle. dudū. sup verbo li-
bere. Vel nisi ipse sit ꝑuilegiat⁹ a
sede apl'ica sicut ꝑ lr̄as penitētia
les fit quotidie. Vel a iure sit pri
uilegiat⁹: vt sūt epi ⁊ alij ꝓlati. vt
habet̄ in. c. si. e. ti. licet Glo. in. d.

c. omnis. cōtradicit in ꝟbo execu-
tionem ꝙ nō sufficiat sine licentia
proprij. cuius dictum imitatus
est Johā. mona. ⁊ plures alij. sed
male ſm Johā. an. q̇ dicit glo. ꝓ-
cedere in alijs religiosis q̄ȝ mēdi-
cātib⁹ in quibus standū est dicte
clem̄. Et ponūt doctores de hoc

Licētia a curato i multis casibus peti pōt.

hic plures casus in q̇b⁹ pōt q̇s pe
tere licētiā a curato/et confiteri
alieno. Prim⁹ qñ cōfitens ꝓbabi
liter timet sibi vel sacerdoti/aut
alicui iminere ꝑiculū ex cōfessio-
ne facta curato: vt si curat⁹ ex cir
cūstantia necessaria cōfitēdi de-
ueniret in notitiā compeccantis.
Ex illo casu habet̄ ꝙ ꝓpter vnū
pctm̄ qđ q̇s nō vult dicere ꝓprio
sacerdoti iusta de causa pōt etiā
alia q̄ nō timeret sibi dicere alie-
no sacerdoti cōfiteri: nec tunc est
casus in quo cōfessio diuidi debe
at ne sic ꝓpter inseꝑabilitatē vti
le ꝑ inutile vitiet̄. Pro quo regu-
la vtile. de regu. iur. li. vj. Et di-
cūt q̇dā ꝙ in hoc casu si cōfitens
non pōt habere alienū sacerdotē:
tunc pctm̄ tale pōt ꝯfiteri sine ex
pressione circūstantiaꝝ. vel saltē
circūstantiā predictā gñaliter ex
primere pōt. Nā deus ita ordina
uit opera sua ꝙ nō vult ex eis ali
qua mala ꝓuenire. pro quo facit
c. vtrū. de cōse. dis. ij. Sed Inno.
dicit ꝙ in tali casu potius eligat
mori sine cōfessione et soli deo cō
fiteat̄: nec est sibi imputādum ex
quo nō deficit ꝑ eo. Secūdus ca
sus. si ꝓprius sacerdos est parti-
ceps criminis per subditū suū cō
missum. de sen. excō. concubine.
de testi. c. veniēs. Tertius si sunt
inimici vel latēs odium est inter
ipsos vel parētes. Vel crimen est
cōtra ipsum cōmissum ex cui⁹ sci
entia multū turbaret̄. Quartus:
si suus curat⁹ est nimis simplex
vel imperitus. Subdit tamē In-
nocē. ꝙ ꝓpter solam imperitiam

sacerdotis nō dimittat quin ei cō
fiteat̃ qñ nō reperit alienū. al's ꝓ
pter imperitiā ei⁹ bñ poterit con=
fiteri alieno.ꝑ ca.si sacerdos.⁊.c.
placuit.de pe.dist.vj. vbi expres=
se fit mētio de imperitia. imo pl⁹
ꝓbat ille textus a cōtrario sensu:
ꝙ etiam sine licētia sacerdot; im=
periti:pōt adire alienū sacerdotē
de quo sat; per Archi. Quintus
si est pestilentic⁹ vel lunatic⁹ per
lucida interualla. et qñq; repēte
furit. facit in ar.l. furios⁹.C.qui.
nō est ꝑmis. facere testa. Sextus
si est hereticus vel solicitator ad
malū.vel lasciu⁹ ⁊ pronus ad pec
catū.qd̾ qs sibi ꝯfitet̃. Septimus
si ꝓbalit̃ timet: ꝙ sit reuelator cō
fessiōis. Octau⁹ si ē excōicat⁹ ma
iori q̄ absoluere nō posset. xiiij.q.
i.audiuim⁹. Non⁹:si est notorius
peccator:a quo nullū sacramētū
est recipiēdū ꝑter baptisma. xxxj
dis.§.ius.j.q.j.sacramētū.nō tñ ꝓ
pter malā vitā pōt subdit⁹ suū cu
ratū dimittere. d̾ ꝯse. di.iiij.quō.
d̾ coha.cle. ⁊ mu.c.tua. et.c. vr̄a.
q: loco dei ē.d̾ off.or. si sacerdos.
siue enī bon⁹ siue mal⁹ minister fu
erit.nō ipe/s; sol⁹ deus est q̄ pec=
cata dimittit.xj.q.iij.illud sane.d̾
pe.di.j.c.si. In his casib⁹ et simi=
libus cōfitens recurrat ad supio=
rē.vl̾ petat licētiā a suo curato al
teri ꝯfitendi. Quā licētiā si suus
curat⁹ maliciose denegat:tūc sm̄
sctm̄ Tho.idē est iudiciū sicut de
illo q̄ nō h; copiā sacerdot; cōfes=
soris. Host. distiguit. ꝙ tunc aut
ꝑiculū est in mora:aut non. Si nō
est ꝑiculū in mora:vadat ad illi⁹
superiorem: et ei confiteatur. vel
saltem de eius licentia alteri. In
necessitate vero/ et quando peri=
culū est in mora:potest adire aliū
ꝓpria auctoritate. Sūt enī octo
casus in quibus potest quis confi
teri alieno sacerdoti etiam sine li=
centia ꝓprij. Primus cum qs est

Confite ri l; alie no sacer doti in octo ca= sibus.

in necessitat; periculo:vt quia in=
firmatur ⁊ ꝓprius sacerdos abest
xxvj.q.vj.si presbyter.d̾ pe. disti.
iij.quicunq;.tunc enim potest ab=
solui a quolib;:non tantum a pec=
catis sed etiam ab excommunica
tione. tenetur tamen si euadit vt
vadat ad iudicem qui al's potuis=
set ipm̄ absoluere.al's reincidit in
excommunicationē.vt in.c.eos q̄
de sen.excom.li.vj. Sed quid de
muliere tp̄e partus an ex illa cau
sa possit cōfiteri alieno. ⁊ quid de
transfretantibus. vide glo.in.ca.
pastoralis.de offi.ordi. Et Vincē
tius dicit ꝙ sic. Secundus quan=
do proprius est indiscret⁹. de pe.
di.vj.qui vult. d̾ quo dic vt supra
in quarto casu. Tertius cum mu=
tat domicilium sm̄ Ray. ⁊ Goff.
Sed tu dic ꝙ nō est amplius alie
nus parrochianus sed proprius.
de parroch.c.si. Quartus cū est
vagabundus.ar.ff.de iudic.l.he=
res absens. Quītus cum quis re=
licto proprio domicilio iter faciē
do vel nauigando querit domici=
lium quo se conferat ⁊ vbi se con=
stituat is est sine domicilio. ff. ad
municipal.l. habeo. in principio.
Sextus sm̄ Host. est cū quis ex=
traneus in aliena parrochia deli=
quit.vj.q.iij.placuit. de rap.ca.j.
Sed dic ꝙ istud habet locū in fo=
ro cōtentioso/non in penitentiali.
sm̄ glo.i.d.c.placuit.que tenet ꝙ
forensis rōne delicti non sortit̃ fo
rum penitētiale vbi deliquit. Et
pōt esse ratio q: actus confessio=
nis est actus directiu⁹ in deu; so=
lum vñ nō pōt alligari territorio.
et sic respectu recipientis pn̄iam
actus iste non limitat̃ territorio.
Ex quo habetur ꝙ non ita de fa=
cili nec eisde; modis fit prorogatio
fori penitētialis sicut fori iudicia
lis.faciunt not.ꝑ docto.in.c.signi
ficasti.de foro ꝯpe. Septimus est
ratione studij cū clerici de licētia

Forum peniten tiale an sortiat̃ quis ra= tiōe de= licti?

suorꝫ prelatorꝫ se ad studiū trāsfe-runt.tunc enim fiunt ꝓprij parrochiani illius ad cuius parrochiā accedūt dū diu ibi manēt. Hosti. tū sentire videt ꝙ scholaris forēsis quo ad forū pnie est de iurisdictione epi ꝛ nō alterius. ꝗ petat licentiam ab epo loci vl ei⁹ vicario qn̄ vult ꝯfiteri. ꝛ hoc videt tutius licet ffuetur ꝙ scholarꝫ petat a sacerdote in cui⁹ ꝑrochia hꝫ domū suā qd satꝫ est tolerabile. Octau⁹ si ponat spem suā in ꝓpum sacerdotem vt ratū habeat. ix.q.ij.lugdunensis. Et in ꝗcunqꝫ casu aliqs alienū parrochianū sine licētia ꝓprij audit iniungat ꝙ ꝗ̄citius poterit p̄sentet se ꝓprio sacerdoti. ꝛ qd actū est significet/ar.c.de cetero.de sen.excō. Nota ex fine text. ibi cū alter ipe ꝛc̄. ꝙ nō nisi subditos suos pōt qs soluere vl ligare. et hoc de iure. ff. de v̄bo.sig.l. nepos ꝑculo. ꝗ alienos nō dꝫ de facto absoluere. Et hoc sciēs tā ipe ꝗ̄ confitēs eidē vtilib⁹ iterdictꝫ. vn̄ vi qd vi aut clā. vl vti possidetꝫ/ꝛ actiōib⁹ negatoria ꝛ ꝯfessoria poterunt ꝯueniri/ꝗ̄ i his iurib⁹ tā ꝯ occupātes ꝑrochiāos alienos/ ꝗ̄ ꝯ ipos se subtrahētes poterunt intentari. ff. de seruitu.l.ꝗtiens. ꝑ Inno. de postu.ꝑla.c.bōe. de ver. signi. abbate. de resti.spol. in litteris. ꝛ nihilomin⁹ ex officio supioris p̄sertim iplorato ꝯpesci. de offi.or.c.j. nec tn̄ locꝫ habet pena cle.j. de puil. quia nec in p̄sbyterꝫ secularib⁹ nec in pnie sacramento locū hꝫ vt ibi dr. Et dic soluere.i. absoluere a pctis. ꝗ nec absoluere a pcti pena puta indulgentias cōcedēdo quod possunt (vt videt) ꝓprij sacerdotes. et hoc intellige de indulgentijs generalibus non specialib⁹ quas soli episcopi ꝛ superiores cōcedere possunt. per.c. cū ex co.ꝛ.c.nr̄o. de pe.ꝛ re. Itē ꝙ dicit tex. soluere/ dic etiā a vinculo excōmunicatiōis minorꝫ qd proprij sacerdotes pn̄t non maioris. Itē soluere.i. penitentiam diminuere vl cōmutare. sic expōit Archi.xxiij.q.v.c.si. vl ligare: scꝫ ad penitentiā etiam si eā confitēs acceptasset. qꝛ nec eā adiplere tenetur. ar. de iudicijs.c. at si clerici. nisi ꝓpus sacerdos ratā hāc cōfessionē haberet qd pōt in p̄iudiciū confitentis. ꝛ inuito confitente cū sol⁹ defuerit consensus proprij sacerdotis. Uel dic ligare suspendendo vel interdicendo que potest confessor. Notat Archi.xj. q.iij. si quis episcop⁹ dānatus. licet talis suspensio in foro penitentie irregularitatē non pariat trāsgressori ſm eū ꝛ Inno. de cle. ex. minist.c. si celebrat. nō autem potest quemlibet specialiter excommunicare. de quo no.ij.q.j. notuꝫ. d offi.or. si sacerdos. ꝛ.c. cū ab ecclesiarum. Sed diceres ex ꝗ̄ absolutio facta ab alieno sacerdote sine licentia proprij non valet nūquid in necessitate valet. Inno. videtur dicere ꝙ non: quia non est suus iudex siue sacerdos licet in necessitate valeat ei ꝯfiteri. postea dicit cōtrariuꝫ. pro quo. xxvj. q.vj. si p̄sbyter. ꝛ hoc est verius. qꝛ potestatem clauium habet et non exercitium nisi in suos quod tunc habet in omnes. sicut ꝛ quilibꝫ nō curatus. de conse. distin.iiij. sctm̄ est. ipe tamen confessus ꝛ absolutus cessante impedimēto ꝛ necessitate debet iterum confiteri proprio sacerdoti. ar. de sen.excō. de cetero.ꝛ.c. ea noscit. Unde iste sacerdos debet ei iniūgere vt cessāte periculo ꝗ̄cito possit representet se proprio sacerdoti per eadeꝫ iura vt supra dixi. ¶ Sed pōe ꝗdam existens in possessione beneficij curati in quo ius nō habebat audit confessiones ꝛ absoluit. dei de euincitur ab eo bn̄ficium: nun

Scholares cui debēt confiteri.

Absoluere nemo pōt nisi suos

Curati putatiui absolutio an valeat?

quid valet xp̄i fidelib⁹ absolutio.
ab eo bona fide obtenta. vel nūqd
debent successori eādē pctā iterū
ꝯfiteri? Videt̄ ꝙ nō valeat eis. ꝑ
hoc. c. et ꝑ. c. dudū. ij. ꝟ. in suis. ꝺ
elec. vbi de hoc per. c. placuit. de
pe. dist. vj. In ꝯtrariū ꝑ. l. barba-
ri⁹. ff. de offi. p̄to. c. ꝯsultatiōib⁹. ꝺ
iur̄. patro. Dicendū ſm Jo. an. in
d. c. dudū. ꝙ quo ad deū valet ab
solutio propter fidez quā habēt ꝺ
sacramento q̄ fides eos saluat. de
p̄sby. nō bap. apl̄ica. cū ibi notat̄
in vlt. glo. Et qꝛ absoluit ꝗdiu to
lerat̄ ab eccl̄ia cū esset presbiter.
viij. q. iiij. nōne. hoc ꝯfirmo. qꝛ ab-
solutus ab eo qui gerit se pro lega
to liberatus est. not. Spec. ti. de
legato. §. superest. ꝟsi. quid ergo si
quis. Idem est si quis confitetur
mēdicāti se ingerenti vel ex̄ dyce
sim. no. Jo. an. ⁊ Pau. ꝺ leazarijs
in. d. cle. dudū. sup ꝟbo audituri.
Qꝺ satis credo si publice toleret̄
al̄s ei imputari posset. Dicunt tn̄
doct. in. d. cle. dudū. ꝙ tuti⁹ est vt
iteꝝ ꝯfiteat̄. igit̄ tenēdū. ꝺ cle. nō
bap. c. j. Qꝺ veꝝ credo si remorde
at eū ꝯsciētia. al̄s nō oportet. Si
ꝟo iste nō esset p̄sbiter/ et credere
tur esse p̄sbiter. clarū est ꝑ predi-
cta ꝙ iteꝝ dꝫ ꝯfiteri. sicut dicim⁹
de ordiato a nō ep̄o. sec⁹ si ab ep̄o
nō suo. de or. ab ep̄o qui renūc. c.
j. Idem dico: si crederet propriū
sacerdotem adire: et errās adiret
alienum: quia non est iste error cō
munis/ nec alter habet possessio-
nem coloratā. ¶ Quero hic pri
mo circa litteram. Ex quo confi-
tendum est proprio sacerdoti aut
de eius licentia alieno. Nunquid
dicenti se habere licentiam a pro
prio sacerdote: solo verbo creden
dum est? Solutio ꝙ sic. per no. c.
placuit. de pe. dist. vj. et per Jo.
andr. in. ca. si vero. de iureiuran.
quia nō presumit̄ quis immemor
salutis sue proprie. j. q. vij. sanci-

Licētiam dicenti se habere an sit credendum?

mus. de homi. c. significasti. Sic
etiā curat⁹ dꝫ credere subdito di
cēti se esse ꝯfessuꝫ mēdicāti vel al
teri vt euꝫ admittat ad cōmunio-
nem. et de hoc dicet̄ infra in que-
stione mendicantiū. ¶ Circa hoc
quero consequenter an petens li-
cētiam necesse habeat ꝓꝑo sacer
doti exꝑmere causam. Dicēdū ꝙ
non si petit ab eodē cui noluit cō-
fiteri. maxime si talis cā afficiat
sacerdotē suū ꝓꝑum per nota. c.
sciscitat⁹. de rescrip. Nā sic petē-
do licentiam ⁊ exꝑmendo causaꝫ
esset sibi contrarius. contra. c. sol-
licitudinē. ꝺ appel. ⁊. c. si a subde-
legato de offi. de leg. lib. vj. Com-
mittat igit̄ hoc casu presbyter cō
scientie petētis per. c. significasti.
ij. de homi. Secus si peteret a su-
periore scꝫ ep̄o caueat tamen hoc
petens. Unde si etiaꝫ iustā causā
exꝑmit ⁊ non est ꝟa tunc mendax
precator carere debet impetrat̄.
de rescrip. c. j. ⁊ hoc sentiens con-
fessor alienus debet eum remitte
re ad suū ꝓꝑum sacerdotem ⁊ eū
ad hoc inducere vt sibi confiteat̄.
¶ Sed nūqd ep̄s singulis de sua
diocesi potest dare licentiam con
fitendi alieno sacerdoti. videt̄ ꝙ
non. per illud. c. ⁊. c. nullus. de ꝑ-
roch. ⁊. c. placuit. de pe. dis. vj. in
quibus fit mētio de proprio sacer
dote ⁊ non de ep̄o. Solutio. glo. ī
c. ij. de pe. ⁊ re. lib. vj. tenet ꝙ ep̄s
possit dare licentiam etiam singu
lis de sua diocesi. Ratio ē: qꝛ ep̄s
est ordinarius singulorum in tota
diocesi. x. q. j. c. regēda. xvj. q. vij.
omnes basilice. Nā ciuitas ⁊ dio-
cesis respectu episcopi dicuntur
vna parrochia. de donat. apostoli
ce. in prin. ⁊ sic quilibet in diocesi
habitans est subditus episcopi vt
parrochian⁹. de offi. archipresby.
c. iij. de offi. ordi. c. significauit. et
c. irrefragabili. et. ca. j. de rapto.
Ad idem notatur in cle. j. de ꝓuil.

Parrochianus petēs licentiaꝫ alteri ꝯfitendi an debeat causam exꝑmere.

in glo.que incipit.puto sufficere. Sufficit ergo licentia epi in casu istius.c.sicut licētia ꝓprij sacerdotis sui curati ad hoc scȝ ꝙ possit aliqs cōfiteri alteri ꝙ̄ suo curato. ¶ Unū tñ nota ꝙ si eps cōcedit subdito vt possit sibi eligere ꝯfessorē:ille quē is elegerit in casib⁹ specialiter epo reseruatis/eū absoluere nō potest:nisi hoc in cōcessione specialiter exprimatur. vt in.c.ij.de pe.et remis.li.vj.et ponitur ratio:quia in gñali cōcessione nō veniūt ea.&c.Et subditur ibidē ꝙ nulla cōsuetudine potest induci:vt quis sine licētia ꝓprij sacerdotis possit cōfiteri alieno. Sed nunqd idē est in archiepo/vt scȝ possit dare hanc licentiā singulis de ꝓuīcia.ꝙ sic videtur.nam archieps potest p suā ꝓuinciā indulgētias cōcedere:ex quibus insurgit remissio pctōꝝ.vt in.c.nostro.de pe.et remiss.Ad idem qꝛ potest in quolibet loco ꝓuincie:etiā exempto ad quē declinauerit populū bñdicere/et alia facere. de quib⁹ in clem.archiepo.de priuile.Itē ad idem facit:qꝛ cū visitat ꝓuinciā pōt cōfessiones subditorū suffraganeorū audire/& eos absoluere.de censi.c.fi.lib.vj.Igitur videtur ꝙ licētiā de qua hic queritur alijs dare possit:' Solutio.dicēdum ꝙ archiepi nō habent iurisdictionē in territorio/siue diocesi suffraganeorū suorū:nec in suos subditos nisi inquātū de iure exprimitur.vt in.c.pastoralis.&.c.duo simul.de offi.ordi.ix.q.iij.c.conquestus.et ibi de hoc etiā in sūma. et per cōsequens licentiā de qua hic dare nō possūt:qꝛ hoc in iure nō exprimitur.Illa autē q̄ pro pte affirmatiua adducta sunt ideo possūt:qꝛ illa ipsis a iure permittūtur.nisi eni pdicta iura emanassent nō licuisset archiepis predicta facere vel attēptare. ¶ Secūdo quero

Archieps an possit dare licētiā eligēdi cōfessorē oib⁹ de ꝓuīcia sua:'

vtrū curat⁹ debeat subditis suis faciliter prebere licētiā alteri cōfitendi:' Solutio ſm Bonauē.ꝙ sic:qꝛ multi sūt adeo infirmi ꝙ potius sine cōfessione decederēt ꝙ̄ curato cōfiterētur. Uñ illi q̄ sūt nimis sollicitì vt cōsciētias subditorum sciāt/multis laqueū dānationis iniciūt:et per cōsequēs sibiipsis.Hosti.autem cōsulit ꝙ si forte parrochian⁹ aliquā latentē causam nō cōfitendi ꝓprio sacerdoti habeat:licentiā ei nullaten⁹ deneget:sed ꝯcedat. Sed si se cōtēni videret/vel verisimiliter presumeret potest hāc licentiā denegare ꝙ̄diu ab ecclesia toleratur.de cohabi.cle.& mulie.vestra.de tēpo.ordi.quesitū.de cōscientia tñ caueat.Sed nūquid ad hoc sufficit licētia curati q̄ adhuc non est presbyter:puta qꝛ est infra annū. de pben.si pro clericis.li.vj.Uel dispensatū est cū eo ſm formā decretalis.cū ex eo.de elec.li.vj.videtur ꝙ sic.per.c.suffraganeis.de elec.per nota.in cle.j.de priuile.sup verbo pſbyteris.Cōtrariū potest dici p textū nostrū:cū dicit a ꝓprio sacerdote.ar.c.ad audientiam.de decimis.maxime qꝛ stricti iuris est hec licētia.sufficit tñ licētia vicarij gerētis curā iuxta modū.d.c.cū ex eo.qꝛ ꝓprius sacerdos est.vt.s̄.dixi.secus si curatus sit pſbyter et nō resideat in ecclesia sua:qꝛ nō obstāte ꝙ ipam cōcesserit ad firmā poterit hanc licentiā dare:nō obstāte ꝙ vicarius ipse ex hoc ledatur in bursa:qꝛ nihil p cōfessione poterat exigere:put infra dicā in vltima particula:et ita nō sentit ꝓprie dānū:sed lucro priuatur qd nō erat debitum efficaciter.C. de codicillis. l.fi.C.de cura.furi.l.fina.§.ij. ¶ Tertio quero:si ꝯceditur alicui licētia vt possit sibi eligere idoneum cōfessorem.vtrū possit eligere

Cōfitendi alteri licentia est d faciliter pmittenda.

Curat⁹ an possit suo prochia no dare licentiā cōfitēdi alicui cure exercitiū non habenti.

aliquē nō habentē curā. Secūdo
an sacerdos ifra limites prochie
sue possit cōmittere vices suas al
teri nō habēti exercitiū cure. Ad
illa duo respōdēdo scias. ꝙ in tali
lnia q̄ daꝛ subdito a suo curato: ē
aduertendū. qꝛ aut dat sibi licēti
am in genere/ vt possit ꝯfiteri cui
cūq; voluerit. et tūc vigore hui⁹
lnie gnālis nō potest aliū eligere
ꝙ̄ curatū. licet p̄sbyter prochiaľ
possit hoc cōmittere nō habēti cu
ram. Ita tenet hic glo. super ver
bo sacerdoti: vbi addit executio
nem habēti. Idē tȝ glo. in cle. j. ð
puiľ. in ꝟbo spāli. Et rōeȝ differē
tie ponit hic Paul⁹. qꝛ in prīo ca
su fit ꝓrogatio. modo subditus sa
cerdotꝭ curati in sacerdotē nō ha
bentē executionē: nō pōt iurisditi
onē ꝓrogare. igiꝛ nō pōt talē eli
gere. qꝛ sicut in foro ꝯtētioso puā
toꝝ ꝯsens⁹ nō tribuit iurisditionē
ei qui nulli p̄est iurisditioni. vt in
c. siguificasti: de foro cōpe. et in. l.
j. ff. de offi. eius cui mādā. est iur.
ita et in foro pnīali. e. ti. c. qð aūt.
Alia rō est. qꝛ q̇ audire nō ꝯsueuit
nō pōt p̄sumi esse idone⁹/ nec artē
sciētie habere q̄les p̄sumunꝛ hi q̇
exercitiū hn̄t. et ideo illi dicunꝛ
idonei nō alij. Qð nota ꝑ illo q̇ di
cūꝛ idonei ꝯfessores. Et ꝑ curatū
hic itellige cui ipsa cura aut cer
ti act⁹ cure cōpetūt. siue ipo iure
siue ex ꝯmissiōe/ siue ex ꝯsuetudie
aut puigelio. vt sunt fratres men
dicātes: qb⁹ ꝯpetit auditio ꝯfessi
onis: q̄ est actus cure. vt in. ð. cle.
dudū. ꝫ q̇libet illoꝝ pōt adiri ha
bita lnia gnāli: cū q̇libet taliū ha
beat executionē. nō aūt ali⁹ secľa
ris siue religiosus nō habēs exe
cutionem. In secundo autem ca
su fit delegatio/ que bene potest fi
eri non habenti curam. tunc eniȝ
non iure proprio: sed iure delegā
tis cognoscit. ꝛ sic gerit vices pro
prij sacerdotꝭ. quia delegat⁹ fun
gitur vice delegātis. vt in. c. sane.
de offi. dele. Si auteȝ curat⁹ dat
subdito suo lniam in spāli: vt ꝯfi
teaꝛ alicui certo p̄sbytero. et tūc
illi nōiato intelligiꝛ delegasse cu
ram/ et cōmisisse. et sic eū audire
pōt: vt delegat⁹/ nō vt ordinarius
Ita volūt doc. ꝛ Panor. i. ð. cle.
Qð nota ꝑ ꝯsuetudie gnāli. vt sa
cerdos habēs prochiā amplā pos
sit i auxiliū suū aduocare aliū sa
cerdotē etiā nō habēteȝ curā vel
executionē in actu etiā si ille esseȝ
monach⁹: et nō haberet lniam ab
batis. Idē notat Host. de offi. ar
chip̄sby. ca. officiū. Idē Inno. de
cle. ꝑegri. tua. Idē notant exp̄ssi⁹
vvilhel. de mon. Lau. ꝛ zenseľ. in
ð. clem̄. j. de puil. Ratio. naȝ istis
nō deficit nisi materia qn̄ sunt ri
te ordīati. quā materiā id est po
pulū ministrat sacerdos curat⁹/
igitur vice alterius. licet nō vice
sua possunt audire. xvj. q. j. §. ecce
sufficienter. Nō ergo solum cer
tos articulos vľ certas personas
potest curatus committere. non
curato: sed et generaliter/ et indi
stincte: nō habita relatione ad ali
quas personas vel causas siue ar
ticulos. et potest sibi coadiutoreȝ
assumere ad tempus. puta per q̄
dragesimam/ vel aduentum do
mini. Sic itelligi potest: quod no
tat Archidia. de elec. cum ex eo.
li. vj. ꝙ cura cōmitti nō potest: ni
si per episcopū. facit qð no. Host.
de offi. vica. ca. clericos. Domin⁹
Panor. in conclusionibus suis in
ð. cle. j. de priui. tenet contrariuȝ
huic quod primo dictū est. Dicit
enim ex quo sacerdos talis nō ha
bens curam: habet potestatē cla
uium. quia illam recipit in sua or
dinatione. vt in. dict. §. ecce. iun
cto. c. ex auctoritate. xvj. q. j. Ex
ercitiū autem non habet ex defe
ctu subditorum. Unde ex quo le
gitime aliq̄s se illi subijcit pōt su

Monachus ēt sine licētia abbatis p̄t cōfessiones audire curato ꝑmittēte

am in illū potestatem exercere/ ⁊
eiꝰ cōfessionē audire. Jura autē
in cōtrariū allegata loquūtur de
nō habēte prorsus iurisdictionē/
nec in actu/nec habitu. Secꝰ au-
tem in eo q̇ habet illā habitu:nec
exercitiū est sibi interdictum nisi
subiectoꝝ defectu. Ad hoc facit
qꝺ legitur.⁊ no.in.l.j.ff.de iudic.
vbi patet ꝙ istoꝝ iurisdictio non
habentiū subditos actu/ potest ꝑ
alios ꝓrogari.et hoc etiā appro-
bat ꝯsuetudo. ¶ Quarto quero
vtrū fratres p̄dicatores et mino-
res/ac religiosi mēdicātes habē-
tes priuilegiū cōfessionē audiēdi
possunt cōfessiones audire/⁊ par
rochiani eis cōfiteri sine licentia
sacerdotū parrochialiū: an tene-
anẗ ad hoc habere eoꝝ cōsensum
et ꝑrochiani eis cōfiteri volētes
a curatis licentiā petere ⁊ obtine
re. Ex quo suꝑ q̄stionis mote quo
tidiana ferẗ disceptatio inter cu-
ratos ⁊ religiosos. ideo eā cū con
nexis materijs ꝑ cōclusiones ⁊ ꝓ
positiōes decreui expedire/⁊ mo
tiua tā curatoꝝ q̄ꝫ religiosoꝝ ꝓ
et ꝯtra adducere. ¶ Et arguitur
p̄mo ꝙ teneanẗ mēdicātes habe-
re cōsensum curatoꝝ:et ꝑrochia
ni licentiā petere ꝑ Ber. glosato-
rem iuris hic in glo. magna. suꝑ
verbo ꝓprio sacerdoti. vbi sic di-
cit. Ecce fratres p̄dicatores ⁊ mi
nores/et alij religiosi nō habētes
populū habēt priuilegiū vt ꝑro-
chianos alienos possint recipere
ad pniam:nūquid sufficit priuile-
giū? Ad hoc dicas ꝙ non sufficit
sine licētia ꝓprij sacerdotis. pri-
uilegiū eni equiparat eos illis q̇
ab epis/vel a papa populo p̄fici-
untur. et dat eis solā executionē:
et ita necessaria est adhuc licētia
ꝓprij sacerdotis. Si eni de dua-
bus seruitutibꝰ vna tolliẗ:altera
remanet. de vsu pal. ex tuarū. de
priuile. pastoralis. et. ff. de serui.

Religio si circa cōfessiones audiēdas priuilegiati an possint illas adire irreqͥsitis curatis?

vr. pre. si domꝰ tua. et ideo dicit ꝓ
prio sacerdoti/⁊ non alieno. Hec
Bern. ¶ Scdo ꝓbaẗ hoc sic. Nō
potest aliqꝺ priuilegiū indulgeri
in p̄iudiciū alteriꝰ. vt in. c. ex tua
rū. de vsu pal. vbi dr̄. licet papa
det priuilegiū nō vult vt aliquis
vtatur eo in p̄iudiciū alterius:qꝛ
papa nulli vult facere p̄iudiciū.
xvj. q. vij. c. decimas. Sed hoc ē
in preiudiciū curatoꝝ vt fratres
dicti ꝑrochianos ad ꝯfessionē re-
cipiāt. & hoc nō possūt sine licen-
tia curatoꝝ. igiẗ. ¶ Tertio sic. in
c. nullꝰ. de ꝑrochijs. diciẗ. nullꝰ
ep̄us alteriꝰ parrochianū iudica
re presumat:ergo multo minꝰ vi-
deẗ hoc licere sacerdotibꝰ priui-
legiatis sine ꝑrochialiū licentia.
¶ Quarto sic. Illꝺ ꝑ qꝺ ip̄ediẗ
diuinū mādatū nō potest ꝑ priui-
legiū alicuiꝰ hois tolli. sed Pro-
uerb. xxvij. mandat deꝰ rectoribꝰ
ecclesiarū vt diligenter vultū pe
coꝝ suoꝝ agnoscāt cū ꝓ eis de-
beāt respōdere et rationē redde-
re. Ad Hebre. xiij. et in. c. irrefra
gabili. de offi. ord. et. c. licet hely.
de symo. qꝺ curatꝰ facere nō pos-
set si sine lnia ad aliū iret. igiẗ. ⁊c̄
¶ Quinto sic. de pe. di. vj. c. pla-
cuit. Diciẗ placuit vt nullꝰ sacer-
dos alienū parrochianū sine licē-
tia sui curati ad pniam recipiat.
igiẗ ⁊c̄. ¶ Sexto i decre. oīs vtri
usqꝫ sexus. diciẗ ꝙ quicūqꝫ iusta
de causa alieno vult cōfiteri sacer
doti a ꝓprio petat licentiā ⁊ obti
neat:aliter ille illū ligare nō pōt
vel absoluere. ¶ Septio q̇ audit
cōfessionē alicuiꝰ est ꝓpriꝰ iudex
eius. al's nō posset eū absoluere ⁊
ligare:sed vniꝰ homis nō possunt
esse plures ꝓprij sacerdotes/ vel
iudices:qꝛ tūc teneret pluribus
obedire qꝺ est impossibile si preci
perent cōtraria vel impossibilia.
igiẗ ⁊c̄. ¶ Octauo ꝓbaẗ sic. In-
iuriā facit sacramento qui sacra-

Obedire pluribꝰ qñqꝫ est ipossibile.

mentū iterat sup eādem materiā vel ad minus inutiliter facit. sed qui cōfessus est dictis fratrib⁹ tenetur iterū confiteri ꝓprio sacerdoti si petat: q2 nō est absolut⁹ ab obediētia qua tenetur ei. igiť ꝛc. Et ꝓbatur dicta minor ꝑ extrauagan. ad vberes. dñi martini pape quarti. Qui dans fratrib⁹ dictis facultatē ꝯfessiones audiendi. in fine priuilegij sic dicit. Volum⁹ autē ꝙ hij qui fratrib⁹ cōfitebūtur eisdē suis parrochialib⁹ presbyteris cōfiteri saltem semel in anno ꝓut generale cōciliū statuit nihilominus teneantur: qꝫ ijdem fratres eos ad hoc diligenter et efficaciter ſm datā eis gratiā a dño exhortētur. ꝛc. Ubi iste dñs Martin⁹ papa dicit aperte. ꝙ nō obstante ꝯfessione facta fratri cōfitēs teneatur iuxta cōcilij generalis statutū cōfiteri suo curato. igitur ꝛc. Hoc idem ꝓbatur per Hosti. in. d. c. omīs. q̄ dicit ꝙ si qs ꝑter sui parrochialis licētiā cōfiteatur ex generali licētia data alteri: huic tamen statuto non preiudicatur quo minus semel in anno cōfiteri teneatur proprio sacerdoti ꝛ non alieno. Idem tenet Joan. mona. in cle. dudū. Henricus de gādauo/ et plures alij hoc idē tenuerūt. Magister Joānes de poliat. ¶ Nono sic. Confessus priuilegiato aut iterū tenetur cōfiteri eadē pctā in numero: suo sacerdoti/ aut nō. ꝙ teneatur tenet expresse Henricus de gādauo in quotlibeto vbi dicit ꝙ parrochianus cōfessus sine licētia sui curati alicui priuilegiato: et si nō commiserit alia peccata/ tenetur eadē in numero cōfiteri suo curato. nec ad hoc sequitur absurdū/ aut incōueniēs. Et videť hoc sentire sanctus Thomas in scripto quarti. dist. xvij. q. xiij. in solutione cuiusdam rationis. de qua infra videbitur. et si hoc est verū ergo sufficiēter nō fuit absolutus. si non: ergo sacerdos tenetur ei tradere eucharistiā cui⁹ nescit ꝯscientiā. ¶ Decio sic. Aut sacerdos ꝓpri⁹ prohibere potest ne ꝯfiteatur alij ꝙ sibi/ aut non. Si potest: ergo in tali casu nō debet confiteri priuilegiatis sine eius licētia. Si non potest: ergo videtur exēptus a ꝓprio sacerdote. ¶ Undecimo sic. xj. q. j. peruenit. dicitur ꝙ si vnicuiqꝫ episcopo sua iurisdictio nō seruatur/ ecclesiasticus ordo confunditur. ergo similiter si non seruatur parrochiali p̄sbytero: ergo quātūcūqꝫ aliquis sit ꝯfessus priuilegiato sine licentia ꝓprij sacerdotis/ tenetur nihilominus confiteri suo presbytero parrochiali. ¶ Duodecimo sic. Sicut se habꝫ episcopus ad diocesim suam: ita sacerdos ad suam parrochiam. sed non licet vni episcopo in diocesi alterius episcopale officium exercere. vt in. c. episcopi vel presbyteri. vij. q. j. ix. q. ij. nullus primas. in. c. ex tuarū. de vsu pal. in fi. ergo nec licet priuilegiato sine licētia prochianū alteri⁹ audire. ¶ Tredecimo. Si parrochiani hoc possent vt sine licētia priuilegiatis ꝯfiterenť/ afferret eis tria intolerabilia damna et incōmoda/ scꝫ cōtēptū ꝓprij sacerdotis/ indeuotionē et erubescētiam tolleret. cōtemneret eni ꝓpriū sacerdotē si se ante sumptionem eucharistie/ nec in genere/ nec in specie ostenderet ꝓprio sacerdoti. et certum est ꝙ quisqꝫ amplius erubescit pandere illi peccata quē cernit quotidie p̄sentē/ ꝙ fratri priuilegiato quē fortassis non videbit nisi semel ī anno/ aut nūqꝫ postea: quia nō est fixus in loco. Item ex hoc alia tria incōuenientia subditis eueniūt: scilicet via/ ꝯfessionē fugiēdi/ superiorib⁹ nō obediēdi,

Jurisdi tio sua cuilibet est seruāda.

Parrochiani si sine licentia sui curati alijs cōfiterētur/ tribus incōmodis afficerenť.

Sc̄do. sacramēta p curatos suos recipiēda vilificādi. Tertio seipos in deum nō reducendi. ¶ Quartodecio. vniuersitates ex hoc dissoluerent. Uidem⁹ eni q occasione puilegij in ꝯfessiōib⁹ audiēdis iuuenes studētes qsi oēs in studiis gn̄alib⁹ et in domib⁹ pentū suorū in quib⁹ qsi vbiqȝ fratres ꝓpt facultatē audiēdi ꝯfessiōes familiares existunt fratrib⁹ ꝯfitentur. q̄ iuuenes fratrū munusculis datȝ et fraudib⁹ allecti. qꝛ hoīes puerecte etatȝ circūuenire nō possunt/ eoꝝ ordines ingrediunt. nec postmodū pmittūt (vt fama laborat) q exeūdi ab ordine habeāt libertatem. Immo nec pmittunt q cū patre/aut magistris eorū loquantur nisi sub fratrū custodia: et timore. Et ex hoc consequit graue damnum in clero: in hoc q iam in studijs gn̄alib⁹ ꝓpter talē subtractionē puerorū a suis pentib⁹ laici vbiqȝ retrahunt filios suos ne mittāt eos ad studiū. Et quid est isto dāno graui⁹ vniuersitatib⁹? nō video. igit nec studentes frib⁹ sine lnia ꝯfiteri debent. ¶ Quintodecimo sic. Itē ius sacerdotuȝ parrochialiuȝ ex hoc notabiliter ledit. Sȝ dicit Ambro. in li. de officijs. si nō potest alteri subueniri nisi alter ledat: cōmodius est neutrū iuuari: q̄ alterū ledi. xiiij. q. v deniqȝ. Assumptū ꝓbat pmo sic. qꝛ occasiōe hui⁹ ꝯcessiōis fratres audiētes cōfessiōes subditos (vt cōiter istis tpib⁹ a rectoribus ecclesiarū conquerit) a solutiōe decimarū retrahunt/ꝯtra ꝓhibitionem eccl'ie sub pena excōmunicationis late sententie. in cle. cupiētes. de penis. nec confessis cōsciētiam soluendi decimas faciūt. vt ibidem statuitur. Item confirmatur hoc idē secundo qꝛ occasione huius fratres cōmuniter in qdragesima ecclesiarū prelatis detrahunt. per hoc etiā laicos ab ecclesiaꝝ suaꝝ frequentia ꝛ accessu retrahunt contra ꝓhibitionē pape sub interminatione maledictiōis eterne. in cle. j. d puil. Itē occasione hui⁹ fratres testatores a legatis ꝛ restitutionib⁹ faciēdis ecclesijs matricib⁹ retrahunt ꝯ ꝓhibitionem. d. cle. Item occasione huius quartā de obuentionib⁹ funeralium ꝛ quocunqȝ modo relictis in morte seu mortis articulo parochialibus sacerdotibus nunq̄ largiunt cū tn̄ ipis largiri teneātur. iuxta constitutionē cle. dudū. de sepul. in §. hmōi quoqȝ ꝛc̄. Itē occasione huius frēs putantes se liberos excōicatos ꝛ i casibus alijs reseruatis absoluunt. qꝛ (vt cōiter fertur) ab hoc ꝛ ab hac absoluunt contra ꝓhibitionē sub pena excōmunicatiōis late sn̄ie. in d. cle. j. de puil. Item occasione hui⁹ fratres cū confitentib⁹ sup votis dispēsant. rapinas/ ꝛ male ablata sb aliqua quantitate pecunie remittunt q̄ ꝓhibitionem cōcilij. in cle. abusionibus. de pe. ꝛ re. Item occasione huius (vt clericoꝝ ꝛ laicorum cōis affirmat opinio) frēs inducunt confitētes ad vouendum iurandum vel fide media seu al's pmittendū vt apud eoꝝ ecclesias eligant sepulturaȝ ꝛ fratribus in morte aliqd testent. Et nūquid p illa ius pochialiū sacerdotū enormiter leditur ꝛ diminuitur? null⁹ sane mentis dubitat. igitur videt q fratres pdicti non debeant audire: nec subditi eis confiteri sine speciali licētia curatoꝝ. ¶ Decimo sexto sic: hoc esset ꝯtra mandatū diuinū ꝛ naturale. Matth. vij. Omnia quecūqȝ vultis vt faciāt vobis homines/ hoc facite illis. j. di. in pnci. vbi constat q p facere tam agere q̄ omittere debem⁹ accipere: scȝ vt omittamus alijs facere ea que nolumus nobis fieri.

Religiosi suis fraudibus qn̄qȝ iuuenes alliciūt ad religionem.

Fratres circa cōfessiōes audiendas pui legiati i multis excedunt.

sed fratres non vellent q curati tollerent ab eis illud ius quod iā habent in fratribus eoꝝ: scꝫ impetrādo puilegiū q fratres mēdicātes sine lnia iuoꝝ priorū et gardianorū ↄfiteri possent curatꝭ. igitur nec ipsi curatꝭ hoc facere debent et cōfitentē sine lnia curati ad cōfessiōem recipe. ¶ Decimoseptio sic: ipi per hoc de auaricia pñt notari. cū qsqꝫ sctūs pter ipos cōfessiōes audire horrescat: qm̄ nimis est cuiqꝫ sua pctā agnoscere: et si aliena nō discat. Vn̄ nec albi nec nigri mōachi nec regl'ares canonici aut alij viri scti: tale officiuꝫ desiderāt. Vn̄ pbabilit' pt iferri q auaritia tāqꝫ cā pcipua eos ad hoc inducat. igit' sine ānuētia curatorū hᵒ facere nō debent. Non eīn videt' q ad impetrādū illud puilegiū fratres moueri it charitas et cōpassio curatorum: vt pter multitudinē cōfitentiū: curatꝭ sicut coadiutores in audiēdis confessiōibꝰ subuenirēt. Nūqꝫ eīn audit' q fratres ad refectiōem prochial' ecclesie: aut strate cōis/aut pōtiū reformādis: eis cōfessis elemosynas iponāt. sꝫ cūcta sibi ꝛ eorū mōasterijs appropare studēt. ¶ Decio octauo sic. si hoc possēt ꝛc. eos pctō supbie inficeret: qꝛ p curare honorꝭ eccl'iastici statū sublimē hūilitatē ipugnat: ꝛ ābitio pctm̄ hꝫ annexū. Sed ↄstat q habere statū pdicādi/ ꝛ confessiōes indifferēter audiēdi: est in eccl'ia statꝰ honorꝭ siue pmatꝰ. igit' audiētes sine lnia fratres pctō supbie inficit. igit' nō debent hoc facere. ¶ Vltio. Itē ppt' tale puilegiū plura in eccl'ia inter clericos surrexerūt scādala: ꝛ multa efficiuntur corda scrupulosa. igit' fratres vti nō debēt sine licētia curatoꝝ. ¶ In oppositū q priuilegiati nō teneātur cōsensum curatorū reqrere, nec subditi ipsis cōfitendi licentiā petere. Argumētat' primo sic. Quicqd pōt inferior/ pōt superior: sed parrochialis sacerdos pōt dare licētiā subdito suo alteri cōfitēdi: ergo et hoc papa/ ꝛ eiꝰ epūs pōt. Sed papa volentes cōfiteri fratribꝰ mēdicātibꝰ licētiat: et eis auctoritatē audiēdi ipartitur. in cle. dudū. de sepul. igit' nō reqrit' lnia curati. ¶ Preterea secūdo ptātē quā habꝫ sacerdos in poplo hꝫ ab epō: sed ex illa potestate habet cōfessionē audire. g et eadē rōne cui papa vl' epūs hoc cōcedit. ¶ Tertio priuilegia sic sunt interptāda vt ad aliqd valeant/ nō vt pereāt. vt in. c. abbate. de vb. signi. Sed si curatꝰ phibere posset priuilegiatū/ vel si nō liceret eis cōfiteri nisi de licētia p priorū sacerdotū: perirēt priuilegia: ergo hoc non est dicendum. ¶ Quarto sic. Ea q̄ sunt ordinis possūt habēti silem ordinē cōmitti. vt in. c. aqua. de cōsec. eccle. vl' alta. sed supior vt epūs pōt audire cōfessionē illius q est de prochia alicuiꝰ curati: qꝛ est principalior rector: ergo pōt cōmittere alteri sacerdoti: puta fratri mēdicanti. iuxta formā. i cle. dudū. traditā. igit' ad hoc non reqrit' lnia plati. ¶ Quinto sic dicit Grego. Apostolico moderamine/ ꝛ pietatꝭ officio a nobis cōstitutū est q sacerdotibꝰ monachis aplorū figurā tenētibꝰ liceat pdicare/ baptisare/ cōionē dare: p pctōribꝰ exorare: pniam imponere/ atqꝫ pctā soluere. sed cum dicti fratres sint sacerdotes monachi: ideo dicta facere possunt sine ↄsensu curatoꝝ. ¶ Sexto sic. in eo qd est necessariū ad salutē nō sūt hoies artādi ne ipediātur a via salutis: sꝫ magna artatio videret' si oporteret solum ↄfiteri curato ꝛ nulli alteri sine eiꝰ licētia: qꝛ p hoc multi possent a ↄfessione retrahi/ vel timo-

Ambitio vix ē sine peccato.

Priuilegiatos nō teneri ad petendā licētiam curatorū/ multis pbatur rationibus.

Confessio est de necessitate salutis.

re/vel verecūdia/vł aliquo hmōi Cū ergo ɔfessio sit de necessitate salutis nō debēt hoīes ad hoc artari ꝙ solū ꝓprio sacerdoti ⁊ nulli alteri sine ei⁹ licētia cōfiteātur. ¶ Septimo sic. Fratres ꝓuilegiati maiorē habent auctoritatē in audiēdis ɔfessionibus ꝙ̄ curati. igiť hoc facere possunt sine eorū licētia. Assūptū ꝓbať: q2 sicut de legatus pape ꝙ̄tū ad cām sibi cōmissam est supior ordinario. in. c. pastoralis. de offi. or. ita cū frēs sint delegati pape ad cōfessiones audiēdas maiores erūt ipsis curatis. igiť. ¶ Octauo sic. Meli⁹ est ꝓ salute aīe habere duo refugia ꝙ̄ vnū: sed ꝓrochian⁹ cū possit sine licētia cōfiteri fratri habꝫ duo refugia. igitur est melius. ¶ Nono sic. Fratres mēdicātes per totū mūdū ꝑdicant/et ꝑ suas ꝑdicationes/⁊ auditiōes cōfessionū multa bona in ecclesia dei faciūt. igiť curati nequaꝙ̄ eos ꝓhibere debēt. ¶ Decimo. Fratres audiētes boni paupes/et hūiles sunt: q̄re ergo curati eis ɔ̄riātur. ¶ Undecimo. Fratres mēdicantes sūt immediate a papa: curati ꝓo nō. igiť sine eorū consensu pn̄t confessiones audire. ¶ Xij. sic. Plures ꝑsbyteri curati sūt male infamati. fornicarij publici et lusores. igiť meli⁹ facit ꝓrochian⁹ cōfitendo fratri de cui⁹ vita religiosa ꝑsumiť q̄ meli⁹ eū in confessione informabit. igiť. ¶ Xiij. sic. Frēs ipsi danť coadiutores ꝓpť defectū coadiutorū ignorātium: sed pb̄ri seculares frequēter sūt ignorātes. igiť benigne et gratanter debēt fratres in coadiutores eorū recipe. igiť. ¶ Xiiij. sic. Fratres ante emanationē. cle. dudū. habuerūt tale ꝓuilegiū ꝙ sine licētia curatorū ɔfitētes ad pniam recepeřt: ergo hoc idē hodie pn̄t. igiť. ¶ Xv. sic. Sacerdos ē sacramēti pnīe minister: ita ⁊ eucharistie: sed q̄libet sacerdos pōt ɔficere: ꝯ q̄libet pōt ɔfessionē audire. ⁊c̄. igiť nō req̄riť licētia alteri cōfitēdi. ¶ Xvj. Illud ad qd̄ determinate tenemur nō est in nr̄a electione ɔstitutū: sꝫ sacerdos cui cōfiteri debem⁹ est in nr̄a electione ɔstitut⁹: vt patet ꝑ Aug. in. c. quē penitet. de pe. di. j. Dicit eni. qui vult ɔfiteri pctm̄ vt inueniat gratiā/q̄rat sacerdotē q̄ sciat ligare ⁊ soluere. igiť non videť necessariū ꝙ q̄s ɔfiteať ꝓprio sacerdoti/aut alteri de ei⁹ licētia. ¶ Xvij. Quidā sunt sicut ꝑlati q̄ nō videnť habere ꝓpriū sacerdotē: sed isti tenētur ad cōfessionē: ergo nō tenetur q̄s ɔfiteri ꝓprio/aut ei⁹ lniam petere. igiť. ¶ Xviij. Illud qd̄ ē institutū ꝓ charitate: cōtra charitatem militare nō debet. vt dicit Bern̄. sed cōfessio q̄ ꝓ charitate instituta est cōtra charitatē militaret si hō ad cōfitendū vni sacerdoti esset obligat⁹: vtputa si cōfitens sciret suū curatū esse hereticū vel sollicitatorē ad malū et silibus casib⁹. ergo videť ꝙ nō oporteat semp ɔfiteri ꝓprio sacerdoti: aut ei⁹ licentiam req̄rere. igitur. ¶ Xix. speciale derogat gn̄ali. vt in. c. j. ⁊. c. pastoralis. de rescrip. ⁊ in regula generi ꝑ speciē. Frater aūt hꝫ audire cōfessiones de iure speciali: curat⁹ de iure cōi. igitur teneť sibi cedere: et sine sua licentia pōt audire. ¶ Uegesimo. Audire cōfessiones piū opus est. ergo nulli in preiudiciū est. igiť ⁊c̄. ¶ Ultimo. Quicūꝙ opponit se eis tali male euenit: sꝫ curati pro eo ꝙ sine eoꝝ licētia frēs cōfessiones audiūt opponūt se eis. igitur eis male euenit. Ad illā q̄stionē rn̄dēdo ꝓtestor ꝑmū ꝙ ꝑ ea q̄ dicā nec dn̄is curatis/nec fratrib⁹ mēdicātib⁹ ꝑiudicare intēdo cū eoꝝ fauorē ⁊ honorē semꝑ optaue

Sacerdos q̄libet videtur posse cōfessionē audire.

rim/ꝛ ꝓcurare velim. Scio enī ꝙ illud bellū iueteratū nūc vere inter eos ꝑ ducētos ꝛ nonaginta annos agitatū sopire nō valeo: sꝫ ꝑ informatiōe tā curatoꝝ ac fratrū ea q̄ ex doctoribus theologis et canonistꝫ sparsim collegi vt sciaꝶ q̄d curati/q̄d mēdicātes religiosi possint ꝑ cōclusiones ꝛ ꝓpōnes adducere decreui: ne trāsgressio finiū ꝓprioꝝ/seu dilatatio nimia inter curatos ꝛ fr̄es iustitiā separet: et scādalū in pplo generet. sicut prochdolor sepius visum est. Sit ḡ cōclusio p̄ma ad q̄stionē directe rn̄salis ista. Sicut fr̄es legitime p̄sentati possūt irreq̄sito consensu curatoꝝ ꝯfessiones audire: ita prochiani possūt eos sine lnia curatoꝝ suoꝝ ꝓ ꝯfessione faciēda accedere. Prima ps illi⁹ ꝯclusionis ꝓbaꝶ auctoritate ꝛ rōne. primo auctoritate pape. i cle. dudū. vbi dicit textus ꝙ isti fr̄es libere possūt audire ꝯfiteri volētes. q̄d nō ꝓcederet si necessario exigeretur licētia ꝛ consensus curatorū. Nō enī est libertas in actu cuius dispositio pendet in alieno arbitrio. vt in. c. licet eps. de p̄ben. li. vj. ꝛ in. c. de multa. de p̄ben. Probaꝶ etiā hoc ꝑ Jo. an. et oēs doctores modernos. in. d. cle. dudū. in glo. sup ṽbo libere. et in glo. se. Hoc etiā ꝓbaꝶ per Alexā. ꝛ Clemente papas in quodā p̄uilegio q̄d incipit. q̄dā temere sentiētes. ꝛc. qui directe ꝯ glosam magnā hic interp̄taꝶ cōstitutionē nr̄am om̄is vtriusqꝫ. et opinionem eius tāq̄ temerariā cōfutās declarat Vn̄ cū ab eo debeat interp̄tatio ꝓcedere a quo ius ꝓcessit. de sentē. excō. inter alia. C. de legi. l. vlti. Ideo ad papā poti⁹ spectabit interp̄tatio intētionis hui⁹ cōstitutionis q̄ ad glosatorē: q̄d veruꝫ est de interp̄tatione statuētis. vt xj. q. j. §. ex his. Unde cōstat glo.

Fr̄es p̄sentati possunt sine consensu curatorū cōfessiones audire.

Versī. esse falsam: quia papa interp̄tatur in contrarium sensum. Et iccirco fratres cū habeāt de his pape expressa priuilegia non tenētur in p̄missis requirere consensum p̄latorū inferiorū: sed sūt ab eis exempti auctoritate hui⁹ interp̄tationis cū interp̄tatio p̄ncipis faciat ius. vt. C. de leg. l. ij. Probatur etiā hec p̄ma ps rōne. Et primo sic. Dupliciter potest ipediri sacerdos ne cōfessionē alicuius audiat. Uno modo ꝓpter defectū iurisdictionis. Alio modo ꝓpter defectū executionis ordinis. Quicūqꝫ autē iurisdictionē ordinariā habet/cōmittere potest ea q̄ sūt iurisdictionis aliȷ̄ habenti ordinē cōueniente ad illud officiū exequēdū. de cōsec. eccle. vel alta. aqua. Et ideo si q̄s ipeditur ꝑ iurisdictionis defectuꝫ: ne cōfessionē alterius audire possit. potest sibi per quēcūqꝫ iurisdictionem habētē imediate in illum/siue habeat ordinē/siue nō/cōmitti ꝙ ꝯfessionē audiat et absoluat/siue ꝑ ipsum sacerdotē/siue ꝑ episcopū/siue ꝑ papam. Si autē propter executionē ordinis audire nō possit: vtputa q2 est excōicat⁹ degradatus: vel hm̄oi potest concedi sibi ꝙ audiat cōfessionē ꝑ eū qui ipedimentum remouere pōt. Secundo ꝓbatur dicta pars sic: sicut in naturalib⁹ ad quēlibet effectū duo requirūtur. scꝫ potentia actiua in agēte/et materia debita in suscipiēte: sic ad effectū ligandi ꝛ soluendi requiritur potestas clauiū q̄ datur in ordinatione et materia id est subditus qui datur iurisdictione. Jurisdictio aūt est duplex/scꝫ ordinaria quā habet papa: archiep̄us: legatus: ep̄us: sacerdos parrochialis: archidiaconus. Delegata quā habent illi quibus papa vel legati episcopi cōmittunt vices suas vt

Jurisdictionē ordinariā h̄ns ea q̄ sūt iurisdictionis cōmittere pōt ꝛc.

Jurisdictio est duplex ordinaria ꝛ delegata.

iudices delegati/ꝛ pnīarij pape/
vel legatorū /ꝛ epōrum. Unde si:
cut pōt absoluere iudex ordiari⁹:
ita etiā ꝑe delegat⁹ in cā sibi de:
legata. qꝛ delegatus gerit vicem
delegantis. vt in ca. sane. de offi.
delega. cum suis cōcor. Et qꝛ pre
dicti priuilegiati vere gerunt vi:
cem illoruꝫ quorū auctoritate cō:
fessionē audiunt:et predicant:ita
sicut suꝑiores nō tenentur requi:
rere consensum inferiorū in predi
cationib⁹ et confessionibus audi:
endis:ita parum tenentur priuile
giati ab ipis requirere cōsensum
curatoꝝ. cū vna et eadē auctori:
tas non sit diuersa dantiū priuile
giū/et priuilegiatoꝝ. Et hoc ꝓba
tur etiā rōe iuris cōis. c. in his. de
ꝑuil. vbi dꝛ ꝙ fratres ꝑdicatores
ꝛ miores habēt priuilegiū ꝙ pos:
sint cuꝫ altari portatili celebrare
vbicunqꝫ venerint. Quod volen:
tes quidam episcopi impedire di
cebant. ꝙ licet fratres haberent
hoc priuilegiū. tamē adhuc tene:
rentur habere licentiā episcopo:
rum. Et respōdet papa ꝙ nō tenē
tur. qꝛ nihil tal' indulgentia pape
eis cōferre videref:cū possēt hoc
sine lnia pape:ānuētib⁹ epis. Sic
est oino in ꝓposito. Nā dicti fra:
tres cū hēant lniam audiēdi ꝯfes
siones a papa:non solum ꝑochia
liū sacerdotū. immo nulli⁹ iferio:
ris ꝑlati a papa cū legitime sunt
presentati epō:tenenf suꝑ hoc re:
qrere ꝯsensuꝫ al's nihil videretur
eis cōferre auctoritas pape cum
possēt sine licētia pape ānuētib⁹
tm̄ epis ꝛ ab eis euocati. vt in ca.
īter cetera. ď off. or. vbi ꝑcipit ge
nerale ꝯciliū. vt epi: viros religio
sos:ꝛidoneos:ad offm̄ ꝑdicatiōis:
ꝛ ꝯfessiones audiēdas assumant.
q̇ vita ipoꝝ populū edificent:ꝟbo
videlꝫ et exēplo. et pniaꝫ eis iniū
gāt: sꝫ tales sic ab epō euocati nō
tenenf reqrē ꝯsēsū curatoꝝ:mlto

Altare portati:le cōce:ditur ia cobitis ꝛ cordi:geris

fortius fr̄es legitime ꝑsētati tenē
tur hoc idem facere. Idē est si di:
cti fr̄es habeāt a legatis pape hu
iusmodi lniam:tunc nō oportet re
quirere cōsensū epoꝝ. Si ab epis
tunc non consensū iferioꝝ curato:
rum. ꝛ non tm̄ q̇ habēt huiusmodi
lniam vigore cle. dudū. sed etiā q̇
habēt ꝑ lr̄as simplicꝫ ꝯfessiōis. vt
patet in interꝑtatione ꝑus posita.
Secunda ꝑs conclusiōis cōsimili
ter ꝓbatur. Primo auctoritate.
Alex. v. in sua extrauagāti q̇ inci:
pit. Regnās i excelsis ꝛc̄. vbi eos
q̇ ꝯtrariū astruunt ꝛ temerarie defē:
dunt:tanq̄ꝫ hereticos condēnat ꝛ
excōicat. Fuerūt eni q̇dā q̇ hanc
ꝓpositionem astruebant ꝙ q̄uis
fr̄es admissi haberēt auctoritatē
absoluendi ꝛ confessiones audien
di. tm̄ populus subiectus nō habe
ret ptātem accedēdi ad mendicā:
tes sine licentia ꝓprij sacerdotis:
qď tanq̄ꝫ erroneū cōdēnat ꝛ repro
bat. Et ꝓbatur hoc ratiōe sic. om:
nium connexoꝝ idē est iudiciuꝫ. j.
q. iij. si q̇s obiecerit. sed cū audire
ꝛ audiri sit ꝯnexa. ergo si dicti fra:
tres possūt audire irrequisitis cu
ratis (vt dictū est) ergo et subditi
sine licētia eorum possunt audiri:
al's eēt friuola concessio/ ꝛ fraus
fieret legi. de ꝑuil'. quanto. Item
quādo episcopi dictos fratres le:
gitime ꝑsentatos admittūt ad cō:
fessiones audiēdas. quero. aut in
tendant de subditis suis aut alie:
nis. non de alienis. qꝛ nec ipsi eos
iudicare possunt. vt in. c. null⁹. de
ꝑoch. ergo de suis. nō aūt de sub:
ditis immediatis/sed de subditis
parrochialiū sibi subiectorū. Un̄
cū ꝑlati dant huiusmodi cōcessio:
nes indistincte non exꝑmentes ꝙ
sic ab ipsis ꝑuilegiati teneanf ad:
huc subditorum curatoꝝ assensuꝫ
requirere/ per huiusmodi ꝯcessio
nes priuilegiatos ꝛ parrochianos
eis confitentes ab hac licentia pe

tenda eximũt. quia concessio sim-
pliciter ꝛ idefinite facta gñaliter
intelligitur. ꝛ qui potuit excipere
ꝛ non excipit totum ius suũ cõces
sisse videt̃. vt i.c.q₂ circa. de ꝑuil.
Et hoc maxie cũ epi ꝛ supiores p̄
lati etiã papa qui tales concessio-
nes faciũt/sciant ꝑ certo ꝙ freq̃n
ter de hoc inter curatos ꝛ ꝑuilegi
atos cõtrouersia oritur. Hãc etiã
ↄclusionis ꝑtem tenent oẽs do-
cto. moderni in d.cle. dudũ. i glo.
suꝑ verbo libere. ꝛ in ṽbo imꝑtiri.

Priuilegiatus ab audientia cõfessionis ex causa rationabili potest repelli.

Propositio prima. non obstãte cõ
clusione potest curat⁹ ex rationa-
bili causa fratrem priuilegiatum
ab audientia confessionis repelle
re: ac eius subditum ne tali confi-
teatur prohibere. Illa propositio
est cãcellarij parisiensis in tracta-
tu suo de duplici statu in ecclesia
dei consideratione. xv. Est autem
rationabilis causa fratrem repel-
lendi ꝛ subditũ prohibendi si frat
priuilegiat⁹ sit detractor. si retra-
ctor. si collusor. si corruptor. si que
stuosus. si seductor. si deceptor ap
pareat. Oẽs eni tales a iure ꝓhi
bent̃ eligi ꝛ p̄sentari. de detracto-
ribus ꝛ retractorib⁹ est tex. in cle.
religiosi. d ꝑui. vbi sb̄ certꝫ penis
a septem culpis dicti fratres pro
hibentur. de questuosis seductori
bus ꝛ deceptoribus est textus in
cle. abusionibus. de pe. ꝛ remis. de
seductoribus ꝛ retractoribus etiã
est tex. in cle. cupiẽtes. de penis.
que omnia videte. Secunda con-
clusio. ad hoc ꝙ fratres mẽdican-
tes confessiones sine licẽtia cura-
torum possint audire requirũtur
in cle. duduꝫ. statuta. quibus ces-
santibus in audientia confessionũ
sine licentia curatorum concurre
re nequibunt. Sũt autẽ illa q̃nꝗ
que in d. cle. statuuntur obserua-
ri. Primum est superiorum ipsoꝝ
fratrum ab episcopis licentie pe-
titio. Debent enim ipsorum fratꝝ

Confessiões nõ possunt mẽdicãtes audire sine curatoruꝫ licẽtia nisi quinꝗ interuenictib⁹.

prouiciales aut priores per se aut
sui ordinis fratres ad p̄sentiã epi-
scoporũ accedere ꝛ humiliter pe-
tere/vt fr̃es ad hoc deputati pos-
sint in eoꝝ ciuitatib⁹ ꝛ diocesi cõ-
fessiones subditoꝝ ip̄oꝝ ꝛ curato-
rum ip̄is fr̃ibus confiteri volentiũ
libere audire ꝛc̃. de licentia ꝛ gr̃a
p̄latoꝝ: nec est necesse ꝙ ip̄oꝝ fra-
trum superiores petãt a p̄latis li-
centiam deputãdi fr̃es ad confes-
siones audiẽdas. sed tm̃ est neces-
se quo ad hoc vt petãt lnĩam exer
cendi p̄missa nec est necesse ꝙ ta-
lem lnĩam obtineãt a prelatis sed
sufficit ꝙ petãt licet nõ obtineãt.
Secundũ requisitum est sex q̃lita
tum in personis ad hoc electis in-
hesio. Et sunt iste ꝙ sic electi sint
sufficientes. Secunda ꝙ sint ido-
nei. Tertia ꝙ sint probate vite.
Quarta ꝙ sint discreti. Quinta
ꝙ sint modesti. Sexta ꝙ sint peri-
ti ad huiusmõi officiũ salubre exe
quendum. Tertium est ꝑsonaꝝ ad
hoc electarũ ꝑsonalis p̄sentatio.
requiritur eni ꝓpter sex qualita-
tes p̄dictas in fr̃ibus requisitas ꝙ
fratres deputãdi ꝑsonaliter p̄sen-
tẽtur ep̄o ꝺm glo. in d. cle. in ṽbo
presentari. Et ratio ad hoc est ꝺm
Paulum: quia qualitates p̄dicte
quandoꝗ dep̄hendũtur ex ꝑsona
li p̄sentia ꝑsone. nec aliter cõgrue
sciri possunt. ꝑ consequẽs p̄lati se
debent informare de istis qualita
tibus fratribus ip̄is ꝑsonaliter co
ram eis constitutis ne p̄ficiãt mi-
nus idoneos. Ad hoc. lxxviij. dist.
quid est. nec hm̃õi q̃litates presu-
munt̃ iesse. licꝫ enim religiosi pre-
sumant̃ bone ↄscientie. vt not. xij.
q. j. expedit. de noui ope. nunci. c.
ij. non tamen presumitur ꝙ sint ad
tale officium exercendum idonei.
nam stat aliquem esse bonum reli
giosum sed illitteratũ. xvj. q. j. le-
gi. Quartũ quod statuitur est in-
tra ciuitates ꝛ dioceses prelatoꝝ

Religiosi pro cõfessionibus deputãdi sex qualitatib⁹ debent esse prediti.

ipsoꝝum fratrum deputatio. nō ꝑ
ꝓuicias nec extra ciuitates ⁊ di-
oceses in q̇bus deputati fuerint
ꝯfessiones audire debēt. Sed q̇d
si frater non deputatꝰ officio con
fessionis huic se ingerit vel extra
diocesim exercet/an confessus ta
li sit absolutus. de hoc dic ꝙ si bo-
na fide huic ꝯfessus ⁊ absolutꝰ est
tutus ē quo ad deū ſm glo. d.cle.
q̄.incipit: si nō electꝰ. Et idē not.
Bern. ī simili. de elect. dudū.cle.
ij.in glo.supꝑ vbo decepte: vbi dici
tur ꝙ absolutꝰ a p̄lato putatiuo: li
cet talis peccet nō suū subditū ab
soluēdo: tñ confitens sibi ex bona
fide quā habet absolutionē mere-
tur. ad hoc.xv.q.vlt.c.fina. de pe.
di.j.c.magna. Si tñ ꝯfitens sciret
ꝙ ille non poterat eū absoluē quē
adijt debet iteꝝ confiteri. Ita te-
net Jo.an.in d.c.dudū.ꝑ hūc tex.
hic in p̄nci. Idem tenet glo.in.c.
placuit. d pe. di.vj. Quītū est ſm
numerū subditoꝝ ipoꝝum fratruꝫ
moderatio. Debet eni numerꝰ fra
trum ad hmōi officiū assumendo-
rum multiplicari ⁊ moderari vel
minui ſm numeꝝ subditoꝝ episco
pi seu loci vbi deputātur. Ex quo
infert ꝙ quando ad audiendū cō
fessiones sufficiunt presbyteri cu
rati ⁊ eoꝝū socij non possunt dicti
fr̄es audire cōfessionē/vigoꝛe pri
uilegij. d.cle. Ad hoc ē glo. ibidē
que incipit videtur. ⁊ glo. sed non
recipitur. Idē tenent in eadē cle.
Guil. ⁊ Pau. q̇ dicunt ꝙ ep̄s pōt
reijcere eos fratres q̇ vltra modū
vel numerū solitū p̄sentātur maxi
me cū nō excrescit populi multi-
tudo. Idē tenet cācellarius pari-
siens. loco vbi supra. qui dicit ꝙ si
curatꝰ ꝑ seip̄m id agere circa ꝓ-
chianos suos qđ agendū est pote-
rit: videt p̄ferendus nisi legitima
fieret exceptio cōtra eū. Et si hoc
bene seruaret tollerent multe li-
tes ⁊ scandala varia: qꝛ fr̄es sepe
ad hoc assumuntur sine causa con
tra formā. d.cle. Propositio secū
da ex dictis seq̇tur ꝙ si p̄lati recu
sauerint fr̄ibus p̄fatis dare lniam
audiendi cōfessiones obſuatis il-
lis iā enumeratis. tūc succedit li-
centia iuris. patet hoc in d.cle.in
§.statuimus.in fine. Tertia ꝯclu-
sio: sicut ep̄s in solēnitate ī cle. du
dum. cōstituta potest fratres ido
neos ad confessiones audiendum
acceptare: ita nō debꝫ gr̄am q̇ ad
hoc eis concessam sine causa reuo
care. Cause aūt ex quibꝰ ep̄s eos
poterit reuocare sicut ab īitio eis
ex causa licentiam posset denega
re possunt esse. si forte inutiles sūt
effecti vel ex post facto inueniant
inutiles fuisse p̄sentatos. ar. quia
si his casibus medicꝰ corporalis se-
mel approbatus fauore sanitatis
corpal' poterit reprobari. ff. de ex-
cusatiōibus tutoꝝ.l.sꝫ reprobari.
C. de ꝓfes. ⁊ medicis.l.ij. fortius
medicus aīe. C. de epis. ⁊ cle.l. sta
tuimꝰ. de pe. ⁊ re. cū īfirmitas. vl'
si forte ꝯstat eos ptāte eoꝝ abuti.
xj.q.iij.p̄uilegiū. Vel si siml' mul-
ti audiunt ⁊ constat tot presenta-
tos nō esse nec scitur q̇ sunt isti vl'
illi. tunc eni mixtionis rōne oēs
ep̄s reuocabit donec districte pre
lati eoꝝ disponant ꝙ soli audiant
p̄ntati. ar.vj.di.legitur. Itē reuo
cari possunt si precario vel vsq; ad
bn̄placitū ep̄i vel sedis siue cōsen
tientibus p̄latis eoꝝū existant ad-
missi. Et sic tp̄s eos quādoq; reuo
cat vt si ad certuꝫ tp̄s essēt admis-
si cōsentiētibus (vt dixi) p̄latꝫ eo-
rum. nō eni potest ep̄s illis inuitis
cōditionē modū vel diē adijcere
vt satis ꝓbatur in dic.§.statuimꝰ.
Et idē forte dici posset si a tp̄e ad
missionis eoꝝ ꝑ decē annos stēt ⁊
ptāte eoꝝ nō vtant. ff. de nūdinis.
l.j. Verius ē cū lapsu tp̄is presu-
mant vtiliores effecti. C. d diuer.
rescript.l. falso. Ex his igitur et

Absolutio p̄lati putatiui tenet

Medicus et corporꝫ ⁊ anime reprobari potest

alijs rationabilibus causis episcopus eos poterit reuocare: etiã si licentiam ab eo nõ habuerũt: sed sine admissione iure suo proprio audiãt. iuxta dictum §. si vo. q2 non amplioris vigoris debet esse ptãs eoꝝ si nõ admittantur q̃ si admittant. sed si admittantur reuocari possunt ex causa ergo. Preterea siue admittantur siue non iurisdictio eoꝝ non est episcopalis. s3 nudi sũt ministri coadiutores 7 accumulati. Ex premissis sequitur q per trãslationẽ cessionem vł mortem episcopi nõ expirat potestas eoꝝ. quia quod nõ facit reuocatio expressa minus facit tacita. l. iiij. ff. locati. Et q2 reipublice expedit esse plures quorũ quilib3 in solidũ valeat animas liberare. ar. ff. d noui ope. nũ. l. nã reipublice. Hec vera nisi essent vt predixi admissi vsq3 ad beneplacitu3 episcopi. secus si vsq3 ad beneplacitum sedis sue. de rescrip. si gratiose. li. vj. Alterius sequitur q episcopo mortuo non est necesse eos successori suo presentari de nouo. nisi fuisset admissio persõalis. sicut in simili dicim9 de vassalo. de iureiuran. ca. veritatis. Premissa oĩa locum habent nisi in casib9 episcopalibus ipsis ab episcopo delegatis in quibus omni tempore expresse poterunt reuocari cum ipsis non competat iure suo. non sic per mortẽ episcopi tacite in dictis casibus reuocãtur. nisi forte re integra quia fauorabile est animabus vt dictum est. Vñ moriẽs in eadẽ voluntate presumitur permãsisse. Et quia capitulũ sede vacãte vel successor quãdo placet poterit reuocare. 7 tñ quia nõ inconuenienter arguitur i hoc casu de foro cõtentioso ad forum anime. de offi. deleg. gratum. 7. c. relatũ. Prima pars huius tertie conclusionis probatur in d. cle. per hoc quod subiungitur nisi forsitan eis ecclesiarum prelati vberiorem in hac parte gratiam duxerint faciendam. Cautior tamen est processus q̃ habetur in dicta clemẽti. Secunda pars probatur per. c. fina. de cle. non resi. quia mutare quis non potest consilium in alterius preiudicium. facit regła mutare. de reg. iuř. lib. vj. Propositio tertia: religiosus legitime presentatus 7 per epm̃ admissus non abutens suo priuilegio ceteris paribus confessiones sine licentia curati audiendo non facit preiudiciu3 ipsi curato: patet quia iurisdictionis potestas non est cõmissa alicui in fauorẽ suum: sed ad honorẽ dei 7 vtilitate3 plebis. igitur eps̃ ex causis frib9 cõmittendo nõ facit preiudicium curato: nec frater suo priuilegio rite vtens sibi preiudicat: vt dicet latius infra in solutiõe secũde rationis. Quarta ꝯclusio. ptãs fratrũ in audiendis confessionibus non est ãplior ptãte prochialiũ sacerdotum. tex. est expssus in d. cle. §. statuimus. §. p hui9 aũt. Ex q̃ sequitur pmo q ipsoꝝ fratrũ ptãs i hoc articulo est similis potestati simplicis curati qua3 habet a iure. Secũdo sequitur q in casibus reseruat; epo 7 mł̃to minus pape dicti fratres non possunt absoluere nisi ipsis specialiter concedat. Propositio quarta. licet curatus quandoq3 habeat auctoritatẽ absoluendi in casib9 reseruatis ex indulgentia speciali. non tñ ex hoc fratres eandem haberẽt auctoritatẽ. pt3: quia p d. cle. equiparant curatis in hoc pm ius cõmune dũtaxat: vt pt3 in vbo a iure ꝯcessa. Quinta conclusio: q̃uis fratres mẽdicantes possint ordinarie clero et populo predicare sicut et irrequisito assensu curatorum confessiones audire. nõ tamen possũt sine speciali permissione curaroꝝ

Fratrũ presẽtatorũ potestas non expirat p mortem epi.

Consilium i alteri9 preiudiciũ mutari nõ pot.

parrochianis sacramentū eucharistie/aut extreme vnctionis ministrare/nec matrimoniū solennisare. Prima pars ponit in.d.cle. in.§.statuim⁹.excipiuntur tamen ibi quedam hore et dies quas ibi vide.et hoc verū in locis eorū et plateis cōmunibus. In ecclesijs vero ꝓchialib⁹ fratres ipsi nullaten⁹audeant ꝑdicare:nisi a parrochialibus ꝑsbyteris fuerint inuitati/vel rogati. aut de ipsorū assensu.vel nisi eps ꝑ ipsos fratres predicari mandaret.vt ibi dicit. Secūda pars ꝯclusionis ꝓbat in cle.j.de priuile.vbi sub pena excōicationis late sententie ꝑdicta tria fratrib⁹ interdicūtur:et si fecerint a solo papa sunt absoluēdi. Propositio quinta in plurib⁹ potestas curatorū latior est potestate fratrū priuilegiatorū.patet:q2 predicta tria sacramēta ministrare nō possunt. Insup in cōfessioni bus audiēdis nō possunt sibi coadiutores assumere/nec vices suas cōmittere:nec extra diocesim sibi deputatam aliquos audire q̄ oīa possunt curati.igitur ꝓpositio vera. Est tū verū q͛ quo ad q̄d in certis latior ē potestas fratrū: q2 possunt audire nō subditos ꝓprij sacerdotis:puta totius diocesis:curati solum subditos sue parrochie. Etiā ꝭm vnā opinionem possunt audire exēptos et studentes aliene diocesis.vt infra dicā. et curati nō. ¶ Sexta conclusio: Fratres priuilegiati digne et cū charitate debēt licētia sua vti nō precise ad questū:nō ad emulationem:nō ad ambitionē/non denicꝫ in preiudiciū tēporale/vel spirituale curatorū. Hec cōclusio bñ ꝓbatur in.d.cle.vbi dicit q͛ fratres dictā cōcessionē recipiāt cū gratiarū actione:q2 secus faciendo facerēt qđ sibi nollent ꝭm dictamen recte rationis fieri/ et sic

Curatorū ptās est latior ptāte fratrū priuilegiatoꝝ.

peccarent.facerēt eni cōtra legē nature q̄ habet Tho.iiij. Qđ ab alio tibi fieri nō vis/vide ne tu alij quādo alteri facias.j.dis.in pnci. Propositio sexta:sicut fratres ꝑuilegiati predicātes/et confessiones audiētes debēt instare apud ꝓchianos quaten⁹ honorē debitum/ac sustentationem suis reddāt curatis.ita curati debēt eos cū bona gratia suscipere tancꝫ coadiutores a superioribus missos habētes ab eisdē licētiā ꝑdicādi/ et ꝯfessiones audiēdi. Prima ps ꝓpositionis ꝓbat.oppositū faciendo merito repellerētur:ꝛ excōmunicationē a iure nōnuncꝫ incīderent.vt patet in cle. cupiētes. de penis. Secūda ps ꝓpositiōis ꝓbat in.d.cle.§.ceterū.vbi papa hortatur. et nihilomin⁹ districte ꝑcipit curatis quaten⁹ ꝓ diuina et aplice sedis reuerētia ꝑdictos ordines et ꝓfessores eorū habeāt affectu beniuolo cōmēdatos:fratribus ipsis non se difficiles/graues/ꝛ duros/ꝛ asperos:sed poti⁹ fauorabiles/ꝓpitios/ꝛ benignos piacꝫ munificētia liberales se studeant exhibere. Sed nūquid confessus ꝑuilegiatis/mēdicantib⁹/ aut alteri de licētia epi nihilominus semel in anno teneat cōfiteri ꝓprio sacerdoti: Et videt q͛ sic. Nā papa per.d.c.dudū.nō tollit hanc ꝯstitutionē.potest eni stare illa cū illa vt et semel teneat q̄s ꝓprio sacerdoti ꝯfiteri/et nihilominus possit ꝯfiteri mēdicātib⁹. ergo vtricꝫ satisfieri pōt/et isti satisfieri debet.ar.de sponsa.c.ꝯmissum:vt sic volūtaria cōfessio q̄ fit istis:nō excludat necessariā q̄ fit ꝓprio sacerdoti.ar. de iureiurā. ea te.de homici.sicut dignum.§. cos. Et hoc tenet Archid.de pe. di.j.iudicet.idem Joan.mona.in d.cle.et plures alij quos allegaui in.vij.ratione ante oppositū.

Confessus fratrib⁹priuilegiatis an teneat saltē semel in anno cōfiteri ꝓprio curato?

Cōfessi fratrib⁹ ꝑuilegiatis nō tenent̄ iterū cō fiteri suis curatis.

Sed ꝓ illo sit hec septima conclusio. Confessi legitime fr̄ibus priuilegiatis sicut nō tenentur ceteris paribus eadem peccata iterū cōfiteri ꝓprio sacerdoti: ita nō debēt curati ab īuitis nouā confessionē de eisdem peccatis sine ratiōabili causa extorquere. Hec cōclusio declarat̄ p Johan. xxij. in sua extrauagā. que incipit. vas electionis. vbi contrariā opinionē reprobat ꝛ damnat tāꝙ a catholicis respuendā. Idē tenet glo. in d. cle. in ꝟbo impartiri. Guil̄. Pau. Jo. ꝺ lig. vvoyck. Panor. Et ꝓbatur ratione: quia legitime ꝯfessis fratribus ipis peccata sunt dimissa. ꝛ quo ad deū ꝛ quo ad eccl̄iaꝫ. igitur non tenetur quantūcunqꝫ curatus exigat eadē iterū sibi confiteri: quia nullus tenetur confiteri peccata que non habꝫ. Item soluens ei qui loco dn̄i habetur non tenetur iterū soluere dn̄o. ff. de pigno. act. l. solutū. sed isti loco proprij sacerdotis habentur ꝛ in hoc ei equiparantur vt dictū est. Itē cle. dicit eū absolutum. ꝛ ꝙ libere pōt ad illos accedere exceptis casibus epo reſuatis. Unde solū reseruat ius epis. nec ꝓpter hoc decretalis ista correcta est p illā: qꝛ illorum potestas est accumulata ad istos. Quod enim hic dicit̄ de prochialibus / ibi additur de predicatoribus ꝛ minorib⁹. Item in ptāte sacerdotum eēt tollere eoꝝ ꝑuilegiū. nam ad se veniētib⁹ tantam pniam imponerent vel essent eis ita graues ꝙ nullus vnqꝫ iret ad mendicātes. Item non ē vnus ex casibus in quibus debet cōfessio iterari. Item si ad hoc tenerentur tunc hmōi ꝑuilegiū in derisionem haberetur cū pauci eis confiterent̄ videntes se cum maiori rubore ꝛ erubescētia ꝛ cum duplici penitentia nihilominus teneri ꝓprio cōfiteri. nam circumitus est vitādus. ꝛ peccatū est fieri pplura. ff. de cond. inde. l. diuus. ꝛ q̄ nimis emūgit elicit sanguinē. Prouerb. xxx. iiij. di. deniqꝫ. Uñ sicut fatuū esset dicere ꝙ confessus pape teneretur confiteri epo. vel cōfessus epo adhuc teneret̄ confiteri ꝓprio sacerdoti: sic est stultū dicere ꝙ cōfessus fratri ꝑuilegiato adhuc teneatur cōfiteri ꝓprio sacerdoti. Dixi in conclusione legitime: quia nulli dubiū si non esset quis legitime confessus fratri: teneretur eadem iterū cōfiteri. Dico etiā ceteris parib⁹: quia in casibus in quib⁹ tenetur q̄s reiterare ꝯfessionē / bene posset curatus nouā confessionem exigere. Dico etiā eadem peccata: quia ꝺm. s. Tho. ibidem. q. xiij. in solutiōe vltime rationis. ꝛ dicetur ifra in solutione octaue rationis. Richar. in. iiij. di. xvij. si suus curat⁹ sit hō discretus cui nō sit semel in anno confessus ꝛ exigat ab eo confessionem tunc confiteatur ei peccata oblita ꝑus: ꝛ ea que fecit post confessionem fratri factam si qua habet. vel saltem p̄sentet se corā eo ꝛ dicat se confessum ꝓpter statutū eccl̄ie. multi tñ dicunt ꝙ nec hoc tenetur facere: quia obstat rō. xiij. nam ad se venientibus ꝛc̄. Itē obstat indiuisibilitas confessionis ꝛ mutatio confessoris. Item ꝛ derisorium esset: quia reliquias modicas seruarent hoies proprijs suis sacerdotibus: leges aūt nō debēt esse ludibrio. de elec. cōmissa. lib. vj. Tñ vtile est ꝺm illos vt etiā ꝓprio confiteatur a quo habet recipere eucharistie sacramentū. Dixi in scd̄a pte ꝯclusionis ꝙ curat⁹ nō dꝫ ab īuito ꝺ eisdē pctīs nouā ꝯfessionē extorq̄re: qꝛ si prochian⁹ velit pōt eadē pctā iterum ꝯfiteri suo curato. cū sacramētū pnie possit pluries sup eadē pctā suū effectum sortiri / saltē quo ad augmē

Peccata eadē plurib⁹ confiteri bonū est.

tum gre ꝛ maiorē spē venie. vt dicit Aug. de pe. di. j. §. cū ḡ. ꝛ. c. quē penitet. imo nec icludit repugnātiaʒ qn aliqs ad hoc possit obligari. vt pʒ de multis religiosis. nam cistercienses tenenᷓ ex statuto ordinis singulis annis gnalem confessionem facere de pus confessis ipi abbati. Et aliȷ̃ religiosi in pluribus casibus tenenᷓ eadem pctā iterꝝ cōfiteri. tñ ad talē iteratione non teneᷓ laicus absolutus a fre. igiᷓ. Propositio septima seqᷓ ex ꝯclusione ꝙ ꝯfessio rite ꝛ legitime fri puilegiato facta/ est certa ꝛ indubitata. patet ex dictꝭ ꝛ oppositū. s. ꝙ sit incerta ꝛ indubitabilis ꝛc. reprobatū ē p Alex. v. in. d. extrauagā. Regnās ꝛc. ¶ Vidimꝰ nūc quid possint ꝛ debeāt fratres mēdicātes. Videamꝰ igiᷓ quid possint curati. ¶ Et p isto sit octaua cōclusio hec. Sicut curati habēt de sibi subditis o uibꝰ in ministratiōe sacramētoꝝ cogitare: vt sctā sctē suscipianᷓ. sic decet maxime vt qlibʒ pꝛochianꝰ se priꝰ ostēdat suo curato gnaliter: vel specialiᷓ in foro cōsciētie ꝙ̄ sacramēta eadē suscipiat. Hec cōclusio est cancellarȷ̃ parisieñ. loco vbi supra. ꝛ post eū magri Nyc. dinckelspuel in qstiōibꝰ suis sup Matth. pbaᷓ cōclusio. qꝛ curati ad hoc institu ti sunt ad regimē aīaruʒ. vt subiectos dirigāt in finē vltimū p cōionē sacramētoꝝ et pctōꝝ remissionem ꝛ pmotionem ad virtutes. et ad hoc per receptionem cure obligantur: ergo multum decēs est ꝙ se pus qlibet subditus ostendat in gnē vel in specie. Pōt insuper curatus edictū gnale vel speciale pmulgare suis pꝛochianis sup hoc ne aliter se recipiēdo sacramenta ingerant. Propositio octaua: fas est curatis imo cautum inqrere a suis parrochianis qui sibi vᷓ suis non sunt confessi quādo ꝛ quibus

Curati ad quid faciendū sunt istituti.

sint confessi. ꝛ multū rōnabile ē ꝙ pꝛochiani suis curatis sup hoc respondeant ꝟitatem. ptʒ ex dictis: quia curatis incumbit cura suoꝝ parrochianoꝝ: vt patʒ ex auctoritatibus adductis in quarta rōne ante oppositū. ꝛ per illd ad Heb. vlt. Obedite ꝑpositꝭ vestris ꝛ subiacete eis. ipi enim peruigilāt qsi rationē reddituri p animabus vestris. vbi ꝑcipiᷓ subditi ad prelatum obedientia. ꝛ econtra prelati ad subditū diligētia. igiᷓ cautum est hoc inquirere. ipi quoqʒ parrochiano neganti respōdere ꝛ petēti eucharistie sacramētū rationabiliter pōt denegari ꝛ sibi respondere si cōfessus sis ꝛ absolutus ab habente potestatem/ vel non. ignoro aūt si decipias te vᷓ alter te decipiat. Et ꝑcipue hoc est veꝝ si talis parrochianus fuerit publicus peccator vel excōicatus. vel si auctoritas ꝛ consensus supioris sibi denegandi ad hoc accesserit. Nona ꝯclusio: licet curatus credere debeat subdito dicenti se esse confessum mendicāti vt sic eū ad cōmunionem admittat. Religiosi tñ dum de peccatis publicis vel excōmunicatione talē absoluūt: debent de cōgruo fidē facere de absolutione ꝛ absoluendi potestate si super hoc a curatis fuerint reqsiti. Prima pars conclusionis est sancti Tho. in quodaʒ quotli. licʒ quidā dixerūt ꝙ nō teneatur curatus credere propter tres rationes. Prima est: quia salus subditi non solum tangit subditum sʒ et curatum suum: quia dependet ab eo. vt Judicꝭ. ij. Vos pꝛesbyteri qꝫ ꝑestis populo ex vobis dependet anima illorum. modo dicunt iura in regula. quod oēs. de reg. iur. lib. vj. ꝛ. c. cū oēs. de consti. quod oēs tangit ab oībus debet approbari. igitur. Secunda ratio est: qꝛ cū obligatus est ad reddendū ra-

Curatꝰ credere debʒ sbdito dicenti se fuisse cōfessum mēdicāti.

tiõem ꝓ ipõ subdito vt ꝑus visuȝ est nõ posset reddere rõem ꝓ isto nisi ipe subdit⁹ oreten⁹ se mõstrauerit ipi sacerdoti. vel saltẽ alij ꝺ lnia illius. Vñ decretũ Aug. de pe. di. j. quẽ penitȝ. dicit. Precepit em̃ dñs mũdãdis: vt ostenderẽt se sacerdotib⁹. Si ꝭ ministraret suis subditꝫ eucharistiaȝ/ vel alia sacramẽta ⁊ nesciret vtrũ eẽt in statu recipiẽdi vel non. de hoc hẽret reddere ratiõem strictiorẽ. Tertia rõ ẽ. qꝛ ꝑlatus hȝ ꝓuidẽ: et sollicitare ꝓ salute subditi. sed ista ꝓuidẽtia esset nimis inordiata dare cibũ eucharistie subdito: quẽ in nullo scit ꝟe penitẽtẽ ⁊ cõfessum. hoc em̃ esset isti ꝯfesso dãnabile: nisi eẽt sic dispositus. qꝛ q̃ mãducat et bibit indigne. iudicium sibi mãducat et bibit. j. Cori. xj. Oportet ꝭ ꝙ iste ministrãs faciat quod in se est: sciendo dispositionem huius recipientis. hoc autem est si audiuerit vl' audiri fecit per alium idoneum confessionem eius. sic ergo non debet sibi credere propter ista. tamen concors est sentẽtia doctorũ in. iiij. ꝙ sic. Ratio quia in foro conscientie creditur huiusmodi pro se ⁊ contra se. quia non presumitur quis immemor salutis sue. j. q. vij. sancimus. de homiciꝺ. significasti. In foro autem ꝯtentioso credit' alicui cõtra se non autem pro se. Unde si presbyter curatus scit impedimẽtum spectans ad forum contentiosum puta excommunicationis nõ tenetur credere nisi ei de absolutione constet. de rescript. cum cõtingat. Si autem sit impedimentum quod ad forum penitẽtie pertineat: scilicet peccatum tenetur credere et iniuste agit si eucharistia denegatur nisi talis sit publicus peccator. Hec sanctus Thomas. Et ex eisdem motiuis dicenti se habere lniam a proprio sacer

Credit' cuilibet in foro consciẽtie pro se ⁊ contra se.

dote solo verbo est credendũ. Secunda pars conclusionis patet ex fundamento ꝓpositionis precedẽtis. Propositio nonaꝙ si dicti fratres requisiti hoc nõ facerent posset sic confesso sacramentũ eucharistie denegari ꝭm modũ dictum. Decima cõclusio licet parrochianus sine licentia sui curati possit confiteri fratri priuilegiato. nõ tamen debet hoc facere ex contemptu sui curati aut sine rationabili causa. Prima pars illius conclusionis probata est supra in prima conclusione. Secunda pars ꝓbatur: quia si hoc faceret ex cõtemptu sui curati peccaret mortalit'. ⁊ per consequens rediret a fratre cum pctõ mortali. Propositio decima: curatus vix potest a parrochianis sine peccato sic contemni ꝙ eius licẽtia nec in generali ꝑus nec in speciali queratur dum alibi confiteri aut missas diebus dominicis et festis audire voluerit. Hec propositio est cancellarij parisiensis in tractatu supra allegato. consideratione. xvj. quod bene ponderabitis in eo qꝺ dicit ꝙ curatus vix potest sine peccato contemni ⁊c̃. Unde timendum est ꝙ parrochianus confessus fratri ordinarijs suis cunctis per totũ annum neglectꝫ spretis ⁊ omissis ac eorum licẽtia nec in generali nec in speciali prius quesita sit contẽptor siue transgressor mandati ecclesie. in. c. omnis vtriusꝗ. contẽti. et per consequens peccet mortaliter. Idem dico de illo qui diebus dñicis ex ꝯtẽptu alibi audit diuina ꝯ mandatũ eccl'ie. in. c. vt dñicis. de proch. Et dico notãter timendũ ẽ: qꝛ nõ assero: nec simpl'r diffinio tales sic faciẽtes peccare mortalit'. cũ nõ teneant' ꝓrochiani solũ confiteri suis curatꝫ sub pena pcti mortal' ex mãdato eccl'ie. i. ꝺ. c. oĩs. ꝯtento. vt declaratũ fuit ꝑ

Curat⁹ vix a parochianis sine peccato contẽnitur.

Alexan.v.in dicta extrauagāti.
regnās ⁊c̄.Nec cancellariꝰ dicit
ꝙ sic faciētes peccēt mortaliter:
sed dicit ꝙ vix possit a parrochia
nis fieri sine pctō.Illud autē dr̄
vix posse fieri qđ pōt fieri/licȝ cū
difficultate.vt in.c.per cathecis=
mū.de cogna.spūali.lib.vj.sic est
in casu ꝓpositionis nr̄e.Addit cā
cellarius ꝙ si licentia in gn̄ali vel
speciali q̄sita denegeᷓ sine rōna=
bili causa sufficit excusare eos q̄
frequēter alibi cōfitētur licentia

Curatū eligere ꝓ cōfessione tutius est ꝙ̄ fratrē priuilegiatum.

nō obtēta sed petita. ¶ Undecia
cōclusio:curatꝰ securiꝰ/vtilius/⁊
iustius eligiᷓ ꝙ̄tū est de ꝑ se ⁊ ce=
teris paribꝰ ꝓ ꝯfessione sacramē
tali recipiēda a ꝑrochianis ꝙ̄ fra
ter ꝓuilegiatꝰ.Hec ꝓpositio ē cā
cellarij.et post eū Nico.locis vbi
supra.ꝙ securius/ ꝓbaᷓ:qꝛ ꝑsona
curati est a deo et ab ecclesia ad
hoc ꝑcepta.fratris autē ꝑsona so
lū ad hoc cōcessa.non eni ꝑcipiᷓ/
nec cōsuliᷓ ꝙ q̇s eis cōfiteaᷓ:nec
tenētur etiā volētē cōfiteri audi=
re:nec aliq̇s de populo sibi cōfite
ri obligaᷓ.Curatꝰ aūt teneᷓ audi
re suū ꝑrochianū/et alia sacramē
ta ministrare si offert se.igiᷓ. Itē
curatus est suis parrochianis am
plius obligatus ꝓpter mutuā et
correlatiuā obligationem plebis
ad suos pastores curatos:⁊ econ=
uerso.igiᷓ vicissim sibi magis obli
gātur.Un̄ rōnabiliter pōt parro
chianꝰ de eo ampliꝰ confidere ꝙ
sollicitior sit ad ꝓuidendū sue sa=
luti ꝙ̄ frater q̄ est sibi persona ex
tranea.sicut medicꝰ corꝑalis est
egroto magis securus carnaliter
cui magis obligaᷓ. Itē ꝑrochia=
nus de cōi cursu nō habet hesita=
re de ꝑsona sui curati ꝙ eiꝰ pote=
stas soluēdi suos subditos sit liga
ta.De fratrū ꝟo ꝑsonis habet ve=
risimiliter suspicari ꝙ ꝓpter excōi=
cationes varias quas a iure pro=
pter excessus et abusum multi eo
rū incurrūt:vt patet in iuribꝰ in
xv.rōne ante oppositū adductis
est in eis potestas ligata.nec ē du
biū quin securiꝰ est homini cōfes
sionē pādere liberā potestatē ha
bēti ꝙ̄ habēti potestatē ligatam.
igiᷓ ꝑsona curati est certior atꝫ
securior.Itē ꝙ securiꝰ aliter per
suadeᷓ:qꝛ de eiꝰ ꝑsona rōnabiliᷓ
parrochianꝰ poterit iudicare ꝙ
quo ad pniam cōgruā ⁊ vtilē sibi
imponēdā ꝓ suis pctis cū regula
riter meliꝰ noscat cōuersationē ⁊
vitā sui ꝑrochiani est iudex minꝰ
suspectꝰ/seu equior:qm̄ questum
subsidij tꝑalis ꝓ confessionis sue
auditione in suo ordinario non hȝ
supponere/ nec aliqualiter suspi=
cari cū necessaria vite sue eccl̄ie
sint annexa. De ꝑsonis ꝟo fratrū
ecōtra:qꝛ cū ad pauꝑtatē et mē=
dicitatē sint astricti ꝓpter q̄stum
releuationis sue mendicitatis in
eis cām auditionis poterit suspi=
cari.Plures eni dicūt.volo cōfi=
Monachi cōiter paruas ipo nunt penitentias.
teri monachis:qꝛ paruas penitē=
tias imponūt.Nā ipsi viuētes de
elemosynis q̇tidianis non audent
magnas pnias īponere/nec vitia
cū effectu reꝑhendere:qꝛ timerēt
ꝙ forte nihil dareᷓ eis/⁊ fauores
laicorū ꝑderēt. ¶ Itē plura req̇=
rūtur ad hoc vt frater habeat le=
gitimitatē executionis audiendi
cōfessiones:vt dixi supra in scđa
cōclusione:q̄ nō req̇rūtur ad hoc
vt curatꝰ possit audire. igiᷓ secu=
rius.Itē ꝙ securiꝰ eligaᷓ curatꝰ
ꝓbaᷓ:qꝛ ꝑ cōfessionē sibi factam
vitare pōt plura incōmoda de ꝑ
accidēs qn̄qꝫ cōfessis eueniētia.
Nā si cōfiteᷓ fratri auferᷓ securi
tas in ꝑte.non dico in toto:qꝛ con
fessio talis etiā est secura:vt dixi
supra in ꝓpositione conclusionis
septime:sed facta curato ceteris
paribꝰ est securior:vt patet ex di
ctis.Itē ex hoc sepiꝰ incurriᷓ cō=
temptū et indeuotionē ꝯ curatū.

Itē tollit in pte erubescētia: q̄ est maxima ps pnie. Certū enim est q̄ ampli⁹ erubescit pandere pctā illi quē cernit q̄tidie pn̄tē: q̄ vni extraneo quē fortassis nō videbit nisi semel in āno. Itē ex hoc sequitur q̄nq̄ oblationū et decimarū detentio/ vel diminutio. q2 non prochialib⁹ eccl'ijs: sed fratrib⁹ ipsis offerunt. Scdō dixi: q̄ vtilius eligit curat⁹. q2 non videt ambiguū q̄ quisq̄ obseruādo siue seq̄ndo p̄ceptū/ vtili⁹ sibi agit: q̄ precepto neglecto/ sequēdo siue obseruādo licētiā et cōcessionē. cū sequendo solū licētiā nullus ob hoc directe mereat: et quisq̄ obseruando p̄ceptū meret. sed sic est de curato et fratre. igitur. Itē prochian⁹ cōfitendo curato suo: habet duplicis obediētie meritū. sc3 meritū quo ad legē cōfessionis: et meritū obediētie quoad legē p̄sone. cōfitēdo fratri caret altero illorū meritorū. Item cū nō sit prochianis preceptū/ neq̄ cōsuetū: vt fratrib⁹ confiteant. vnde ɔfiteri suo curato videt sibi vtili⁹. Itē p̄sona curati est prochiano ampli⁹ obligata q̄ fratris p̄sona/ et amore sctō. vt quisq̄ de cursu cōi d3 supponere āpli⁹ vt tenetur ex cura suo prochiano mag; affecta. Vn̄ p̄sumit ex hoc/ q̄ solicitior erit circa vtilē medicinam spūalē sibi adhibēdā: q̄ frat cū sit sibi extrane⁹. igit ex illo capite vtili⁹ eligit. Itē q2 curat⁹ est ad hoc securior: igit vtilior. Ite3 facili⁹ ad curatū habet access⁹ q̄ ad fratrē/ vbi aliquādo est impossibilis. igitur vtilius. et hec causa specialiter locū h3 in casu infirmitat; de nocte. q̄n nō pōt haberi accessus ad fratrē: tūc oportebit curatum audire parrochianū. etia3 si immineret sibi p̄iculū infectionis. vbi illi confessio multum esset expediēs: vt suā vitā priorē agnosceret. igitur vtili⁹. Itē q̄sq̄ regulariter amplius erubescit cōfitendo curato/ q̄ fratri. vt supra. igit vtili⁹. Dixi tertio q̄ iustius. q2 curato mag; incūbit rōnē facere de suo prochiano corā districto iudice. q̄ fratri p̄uilegiato. Itē curatus siue pleban⁹ proprie et stricte dicitur p̄prius sacerdos sui prochiani. s3 frater priuilegiat⁹ nō. q2 null⁹ de pp'lo obligatur sibi cōfiteri: nec ipe tenet audire. vt. s. dixi. igit. Dixi notāter in cōclusione q̄tū ē de p se et ceteris parib⁹ siue regl'ariter: q2 staret q̄ de per accidēs et ex causa speciali securius/ iusti⁹/ et vtili⁹/ eligetur frater aut alt in cōfessorē q̄ curat⁹. sicut de hoc plures cas⁹ ponit sanctus Tho. in scripto. iiij. dis. xvij. q. xiij. Si curatus ex certa causa redditur prochiano suspect⁹ vel si timeret sibi aut sacerdoti vel alteri imminere periculū ex cōfessione curato facta. vel si suus curat⁹ esset minus idone⁹ ad apponēdū peccato salutare remediū. vel hereticus vel sollicitator ad malum vel lasciu⁹/ vel reuelator cōfessionis timeretur. vel si esset multitudo copiosa prochianorū. ita q̄ curatus nō posset oēs sufficient audire. et bene/ et sigillati expedire In his et sil'ib⁹ casib⁹ iusti⁹ securi⁹ et vtili⁹ p̄eligitur frater ad confessionē faciēdā ipi curato. ¶ Propositio vndecima. Ceteris parib⁹ pro cōfessione prochianorū faciēda ac sepultura habenda eligibilior est parrochialis eccl'ia q̄ fratrum oratorium sine eccl'ia probatur propositio: quia pro conscientia parrochiani confessi/ ac sepultura inibi habēda: loc⁹ securior/ vtilior/ et iustior. Hec tria probari possunt sicut in conclusione vndecima p̄bata sunt. ¶ Duodecima conclusio. Ceter; parib⁹ melius: et salubrius/ facit cōfitens curato suo ɔfitēdo q̄ sine licētia fra

Margin notes: Preceptū seq̄ vtilius est q̄ licentiā. — Curato q̄nq̄ relicto ff mendicās pro cōfessione tuti⁹ eligit.

tri priuilegiato. Hec conclusio ꝓbaṫ rōnib⁹ et motiuis ꝑ vndecia ꝯclusiōe adductis. ⁊ ꝓbaṫ ex alio sic. bonū additū bono fit meli⁹ cōfiteri ꝟo est quoddā bonū. ꝫ vnū cū alio fit melius. sed curato cōfitendo cōfitetur obediēdo ꝑcepto eccl̄ie. in. c. oīs vtriusqꝫ. alteri cōfitendo sine licentia ꝯfiteṫ nō cuꝫ obediētia tali q꞉ nunqꝫ ꝑcepit ecclesia vl̄ papa ꝙ aliq̇s ꝯfiteaṫ fratri: sed bn̄ precipit ꝙ ꝯfiteaṫ proprio sacerdoti vel aliȷ̇ de sua licentia. Itē cura subditi ꝯmittiṫ imediate curato: nō aūt fratri sꝫ licentia solū cōcediṫ. Diciṫ eīn curato Ezech. xxxiij. c. Sāguinē aūt ei⁹ de manu tua requiraꝫ. de offi. or. irrefragabili. de symo. licet hely. a quo hꝫ necessario recipe alia sacramēta ⁊ ipꝫ xp̄o rep̄sētare ī die iudiciȷ̇ ꝓ ipso rationē redditur⁹. Itē ꝭm Dyo. Infima reduci dn̄t ad sup̄ma ꝑ media. sꝫ curatus est medi⁹ inter deū et suū ppl̄m. igiṫ sui subditi regl̄ariter magis reducunṫ in deū ꝑ suū curatū qꝫ ꝑ aliū sacerdotē. igiṫ. Itē curat⁹ habet auc̄tē ordinariā. frater ꝟo delegatā. sꝫ ꝭm iura fauorabilior est auctoritas ordinaria qꝫ delegata q꞉ min⁹ ꝑiudicialis. ꝙ salubri⁹ faciat ꝓbaṫ. q꞉ certū est ꝙ regl̄ariter hominis ꝯfiteri volētis maior salus est reddere debitū obediētie et reuerentie suo prelato: qui sibi datus est a christo et qui medius est inter ipsum et deum: et qui eū reduci debet et oportet in deum a quo etiam alia sacramenta recepturus et pro ipso deo redditur⁹ est rationē. et sic cōfiteri qꝫ obmissis omnibus istis soluꝫ confiteri. igitur melius ⁊ salubrus facit cōfitendo suo curato qꝫ fratri. Dixi notanter in conclusiione ceteris paribus et regulariter. non enim negandū est quin in casibus qn̄qꝫ apud ꝑuilegiatos ratio potior inueniatur. vt supra dictū est in vndecima ꝯclusione.

Sāguis subditorum de manib⁹ ꝑlatorū reqreṫ.

¶ Propositio duodecima. Bene facit ⁊ cōsulte agit frater ꝑuilegiat⁹ inducendo cōfitentē ꝙ ꝯfiteatur ꝓprio sacerdoti aut ab eo licētiā recipiat. Illa ꝓpositio qꝫtū ad hoc ꝙ subdit⁹ inducatur ad ꝯfitendū proprio sacerdoti est sancti Tho. in scripto. iiij. disti. xvij. q. xiij. in fi. solutiōis vltime rōis. vbi dicit. Bonū est ꝙ iste qui auctoritate ep̄i ꝯfessionē audit inducat cōfitētē ꝙ cōfiteatur ꝓp̄o sacerdoti. qꝺ si noluerit nihilominus eum absoluere debet. et ibi loquitur de priuilegiatis. vt patꝫ inspicienti. Sed qꝫtū ad hoc vt saltem inducatur subditus ad recipiēdum licentiam est ꝯsilium dn̄i Bonauent. in. iiij. qui dicit. Consulo tamen ꝙ subditi in quadragesima semꝑ mittātur ꝓ licētia ad ꝓpriū sacerdotē nisi sit sollicitator ad pctm̄. vel cōfessionis reuelator: vel aliȷ̇s causis priuat⁹ officio absoluēdi. qui casus inueniūtur in iure exp̄ssi in q̇bus casib⁹ pōt q̇s recurrere ad alium etiā nō priuilegiatū. etiā sufficit in his casib⁹ petere licentiā licet nō obtineat ꝭm Bern̄. in glo. d. c. oīs. ar. de regula. licet. Et ꝓbatur ꝓpositio rōne: q꞉ frater ꝑuilegiat⁹ ꝯfitentē sic inducendo facit id. qꝺ ceteris parib⁹ est securius/ vtili⁹/ iusti⁹/ meli⁹/ et salubri⁹: vt patet ex dictis. igiṫ bn̄ facit ⁊ cōsulte agit.

Curatorū q̄dā culpe faciūt: ne ad eos subditi remittantur.

¶ Tredecima ꝯclusio. Cōfessores tā curati qꝫ ꝑuilegiati diligēter inuigilent agnoscere casus reseruatos ip̄is ꝑlatis ne seducātur/ aut seducāt trāsgrediēdo limites sue potestatis. Hec cōclusio ꝓbaṫ: q꞉ curati/ aut priuilegiati absoluēdo aliquos de facto quos de iure absoluere nō possēt grauiter peccarent seipsos et sic absolutos seducēdo. ⁊ religiosi ex hoc excōicationē late sentētie so-

li pape reseruatā incurrerent. vt in cle. religiosi. de priuile. ¶ Conclusio vltima: tā curati ꝙ̄ priuilegiati studeant sibiinuicem onera supportare sine cōtentione ꝛ emulatione de reb⁹ p̄dicatis vel alijs ne si inuicē more cornicū se mordeāt cōsumantur. ne pterea feda surgat opinio eccl'iasticorū apud laicos: et vitupereť ministerium verbi dei. Hec ppositio est cācellarij parisieñ. lbco vbi supra. Ad qd etiā hortať papa et mandat in dicta cle. dudū. post princi. et. ꝟ. fi. in. §. ceterū. quē tex. videas. Ex oībus nūc dictis/ꝛ p̄sertim ex cōclusione prima habeť correlariū respōsum ꝙ questio vt pponiť est vera. Restat ergo rn̄dendū ad argumēta ante oppositū adducta. Ad primū dicendū est. glo. Ber. magna. in. d. c. oīs. quo ad illū pūctum ꝙ nō sufficiat priuilegiū sine licētia curati est falsa/ꝛ p summos pōtifices cassata et irritata. vt patet. s̄. in pbatione cōclusionis prime/nec est tenenda cū ipso iure sit nulla: vt patet in interpretatione pri⁹ allegata. in fi. vbi dť decernētes irritū ꝛ inane ꝛc̄. Ad primā decretalē quā Berñ. allegat in cōtrariū. de vsu pal. ex tua rū. Dicēdū est ꝙ nō est sil'e de vsu palij et auctoritate ꝯfessionis: qꝛ nemo potest vti pallio in aliena p uincia. etiā illo archiepō cōsentiente sine licētia pape: qꝛ talis consuetudo dť potius corruptela. vt ibi diciť: sed religiosi possunt sine pape licentia de solo consensu archiepōrum audire cōfessiones et predicare: vt supra patuit. ꝛ ideo qui habet licentiā pape nō teneť requirere cōsensum inferiorū prelatorū a papa: et qui epōrū nō tenetur requirere licentiā inferiorꝫ prelatorꝫ. Et ideo no. Inno. in. d. c. ex tuarū. ꝙ si qs habet priuilegiū ꝙ vti possit pallio extra suam prouinciā ꝙ potest hoc facere sine licētia alteri⁹. sed in. d. c. papa artauit p̄uilegiū ad petēdā licentiā. In p̄uilegio aūt dictorū fratrū ꝯriū dicit ꝙ nō tenētur reqrere ꝯsensū inferiorꝫ. Ad decre. pastoralis. de p̄uile. vbi dť ꝙ monachi q̄ habebāt p̄uilegiū vt prochias suas decedentib⁹ earū psonis in vsus suos ꝯuerterēt/non poterāt hoc facere epō incōsulto. patꝫ solutio p tex. qꝛ hoc nō habebant ex priuilegio vt se ppria aucte in possessionē illarū rex mitterēt qd si habuissent/potuissent: vt ibi dr. Et qꝛ isti habēt hoc p̄uilegiū ido possūt: et pterea alia rō fuit q̄re nō poterāt: vt ibidē dť in glo. Qꝛ nēo sua aucte rē suā accipe debꝫ. xvj. q. vj. placuit. ff. de acq. pos. si ex stipulatione. secus est hic. Ad legē illā. si dom⁹ tua. ff. de serui. vr. p̄di. vbi dr. si dom⁹ tua domui alteri⁹ sit in duabus seruitutib⁹ obligata/scꝫ ꝙ non alti⁹ edificeť. et ꝙ stillicidia sup tectū isti⁹ de illa nō cadāt. si remittiť prima adhuc remanet scda. Dicendū est ꝙ hoc verū est vbi s̄uitutes nō sunt ꝯnexe vt sūt ille. sicut accipiť ibidē in glosa: qꝛ lꝫ dom⁹ alti⁹ edificeť nō sequiť necessario ꝙ stillicidia ppter hoc sup tectū alterius cadāt: qꝛ p cānales possunt deduci: sed vbi s̄uitutes oino nō sūt cōnexe vna sublata tolliť altera: vt si ꝯcedis mihi q̄tidie ire per agrū tuū cōcedis mihi facere semitā: sic est in pposito quia ad habere executionē audiendi cōfessiones sequitur necessario habere materiam executionis q̄ est subditus cū al'as esset friuola executio. et ideo si dať executio p̄uilegiato/dať ꝛ vtiqꝫ confitenti sibi auctas vt in eū possit fieri executio cum audire ꝛ audiri sint inseparabiliter cōnexa vt prius patuit. et cōnexorū idē sit iudiciū. vt. j. q. iiij.

Curati ꝛ nō pri uilegiati semuicem debent cōpati.

Rē suā nemini propria aucte licet accipere.

si quis obiecerit.cū suis ꝯcor.Ad illud qḋ allegat Ber. de preiudicio qḋ adductū fuit ꝓ secūdo argumēto dicendū ꝙ hoc verum est de p̄iudicio multū enormi. vt no. in ca. cū olim. de consue.et in ca. aplice.de dona. qꝛ aliter oīe priuilegiū daꝛ in preiudiciuꝫ. Neqꝫ eñ p̄uilegia aliqb⁹ ꝯceduntꝛ:si p̄ter gñalē legē nulli aliqḋ speciale indulgeꝛ. Priuilegia naqꝫ dicunꝛ quasi priuata legia. eo ꝙ priuatā legē generāt. ¶ Qꝛ aūt papa det priuilegia etiā in satis magno p̄iudicio:probaꝛ. papa dedit et hodie dat religiosis priuilegia de non dandis decimis de terris quas ipsi excolunt.vt in.c.ex par te.et duob⁹.c. ꝓxime se. de deci. et tamē notū est ꝙ hoc est i p̄iudiciū ꝓchialiū ecclīaꝝ. qꝛ talib⁹ auferunꝛ fruct⁹ decimaruꝫ/ qui pro notabili pecunia vēdi possēt. ⁊ tñ ꝓpter vni⁹ ecclīe subleuationem facit papa tñ preiudiciū alteri.sic ē i ꝓposito. Immo pōt dici vt.ſ. in ꝓpositione cōclusionis tertie dixi.ꝙ illud priuilegiū non daꝛ in p̄iudiciū curatoꝝ:sed in fauorē pplī: et in vtilitatē ecclīe.⁊ ꝓbono clericoꝝ curatoꝝ.vt eo melius possint regere populū:cū curati clerici pplo nō possīt sufficē. ¶ Ad tertiū vbi allegabaꝛ.c. nullus. de proc. Dicēdū: ꝙ tales p̄uilegiati nō audiūt alienū ꝓchianum.sed illi⁹ qui dedit priuilegiū ip̄is.igiꝛ. ¶ Ad q̄rtū de vultu pecoris. R̄ñdeo. ꝙ ipse absoluitur ab illo mādato dū alius vicē suā supplet. Et hoc qñ prelat⁹ supior audit. vel habens licentiā ab ip̄o audit. et ideo ip̄e nō teneꝛ audire nec alius cōfiteri. Vel dic ꝙ vultus pecoris est duplex. Vn⁹ exterior: qui consistit in conuersatione manifesta. hunc tenetur prelatus cognoscere. et si errat: debet corrigere.qꝛ ecclesia iudicat tantum de manifestis. Secretoꝝ autem cognitor est deus.in.c.erubescant.xxxij.dist. Alius est vultus interior.s.ꝯsciētia.hanc nō potest nec teneꝛ agnoscere pl⁹ q̄ subdit⁹ ei dicit: qꝛ dicit papa: Et si locuꝫ dei teneam⁹ i terris: diuinare nō possum⁹.in.c.vt nostruꝫ.vt eccle. bene. sine ⁊c̄. Et ideo ad hanc cognitionē sufficit ꝙ credat subdito dicēti se alteri absoluere valenti confessuꝫ fuisse. Et sic patet ꝙ talis cognitio pecoris ꝑ priuilgium alicui indultū de confessione audienda nō impeditur. Hec sanct⁹ Tho.i scripto q̄rti di. xvij.q.xiij. ¶ Ad quītū dicendum est sicut ad tertiū. ꝙ fratres non recipiūt ad penitentiam alienū parrochianum:sed eius qui eis p̄uilegiū dedit. ¶ Ad sextū respōdit Cardi. i c. oīs. ꝙ in. ꝟ. si quis autem.ad ꝟbum postulet et obtineat subaudiēdū est:nisi sit priuilegiat⁹ a sede aplīca vel a iure.qꝛ tunc ius ⁊ priuilegiū tales licentiat:vt in.c. fi.e.ti. ⁊ glo.in d.cle.dudū. super ꝟbo libere. Et sic ꝑ p̄uilegiū derogatum est dicte constitutioni oīs. Vel dic ꝙ frēs p̄uilegiati etiā sūt ꝓprij sacerdotes. Vñ ƀm Bonauen. ꝓpri⁹ sacerdos diciꝛ tribus modis: scꝫ ꝓprie/ ꝯmuniter/ ⁊ cōmunissime. vide hoc supra.c. iiij. ¶ Et ad septimū respōdet sctūs Tho.vbi supra. ꝙ incōueniēs eēt si duo equaliter sup eādē plebem cōstituerenꝛ. sed ꝙ duo q̄ꝝ vnus alio p̄ncipalior est super eādē plebem constituanꝛ non est incōueniēs. Et ƀm hoc sup eandē plebē immediate sunt ⁊ sacerdos parrochialis ⁊ episcopus ⁊ papa ⁊ quilibet potest ea que sūt iurisdictionis ad ip̄m pertinētia alteri committere. Sed si superior cōmittat qui ⁊ pricipalior est dupliciter potest cōmittere.aut ita ꝙ eum vice sua constituat: sicut papa ⁊ ep̄us

Priuilegia ꝑ papam conferri possūt etiā cuꝫ aliorum preiudicio.

Vultus pecoris siue populi subditi est duplex.

Plebs eadem an possit hr̄e plures p̄latos.

suos penitẽtiarios cõstituunt: et tũc talis est pꝛĩcipalioꝛ/ꝗ̃ inferioꝛ plat⁹: sicut penitẽtiari⁹ pape/ꝗ̃ ep̃us: et penitẽtiari⁹ ep̃i ꝗ̃ sacerdos parrochialis. et magis teneť ei cõfitens obedire. Alio modo vt eũ coadiutoꝛẽ illi⁹ sacerdotis cõstituat. Et q꞉ coadiutoꝛ oꝛdinatur ad eũ cui adiutoꝛ datur. ideo coadiutoꝛ est minus pꝛĩcipalis: et ideo penitẽs nõ tantum obedire teneť ei quãtũ ꝓpꝛio sacerdoti. Et sic nota ꝙ ꝯfitens nõ tantũ obedire teneť fratri quãtũ suo curato. ¶ Ad octauũ dicẽdũ est ꝭm sanctũ Thomã vbi supꝛa. ꝙ nullus teneť cõfiteri peccata q̃ nõ habet: et ideo si aliquis penitẽtiario ep̃i/vel alteri ab ep̃o cõmissionẽ habenti confessus fuerit cũ sint sibi dimissa peccata/⁊ quo ad deũ/et quo ad ecclesiã non teneť ea cõfiteri ꝓpꝛio sacerdoti quantũcũq꜃ petat: sed ꝓpter statutum ecclesie de cõfessione facienda semel in anno eodẽ modo se debet habere sicut ille qui solum habet venialia. Talis enĩ debet solũ venialia ꝯfiteri vt quidã dicũt. Vel saltem pꝛofiteri se a pctõ moꝛtali immunẽ. et ita ꝓcedere potest ex trauagãs. ad vberes. martini q̃rti allegata. Ad opinionẽ cõtrariam Hosti. Joan. mona. Henricus de gan. Joan. de poliat. et suoꝝ sequaciũ dicendũ est ꝙ illa repꝛobata et cassata est per Joan. xxij. in sua extrauaganti. vas electionis. vt dictum fuit supꝛa circa septimã cõclusionẽ. Dicendũ tamẽ est ꝭm sanctum Tho. vbi supꝛa ꝙ sic talis iterũ cõfiteri teneť etiã eadem peccata/qd̓ tamen est falsum. nam frustra pꝛimo cõfessus fuisset: quia quãto plurib⁹ sacerdotib⁹ cõfitetur quis: tanto plus de pena ei remittetur. tũ ex erubescentia confessionis que in penam satisfactoriã cõputatur. tũ ex vi clauium. Unde totiens posset aliquis cõfiteri ꝙ ab oĩ pena liberaretur. nec iteratio talis facit iniuriã sacramẽto: sed sola illa iteratio sacramẽti in quo sanctificatũ adhibetur per caracteris impꝛessionẽ/ vel per materie consecrationẽ: quoꝝ tamen neutrum est in sacramẽto penitentie vbi nec sãctificatur materia/nec caracter impꝛimitur. Hec sanct⁹ Thomas. Et licet ꝭm Bonauẽ. ⁊ Scotũ. in pꝛima absolutione tãtũ remittatuť de pena quãtũ remitti potest. et secunda absolutio nullã partẽ pene virtute clauium remittat/adhuc tamen valet iterata cõfessio. tum ꝓpter maioꝛẽ certitudinẽ/ tũ ꝓpter intercessionem confessoꝛis/tũ ꝓpter meritum ⁊ humiliationẽ. ¶ Ad nonũ respõdeo sicut iam dictũ est nõ tenetur ꝯfiteri peccata q̃ nõ habet. qui autẽ est rite absolut⁹ a fratre priuilegiato iã nõ habet ista peccata/quare nõ tenetur ea ꝯfiteri. Nec sanct⁹ Tho. hoc tenet: immo expꝛesse tenet cõtrariũ: vt patuit in solutione ꝑcedentis rationis. Sed bene tenet illud qd̓ Richar. de quo dixi supꝛa ꝯclusione septima/sc꜍ ꝙ si p̃sbyter parrochialis exigat tũc pctã si que habet q̃ nõ sit cõfessus fratri tenetur ei cõfiteri ꝓpter statutũ eccľie/vel saltẽ se pñtare corã eo ⁊ dicere se cõfessum fuisse/⁊ ipse debet ei credere/⁊ ei dare eucharistiã. nisi curat⁹ ꝓbabilia signa haberet ꝙ ille verꝝ nõ diceret tũc nõ teneť ei eucharistiã dare nisi fidẽ ei sufficiẽter faceret ꝙ alicui potẽti absoluere eũ/ꝯfessus esset. Et cõfessus fratri a debito semel cõfitẽdi suo curato in anno ꝑ priuilegiũ exemptus est. ¶ Unde nota ꝙ a dicta ꝯstitutione. oĩs vtriusq꜃. quidã excipiũtur directe: vt ep̃i et supenioꝛes p̃lati/⁊ inferioꝛes exempti

Cõfiteri null⁹ tenetur pctã q̃ non h꜍.

Cõfessio iterata quõ valet.

qui nō tenētur confiteri ꝓprio sacerdoti intelligēdo per talē curatum ꝓprium sꝫ possunt sibi eligere cōfessores qui adhuc sunt eorū ꝓprij sacerdotes: vt i. c. si. de pe. et remi. Indirecte vt qui talibus priuilegiatis cōfitentur: ita ꝙ anno illo eximuntur a confessione ꝓprij sacerdotis: nisi ꝓprius sacerdos sit homo discretus et hoc exigat tunc ei cōfiteatur quicquid fecit post ꝯfessionē fratri factā nō alia nisi velit et si vult eū vlterius cogere/non tenetur ei obedire, vt. s. dixi. ¶ Ad decimū dicendū est, cum nō habeat imperiū par in parē aut minor in maiorē, de ele. innotuit. ꝓhibere nō potest, nec i hoc subditi obedire tenentur nisi ex causa rōnabili hoc faceret. vt dixi in ꝓpositione pria. Hec Pe. Sed de exēptione iam dictū est. ¶ Ad vndecimū respondet Richar. ꝙ cū episcopus cōcedit alicui ptātē audiēdi ꝯfessiones nō aufertur iferiori curato sua iurisdictio qītū ad executionē sui officij qđ sibi icūbit ex sua iurisdictiōe q̄ ꝓncipalius est epi qꝫ illius. sicut in angelica hierarchia dona ordinū inferiorū excellētius sunt in superioribus. Preterea ista officia in ecclia militāte fuerūt distincta etiam latenter pregnante religionibus vtilibus ad huiusmodi officia exequenda. Unde postqꝫ ꝓdierunt in lucem conueniens fuit vt illorum officiorū aliquo modo scilicet ex cōmissione essent participes sicut posthumus partem accipit bonorum que ante suam natiuitatem alijs filijs erant diuisa. ff. de posthu. l. j. Hec Richardus. ¶ Ad duodecimum dicendū est ꝙ hoc est verum regulariter ⁊ de iure cōmuni. sed ex priuilegio speciali et concessione superioris bene potest. ita etiam est in proposito. Uel potest responderi sicut supra responsum est ad tertiū et quartū. ¶ Ad tredecimū dicendū est ꝙ parrochiani si habēt rationem potiorē eligēdi in cōfessorē priuilegiatū qꝫ suū curatum/et eligāt fratrem dictas sex qualitates. in cle. dudū. statutas habētem: nullū eis ex hoc de per se affertur damnum siue incōmodum: licet ex abusu licētie tam eis qꝫ fratribus cōcessa ipis dicta incōmoda ⁊ incōueniētia de per accidens euenire possent. ¶ Ad quartūdecimū de dissolutione vniuersitatū dicēdū est ꝙ vniuersitates ex hoc nō dissoluuntur ꝙ studētes ad ingressum religionū per fratres inducūtur moti zelo aiarū dño lucrandarū. Et si dolo tamen bono hoc facerent: quia hic dolus bonus est: q̇ quē meliorē facit cū liceat quem ad votū religionis inducere: si de eius vita meliori verisimiliter in monasterio ꝓsumitur. Exēplo sancti Andree qui cū vocatus a xp̄o esset adduxit etiā et Petrū. nec per hoc ꝙ aliqui sic inducti ingrediuntur eorū ordines vniuersitates dissoluūtur: sed magis spiritualiter crescūt cū per hoc maior salus ipsorū/ac honor deo ꝓcuretur. et etiā magis spiritualiter edificetur propter quē finē studia generalia instituūtur. Est tamen bene verū ꝙ sicut argumentū deducit nō licet quē precipue iuuenē ante annos discretionis circūuenire/et fraudibus/ac mēdacijs/⁊ fictis ꝓmissis/et munusculis ad profitendum/aut ingrediendum allicere: quoniam hoc est cōtra decretum Apostoli affirmare. Dicit enim et non sicut blasphemamur. et sicut aiūt. Nos quidē faciamus mala vt veniāt bona: quorū dānatio iusta est. Nō enim sunt faciēda mala vt inde eueniāt bona. ad Rom. iij. c. in. c. nosce. xxx. q. j. Hoc est etiā contra doctrinā beati Augustini. in libro cōtra mendaciū. vbi

Par in parē/et minor in maiorem nō habet imperiū.

Dolus bonus est aliquē ad religionis votū inducere

Mēdaciū fieri non dꝫ etiā ꝑ hominis aīa ⁊ vita saluāda.

expresse declarat ꝙ non est faciēdum mēdacium ꝓ aliquo malo vitando/ nec ꝓ cōmodo procurādo. etiā nec ꝓ hominis anima/ ꝯ vita saluanda. Ex quo satis probatur esse peccatū mortale si ꝗ fratres pueros et iuuenes fraudib⁹/ et fictis premissis ait emancipatione et annos discretionis inuitis parentibus detulerent et furarentur nec post modū eorū ordinē exire permitterent. immo nō solū peccare mortaliter viderētur ꝓpter furtū: sed etiā ꝓpter circūuentione et fraudē/ et ꝓpter mendaciū/ similiter ꝓpter trāsgressionē mādati ecclesie. ¶ Precipit enī fratrib⁹ predicatorib⁹ et minoribus. in .c. non solū. de regula. sub pena excōicationis. ⁊ in virtute sancte obediētie ne aliquē nisi maiorem quattuordecim annorū ad ꝓfessionem sui ordinis recipiant: et ne ante annū ꝓbationis elapsum similiter ꝓfessionē ab aliquo recipiant. qd̄ si fecerint recept⁹ nō est alligatus eorū ordini et ipsi a receptione ꝓfessionis aliorū ipso facto sunt suspēsi. et puniendi pena que pro grauiorib⁹ culpis eis cōsueuit infligi. Ratio penit. in. d. c. quia licet zelū animarū habentes eas lucrari dn̄o sollicite cupiant aliquos ad eorū ordines inducēdo. ac alliciando. tamen decet et expedit vt cōsciētie puritati non desit iudiciū rationis: ne si alicui spiritualis ꝓfectus queratur ipsis salutis dispendiū subsequatur. Igitur nō debet fieri talis allectio ⁊ inductio ꝑ fraudes/ circūuentiones/ ⁊ mendacia: ne si alios ad salutē quererent/ seipsos perderent. ¶ Ad quintūdecimū dicendū ꝙ ex hoc nō leditur ius curatorū si fratres nō abutuntur suo priuilegio: sed in finē propter quē eis cōcessum est: q2 nō leduntur in iure spirituali cū nō teneantur de ipsis reddere rationē deo in his que subditi eorū talib⁹ priuilegiatis ꝯfitētur: nec in iure tēporali: quia ꝓpter hoc decime eorū/ nec oblationes debite/ nec funeralia et obuētiones/ et alia huiusmodi iura curatis detrahunt. ꝙ si fratres priuilegio eoꝝ abutēdo aliquod horū fecerint: vtputa decimas/ aut oblationes ⁊c. curatis detrahendo: fatendū est ꝙ incurrāt penas in iurib⁹ adductis cōtentas. Et si nullū horū per fratres fiat: adhuc tn̄ quidā curati

Curati boni gaudēt: adiutoriū sibi ꝑ religiosos dari.

estimāt eis fieri preiudicium. nō vtiqꝫ boni ꝗ gaudent sibi dari adiutoriū: sed illi qui ꝗ sua sūt ꝗrūt: non que iesu xp̄i. et qui magis volunt pascere gregē ꝙ͂ pascere gregem. Et ideo tales tāte cecitatis cupiditate tenētur vt sua sibi auferri estimēt: cū hm̄oi priuilegiati auctoritatē sui iuris ꝓsequantur: et quasi dānū effusi vnguenti sibi recōpensare ꝗrūt. vt dr̄ in. §. ij xiij. q. j. immo suis stipēdijs nō cōtenti totū sibi auferri estimantes qd̄ talibus religiosis extraordinarie fideles in quotidiana elemosyna largiūtur. Et ideo cū conātur vsurpare qd̄ suū non est iusta animaduersione illud cogunt freqn̄ter amittere qd̄ eis aliquo modo videbat competere in decimis ⁊ oblationibus/ ⁊ hm̄oi. xt. xiij. q. j. his ita. ¶ Ad decimūsextū dicēdū est ꝙ nō est silr̄ de subditis respectu curati: et de religiosis respectu suorū superiorū: q2 maiori vinculo ⁊ obediētia suis priorib⁹ et gardianis sūt astricti. et vt euitet euagatio religiosoꝝ papa hoc priuilegiū nō cōcedit: fatendū tn̄ est ꝙ si hm̄oi priuilegiū curatis cōcederet tūc etiam sine licentia suorum priorum et gardianorum fratres ipsis confiteri volentes audire possent. ¶ Ad duas vltimas rationes est sciēdum ꝙ qui-

dam aſtruebant ⁊ dogmatizabāt ꝙ fratres petētes priuilegia pro confeſſionibus audiēdis et ſepulturis habendis eſſent in peccato mortali iiurie/ſuperbie/ auaricie et rapine. qui adducebant pro ſe has duas ratiões et plures alias quas adducere non curaui. Et ꝙ romani pontifices talia eiſdeꝫ cōcedentes etiam eſſent in peccato Sed qꝛ hoc reprobatū et dānatū eſt per Alexan. quintum in dicta extrauaganti. regnans. et temerarie illud defendentes aut gloſantes ſunt heretici cenſendi et excōmunicati. vt in. d. extrauagāti. dꝫ Ideo dicenduꝫ eſt ꝙ fratres qui hmōi priuilegia impetrauerūt et hodie impetrāt moti zelo animarum domio lucrandarum nō peccant: nec papa talia cōcedens in fauorem populi et vtilitatem eccleſie et pro bono curatoruꝫ vt eo melius poſſent regere populū cū ipſi non ſufficiant in ſic concedendo non peccant: quia vt dicit cancellarius parrhiſienſ. in tractat. ſuo vbi ſupra. ꝙ ſtatus fratrū priuilegiatorum ad predicandum/⁊ confeſſiones audiendum eſt ſtatꝰ poſt primariam eccleſie inſtitutionem rationabiliter ordinatus ad ſubleuationē eoꝝ q̇ hierarchicos in eccl'ia dei ſtatꝰ habent. preſertim poſt talem et tantam in temporalibus ditationeꝫ que ſecū attulit multā occupationē. igiꝉ fratres tali priuilegio vtentes et romani pōtifices ꝯcedentes nō peccant. ¶ Ad illud de clericoꝝ ſcādalo ⁊ de ſcrupuloſis cordibus dicendum eſt ꝙ duplex eſt ſcandalum. Paſſiuū vt ſi q̄s velit ſcādalizari ꝺ licito: ꝓpter tale ſcādalū papa non obmittit dare ꝓuilegia qꝛ nec xp̄s tale ſcādalū phariſeorū curauit cū dixit Petro. Dimitte eos qꝛ ceci ſūt. xj. q. iij. inꝉ ꝟba. ꝓpter tale ſcādalū maloꝝ non eſt

Statuſ fratruꝫ ꝓuilegiatorum ad ꝑdicanduꝫ ⁊c̄. ad quid eſt ordinatus.

ꝟitas ꝯfeſſiōis vl' ꝑdicationis obmittēda: qꝛ vtiliꝰ ſcādalū naſci ꝑmittiꝉ q̄ꝫ ꝙ ꝟitas relīquaꝉ. ꝺ reg. iuꝛ. q̇ ſcandalizauerit. Actiuū. vt cū aliq̇s iuſtā cāꝫ dat ſcādali. De hoc Matth. xviij. Qui ſcādalizauerit vnū ex puſill' ⁊c̄. Scrupulū illiꝰ ſcādali nō dat papa hmōi priuilegiū concedēdo. nec fratres ſine abuſu vtendo. ¶ Ad argumenta poſt oppoſitū dicenduꝫ eſt ꝙ ꝑma q̄ttuor ꝑ ordinē ꝓbant cōcluſionē primā. vt patet ex dictꝫ. Sꝫ qꝛ alia cōtra ꝟitatē et dn̄os curatos militant/igiꝉ reſtat ea diſſoluere. ¶ Ad quintū in ordie dicēdū eſt ꝙ Grego. loquiꝉ de ill' mōachis qui iuriſditionē habēt. vt pote quibus alicuius parrochie cura eſt cōmiſſa. De quibus etiā aliqui dicebāt ꝙ hoc ip̄o ꝙ monachi erāt nō poterāt abſoluere ⁊ pn̄ias iniūgere qꝺ falſuꝫ eſt. Hec ſanctꝰ Tho. vbi ſupra. An autē dicti fratres ſint monachi ⁊ noie mōachorum veniant: nō eſt diſputatio ad preſens. ¶ Ad ſextū reſpōdet ſanctus Tho. ꝙ in hoc ꝙ oportet proprio ſacerdoti confiteri aut alteri de eiꝰ licētia nō artaꝉ via ſalutis ſed ſufficiens via ſtatuitur. peccaret aūt curatꝰ ſi licentiā cōfitēdi alteri ſine cauſa denegaret: quia multi ſunt adeo infirmi ꝙ potius ſine confeſſione morerentur: q̄ꝫ ꝓprio ſacerdoti ꝯfiterentur. igitur. ¶ Ad ſeptimum reſpondet Hen. de gan. ꝙ aliquis poteſt eſſe delegatus tripliciter. Uno mō ad vniuerſitatem cauſarum. vt eſt legatus pape de latere. et tales ſunt maiores ordinarijs curatis et principaliores: quia vices pape gerūt in prouincia ſibi decreta. vt in. c. j. et. cap̄. volentes. de offic. lega. Secundo ad aliquam cauſaꝫ terminandam quam cum inchoauerint ſunt maiores ordinarijs in illo caſu. vt in dicto ca. paſtoralis.

Curatꝰ peccaret ſi licentiaꝫ confitēdi alteri ſine cauſa denegaret.

de offi.ordin.et in ca.sane.de offi. delega. Tertio dicunt delegati i subsidium ordinariorum. et tales nõ sunt maiores ordinarijs sz minores quales sunt fratres ex priuilegio confessiones audictes.ta les non sunt proprie delegati. delegatus enim tenet suscipere cau sam sibi delegatã. sz dicti fratres ad hmõi officiũ nõ obligãtur. nec etiã subditi eis ɔfiteri obligant sz volẽtes eis cõfiteri possunt audire iurisditione ex priuilegio concesso. ¶ Ad octauũ dicẽdũ est ꝙ hoc verũ est si fiat sine ꝑiudicio curatoꝝ.s. ꝙ subdit⁹ faciat debitũ suũ curato. Si aũt intelligit ꝙ fiat cũ ꝑiudicio cõfessorz ordinarij null⁹ sane mẽtis ɔcedit. ¶ Ad nonũ vide.s.i ɔclusionib⁹:quinta/sexta/et seqntib⁹. Ad decimũ ibidẽ ¶ Ad vndecimũ est dicẽdũ ꝙ curati sũt de institutõe xpi et aploꝝ suoꝝ a ꝑncipio fundatiõis eccl'ie q̃ institutio p ɔclarationes sũmorũ põtificũ et sinodoꝝ/tam gñaliũ q̃ spãliũ magz ac magz innotuit. Jõ dicit glos. Bede ꝙ epi tenẽt statũ duodecim aploꝝ in succedẽdo.et status curatorũ succedit statui septuagintaduoꝝ discipuloꝝ xpi q̃ ad legẽ nouã.et figurat⁹ est in ãtiqua lege p leuitas. Hoc idẽ habetur i.c.in nouo.xxi.di.vbi dr ꝙ in eccl'ia duo sũt ordies ab ipius exordio fundati a xpo. Prim⁹ ẽ maiorũ sacerdotũ scz epoꝝ. Secũd⁹ minorum scilicet sacerdotuz aliorum curatorum. Et sicut episcopi imediate sunt a xpo quia ɔtinuãt ordinem apostolorum quẽ christ⁹ instituit.sicut miores sacerdotes sunt immediate a christo. quia cõtinuant ordinem septuaginta duorum discipulorum. Est igitur status curatoꝝ de essentiali et intrinseca ecclesie hierarchia/ sicut status prelatorum. q̃uis inferior et ꝑ sua prouectiõe variabilior.quaratione curati simplices nõ eque proprie dicuntur sponsi sicut episcopi. liberiusq; permittuntur cedere vel renunciare curis suis vt patet de renũ.et de trãsla.p̃la.q̃si per totũ.status autẽ fratrũ ꝑuilegiatoꝝ est stat⁹ post ꝑmariã institutionẽ ordinat⁹:vt supra dictuz est. Ex quo sequit ꝙ status curatorũ supior est hierarchia eccl'ie ad statũ simpliciũ religiosorũ/sicut diuin⁹ ille dionysius et Hieronym⁹ determinãt:qr est status perfectionis nõ solũ acq̃rẽde:sed etiã exercẽde cũ sibi cõpetat tam obligatio q̃ auctoritas reducẽdi actus ad deum ƀm hierarchicos actus:q̃ purgare/illuminare/ꝑficere noiantur. Hec cancellarius parisieñ. ¶ Ad duodecimũ vide solutionẽ in conciusione duodecima. ¶ Ad tredecimũ dicẽdũ est ꝙ curati multi sunt scientifici/boni/ꝛ discreti/benefaciẽtes/et perficiẽtes officiũ suũ:et p se ad hoc sufficiẽtes tales nõ indigẽt coadiutoribus.vbi vero sunt aliq̃ ignorãtes vel defectuosi eps hoc cognoscere et eos deponere debet: vł illis coadiutores dare.qđ si nõ fecerit/possunt subditi ad dictos fratres/aut alios ꝑ cõfessione recurrere. ¶ Ad quartũdecimũ dicẽdũ est ꝙ ꝑdicatores ꝛ minores ante tẽpora Bonifacij octaui qui fuit cõpilator sexti decretaliũ habuerũt quoddã priuilegiũ qđ incipiebat.ad vberes.in quo dabat eis auctas audiẽdi confessiones: sic tñ ꝙ cõstitutio cõcilij gñalis/ scz ois vtriusq;.in suo robore ƀua ret:ita ꝙ ɔfessi fratrib⁹ tenerẽtur nihilomin⁹ saltẽ semel in anno cõfiteri suis prochialib⁹ pbris. sup quo inter doctores Parisieñ.tpe Hen.de gan. ꝛ dictos fratres lõga cõcertatio fuit. Deinde plura alia rescripta hmõi a curia emanauerũt. Deiñ Bonifaci⁹ octau⁹

Curati sunt de institutione christi.

Ordines duo fuerũt fũdati a christo.

Curatorũ stat⁹ supior ẽ hierarchia ecclesie ad statũ simpliciũ religiosorum.

illā decretalē sup cathedram edi
dit āno dñi. M.ccxcviij. que ho-
die est cle. dudū. de verbo ad ver-
bum inserta. Quā postea Bñdi-
ctus. xj. ꝑ suā extrauagā. iter cun
ctas reuocauit. Deinde Clemens
v. anno dñi. M.cccxiiij. illā inter
cūctas Benedicti. xj. ꝑ cle. dudū.
reuocauit. ⁊ illā sup cathedrā Bo
nifacij. viij. quā ibidē habem⁹ re-
nouauit. Deīde tpe Johānis. xxij

Errores tres iohannis de poliat doctoris ꝑisiens.

quidā theologie doctor parisieñ.
magister Johānes d poliat circa
materiā d. cle. dudū. tres articu
los asserebat. Primus ꝙ confessi⁹
frībus lniam generalē habētibus
tenetur eadē iterū confiteri ꝓprio
sacerdoti. Secundus stante gene
rali concilio oīs vtriusqꝫ nō potest
romanus pōtifex facere ꝙ parro-
chiani non teneantur confiteri se-
mel in anno ꝓprio sacerdoti quē di
xit curatū. imo nec deus quia im-
plicaret contradictionē. Tertius
ꝙ papa nō posset dare licentiā ge
neralem ⁊ potestatē audiēdi con-
fessiones. imo nec deus quin con-
fessus fratri teneatur eadē cōfite
ri ꝓprio sacerdoti. Hos tres articu
los dānauit ⁊ reprobauit idē Jo-
han. xxij. in extrauagāti. vas ele-
ctionis. Qui etiam d. cle. dudum
ad augustinenses ⁊ carmelitas ꝓ
rogauit. Deinde tempore Alexā.
v. qui erat successor Joh. xxij. di-
cti tres articuli dānati iterū pra-
cticabāt. ⁊ alij quoqꝫ cū his astrue
bantur. Primus statutū vas ele-
ctionis est irritū ⁊ inane: quia cū
illud fecit hereticus erat. et ideo
quicquid fecit irritum est. Secū-
dus confessio frībus admissis fa-
cta est dubitabilis ⁊ incerta. qua-
propter homines tenentur dimit
tere incertū ⁊ sic solū cōfiteri suis
sacerdotibus curam animarū ha-
bentibus sub pena peccati mor-
talis. Tertius: ꝙuis fratres ad-
missi habeāt auctoritatē absoluē-
di ⁊ audiendi confessiones. tamen
populus subiectus nō hꝫ ptātem
accedendi ad mēdicātes sine licē
tis ꝓprij sacerdotis. Quart⁹: fres
petētes ꝑuilegia ꝓ ꝯfessiōib⁹ au-
diēdis ⁊ sepultur; hmōi sūt ī pctō
mortali. et romani pōtifices talia
ꝯcedētes eisdē sūt in pctō ⁊ excōi
cati. nec sūt aut fuerunt pastores
sꝫ fures latrōes ⁊ lupi. Quīt⁹: sa-
cerdos curat⁹ dās lniam mēdicā
tib⁹ audiēdi ꝯfessiōes mag; dispē
sat cū statuto oīs vtriusqꝫ ⁊c. ꝙ pa-
pa dās mēdicātib⁹ iuxta formā
decretal' dudū. Hos quoqꝫ articu-
los cū trib⁹ ꝑcedētib⁹ dānauit idē
Alexā. v. in extrauagā. regnās in
excelsis triumphās eccl'ia ⁊c. Dā
nat etiā tales q̇ eos ꝑdicāt aut te
merarie defēdūt aut glosāt tanꝙ
hereticos cēset ⁊ ipso facto excōi-
cat absolutionē sibi reſuās. Dein
de āno. M.ccccxv. ꝯcilio Cōstan-
tieñ. ꝑ vniuersitatē ꝑisieñ. petitū
fuit ꝓ reuocatiōe dicte extraua-
gā. Regnās ⁊c. cū videat itolera-
bilis ex mō. xj. articulorꝫ ibi cōdē
natorꝫ. ex fulminatiōe penarꝫ gra-
uissimarū ⁊ horrendarū. Item ꝙ
nec glosari debeat cum multa sint
ibi dubia. Illud aūt petitum non
erat ꝓ tūc obtentū. Idē attēpta-
bat postea i ꝯcilio Basilieñ. nō tñ
obtētū. ecce bellū iueteratū. Fuit
īsup aliud bellū sup mēdicitate ⁊
spōtanea pauptate. ¶ Ad quītum
decimū rñdet. s. Tho. ꝙ sacramen
tum eucharistie nō reqrit iperiū i aliquē
hoiem. secus aūt est in sacramēto
pnīe. iō ratio nō cōcludit. ⁊ tñ ni-
hilomin⁹ eucharistiā ab alio acci

Eucharistie sacramentum ab alio ꝙ a ꝓprio sacerdote non licꝫ accipere,

pere ꝙ a ꝓprio sacerdote nō licꝫ.
vt dixi supra in quīta conclusiōe.
licet verū sit sacramentū quod ab
alio accipitur. ¶ Ad sedecimū re
spōdet sctūs Tho. ꝙ electio discre
ti sacerdot; nō est nobis ꝯmissa vt
nr̄o arbitrio faciēda. sꝫ de lnia su-
perior; si forte ꝓprius sacerdos esset

min⁹ idone⁹ ad opponendū pecca to salutare remediū. ¶ Ad decimūseptimū dicendū: ꝙ qꝛ prelatꝫ incūbit sacramēta dispēsare que non nisi mundi tractare debent. nō ꝯcessū est eis a iure. i. ca. fi. de pe. et re. ꝙ possunt sibi eligere propos cōfessores q̄ ꝗ̄tū ad hoc sunt eis supiores. Sicut vnus medic⁹ ab alio curatꝛ nō inꝗ̄tuꝫ est medicus sed inꝗ̄tū est infirm⁹. ¶ Ad decimūoctauū dicendū est ḃm sanctū Tho. ꝙ in illis casibus in quib⁹ ꝓbabiliter timet cōfitens periculū sibi vł sacerdoti ex ꝯfessione ei facta dꝫ recurrere ad supiorē vł ab eodē petere lniam alteri ꝯfitendi ꝙ si lniam habere nō possit idē est iudiciū q̄d de illo q̄ nō habꝫ copiam sacerdotꝭ nec in hoc trāsgredi tur aliq̄s p̄ceptū eccl̄ie: qꝛ p̄cepta iurꝭ positiui nō se extēdūt vltra intentionē p̄cipientis q̄ est finis p̄cepti. hic aūt est charitas ḃꝫ Apl̄m. nec in hoc fit aliq̄ iniuria ꝓprio sacerdoti: qꝛ p̄uilegiū meretꝛ amittere qui est ꝯcessa sibi abutitꝛ ptāte vt in. c. tuaꝝ. de p̄ui. in. c. licet. de reglari. xj. q. iij. p̄uilegiū. cū ꝯcor. ¶ Ad decimūnonū dicēdū ꝙ speciale derogat ḡnali: et alie regłe iurꝭ nō sunt vniuersaliter ṽe. ſꝫ in casib⁹ tenēt et in casib⁹ nō. qui casus aliq̄n exp̄munꝛ in iure: aliquādo nō. ¶ Ad penultimū dicendū est ꝙ veꝝ est sed subtrahere ꝓprio sacerdoti actū confessiones audiendi q̄n nō est op⁹ auditiōe extra nei ceteris paribus nō est equuꝫ. Hec Hen. de gan. ¶ Ad vltimuꝫ dicendū est ꝙ curati ꝓ eo nō debent se opponē eis si singula circa hoc statuta seruauerint ꝙ si nō bene possunt se eis opponere ad manū tenendū statuta ecclesie. et precipue pro exquirenda veritate si sine scandalo fieri potest. al̄s nō. vt dictum fuit in vltima cōclusione nec ꝓpꝛ hoc curatis male euenit saltē in futuro seculo. licet bene aliquando in hoc seculo contingat. quod tamē ad vitā eternā eis non nocet: quia melius est ꝓ veritate pati suppliciū: q̄ꝫ ꝓ adulatione consequi beneficiū. xj. q. iij. nemo pitoꝝ. Et tātū d̄ isto. ¶ Quinto quero: nūquid si ep̄s alicui dat licentiā alteri confitendi ex iusta causa nihilomin⁹ necessaria sit licentia ꝓprij sacerdotis. Pone ꝙ non vult rogare propriū sacerdotem ⁊ tamen si rogaret iste forte licentiam nō negaret. Quidam dixerunt ꝙ necessaria sit. Alij cōtra ⁊ hoc verum est vt patet ex dictis quia etiam ep̄s est proprius sacerdos vt supra dixi. Ex istis iteꝝ infero hic contra glosam ꝙ qui confitetur priuilegiatis mendicantibus non habet prius petere licentiam a ꝓprio sacerdote quia plus operatur licentia iuris scripti interueniente forma ḃm quam mendicantes possunt confessiones audire. de qua i cle. dudum. §. statuimus. q̄ꝫ simplex licentia episcopi. ⁊ tamen cum licentia episcopi potest. igitur. Et quia videtꝛ hoc papa dicere in. §. statuimus. q̄ ꝓpter hoc contētus est de p̄sentatiōe eorum ep̄is facta q̄ etiā nō facit aliquā mentionē de licētia ꝓprij sacerdotis: quā si voluisset p̄cedere vtiq̄ dixisset sicut i alijs. ar. C. de caduc. tol. l. vna. §. fi. de decimis. ad audientiā. ⁊ maxie facit in verbo libere. vbi etiā hoc no. glo. Dicunt tamen aliqui ꝙ ante factum cōsulerēt lniam petere: post non. Istud aliq̄b⁹ non placet. qꝛ si tut⁹ est cōfitens eis ⁊ licenciatus per ius vt dictū est: ad q̄d cōsulendū est in casu non dubio. ar. l. j. in fi. ff. de ac. emp. Preterea nam aut sufficit petere ⁊ petitio est inanis cuius non expectatur cōcessio: licet aliud sit in cōsilio. de arbitris. cum olim. de elec. cum in veteri.

Prelati sibi ꝯfessorez eligere possunt

Ep̄s si dat licētiam alteri confitendi an req̄ratur licētia sacerdotis ꝓprij.

aut reqritur obtentio. ꝛ hoc esset
priuilegiũ mẽdicantiũ subijcere
volũtati proprij sacerdotis quod
nõ est de intẽtione iuris.raro etiã
licentiã concederet illã presbyter
parrochial': ꝛ ita ꝑuilegiũ eẽt eis
inutile. De intentione ꝗ iuris ẽ ꝙ
in hac potestate audiẽdi cõfessio
nes accumulenꝶ presbyteris par-
rochialibus. Bene tamen verum
est ꝙ decens est vt hoc faciat: vel
saltem se in genere suo curato pre
sentet anteꝗ̃ sacramentũ euchari
stie recipiat. tñ ad hoc nontenenꝶ:
nec peccat si hoc nõ ex cõtemptu
sui curati obmittit facere. vt patz
ex dictis. Ex quo ĩfertur potesta
tem fratrum p̃sentatorum quo ad
quid laxiorẽ eẽ potestate curato-
rum quibus nõ subditus eorũ cõ-
fiteri nõ potest sine licẽtia proprij
sacerdotis vt hic ĩ textu. fratrib⁹
vero sic. Cui⁹ ratio est. quia hij de
putãꝶ per ciuitatẽ ꝛ dyocesim: illi
vero ꝑ parrochias vt hic. Sed di
ceres. Ex quo quis sine licẽtia cõ
fiteri potest mendicantibus: nun-
quid potest sibi diuersos eligere ꝛ
sepius variare vt vno anno currat
ad fratres p̃dicatores: alio ad mi
nores. vel vno ãno ad hũc alio ad
aliũ. Dico ꝙ nõ: si in fraudem fa-
ciat: vt quia semper recidiuat: et
ita verecundaretur redire ad ꝑo-
rem. vel quia sibi hoc anno magis
gratiosum querit: nõ tamen nego
quin absoluaꝶ. sed incõsulte agit.
quia minus integra confessio: mi-
nor etiam verecundia: ꝛ ita minor
satisfactio: ꝛ ꝑ cõsequẽs maior pe
na futura. Et quia is qui noscit
preteritã eius vitã melius sibi cõ
sulit ꝗ̃ is cui de nouo confiteꝶ. ar.
de elec. suis. Et hoc verũ nisi isti
quẽ de nouo eligit oia sua pctã p̃-
terita confiteaꝶ: quod potest vt su
pra dixi. Sed si iusta causa nouuz
eligat: vt quia nõ habz copiã ꝑo-
ris vel mortuus est: vel nõ est pre

Confiteri an aliqs possit vno anno ffi predicatori et alio anno minori.

sens: nec cito venturus. vel suspe
ctum eũ habz ꝙ confessionẽ eius
reuelauit. tũc tute sibi aliũ eligit
ar. C. de iudi. l. ꝓperãdũ. §. si aũt.
de secundis nup. c. penul. ꝛ fi. dũ-
modo saltem in genere confiteaꝶ
p̃terita. Sexto q̃ro An ep̃s reuo-
care valeat p̃sentatos sibi fratres
ꝫm formã dic. cle. dudũ. De hoc ĩ
parte dixi supra in cõclusione ter
tia. Et videtur ꝙ sic. ff. de iudi. l.
iudiciũ. Sed cõtrariũ tenet Joh.
an. in dic. §. statuim⁹. super verbo
concesserit. nisi ex cã hoc faceret
ar. c. decet. de regulis iu. li. vj. qđ
credo verũ: licet nihil ĩ eos trãstu
lisse censeatur quod non retinue-
rit: etiã si nondum vsi sunt potesta
te concessa: quia per solã admissio
nem sunt effecti q̃si dñi potestatis
illius ar. c. j. de ꝓcuratorib⁹. li. vj.
ꝛ quia inuitus tenetur concedere
ergo nec volẽs ꝓ libitu poterit re
uocare. ꝓ hoc quod notaꝶ in. c. cũ
ex eo. suꝑ verbo septẽniũ. de elec.
lib. vj. Ad hoc facit qꝛ licẽtiã pre-
sentandi reuocare non potest ep̃s
qđ est isto min⁹. vt notaꝶ in. d. §. su
per verbo exigit. ergo minus licẽ-
tiã audiendi qđ est maius. Et idẽ
si potestas eorũ poneretur ep̃alis
delegata. qꝛ necessaria delegatio
eẽt ꝛ nõ volũtaria. vt ĩ d. §. si vero.
Et si dicatur. necessario ep̃s cãm
sanguinis cõmittit. ne cle. vl' mo.
c. fi. li. vj. ꝛ tñ ꝓ libitu reuocat. vt
in d. l. iudiciũ. Sz hec necessitas
est ex ꝑte cõmittẽtis: ista ꝟo ex ꝑ
te cõmissarij. ibi enĩ nõ tenetur sic
cõmittere vt cõmissarius hr̃e va-
leat sine cõmissione. secus hic. vt ĩ
d. ꝟ. si vero. Reuocari tamen pos-
sunt per generales ꝛ prouiciales
eoꝝ que est poti⁹ reuocatio exer-
citij ꝗ̃ ꝯmisse ptãtꝫ quã nõ habẽt
ab ipsis. statur etiã ei potius rõne
obediẽtie quã debẽt fratres suis
prelatis quã autoritatis. Et iõ si
placeat ꝓuĩciali vel eius succes-

Episcopus an reuocare valeat ffes sibi p̃sẽtatos ꝫm formã cle. duduz.

sori vel superiori eos restituere. vel si tēpus elapsum fuerit quo ꝓhibiti extiterūt. poterūt confessiones (vt pri⁹) audire nulla de nouo facta pñtatiōe. Sic in simili dicim⁹ de suspensis: immo de solēniter degradatis: no. Jo. an. in nouella. c. degradatio. in fi. de pe. lib. vj. Sicut si fratres mortui essent: ꝛ per miraculū suscitati. ar. notatoꝝ. in l. ex his. i fi. ff. de legi. i. l. fu⁹. ij. ff de ac. et obli. per glo. xxxij. q. vij. licite. Secus si p epm reuocati essent ex causa. qꝛ de nouo presentandi essent: nisi eps pñtatiōez eorū ꝓ resumpta hꝛet: qd pōt cū prius eos vidissꝫ. Cās aūt ex quib⁹ eps eos reuocare sicut ab iitio eis ex cā licentiā posset denegare: vide s̄. cōclusione. iij. ❡ Quid si pñtatus fiat eps: poterit ne ꝯfessiones audire sicut prius in dyocesi in q̄ fuerat pñtat⁹? Videt̃ ꝙ non. qꝛ p suū supiorez reuocari non posset. iuxta notat. xvj. q. j. de mōachis. liiij. dis. seruus. et qꝛ nō posset ibi sedere saluo more maioꝝ. ff. de iusti. et iur. l. pe. Contrariū dici pōt per. l. maior dignitas. C. d digni. li. xij. pſertim. cū ꝓpter honorē suꝯueniētē non debeat si indigeat ꝯgrua sustētatione puari quā forte ex auditiōe ꝯfessionū haberet. vt si titularis existat. iuxta cle. in plerisqꝫ. d elec. Nō obstat rō pma qꝛ sufficit si ex cā per epm q̄ eū ad misit valeat reuocari. Nec obstat rō scda: qꝛ illud in ꝯtētiosa iurisditiōe. sic no. in cle. Quis. de foro ꝯpet. circa pn. immo ꝓprios suos subditos absoluere posset. Idem et fortius econtra si pſentationis tpe fuit eps ꝛ postea cedat. sicut dicim⁹ de filio per dignitatē sui iuris effecto qui talis manet post depositā administratiōez. in auc. constitutio que de dignitatib⁹. §. fi. col. vj. Et qꝛ vt frater nō vt eps est admiss⁹. Idē si tēpore admissionis fuerit por cōuentualis predicatorū / vel custos minoꝝ / ꝛ mō non sit. ar. de offi. dele. qm̄ abbas. cū nota. i cle. ꝛ si pncipalis. de rescrip. in glo. ij. q. fi. Cauere tñ debent tales epi ne se putent in casibus epalibus ptātez hꝛe in subditos alienos ad quos casus se pſentatio nō extēdit. ❡ Septimo q̄ro an fratres pſētati ꝛ admissi p episcopū in aliqua diocesi possūt audire ꝛ absoluere exēptos vel aliorum epoꝝ subditos q̄ eius epi a q̄ habēt lniam. Et illa q̄stio pſupponit aliā: scꝫ an potestas fratrū deputatorū ꝓ audiendis confessionibus iuxta modū in cle. dudum. traditū: sit papalis vl' episcopalis. Et videtur pmo ꝙ sit episcopalis. quia eorū ptās videtur dependere a potestate episcopoꝝ a quibus tenētur petere humiliter: vt de licentia gratia et bñplacito eorum dem possint audire cōfessiōes eis ꝯfiteri volentium. vt in dicta cle. dudum §. statuim⁹. igitur est episcopalis. immo ipi vidētur cōmissarij epi ꝛ autoritatē ab eo recipiunt ꝓpter licētiā quā eis tribuit. quia oīa nostra facimus quib⁹ autoritatem ipartimur. de rescript. cū aliquibus. de pben. c. si apostolice. li. vj. § videtur ꝙ eoꝝ ptās sit epalis. sꝫ qꝛ epi nō habent ptātem in exēptos neqꝫ in alios nō subditos. igit̃ nec fratres hmōi. Nā epi non possunt fratribus concedere qd nō habēt. j. q. vij. daybertū. de iu. patro. ꝙ autē. Scdo ad idē arguitur sic. quia ptās fratrū est similis potestati curati. quia nō habent maiorē ptātem q̄ curati: nisi epi amplius eis tribuāt. vt in dicta cle. dudū. ꝟ. per hmōi autem. Tertio ad idem. episcopi possunt reseruare casus de quibus curati ante dictā cle. dudū. poterant absoluere. ꝛ talis reseruatio casuum preiudicat fratribus. vt patet in

Presentat⁹ si fiat eps an poterit vt pꝰus confessiōes audire i illa dyocesi in qua fuerat presentat⁹.

Ptās data frat rib⁹ p cle. dudum. an sit papalis vel episcopalis.

glo.in verbo concessa.quia per re seruationẽ certorꝫ casuum potest dictũ priuilegiũ fratribus cõcessum accurtari per epos.igiᷓ potestas eorꝫ solũ videbaᷓ epalis.In ꝯriũ ꝙ sit papalis.qꝛ illa ptãs cõcediᷓ a papa.per dic.cle.ꝑ consequens autoritatẽ papalẽ potiꝰ sapere videᷓ ꝙ̃ epalẽ.qꝛ ex quo papa in dic.cle. autoritatẽ suam impartiᷓ illis fratribus vt confessiones audiant. et alia de quibꝰ ibidem dicitur faciant.per cõseqns illa autoritate pape fieri videnᷓ: ex dicta rõne. qꝛ oĩa nostra facta facimꝰ ⁊c̃. Ad hoc de trãsac.c.j. de elec.c.significasti. de offi.ord. irrefragabili.in fi.de heᷓ.c.ne ali qui.in fi.li.vj. Si igitur eorꝫ ptãs cẽseri debet papalis.igiᷓ complectiᷓ etiã exẽptos.Solᷓ.ꝼm Guill. in dic. cle. Isti fratres ꝓprie non sunt ordinarij/ nec delegati respectu eis ꝯfitentiũ. nec obligaᷓ aliquis cõfiteri eis.sed volentes eis ꝯfiteri audire pñt.i ꝟbo si ꝟo idẽ. eorꝫ tñ ptãs potiꝰest papalᷓ:ꝙ̃ episcopalᷓ. ex q̃ ꝯstitutio illiꝰ cle. dudũ. est q̃dã gratiosa et spãlis ꝓuisio pape in fauorẽ aiarũ inducta. Vñ sicut ꝓuisio papalᷓ pniarie cũ ctis tã exẽptis ꝙ̃ nõ exẽptis clericis vel laicis ꝓuidet. sic etiã dicta cõstitutio cũctꝫ videᷓ ꝓuidere.Ex quo sequiᷓ solutio pricipalis q̃stionis ꝙ fratres p̃dicti pñt audire ꝯfessiones exẽptorꝫ siue regulares/siue seclãres.et etiã aliorum qui etiã non subsunt epis qui eos ad audiendũ cõfessiones admiserunt.nec sunt de ciuitate vel dyocesi in qua deputati sunt. Ex q̃ sequiᷓ ꝼm hãc opinionẽ ꝙ etiã studẽtes aliene dyocesis seclãres siue reglãres: siue sint exẽpti siue non:possunt cõfiteri illis fratribꝰ Et in illo ꝼm hãc opinionem latior est potestas eorum ꝙ̃ curatorꝫ. Et in alio: qꝛ curati solum hoies

Religiosi pñtati potiꝰ papalẽ ꝙ̃ epalẽ dicunᷓ hr̃e potestatẽ.

sue parrochie absoluũt:sed isti homines totius dioceᷓ in qua deputantur.Et hoc tenendo respondetur ad contraria.Ad p̃mum dicit Guilᷓ.ꝙ istud de petenda licentia ab epis ꝑ ipos fratres fit ad quãdam reuerentiã ⁊ compensationẽ subiectiõis ⁊ in memoriã naturalis vĩculi quod est inter epm ⁊ eiꝰ subditos.⁊ hoc ꝓpᷓ vestigia ⁊ reliq̃as subiectiõis qua subditi subsũt suo epo naturaliter hoc est de iure cõi.que subiectio quo ad alia adhuc remanet. Silᷓe est i liberto cui decedenti patronus succedit ꝓpter vestigia seruitutis.insti.de successi.lib.§.sed nr̃a.p̃lati eni con cedendo licẽtiã frĩbus de qua supra:faciũt de necessitate virtutẽ. quia si denegant licentiã illa cle. dudũ.nihilominus eis illã ptãtẽꝫ concedit.⁊ sic prelati p̃bent nudũ ministeriũ in cõcedendo licentiã hmõi: sicut minister in baptizãdo j.q.j.sicut. Ad aliđ cũ dicebatur: ꝙ ptãs fratrũ videᷓ dependere a volũtate p̃latorũ licentiã p̃dictaꝫ concedentiũ:dicit Guilᷓ.ꝙ hoc ꝓcedit respectu vberioris potestatꝫ in ipsos fratres transferẽdi in casibus reseruatꝫ. ita vt ipi fratres deputati possint absoluere in casibus episcopalibus:sed respectu potestatis audiendi confessiones volentium eis confiteri depẽdet a dicta cle. Ad aliud cũ dicebaᷓ epi possũt sibi reꝼuare casus de q̃ bꝰ curati añ ꝓmulgationẽ dicte cle.poterãt absoluere. et hmõi reseruatio p̃iudicat fratribꝰ ⁊c̃.respõdet ꝙ potestas illorꝫ fratrũ potest limitari ꝑ p̃latos q̃ p̃dictã licẽtiã cõcedunt reseruãdo sibi aliquos casus antea non reseruatos quo ad subditos p̃latorum tm̃:nõ quo ad alios:quia iporũ fratrum ptãs nõ terminaᷓ in subditis eporum tm̃:sed ipsi q̃scũq; cõfiteri volentes audire possũt ꝓut iã dictũ

Patronus succedit liberto.

est. Paulus ĩo in. d. cle. §. statuimus. tenet ꝙ fratres predicti audire possunt cõfessiones illoꝝ tñ qui subsunt epis a quibus ipi fratres habẽt licẽtiã: sed alioꝝ illis ꝑlatꝫ seu epis nõ subditoꝝ confessiones audire nõ possũt etiã si sint in loco. s. epoꝝ qui dãt pdictꝫ fratribus licentiã. Et hoc tenet ipse ꝑ textũ ibi: cõfessiones subditorũ suoꝝ sibi cõfiteri volẽtiũ. Ex quo ergo tex. dicit. subditoꝝ suoꝝ scꝫ epoꝝ qui predictꝫ fratribus dant licẽtiam infert ipse Paulus. igit nõ possunt audire subditos alioꝝ. Et sic nec possunt audire studentes aliene dyocef: nisi illos q̃ habent licẽtiã studẽdi. Huiꝰ em̃ intelliguntur habere licẽtiã ad omnia sine quibus illud non potest fieri vel sine quibus studiũ suũ cõmode explere nõ possunt. Ad hoc facit. c. preterea. de offi. dele. vel nisi studẽtes haberẽt licẽtiã a supioribus citra papã aut a penitẽtiario pape vt possint sibi eligere cõfessorẽ: tales poterũt istis fratribus cõfiteri. Alias aũt tales fratres nõ possunt absoluere potissime exẽptos vel alioꝝ epoꝛũ subditos ẽm opinionẽ Pau. Sed si studentes sunt ꝑlati etiaꝫ inferiores epis exẽpti tunc tales habẽt a iure licẽtiã eligendi sibi cõfessorem quẽ volũt. per. c. vlti. infra eo. tit. Sꝫ q̃d si tales studẽtes siue scholares nõ sunt curati: ad studiuꝫ a suis epis licẽtiati. Circa hoc multi volunt esse scrupulosi: tñ ex generalibꝰ studioꝝ priuilegijs scholares in studijs existentes a ꝑtibꝰ se absentiãt de licẽtia pape qui ẽ oim̃ ꝓpriꝰ sacerdos. vt dictũ est. que sola licẽtia sufficit in studentibus et scholaribꝰ nõ curatis. licet in curatis vltra hanc licentiaꝫ generalẽ etiã licentia epi requirat. de ꝑuile. cũ de diuersis. lib. vj. Et hec vera nedum si ad minimũ tempus conducunt domos: sed etiã si minimo tpe in studio sint mãsuri: dũmodo tñ cã studij sint ibidẽ. Dico tñ ꝙ eps loci studij non põt nedum a sentẽtia hois sed nec a sñia canonis absoluere studentẽ forensem quã icurrit rõne delicti facti in ꝑtibꝰ. licet a pctõ eũ absoluere possit: excõicatiõe tñ priꝰ sublata. notat Card. de. tẽpo. or. eos. li. vj. Qd approbat Guil. de mon. lau. in dicta cle. dudũ. §. statuimꝰ. et ẽ tutiꝰ ẽm Ioan. rvoyck hic. Sꝫ adhuc circa ꝯfessionẽ religiosorũ est dubiũ an fratres predicti possint audire confessiones religiosorũ q̃ ẽm statuta sui ordinis debent confiteri suo prelato. Solutio ad hoc dicendũ ẽm glo. in dic. cle. que incipit: forte. ꝛ tenet ꝙ nõ: qꝛ ex quo illis religiosis statuta religiosorum suaruꝫ prohibent ne confiteantur alijs q̃ suis prelatis. per cõseq̃ns nõ habꝫ locum in eis constitutio. d. cle. ratio. quia nõ habent nolle vel velle. de elec. si religiosus. lib. vj. etiam in eligẽdo confessorem. Ad hoc. xvj. q. j. c. j. de statu regula. cle. ne in agro. §. sane. nõ possũt ergo dici volẽtes qui velle vel nolle non habent. ꝛ sic etiã in eis locũ non habet tex. cle. dudum. in verbo volẽtium sibi confiteri. Et hoc forte posset dici veruꝫ de talibus statutis que essent condita autoritate pape vel epi loci. quia al's nõ videtur ꝙ religiosus ꝑlatus concessionem iuris posset restringere ꝓpria autoritate. quia iferior nõ põt claudere manũ superioris. facit. c. inferior. xxj. di. Ad hoc vide no. in. c. q̃ resistit. xj. q. iij. ¶ Octauo quero an prouiciales predicatorum vel ministri minorũ seipsos valeant pñtare. nõ puto: ꝑ text. §. statuimꝰ. qꝛ seipos eligere vel approbare nõ pñt. qd exigit cle. i verbo ac deide. de institu. 1õi. c. si. cũ cõcordan. de elec. cum in iure. nõ

Studẽtes habẽtes licẽtiam studẽdi intelliguntur licentiati quo ad oĩa sine q̃bꝰ studiũ cõmode expleri nõ põt.

Religiosi q̃bꝰ debent ꝯfiteri.

ergo audient nisi priusq̄ʒ ad prela
turas ꝓmoti fuerint pn̄tati fuis=
sent.vt.s̄.dixi.Nūquid dictus.§.
statuim⁹. tollit omnia statuta ꝑm
ꝙ in q̇busdā diocesib⁹ erāt facta
ꝙ sub certa pena null⁹ dictis fra=
trib⁹ cōfitereꝑ:vel an stet adhuc
Et videꝑ ꝙ sic ꝑ.c.j.de cōsti.li.vj
Tu dic contrariū ꝑ notata ibidē.
qꝛ tale statutū ius cōe cōtinebit.
et licet pena non esset de iure cō=
muni:tolliꝑ tñ principali sublato.
C.de vsuꝑ.l.eos.Sed diceres/an
suspectos ꝙ nō sint pn̄tati valeat
ep̄us arcere ꝙ de p̄sentatione sua
fidē faciāt.Videꝑ ꝙ nō.per.l.co=
gi.C.de peti.here.ij.q.v.§.j.ꝛ qꝛ
sunt exēpti.Cōtrariū puto.ar.c.
ordinarij.de offi.ordi.li.vj.c.ꝑso=
nas.de appel.ꝛ de ꝓcura.ex insi=
nuatione.vertiꝑ eni ꝑiculū aīarū
ep̄o cōmissarū.vnde ꝛ videꝑ ꝙ ra
tione cuiusdā q̄si cure quam obti
nent subsint ep̄o q̇ ad illud.ar.no=
tatorū per glo.ꝛ doc.de statu mo
na.qđ dei.đ cele.mis.clem̄.fi. Sʒ
meli⁹ dicas ꝙ coercebit eos ꝑ in=
directū coercēdo subditos ne ip=
sos accedant: etiā per cēsurā.de
vsur.post miserabilē. de deci.de
terris.imo hec digne poterit esse
vna causa vt ep̄s reuocet oēm po=
testatē si quā habēt nisi se doceāt
presentatos.et sic populū premu=
nire. Sed quomodo ꝓbabunt.an
lr̄is ep̄i ꝓbare debēt.ꝙ sic videꝑ
C.de māda.prin.l.vna.xxvij.di.
nobilissim⁹. cū notatis. Sed dic
ꝙ sufficit ꝙ tā licētiā pn̄tādi ꝯces
sam q̄ nihilomin⁹ p̄sumiꝑ ex pre=
sentatione q̄ʒ ip̄am presentationē
probēt qualitercūqʒ.ij.q.j.nos in
quēq̄ʒ.Vel ꝑ diuturnū vsum non
clādestinū cū iuramento vel alia
ꝓbatione semiplena. Sufficit au
tē presentationē ꝓbare licet non
ꝓbeꝑ admissio vel repulsa nisi in
cōtrariū allegeꝑ/ et ꝓbetur repul
sa iusta de cā.ꝑ tex.d.§.statuim⁹.

Fres q̄=
modo ꝓ
babunt
se pn̄ta=
tos?

¶ Sed pone. Prelatus eorū ob=
tinuit licentiam duodecim p̄sen=
tandi:quos sibi pn̄tatos ep̄s oēs
repulit sine causa.nunq̇d prelat⁹
electos per eū valeat variare nu=
mero tñ semꝑ eodē manēte.vide=
tur ꝙ sic.per.l.ꝓponebaꝑ.ff.de iu
dic.Sed cōtrariū verū est:qꝛ hij
soli p̄sentati reiecti ꝛ non alij reci
piūt a canone potestatē. Vñ nec
in locū mortuorū vel īpeditoꝝ/ vꝉ
sibi nō placētiū alios poterit sub=
rogare sine noua pn̄tatione.ꝑ di=
ctum.§.statuim⁹.in.℣.si vero.mul
to min⁹ poterit mutare admissos.
cū oēs tā isti q̄ʒ illi sub certa for=
ma/ꝛ nō sine illa recipiūt potesta
tem.ar.ff.ad exhibendū.l.iij.§.ibi
dē. Sed adhuc circa cōclusionē
tertiā supra positā dubitaꝑ. Duo
req̇rit cle.vt p̄lati petant licentiā
pn̄tandi:et postea eligāt ꝛ presen
tent.Nūquid ep̄s cōcessa licētia
presentādi poterit habere ꝓ pre=
sentatis quos electur⁹ est vel ele
gerit p̄latus eoꝝ.ꝙ nō possit vide
tur.ar.bonum.in.c.is cui.de offi.
dele.lib.vj.Ratio.qꝛ presentatio
fit vt ep̄s visis ꝑsonis electis ꝛ ea
rū morib⁹ ꝛ etate:causam habeat
admissionis vel repulsionis earū
in quo voluit clem̄.ep̄oꝝ.subditis
ꝓuidere. Item incerta ꝑsona nō
pōt approbari vel admitti.de re=
scrip.ad hoc.de arbitr.innotuit.
Item qꝛ due copule req̇rūtur:er
go nō sufficit alterū.insti.de here
di.insti.§.penul.no.de rescrip.c.ij
Ad hoc facit qđ no.Jo.an.in.d.§.
statuim⁹.sup.℣.presentari.ꝑ quā
notaʒ etiā patet ꝙ nec in lr̄is/nec
per nūciū poterūt pn̄tari.Et hec
pars esset tutior:vt dixi circa di=
ctam cōclusionē.Sed male serua
tur tā ꝑ fratrū prelatos q̇ petita
licētia eligunt nec p̄sentant:et sic
electos presentatos appellant et
male:q̄ʒ per ep̄os q̇ hūc morbum
sciētes cōcessa licētia nō iubent

Ep̄s da
ta lnīa
p̄sentan
di:an
possit ꝓ
sentan=
dos hr̄e
ꝓ p̄sen=
tatis.

electos sibi ꝑsonaliter presentari. Satꝫ tamē puto ꝙ rōnabili ᵭ cā possit ep̄os electos vel eligendos ꝓ p̄sentatis habere si fidem adhi= beat p̄lato ꝙ non elegerit vel eli= gat inutiles vł indignos. lxxiiij. di. valde. vt si dyocesis essꝫ magna ⁊ electi vel eligēdi ep̄m accederent difficulter. Idē si eos nosceret. qꝛ nec notus examinat̄. xlviij. dis. de petro. cū notatꝫ. xxiij. di. q̄ epi scop⁹. et not⁹ sine probatione reci pitur. de regul. ad ap̄licā. Inui= to tamē ep̄o nō possunt ꝓ p̄sentatꝫ haberi. etiā si subsit aliqua ex iu= stis causis. licet ipso inuito qn̄qꝫ habeant̄ ꝓ admissis. vt in. ᵭ. §. sta tuimus. in. ꝟ. si vero. Censet̄ autē inuitus nisi ꝓbetur voluntarius. ff. de ꝟuitu. vrb. predi. l. inuitū. ff. de procur̄. l. fili⁹. §. inuitus. Et iō caueant p̄lati eoꝝ de morbo qn̄qꝫ ꝯsueto ne sola cōtenti sint licētia p̄sentandi. sed etiā electos faciāt ꝑsonaliter presentari. Ecōtra au= tē sufficit sola p̄sentatio electoꝝ ꝑ eos facta q̄ petere habēt licētiā p̄ntandi. licet ipam non petierint dūmodo p̄ntati per ep̄m admittā tur. vt sic duo extrema. s. licentia et p̄sentio concurrāt in pūcto ad= missionis: Sicut in simili concur= runt simul citatio et p̄sentie exhi= bitio in eo qui se sine citatiōe pre= sētat. no. Archi. xcj. di. ꝓposuisti. et qꝛ admissio ꝟtualiter licentiā ipsam includit. et p̄ntando prela= tus eorū facto licentiā ipsam pe= tit. qꝛ illud facit ad qᵭ erat licen= tiam petiturus: quod magꝫ est q̄ꝫ ꝟbo. de appella. dilecti. ij. ¶ No= no q̄ro. Ep̄us reseruat sibi aliquē casum: poterunt ne mendicantes in isto absoluere sicut prius? Ui= detur ꝙ sic. qꝛ exēpti sunt. Cōtra= rium tenēt doc. in glo. ca. dudū. Et est veruꝫ maxime si iurisditio et potestas eoꝝ est ep̄alis. Et idē si ponunt̄ nudi ministri. qꝛ al's re= seruatio modici esset effectus et ꝯclusa essꝫ ep̄is in effectu reseruā di p̄tās cum in casibus illis ꝓ po= pulo soli sufficerent mendicātes. Itē maior esset eorꝫ potestas q̄ꝫ curatoꝝ cōtra dicta. Itē licꝫ fra= tres sint exempti nō tamē prochi ani quo ad omnia. de p̄ui. ex ore. eo. tit. ꝑ exēptionē. Itē si ep̄i p̄nt restringē potestatē ordinariā sub ditorū: fortius extraordinariā q̄ minus est fauorabilis. vt. s̄. dixi. Idem dico si consuetudo casum aliquē faceret ep̄alem: qꝛ locū re= spicit/⁊ ius facit. C. q̄ sit longeua cōsuetudo. l. ij. Unde ⁊ ꝯsuetudo patrie ligat fiscū ⁊ dn̄m terre qui exempt⁹ est. vt no. insti. de iur. na tu. gen. ⁊ ciui. §. ex nō scripto. for= tius ergo alios exēptos: et qꝛ vt dictū est parrochiani nō sunt ex= empti. Hec autē reseruatio debꝫ fieri iusta de causa/⁊ sine fraude: qꝛ nec curatis/nec fratribus ius eoꝝ minui debet. in. c. indultū. de reg. iur. li. vj. Et si ep̄s oēs casus vel excellēter multos reseruaret: p̄sumeret̄ de fraude: maxīe si tūc in casib⁹ illis solis secularibus cō mitteret vices suas. Ecōtra autē si ep̄s in aliquib⁹ casib⁹ sibi reser= uatis a iure etiā om̄ibus curatis cōcederet p̄tātem: nō ꝓpter hoc fratres possent absoluere in eisdē vt dixi. s̄. in ꝓpositione cōclusio= nis q̄rte: qꝛ in hijs curati auctori= tate ep̄i/nō ꝓpria fungerent̄: nec ipsi/sed ep̄s absoluere censet̄: cui nō parificat eos clemētina. Hoc ꝓbat̄ ꝑ dictā cle. in. §. statuim⁹. ī fi. qꝛ ista p̄tās nō a iure: sed ab ho mine esset cōcessa curatis. ꝙ non extēderet se ad fratres. Et hoc in dubitatū est si cuilibet eorū hanc p̄tātē singulariter cōcederet/⁊ se orsum. Idem si om̄ib⁹ ⁊ vniuersis nedū fratres expresse excludēdo sed etiā tacite pretereūdo. ar. ff. de pactꝫ. l. in traditionib⁹. C. mā=

Mendicantes non absoluunt a casib⁹ ꝑ ep̄m reseruatis.

Fisc⁹ ⁊ dn̄s patrie ligat̄ ipsius p̄rie consuetudine.

dati.l. in re mādata. nec cōqueri
possent fratres cū de iure ipoꝝ ni
hil diminuere nec augere tenet.
Item hoc indubitatū est si ad cer
tuz tps cōcederet. Idē si sine pre-
finitione tpis. qꝛ psonal' cōcessio
foret nec successorez astringeret.
de trāsac. c. veniens. et ideo ipis
nō cēseret ꝯpetere iure suo. Ex q̊
sequit ꝙ p obliquū ppetuo vel ad
lōgū tēpus possent his casibꝰ fru
strari. puta si mlti epi post inuicē
sic facerēt quibꝰ de directo non
possent. Secꝰ em̄ forsitan si ex sta
tuto/ꝯsuetudine/vel prescriptiōe
plebani in aliq̊ p̄dictoꝝ casuū po-
testatē haberēt. tūc em̄ fratres in
hijs casibus absoluere possent vt
plebani. qꝛ hoc appellatione iurꝫ
cōtinet. vt in .d.§. porro. et qꝛ tūc
plebanis cōpeteret iure ꝓprio ꝗ
et fratribꝰ cōpetit. Nec obstat ꝙ
statuta et p̄scriptiōes stricti iurꝫ
sunt vt sic ad alias psonas nō extē
dant. qꝛ nihil acquirit curatꝫ sed
cure quā in hac pte vel saltē cuiꝰ
priuilegiū fratres habēt. Nec ob
stat ꝙ dictio a iure analoga est: vt
ꝓ se posita sumatur ꝓ significato
suo famosiori vz ꝓ iure cōi. insti.
de iure natu. gen̄. ⁊ ciui. §. sed quo
tiens. cū notatis. s̄. e. significauit
in prima glo. quia diuersis respe-
ctibus diuersa eiꝰ significata sūt
famosiora. vt patet ex notatis do-
ctoꝝ de multiplici acceptiōe hu-
ius termini ius in ꝓhemio decre-
taliū per vvil'. in ꝓhemio cle. Ex
quibꝰ seq̄tur ꝙ nec eps posset i ta
li statuto nec curati possent p̄scri-
bendo excludere mēdicātes: ꝗꝙ
soli hoc iure vsi fuissent. cum hoc
ipo quod curatis cōpetit iure suo
constitutio extēdat se ad fratres
vt ibi. quam extēsionem episcopꝰ
⁊ curati tanꝙ inferiores impedi-
re nō possent quodammodo se na-
turaliter dilatanti: nisi forte cum
fratres vti vellēt prohibiti cessas-

Ius si-
pliciter
prolatū
pro iure
commu
ni acci-
pitur.

sent. ff. de seruitu. vr. p̄. l. hec via.
Et quod supra dixi de statuto: cō
suetudine: vel prescriptiōe: idem
satis credo de puilegio per sedez
apostolicaz curatis dato. vel per
epm cū consensu capituli. Idem
de concessione epi sine p̄finitione
tēporis facta per sedem apostoli-
cam ex certa scia ꝯfirmata q̄ oia
iuris appellatiōe cōtinent. vnde
contingunt etiam mendicantes.
¶ Venio mō ad tertiā et vltimā
ptē capituli vbi hec ē lr̄a. Sacer
dos aūt sit discretus ⁊ cautus vt
more periti medici superinfūdat
vinū ⁊ oleū vulneribus sauciati:
diligēter inq̄rens ⁊ pctōꝝ circun
stātias ⁊ peccati. q̊bus prudēter
intelligat quale debet ei consiliū
p̄bere ⁊ cuiusmodi remediū adhi
bere: diuers expimētis vtēdo ad
sanādū egrodū. Caueat aūt omni
no ne vbo aut signo aut q̊uis mo-
do alio ꝓdat aliquatenꝰ peccato
rem. Sed si prudetiori ꝯsilio indi-
guerit: illud absq; vlla exp̄ssiōe p
sone caute requirat qm̄ qui pctm̄
in penitētiali iudicio sibi detectū
p̄sumpserit reuelare: non solū a sa
cerdotali officio deponēdum de-
cernimꝰ: verūetiā ad agendā per
petuā penitētiā in arctū monaste
rium detrudenduz. ¶ Ad euidē-
tiam et intellectum huius littere
quero primo q̄lis debet esse cōfes
sor. Ad hoc dico ꝙ sacerdos cui
peccator ꝯfiteri debet: habere de
bet maxime tres qualitates. vide
licet iusticiā/scientiā/ ⁊ discretio
nem. Prima qualitas ꝯfessorꝫ dr
iusticia. Ad hoc em̄ ꝙ penitēs in-
ueniat grām in cōspectu dei debz
querere cōfessorem iustū et bonū
virtuosum et cōsciētie securū. qꝛ
ꝗuis sacerdos existēs in peccato
mortali dummodo non sit suspen-
sus notorie possit conferre sacra-
menta. Cuius ratio est. quia imū
dicia sacerdotum non polluit sa-

Confes-
sor sit iu
stus sci-
ens et
discretꝰ

cramēta.j.q.j.in.c. dictū est. in.c. dñs.vbi dr. Dñs declarauit ī vno cetu hoīm eadē sacramēta sumē tiū nō obesse mundis aliquoꝝ im mundiciā. Attamē necesse est ad hoc vt penitens a cōfessione rece dat bene purgatus mūdatus ꝛ in structus: ꝙ inueniat confessorem ꝯscia ꝑditū:vita ꝓbatū: sāctitate ornatū. Qđ ꝓbo triplr̄.rōne: au toritate:ꝛ exēplo. Primo sic. Ille debet esse bone deuote ꝛ honeste vite cuius ministerio iustificātur impij:reconciliantur rei:purgan tur īfirmi ceci atq; leprosi: atq; re suscitantur mortui. Sed tales sūt sacerdotes curati.ꝰ debent eē bo ne ꝛ honeste vite. Vñ Aug.super ps̄.xxvj. s̄mone ait. Talē oportet esse dñi sacerdotē vt qđ ppl's pro se apud deū nō valet ipse ꝑ nobis mereatur quod poposcerit impe trare.quia scriptū est. Si pecca uerit populus orabit pro eo sacer dos. Si aūt sacerdos peccauerit quis orabit pro eo.quasi di.nemo. Preterea ille deb; esse bone ꝛ ho neste vite qui vicē gerit christi in terris:ꝗ arbiter est ꝛ medius exi stat inter peccatorē ꝛ deū. S; ta lis est sacerdos ꝗ quicqđ ī foro pe nitētie ꝓnūciat claue nō errante: deus ipe in cōsistorio celesti auto ritate sua confirmat. dicente dño Matth.xvj. Quodcūq; ligauer;. ꝛc̄.ergo debet esse bone ꝛ honeste vite. Item sacerdos in confessiōe d; aīas instruere: docere: argue re:ꝛ a pctō reuocare. Sed malus ꝛ pctis inuolutus qūo ista facere poterit. Iuxta illud Eccle.xiiij. Qui sibi nequā est cui alij bonus erit. ꝰ anima sua medicū curans de aliena mlto minꝰ curabit. Ex ꝗ fiet ꝙ male dispositus accedēs ad confessionē: mlto minus bene dispositus a confessione recedet. Ampliꝰ. qūo audebit aliū argue re de crimine de quo ipe cōscius

Curati boni ꝗ dammō miracu la faciūt.

est:cū dicat Hiero.in trāsitu suo. Qūo ꝑdicabit auarꝰ de pauper tate.luxuriosus de castitate.inui dus de charitate.q̄si di.nō est pos sibile.ꝛ impenitēs quōmodo eius obtēpabit imperio quem scit dei mandatis nō obtēperare.Nā La ctant.in.iij.diui.insti.aduer. gen. ait. Qui docēt tm̄ ꝛ nō faciūt ipsi ꝑceptis suis detrahunt pondus. Quis eni obtēperet cū ipi prece ptores doceāt nō obtēperare.De bet ergo confessor eē bone vite.q2 s̄m Lactā.in.iiij.ꝑdicti hoīes ma lunt exēpla ꝙ̄ v̄ba. q2 loq̄ facile ē oībus.ꝑstare v̄o difficile. Secun do hoc idē ꝓbatur autoritate. Di citur eni de cōfessoribꝰ.j. Petri. iiij.Sicut boni dispēsatores mul tiformis gr̄e dei.Et.j.Cori.iiij.in persona cōfessoꝝ ꝛ sacerdotū ait. Sic nos existimet hō vt ministros xp̄i ꝛ dispēsatores ministeriorum dei.Et Aug.in li.de pe. Et habe tur in.c.ꝗ vult.de pe.dist.vj. Sa cerdos itaq; cui omnis offerṫ pec cator: āte quē statuiṫ oīs lāguor: in nullo eorum sit iudicādus que in alio iudicare est promptus.iu dicās enim alium qui est iudican dus seipm̄ cōdēnat.Cognoscat er go se ꝛ purget in se quod alios sibi videt offerre. In hoc patētissimū est crimen sacerdotum ꝛ vltra mo dum detestabile: qui non prius se iudicant et alios ligant.Et in lib. l.omel'. Homel'.xvj.idē ait. Si sa cerdotibus grande periculum est aliena peccata non arguere:quā to periculosior erit ꝓpria noluisse corrigere. atq; ea non solum non emendasse:verūetiā defendisse et defendēdo cumulasse. Et ideo il lic erit inextinguibilis concrema tio quicquid hic medicabilis sa tisfactio: quicquid hic salutifera dissimulauerat sanare conuersio. Et in libro scđo. contra Petilia nū. Vt sit vnusquisq; verus sacer

Predi cator vix rele uabit audien tes a peccat; quibus ipe con tamina tus est.

dos:oportet vt non ſolo ſacramẽ
to/ſed iuſticia quacũq; induat. ſi
cut ſcriptum eſt. Sacerdotes tui
induant iuſticia ⁊c̃. Nec ſolũ de=
bet eſſe ſanctꝰ cõfeſſor: ſed in ſan=
ctitate ſolidus et firmatꝰ. ꝓpter
ea que audit in cõfeſſione. Ideo
Bern̄. ſup Can̄.ſer.xviij. ait. Tu
frater cui firma charitas nondu;
eſt: ſ; adeo tenera et arũdinea vt
om̄i cedat flatui:qua frõte aliena
vulnera curare aut ãbis aut acq̇=
eſcis? Noli eſſe nimis iuſtus. ſuf=
ficit tibi ſi diligis proximũ ſicut te
ipſum.nõ em̄ ſalutẽ ꝓximi debes
q̄rere in ſalut; ꝓprie detrimẽtũ.

Sacra=
mẽta an
ſint reci
pienda
ab eo q̇
eſt i mor
tali pec
cato?

Propterea ab illo qui eſt in pec=
cato mortali recipe ſac̃mẽta q̇ſq;
nõ debet neq; ad eoꝝ miniſtratio
nem inducere: niſi quãdo neceſſi=
tas aut p̄latꝰ vrgeret.eo ꝙ alr̃ ſa=
cerdos haberi nõ poſſit. Cuiꝰ rõ
eſt. q2 ſm̃ Duran.et ſanc. Tho.in
iiij.di.xxiiij. Quicũq; in mortali
crĩe executionẽ alicuiꝰ ordis opa
tur:mortaliter peccat.Et ex cõſe
quẽti qui ad hoc eũ inducit: ſimi=
liter in eodẽ crĩe cadit.aplõ teſtã
te qui ad Ro.j.ait.Nõ ſolũ qui fa
ciũt ea ſed etiã ꝯſentiũt faciẽtibꝰ
digni ſũt morte.lxxxvj.di. faciẽt;
ij.q.j.notũ.d̃ offi.dele.c.j. Tertio
hoc idẽ ꝓbatur exẽplo dñi Ioh.
viij.de pnĩa di.vj.c.q̇ vult.Nã dũ
falſi pharifei ſummã ſapientiam
ſuis inſidijs cape cupiẽtes mulie
rem adulterã adduxiſſẽt ad eum
dixit eis.Qui ſine peccato eſt ve
ſtrum primus in eam lapide; mit
tat . Et quia om̄es cognouerũt ſe
ipſos in peccato eſſe: nullus eam
lapidare preſumpſit. Ex quo dat̃
intelligi ꝙ q̇ vult alios corrigere
⁊ eis pniam iniũgere: p̄us ab om̄i
peccato mortali ſe debet munda=
re.Talẽ igitur tibi elige ſacerdo=
tem vt poſſis a confeſſione bñ mũ
datus recedere.Caueant tñ q̇ cõ=
fiteri volunt ne fiant confeſſorum
iudices curioſi.ſ; eis tm̄ ſufficiat
non conſpicere malã vitã; exp̄ſſe.
Secunda conditio confeſſoris dr̃
ſciẽtia. Debet eni cõfeſſor eẽ ſuffi
cienter ſciẽtificus ⁊ doctꝰ. vt ha=
betur i iſto.§.⁊ glo.ſup v̄bo ſacer=
doti.⁊ in glo.ſup verbo ꝓuidũ. ne
ꝓ dilatione.de pe.⁊ re.Qđ ꝓbat̃
etiã rõne:autoritate: et exemplo.

Confeſ=
ſor deb;
eſſe ſuf=
ficiẽter
doctus

Primo rõne ſic. Iudiciaria nãq;
ptãs hoc expoſtulat:vt q̇d iudica
re deb; agnoſcat. Cũ aũt cõfeſſor
ſit iudex ſpũal̃:cognoſcere debet
quod iudicat. Iõ Aug.in dic.c.q̇
vult.de pe.diſt.vj.ait. Caueat iu
dex ſpũalis vt ſicut nõ cõmiſit cri
men nequitie: ita non careat mũe
re ſcie.oportet eni vt ſciat cogno=
ſcere quod debeat iudicare. Iudi
ciaria em̄ ptãs hoc expoſtulat vt
q̇d d̃beat iudicare diſcernat. Vñ
glo.ſuper ver.ſciat:ait.ꝙ ignorãs
iudex eſſe dicitur niſi habeat peri
tiam ⁊ expimẽta cauſarũ.vt in au
tẽ.de iudi.i p̄n.coll̃.vj. Preterea
ad ſacerdotes pertinet inſtruere
ſubditos ſuos in lege. iuxta illud
Aggei.ij. Interroga ſacerdotem
legem.ſed nullꝰ artẽ aliquã doce=
re p̄ſumit niſi prius ip̄e didicerit.
vt in.c.cũ in magiſtrũ. de elect.l.
di.c.ordinatos.lxj.di.c.miſerum.
xvj.q.j.c.ſi clericatus. Difficilior
aũt ars nulla eſt animarum regi=
mine ⁊ conſcientiarũ examine. vt
in.c.cũ ſit.de eta.⁊ quali.or. Pa=
tet ergo ꝙ nullus ſacerdos debet
preſumere alios in cõfeſſione do=
cere niſi priꝰ didicerit.Vñ Gre.
lib.j.paſtoralis.c.j.ait.Nulla ars
doceri preſumitur niſi prius iter=
na meditatione diſcatur. ab im=
peritis ergo paſtorale magiſteri=
um qua temeritate ſuſcipitur: cũ
ſit ars artium regimen animarũ?
Secundo idem probatur autori=
tate.Nam.ij.Parali.xix.in figu=
ra ſacerdotibus confeſſoribus di
citur.Videte quid faciat;: nõ em̄

hoīs exercetis iudiciū sed dei. et quodcunqꝫ iudicaueritis in vos redūdabit: sit timoꝛ dn̄i vobiscū/ et cūcta cum diligētia facite. Et Leuitici. x. dixit dn̄s ad Aaron. Preceptū est sempiternū in generationes vestras. et vt habeatis sciētiā discernēdi inter scꝫm̄ et ꝓphanū: inter pollutū et mūdū: do cēteſqꝫ oēs filios iſrael legitima mea. Item Math. ix. dixit xp̄us discipulis suis: ⁊ cōsequēter oībꝰ sacerdotibꝰ. Uos estis sal terre: ꝙ si sal euanuerit i quo salietur? Propterea August. in dicto. c. q̄ vult: ait. Qui vult confiteri pctā sua vt inueniat gratiā querat sacerdotē scientē ligare ⁊ soluere: ne cum negligens circa se extiterit: negligat̄ a deo qui eū misericoꝛditer monet et petit ne ambo in foueā cadāt. vt patet Matth. xv. Lucē. vj. ⁊. xxxviij. di. ꝙ ip̄is. de renūcia. c. post trāslationē. et in dicto. c. cū sic. ꝺ eta. ⁊ quali. oꝛ. Cōfessoꝛ eni̇ ꝑm Duran. quotiēs se ingerit ad cōfessiones audiendiēdas: totiēs offert se ad respondendū de pctīs moꝛtalibꝰ ⁊ pꝛeceptis. de cōtractibꝰ ⁊ vsurꝫ. de restitutionibꝰ ⁊c̄. debet itaqꝫ habere scientiā saltē cōpetentē. vocat̄ aūt competēs q̄ necessaria est ad executionem cuiuscūqꝫ oꝛdinis. Uñ inquātū sacerdos deputatꝰ est ad celebꝛādū diuinū officiū: tenetur tm̄ scire de grāmatica ꝙ sciat ꝟba ꝓferre/ et intelligat saltem lr̄aliter ea q̄ legit. Inquantū ꝟo est minister sacramētoꝝ tenet̄ scire q̄ sit debita materia vel foꝛma cuiuslibet sacramēti: ⁊ modū recte dispēsandi singula. Inq̄ꝫtū ꝟo doctoꝛ est tenet̄ scire fidei rudimēta. Inq̄ꝫtū ꝟo iudex est in foro cōscientie tenet̄ scire ⁊ discernere inter lepꝛā ⁊ lepꝛā: saltē in illis pctīs q̄ sunt oībꝰ notoꝛia: ⁊ penitētem ad salutem dirigere. In

Confessoꝛ dꝫ habere sciētiā cōpetētē/ et q̄ vocat̄ ꝯpetēs.

aliȷ̄s vero peccatꝫ de quibꝰ et sapientes dubitāt sciat dubitare ⁊ ꝯsiliū supioꝛuꝫ querere. Debet et scire que sunt moꝛtalia: q̄ capitalia saltē in ꝯmuni: et q̄ venialia in genere. et alia penitētia debꝫ imponi ꝓ illo: alia ꝓ alio. Debet etiam scire ad q̄ ptās sua se extēdit: al's in periculū aīe sue et cōfitentis audiret cōfessionē. Debet eni̇ scire casus ep̄ales reseruatos in quibus cōfitētes sunt ad ep̄m remittendi. q̄s notat Hostiē. in sum. de pe. et remis. §. iiij. ꝟ. cui confitens Notant̄ aliqui in. c. si ep̄s. de pe. ⁊ remis. lib. vj. Et latius eos notat Specl'atoꝛ in quarta pte circa fi. de pe. et remis. §. vj. ꝟ. p̄uata autē penitentia. Ego de his remitto dn̄os curatos ad statuta sinodalia dyocesis Patauiēsis. vbi etiā repient casꝰ papales reseruatos. Accipe tn̄ hanc doctrinaꝫ circa casus reseruatos ꝙ oīa crimia q̄ de consuetudine aut statuto synodali alicuiꝰ dyocesis ep̄o reseruātur: dicunt̄ casus reseruati. Et in oibus p̄dictꝫ casibꝰ cōfessoꝛ ꝯfitētem ad ep̄m remittat: nisi auctoꝛitatē in dictꝫ casibꝰ absoluendi habeat. Circa quod hanc regulā ꝯsideret. ꝙ si ep̄s alicui cōfessoꝛi vices suas cōmittat: aut ei auctoꝛitatem in casibus reseruatis indulgeat: talis cōfessoꝛ pōt iurisditionem suā exercere in oibus casibꝰ pꝛeterq̄ꝫ in sex. Primꝰ est vbi solēnis pnia est imponēda. Secūdus quia nō potest absoluere ab excōmunicatiōe nisi sibi specialiter cōmittat. Tertius vbicunqꝫ inuenit irregularitatē contractam: tunc enim debet illum ad ep̄m remittere vt dispēset cum eo si potest: vel saltē cum suis litteris illū remittat. Quartus in incēdiariȷ̄s ante publicationeꝫ. xxiij. q. vl. si quis. membꝛoꝝ. et. c. pessimā. Post denūciationem vero sunt dimitten-

Confessoꝛ q̄ dꝫ scire.

Ep̄s alicui cōmittēs vices suas pt oīa exercere pꝛeter sex.

di ad papā. vt in. c. conquesti. de sen. ex. Quintꝰ in casibꝰ quos de ꝯsuetudine sibi i autoritate data reseruat. Sextꝰ in omnibꝰ casibꝰ pape reseruatis. in talibꝰ cōfessor simplex nō remittat ꝓpria autoritate ꝯfitentē immediate ad papā sed pͥmū ad suū epm̄ qui de hoc cognoscet an ad papā mittendꝰ sit. Tenet et confessor scire canones penitentiales: alias vix in eo nomē pr̄sbiteri constabit. ſm Aug. c. q̄ ipsis. et. c. nulli. xxxviij. disti. Et debet scire canones penitētiales nō tantū propter hoc vt penitentias sciat iniungere: cum penitentie hodie sint arbitrarie. vt dictum est supra. Sed vt per hoc sciat culparum penitētias agnoscere. Hec Duran. Canones autē penitētiales colligūtur ꝑ Speculatorē in suo repꝰtorio aureo i memoriali sacerdotū §. sciēdū. v. debet. ad quē ego dn̄os curatos remitto. Tertio hoc idem ꝓbat exemplo. Sicut enim in lege veteri officiū sacerdotis erat iudicare de lepra carnali et nō lepra / et differētijs lepre: ita ꝙ vnusquisqꝫ leprosus vel mūdus iudicabat arbitrio sacerdotis. vt habet Leuiti. xiij. Sic sacerdos inquātū confessor est de lepra spūali. ergo ⁊c̄.

Confessor tenetur scire canones penitētiales.

¶ Aduerte tn̄ hoc ꝙ aliq̄ ponūt x4. q̄ quilibet idoneꝰ et discretus cōfessor scire debet. Primo sciat ꝟtutes ꝑcipue theologicas q̄ sūt habende. Secūdo p̄cepta q̄ sunt seruāda. Tertio pctā ꝑcipue mortalia: quorū duo / scꝫ gula et luxuria sūt carnalia. alia spūalia: que sunt vitāda. Quarto sacramenta que sunt suscipiēda. Quinto opa misericordie q̄ sunt exercēda. Sexto censuras ecclesie. de q̄bꝰ in. c. q̄renti. de ꝟbo. signi. q̄ sunt cauende. Septimo q̄ pctā / et qualiter sint cōfitenda. Octauo quis ordo in cōfessione ipsa pctā enumerandi. Nono q̄ forma absoluēdi. Decimo q̄s modus iniusta restituendi. Undecimo q̄s sit modus satisfactionē iniūgēdi. Duodecimo infirmos ex hoc mūdo transeuntes scire secure expedire. De quibꝰ ꝑ ordinē in tractatu q̄ d̄r lumen cōfessorū.

Confessores ad hoc vt sint idonei duodecim scire debent.

¶ Sed nota ꝙ tria sunt quasi de bn̄ esse ꝯfessoris: q̄ tāgit hic textꝰ nr̄. scꝫ Sciētia discernēdi inter pctā. Cauta inquisitio de pctis. Et discreta iniūctio satisfactionis. Aduertēdū tn̄ ſm Anto. archiepm̄ Florētinū ꝙ pōt quis dūmodo sit nimis iperitꝰ in tribꝰ casibꝰ audire ꝯfessionē. Primus est qn̄ periculū mortis iminet cōfitēti / nec aliū posset habere: tunc quilibet pōt et debet audire ꝓpt efficaciā sacramēti ne ea priuet. Secūdꝰ est qn̄ ꝯfitēs est sufficiēter peritꝰ ita ꝙ ipm̄ cōfessorē doceat. Tertiꝰ est qn̄ cōfitēs spūaliter viuit / et crebro cōfitet qui nō consueuit habere nisi pctā venialia. Qui vult ergo recte ꝯfiteri q̄rat sacerdotē habētē sciētiā ⁊ cōsciētiā. Et ideo nō omni sacerdoti est confitēdū. Un̄ Eccl. iiij. d̄r. Ne subijcias te homī ꝓ pctō. Et in. d. c. qui vult. dicit Augꝰ. Qui ꝯfitet: sacerdoti meliori q̄ꝫ potest cōfiteat. Sed hic oritur vnū dubiū. ¶ Quid si nō iuenit idoneꝰ scia et cōscia. sed vnꝰ deficit scia et aliꝰ cōsciētia? Aliqui dicunt ꝙ tutiꝰ est cōfiteri habenti sciam et nō cōsciam. q2 sciētia est necessaria ad executionē sacramēti. Aliq̄ aūt dicūt oppositū et forte melius. q2 vt ex ꝑtie dictꝫ patꝫ: deficiēs scia pōt in casu necessitatꝫ sine pctō audire. sꝫ deficiēs cōsciētia non pōt sine pctō mortali se intromittere cui pctō ānectit. q̄ ei occasiōē ꝑbet. vt pꝫ. s̄. Preterea plꝰ valꝫ facere sine scire q̄ꝫ ecōtra vn̄ Matth. vij. d̄r. Qui facit volūtatē pr̄is mei q̄ in celis ē ipse. ⁊c̄.

Sacerdos ēt iperitꝰ pōt in tribꝰ casibꝰ confessiōes audire.

et.j.Cori.xiij. Si habuero pphe-
tiã et nouerim mysteria oia ꝛc̃.et
oẽz sciẽtiã ꝛc̃.Et iõ dꝛ Eccle.xix.
Melioꝛ est isipiẽtia cũ tioꝛe dñi
ꝙ̃ apparens sapiẽtia et stultitia.
impfectũ scientie põt supplere p
fectio charitatis.vt in.c.nisi cuz
pdez.§.p defuncto.de renũc. Sz
impfectũ innocẽtie nõ supplet sci
entia.ideo(qd peius est)quãto est
maioꝛ sciẽtia tãto picłosioꝛ.sicut
bon⁹ gladi⁹ in manu furiosi.sicut
patet in demone qui est denoĩat⁹
a sciẽtia.Unde.j.Coꝛ.viij. Sciẽ
tia inflat.charitas edificat. Sup
quo glo.mgr̃i sẽtẽtiaꝝ ꝑm Augu.
dicit. Addite scie charitatẽ ꝛ vti
lis erit.Scĩa cuz charitate vtilis
est.p se inflat in supbiã ꝛ demões
qui greco noie a scia sic sunt noia-
ti in quib⁹ est scia sine charitate.
Hec ibi. ¶Tertia cõditio cõfes-
soꝝ dicit discretio.Nã diligẽter
pscrutari et examinare debz con-
Examinatio cõfessoris põt esse triplex.
sciẽtiã pctõꝛis.¶Ad cui⁹ rei eui
dentiã aduertẽdum est ꝙ triplex
põt esse talis examĩatio. Prima
dicitur negligens.Secunda insi
ciẽs.Tertia diligẽs.Prima qui-
dem dicitur examinatio negli-
gens quãdo scilicet cõfessoꝛ non
curat examĩare diligẽter cõscien
tiã cõfitentis.De qb⁹ pphetauit
Dauid dicẽs.Defecerũt scrutan
tes scrutinio.Et tñ hoc est neces-
sariũ et ↄfessoꝛi ꝛ ↄfitẽti.Et maxi
me ppter tria.Primo ppt igno-
rantiã:qꝛ pctõꝛes ignoꝛant q̃ dei
sunt.Cõtra quos August.in li.ij.
q̃stionũ vete.ꝛ no.testa.q.lxxxviij
Nõ oĩs ignoꝛãs imunis est a pe-
na.ille eni ignoꝛans põt excusari
a pena q̇ qd didicerat nõ audiuit
Illis aũt hoc ignosci non poterit
q̇ habẽtes a quo discerent/operã
nõ dederũt.Et ideo si cõfessoꝛ au
diuit aliquid de penitẽte/vel sci-
uit per pbabilẽ coniecturam:de-
bet penitenti ad memoꝛiã reuoca

re:quia potest timere ne penitẽs
super hoc habeat ignoꝛantiã cras
sam que nõ excusat.vel etiã foꝛte
quia nõ intelligit illud/ vel aliud
esse peccatũ.Nã sicut Isido.ait.
Ignoꝛãs quotidie peccat ꝛ igno-
rat.Secũdo necessaria est exami
natio ppter negligentiã.Nam ho
mines multi reperiũtur circa sa-
lutem suã negligẽtes.Unde Au-
gusti.in homeł.super illud. Uti-
nam calidus esses ꝛc̃. Sunt qui-
dã iusti intra sanctam ecclesiã cõ
stituti qui vitã ab omi crimine cu
stodiũt:sed tamen in agendo que-
libet bona non resurgunt/ꝛ hij ta-
les nec frigidi sunt/nec calidi:qꝛ
Hoĩes q̇dam nec frigidi sũt nec calidi.
non sufficit mala cauere:nisi stu-
deat quis bona opera facere.hu-
iusmodi conditionis sepe sunt pe-
nitẽtes qui sine examinatione cõ
scientie sue ad cõfessionem acce-
dunt:quodquidẽ euacuare cõsue
uit fructum cõfessionis. Et ideo
tales per ↄfessoꝛes (si bono modo
fieri posset)audiendi non essent:
nisi pꝛius seipsos examinassent/
ac obseruarent que dicta sunt de
cõfessionis pꝛeparatione: in quo
si deficiunt:a puido cõfessoꝛe ad-
iuuãdi sunt.Tertio necessaria est
examinatio pꝛopter verecũdiam
Sunt autem pleriq; tam femine
ꝙ̃ mares:qui potius omitterent
confiteri ꝙ̃ oꝛe pꝛopꝛio manifesta
re peccatũ.quodquidẽ ex super-
bia et hypocrisi oꝛiginem habet.
Et ideo confessoꝛ discretus a pe-
nitente ingenioso omnem noxam
et verecundiam debet remouere.
pꝛoinde statim debet sibi expone-
re magnitudinẽ culpe/scilicet cũ
confitet eam.sed in fine hoc face-
re debet.Unde Augusti.de peni.
distinc.vj.c.j.ait. Diligens inq̇si-
toꝛ/ꝛ subtilis iuestigatoꝛ sapiẽter
et q̃si astute iterroget a pctõꝛe qd
foꝛsitan ignoꝛat/vel ex verecũdia
vult occultare ꝛc̃.Secunda exa-

Confessor plura nō dꝫ querere in cōfessione.

minatio dicit̄ insficiens. Sūt nāqꝫ plura q̄ confessor in speciali mini me q̄rere debet. Et maxime ꝓpt̄ tria. Primo ꝓpter curiositatē q̄d fit cū cōfessor nō cōuenientia nec ꝑtinētia sed aliena a statu et mori bus penitētis ꝑquirit: que in talibus q̄ri nō solent. qꝛ quilibꝫ interrogari et examinari dꝫ sm̄ statuꝫ et conditionē suaꝫ. vt infra dicetur. Secūdo ꝓpter fragilitatem. Sunt enim quedam que nō debꝫ confessor ꝯfessor inquirere in speciali. sicut sunt inconsueta scelera et enormia cōtra naturaꝫ. Nō est. qꝛ frequenter addiscit penitēs q̄ nō nouit. et cōtingit sepius inq̄nari ipm̄ cōfessorem et in talibus cōcuti. Prouerbi. xj. Inuestigator maloꝝ opprimetur ab eis. ꝓpter ea non debet talia inq̄rere nisi in ḡnali. q̄si de longinquo ꝑ quasdaꝫ circūlocutiones. vt si fecit qui cōfitet̄ intelligat. et si nō fecit nō addiscat. Tertio ꝓpter improbitatē Nam dicit Sco. in. iiij. dist. xv. ꝙ sacerdos m̄ltū errat in ꝯfessione interrogādo ꝛ audiendo libenter placabilia et inhonesta aurib⁹. et maxime si interrogat de eis volūtate vitiosa. In hui⁹ mysteriū Judith. viij. dicit̄ ꝙ Judith sacerdotibus ait: Uos aūt nolo vt scrutemini animū meū. Judith aūt cōfessio interp̄tat̄. in qua mystice ꝺ̄ signat̄ ꝙ iprobа inq̄sitio ꝑdictorū est in sacerdotib⁹ necessario reprimenda.

Confessor in faciendis interrogationibus tria debꝫ cōsiderare.

Jdeo sm̄ Host. in faciendis interrogationib⁹ tria sunt cōsiderāda. Primo vt q̄libet iterroget̄ de pctīs q̄ ꝯsueuerūt in hm̄oi hoībus abūdare. nō enim oportet vt a milite queratur peccatū clericorum vel econuerso. Secundo vt non fiat explicita interrogatio nisi de illis que cōmuniter hominibus insunt. De alijs auteꝫ adinuentionibus ita debet de longinquo fieri interrogatio/ vt si consitens cōmisit: dicat: si non cōmisit: nō dicat. Tertio i peccatis carnalibus nō descēdat inq̄rens ad circūstātias imptinētes. quia hm̄oi delectabilia quāto magis in speciali considerant̄: tanto magis nata sunt concupiscentiam mouere. eo ꝙ oīs etas ꝑna est ad malū. xij. q. j. omnis etas. Tertia dicit̄ examinatio diligēs. quia vt ex ꝑcedētibus patet ꝙ sicut cōfessor debꝫ vitare in examinando extremitates: ita debet hr̄e discussiones mediocres que sunt. s. inter nimiū et non satis. Et hoc obseruare debꝫ maxie ꝓpter tria. Primo ꝓpter autoritateꝫ. Nā absqꝫ dubio oportet ipm̄ cōfessorē diligentē esse in inuestigando. maxie faciendo cuilibet penitēti interrogationes generales: scꝫ vtrū ꝑterito anno confessus sit. ꝛ vtrū cōpleuerit pniaꝫ. Et si dicit ꝙ nō: querat si pniam sibi ipositā scit. Si scit: dicat ꝙ adhuc expleat eam. Et tūc nō oportet eum reiterare confessionē. Si autem oblitus est tūc iterabit cōfessionem ꝑteriti anni. Deide querat vtruꝫ postq̄ venerit ad annos discretionis singulis annis cōfessus sit ꝛ ꝑcepit eucharistie sacramētū. ꝛ si vnq̄ illud in mortali culpa sumpserit. Postea querat de trāsgressione decē ꝑceptoꝝ. septē capitaliū vitioꝝ. generaliū eccl̄ie mandatorū. ꝛ de abusione q̄nqꝫ sēsuū. ꝛ de circūstantijs postea. Dei de descendat ad ꝑticulares interrogationes pctōꝝ que cōiter consueuerūt hoies sui status ꝑpetrare. vt si est clericus. religiosus. miles. mechanicus ꝛc̄. De quib⁹ interrogationibus vide Host. in sū. e. ti. in §. q̄ interrogatiōes. Quas compendiose vide in summa angelica in v̄bo interrogatiōes. Quod est contra quosdam qui dicūt vel credunt se nō esse obligatos ad interrogādum vel examinandū eos

Confessor debꝫ esse diligens in inuestigando.

quos in confessione audiũt.tenentur eniȝ ad oia supradicta.plures enim remanerẽt in fecibus nisi instruerentur.Cuius rõ est.quia cõfessor in hoc foro est iudex. de pe.di.j.verbũ.ꝛ in.c. iudicantẽ.xxx.q.vlti.vbi dr ꝙ iudicantẽ opoꝛtȝ cũcta rimari.Graue eni nimis est super re icerta certã ferre sẽtentiã.xj.q.iij.graue. Ad hoc facit quod habetur in d.c.qui vult.de pe.di.vj.circa principium. ꝛ optime vltra mediuȝ.Et breuiter.c.nostrũ.determinat ꝙ debẽt fieri interrogationes in hoc.§.sacerdos autẽ.ibi.Sit auteȝ sacerdos discretus ꝛ cautus more periti medici ꝛc.ꝛ ibi diligenter inquirens ꝛ peccatorum ꝛ peccati circũstãtiam ꝛc. Secundo ꝑpter charitatẽ quã tenetur confessor diligere ꝑximum sicut seipm. imo penitentem sicut filium.In cuius mysteriũ Exod.xxiij. ꝑcepit dominus dicens.Si videris asinum odientis te iacere sub onere non pertransibis: sed subleuabis eum.Quanto magis subleuandus est filius spiritualis qui a confessore in sãguine xpi regeneratur. Tertio ꝑpter vtilitatem.Si enim cõfessor fuerit diligens inqsitor ꝛ prudens penitentis examinator/ sepius absqȝ scandalo ꝛ cum fructu maximo quasi a longinquo querens liberabit et saluabit ab occultis ꝛ ignotis criminibus animaȝ eius. Ideo Job xxvj.dicitur.Obstetricãte manu id est a confessore prouido diligẽti et discreto eductus est coluber tortuosus.¶ Nota circa litteram ibi vt more periti medici.ꝙ sacerdos dr spũalis medicus aie.et ergo sicut medicus corpalis antidota conuenientia dare debet cõtra morbos corpis:ita iste cõtra morbos anime. Et ex hoc nota conueniẽtes similitudines adducẽdas: non improprias. quia bene conuenit medic⁹ corporis cum medico anime. Et dicit periti. Imperiti enim medici teneñ.quia se reddunt peritos cum nõ sint.in.l.illicitas.§.sicut medic⁹.ff.de offi.psi. ꝛ in.l.qua actione.§.fi.ff. ad legeȝ aquiliã.C.de professo.ꝛ medicis.l.penul.quia imperitia culpe ãnumeraẽ.Insti.ad.l.aquiliam.§.imperitia.Sicut etiã dicimus in imperito iudice assessore vel aduocato.vt in.l.si filius.ff.de iudi. de re iudi.c.j.li.vj. per doc. Et ẽ ratio. quia quis non potest apud se deliberare recipienȝ consilium a medico vel aduocato: sed als non tenetur quis de iperitia.quia apud se deliberare debebit qui recipit consilium ab eo qui se non reddit peritũ in officio seu ꝓfessione sua. vt no.in d.c.j. ꝛ in regula: cõsiliũ. de regu.iu.lib.vj.Debet ğ cauere iste medicus spũalis vt nec ãte factũ nec post factũ nec in facto reperiaẽ in culpa.propter qd valde peccãt sacerdotes q̃ audiũt ꝯfessiões ꝛ nesciũt expedire hoies.sicut medici q̃ intromittũt se de infirmo cũ nesciunt artem curandi. vt in dicta.l.qua actione. et in.c.tu a nos.cum ibi notatis. Item sicut medicus non solum debet esse perit⁹ in cura habito respectu ad infirmum. sed etiaȝ ad seipsuȝ ne imperite approximando ad infirmum inficiatur ab eo.ff. de ac.empti.l.iulianus.primo responso et ideo vtuntur medici preseruatiuis. Sic hic medicus spiritualis caueat ne audiendo inficiatur presbiteri enim qui confessiones audiunt sciunt omnia mala ex auditu.sicut dicit lex de hijs qui cõtra leges versantur.C.mandati.l.fina. Nec est malum mala scire ȝ ex hoc mala operari.not.xxxviij.dist.q̃uis. ergo caueant ne audiendo peccare discãt:vel ad peccãdum alliciãtur.quia multos red-

Sacerdos diciẽ spiritualẽ medic⁹ anime.

dit innocētes felix ignorātia malorum: et multos corrūpit scia de mal'.ff.de.s.corrup.l.j.p totū: Et multuz de hac infectione caueāt presbyteri dū iuuencule eis confitentur. Unde nec audiant cōfessionem mulieris in cella vel in camera.ar.c.hospitiolū.xxxij.disti. r.c.clericus sol⁹.lxj.distin. Cōfessio enim est actus spūalis generationis. Magis aūt peccat q̇s cuz filia sua spūali q̄ cū alterius vxore.xxx.q.j.c.pe.r fi. Deinde dicit tex. supinfundat vinum r oleum. Ubi nota q cōfessor non debet sē per rigorem iusticie exercere. sed quandoq; tēperamentū misericordie adhibere. hoc denotat vinuz r oleum. sic expone. vinū: id est rigorem iusticie r grauē pniaz. r oleū i. tēperantiā eq̇tatis r leuē pniaz: sm exigētiā circūstantiaꝝ pctōrū r peccati. Sicut fecit ille pius samaritanus. Lu.x. Uel dic. Infundat vinū.i.amaritudinē r modificationem increpationis si videat expedire. vt q2 pctōr est corrigibilis. r per hoc emēdabilis r multa bōa recipiet a deo. Oleū.i.dulce r suaue eloquiū si ille sit īdurat⁹: vt sic suaui lenitate verborū ipsuz ad compunctionem inducat ppo nendo ei beneficia que deus ei cō tulit. mortem christi. gaudia celi. penas inferni. mortem suam r breuitatem vite. r mortis īcertitudinem. christi pietatem qui non venit ppter iustos sed peccatores. quia si omnia mundi mala commisisses r vere penitēs esses/sine dubio deus tui miserebit̄. q̄ multum ad hoc valent: put dicit compendium horuz versuum. Mors tua: mors christi: fraus mundi: gloria celi. Et dolor īferni: sunt meditāda tibi. Deinde dicit quale ei debet consiliū prebere r cuiusmodi remediū rc̄. Ubi nota q solus ille qui de facto certus est potest con

Uinū r oleū infūdere peccatoribus q̇d est.

Uersus salutares.

silium bonuz vel remediū adhibere. Et dic consiliū quando nō plene confitetur. r remediū/scz absolutionis quando in eo est vera cōfessio. Uel dic consiliū circa emēdationem peccati: imponendo penitētiam iuxta modū criminis cō missi. Et remediuz circa abstinentiam vt amplius abstineat r nō recidiuet imponendo penitentiam per quam causa peccati extinguatur. vel dic ecōuerso consiliū qualiter se habere d̄beat ne recidiuet r remedium peccati preteriti r sequentis. Et ex hoc sequitur q penitētie sunt arbitrarie put supra dixi. Deide dicit. diuersis experimentis vtendo. Ubi nota q sacerdos nō debet solū vnū experimētum scire sed diuersa sicut medic⁹ non debet oibus vnā medicinam dare. notatur. xxix. disti. necesse. Et dic diuersis expimentis puta pbādo vires ipsius: qualē penitētiam portare posset. quale cōsiliū seruare. r vbi r q̄uo abstinere valeat sm doc. Ex hijs oibus p̄dictis sequitur q valde laboriosū est audire confessionē. Et certe non puto aliquid spectare ad officium sacerdotis quod ita laboriosum sit: tediosum et graue. r qd̄ ita vires hominis interiores et exteriores exanimet sicut cū diligētia cōfessiones audire. Et per consequens sequitur q audire cōfessiones est opus excellēter meritoriū: si cum diligentia r bona intentione fiat: non ad questū. probatur de pe. di. iij. de quotidianis. in fi. de sponsali. īter opa. xlv. di. c. tria. r. c. due.

¶ Circa hanc lr̄am q̄ro: cui debz maior pnia imponi: an comedenti cū excōicato: vel loquēti cum eo. Solutio. Jo. de Lig. i. c. defleat. de reg. iur. dicit q comedēti. eo q magis intente cōicat. allegat. xxviij. q. j. oēs. cū ibi no. r. xxij. q. iiij vnusq̄sq;. Sed cui maior. an peie

Sacerdos diuersa debz experimēta scire.

Confessiones audire laboriosum est.

ranti p euangelia dei:an per deũ. dicit ipse ibidẽ q peieranti p euãgelia. qz implicat deũ cũ euangelijs.ff. de iureiu.l.qui per salutez. z.c.qui peierat. xxij.q.v. Intellige tñ hoc vt not.xxij.q.j.si aliqua. Sz cui maior. an peierãti p deos falsos:aut p ver. videt q pmo. qz pmittit crimẽ ydolatrie:q nullũ ẽ maius.ɔ cele.mis. de hoie.Archi. tenet q scdo.qz magz habet respectus ad trãsgressionẽ iuramẽti q ad formã iurãdi.Credo tamẽ q si ãbo iurarẽt ver:sed deficerẽt aliq duo comites iuramẽti.s.iudiciuz z iusticia: magis peccaret pmus: ẽt si iurasset p creaturã: attribuens sibi aliqd numinis. Sic dico si vnus iuraret p creaturã alter p creatorẽ magis peccat scds.qz cõtẽnit deũ in se.pm9 i creatura. Sz magz peccat peierãs p mẽbra xpi q p deũ. pper circũstãtiã igratitudinis:cũ deus assũpsit p nobis hũanitatẽ. de sũ.trini.c.j.no. Jo. de Lig.in.c.z si xps.ɔ iureiu.

Fornicator simplex an grauius peccet q mortale mẽdacium committens.

Sz cui maior.an fornicatori simplici an mortale mendaciũ pmittẽti.dicũt docto.i cle.ad nostrã.de hereticis.q mẽdaci q ɔ naturã peccat abutẽdo loqla. p hoc.xv.q.viij.q amisit.lj.di.qz tua sctitas. Nec obstat.c.nõ solũ.xxxij.q.vij.qz ibi ponitur fornicatio p incestu. vel dr fornicatio maximũ scelus pter plures spẽs quas sub se continet. z ita non intensiue sed extensiue. Sed cui debet maior penitentia imponi:an cognoscenti vxorẽ alienam vl filiã spũalem. Jo. de Lig. in.c.defleat.de regu.iu.dicit q pmo.notat.xxxj.q.j.qm. Cõtrariũ tamen habetur.xxx.q.j.c.penult. z fi.Confessio enim est actus spiritualis gñationis. z qz grauius crimẽ est incestus q adulteriũ.ff.de adulte.l.si adulter.§.j.xxxij.q.vij. adulterij.

Mulieres decem cognoscere grauius est vnaz decies.

Sz cui maior:an cognoscẽti decem mulieres:an decies vnã Joãnes de Lig. ibidẽ dicit q pmo p glo. xxx.q.j.c. ãnpeul. Nec illã glosaz repio. credo tñ q bñ dicit.qz plurib9 est actio mali z plures corrũpit.ar. p hoc de re iudi. c.j.li.vj.in fine.z hac circũstantia qntitatis omissa/ necessario debz postmodũ pfiteri. vt si dixerit ter se fecisse z postmodũ recordat decem vicib9. An autẽ pfitens teneatur dicere qtiens cognouit. dic q sic.si recordat. als sufficit dicere q pseuerãter peccauerit.vj.q. j.mutare.de.pe.dis.j.c.j. fin Lauren. An aũt maior viro vel mulieri?ceterz parib9 viro.qz fortior esse dz.xxxij.q.vj.idignant. Sz cui imponit maior: an cognoscenti solutam virginem vel maritatã corruptã.Credo q scdo:cũ peccet in pses.s. i maritũ cui9 thor violat. ff.de adulterijs.l. iter liberos.in.c. non auferamus in fine.xxxiiij.q.j. Itẽ illa plus peccat:cũ fidez que est vnum ex bonis matrimonij violet.xxvij.q.ij.oĩe itaqz.C.de adulterijs. l.j. ergo et communicãs ei in crimine plus peccat. arg.de senten.excõ.nuper.et.c. si concubine.no.p Archi.z Jo.an.in.c.ij. ne cler.vel mon.lib.vj.circa fi. Et hoc ver nisi pma fuerit psecrata. xxvij.q.j.virginib9. ¶Circa hoc moueo tale dubium. Pone: corrũpens virginem cuius occasiõe ipa effecta ẽ publica meretrix:nũquid reus erit omnium peccatorum per ipsam postea in meretricio commissorum?ar.optimum q nõ.in.l.neracius. in prin.z i.§.j.ff. de seruo corrupto. vbi est cas9 q si corrupisti seruumvt quedam cyrographa debitorum domini lacerarent. ille ex consuetudine postea alia cyrographa lacerauit istorũ noie non teneris.Contrariũ puto veri9 in foro psciẽtie. ar.ff.ad.l. acqui.l. q occidit.§. qui in hoc. de homici.c. si.lib.vj.j.q.j. placuit vt

vnusquisq̧. Et est forte casus in
quo q̄s idem pctm̄ sepius confite
ri tenet ꝓpter circūstātiam: vt si
illa peccet / ꝛ quotiēs peccet post
confessionē corruptoris: q̄ nec sa
cerdos potuit pniam ꝯmēsurare
circūstantijs futuris q̄ sibi incer=
te fuerūt. ff. si cer. petat. l. respici=
endum. xxiij. q. iiij. nabuchodono
sor. Auctis ergo in posterū circū=
stātijs / seu aucto malo necesse est
vt pnia augeat: qđ nō fit nisi in pe
nitētia: vt dixi in p̄ma pte sup ver
bo iniunctā. Item est forte casus
in quo existēti in purgatorio / vel
in inferno pena auget extensiue /
vel intēsiue: si illa in meretricio p
seueret post mortē corruptoris. si
cut de dyabolo notat. xxiij. dis. q̄
eps. licet dici possit q̄ de⁹ futuro
rū cōsci⁹ mortuo penā statuit ẜm
q̄ illā in meretricio pseueraturā
p̄sciuit. ff. de iudi. l. s3 si restituat.
§. fi. ¶ Sed cui debz maior pnia
imponi / an cognoscēti pulchrā vl'
deformē? Hec est q̄stio glose i. c.
fi. xiiij. q. fi. tāgit glo. in. c. j. de pe.
dist. v. Hugo dicit. q̄ primo. Bar
tho. q̄ secūdo. Eadē q̄stio forma=
ri posset de iuuencula ꝛ antiqua.
Et videt q̄ pl⁹ peccet cognoscēs
pulchrā q̄ deformem et antiquā
ꝓpter circūstantiā lasciuie maio
ris. Videt tñ q̄ turpē ꝛ antiquā:
q̄ minus tentat / ꝛ natura minus
mouetur: et ita magis ex malicia
peccat. ff. de penis. l. respiciendū
§. fi. Primā opinionē veram cre=
do: habito respectu ad voluptatē
vel ad delectationē q̄ attendit in
pctō. arg. vj. dist. c. j. Secūdā ꝓ:
habito respectu ad alliciētiam et
tētationē q̄ vbi est minor / ꝯcludit
maior culpa. xxxiij. q. ij. admone=
re. q̄ ex aduerso vbi maior tenta
tio ꝛ alliciētia: ibi minor cōtēpt⁹.
facit de pe. di. ij. sciēdū. Sed cui
maior / an clerico seculari in sacr3
cōstituto fornicāti / vel monacho

Mulie= rem tur pem co= gnoscēs an grui⁹ peccet q̄ si pul chrā co gnosce= ret.

nō in sacris? Videt q̄ clerico. q̄
sicut monach⁹ castitatē ꝓmittit
expresse: sic clericus tacite qñ or=
dinat. xxxj. dist. nicena. cū seqn.
et de cler. ꝯiug. cū olim. et cū hoc
est in sacris. duo igit vincula ma=
gis ligant. insti. de adop. §. sed ho=
die. de treu. et pa. c. j. Dic cōtra.
cū castitas ẜm opinionē cōem ex
ꝯstitutione eccl'ie ordini sacro est
annexa ẜm doc. q̄ cle. vel vo. rur=
sus. Sed monach⁹ fornicādo ve=
nit contra ꝓfessionē suā / et votū.
de statu mona. cū ad monasteriū.
in fi. Vñ et p̄sbyter secularis sim=
plicē fornicationē cōmittit: nec
est casus epalis. notat. lxxxj. dis.
maximilian⁹. lxxxij. dist. p̄sbyter.
ij. q. vij. paul⁹. Cōtrariū tñ tenent
docto. p̄sertim theologi: dicentes
q̄ sacerdos occidētalis lapsus in
fornicationē vere votifractor effi
cit / ꝛ in casum reseruatū incidit:
nec a simplici sacerdote absolui
potest. Probat. talis suscipiēs sa
crū ordinē vouet castitatem voto
solēni. et ad hoc est determinatio
eccl'ie. in. c. vnico. de voto. lib. vj.
Et ad hoc est sanct⁹ Tho. ij. ij. q.
lxxxviij. arti. vij. qui dicit sacer=
dotē grauiter peccare si fornicat
q̄ vouet. Ad idē est Hen. de gan.
q̄nto quotlibeto. q. xxvij. Ad idē
cancellarius parisieñ. Gerson in
tractatu de visitatione cleri: di=
cens. Denūciet recipientib⁹ ordi
nes sacros q̄ faciūt votū castita=
tis solenne: ne reputent se liberos
ad fornicandū: sicut fatui quidā
putāt. Ex quo inferūt ꝓbabiliter
q̄ sacerdos per lapsum in fornica
tionē sicut ter assumpsit sacrum
ordinē: ita triplicis voti solennis
est p̄uaricator. patet q̄ q̄libet sa=
cri ordinis susceptio habet anne=
xum votū cōtinētie / ꝛ nō simplex
ergo solēne. Est tñ verū q̄ graui=
us peccat religiosus fornicando
q̄ cleric⁹ secularis in sacris. cleri

Forni= catio p̄s byterat an sit ca sus epi= scopat.

Fornicatio grauior est in religioso q̄ in secularibus clericis.

ci eni tales sunt votifractores voti taciti/et solennis castitatis:qđ nō per se intrinsece ꝛ essentialiter est annexū sacro ordini:sed ex cōstitutione ecclesie ꝑpter ei⁹ honestatē tacite et accidētaliter. Religiosi vero fornicatores sunt voti fractores voti expressi et solēnis. et sunt tales quasi apostate: quia plus deponūt q̄ habitū: cū castitas sit eis magis substantialis:q2 per se intrinsece ꝛ essentialiter est annexa voto professionis. in.d.c. cū ad monasteriū.i fi. ¶ Sed cui maior.an laico vel religioso eodē genere pcti peccātib⁹?Et videt꞉ ꝙ religioso:q2 est in altiori statu/ ꝛ sic casus decliuior.Cōtrariū regulariter verū:q2 regulariter grauius peccat laicus q̄ religiosus. vt no.Jo.an.post sctm̄ Tho.in.c. accusatus. de hereti.lib.vj.Ubi ꝯcludit ꝙ in eodē genere peccati min⁹ peccat religiosus q̄ laicus: nisi in trib⁹ casib⁹.Prim⁹ cū peccatū est cōtra votū religionis:puta fornicando/aut ꝓpriū retinendo/siue inobediēdo cōtra votū ꝓmissum.Secūdus cū excedit per cōtemptū:q2 videt꞉ magis ingratus cū ex dei bn̄ficio esset productus ad pfectionis statū.facit qđ habet꞉ in.c.fi.xlvij.dist.Terti⁹ cū peccat publice:ita ꝙ prebet alijs scandalū.nā tūc tenet꞉ etiā de delicto aliorū.de voto.magne.et in c.ꝓcipue.xj.q.iij.vbi dicit beat⁹ Grego.Scire debent prelati ꝙ si peruersa vnq̄ ꝑpetrant:tot morti bus digni sunt/quot ad subditos suos ꝑditionis exēpla trāsmittūt Extra illos casus leui⁹ peccat religiosus:et hoc ꝑpter merita precedētia ꝛ seqn̄tia.iuxta illud.ps̄. Si ceciderit iust⁹ nō colliđet꞉: q2 dn̄s supponit manū suā.Ex quo infero ꝙ positus in dignitate: vt ep̄s leuius delinq̄t q̄ inferior:cū dicat꞉ religiosissimus. vt in.c.ex multa.de voto.et fit in statu ꝑfectionis.c.licet.de regula.ꝛ.c.nisi cū pridē.de renūci.nisi peccet cō tra votū emissum in receptiōe ordinis.vel ex cōtēptu/vel publice in scandalū aliorū rōnib⁹ p̄allegatis.Et in trib⁹ casib⁹ p̄allegatis/ vel corꝫ altero aggrauat꞉ pctm̄ ex dignitate.et ita pōt recte intelligi tex.et glo.in.c.cū q̄dā. de iure iurā.et.c.homo xp̄ian⁹.xl.di.al's sec⁹.vt habet꞉ in.c.septies. de pe. dis.iij.vbi dicit beat⁹ Hiero.Septies in die cadit iustus et resurgit.et sic licet iustus cadat/nō tn̄ perdit nomen iusti ex quo ꝑ bona opera ilico resurgit.Quis autē plus mereat꞉ ex eodē genere boni an religiosus/an layc⁹.vide glo. notabilē.in cle.si dn̄m.de reliq̄.ꝛ vene.sanc.vbi cōcludit꞉ ꝙ religiosus. Sed cui maior pn̄ia debꝫ imponi/an cōstante matrimonio fornicāti/an eo soluto quo ad thorꝫ? Dic ꝙ p̄mo arg.de vita et honest. cle.c.vt clericorꝫ.in fi.ꝛ ita maior pn̄ia debet īponi coniugato inuadēti thorū alienum q̄ clerico ꝯm Abbatē et Jo.an.ibi.sed cui maior.An matrimonio ꝯstāte cognoscēti alienā/an eo ꝑpetuo soluto quo ad thorū vxorē ꝓpriā? Uidetur ꝙ p̄mo q̄ adulterat꞉/scđus nō. Dic cōtra cū secūd⁹ cōmittat incestū.lxxxj.dist.minister.cū notatis.vide qđ notat꞉.xxx.q.j.nosce. hoc verū si vxor fuerit conuersa. xxxiij.q.v.ꝙ deo. Et ē casus quo filij ex legitimo matrimonio nati sūt illegitimi ꝛ incestuosi ꝯm doc. cōiter.in.c.lr̄as.de filijs p̄sbr.In nocē ꝛ Hosti.de cōuer.coniug.c. dudū.An autē ꝯmittēti simul adulteriū ꝛ incestū:q2 cognoscit sororē maritatā debeat duplex penitētia imponi.vna ꝓ adulterio. alia ꝓ incestu.Joan.dicit ꝙ non. sed ꝓ adulterio incestuoso maior pn̄ia imponit꞉.et ecōtra:quia vnū

Religiosus in eodē genere boni plus meret꞉ q̄ laic⁹

crimen eſt:ſed per circūſtātiā ag
grauatū. vide.xxvij.q.j.virginib⁹.
Sed pone.Credit q̇s ſolutam co-
gnoſcere/ et cognoſcit maritatā.
Videtꝫ ꝙ imponetꝫ pnia ꝓ adulte
rio.ff.de iniurijs.l.cū qui.§.ſed in
iuria vocatꝫ.xv.q.j.illud.in fi.Et
qꝛ in facto dānato ignorātia non
excuſat.notatꝫ de ſentē.excō.a no
bis.j.C.de ſūma trini.l.j.Contra-
riū notatꝫ.xxiiij.q.ij.in lectū.arg.
de ſen.excō.ſi vero.Et hoc verū.
qꝛ adulteriū nō cōmittitꝫ ſine do-
lo circa ipm.ff.de adult.l.penul.
Nō obſtat cōtrariū:qꝛ ibi om̄ino
iniuriari intēdebat.hic vero nul-
lo modo adulterari.iūctaqꝫ forni
catio ⁊ adulteriū ſpecie differūt.
de facto dānato dic.vt p doct.in
c.fi.de ꝯſtitu.lib.vj.Sed cui ma-
ior.An offendenti patrē ſuū ſpiri
tualē ſcꝫ ꝑlatū/vł carnalē. videtꝫ
ꝙ ꝑmo.ij.q.vij.qualis.hoc ibi te-
net glo.Contrariū credo verū: qꝛ
filius eſt eadē pſona cū patre car
nali cui⁹etiā effigiē portat:nō ſpi
ritualis.C.de ipube.et alijs ſub-
ſti.l.fi.ff.de libe.et poſthu.l.ſuis.
Peccat autē q̇s magis in ſeipm
q̄ꝫ in aliū.ff.de bonis eoꝝ q̇ mortē
ſibi conciſ.l.fina.§.ſi videre.xxiij.
q.v.ſi nō licet.Tamē qꝛ magis ab
illo recipit/⁊ magis ab illo diligi
tur.C.de curato.furio.l.fi.igitꝫ ⁊
magis ſibi tenetꝫ.c.cū in officijs.
de teſta.Vñ ⁊ in caſu ꝑplexitatis
poti⁹ carnali q̄ꝫ ſpūali ſubuenire
tenetꝫ:qꝛ vnū eſt nature qđ eſt ma
ius.aliud legis qđ eſt min⁹.Huic
ꝯſonat dictū ſaluatoris.Honora
patrē ⁊ matrē.qđ de carnalib⁹ eſt
dictū.et hoc verū ceteris parib⁹
ſicut oēs iſte q̄ſtiūcule debent in
telligi.Aliud ſi carnalis ſit imme
ritus vel heretic⁹ ſiue mal⁹.ff.de
relig.et ſump.fune.l.minime.Ad
hoc notata.xxx.diſ.ca.j.Sed cui
maior an offendenti patrē vel ma
trē?Videtꝫ ꝙ matrē.ar.c.j.de cō

Adulteriū non ꝯmittit qui ſolutam credēs maritatam cognoſcit.

uerſi.infide.videtꝫ ꝙ patrē ratiōe
ordinis.qꝛ dictū eſt.Honora pa-
trē et matrē.de ꝓbē.mandato.li.
vj.Item qꝛ fili⁹ eſt ptāte patris/
nō matris.inſti.de adop.§.femie.
notatꝫ de appella.c.ex parte.iij.
igitꝫ magis inobediēs et cōtēnēs
patrē offendēdo.Credo ꝙ equa-
liter peccet.tū qꝛ ipſis debetꝫ eq̄-
lis pietas.per.l.furioſe matrꝫ.ff.
de curato.furio.tum qꝛ in ꝓcrea
tione liberoꝝ ſimili nature officio
fungūtur.inſti.de exhereda.libe.
§.ſꝫ hec quidā vetuſtas.Ad hoc
xij.q.ij.qui abſtulit.xxx.diſti.c.j.
Per hoc deciditꝫ q̄ſtio Cyni.i.l.
j.C.de alen.liberis.Pater et ma
ter equaliter indigēt:fili⁹ nō pōt
ſubuenire niſi vni tātū.cui ſubue
niet?Videtꝫ ꝙ matri tāq̄ꝫ paupe-
riori.C.de epiſ.et cle.ſi q̇s ad de-
clinandā.Preſumitꝫ eni min⁹ ha
bere.ar.de ſtatu regula.periculo
ſo.lib.vj.cum ibi not.et qꝛ nature
debilioris eſt/et ita miſerabilior.
ff.de reb⁹ du.l.cū puber.xxxij.q.
vj.indignatꝫ.Videtꝫ tamē ꝙ patri
ad quē ſpectat onus alimētandi.
ff.đ libe.agno.l.nō quēadmodū.
Solutio.Dicas locū eſſe gratifi-
cationi:cū equalis eis pietas de-
beatꝫ iuxta ꝑdicta.ar.de reſcrip.
duob⁹.lib.vj.xiij.q.ij.ebron.Sed
cui maior.an occidenti xpianum
vel iudeū/ſeu hereticum?Videtꝫ
ꝙ ſecūdo.qꝛ corpus et aiam peri
mit.arg.bonū.xxiij.q.v.vnū ſolū.
Contrariū eſt verū.per.c.qui nō
odij.iuncto.c.eos vero.lj.diſt.Et
quia magis eſt fratricidiū q̄ꝫ ſim-
plex homicidiū.ff.ad.l.pompeiā.
de parricidio.l.j.Om̄es aūt chri-
ſtiani ſunt fratres quo ad regene-
rationē baptiſmi factam ex vna
matre/ſcꝫ eccleſia.xj.q.iij.ad mē-
ſam.xij.q.ij.qui abſtulit.Itē ma-
gis tenemur diligere xpianū.igi-
tur graui⁹ peccamus in eū.Nec
obſtat ratio:quia nō perimit ani-

Patrē offēdēs tantum peccat/ quātū q̇ matrē offēdit.

nam occidēs: sed ꝓpria peccantis volūtas. xxiij. q. iiij. vasis ire. Et al's esset magis pctm̄ occidere malū q̄ sanctum. cōtra. c. sicut dignū. de homici. notat de ꝯsec. eccle. vel alta. c. vno. lib. vj. Nec obstat ꝙ maior penitentia iniungitur matri opprimenti infantulum non baptizatum q̄ baptizatum. notat Archid. de conse. dis. iiij. rebaptizare. quia licet minus sit. maius tamen damnum est in morte pagani. ideo matri maior penitentia iniūgitur ad cautelā non sic si paganus fuisset adult⁹: quia de eius conuersione minus speratur q̄ infantis. et quia conteri potuit. ideo minor penitētia iniungitur ſm Archid. in. d. c. baptizare. vbi etiā pat3 ꝙ minor penitētia iniūgitur rebaptizāti hereticū q̄ fidelem. Sed cui maior an occidēti matrem vel vxorem? Hugo tenet ꝙ vxorem. Jo. ꝙ matrem. vt not. xxxiij. q. ij. admōere. Primū credo verius. ꝑ id qd notatur. lxxxix. dist. decēter. Et quia vir et vxor sunt socij diuie ꝛ hūane domus. C. si cer. peta. l. aduersus. ff. ad municipa. l. fi. §. ij. Inter eos est sacramentu3. ipsi sunt vna caro effecti. ipsis dictu3 est. Propter hoc derelinq̄t homo patrem et matrem et adherebit vxori sue xxxv. q. j. c. j. de bigamis. debitu3 Unde et in casu necessitat; subueniet vxori. Sed cui maior. an occidēti veneno vel gladio. dic prio. C. de malefi. l. j. ff. ad legē cornel. de siccar. l. eiusdē. in ꝑn. Sed cui maior. an ad iram ꝓuocāti: an ꝓuocato: an consulenti vel faciēti. Dic ꝑmis. lxxxvj. dist. tāta. xxiiij. q. iij. qui alioꝝ. no. de pe. di. ij. noli. et maior denegāti elemosinā3. necessitate extrema q̄ inuadenti bona pauperū. not. Jo. de lig. de restitu. spolia. sepe. sed in foro contentioso secūdo imponitur maior

Uxorē occidere an sit grauius q̄ matrem?

pena. Contrariū notat. xvij. dis. sicut hij. sed p̄mū verius. attento ꝙ homicidiū p̄ponderat rapine. Et maior imponit litigioso q̄ adulatori. ſm Archid. xlvj. di. clericus qui. q2 adulator tēdit ad delectādum. alter ad contristandum.

¶ S3 cui maior. an peccāti palā vel clam. de q̄ q̄stione. vide. glo. i c. de homine. de celebra. mis. et in c. nemo. xxij. q. iiij. ꝛ in. ca. cleric⁹ solus. lxxxj. dist. et dic: aut loquimur de presūptione doli. et mag; presumitur contra facientē clam q̄ palam. l. fi. ff. de ritu nup. l. non existimo. ff. de administ. tuto. aut de alio: ꝛ tunc aut est talis actus in quo delinquitur clam faciēdo/ et non aliter/ et clarum est ꝙ minus peccat. Aut est talis in quo delinquitur clam et palam/ ꝛ tūc aut ex tali actu potest surgere deceptio multorum/ et punitur magis palam. vt. in. l. iij. C. de sūma trini. Aut contingit solus contēptus: vt in furto vel rapina. ꝛ tūc similiter punit magis palā agēs. institu. de obliga. ex maleficio. §. pena. Aut neutrū istorum surgit: et tunc equaliter punitur. vt in. l. sancimus. C de penis. ¶ Circa. §. caueat. vbi agitur de sigillo confessionis Nota ꝙ ecclesia instituit confessionē non solū secrete fieri: sed ꝛ occultam teneri quātum ad tres cōditiones personarum. Primo quo ad ꝯfessorem. Secūdo quo ad incidenter audientes. Tertio quo ad ipsos peccata confitentes. Primo confessio debet esse occulta quo ad confessores: prout hic statuitur. nam de iure antiquo debet deponi reuelans confessionem: ꝛ omnibus diebus vite sue ignominiosus peregrinari. de peniten dist. vj. c. sacerdos. Sed ſm. c. nostrū. debet deponi/ et ad agendā perpetuā penitētiā in arctum monasterium detrudi.

Pctā occulta an sint grauiora manifestis?

Confessio deb3 teneri occulta

Ubi dicit Host. q̄ sacerdos peracta pnia p septēniū vel decēnium peregrinando p mundū in monasterium est detrudēdus. Et sic.c. sacerdos.per.c.nostrū. nō corrigitur.sed vnū ius supplet per aliud. Cōfirmat Au.iij.q.vij.c.sacerdos. dicēs. Sacerdos vt sapiens medicus ꝛ pfect⁹ p̄mu3 pctā sua diluere sciat.ꝛ postea aliena detergere ꝛ sanare ꝛ nō publicare. Et magister in.iiij.disti.xxj. Caueat sacerdos ne peccata penitētiū alijs ꝑdat.alioq̄n deponatur. Jdeo oēs doctores theologi ibidē ꝯueniūt: dicētes q̄ in nullo casu lic3 sacerdoti reuelare cōfessionē. siue cōfitens peniteat siue non. siue ꝯfiteatur pctm̄ in ope ppetratū siue perpetrandū.siue sit pctm̄ i fide. siue in moribus. Unde reprobāda est snīa in hoc versu contenta. Heresis est crimē quod nec cōfessio celat. Debet tamen confessor diligēter p̄cauere ꝑ posse ne pctm̄ ppetrandū sibi in cōfessione detectū ope ppetretur. maxīe pctm̄ heresis. Potest eni dicere mł'titudini q̄ sibi caueat et p̄sidenti vt gregi suo diligēter attendat dicens. Uigila sup oues quia lup⁹ est in grege. Ratio aūt tante occultationis est multiplex. Primo quia si licitum esset reuelare confessionē:cōfessio vilis redderetur in populo ꝛ a re sibi necessaria retraheretur imo confessio odiosa redderetur. Secūdo quia via fraudibus aperietur. Nā cū multū credatur homini in confessione sua: multi male se in confessione iustos ostenderēt vt a sacerdote postea laudarētur vt sic possēt ꝑmoueri ꝛ honorari. Tertio quia confessores infideles reputarent.quia tacite promittunt penitentibus illa celare. Uñ in.c.de forma.xxij.q.v.dicit. De forma fidelitatis est secretum nō reuelare. Et hec ē rō Richar. per quā ꝓbat q̄ celatio confessionis est de iure nature. Quarto q2 reuelans mentiretur. quia eade3 persōa f̄m naturā vere affirmare potest aliq̄d i ꝑsona alteri⁹ loq̄ns: quod vere negaret loquēs in ꝑsona ꝓpa. Uñ legitur qūo angelus loquens moysi in ꝑsona dei ſ̄pe dicebat ad illū. Ego sum dn̄s deus tuus ꝛc. Exod.xx. qd̄ vere negasset in ꝑsona ꝓpa loquens. Ergo a simili repꝛesentans ꝑsonā dei i foro confessionis ſ̄pe aliq̄d pōt affirmare quod extra forū cōfessionis quando loquitur vt personā ꝓpā gerēs vere negat. verū ergo dicit negando se audisse vł' scire que ad noticiā eius nō deuenerūt nisi in q̄ntū repꝛesentabat personā dei. S; extra forū confessionis dicēdo illa se audisse vł' scire mētitur. Hic est f̄m Bonauen. ꝛ sanctū Tho. q̄ si aliq̄s iurat dicere verū sup aliquod qd̄ nescit nisi in cōfessione: dicere potest secure nescio:nec peierat ratiōe p̄dicta. ¶ Ad euidētiā p̄dictorū q̄ro. Utrū in aliquo casu liceat reuelare confessione3. Respōdet q̄ sic:in sex casib⁹. Primus quando sacerdos indiget cōsilio:ita tñ q̄ dicens peccatu3 sibi detectum in cōfessione nullo modo referat personā confitentē aliter q̄ possit deueniri ad eius noticiam.ille casus habet hic in text. ibi: sed si prudentiori consilio ꝛc. ꝛ in.c.officij.de pe.ꝛ remis.vbi papa nō rep̄hendit legatū petentem cōsiliū de peccato quod asserit se habuisse in confessione in vniuersali. Uñ credo q̄ confessores non peccāt mortaliter q̄ aliq̄n etiā dicunt se habuisse tale peccatu3 in cōfessione q̄n in tali ḡnalitate ita dicunt q̄ nullo mō potest dep̄hendi ꝑsona que ip̄m confessa est licet sit periculosu3 talia referre nisi in causa necessitatis ꝑ cōsilio habēdo ꝑpter scandalū ꝛ periculū ne

Confessionē in nullo casu l3 sacerdoti reuelare.

Confessio propter mł'ta deb3 esse occulta.

Confessionem i sex casibus reuelare licere videt esse ꝑmissū.

Confessio reuelari pōt de licētia cōfitentis.

deueniat in notitiā ꝑsone. ¶ Secūdꝰ casus in quo licꝫ reuelare ē de licētia cōfitētis ei q̇ sibi necessarius est/vel vtilis ad ꝑficiendū q̄ reqrūtur ad illud forū:qꝛ q̄ꝫdiu hoc pendet adhuc gerit ꝑsonā vicarij dei. Sed de licētia ꝯfitētis hoc reuelare alij ꝑsone nō licet:nisi ille q̇ ꝯfessus est hoc iterū diceret cōfessori extra cōfessionē. Et sic ꝭm sctm̄ Tho. in q̄rto. dist. xxj. talis reuelatio fieri poterit ex vi licentie:ita ꝙ potiꝰ reuelat qd̄ dictum est sibi extra cōfessionē:non autē ex vi confessionis sibi facte. Vñ sacerdos nullo modo dicere debet qd̄ scit ex cōfessione:qꝛ cōfitēs nō pōt dispēsare in lege nature/diuina/et in essentia sacramēti. Habita autē vt dictū est reuelādi licētia per aliū modū q̄ꝫ ꝯfessionē reuelat:⁊ sub hac qualitate poterit reuelare. Si tñ nasceretur scādalū:nullo modo dꝫ presbyter vti illa licētia:qꝛ cōfessor debꝫ celare ꝯfessionē ꝓpter duo. Primo ꝓpter sacramētū:nam de esse illius sacramēti est vt maneat in secreto. Scd̄o ꝓpter scandalū. vbi ergo ꝑmū tolleretur ex licētia cōfitētis:nihilominus maneret tñ secūdū. Et ergo ꝯfessor illa licētia nō debet vti:qꝛ cum scādalo nihil est faciendū.in.c.ij.de prescrip. Sed q̇d de illo cui ex licētia cōfitētis modo ꝑdicto pctm̄ reuelatur: nūquid ipse celare tenetur? Ipsi tenent ꝙ sic. verū nisi pctōr velit ꝙ iste absolute sciat ⁊ libere ꝭm eos ¶ Tertius casus ꝭm Inno. et sequitur Panor. in.c.omnis.de pe.et remis. est qñ quis cōfitetur se velle facere aliqd̄ malū:quia istud nō est dictum in penitentiali foro:et ideo ꝓpter rationem istius sacramēti nō tenetur celare.nec etiam ꝓpter preceptū legis nature/ seu diuine ratione ꝓmissionis saltem tacite de nō reuelādo:quia vt dicit Bonauen. in.iiij.dis.xxj.intelligitur ꝙ debet celare:nisi charitas vel obediētia aliud exigat:vt est in proposito. Nec obstat ꝙ cōiter tenēt theologi.ea.dist.ꝙ nō liceat.qꝛ dictū eorū limito et intelligo qñ q̇s confitetur se habere pctm̄ de quo nō pōt penitere:a quo nō pōt/vel vult abstinere. ⁊ hoc ideo cōfitetur vt sacerdos ꝑbeat cōsiliū/ et oret ꝓ eo vt deꝰ eū illuminet:⁊ hmōi. et tale pctm̄ nō vergit in periculū alioꝝ:sed tm̄ ipsiꝰ cōfitētis Nā tūc nullo modo pōt reuelari: qꝛ talis cōfessio disponit ad cōtritionē:et cōsequēter ad peccatorū in cōspectu dei celationē ꝭm Richar. vbi.s.arti.iiij.q.ij. Sed qñ vergeret in periculū cōmunitatꝭ vel alteriꝰ tūc si nullo modo vult cessare talis q̇n illud faciat. credo sine ꝑiudicio ꝙ non solū potest immo tenetur reuelare ei q̇ pōt prodesse et nō obesse vt malo obuietur. Hoc tādem ita procedit ꝙ nō ꝓdat peccatorē. nā quicq̇d poterit bono mō circa hoc facere vt peccatū impediatur sine ꝓditione confitētis:hoc facere debet cōfessor. Si autē sacerdos videt ꝙ in tali casu nihil facere potest sine periculo cōfitentis:tūc om̄ino tacere debet. De hoc not. in.c.nerui.xiiij dist. ¶ Quartus casus est quando q̇s habet per aliā viam peccatū sibi detectum in cōfessione ꝭm Bonauen. et Richar. et cōmuniorem theologoꝝ opinionē. in dicta dist.xxj. verū est ꝙ ꝓpter scandalum nō debet reuelare:nisi ꝓ necessitate vel vtilitate illud dicat/ vel nisi iurauerit dicere veritatē ꝭm Inno. in.d.c.om̄is. et recitat Panor. in.c.dilectꝰ. de exces. prela. Nunq̄ꝫ tamen debet dicere se habuisse illud in ꝯfessione:potest tamen dicere cū determiatione. Ego vidi talem/ vel audiui talem quid fecisse. Et idē dic si reuelat

aliquid plus ꝗ̃ ſciat extra confeſ
ſionē:puta ſcit ſemiplene aliquid
factū extra cōfeſſionē:et plene in
cōfeſſione:nō licet ſine pctō mor=
tali niſi ſemiplene exprimere.vel
ſi habet dubie:aliter ꝗ̃ dubie re=
uelare nō debet. ¶ Quītꝰ caſus
eſt qn̄ eſſent aliqui q̄ cōdixerūt in
terficere p̄ſbyterū cū eis euntem
in nemore:quoꝝ vnꝰ penitet ꝛ cō=
fitet̄ ante nemoris igreſſum.Nā
tunc pōt ſacerdos retrocedere: li
cet ex hoc alij ſocij cognoſcant ſo
ciū cōfeſſum fuiſſe proditionem.
Scdm̄ eni Scotū in q̄rto.di.xxj.
gn̄aliter dici pōt ꝙ ſignum qđ de
ſe eſt indifferēs ad ſignificādū ta
le pctm̄ fuiſſe confeſſum/vel non
fuiſſe:licet aliq̇bꝰ ſit ſignū magis
determinatū ex aliquo p̄ſuppoſi=
to:nō tn̄ ex ſe eſt ſignū reuelatiuū
cōfeſſionis/nec ꝑ ꝯſequēs ſimpli=
citer illicitū cōfeſſori. Quidā tn̄
tenēt ꝙ in tali caſu tenet̄ potius
intrare nemus/et ſubire mortē ꝗ̃
tali ſigno reuelare:ſed eis nō cre=
do.Melius tn̄ faceret ſi aliquam
cām fingeret cur intrare renuit:
ſed ſi nō poteſt inuenire:credo cū
Sco.ꝙ poteſt deſiſtere ab ingreſ=
ſu:ꝗ̃uis illi ꝑ tale ſignū dep̄hen=
dant cōfeſſionē ei fuiſſe factam.
Si tamen ſignū non eſſet indiffe=
rēs ſed certū : nullo modo liceret
ſignū facere/vel alio modo cōfeſ=
ſionem reuelare.Sed potiꝰ tene=
tur ſm̄ Richar.vbi ſupra mortē
ſuſtinere/ne cōfeſſionem reuelet.
¶ Sextus caſus in quo licet re=
uelare cōfeſſionē eſt quādo id qđ
dicitur nō eſt peccatū/nec circū=
ſtantia peccati illiꝰ qui cōfitetur.
Nam tale quod nō cadit ſub ſigil
lo ꝯfeſſionis:niſi eſſet quid potēs
deducere ad manifeſtationē pec=
cati.vnde ſi quis cōfitēdo inſerat
ꝙ in tali terra ſint boni fructꝰ/vel
pulchrum caſtrū/vel ꝙ ex tali li=
cito cōtractu debet dare centum

Sacer=
dos qui
ſciuit in
cōfeſſio
ne per
vnū de
malefa=
ctoribꝰ
ſe inter=
ficiēdū
in ne=
more/
pōt ne=
mus nō
itrare.

ducatos alicui.et huiuſmodi que
nō ſunt peccata/nec deducentia
ad manifeſtationē peccati:licet
ſm̄ Richar.vbi ſupra .manifeſta=
re.niſi talis innoteſcat ꝯfeſſori ꝙ
talia ſibi dicit ſub ſigillo ſecreti:
quia tunc nō poteſt reuelare niſi
ſm̄ ꝙ ſigillū ſecreti poteſt reuela
ri:vt infra dicā. ¶ Secundū du=
biū eſt vtrū ſacerdos poſſit reue=
lare illud peccatū qđ reuelās ve=
niret in vtilitatē confitentis? Ad
hoc reſpondet Richar. vbi ſupra
ꝙ non.quia ſi aliquādo eſſet vtile
cōfitenti vt ſua cōfeſſio reuelare=
tur:nunꝗ̃ tamen poteſt eſſe vtile
cōmuni vtilitati:cuiꝰ bonū princi
palius reſpicit charitas ꝗ̃ ſingu=
laris ꝑſone. ¶ Tertiū dubiū eſt
vtrū papa poſſit p̄cipere ſacerdo
ti vt reuelet cōfeſſionem? Ad hoc
dico ꝙ ꝗ̃uis ſit ſupra om̄e ius po
ſitiuū:non tamen eſt ſupra ius na
ture/vel diuinū: et ideo ſacerdos
nō tenetur in hoc ei obedire : etiā
ſi p̄cipiat ei ſub pena excōicatio=
nis:cū ſigillū cōfeſſionis nō ſit ſo=
lum iuris poſitiui: ſed etiā natu=
ralis et diuini.Unde tali p̄cepto
nō obediēs excōicationis ſenten=
tiā nō incurrit:q: ꝯtinet intolera=
bilē errorē.vt in.c.ꝑ tuas.de ſen.
excō.et in.c.venerabilibꝰ.§.penl.
eo.tit.lib.vj. ¶ Quartū dubiū.
Si ſacerdos haberet aliqđ pctm̄
mortale qđ nō poſſet cōfiteri niſi
cōfeſſionē factam ſibi reuelaret?
Reſpondet̄ ſm̄ Richar.ꝛ Scotū
vbi ſupra.ꝙ nō debet cōfiteri du=
rante tali caſu illud pctm̄:ſed ſuf=
ficit cōteri de eo cū ꝓpoſito cōfi=
tendi qn̄ poterit facere ſine p̄iudi
cio ſigilli cōfeſſionis/et reuelatio
ne perſone cōfeſſe. Fortiori enim
vinculo tenetur ad celādum con=
feſſionem ꝗ̃ penitens ad confitē=
dum. ¶ Quintum dubium.Nun
quid poſt mortem confitentis po=
terit ſacerdoos reuelare cōfeſſio

Confeſ=
ſio an
poſſit
reue=
lari pa=
pa p̄ci=
piēte ꝙ
reuelet

Confessio phibeť reuelari etiam mortuo ɔfitēte.

nem put nonnulli faciunt. Solutio. Dicēdū q nō p textū hic qui indistincte phibet reuelare cōfessionē: etiā si noceat q pſbyter tacet ɔfessionē defuncti. vel si pdesset alijs q reuelaret. tñ adhuc reuelare nō debet. Et ad hoc faciunt plures rationes. Una q2 etiā post mortez hoīes nolūt suā famā denigrari. C. de. necessař. et suis heredi. insti. l. j. q2 ex q̄ defunctus celauit pctm̄ alijs et in ea voluntate mortuus est pſumiť sibi semp displicere reuelatio pdicta. et iō nequaq̄ faciēda. Pro quo. c. maiores. de baptiſ. et ei9 effe. et. c. platum. qd metus causa. Secūda ratio. q2 confessio est celāda nō solum pter confitentez ne sibi piu diceť. sed etiā ex ipsius sacramentalitate. vt dictuz est. Licet ergo amplius ipo defuncto ex publicatione confessionis nullū forte piudiciū nascať. ex vi tamē sacramēti et ex se cōfesso debz celari. Tertia rō. q2 etiā pter alios adhuc viuētes debet celari confessio defuncti. q2 scientes ipsi viuētes cōfessionē post mortē reuelari posse retraherenť nūq a cōfitendo. Si tamen expediret aliquo casu anime defuncti q reueleť confessio pcti sui. vt q2 teneť ad restitutionem male ablatorū / de q̄bus heredes sui vľ alij nō haberēt noticiā: tunc forte reuelari posset pro tanto vt heredes restituāt male possessa. De quo no. in ca. fi. de sepul. et. c. tua nos. de vsur. ¶ Sextum dubium. Pone q prochianus accuset presbyterū de reuelata confessione. sed confessor dicit scire illud non in confessione sed extra. Cui credendum erit in hoc casu. vel quomodo puniet talis presbyter: Solutio. dicit Hostien. q ex quo presbyter nō ɔuinciť de obiectis p prochianum istā penā ordinariā de qua hic non patiatur q2 pena ordinaria nō debet infligi nisi conuicto iudicialiter per testes vel iudicialiter confesso al's debz potius absolui ab impetitione accusantis. Facit: c. actor. vj. q. vi. c. vnicū. vt eccle. benefi. Si tamen presbyter nō probat q illud reuelatum aliunde ad cuz puenit: debet puniri aliqua pena extraordinaria ad arbitriuz iudicis. Unde ſm Jo. an. et Hosti. cautus debz esse presbyter in dicendo crimina alicuius. q2 nisi probet talia per ipm reuelata se scire extra cōfessionē: presumiť scire in cōfessione Et ideo pter reuelationē talis puniť saltem pena arbitraria / vel ad arbitriū iudicis: si non pbet se illa extra cōfessionem audiuisse. Pro quo facit. c. si tantū. et. c. placuit. vij. q. ij. vbi etiā rephēditur eps qui dicit aliquē criminosum si nō pbat illud qd dicit pbare.

Excōicatum sciens aliquē p cōfessionē eū vitare nō tenetur.

¶ Septimū dubiū. Utrū sciens aliquē excōicatum p confessionē teneať eū vitare. Solutio ſm Ri char. vbi supra q nō: etiā in secreto. ⁊ ad. c. cū nō ab homie. de sen. excō. qd videtur dicere cōtrariū. respondetur q intelligiť quando scit per aliā viam in secreto q̄ per ɔfessionē. Scot9 tamen vbi. s. tenet q debet eū vitare si potest sine pditione eius excōicationis. Si pō hoc nō pōt facere q̄n eum pdat: nō teneť. imo teneť nō vitare: q2 fortiori vinculo ligať ad celandū / scz p legē nature / diuinā / et ecclesiasticā q̄ ad vitandū excōicatū. ¶ Octauū dubiū. Si sacerdos scit p ɔfessionē q aliquis dormiuit cū muliere in ecclesia. an possit hoc reuelare epo. Solu. q nō. nisi in genere: dicēdo: talis eccl'ia est polluta / ⁊ indiget recōciliatiōe. ar. c. sigificasti. de adul. ⁊. c. si sacerdos. de offi. ordi. ⁊ hoc tuti9 est. lz q̄dā teneāt q nec ēt in gñe dbeat reuelare. qd vex credo

quando est oīno occultū. ita ꝙ ecclesia non est de hoc infamata. qꝛ sic nō indiget recōciliatiōe. Et sacerdos qui solus scit vt deꝰ potest ibi salua cōscīa celebrare. ar. c. cū non ab hoīe. ꝺ sen. excō. ¶ Nonū dubiū est. Si p̄latus sciret subditum suū ꝑ confessionē male vti officio suo: an posset eū remouere? Solutio ſm Rich. et Scotuȝ vbi s̄. ꝙ nō. qꝛ aliȷ̄ sciētes ꝙ ille ab officio remotꝰ est ꝓ sua ꝯfessione: ꝓniores redderent̄ vt nō cōfiterentur ꝟitatē. Et ille idē minus reuerebit̄ cōfessioneȝ et ꝓnioꝛ erit ad pctōꝝ suoꝝ celationē. Et ponit sctūs Tho. exemplū de abbate q̄ scit in cōfessione p̄oꝛē suum male vti officio dicēs ꝙ in illo casu debet eum admonere vt prioꝛatū resignet. vel si noluerit potest et aliqua alia occasione eum a cura p̄oratus absoluere. ita tamē ꝙ oīs suspicio deuitet̄ de reuelatiōe cōfessionis. Sȝ ego credo istud verū nisi qn̄ talis subditꝰ ꝯfiteret̄ peccatū a q̊ nō vult desistere: et quod ꝑgit in ꝑicl'm alioꝝ. qꝛ tūc credo ꝙ possit eum officio p̄uare. qn̄ ad libitū ipsius spectat amouere vel confirmare. ¶ Decimum dubiū. Quid de p̄sbytero q̊ scit in cōfessione ipedimētū in mr̄imonio contrahēdo. vel officialis in ꝓmouēdo et ꝑ eū p̄sentādo. Sol'. ꝙ secreto dȝ eos monere vt desistāt. ꝙ si ꝯhunt bn̄dicat nuptias. Si petit ꝙ p̄sentet ordinando: p̄sentet qn̄ aliter facere non p̄ōt sine manifestatiōe ꝯfessiōis. Facit qꝺ no. gl. et doctores in. c. vnico. de scruti. in ordi. facien. Ratio. qꝛ etiā si diceret nō sibi crederet̄ nisi q̄tenus posset ꝓbare. ⁊ sic frustra faceret ¶ Undecimū dubiuȝ est si aliq̊s sacerdos ꝑ cōfessionē alicuiꝰ quē audit scit ꝙ ille prelatiōe sit indignus: debet consentire eiꝰ electioni. quia si consentit videtur peccare mortaliter cōsentiēdo indigno Si cōtradicit: videt̄ cōtradicēdo suspicioneȝ inducere de peccato. Et sic videt̄ reuelare confessionē qꝺ nunꝙ̄ in aliq̊ casu licet. Solu. Sā. Tho. vbi. s̄. dicit ꝙ ex multis aliȷ̄s causis aliquis indignꝰ redditur ad p̄lationis officiū ꝙ̄ ex peccato. sicut est defectus sciētie vel etatis. Et ideo qui ꝯdicit electiōi. nec suspicioneȝ de crīe facit. nec cōfessionē reuelat. sed ꝯdicit promotioni indignoꝝ sicut sua iterest ¶ Duodecimū dubiū est. Quid si aliquis sentiēs ꝙ episcopꝰ vult contra eum inquirere de crimine vt eum puniat: cōfitetur episcopo illud: per hoc volens euadere correctionem. nunquid episcopus tenetur illud celare. Solutio. Hoc casu catus sit episcopus: ⁊ dicat. hoc peccatum nō recipio ꝑ modū confessionis: cum de ipso publice sis infamatus. nō tamen debet absolutionem denegare. quia ip̄a nō obstante poterit contra ipsum inquirere ⁊ punire ſm Inno. et no. in. c. de hiȷ̄s. de accusa. xx. ciij. q. ij c. admonere. Uel p̄ōt dici ꝙ etiaȝ si episcopus non protestetur ꝙ nō recipit crimen per modum cōfessionis in casu predicto. nihilominus potest illud audire vt confessor: ⁊ vltra hoc tanꝙ̄ iudex procedere ad correctioneȝ eius qui delictum commisit: nō habito respectu ad illam confessionem. Nā absolutio fori penitētialis alicui impensa non excludit processum iudicialem. immo quis accusari potest ⁊ puniri de crimine de q̊ egit penitentiam in foro anime. vt notatur in dictis iuribus allegatis. Sed si pctm̄ eēt omnino occultū: tunc esto ꝙ episcopus sciret deberet confessionem recipere ⁊ in cōfessione tenere. nec contra euȝ inquirat ſm Hostien. Idem Archidia. in. c. sacerdos. de peni. distin.

Officio priuare non dȝ prelatꝰ subditū quando per confessionē tm̄ illuȝ scit male versari in eo.

Officio indignꝰ ex multis causis quis reddit̄.

Fur q̄ ꝯfitēdo surripuit pecuniā con fessoris poterit reuelari.

vj. ¶ Tredecimū dubiū est. Fur cōfitendo furatur: quia abscindit presbytero bursam. nūquid cōfessor poterit reuelare hoc pctm̄ in cōfessione commissum? Solutio. Aut ille fur illud idem cōfitetur/ aut nō. si nō: presbyter poterit reuelare, siue in ipso actu furem deprehēdat/ siue postea pcipiat dū videt bursam abscissam: qz non reuelat cōfessionem sed crimen qd al's q̄ per cōfessionē sibi constat. qd potest cū necessitas subest: vt dictū est supra. Si primo modo: vt qz dicit. Dn̄e ego furor. Idem est dicendū: quia nō reuelat confessionē sed delictū. hoc enim scit et percepit al's q̄ per cōfessionē: etiam si nesciuisset/ vel non perpēdisset nisi ille hoc confessus fuisset. Idem videtur posse dici si postq̄ fur furatus erat eodem cōtextu anteq̄ absoluatur confiteatur dicens. Domine adhuc plus scio: quia furatus sum iam vobis istam pecuniam ꝛ ad hoc veni. qz que in continenti fiunt inesse videntur. l. lecta. §. dicebam. ff. si certum petatur. notatur. ij. q. iij. §. notandum secundo. super verbo abssoluto. Sed in hoc forte melius dicendum est q̄ idem ac si prius extra confessionem furatus esset. vt quia diceret. Domine al'as furatus fui vobis aucas. qz nullo modo prodere poterit presbyter: sed poterit in genere cōtra tales predicare. et eos post gn̄alē monitionem in genere excommunicare. De hoc in. c. si sacerdos. de offic. ordina. c. a nobis. de sentē. excom. de cōstitu. ca. ij. lib. j. Poterit etiam dicere in specie. priusq̄ audirem confessionem tuam bursam habui et anteq̄ a me recederes sensi eam me non habere. si tu abscidisti: peto q̄ reddas. salua etiam cautela. ca. ij. de homicidi. lib. vj. Sed caueat q̄ non dicat se hoc in confessione audiuisse.

Confessionis sigillum qd comprehendit.

¶ Decimumquartum dubiū est. Quid cadit sub sigillo confessionis. Solutio. qd directe se extendit ad oīa q̄ cadunt sub sacramentali confessione. vt sunt pctā. Indirecte ꝟo cadunt oīa illa per q̄ deprehēdi pōt pctm̄ vl' peccator. Unde s'm Richar. vbi. s̄. Quicquid per se vel per accidens directe vel indirecte posset verecundiam vel confusionem vel malam suspitionem vel aliquod aliud nocumentum generare penitenti ex peccato confesso: cadit sub isto sigillo. Unde locus/ ꝛ temp9/ ac psona/ cum qua penitēs confitet' se peccasse. ꝛ similia ex quib9 potest deueniri in noticiā pcti cōfessi nō simpl'r sed sub relatione ad psonā q̄ ipm est confessa cadit sub isto sigillo. Qz aūt reuelatio tpis et loci pōt cooperari ad gn̄andam malam opionem de illo qui confessus est: probat'. qz si quidam canonic9 sciens famulū suū et nullum alium intrasse camerā suam hora none, et ille hora ista furet' dn̄i ciphum, post multos autem dies dn̄s perpendat ciphum suū esse pditum. si cōfessor illius furis vsq̄ ad annum vel duos diceret ciphum tal' dn̄i fuisse acceptū a famlo suo tali die. Similiter dicendū est de psona cū qua quis peccauit q̄ cadit sub sigillo cōfessionis: siue penitens potuerit suū peccatum cōfiteri sine expssione illi9 psone/ siue nō. Qd pbat Richard. vbi. s̄. tribus rationib9. Primo. cum penitētia sit sacramētū: sacerdos tenetur celare omne illud quod est necessariū ad integritatem sacramenti. sed penitens aliquando nō potest sufficienter exprimere peccatū suū nisi notificando personā cum qua peccauit. vt dictum est supra. ergo ꝛc̄. Secūdo sacerdos tenetur celare omne illud in con-

fessione sibi dictū ꝑ quod cōfitēs
possit prodi vel mala suspitio ge-
nerari in cordib⁹ aliorū de illo. s;
qn̄qꝫ detegēdo personā cū q̄ peni
tēs peccauit ꝓderet cōfitēs.q2 si
detegeret filiā cōcubuisse cū p̄re
ꝓderet pater q̇ cōfess⁹ est ꝯcubu
isse cū ea.igit ꝛc̄. Tertio nō est li-
citū facere quod sit occasio retra-
hendi hoīes ab actu ad salutē ne-
cessario.sed reuelatio ꝑsone cu; q̄
penitēs cōfitetur se peccasse esset
occasio retrahendi homines a cō
fessione q2 nō tm̄ retrahitur aliq̄s
a re aliq̄ ꝓpter timorē lesionis fa
me ꝓprie sed ēt ꝑsone sibi ꝯiūcte
viculo amicicie.ergo ꝛc̄. ¶ Qui
tūdecimū dubiū. vtrum cōfessor
dicens aliquem sibi confessum de
suis pctīs sit reuelator cōfessiōis
Solutio ꝭm Richar. vbi.s̄.ꝙ nō.
q2 nihil occultū manifestat sed so
lum manifestū qđ scit extra cōfes
sionē:q2 si dixerim⁹ ꝙ pctm̄ nō ha
bem⁹ ip̄i nos seducim⁹ ꝛc̄.j. Joh.
j. Quidā etiā dicunt ꝙ dicere ta
lia ṽba.s. hoc pctm̄ audiui in con
fessione quod est pctm̄ mortale.et
satis ad hoc videt̄ facere textus
dicti.c.om̄is.sed ego hoc non cre-
do.Et est ṽius ꝭm Sco.vbi.s̄.ni-
si ꝑ tale deueniat̄ in noticiam ꝑso
ne q̄ ip̄m cōmisit. ꝑicłosum tn̄ est
talia dicere. ¶ Sextūdecimū du
bium est. Quid si aliquis in cōfes
sione reuelet đbita credita vł de-
posita et postea fit publica inqui-
sitio de ill̄. Solutio Si quis hoc
modo reuelat sacerdoti id quod
habuit per furtum vel alias cum
peccato.sacerdos tenetur celare.
Sivero absolute dixit ea que de-
bet vel sibi debentur et sub sigillo
confessionis: non debet recipere.
Sed si recipiat ꝛ fiat inquisitio ꝑ
episcopum vel aliu; qui habet su-
per hoc potestatem:tenetur veri-
tatem dicere. quia qui sic recipit
de hoc casu non cogitauit vel si co
gitasset et promisisset seu etiā iu-
rasset nō reuelare:illicitū esset ꝓ-
missum vel iuramentū. nec obser-
uandū in p̄iudiciū iur; alieni. Se
cus si inique et per tirannidē req̄
reretur q2 tunc subterfugere de-
bet tacendo vel sophistice loquē-
do. ¶ Septimūdecimu; dubiū.
vtrum confessori super confessio-
ne credat̄ simpliciter ṽbo sine iu-
ramento. Inno. dicit ꝙ sic.q2 ge-
rit vicem dei.de offi.ordi.si sacer
dos. Nā sicut a deo non exigeret̄
iuramentum:ita nec ab eius vica
rio. Dicit tamen Hostiē. aliquos
dicere contrariū. quia licet in fo-
ro confessionis gerat vicē dei. In
ꝯtentioso ṽo in q̊ ꝓducit̄ in teste;
secus. Ad hoc de testi. nup. Jo.ā
dicit ꝙ p̄mū equi⁹. secūdū ṽius.
Quod pl; Panor. c. testimoniū.
de test. Et ex h° notat casum in q̊
credit̄ vni testi. Et hoc ꝓpter q̄li-
tatē facti q2 ꝯfessio fit in secreto.
¶ Secundo.confessio debet esse
occulta q̄tum ad cōfessionē inci-
dēter audientes. Ad cuius decla
rationē primū dubiū est. Si ali⁹
in cōfessione audiens a proposito
vel a casu teneat̄ illa celare. So-
lutio. Richar.in q̄rto.dist.xxj.di-
cit ꝙ sic audiens pctā cōfitentis
ignorantis ꝙ illā alius a confesso
re audiat:tenet̄ illa celare ex iu-
re nature/iure diuino/et iure po-
sitiuo. Primū probat̄ sic. Natu-
rale iudiciū rationis dictat ꝙ ho
mo faciat alij qđ sibi vellet fieri
in casu cōsilij:vt habet̄ dist.j.c.j.
Sed q̇libet homo debet velle vt
si a casu/vel a ꝓposito alius a cō-
fessore audiat pctā eius dū confi
tetur ꝙ celaret ea:q2 quilibet de
bet celare ꝓ conseruatione fame
proprie:ergo q̇libet peccata ꝓxi-
mi audiēdo dū cōfitet̄:tenet̄ illa
celare. Scđo probat̄ sic. Matth.
xviij. Si peccauerit in te frater
tuus:vade corripe eū inter te et

Confes-
sionē nō
reuelat
q̇ dicit
aliquē
sibi fuis
se cōfes
sum de
peccat;
suis.

Testi
vni qn̄,
qꝫ credi
tur.

Cōfes-
sionē in
cidēter
audiēs
tenet̄ il
lā cela-
re.

ipsum solū. Sed homo cū cōfitet corrigit se / aut ad correctionem disponit: ergo quicūqꝫ sit ille qui peccata illius reuelat / directe facit cōtra illud ius ꝓxime allegatum. Tertio ꝓbat sic. in. c. qualiter et qn̄. ij. et. c. si quis eps̄. de accusa. glo. sup verbo charitatiue. ⁊ in. c. sacro. de sen. excō. ⁊. c. nouit. de iudi. et de symo. c. licet. ⁊. c. dilecti. xxi. q. i. c. si peccauerit. xvi. q. i. c. quidā. ⁊. xxiiij. q. iij. c. illicita. In omībus hijs habetur ꝙ denūciationē debet precedere charitatiua admonitio. Frustra aūt precederet si correptus per charitatiuā admonitionē / et secretā postea publicare licite posset. Cū ergo homo per cōfessionē secrete corrigatur / aut ad correctionem disponat: nulli qualitercūqꝫ pctā alteri⁹ audiat licitū est reuelare. Nam illud preceptū datū de celando peccata cōfitentis. vt in. c. omīs. datū est in fauorē confessionis ⁊ cōfitentis. Sed si ingerenti se super cōfitentē / et audiēti peccata ei⁹ liceret reuelare: hoc esset in preiudiciū / ⁊ cōtra fauorē cōfitentis: qꝛ posset cōfitens infamari / et sic multi retraherētur a tanto bono. Idem dicēdū si qs in casu reperiat cedulā aliquā in qua pro memoriali ad cōfitendum aliquis sua peccata cōscripsit: quia talis nec huiusmodi cedulā legere / nec lrām publicare: aut cuiꝗ̄ referre debet. ff. quēadmodū testa. aperi. l. ij. §. si dubitet. Sed inuētor talis cedule debet eā lacerare: sicut al's dicit de libello famoso. vt. C. de libel. famo. l. si qs. ⁊ est in vnica canonisata. vj. q. i. c. si qs famosum. Est autē libellus famosus carta occulte ꝯfecta ad ignominiā / vel dehonestatē alicuius persone: qꝛ talis visa et repta dilaniari debet. Idem dicēdum ꝙ non sacerdotes qui sunt interpretes confitētis tenentur celare ꝑm Richar. et Scotum: rationib⁹ predictis. ⁊ etiam quia interpres et sacerdos ꝓ vna ꝑsona reputant. Ideꝫ dicēdū de laico cui aliquis in necessitate cōstitutus confitetur in foro penitētie: quia talis celare tenet. et ꝑm Io. an. ꝗuis talis laicus claues nō habeat: in hoc tn̄ minister dei est. ⁊ in hoc debꝫ celare pctā. nec ad testificanduꝫ debet cogi. sicut nec sacerdos. qꝛ eadē ratio est ꝑꝫ Inno. Si tn̄ talis peccatorē prodat: nō habet locū pena. c. nostri. cū sacerdos non sit. Erit ergo pena arbitraria. c. de causis. de off. dele. ¶ Aliud dubiū est. Utrū ille cui cōfessor reuelauit cōfessionem alicui⁹ teneatur celare illā si sciat ꝙ iste qui hoc sibi dixit nesciat illud nisi per confessionem. Solutio. Dicēdum ꝙ sic. Qd̓ ꝓbat tripliciter. Primo sic. Quicquid homo scit per confessionem sacramētalem / siue mediate / siue immediate celare tenetur: ꝗuis ad celandū magis obligetur ille qui hoc scit per ꝯfessionem immediate ꝗ̄ ille qui scit per confessionem mediate. Sed ille cui confessor reuelauit ꝯfessionē scit peccata cōfitentis per eam mediate. ergo illa tenetur celare. Secundo sic. Ille qui iuuat ad promouendum crimen qd̓ alius inchoauit: participat cū eo in crimine. Sed ille qui confessionem reuelat diffamationem penitentis inchoat. Ille autem cui cōfessio reuelata est si vlterius eādem confessionē manifestat: promouet diffamationem ipsius penitentis. ergo tenetur eam celare: quia tenetur non participare in crimīe. Tertio sic reuelans alicui confessionem de facto dat illi potestatem vt loqui possit alijs de peccatis penitentis cuius cōfessionem reuelauit.

Libell⁹ famos⁹ si reperiat est lacerandus.

Confessionis īterpres illā celare dꝫ.

Sed illā potestatē quaʒ contulit
de facto/ de iure cōferre nō potu
it. Cū igiꝰ nulli licitū sit vti ptāte
sibi ꝯcessa ab aliq̄ de facto qui eā
sibi dare nō potuit de iure. sequiꝰ
ꝙ ille cui illa ꝯfessio reuelata est
vlteriꝰ nō loqui poterit de illa. vñ
ꝑlato ꝑcipiēti sibi vt dicat ei si scit
aliqd̄ malū de illa ꝑsona cuiꝰ con=
fessio sibi reuelata est: non debʒ si
bi dicere quod sibi dictū est a con
fessionis reuelatore. Est tñ ꝟum
ꝙ non haberet locuʒ pena. c. huiꝰ
si q̄s reuelaret in hoc casu. etiaʒ si
esset sacerdos. Et hoc ꝓpter ver=
buʒ. sibi: in textu positū. et in ꝑce=
dentibꝰ casibus tactū est. Tertio
cōfessio debʒ esse occulta quo ad
ip̄os cōfitētes vt nō reuelent ea q̄
ꝑ sua salute in confessione vel di=
cta vel imposita sunt ex quorū re=
uelatione scādalū orieꝰ. De pnia
aūt penitēti iposita dicit Richa.
vbi supra. ꝙ aut penitens manife
stando penitentiaʒ sibi iniunctā a
confessore: faceret preiudiciū cō=
fessori. quia forte talē iniunxit pe=
nitentiam: pro qua si sciretur eam
iniunxisse incurreret alicuius vel
aliquorum maliuolentiam. vtpu=
ta quia iniunxit mulieri vt absti=
neret a familiaritate alicuius vi=
ri: cuius familiaritas erat castita
ti ꝑiculosa. vel aliquod aliud iniū
xit ꝑ quo aliqui moucrenꝰ cōtra
confessorem si hoc scirent. Aut pe
nitens manifestando suaʒ penitē=
tiam: nec fame proprie nec confes
sori nec alicui ꝑiudicium gn̄aret.
In prio casu tenetur penitēs suā
pn̄iam celare. q̄libet eni teneꝰ suā
famam scienter nō ledere sine ali=
qua vtilitate. iuxta illud Ecclesi.
xlj. Curam habe de bono nomine
In casu etiaʒ secundo tenetur eā
celare. Si enim illud quod cōfes=
sor sibi iniungit seu consulit bona
fide pro salute anime sue et secre=
to alij reuelaret in preiudiciū cō=
fessoris crimē ꝓditionis incurre=
ret et sigilli secreti fractioneʒ. In
tertio aūt casu nō tenetur celare/
nec teneꝰ dicē. sʒ de hoc irrepħē=
sibiliter potest facere quod istorū
duorum magis placuerit. ¶ Ter
tium dubiū est. vtrū eadem sit ra=
tio de sigillo confessionis et sigil=
lo secreti. Soluti. Licet sigillū se
creti et sigillū cōfessionis se habe
ant ꝟm inferius et supius. qꝛ om̄e
sigillum confessionis est sigillū se=
creti. et nō ecōuerso. tamē non est
eadē ratio de vno sicut de alio. ve
rum est ꝙ peccat mortaliter fran
gens quodlibʒ istoꝝ sigilloꝝ. Un=
de tenet Scotus vbi. s̄. ꝙ siue ille
qui alicui aliquid dicit exprimat
ꝙ ea diꝰ sub sigillo secreti siue nō
tenetur celare: dūmodo intelligit
ꝙ sub secreto ei dicit. et addit Ri
chaꝰ. ꝙ si reuelat: crimē proditio=
nis incurrit. limito tamen ꝟm Bo
naueñ. e. dis. vex/ ꝙ nullo modo li
cet reuelare sigilluʒ secreti nisi in
duobꝰ casibꝰ. Primꝰ qñ ꝟitas id
exigit: puta qꝛ vergit in periculū
aliorū. Secundus qñ obedientia
cogit ad reuelandū. vnde contra
ista duo ⁊ iuramētū ⁊ ꝓmissio nō
valēt. Unde dicit Panor. in. d. c.
omnis. ꝙ si taꝉ assumitur in testē:
tenetur reuelare: Quis sub sigillo
secreti sit ei dictū. non tamē tene=
tur denunciare. qꝛ aliud est testi=
moniū dicere. aliud denunciare.
Nam denunciare non tenetur q̄s
quod ꝓbare nō potest. vj. q. ij. pla
cuit. ij. q. j. si peccauerit. ⁊. ij. q. vij
c. plerisq;. Hen. tamē de Gan. ix.
quolibeto dicit ꝙ subditꝰ qui re=
cipit aliquid sub secreto nō ꝟgēs
in damnum cuiusq;. non tenetur
reuelare etiam prelato precipien
ti vt reuelet. Et ꝟm hꝰ limito Bo=
nauentu. vt intelligatur teneri ex
obedientia quādo prelatus vult
scire quod potest credere in detri
mentuʒ religionis aut alteriꝰ. alꝰs

Confessio debʒ esse occulta ēt quo ad confitētes.

Sigillū confessionis ⁊ sigillum secreti an sint eiusdeʒ rōnis.

Sigillum secreti potest in duobus casibus reuelari.

non. Sigillum vero confessionis nullo modo licet reuelare nisi fm quod dictum est supra. reuelatio enim eius multum displicet deo. Quod patet per exemplu3 quod legitur in miracul' beatissime virginis de illa muliere que occiderat generum suum et confessa cuidam sacedoti: orta lite inter ipsa3 et sacerdotem: homicidiu3 generi sui a sacerdote eide3 irrogatū est: quod cum ad parentū iuuenis noticiā deuenisset: adducitur ad iudicem et igni cōburenda traditur. Que flens beate virgini se cōmēdauit. Igni igitur iniecta stetit in medio illesa. Amplius ignem succendentes nihil profecerunt. Lāceis ergo et hastis ea3 impellebāt. tunc iudex vehemēter obstupuit: et diligenter eam considerans: nullum in ea signū incendij preter sola vulnera lācearum inuenit. Ducta igitur domi balneis et fomētis recreata est. post triduu3 in laudibus beate virginis perseuerās ad dominū migrauit. Et per hec sit hoc capitulum aliqualiter declaratum.

Exemplū valde notabile.

De missis audiendis. Capitulum. v.

Quito ius parrochiale consistit in hoc q̄ i diebus dominicis et festiuis popul9 audiat missam in sua proch: ali ecclesia. ¶ Ad cui9 euidentiā q̄ro. Utrum quilibet prochianus sub pena peccati mortalis ad audientiam misse in sua parrochia dieb9 dñicis et festiuis sit astrictus. Solutio. Non audire missam diebus dominicis et festiuis i ecclesia sua parrochiali potest esse peccatum mortale. aliquando veniale. aliqñ nullū. Tūc eñi ē pctm̄ mortale q̄ñ omittit hoc ex cōtemptu vero vl' interpretatiuo. Et voco contemptum interpretatiuum quando si ne causa legitima alibi audit. et p̄sumitur contemptus si non habet licentiam a proprio sacerdote vel non habet causam legitimam. tūc enim peccat mortaliter. quia contemnit et contra preceptum superioris et iuris venit. vt notant docto. in. c. vt dominicis. de parrochijs. et alie. parrochia. Et admittentes alienū parrochianū in casu predicto ɔmittūt fm doc. quodāmodo furtum vel rapinam. et tenētur restituere omes oblationes ab eo p̄ceptas. Tūc aūt est peccatum veniale cu3 alibi audit: nō ex aliqua causa omnino legitima sed ex aliqua mentis infirmitate vel ex aliqua passione qua mouetur cōtra plebanū. vel ex aliqua pigritia. q2 forte ecclesia alia est vicinior. vel ex aliquo alio zelo nō vndequaq3 bono. Demum autem nullū ē peccatum si ex causa legitima contēneret p̄prium sacerdotem. puta q2 est notori9 peccator: fornicator. vl' excōicatus. tunc enim non peccaret: quia hoc casu non est proprie contemptus sed iuris autoritate facit. ar. c. preter. et. c. null9. xxxij. distin. et i. c. vestra. de cohabi. cle. et muli. vel ex aliqua alia causa legitima audit alibi. puta propt' nimiam distantiam loci vel insecuritatem vie vel insidias hostium et c. Uel ex aliquo bono zelo alibi audit. puta audit apud fratres mēdicantes. quia deuotius et frequētius ibi celebratur tunc enim non peccat fm doctores. ¶ Honestum tam: n est et q̄ necessariu3 vt in precipuis festiuitatibus: scilic3 in pasch a: p: nthecostes: natiuitatis et similibus. audiantur diuina in p̄pria parrochia. Pro quo est bonus text9 in. c. si quis extra. de consecra. distin. j. Concludo finaliter q̄ cum parrochianis i sacris

Missa3 audire i sua parrochiali eccl'ia diebus dñicis et fest; an sit de p̄cepto.

canonibꝰ p̄cipiatur audire missaʒ
diebus festiuis in propria parro-
chia. nullibi tamen precipitur ꝙ
audiat in aliena ecclesia. Similit
cuʒ audire missā alibi pōt fieri cū
peccato mortali aut veniali. audi
re autem missam in propria parro
chia ceteris paribus q̄ntū ad hoc
nullum est peccatum. Qȝ semper
securius ⁊ tutius est audire missā
in propria parrochia q̄ȝ alibi patȝ
ex dictis. Puto tamē ꝙ ad eccle-
siam cathedralē posset licite ppl's
ꝯuenire. qȝ ep̄s est curatus oīm ꝺ
dyocesi/et omnes de diocesi cen-
sentur ꝓchiani eccl'ie cathedra
lis. vt in.c.j.de offi.archid.⁊ in.c.
offm̄.ꝺ offi.archip̄sb. vbi habes ꝙ
ibi pn̄t recipe ecclesiastica sacra-
mēta. igit etiā ibi possunt audire
missā. Scd'm dubium vtrū quili-
bet teneatur audire missam. So-
lutio s'm Hostiē. Die dn̄ico quili-
bet tenetur audire missam ex p̄ce
pto:⁊ totaʒ:ita ꝙ accipiat benedi
ctionem sacerdotis. de cōse. dist.i.
j. missas.⁊.c.seq̄n.⁊.c.omnes fide-
les. nisi excusentur magna necessi
tate. et nō solum omnes fideles tā
laici q̄ȝ clerici tenent audire mis-
sam diebus dn̄icis. verūetiā alijs
diebus festiuis ⁊ precepto eccle-
sie. Ratio est. quia vbi est eadem
ratio: ibi debet esse idem ius. Ra-
tio autem quare fuit hoc statutuʒ
scilicʒ de auditu misse: videtur fu
isse: vt saltem in hoc modico tem-
pore vacetur diuinis. Sʒ nō alia
de causa fuerūt addita alia festa
ad dies dn̄icos sub precepto nisi
vt vacetur diuinis. ergo videt ꝙ
iste modus determinatus ꝑ eccle
siam in vacādo diuinis die dn̄ico
per auditionem misse debet extē
di etiam ad alia festa. Alijs auteʒ
tp̄ibus nullus etiam religiosꝰ vel
clericus tenetur audire missaʒ de
precepto. Nec obstat.c.solet.ꝺ cō
secra. distin.j. quod videtur velle

Missaʒ an quilibet teneatur audire.

ꝙ in quadragesima quis non dica
tur ieiunare nisi audita missa. q̄a
dico ꝙ illud.c. loquitur de ꝯsilio.
vel si est p̄ceptum: abrogatum est
per contrariā consuetudinē. Ep̄s
ꝓo nisi causa rōnabilis eum impe
diat debet omni die legere aut au
dire missam. vt in.c.fina. de ꝑuil.
lib.vi. Et debet saltem diebꝰ dn̄i-
cis [illegible] in sua ecclesia de cōse. di.
iij.c.e[illegible]. Tertiū dubium. q̄ missa
est i precepto: an propria diei aut
quecūqȝ alia. Solutio. Non missa
peculiaris seu missa priuata est in
precepto sed missa magna ⁊ publi
ca diei. vt in.c.⁊ hoc attendendū.
de conse. di.j. vbi dicitur ꝙ misse
peculiares debēt ita dici in illis
diebus in locis secretis vt populꝰ
non abstrahatur ab audiendo mis
sam solennē. Ad hoc etiaʒ est tex.
in.c.quidam. de cele.mis. vbi ꝓhi
betur auditio missaꝝ peculiariuʒ
die dn̄ico aut festiuo ⁊ sic teneris
audire missam ꝓpam de tempore
Archi.aūt florēn̄. dicit ꝙ nō tene-
tur quis ex necessitate ad propriā
missam. quia nec dictū.c. missas.
hoc dicit. sed indisticte loquitur.
Sed audire debet ꝓpam ex con-
gruitate. Et s'm hanc cōgruentiā
loquitur .c.j. de celeb. mis. Neqȝ
enim mulierculevel ydiote scirēt
discernere si est missa propria vel
alia. ⁊ nimis onerosū esset ꝙ vnus-
quisqȝ deberet interrogare si essʒ
missa propria vel alia. Et in mul-
tis ecclesijs eodem die occurrūt
plures misse dicende. vtputa de
octaua alicuius sācti. ⁊ de dn̄ica
que occurrit. Utrum auteʒ sit ne-
cessariū sensim ⁊ distincte audire
verba misse? dubiū facit. quia in
c. missas. dicitur ꝙ ꝺbeat audire
⁊c. Dicit Archi. florēn̄. ꝙ non ē ne
cesse. nam tunc sequeretur hoc in
conueniens ꝙ qui audirent missā
ab hijs qui submisse dicūt cū mul
titudo populi adesset si remoti es-

Missa ꝓpa diei an sit de p̄cepto vel alia.

sent non implerent ꝑceptum. Si-
militer qui surdi sunt vel ebetē au
ditum habent non implerent pre-
ceptum. Intentio ergo ecclesie in
illo decreto est ꝙ presens sit i mis-
sa ꝛ vacet. Si aūt intelligens est:
dignū ꝛ iustum est vt intendat et
conetur intelligere que dicuntur
in missa. Quid autem de eo q̄ ne-
gligit aliquā ꝑtem misse puta in-
troitum. Respondet Archi. quod
modicū est pro nihilo reputatur.
Secus autem est si dimitteret no
tabilem ꝑtem puta medietatē vel
tertiam partem. Seruitores aūt
ꝛ ministri misse qui discurrūt hic
inde pro hijs que expediunt. vt in
missis solēnibus pro thure: vino: ꝛ
hmōi intelligendi sunt adesse ꝓ il
lo tpe. Quartū dubiū. que dicen
da est necessitas q̄ excusat ab au-
ditione misse. Solutio ſm Arch.
A transgressione huius mandati
excusat necessitas. Unde infirmi
qui nō possunt sine periculo exire
ad audiēdum excusantur. Idem
in hijs qui seruiunt illis. Similit
habentes paruulos quos non pos
sunt congruēter dimittere sine ꝑi
culo. ar. in. c. qd nō est. de reg. iur.
Silr q̄ aliqd arduū et iustū nego-
cium haberent facere ꝛ audiēdo
missam impedirent: vident excu-
sari; Officiales qui ratione officij
non possunt exire vt castellani et
alij seruientes dn̄is vidētur excu
sari. Dn̄i etiam ꝛ consiliarij q̄ tem
pore misse super vrgentibus cau-
sis occupati sunt videntur excusa
ri. Puelle nubiles q̄ scȝ volūt nu-
bere videntur excusari si earū pa
rentes non ꝑmittunt: ignorantes
tale ꝑceptum vel facientes quod
in se est vt vadāt. nō enim esset de
cens vt sole irent. parentes autē
inducendi sunt ad mittendū. Si
aūt nolunt excusantes ꝛ allegan-
tes consuetudinē in contrariū qꝛ
sic solent stare quasi clause in do-

Missaȝ audire non ē de ꝑcepto quando necessitas excusat

mo ob honestatē: videtur toleran-
dū ar. c. fi. de cōsue. nisi parentes
ad choreas ꝛ huiusmodi dimitte-
rent eas. quia tunc nō excusarent
vel qn̄ ꝑmittunt eas morari i vijs
vel ad fenestras vt videantur. Ui
due diu stātes rōne viduitatis vt
quasi ꝓ honore mariti nō vidētur
bene posse excusari. vt in. c. cōsue
tudo. viij. dist. nisi forte ꝑ breue tē
pus. vt vni9 hebdomade vel mēsis.
Coniugate q̄ nō possūt sine ma-
gno scādalo viroꝝ. qꝛ. s. cū hoc nō
possunt ita bn̄ ꝑparare necessaria
familie videntur posse excusari.
xxxij. q. v. noluit. Secus si mariti
facerent studiose ad impediendū
eas a bono. Patroni tn̄ ꝛ patrone
debēt sic ordinare iuxta posse de
famlis ꝛ famulab9 suis vt audiāt
missā in festis. Un̄ dicit Petr9 de
palu. ꝙ ab hoc ꝑcepto nō serui plus
q̄ dn̄i. vno seruus ꝛ ancilla ita de-
bent vacare ꝛ quiescere deo sicut
dn̄i. Tenent etiā filios iducere a
hoc. Tenent etiā oēs audire mis-
sam qui habēt vsū rōnis. ſm Pe.
de palu. qd intelligo qn̄ sciunt vel
scire cōmode possūt. Itinerantes
etiā ſm Archi. floren̄. nō excusan
tur ab hoc precepto. si cōmode au
dire possūt. als secus. puta aliqs
est in societate alioꝝ qui nolūt ex-
pectare missam: ꝛ sine societate il
la nō pōt iter facere. vel quia igno-
rat viam. vel quia difficilis ꝛ peri
culola. vel quia nō est tuta a latro
nibus. vel quia ab illis habȝ expē
sas. ꝛ hmōi excusat ab auditione
misse ſm eum. Uide tn̄ ad ꝑdicta
qd notat Richar. āgli. i qtlibeto.
ꝛ Asten̄. li. iiij. ti. xvj. vbi distiguit
ꝙ secularibus non audire missam
in dominica aliquando est pecca-
tū mortale/ aliquādo veniale/ ali
quando nullum. Tunc est pecca-
tum mortale quādo quis omittit
ex cōtemptu vero vel interptiuo.
Uoco aūt contemptum interpta-

Uidue ꝛ coniugate an possint excusari a missarū auditione

tiuum qñ sine causa legitima mis-
sam non audire in diebus domini
cis assuescit. Causam autē legiti-
mam voco: quādo corpali infirmi
tate detinet᷑ vel inimicorū timore
vel aliquo simili qđ ꝑm rectuꝫ iu-
diciū excusatio legitima debet re
putari. Et talis nō audiēs missaꝫ
ex contēptu ꝑo vel interpꝛatiuo
ab epō debet confundi. dicto. ca.
missas. et etiaꝫ peccat mortaliter
Quod patet. qꝛ talis dꝫ excōmu-
nicari. de conse. di. j. qui die. Tūc
autem est pctm̄ veniale cū omit-
tit nō ex legitima cā ſꝫ ex aliqua
mētis infirmitate. sicut ex aliqua
passione vel ex aliq̄ pigricia si ta-
mē ad hoc nō fuerit assuet⁹. Tūc
autē nullū est pctm̄ cū omittit ex
aliq̄ cā legitima. Ex pdictis patꝫ
quid sit dicēdū ꝺ illis paupculis
mulierib⁹ q̄ aliqñ nō habent vela
mia aut alia necessaria ad corpis
tegumētū. tū ob pauptatē. tū qa
marit⁹ ea impignorauit. vl' hmōi.
q̄ si irent ad eccl'iam sine cōsuetis
vestib⁹ deriderent᷑ ab alijs. Hoc
dico: in locꝫ vbi mulieres assuete
sunt portare vestes et hmōi: tales
vidētur excusari a pctō mortali.
Idē dic in silib⁹ casib⁹. ¶ Quin-
tum dubium est. An quis teneat᷑
etiam ex precepto audire verbuꝫ
dei. et quādo. Et secundo. An qs
omittendo id est nō audiēdo pec-
cet. Et si sic. an mortaliter / aut ve
nialiter. Solutio. Dicēdum ꝙ in
ter audire missam / et audire ser-
monem q̄tum ad preceptū eccle
sie est differētia. Nam audire ser-
monē nō est per omnia hijs dieb⁹
in precepto ecclesie: sicut dictum
est de missa: immo nō reperit᷑ ex-
presse preceptū ab eccl'ia quādo
quis teneatur audire sermonem.
Sed dicūt doctores ꝙ audire ser
monem reducitur ad preceptum
diuinū. et illud Sabbata sancti-
fices. Deutero. vj. Ubi recitatis

Uestiū penuria an excuset mulieres ab audienda missa?

Predicationē audire an sit ꝺ pcepto.

decem preceptis pcepit modum
quo seruari et doceri debent. Et
tūc tenetur qs audire qñ pdican-
tur sibi ea que tenet᷑ scire: vt sunt
ea q̄ sunt de necessitate salutis: si
cut pcepta euangelica: septem sa
cramēta / et alia q̄ sunt de iure di
uino. Et hoc cōiter fit dieb⁹ dñi-
cis et solemnib⁹ precipuis nō sim-
plicib⁹. An autē quis semper pec
cet nō audiendo sermonē tali die
quādo talia sibi predicant᷑ ꝛ quo-
modo. Ad hoc dico ꝙ quis omit-
tens audire sermonē / et qñ predi-
catur nō semp peccat: puta qñ nō
audit legitima causa excusante:
vel qñ tali die nō tenetur: tunc in
toto nō peccat. Quādoqꝫ peccat
venialiter: vt qñ nō audit ex cau-
sa: sed nō sufficienti. aut qñ ex de-
sidia aut pigritia non audit sine
cōtemptu. Sed tunc peccat mor
taliter qñ tenetur audire ꝛ ex me
ro cōtemptu nō vult audire / neqꝫ
habet causam. Tūc est enī magis
peccatū. Primo ppter maximū
bonū qđ spernit et negligit. talis
nō minus reus est q̄ si corpus xpī
in terrā cadere permitteret. vt di
cit August. in quodā sermone. et
habet᷑ in. c. interrogo. j. q. j. vbi sic
dicit᷑. Interrogo vos fratres ꝛ so
rores dicite mihi quid plus vide
tur esse vobis: corpus xpi / an ver-
bum dei. si vultis vere respōdere
hoc dicere debetis ꝙ nō sit min⁹
verbum q̄ corpus xpī ꝛc̄. In fine
concludit: quia nō min⁹ reus erit
qui verbū dei negligenter audie-
rit q̄ ille qui sua negligentia cor-
pus christi in terram cadere per-
mittit. Et vt dicit glo. ibidem hec
comparatio non attēditur penes
dignitatem sed penes efficaciam
Et intelligitur de leui negligen-
tia: non si quis sua temeritate et
sponte proijceret. declara vt ibi.
Sicut ergo predicatio euangeli-
ca non est nobis minor: sed maior

ad salutem consequendã q̃ corp⁹ christi: ita nec ẽ leuioris culpe sed maioris si v̄bũ dei negligẽter audimus. Item grauiori pctõ peccat ex eo. quia sicut magnũ cõtẽptũ faceret seruus si dñm nollet audire ꝛ dñs talem culpã nõ dimittteret impunitã. ita nec deus. Esa. v. vbi de talib⁹ dr̃ ꝙ abiecerũt legem dñi exercituũ ꝛ eloquiũ sancti israel blasphemauerũt. Item in tali nolẽte audire est signũ eterne damnationis. Da exemplũ de illo si vis scire vñ sit ꝛ de qua patria ꝛc̃. Nõ xp̃s dixit iudeis Joh. viij. Propterea vos nõ auditis qꝛ ex deo non estis. Hoc patet ꝑ exẽplum quod scribit Jacobus de vitriaco de quodã rustico qui nũq̃ voluit audire v̄bũ dei sed semper exiuit de eccl'ia quãdo plebanus incepit sermonẽ. Uide in speculo exẽploꝝ. dis. ix. c. ccxj. Sꝫ quero. Quod magis est eligendũ in festo: an auditio misse: an p̄dicatõis cũ vtrũq; nõ põt audiri. Solutio ꝙ auditio p̄dicationis. qꝛ rõ legis in hoc magis militat vt ptꝫ intuẽti iura. de conse. di. j. in. c. om̃es fideles. ꝛ. c. sacerdote. ꝛ. c. ep̃s nullum. q̃ magis rõne audiendi scripturas sanctas ꝛ v̄bũ dei p̄cipiũt missas audiri q̃ alia rõne. Facit ad hoc dictũ. c. interrogo vos. j. q. j. Utrum audiẽs missam dicẽdo suas oratiões satisfaciat. Solutio ꝙ nõ. licet nõ credã ꝙ peccet mortaliter q̃n ex deuotiõe facit. sꝫ melius est omittere nisi q̃n sacerdos dicit secretas. Aduerte tñ ꝙ non excusarez a mortali illũ q̃ diceret aliqua ad que tenet̃. puto officiũ horarũ canonicaꝝ q̃n dicit̃ missa. et est de p̄cepto ꝙ audiatur. ar. c. ex litteris. de ꝓba. cuꝫ ibi notatis in verbo vices duorũ. sec⁹ si missa est de cõsilio audiendi. ¶ Consequẽter quero vtrũ fr̃ibus minoribus liceat missam celebrare in domibus secularium vel alibi cũ altari viatico hoc est portatili. Solutio ꝙ sic ꝑ tex. in. c. in his. de p̄uil̃. q̃ dicit: vbicunq;. quod est verbum generale. Caueãt tamẽ celebrare extra loca eoꝝ nisi existente necessitate propter scandala que eueniunt cum diocesanis ꝛ sacerdotibus parrochialibus. Et multotiens per diocesanos est excommunicatio sinodalis. licet eos nõ astringat. Idem priuilegiũ habẽt fratres predicatores. vt no. glo. in c. fi. de priuil̃. li. vj. Precipitur tñ in virtute sancte obedientie ꝛ sub interminatiõe maledictionis eterne religiosis om̃ibus ne dicant aliqua v̄ba: itellige infamatoria vel falsa vt retrahant laicos ab ecclesiarum suarum parrochialiuꝫ frequẽtia vel accessũ in cle. religiosi. de priui. Utrũ aũt peccet parrochianus audiendo missam a notorio fornicatore vel recipiendo ab eo alia sacramenta. Solutio. Dic ꝑm notata per Panor. i. c. vestra. ꝛ. c. fi. de coha. cle. et mu. ꝙ quilibet ꝓ mortali est suspensus q̃tum ad se. tamen talis nõ est suspẽsus quo ad alios. nec debet in officio vitari: nisi pctm̃ sit notoriũ. Et notoriũ est / scilicet iuris ꝛ facti. Notoriũ iuris dicit̃ q̃n per sententiã conuincitur de crimine vel ꝑ confessionem suam sponte factã condẽnatus est. ꝛ tunc non est licituꝫ audire talem. ꝛ peccant contra facientes. Sed dubiũ est in notorio notorietate facti vt quia habꝫ cõcubinaꝫ publice in domo: nec fuit condemnatus nec in iudicio confessus. Et iste est casus periculosus. d̃ quo dicit Panor. se sepius fuisse interrogatuꝫ apud homies timoratos. Et concludit dimissis opiniõib;s de subtilitate iuris sic posse distingui. Or autem fornicatio est ita notoria ꝙ nullam habet dubitationẽ: sicut videmus i plu-

Predicatõ vtilior ẽ q̃ misse auditio

Missaꝫ audire a notorio fornicatore an sit pctm̃.

ribus clericis qui tenēt ita publice concubinas ſicut vxoꝛes ⁊ publice nutriunt filios: ita ꝙ etiam ipſi non audent diffiteri. ⁊ tūc credo ꝙ omnino ſit abſtinendum ab eis ſine alia monitione. hoc ꝓbat tex. in. d. c. veſtra. in fi. ibi. nec habet operis euidētiam. ⁊ melius in c. tua. eo. ti. vbi nulla fit mētio de monitione. Item hoc videtur pꝛobari de directo. in. c. nullus. ⁊. c. p̄ter. xxxij. diſtin. Requirunt etiam illa iura ſolam euidentiam facti. non autem monitionem a ſuperiore. Item ex contrario ſequeretur ꝙ nunq̄ vel raro foꝛnicatio poſſet eē notoꝛia. Si vero foꝛnicatio nō habet iſtam operis euidentiā ſed poteſt pꝛobabiliter tergiuerſari. puta quia cōcubina habitat cum matre clerici ⁊ dicit illam eſſe pediſſequam matris. vel quid ſimile. ⁊ tunc requiritur monitio. Et hanc putat Panoꝛ. eſſe mētem iurium. ⁊ iſta videtur eē communis opinio. Adde tñ quod notat Joh. de ſan. ⁊ Aſteñ. li. iiij. ti. xvj. ꝙ laici non peccant audiendo diuina ab huiuſmodi clericis foꝛnicarijs etiam notoꝛijs. Quia licet ignoꝛātia iuris naturalis ſiue diuini ſit laicis periculoſa. non tamen ignorantia iuris poſitiui: cū non teneātur illud ſcire. vnde non eſt tutuz ꝙ cōfeſſoꝛ dicat eis ius. quia per hoc magis implicātur q̄ releuentur.

Laici nō peccant diuina audiendo a clericis foꝛnicarijs etiā notoꝛijs.

¶ De ſepulturis et remedijs. Capitulum. xj.

Sexto ius parrochiale conſiſtit in cimiterio ⁊ iure ſepulture. Ad euidentiam huius capituli quattuoꝛ de ſepultura veniunt declaranda. Primum dicitur diffinitionis. Secundum exhibitionis. Tertium receptionis. Quartū denegationis. Primum declarandum dicitur diffinitionis. Ubi nota ꝙ aliud eſt ſepultura. aliud ius ſepulture: ſiue ius funerandi. Differunt etiam exeq̄e: fūeralia: moꝛtuariū: moꝛtilogium: iudiciū anime: oblagiū et remediū. Sepl'tura ſm doc. theologos ⁊ canoniſtas multipliciter dicitur. Primo ſm Hoſt. in ſum. ⁊ Joh. de ymo. in cle. dudū. de ſepul. eſt locus concauus in eccl'iaſtico cimiterio poſitus vbi coꝛpus catholici ſepelit'. Ille loc⁹ magis pꝛopꝛie dicitur ſepulchꝛū ſiue tumulus. ⁊ eſt religioſus. nec vendi poteſt. vt. ff. de religio. ⁊ ſūp. fu. l. j. Secundo ſepultura eſt terra deputata ſepulture. hoc eſt: ipſa terra in qua defunctus ſepelit'. ⁊ tūc ſm canones ſi eſt de cimiterio: vēdi nō poteſt: ſiue ſit aliq̄s ibi ſepultus ſiue nō. Ratio eſt. quia ex ſola aſſignatione ⁊ conſecratione pontificis talis terra efficitur religioſa. Et de ſepultura ſic dicta ꝙ pꝛo ea nihil debet ante effoſſionē exigi ītelligitur. c. abolēde. d ſepul. ⁊. ca. queſta. xiij. q. ij. Secundum leges vero ſi talis terra eſt pura. hoc eſt ſi in ea nullus ſit ſepultus: ꝓ ea aliq̄d recipi pōt. Si aūt ī ea aliquis ſit ſepultus: etiam ſi nō ſit de cimiterio: vendi non poteſt. Et ratio eſt. quia ſm leges ex eo ſolo ꝙ coꝛpus fidelis ſepelitur in aliq̄ loco de volūtate eius cuius eſt / talis loc⁹ efficitur religioſus. vt. C. de religi. ⁊ ſūpt. fu. l. ij. ⁊. ff. e. t. l. j. vide glo. xiij. q. ij. c. ī eccleſiaſtico. Tertio ſepl'tura dicitur terra pura ad vſum ſepulture deputanda. Et hec vendi poteſt. xij. q. ij. aux. Ratio. q2 nemo debet cogi de ſuo facere beneficiuz. x. q. ij. pꝛecarie. ⁊ quia adhuc non eſt locus ſacer. igitur ⁊c̄. Quarto ſepultura dr̄ tūba marmoꝛea vel lapidea. et ꝓ illa aliq̄d recipi poteſt etiā ex vē-

Sepultura dicit' multis modis.

ditione si sit pura .i. si null⁹ sit i ea sepultus. Si aūt sit aliquis ibi sepultus locus fact⁹ est religiosus: nec potest vendi. Et hoc secundū distictionē inter canones ꝛ leges. sicut dictum est supra de terra. ff. de rei vendi: q̄ religiosis. ꝛ. d. c. q̄sta. ꝛ. c. postq̄. xiij. q. ij. Quinto sepultura dr̄ ius sepulture siue ius inferendi mortuū in sepulchrum. Et illud ius seplture est quod cōpetit ecclesie ad sepeliendum aliquos in cimiterio suo. ꝛ puenit ex pontificis autoritate ꝛ assignatione. cōpetit aūt generaliter ecclesijs parrochialibus. vel etiaȝ illis quibus a iure vel priuilegio concessum est. non aūt alijs. Et nec p hoc iure aliquid recipi debet. De hoc vide titulū. ff. de mortu. inferen. Sexto sepultura dicitur officium ecclesiasticuȝ quod mortuo impenditur cum terre corp⁹ eius tradit. An pro tali liceat clericis aliquid exigere aut recipere dicā infra in tercio p conclusiones. De sepultura hoc modo dicta intelligitur. c. non satis. de symo. ꝛ. j. q. j. dictū. xiij. q. iij. p̄cipiēdū. De hijs acceptiōibus seplture vide duas glo. vnā in d. c. abolende. d̄ sepul. aliam. in §. item q̄rit. xiij. q. ij. q̄s imitantur theologi ꝛ fere oēs canoniste. Quid aūt sit ius funerandi siue ius seplture dictū est supra in quinta acceptione sepulture. Vn̄ de iure cōi solū ecclie que habent populū habēt ius sepulture. Alie autem habent ex priuilegio vel ꝯsuetudine. vide glo. in cle. dudū. §. huiusmodi. d̄ sepul. Jo. an. i. c. j. de sepul. Et sola sepultura nō facit eccliam curatā. Cōsistit aut ius funerādi i sepulturis mortuorū ꝛ exequijs ac oblationib⁹ inde puenientibus. vide de hoc glo. in c. ex trāsmissa. de rescp. ¶ Hic tn̄ q̄ro An laici possūt hr̄e sepulturā seu ius sepeliēdi. Solu. ſm Host. ꝛ Gof. q̄ nō: respectu ꝓprietatis qꝛ loca sacra et religiosa non possunt esse in dn̄io alicuius. sed quo ad vsum possunt habere: vt ipsi et sui ibi sepelientur. nec eis inuitis potest extraneus ibi sepeliri. Ad hoc. l. ij. §. si vsufructum. ff. de reli. et sumpti. fune. Dicit tn̄ Vinc. q̄ propter necessitatē poterit ibi extraneus sepeliri. Nā ob hanc causam possunt vēdi calices ꝛ alia sacra donata ecclesijs a laicis. vt in dicto. c. aux. xij. q. ij. Hoc no. Panor. in. d. c. abolende. Addit etiaȝ Ludo. de Ro. i suis singularibus. q̄ prelat⁹ ex iusta causa potest in sepulchrum vnius aliquando immitere alio inuito ſm canones. secus ſm leges. Et idē videt dicendum ſm Panor. et Hosti. in sedilibus seu bāchis. qꝛ laici tale ius sibi in ecclia acquirere nō possūt sed tollerant ex gr̄a solūmodo in hmōi. sicut i iure p̄onat⁹. in. c. iij. d̄ iure patrona. Scd̄o nota q̄ ſm glo. d. cle. dudū. de sepul. in. §. verum. Funeralia dicunt illa q̄ cuȝ funere deferunt. vt sunt cerei. pānus exeq̄alis. equ⁹ cū armis quādo nobil moritur ꝛc̄. Dn̄s Cardialis Fran. zaba. i d. cle. capit funeralia largius. Nā ſm euȝ funeralia dicunt bōa q̄ obueniūt ecclie ratiōe funerꝫ: siue an̄ corp⁹ ꝯditū i terra siue post. Et de his debet canonica portio. vt. j. dicā in septimo caplo. Et sic funeralia cōprehendūt oblagia. Dicunt aūt oblagia illa q̄ preter cōem oblationeȝ q̄ fit in pecunia tpe exequiarū in alijs reb⁹ offerunt. vt sunt carnes crude bouine. panes simillini vasculum vini: put consueuit fieri. Vienne et quibusdā alijs ciuitatib⁹ Austrie dū morit diues. In rure vero alicubi consuetuȝ est p oblagijs offerri ouis siue agn⁹ et panes triticei cū vno. Alicubi ꝓtaxantur oblagia ad pecunias.

Funerādi ius in q̄bus consistit

Laicis an possit competere ius sepeliendi ꝛ sedilial ecclia habēdi

Oblagia q̄ dicuntur.

Mortuariũ ꝓ quo accipit.

Mortuariũ ꝓ° ſm glo. in.c.conq̃
rente. de offi. ordi. dicit qd quis
reliquit ꝓ aĩa sua in morte. Et h°
etiã dicit mortilogiũ q̃si eulogiũ
mortis vel legatum in morte. Se
cundũ doc.in.d.cle.dudum. mor
tuaria dicunt oĩa que occasio
ne funerũ etiã preter volũtatem
morientꝫ eccľie ꝓueniunt. vt pro
bat in.c.ex parte.ꝛ.c. cũ liberũ.ꝛ
c.in nostra.de sepul. Et hec dicũ
tur etiã funeralia large siue gene
raliter accipiẽdo.vt dictũ est.s.
Sed exequie dicunt totũ officiũ
qđ sepeliẽdis circa eccľiã impẽ
ditur vt est act° sepulture.ꝑ acti
ones p̄mi/ septimi/ et tricesimi in
vigilijs et missis siue alijs consue
tis. et sunt idẽ cũ sepultura sexto
modo dicta. Et ideo an ꝓ talibus
possit aliq̃d licite peti ꝛ exigi idẽ
erit censendũ sicut de sepultura
hoc modo dicta. Judiciũ ꝓ° ani
me dicit illud qđ defunct° iudi
cauit ꝓ anima sua eccľie electe se
pulture tribuẽdũ. Et ꝑrochiaľ ec
clesia a q̃ corp° assumit suã cano
nicã percipit ꝓpter onus ꝑrochi
ale quod subit: qđ consistit in cele
brando: baptizando: et alia sacra
menta ecclesie ministrando. vt in
d.c.j. Et đ hoc infra tractabit.c.
vij. ¶ Tertio q̄ro vbi debz esse lo
cus sepulture. Solut. ſm Inno.
in.d.c.abolende. Cimiteriũ debz
esse circa eccľiã.xvij.q.iiij.sicut.
q2 cõsecrari dz/ ideo ad locũ non
cõsecratũ nõ potest accedere. de
ꝯse.eccle.vel alta.c. si ecclesiã.li.
vj Potest tñ etiaz esse remot° ab
ecclesia ꝓpter fetorẽ. Itẽ in vno
cimiterio multe eccľie possũt ha
bere ius ibi sepeliẽdi parrochia
nos suos. ¶ Secũdũ de sepultu
ra declarãdũ dicit receptionis.
Ad cui° euidẽtiaz ꝑpono cãm
facti in nõnullis parrochijs ꝓui
tie. Saltez burgeñ. maxime dyo
cesis. Patauieñ. inoleuit consue
tudo talis ꝙ defũcto aliquo par
rochiano rector ꝑrochialis/ aut
ei° vicari° ꝓ sepultura aliqd qđ
cõi vocabulo remediũ vocant ab
heredib° defuncti in pecunia cõ
sueuit exigere ꝛ recipere. dubita
tũ sepius fuit a nõnullis cõscien
tie timorate viris: an hoc p̄textu
cõsuetudinis licite fieri possit. et
ꝙ sic. Nã illud in cõi practica in
plurib° locis solet haberi ex anti
qua cõsuetudine. Etiã ep̄i et eoꝝ
officiales hoc sciũt et tolerãt. igi
tur. Sed ꝙ fieri nõ possit: q2 in ta
lib° frequẽter interuenit pactum
vel exactio ꝯtra cõis iuris dispo
sitionẽ ꝙ ꝓ sepultura tanꝗ̃ ꝓ spi
rituali bono nihil ex pacto exigi
debeat. vt in.d.c.abolẽde. ꝛ.c.nõ
satis. ꝛ seq̃n. đ symo. ¶ Et q2 ma
teria remedioꝝ ẽ de lana ꝛ lacte/
hoc est: de vtilitate pecũiaria cu
ratorũ. de quorũ numero me ꝑfi
teor: ne alij dñi nõ curati cũ forsi
tan laxius ꝗ̃ ipsis videbit ꝓcesse
ro me cecutiẽtem/ aut fauorisan
tem existimẽt/ aut certe dñi cura
ti si interdũ rigorẽ/ aut equitatez
cõsuetudini forte ꝑposuero me ꝑ
secutorẽ ꝓprij ordinis accusent:
intẽdo quãtũ potero inter deuia
remediorũ/ exequiarũ/ ꝛ aliorum
circa sepulturas defunctorũ ob
ueniẽtiũ pari passu incedere. Et
primo qd sit remediũ/ ꝛ acceptio
nẽ hui° ꝓpositionis ꝑ/ declarare.
Deinde me paucis cõclusionibus
circa quesitũ absoluere. Preuisa
igit acceptione sepulture/ et alio
rũ in p̄cedẽti articulo. cum nõ re
periã aliquẽ antiquũ/ aut moder
num doctorẽ qd sit remediũ diffi
nisse: ad cõem practicã eorũ q̃ rei
nomen iposuerũt/ recurro. Et di
co ꝙ ſm practicã eorũ remedium
est illud qđ p̄ter id qđ ꝓ exequijs
siue officio defunctoꝝ et cultu di
uino peragendo solitũ est dari ex
reb° defuncti/ aut ei° heredibus

Canonica portio debet ecclesie ꝑrochiali.

Sepulture occasione an possit aliqd recipi etiã per consuetudinem.

Remedij declaratio.

in pecunia siue estimatione occasione iuris funerādi siue sepulture et cimiterij a rectore prochiali aut eius vicario petitur siue exigitur. Cui alludit vulgare laicorum qui remediū vulgarisāt. das begrebnyß gelt. oder das selgerecht. q̄si anime remediū. Et quod solitū ē dari pro exequijs et cultu diuino nomināt. dye begrebniß oder vmb. den gotz dienst. Et probatur hoc idem ex acceptionibus sepulture supradictis vbi nulli alteri modorum sepulture conueniēter aplicari pōt remediū cum ista ppositione pro. De cuius significatione nunc dicimus.

Pro/ppositio mltipliciter accipitur.

Pro quo nota q̄ hec ppositio pro/ fm doc. in q̄rto. dist. xxv. q̄s imitatur Archid. in. c. agatho. lxiij. di. et in. c. iudices. et. c. ordinatiōes. j. q. j. pluribus mōis accipitur. Uno modo notat appciationē vel ꝯmutationē vel causam principaliter et primo mouentem. et sic qualiter cunq̄ capiatur sepultura pter q̄ tercio modo nō est licitū aliquid exigere aut recipere pro sepultura. immo est symoniacū: ita q̄ illud temporale siue sit pecūia siue alia res sit vt pcium sepulture que est q̄dam spirituale. et peccat mortaliter qui sic dedit et recipit et qui mediator et siue coopator ad hoc fuit j. q. j. reperiūtur. et. q. iij. vedētes. Nec in hoc excusat ignorantia. cū sit iuris diuini q̄ neminē excusat nec excusat consuetudo aliqua vt patet in iuribus supra pro falsitate quesiti adductis. quia cōsuetudo non preiudicat iuri naturali vel diuino quod phibet symoniā. Et sic intelligi debent iura que dicūt q̄ recipere aliquid pro sepltura aut exequijs sit symoniacū. Secūdo hec ppositio pro/ notat causam finalem et motiuā remotā non ppinquam sed occasionalem. et tunc licitū est et dare et accipere temporale pro spūali. et tūc sensus est. iste dat denarios pro missa. i. pro veneratione misse vel propter venerationem misse. siue propter venerandam missam. Sic etiam intellige cū dr. iste dat pecunias vel recipit pro sepultura aut exequijs etc. Tertio notat causam efficiētem vt sit sensus. iste dat denarios pro missa vel pro exequijs. i. pro deuotiōe misse siue exequiarū que mouent eum ad dandū. vel id est pro deuotiōe quā habuit ad missam vel ad exeq̄as. et hoc licite potest fieri et concedi. quia deuotio quam habet quis ad pdicta licite potest eū mouere ad dandum aliquid. Et potest etiam sacerdos licite recipere. ita tamē q̄ cesset omnis pactio et conuētio j. q. j. quā pio. Quarto notat causam adminiculatiuam et consecutiuam q̄ reducitur ad efficientem vt cum dicitur. ille ministrat librum sacerdoti pro celebrāda missa. vel ille dat pecuniā pσbytero pro ecclesia officianda. et tunc etiam potest cōcedi sic. lxxxiij. di. c. vl. vbi glos. cū similibus. Quinto notat causam excitatiuā. Et fm hoc dicunt quidam q̄ eps licite potest conferre beneficium familiari suo pro seruitio licito. Nam ibi ista preposítio pro / non notat causam finalem sed excitatiuam. obsequiū enim tale non debet esse causa finalis sed potest esse excitatiua. Uide de hoc latius Archi. i dicto. c. ordinationes. j. q. j. Sunt et alie acceptiōes huius ppositionis pro. sed nō sunt ad ppositū nostrū. Nam quādoq̄ valet tātū sicut loco. vt pro dote. id est loco dotis. ff. de dote ple. l. vir vxori. q̄nq̄ pro. i. noie: vt pro se. i. noie suo. pro te: id est nomine tuo. vel ad cōmodum tuum. ff. de postu. l. j. §. j. ff. cōmoda. l. si vt certo. Sed de hijs transeo et conuerto me ad cōclusiones. Et sit hec prima. Aliqd accipere aut exigere occasione funerum ex pacto pro sepultura est

Episcopus fm aliquos pōt bñficium cōferre suo familiari pro seruitio licito.

omnino illicitum. Hec conclusio
probatur in.c.abolende.de sepu.
et in.c.q̄sta.xiij.q.ij. Nec ratione
terre vt ibi dicit. neqꝫ ratione of-
ficij.vt in.c.nō satis.et.c.cū eccle
sie.de symoñ. Impendat ergo re-
ctor curat⁹ p̄dicta ꝛ postea lauda
biles ꝯsuetudines exigat. vt in.c.
ad apl'icam. de symo.et latius in-
fra dicetur. ¶ Secūda cōclusio.

Pactū sup spiritualibus ē īpedimēto introducēdis consuetudinibus.

Nō potest consuetudine introdu-
ci vt aliq̄d detur ꝑ sepultura siue
remediuꝫ aut alio noīe vocet vbi
p̄cessit pactio siue exactio. Pro-
batur.qꝛ initium cōsuetudinis fu
it symoniacū ꝛ viciosum: ideo nō
poterat bonā consuetudinē intro
ducere. Et in illis duobus casib⁹
quando precessit pactio/ vel exa-
ctio intellige iura.videlicet.c.nō
satis.et seq.cum similibus. de sy-
moni.que annullāt consuetudinē
in huiusmodi. Non valet ergo cō-
suetudo vt ante insepultuꝫ funus
vel etiā tpe sepulture aliquid pro
sepultura vel noīe remedij exiga-
tur ab inuito. quia non habꝫ talis
cōsuetudo principiū voluntariū.
Ideo pretextu hui⁹ non debet q̄s
cogi. Et maxime p̄sumeret de sy-
monia si quis fun⁹ pro pignore ar
restaret. Secus vbi ex post facto
consueuit aliquid dari. Habes er
go cōclusiue ꝙ vbi pactio vel exa
ctio precedens dedit causam con
suetudini:talis consuetudo nō va
let. Et de hoc vide Panor.i.c.su-
am.ꝛ.c.ad apostolicam. de symo.
¶ Tertia conclusio pōt induci cō
suetudine quādo non precessit pa
ctio aut exactio vt sic ex mera li-
beralitate ꝛ deuotione populi ta-
lis consuetudo si introducta ꝙ ꝑ
sepultura siue exequijs aut officio
defūctorum aliquid detur. ita ta
men ꝙ predicta prius liberaliter
exhibeantur. Probatur quia ta-
lis consuetudo tunc non habet ini
tium nec fundamentum viciosum
sed laudabile. Nam ex quo dātes
a principio libere soluerunt vidē-
tur se ad hoc obligasse sub nomine
cuiusdam oblationis quam laici
solent facere clericis tp̄e spūaliū.
vt no.de cōsecra.dis.j.oīs xp̄ian⁹.
Ita no. Panor.i d.c.ad apl'icam.
ꝛ.c. Jacobus.de symo.ꝛ late in d.
c.suam.eo.ti. Ubi etiam disputat
quomodo possit induci consuetu-
do ex libera donatione.ꝛ ex hijs q̄

Consuetudo potest īduci ex libera dānatione

sunt mere facultatis. Collige igit
ex predictis ꝙ tria requirūtur ad
hoc vt valeat consuetudo ꝙ ꝑ se-
pultura aut nomīe remedij siue ꝑ
officio defunctoruꝫ aliquid exiga
tur ꝛ detur. Primū ꝙ cōsuetudo
talis habuerit principium volun-
tarium.hoc est ꝙ primo tale quid
liberaliter soluerint. ita ꝙ nō fue
rit īuite ab eis exactū. Secundū
ꝙ talis consuetudo non habuerit
fundamentum viciosum aut symo
niacum.ita ꝙ nō interuenerit pa-
ctum siue conuentio in futurū de
tali quid soluendo tanq̄ꝫ precium
sepulture. Tertium ꝙ predicta ꝑ
pter que aliquid datur prius libe
raliter exhibeantur.ꝛ ꝙ pretextu
cōsuetudinis talis nequaq̄ꝫ dene-
gentur. Ex post facto tamen non
soluentes ꝛ laudabilem cōnsuetu-
dinem vbi p̄dicta tria concurrunt
non seruantes de soluendo certū
quid:compelli possunt non per re
ctorem parrochialis ecclesie. sed
per episcopum suum. vt est tex. in
d.c.ad apostolicā. ¶ Quarta cō
clusio. Rector prochialis qui ex
officio ꝛ rōne cure ad sepulturaꝫ
ꝛ exequias suo parrochiano defū
cto tenetur nō potest licite ꝑ hijs
aliquid petere. Si tamen consue-
tudo habet ꝙ aliquid detur: pn̄t
laici cōpelli ad obseruādū lauda-
bilem consuetudinē. Prima pars
ꝑbat per d.c.abolēde.ꝛ ibi ꝑ glo.
Scd̄a ꝑs ꝑbatur ex iam dictis in
p̄cedenti ꝯclusione. ¶ Quita cō

clusio. Si parrochialis rector habet vnde viuat: tunc cessante cõsuetudine non põt aliqd pro sepultura exequijs siue nomine remedij exigere. sed grat⁊ oblatũ licite potest recipere. Hec cõclusio ẽ Panor. in d.c.suam. Probat prima ps. qr in tali casu cessante consuetudine rector parrochialis tenetur ex officio et rõne cure grat⁊ spũalia impendere. imo si i dicto casu aliqd recipit: tenet restituere. vt ibi dicitur. Secunda pars probatur in c.sicut epm.j.q.ij. ¶ Sexta conclusio. Si rectori prochiali desũt sũptus necessarij et potest sibi aliũde acqrere victũ tunc cessante cõsuetudine nõ põt occasiõe pdictorum aliquid exigere. Hec conclusio etiã est Panor. loco allegato. imputet enim sibi qui tale beneficiũ exile et tenue acceptauit Quęrat g honeste sibi victũ manib⁹ vl' industria puta scribendo: pueros docendo. vel quid simile exercendo. vt in.c.cleric⁹ victum.xcj.dis. Nã et apls querebat sibi victũ tẽpore predicatiõis. vt habetur.ij. Thes.iij.et.j.Cori.iiij. et in.c.cum apls.de censi. Si pro rector parrochialis in tali casu non potest honeste sibi victũ aliter qrere. tũc vl' eps prouidebit sibi vel prochiani possunt cõpelli ad pstandũ sibi necessaria victui. De hoc vide bonã glo.in.c.omnis christianus.de cõse.dist.j. que dicit sacerdotẽ indigentẽ posse subtrahere parrochianis spũalia nisi faciant oblatiões vnde possit viuere. Ad hec etiam vide qd notat in.c. de hijs.de eccle.edi. ¶ Septia cõclusio. Clerici extranei qui nõ tenent ex officio ad exeqas aut alia spũalia impẽdenda pñt licite opas suas spirituales locare et ꝯuenire vt aliqd pro labore habeãt. nõ vt directe pro spũalibus recipiãt tẽporale. s⁊ in recompensatione laborũ et dãnorũ que sustinẽt in exhibẽdo psentias suas et trahẽdo moram in spũalibus impẽdendis. Hec cõclusio probatur p Inno.in.c.penul. ne pla. vices suas. Ad hoc est glo.in.ca. abolende. de sepul.et in.c. suam. de symo. vbi Panor. cõtra glo. tenet q extnei sacerdotes etiã si abũdant pñt exigere: cũ ad hoc ex officio nõ teneant. et restringit glo. in.c.pcipim⁹.xxj.q.ij. q simpl'r dicit sacerdotẽ posse opas suas spirituales locare. vide d hoc doctores i.c.significatũ.d pbẽ. ¶ Octaua cõclusio. Rector parrochialis qui sepulturã et exeqas suo parrochiano defuncto ipendit sola hac intẽtione vt aliquid percipiat al's non facturus: licet nõ incurrat symoniã conuentionalẽ: incurrit tñ vere symoniam mentalẽ et grauit peccat. Prima ps pbatur i.c. vl. de symo. ex quo nõ pcessit pactu⁊ expssũ nec emptio nec vẽditio nec exactio nec ecclesia iudicat de tali symonia in foro contentioso. Secunda ps pbatur. quia pcessit intentio deprauata. et sic incurrit symoniã mentalẽ que sola pnia purgatur vt ibi dicit. quia nullã cẽsuram ecclesiasticã icurrit. Ad hoc est glosa in simili casu i.c.vnico de cle.nõ resi.li.vj. ¶ Nona ꝯclusio. Cõsuetudine introduci potest vt clerici curati ex bõis defũcti certum quid pcipiant. Hanc conclusionem pbat Hostieñ. in sũma de consuetudine in quibusda⁊ terris vbi clerici curati de cõsuetudine recipiunt et exigũt lectum in quo defũctus moritur. Item et vestes in quibus moritur. Alicubi cõsuetudo est q curati habeant pannũ quod feretro superponitur. Alibi q ex armento habeant melius caput pecoris. Exẽplificat etiã Panor.in d.c.ad apostolicã. de cõsuetudine in Britannia. vbi in morte dat curat⁊ tertia ps omniũ bonorũ

Rector parrochialis q aliunde non habet vnde viuẽ possit: laborẽ manuali sibi victum querere potest.

Symoniã mẽtalem q grauis est icurrit curat⁹ sepeliens sola intentiõe percipiẽdi aliquid tpale.

defuncti: cōuertēda tñ ad cultuꝫ
diuinū et elemosinā pauperū. Di
cunt tñ doc. ꝙ subsistēte tali ꝯsue-
tudie tanq̃ laudabili si clerici fu
nus sepelire nō vellent nisi ab he
redibꝰ defuncti: fieret eis cautio
de redēptione lecti aut vestimen
torū et aliorum q̄ ex cōsuetudine
de rebus defuncti veniunt symo-
niam cōmitterent. et multo magꝫ
qñ absq̃ pecunia hoc exigunt: no
lentes aliter sepelire. vt in. c. que
sta. xiiij. q. ij. Si aūt clerici pactuꝫ
faciūt redimēdo lectum aut pan
num ꝛ hmōi. etiā anteq̃ funus se
peliat̃. ꝑ hoc nō incurrunt symo-
niam sed est licitū: cū illa sint tpa
lia. dūmodo ꝑ hoc nō negetur se-
pultura vel imisceatur ius sepul-
ture. Et si post sepulturā heredes
nollent obseruare pactū aut ꝯsue
tudinem: possunt clerici agere cō
tra eos vt sepius dictū est.

Consuetudo ꝑmittēs curatis aliquid exigere pro sepl'tura/tribus concurrentibꝰ valet.

¶ Decima ꝯclusio cōcurrentibꝰ
tribꝰ ad laudabilē cōsuetudinē in
hac materia itroducēdā req̄sitis
valet ꝯsuetudo vbi rector ꝑrochia
lis ꝓ sepultura noīe remedij certū
q̇d siue añ sepulturaꝫ siue ex post
facto ab heredibꝰ defūcti recipit
siue exigit. Hec cōclusio elicitur
ex precedentibus ꝛ ꝓbo eam de
laudabili consuetudine in officia
latu curie Patauieñ. in Vienna.
cui ad ānos plures officialis pre-
fui. vbi cū adultus qui saltē semel
communicauit moritur: dāt here-
des occasiōe sepulture nomine re
medij. xij. denarios Vienneñ. pro
puero septeꝫ denarios. que cōsue
tudo si ꝑ̄dicta tria de quibꝰ supra
in. iij. conclusione concurrunt: ne-
quaq̃ venit condēnanda. Et debꝫ
hec prepositio ꝓ. in hac conclusio
ne ꝛ similibus sumi non primo mo
do sed altero ex tribus sequētibꝰ.
¶ Venio nūc ad vndecimā ꝯclu-
sionem que est responsiua ad cau-
sam facti quesiti. ꝛ est hec. Nō va
let consuetudo vbi remedium an-
teq̃ exigitur a debentibꝰ ex cōsue
tudine tanq̃ incerta consistens in
quotta ignoratur. Sed per recto-
rem ꝑrochialem ꝛ heredes defun
cti aut alias iterpositas personas
ad certū quid ꝛ quottā ex conuen
tione aut pacto reductū exigitur
ꝛ recipitur. Hec conclusio est con
tra cōmunem practicā circa quas
dam ecclesias diocesis. Saltzbur
geñ. ꝛ Patauieñ. i. Bauaria ꝛ Au
stria superiori solitam obseruari.
Vbi cū aliquis moritur heredes
defuncti ignorant vel ad minꝰ du
bitant ad quā quottā determina-
te rectori curato nomine remedij
teneantur. sed tandē ex cōuentio-
ne vulgariter abbruch aut pacto
certificātur quātum dare debēt.
Et probo hanc conclusionem pri-
mo ex eo quia est contra naturam
consuetudinis vt incertum intro-
ducat et super incerto fundetur.
¶ Nam ex quo consuetudo habꝫ
vim legis ꝛ ex ea remedium ꝛ non
alijs licite peti possit. tunc debet
esse certa sicut lex. vt in. c. erit au
tem lex. iiij. distinc. et ergo si con-
suetudo esset laudabilis et sic va-
leret. oporteret ꝙ heredes statim
ex ea scirēt ad q̇d certū et ad quā
q̊ttaꝫ noīe remedij ꝓ sepultura te
nerentur. Itē talis cōsuetudo im
mo potiꝰ abusio cōtinet in se exꝑ̄s
se pactū aut cōuētionē q̄ in hmōi
reprobat̃ vt sepiꝰ dictū est. s. Nā

Consuetudo introducens tēporale dari ꝓ spirituali si non habuit ꝑncipiū volūtariū non valet.

qñq̃ rector aut vicariꝰ ꝓ remedio
xij. florenos reneñ. petit: et tandē
ex tractatu et conuentione tñ ad
q̇nq̃ ꝑuenit̃. Itē talis cōsuetudo
nō ꝑ̄sumit̃ habuisse ꝑ̇ncipiū volū
tariū sed exactum aut conuentū.
Quis eni dicet laicos a ꝑ̇ncipio
a deo fuisse liberales et ad sepul-
turā sic deuotos ꝙ occasiōe sepul-
ture funeri ipendēde vltra exeq̇-
as dederit. x. florenos reneñ. aut
circa. Itē talis consuetudo tanq̃

corruptela plurib⁹ rectorib⁹ ⁊ ma
xime vicarijs qui plus curant de
lana q̄ꝫ de aīa: ꝓstat causam delin
quēdi et grauādi pauperes here
des defunctoꝝ vt sepius vltra vi
res et solitū plus exigūt: qꝛ quasi
ex arbitrio eoꝝ dependet q̇d ꝓ re
medio recipe velint. Nā hec q̊tta
q̄ fuit hoc anno ex ꝯsuetudine no
mine remedij solita dari non erit
āno seq̄nti ẜm eos cū pestilētia vi
get vel cū nou⁹ rector aut vicari⁹
supuenerit consuetudo imo plus
aut minus vt videm⁹ in practica.
Itē talis ꝯsuetudo dat occasionē
rectorib⁹ eccl'ias suas locātib⁹ ꝙ
consuetaꝫ pensionē siue absentiaꝫ
augmentēt. Nā vidētes vicarios
eorū ex remedijs ditari ecclesiaꝫ
quā q̇s hoc āno arrēdauit ꝓ.l.flo
renis reneñ.in absentia.seq̄nti an
no locat ꝓ.lx.et tandeꝫ.lxxx.ꝓut
vidi in practica. Et sic vicarij per
magnas absentias ḡuati sub pie
tate remedioꝝ abradūt oues mo
riētes de cute vsqꝫ ad carnē ⁊ ossa
q̄ꝺ est oīno inhumanū. Itē cōtra
naturā aliarū ꝯsuetudinū facit il
lud q̄ꝺ inducit crescere et nūq̄ꝫ ꝺ
crescere. remediū eni sꝑ cum cre
mēto exigit̃ qꝛ nūq̄ꝫ ꝯsueuerūt re
ctores dicere: ꝓgenitores tui de
derunt ꝓ remedio.xij. denarios.
ſꝫ sic au⁹ tuus dedit.x.floreñ reñ.
pater tu⁹ q̇ possedit hunc marsuꝫ
similiter dedit.x. aut.xij.et tu so
lum exhibes.vij.aut.iiij.florenos
reneñ.q̄ꝺ oīno habet speciē mali.
nec valet dicere ꝙ hm̄ōi remedia
iuxta morem eoꝝ licite recipiant̃
Primo ꝓpter malam decimatio
nem ꝓ̄dialem et maxime ꝓpter ꝑ
sonalē q̄ raro a laicꝫ soluit̃. Secū
do ꝓpter offertoria et alia iura ꝑ
rochialia ꝺbita neglecta. vt sic q̄
defunct⁹ in vita nō ꝑsoluit salteꝫ
eius heredes post mortem de bo
nis suis sub noīe remedij ꝑsoluāt
quia super decimis soluendis ta
lis cōsuetudo eos nō excusat. De
quo tamē dic vt notat̃ in. ca.j. de
dicimis.lib.vj.et ca. ad apl'ice.et
c.a nobis.et.c.tua.de deci. Pre
terea posset ꝯtingere ꝙ in tribus
diebus successiue morerent̃ pr̃ et
filius et nepos. et sic de eisdeꝫ bo
nis exigeret̃ occasione ꝓ̄dictoruꝫ
eadē taxa per viaꝫ remedij ter q̄ꝺ
est incōueniēs. Quidā tamē astu
ti rectores siue vicarij ꝑpenden
tes remediuꝫ sic exigendum fore
illicitum miscent remedium cum
exequijs siue cultu diuino ꝑgen
do et simul ex cōuentione taxāt.
quod tamen ex predictis etiā cō
stat esse illicitū. ¶ Conclusio vlti
ma. que ab antiquo solita sunt ec
clesijs et eccl'iaꝝ ministris tribui
nō debent aliquo modo immuta
ri. textus est in.l. priuilegia.in.fi.
C.de sacr.san.eccl'.ꝑ quē tex. di
cit Bar. ꝙ si cōmunitas est solita
certū quid dare ecclesie nō pōt ꝑ
statutū immutare. Ex quo potest
inferri ꝙ ꝑrochiani nō possūt per
statutū tollere quo min⁹ oblagiū
aut remediū solituꝫ ex laudabili
cōsuetudine iutroductū debeat̃
et exigi possit. Si tñ remediū essꝫ
laicis nimis onerosum ⁊ ꝑ abusū
siue deprauatam cōsuetudinē in
troductuꝫ pn̄t laici licite per sta
tutū ad certū q̇d reducere et sta
tuere inter se ꝙ sepultura et ipsi⁹
officio pacta aliquid in certa q̊t
ta detur siue remediū aut alio vo
cabulo nomietur. Probatur hoc
quia si ex cōsuetudine laudabili
ter introducta videntur se quasi
tacite ad aliquid dandū a princi
pio obligasse ml'to fortius se pos
sint ad hoc exꝓ̄sse ꝑ statutuꝫ obli
gare. dūmodo tñ coacti vl' exacti
ꝑ rectorē curatū hec nō statuāt:
ita ꝙ ex ꝑte ipi⁹ rectoris circa sta
tutuꝫ omnis pactio et conuentio
cesset. vt patet ex supradictis. Et
valde expediret hm̄ōi statutum

Ecclesiis et ecclesiasticis ministris tribui solita/ mutari non debent.

fieri primo ex parte laicorū vt de
cetero circa remedia imputaref
eis materia querulādi. Secūdo
etiā ex parte curatorū vt eis per
statutū hmōi circa remedia exi=
genda pcluderētur vie ꝛ modi sy
moniace prauitatis. ¶ Ex his in
fero ꝙ nō valet cōsuetudo ꝙ post
sepulturā hoies et maxime sacer=
dotes conueniant in loco vno ad
prandiū sumptibꝰ defuncti. vt in
c. nullus p̄sbyterorū. de ꝯse. di. v.
quē textū omnino vide. vbi glosa
damnat hāc cōsuetudinē que est
in Anglia/et etiā in certis locis
Bauarie. Et ex hoc etiā rephen=
dūtur quedā fraternitates sacer=
dotū in qbꝰ ex statuto fratres in
anno aliquotiēs et post exequias
fratres cōueniūt: et de bonis fra=
ternitati relictis siue donatis lau
tū prandiū faciunt: ꝑut in facto
vidi in Padeñ. Austrie. ¶ Fina
liter ex oībꝰ supradictis cōclu=
do negatiuam partē ad casum fa
cti quesiti videlicet ꝙ curatꝰ non
pōt licite ex pacto aliqd ꝓ sepul
tura exigere. pōt tn̄ remediū cuȝ
ex laudabili ꝯsuetudine introdu=
ctū est licite recipere ꝫm limita=
tiones supra in cōclusiōibꝰ recita
tas. Nec obstat ratio ꝓ veritate q̄
siti adducta ꝙ illud solet haberi
in communi practica ex cōsuetu=
dine: qꝛ practica talis non est con
suetudo laudabilis sed potius de
prauata ꝛ corruptela. Nec excu=
sat in huiusmodi recipiētes ꝛ exi
gentes. etiam si sit longeua ꝛ diu
turna. Nam diuturnitas tempo=
ris in talibus non dimittit pecca
tum sed auget. vt in. d. c. non satȝ.
de symo. et vt inquit textus in. c.
cum in ecclesie corpore. eo. titu.
et in. c. fina. de ꝯsuetu. tanto gra=
uiora sunt crimina quanto diutiꝰ
infelicem animam detinēt alliga
tam ꝛc̄. Neqȝ tollerātia episcopo
rum et suorum officialiū p̄dictos
excusat: neqȝ facit talem cōsuetu
dineȝ licitā qꝛ tollerātia talis nō
inducit tacite dispēsationē cū re=
cipiente siue exigente. cū nec pa=
pa in talibus q̄ sūt ꝓhibita qꝛ sy=
moniaca possit dispēsare. vide gl.
in ca. cū iam dudū. de prebē. per
doc. in. c. super eo. de cogna. spiri
tua. et in. c. cōstitutꝰ. de fil. p̄sbyt.
Ex quo etiā habes ꝙ per istā ma=
lam ꝯsuetudinē nō derogātur an
tiqua et noua iura q̄ ꝓhibent ali=
quid ex pacto ꝓ sepultura recipe
re ꝛ exigere: qꝛ cū iura illa cōtine
ant ius naturale ꝛ diuinū: ex quo
symonia tā diuino q̄ȝ naturali iu=
ri sit cōtraria nō possunt ꝑ cōtra=
riā cōsuetudinē vtpote irrationa
bilē abrogari. Et de hoc vide san
ctum Tho. q̊dlibeto. ix. ar. ij. Ep̄s
etiā talē cōsuetudinē corruptam
simulās/siue exp̄sse tolerās a pec
cato minime excusatur: qꝛ ex offi
cio ad ip̄m pertinet prauas tolle=
re loci cōsuetudines / et inhibere
clericis ne quicq̄ȝ hac de causa
exigant. vt notat Panor. in. d. c.
abolēde. de sepul. in scdo notabili
¶ Hic finaliter q̄ro cuiꝰ expēsis
fiet sepultura? Solo. Si est vxor
que habet dotē ꝛ alia bona: si hec
oīa remanēt apud maritū: ipse
tenef facere expēsas oēs. Si ṽo
solū dos apud eū remanet/ꝛ alia
bona ad alios irent sic quilibet ꝓ
rata sua: puta si dos sunt centū et
alia bona ducenta tenebif ꝓ ter=
tia parte: et alij ad quos dicta bo
na veniūt ꝓ alijs duabꝰ. Si vero
etiā dotē restituet sic tenētur he=
redes vxoris. l. celsus. et. l. seq. ff.
de reli. et sump. fune. Si vero nō
habet nec dotē/nec alia bona sic
tenef vir facere eos. l. j. ꝛ. l. si qs.
ff. de reli. et sump. fune. Si autē
sunt alij ab vxore: sic tenef heres
aut paf respectu filij: aut dn̄s re=
spectu serui. d. l. si qs. ¶ Tertiuȝ
de sepultura declarādū dicif ex=

Sacerdotes non debent ad prādiū sūptibꝰ defūcti cōuenire.

Sepultura cuius expensis fieri dȝ.

Sepulturas q̄dã philosophi supuacuas reputauerunt.

hibitionis. Ad cuius euidentiã q̄ro p̄mo vtrũ defunctorum corpora sint sepelienda. Solutio. Tullius in q̄stionibus tusculanis dicit ꝙ Socrates et Anaxagoras crecrediderunt sepulturas superuacuas nilq; mali atq; inhonesti esse iacere cadauer squalidũ ⁊ abiectũ et inhumatũ. Quẽ ritũ obseruabant Cassij omnes. Dyogenes insuper cinicus iussit se inhumatum proijci volucribus/ canibus/ et feris: dicens. Quid ferarũ mihi nihil sentienti oberit laniatꝰ? Refert ad hec Eusebius lib. j. de euãgelica preparatione ꝙ Hircani rapacis generis auibꝰ ꝓijcere defunctorum corpora ꝯsueuerũt. Sed cõtra tales dãnatos mores inhumanasq; sẽtẽtias est oĩs scriptura tã sanctorũ q̃ moraliũ philosophorũ. Vñ Genes. xxiij. Laudatur de pietate abraam q̄ sepeliuit saram mortuã in hebron i terra chanaã. Et Genes. xxv. ⁊ xiij. q. ij. c. hebron. dicit̃ ꝙ isaac et hismael sepelierũt abraam in speluca duplici. et Genes. xlix. Jacob in extremo vite bñdictione data filijs suis p̄cepit eis dicens. Ego ꝯgregor ad ppl'm meũ: sepelite me cũ patribꝰ meis i spelũca duplici q̄ ẽ i agro hebron quã emit abraã Et Josue vlti. habet̃ qualiter eo mortuo sepelierũt eũ filij israel in finibꝰ possessionis sue. Ibidẽ etiã habet̃ q̄liter ossa ioseph que tulerãt de egypto sepeliert in sichem Et quomodo eleazar filiũ aaron sepelierũt in gabaad fratres ⁊ filij eiꝰ. Et Judic. xvj. fit mẽtio de sepultura samsonis. Et. j. Reguz xxv. de sepultura salomonis. et. j. Machabeo. ix. de sepultura iude machabei. Et. ij. Regum. ij. dixit Dauid viris iabes galaad q̄ sepelierãt saulẽ. Benedicti vos a dño qui fecistis misericordiã hanc cũ dño vestro saul/ et sepelistis eũ. Et Valeriꝰ lib. j. in rubri. de somnijs. narrat q̄liter symonides poeta peregre vadẽs cũ nauis in qua erat appulisset ad littus et corpꝰ inhumatũ iacẽs vidisset: sepulture mãdauit. hmõi bñficio is q̄ sepultꝰ fuerat motꝰ nocte sibi i somnis apparuit/ eũq; ne p̄rimo die nauigaret monuit qui somnio parẽs in terra remãsit. illi ꝟo q̄ inde recesserãt nauigãtes in eiꝰ cõspectibꝰ ꝓcellis et fluctibꝰ absorpti sunt/ et suffocati: et ipse letatꝰ est qui vitã suã magis somnio q̃ mari cõmiserat. Et idẽ Valeriꝰ li. v. rubric̄ de humanitate. cõmendat cesarẽ q̄ caput sui hostis põpeij sibi per regẽ egypti destinatũ honorifice cremari/ et sepeliri fecit. Idẽ etiã ibidẽ laudat Hanibalẽ q̄ successiue tres romanos paulũ graccũ/ ⁊ marcellũ/ hostes ipsius honorifice sepeliuit. Dicendũ est ꝙ ad dubiũ ꝓpositũ ſm Richar. in q̄rto di. xlv. ꝙ defunctorũ corpora sunt sepelienda ꝓpter tria. Primo ꝓpter astruendã resurrectionẽ futurã: ꝓpter quã Paulꝰ mortuos vocat dormiẽtes. vt ergo subleuet̃ spes ad resurrectionẽ vere fiẽdã corpa sepulture tradũtur. Scdo corpora sepeliũtur ꝓpter amouendũ horrorẽ. Vnde Quintil'. lib. v. declamationũ ait Ad operiendã feditatẽ/ subtrahẽdãq; dolori materiã mortuꝰ viuẽtiũ causa sepelit̃. Tertio corpora defunctorũ sũt sepeliẽda ꝓpter meritationẽ vt illa sepeliẽtes misericordiã mereãtur. Propter hec oĩa Augꝰ. lib. j. de ciui. dei. c. xiiij ait. Nõ sunt ꝯtẽnẽda ⁊ abijciẽda corpora mortuoꝝ/ maximeq; virorũ iustoꝝ atq; fideliũ q̄bꝰ tãq̃ organis ⁊ vasis ad oĩa opa bona sanctus vsus est spũs. Si eni paterna vestis ⁊ anulꝰ ac si quid hmõi tãto carius est posteris: quãto erga parentes maior affectus nullo

Symonides poeta ꝓpter bñficiũ sepulture submersionem euasit.

Corpora defũctorum ꝓpter tria sepeliẽda sunt.

modo ipa spernenda sunt corpa q̄ vtiqȝ multo familiari⁹ atqȝ cōiū-ctius q̄ȝ quelibet indumēta gesta mus. Hec enī nō ad ornamētū vł audiutoriuȝ qd adhibeť extrinse-cus: sed ad ipam naturā hominis pertin ēt. Vn̄ ⁊ ātiquorꝝ iustorum fūera officiosa pietate curata sūt et exequie celebrate et sepultura prouisa. ipsiqȝ dū viuerēt de sepe liendis vel etiā trāsferendis suis corporib⁹ filijs mandauerunt. Et Thobias sepeliēdo mortuos deū ꝓmeruisse teste angelo ꝯmendať Ipse quoqȝ dn̄s die tertia resur-rectur⁹ religiose mulieris bonuȝ opus p̄dicat p̄dicandūqȝ ꝯmēdat vt vnguētū p̄ciosuȝ supra mēbra eius effuderit atqȝ hoc ad sepeliē dum euȝ fecerit. Et laudabiliter cōmemoranť in euāgelio q̄ corp⁹ eius de cruce acceptuȝ diligēter atqȝ honorifice tegēdum sepelien dūqȝ curarūt. Hec Aug⁹. ¶ Se-cundū dubiū. vbi quis debȝ sepe-liri q̄ decedit nulla sepultura ele cta. Solutio. Petrus de peru. in tractatu de q̄rta canonica por-tione eccłie parrochialis rn̄det p multos cas⁹ quos ego reduco ad xiiij. Primus est gn̄alis s̄m Ioā. and. in. c. j. de sepuł. lib. vj. quādo quis decedit nulla electa sepultu ra debȝ sepeliri in sepłchro maio rum suorꝝ exēplo p̄riarcharꝝ. xiij. q. ij. c. hebrō. vide glo. i. d. c. j. et ē casus in. c. is qui. eo. tit. li. vj. Sȝ quero qui dicanť maiores. Solu tio. in isto casu intelligiť pater et auus tex. est in dicto. ca. hebron. iuncto. c. j. de sepultu. Et ideo li-cet proauus ⁊ atauus essent alibi sepulti: non tamen ibi sepelietur sed vbi pater et auus. Sed si pa-ter esset sepultus in vno loco: et auus et alij maiores in alio: non sepelietur filius cum patre: sȝ cū auo et ceterꝭ maiorib⁹. s̄m Io. ā. per. ca. ij. in. princi. et. ca. fraterni-

Sepultura nō electa moriēs vbi sepelietur.

tatem. de sepuł. et per. c. cum q̄s. de sepult. lib. vj. licet alij ꝯtrariū teneāt ꝓpter tex. ꝯtrarios. xiij. q. ij. sed primū videtur verius. Se-cundus cas⁹ est quando nō appa-ret vbi sunt sepulchra maiorū. qꝛ tunc sepelietur in ecclesia vbi au diuit diuina: et percepit ecclesia stica sacramenta. d. c. j. et ibi per Inno. ⁊ est casus in d. c. is q. ⁊ i. c. in nostra. e. ti. Tertius est qn̄ quis non habet sepulchra maioruȝ ⁊ in vna eccłia audiuit diuina ⁊ i alia p̄cepit sacramēta. vel est p̄rochia nus duarꝝ eccłiarꝝ: ⁊ tunc si vtraqȝ ecclesia habet ius funerandi: tūc locus ē p̄uentioni. de rescp̄. c. duo bus. lib. vj. Sed obuētiones quar te diuidenť vt in. c. cū quis. eo. li. vj. Et si nō est preuētio sed contē-dunt: diocesan⁹ concordabit p̄tes. Quartus est quando ecclesia est interdicta vel cimiteriū vbi de iu re deberet sepeliri: ⁊ tunc si est ec clesia sepulchri maiorꝝ suorꝝ sepe-lietur in parrochia. si vo est parro chia sepelieť in ecclesia cathedra li. Et si oēs iste essent iterdicte cū nullus debet ibi sepeliri. ca. vt pri uilegia. d priuił. ⁊. c. si eccłia. e. ti. lib. vj. ⁊. c. fi. de sepul. lib. vj. tūc se pelietur in monasterio ꝓpinquio-ri s̄m Archi. c. j. e. ti. li. vj. ⁊ Ioh. an. ibidē. vel vbi debebat soluere decimas s̄m p̄dictos. Quītus ca sus est de p̄egrinis ⁊ aduenis qui sepeliētur in parrochia vbi moriū tur si non scitur vbi sint sepulchra maiorꝝ suorꝝ. vł si sciť ⁊ non possūt commode deferri. Inno. ⁊ Hosti. tenent in ca. j. e. ti. q̄ in ecclesia ca thedrali. alij autem q̄ vtraqȝ ec-clesia habȝ ius et locus est preuē-tioni. Et istud verius credo. Idē dic de damnatis ad mortem quā do sepeliri permittuntur quod de peregrinis. Sextus casus est de filio pubere et debet sepeliri apd maiores. vt in primo casu. vel si

Peregrini vbi sūt sepeliēdi.

est ſm secundum casum vel terti-
um illud serua. Septimus casus

Bastardi vbi sunt sepeliẽdi

est de filijs illegitimis si sũt natu
rales tantũ sepeliũtur cuz patre.
nisi pater fuisset in dignitate.l.ex
facto.§.si q̇s rogat⁹.ff.ad trebelli.
Si autem sunt spurij non sepelien
tur cum patre: quia nec filij nomi
nãdi sunt.vt in auten.ex cõplexu.
C.de incest.nup. Nec etiaz si legi
timẽtur a principe nisi ad petitio-
nem patris eo viuẽte fecisset. Fa-
cit quod no.in auten. quibus mo.
natu.effi.sui.sepelient ergo tales
in sepulchro matrũ. Probatur.ff.
ad municipal'.l.j. nisi sit illustris fe
mina. Si vero sunt filij adoptiui vel
arrogati si viuẽte patre adoptan-
te moriũtur/ĩ eius sepulchro sepe
liuntur. Secus si mortuo:q2 tunc
sepeliuntur cũ patre naturali ſm
ꝙ plene no.ĩ.c.vnico.de cogna.le-
ga. Octauus casus est de vxore.

Vxor decedẽs sepultura non electa vbi erit sepeliẽda?

Et dic ꝙ si est carnaliter cognita
vel ad domũ viri ducta:tunc sepe
lietur in sepulchro viri:quia iã cõ
secuta est domiciliũ mariti p con-
ductionẽ.l.cũ q̄dam puella.ff. de
iurisdic.oim iu. vel q2 effecta vna
caro cum viro d.c.hebron.al's nõ.
Quid si sit cognita ⁊ tamẽ ꝓpter
adulteriũ separata. Solutio nõ se
pelietur cuz viro quia non est am-
plius de domo viri nisi sit reconci
liata Sz quid si mortuo viro reces
sit de domo mariti. Solutio licet
fuerint opiniones tamẽ mihi pla-
cet opinio Archid. Jo.an.in.c.is
qui.§.mulier.e. ti.li.vj. ꝙ sepeliet
in sepulchro viri:q2 licet ad aliud
domiciliũ se transferat.tñ retinet
domicilium mariti. vt.l.filij.§.vi-
dua.ff.ad municipal'.vel dic ꝙ lo-
cus erit p̄uentiõi. Et q̇d de illa q̄
habuit plures viros? Dic ꝙ vlti-
mus consideratur:q2 vna caro est
cuz eo. Sed pone ꝙ vir habeat in
vna eccl'ia sepulchra maioꝝ suoꝝ
⁊ in alia elegit sepulturã ⁊ sepult⁹
est ibi:vbi sepeliet vxor eius? So-
lutio ꝙ in eccl'ia vbi marit⁹ actua
liter est sepultus d.c.hebron. Ad
intellige qñ maritus fuit ibi legi-
time sepultus: quia si fuisset excõ
municatus vel interdictus non se
pelietur ibi. Sil'r intellige si com-
mode potest illuc deferri al's non.
ar.d.c.religiosi. Nonus casus de
nouitijs religiosis qui si non erant
obligati religioni in genere debẽt
sepeliri in ecclesia vbi de iure con
uenit.nõ i monasterio vt dicit Ar
chid.in.c.cũ quis.e.ti.lib.vj. Se-
cus si erat obligat⁹ religioni in ge
nere. Et idem dic de illis qui non
sunt plene translati vt quia habẽt
sua in ꝓ p̊o. Decimus casus est de
p̄latis ecclesiaꝝ. Nam regulariter
debent sepeliri in ecclesia vbi ha-
bent p̄laturaz. Et si in duab⁹ loc⁹
est p̄uentioni. Vel dic:si moritur
in vna eaꝝ ibi erit sepeliẽdus ſm
Archid.in d.c.cũ quis. Alij autez
clerici debent sepeliri in ecclesia:
vbi sunt clerici seu bñficiati. Un-
decimus casus est d̉ illo qui habz
dumiciliũ in ciuitate vel villa. et
transfert se ad villam ruralem re-
creatiõis causa vel vt rura colat
⁊ ibi moritur:quia nõ sepelietur ĩ
ecclesia rurali sed ĩ sepulchro ma
iorum suoꝝ:ſm ꝙ dixi ĩ tribus ca
sibus p̊mis si cõmode ad eum por-
tari potest.d.c. religioso.vt notat
Archid.⁊ Jo.an.in d.c.is q̇. Duo
decimus casus est d̉ leprosis. Nã

Leprosi vbi sũt sepeliẽdi.

tales ſm Panor.in.d.c.sacris.nõ
debent sepeliri cũ alijs in cimite-
rio. Nã cui nõ ꝯmunicamus in vi
ta nec ẽt in morte. Petr⁹ d̉ an.te-
net contrariũ. motus quia cã pro
hibitionis q̄ fuit in vita cessat in
morte. Nã nõ est timendũ ꝙ infici
ant alioꝝ defunctorũ corpa. Sed
Panor. ibi tenet p̊mũ.quia est ti-
mor in actu sepulture. Item fetor
inficit aerem.⁊ p hoc adducit bo-
num textuz in ar.in.c.cũ dicat de

eccle.edi.vbi pmittit leprosis habere ecclesias cum cimiterio et vt gaudeant pprio sacerdote. Si enim possent sepeliri cum alijs non permitteretur eis cimiteriu cu iniuria ecclesie parrochial. Tredecimus casus est de muliere pregnante defuncta. Nam sm Host. si certum est q partus mortuus est: tunc mulier cum partu sepeliet iuxta octauum casu. Si vero certum est q viuit vel dubitatur de hoc tunc mulier debet prius scindi. Et si partus viuus sit debet baptisari. Si vero mortuus sit deb extra cimiterium sepeliri. Quartusdecimus vero casus est de illo qui mandat corpus suum non sepeliri. Sicut enim fecit marcellinus papa propter idolatriam comissam. Solutio. non deb mandatum ipsius adimpleri. ff. de codit. institutio. l. quidam. et no. xxj. di. §. nunc aut. in glo. Ex his soluitur ista questio Quid de his qui morientem molestant aut sepulturam impediunt siue funeri iniuriatur. Solutio q domu morientis accedit et ipsum vel alios molestat vel rebus eius insignia ponit ipso iure cadit ab actione et i tantudem heredibus in iuriati codemnatur et publicatur tertia pars bonorum suorum et est infamis. Et ide in eo qui circa funus peccat. C. de sepul. vio. aute. item qui domu. nec deb ipediri sepultura pretextu debiti vel cuiuscunq obligationis vt in. l. cum sit iustu. C. de sepul. vio. Nec debet inferri molestia ifra decem dies ab obitu al's p tunc est inutile quicquid fit: vt ibi i aute. sed nec ate. Bene tamen impeditur sepltura in multis casibus anime. de quibus ifra dicetur in tertio. Ex his etiam sequitur q non licet spoliare mortuos immo tales grauissime puniuntur. vt in. l. iij. ff. de sepul. vio. Ex pdictis etiam infertur q no valet

Mulier pgnans vbi sepelietur.

pactu nec appellatio q funus no sepeliatur nisi prius aliquid soluat aut solui pmittat. Probatur hoc in. c. ex pte. j. de sepul. C. de sepul. vio. l. fi. et aute. ite qui domu. et auten. sz necan. Et appellatio no valet vide Spe. ij. par. ti. de appel. §. ij. v. viij. Et sic creditor no potest funus debitoris arrestare vt non sepeliatur donec heredes soluat. Ratio quia sepultura est propriu funeris: nec deb sibi ex aliqua ca auferri nisi aliude sepultura esset sibi phibita et a iure interdicta. ¶ Deinde quero. qs potest eligere sepulturam? Solutio. omnis fidelis et qui habet liberu arbitrium et etatem legitima scz q sit pubes cuiuis sit in ptate pris tamen pot sibi eligere sine cosensu patris. c. licet. in pri. de sepul. lib. vj. Impubes vero et qui no est compos sue mentis eligere non potest. ar. c. vlti. de succes. ab itesta. Ex his habet q pater pot eligere sepulturam p filio ipubere cum ipse impubes eligere no possit psuetudie sic disponete. Et ide credit Gen. in. d. c. licet. de matre sicut de patre quando sic habet consuetudo Et hoc solum p filio legitimo naturali: non aut p spurio vel naturali tatum: qr appellatione filiorum no veniut naturales tm vel spurij l. generaliter. C. de insti. et substi. et in cle. j. de bap. sed p adoptiuis et arrogatis bn pot. Si pro filius sit adultus siue puber tuc pr non pot p eo eligere sepltura. qr. d. c. licz. solu p impubere pcedit electione sepulture. Idem dicendu est i seruo q pot sibi eligere sepulturam si est pubes. Nam in istis spiritualibus dnica potestas cessat vt i. c. j. de coiug. seruo. Si vero seruus est impubes eligit dominus. Ita notat Jo. an. in. c. de vxore. e. tit. ¶ Utru religiosi possint sibi eligere sepulturam. Solutio q non: sed

Sepulturam eligere quibus permittit.

Seruus an possit sibi sepulturam eligere?

sunt apud suũ monasteriũ tumulandi. possunt tamẽ eligere si quã do moriũtur essent adeo remoti ꝙ cõmode portari nõ possent ad monasterium vt in.c.religiosi.e.ti.li. vj. Utrum auus possit eligere sepulturam pro nepote impubere. Solutio Petrus vbi supra dicit ꝙ non: quia in materia odiosa appellatione filiorum non continentur nepotes. aliter enim filij. aliter nepotes appellantur. secus appellatione liberorum. vt in.l.quid si nepotes.ff. de testa.tute. multominus frater aut ali⁹ collateralis. ¶ Utrum quis possit eligere sibi sepulturam in loco minus religioso quam sit loc⁹ vbi de iure deberet sepeliri. Sol. olim fuit diuersitas: hodie clarum est ꝙ sic.p ca. cum quis.e.tit.lib. vj. ¶ An aũt abbas vel prelatus possit sibi eligere sepulturam. Et videt ꝙ sic.p dictum. ca.religiosi. vbi dicitur cum velle vel nolle nõ habeant ꝛc. que verba non adaptant ad personam prelati cum ipe habeat subditos in potestate alterius. Pro hoc facit. nam constitutio capit intellectum et restrictionem ad limites cause expresse. l. cum pater.§. dulcissimis.ff. de le.ij. ¶ Utrum decapitandus ꝛ huiusmodi possint eligere sepulturã. Solutio. si sententia est data nec appellatione suspensa non potest: quia nullam vltimam voluntatẽ põt dimittẽ.l.ei⁹.ff. de testa. Qui etiam non potest pro anima aliqd relinquere. vt no. Jo.an. in additionibus ad Spe.in.ti. de instru. edi. potest tamen oĩa sacramenta petere et recipere.cle.j. de pe. et remis. Si ꝟo sententia nõ est data vel est appellatiõe suspensa sic põt eligere. ¶ Quid si sacerdos pro chialis corpus eius qui alibi elegit sepulturam violenter rapuit: vel funus ãteꝙ deueniret ad manus eorum quib⁹ debebat spoliauit. Solutio sm Host. ꝛ Jo.an. in c. liberũ. ꝛ in.c. certificari. e.ti. et Oldra. consilio. ccxxiiij. ꝙ tenet restituere quicquid accepit ꝛ ipm corpus. ꝛ vltra hoc pdit quartam canonicã ad similitudinẽ heredis res hereditarias subtrahẽtis qui in eis quartã trebellianicã pdit ꝛ ius institutionis debitũ quod alr̃s erat detractur⁹. l. paulus respondit.ff.ad.l.falci. ꝛ.l.rescriptũ.ff. de his q̃.vt idignis. quia prohibere videt inferre i sepulchrũ qui siue in locũ iferre prohibeat siue i itinere. l.j.§. prohiberi.ff. de mor.infe. Dñs Petrus i tractatu vbi supra quo ad canonicã portionẽ tenet cõtrarium qꝛ delictũ pr̃sbyteri nõ debet nocere eccl̃ie. de ordi.cog.c.ij.xvj. q.vj.si epm. ꝛ qd not. in regula. de lictum.lib.vj. ꝛ glo.l.si qs in tantã C.vñ vi. Sed ego teneo cũ Host. ꝛ Jo.and. si tale qd fiat a plato qꝛ plat⁹ bene potest piudicare ecclesie in acqrẽdis. xvj.q.vj.§. si. sicut seruus dño piudicat in acqrẽdis.l. si.C. de acq.pos. secus in acquisitis. ¶ Quero hic de q̃tidiana q̃stione. Pone ꝙ parrochianus alicuius curati eligit sepulturã apd fratres predicatores siue miores qui volunt ire processionaliter cũ crucibus ꝛ alia cõsueta facere ad deferendum funus ad eorum ecclesiam. oppõit se parrochialis presbyter dicendo ꝙ nõ debent pcessionaliter intrare parrochiã suam. Queritur quid iuris? Oldra. cõcludit ꝙ non obstante prohibitione curati possunt fratres pcessionaliter intrare prochiam suam. mouetur quia concesso fine concessa videntur oĩa pparatoria ꝛ necessaria ad finem vt in.c. prudentiã. et c.preterea. de offi.dele. Sed iura concedunt fratribus liberã sepulturã. vt in cle. dudũ.e.ti. ergo videt̃ ꝯcessa oĩa p q̃ deuenit̃ ad sepulturã. ꝛ sic etiã videtur ꝯcessũ vt ser-

Sepultura an possit eligi per decapitandos ꝛ sil̃es.

Parrochianus aliquis elegit sepulturã apd fratres an possint ipi inuito curato parrochiã pcessionaliter intrare?

uetur solẽnitas solita in executio
ne sepulture. Idẽ tenet Petr⁹ ꝺ
Ancho.in.ꝺ.cle.dudũ. et cũ sit li
bera sepultura nisi aliud habeat
cõsuetudo nõ tenẽtur primo por=
tare fun⁹ ad ecclesiã curatam: q̄z
nõ esset libera sepultura si impe=
diref etiã ad tẽpus. Nã de signi=
ficato hui⁹ verbi libere/est ꝙ non
requiraf cõsensus alicui⁹. vt no.
in.c.de multa.de p̄ben. et in.c.li=
cet ep̄us.eo.titu. li.vj. ideo dicit

Religiosi habẽtes liberã sepulturam/an teneantur corpora mortuorũ recipere de manib⁹ curatorum.

Panor.in.c.in nr̃a.eo.titu. ꝙ pri=
uilegiati possũt corpora sepelien=
dorũ de prochia vbi iacent cape=
re: ⁊ sic nõ tenenf recipere de ma
nib⁹ curati/vel ad mandatũ ipsi⁹
Si vero nõ ꝯcedif libera sepultu
ra: sed tm̃ sepultura. Sic dñs An
toni. tenet ꝙ etiã possũt. Richar.
de senis tenet ꝙ non. Sed istud
Gen.in.ꝺ.c.aiarũ. dicit ꝓcedere
vbi cõcedit solũ ꝙ possint recipe=
re eligẽtes sepeliri apud eos. Sꝫ
ego teneo ꝙ nõ possunt sine licen=
tia curati vel ep̄i nisi habeãt libe=
ram sepulturã: q̄z de duab⁹ serui=
tutib⁹ vna sublata remanet alte=
ra: vt dicit glo. magna in.c.om̄is
vtriusq̄z. de pe. ⁊ remis. Sed q̇d si
fratres mẽdicantes/⁊ aliȷ̃ exẽpti
sepeliũt de facto vsurarios mani
festos/excõicatos/⁊ interdictos:
nunquid ep̄s loci possit facere de
facto corpora istorũ exhumari et
ꝓcul proijci. Panor.in.c.sacris.
eo.tit. credit ꝙ in p̄dictis casibus
de q̇bus in cle.eos.eo.tit. puta in
excõicatꝫ publice: manifestis vsu
rarijs ⁊c̄. ꝙ non possit: q̄z perinde
est ac si non essent in dyocesi sua.
posset tñ dari remediũ vt impedi
at sepulturã anteq̄z corpus duca
tur ad locũ exẽptũ. Nã cũ delin=
quaf in territorio suo põt obuia=
re/et illos in loco priuato facere
sepeliri. Et hoc maxime ꝓcedit
in istis religiosis q̇ habẽt priuile=
gium vt etiã ratione delicti com=
missi extra locũ exemptũ non pos
sunt puniri per ordinarium loci.

Sepulture an preiudicef per pactũ ⁊

¶ Utrũ pactũ preiudicet sepul=
ture. Solutio. Pactũ qꝺ fit cum
rectore prochialis ecclesie de nõ
recipiẽdo aliquos parrochianos
ei⁹ ad sepulturã ꝯuari debet etiã
ab his q̇bus a sede ap̄lica sepul=
tura libera cõcessa est. vt in.c.pa
ctum.de pact.lib.vj. Utrũ possit
fieri pactio sup electione sepultu
re. Solutio ꝯm Hosti. quicq̇d tẽ
porale daf vel ꝓmittitur vt talis
electio fiat symonia est.j.q.j. quã
pio.de pac.c.fi. Utrũ inducẽtes
ad iurandũ/vouendũ/vel fide in=
terposita: seu al̄as ꝓmittendũ de
sepultura eligẽda peccẽt. Solu=
tio. Clerici ⁊ religiosi cuiuscunq̄z
status/aut cõditionis existãt qui
ad vouendũ/vel iurandũ: seu al̄s
promittendũ aliquẽ inducunt vt
apud eorũ eccl̄ias eligat sepultu
ram/vel iã electã nõ mutet sunt
excõicati excõicatione papali a
qua p̄terq̄z in mortis articulo nõ
possunt absolui citra papã. vt in
cle.cupiẽtes.de penis. Si ꝟo nõ
inducũt ad vouendũ vel ꝓmittẽ=
dum: sed solum vt simpliciter eli=
gant. siue si inducũt ad vouendũ
et ꝓmittendũ: nõ tamen vt eligãt
apud suas ecclesias nõ incurrũt
istã penam. nec etiã credo ꝙ pec=
cent si modo doloso non faciunt.
Qꝺ notat Petrus de Ancho. et
Jo. mona.in.ꝺ.clem̄. cupientes.
Sed nũquid ligãtur ista pena si
hoc faciũt indirecte. Solutio. si=
ue directe/vel indirecte. publice
vel occulte. per se/vel per alium
hoc faciũt/ligãtur ꝯm Zen. vt re
fert Cardi.in.ꝺ.cle. Utrũ sola in
ductio inducat hanc penã. Solu
tio ꝙ non nisi habeat effectũ/scꝫ
ꝙ ille faciat ad qꝺ alter induce=
bat. ꝯm Cardi.in.ꝺ.clemẽ. Facit
qꝺ notat Archidia.xvj.q.j.§.si er
go. ⁊ Joan.and.in.c.mulieres.de

iudici.lib.vj.Utrū p̄fati clerici/
aut religioſi q̇ tale votū vel ꝓmiſ
ſionē fecerūt/teneātur reſtituere
corpus illius q̇ talē ꝓmiſſionē fe
cit ſi apud eos eſt ſepultū. Solu-
tio ꝙ ſic.ſi petat̄/et oia q̄ occaſio-
ne funeris habuerūt.Et hoc ĩfra
decēniū qđ currit quo ad reſtitu-
tionē corporis a die petitionis:ſ3
quo ad reſtitutionē aliorū ſtatim
currit a die receptionis ꝭm Joā.
an.in.c.j.de ſepul.li.vj.q2 p̄fatū.
c.addit ad.c. plerīq3. de pactis.
Qđ ſi nō faciūt ipſo trāſacto de-
cēnio eorū eccłie et cimiteria ec-
cleſiaſtico tādiu ſunt interdicto
ſuppoſita donec plene reſtituerit
p̄fata.vt in.d.c.j. limita hoc verū
niſi eſſet eccleſia in q̄ de iure eſſet
ſepeliēd⁹:q2 ſic nō tenet̄ reſtitue-
re nec corpus/nec aliud ꝭm veri-
orem opinionē:vt nōt Zen.in.d.
c.j.Et ſic iſte q̇ vouit ꝛ ꝓmiſit ſe-
peliri in illa eccleſia in qua de iu
re debet ſepeliri:licet ibi non de-
beat ſepeliri obligatione ꝓmiſſio
nis cū tex.in.d.c.aīarū. dicat ꝙ
nō debet ſepeliri apud eccleſias
ſic electas:tn̄ d3 ibi ſepeliri obli-
gatione iuris.quare inducēs nō
tenet̄ reſtituere nec corpus/ nec
aliud ꝛc̄.Sed nunquid illi q̇ tale
votū fecerūt/ſeu ꝓmiſſionē pote
rūt alibi eligere ſepulturā. Solu
tio ꝙ nō:ſed ſepelient̄ apud eccle
ſias ad q̄s al̄as de iure eſſent de-
ferendi:vt in.d.c.j.Quid de illo
q̇ non ſuaſione aliquoꝝ: ſed motu
ꝓprio fecit votū vel iuramētū de
ſepultura electa non mutādi.So
lutio ꝭm Hoſti.ꝙ ſine cauſa mu-
tare non poterit.Et ſic intelligit̄
c.ſi vero.de iureiuran.In quo d2
ꝙ nemo pōt venire ꝯ ꝓpriū iura-
mentū.Si ꝟo noua cauſa poſt iu-
ramētū eſt orta de q̄ nō cogitauit
qn̄ iurauit ſic poterit ſepulturam
mutare.Et ſic intelligit ꝛ limitat
opinionē legiſtaꝝ q̇ tenēt tale pa-
ctum/ſeu iuramētū nō tenere.C.
de legi.l.non dubiū.in fi.xiiij.q.ij.
c.vlti.ff. de pact.l.iuriſgētium.§.
ſi paciſcar.¶ Quartū de ſepul-
tura declarādū d2 denegationis
ſiue priuationis.Ad cui⁹ euiden-
tiā q̄ro q̇ ſunt qui priuant̄ eccleſi
aſtica ſepultura.Solutio.quide-
cim differētijs ꝑſonarū interdici
tur eccłiaſtica ſepultura.Primo
excōicatis.cle.j.de ſepul.Et hoc
verū niſi abſoluātur etiā in extre
mis ſed heredes pro eis ſatiſface
re tenent̄.vt in.ca.ꝑrochiano.eo.
tit. Et ꝭm Guił. idē eſt de excōi-
catis minori. ſi notorie excōicati
ſunt.idē de excōicatis etiā iniu-
ſte.vt no.glo in.c. litteras. de re-
ſtitu.ſpoł. Sepeliētes vero noia-
tim excōicatos maiori ſunt ip̄o fa
cto excōicati. vt in cle.j. đ ſepuł.
Secūdo manifeſtis vſurarijs. d.
cle.j.et.c. q̄3q̄3.de vſur̄.lib.vj.hoc
veꝝ niſi peniteāt et faciāt cautio
nem. Tertio q̇ in torneamēt3 mo-
riūtur.c.j.de tornea. Et exponit
Hoſti.etiā ſi q̇s ibi letale vulnus
acceperit licet poſtea ſuꝑuixerit
qui q̄3uis peniteat/et ei euchari-
ſtia nō neget̄:carebit tn̄ eccłiaſti-
ca ſepultura.hoc ĩtellige ꝭ3 guił.
tā de militib⁹ q̄3 de armigeris eo
rū q̇ ibidē in armis ſe exercēt. ſe-
cus de illis q̇ illuc vadunt cā cu-
rioſitatis/vel ad vidēdū/vel alia
quacūq3 de cā.Adde etiā p̄dict3
qđ no.Richar.in.iiij.di.xxxvij.ꝙ
illi qui haſtiludia faciūt peccant
mortałr cū ſił'i rōne videātur eſſe
prohibita vt torneamenta.Et ex
hoc innuit̄ ꝙ moriētes in illis nō
ſepelient̄ in ſacrato.Et hoc videt̄
verū ꝑ rōem.d.c.j.ibi.vn̄ mortes
hoī3/ꝛ aīaꝝ ꝑicula ſepe ꝓueniūt:
nā in talib⁹ haſtiludijs ſepe predi
cta ꝓueniūt. Sec⁹ dicēdū videt̄
in currētib⁹ ad brauiū: vt Uiēne
et in multis ciuitatib⁹.nā raro vł
nūq̄ eueniūt in tali curſu mortes

Votū đ
ſepultu
ra ele-
cta an
poſſit
mutari.

Sepul-
tura ec-
cleſiaſti
ca q̇nde
cim ge-
nerib⁹
ꝑſonaꝝ
interdi-
citur.

hoīm. Quarto noīatim īterdictꝫ
dicta cle.j.et hoc sub excōicatio
nis pena. Alij autē interdicti sīr
p̄uanť. Nō intellige de īterdictꝫ
a diuinis ꝛ pticipatiōe sacramen
toꝝ fm Pan.qꝛ interdicti a iuris
dictione/vel ab aliquo officio nō
p̄uātur sepultura. Quinto rapto
rib⁹ q̄ ptinaciť cū possint in vita
nō satisfaciūt/ et in morte nō pnt.
c.ij.de rap. Archi.floreñ.dicit ꝙ
si raptor potuit restituere ꝛ nō re
stituit/nec securitatē dedit dene-
gabūtur ei sacrā et sepultura. Si
vero cū haberet vñ redderet/di-
stulit vsq͡ʒ ad mortem penitere:et
tūc est ipotēs ad restituēdū.si est
alās ꝯtrit⁹ et disposit⁹ad restituē
dū si posset dabūtur ei sacrā:sed
p̄uabiť ecclīastica sepultura ad
terrorē alioꝝ nisi parētes vel ami
ci ei⁹vellēt restituere ꝓ eo:qꝛ tūc
sepeliētur in sacrato. Panor.ṽo
in.c.sup eo.de rapt.dicit de men
te glo.q̄ cōiter teneť. Qꝛ aut de-
cessit q̇s in pctō rapine nec peni-
tuit:et tūc etiā sibi cimiteriū de-
negať / qꝛ decessit in mortali.aut
penituit ī morte ꝛ satisfecit/ꝛ tūc
ex toto ꝯcediť sepultura: et cleri-
ci debēt interesse sepulture.ꝛ ita
ꝓprie loquiť terti⁹casus.d.c.sup
eo. Et ista interp̄tatio tanq͡ʒ beni-
gnior tenēda est. Sexto blasphe-
matorib⁹ dei et sctōꝝ.c.ij.de ma-
ledic. Hoc verū si illā pniam sibi
impositā cōtēnūt. Septimo illis
qui se occidūt.xiij.q.ij. q̇b⁹.xxiij.
q.v.placuit. Et hoc intellligēdū
est fꝫ Guiľ.si se peremerūt ex de
speratione/ vel indignatione/aut
iracūdia.secus si ex furore/vel a
casu. Vñ si q̇s ꝓpť fugā p̄cipita-
ret se in aquā:qꝛ sic credebat eua
dere posse nō iputať ei si ꝯtrariū
eueniat.ar.ca.nerui.xiij.di.et.d.
c.ex pte.ī glosa. Cōcordat Hosti.
Nota tñ fm quosdā ꝙ si ille q̄ oc-
cidit se ex desperatione aliq͡ʒdiu

Blasphematoribus et seipsos occidētib⁹ denegatur sepultura ecclesiastica.

post vuln⁹viueret:ita ꝙ cū penite
ret ꝛ cōfiteretť et ostenderet signa
cōtritionis in morte tali nō est de
neganda ecclīastica sepultura ex
quo non decedit in pctō mortali.
Octauo ꝓhibeť ei sepultura de
quo certū est ꝛ manifestū nō fuis-
se cōfessum/ vel nō cōicasse semel
in anno.iuxta.c.omīs vtriusq͡ʒ.de
pe.ꝛ remis. Quidam hoc limitāt
nisi se sup hoc emādasset ī articu-
lo mortis cōfitēdo ꝛ cōicādo/vel
saltē signa ꝯtritionis ostēdisset in
fine:qꝛ tūc nō negabiť sepultura
fm eos. Cōtrariū tñ puto verū.s.
ꝙ p illa etiā nō euadit penā.d.c.
omīs.ꝓpter rōnes q̄s adduxi.s̄.
c.iiij.in scda pticula p̄me partis.
ibi vide. Si vero occultū est ꝙ q̇s
nō est ꝯfessus infra annū nō nega-
biť ei sepultura:qꝛ ex quo est oc-
cultū non debet publicari pctm̄.
Aut si dubiteť qꝛ forte confessus
alicui mēdicantiū ꝛ de ei⁹ cōsilio
abstinuit ab eucharistia. Nono.il
li cui interdict⁹ est īgressus eccle
sie.c.is qui.de sen.excō.li.vj. De-
cimo.monacho ꝓpriū habens.vt
in.c.sup quodam.de statu mona.
Undecimo.illi q̄ sacerdotē tuto-
rē filijs suis instituit. lxxxviij.di.
neq͡ʒ apud.glo.ibi cōtrariū tenet.
Duodecio.iudeis/paganis/ꝛ he-
reticis. de cōse.di.j.ecclesiā.ꝛ.c.
seq. Tredecimo.corporib⁹ excul-
tratis vel diuisis vt ossa ad sepul
turā deportētur:vt in extrauagā
ti Bonifacij octaui. detestande.
sub titu.de sepul. Quartodecio.
illi q̄ post mortē de heresi cōuinci
tur.vt in.c.si eps̄.de here. Quin-
todecimo. gn̄aliter null⁹ notori⁹
decedens in ipso notorio mortali
pctō sepeliēd⁹ est.d.c.quib⁹.ꝛ.c.
nō extimem⁹.ꝛ.c.pro obeūtib⁹.et
c.cū grauis.xiij.q.ij. Omnes enī
casus supradicti locum habēt in
notorijs. Peccatores enī occulti
sunt sepeliēdi:habent etiā locum

Monachus ꝓprietarius nō est ī terra sācta sepeliēdus.

in nõ recõciliatis. Si enĩ cõfiteã‑tur sicut eis cõcedit̃ corpus xp̃i: ita ecclesiastica sepultura.xiij.q.iij.q̃stiõ. Si etiã signa penitentie apparuerĩt/si loq̃lã amiserãt tũc post morte sunt absoluendi: et ad orões/ꝛ ad alia eccl'iastica suffragia recipiẽdi ꝛ sepeliẽdi:sed herẽdes ꝑ eis satiffacere tenẽtur ꝑ primis.vt in.d.c.prochiano. eo.tit. et de rapt.c.litteris. et.c.a nobis ij.de sen.excõ. Et ad probandum huiusmõi signa sufficit in hoc casu vnus testis.xxvj.q.vj.qui recedunt.ꝛ.c.seq̃n. Fallit tamen hoc in raptoribus et violatoribus ecclesie.et de illis q̃ moriunt̃ in torneament꜠ et alijs similibus supra recitatis quibus ecclesie sepultura interdicitur. Adde etiam p̃dictis quod no. Panor.in.c.ex parte.prealle.ꝙ decedẽs sine confessione exteriori in extremo vite facta debet sepeliri in cimiterio ecclesie ex quo confessionez nõ contempsit: sed morte preuentus est. Non est enim credenduz ꝙ decesserit in mortali peccato. de quoli bet enim presumendum est bonũ: nisi contẽpsisset per annum cõfessionem:vt dictũ est supra.etiam si mors fuisset casualis. ¶ Quid si tales de quibus dictum est de facto sepeliũtur in ecclesia vel cimiterio. Soluti.si corpa eoꝝ discerni possunt exhumãdi sunt:al's nõ. c.sacris.eo.titu.et ecclesia vel cimiteriũ est recõciliandũ. vt in.c. ꝯsuluisti.de ꝯse.eccl'.vl' al. Quid fiet si dubitet̃ de cadauere vtruz fuerit cuiusdaz xp̃iani pagani vel heretici vel excõicati. Soluti.videt̃ in meliorẽ ptem interp̃tandũ d.c.sacris. Sz qua pena puniẽdi sunt qui ad sepulturã aliquẽ recipiunt in casu nõ ꝯcesso. Solut.tenetur ad restitutionẽ corpis si petatur. et omnium que occassione illius receperunt. ca. fraternita‑

Sepultura nõ est denegãda decedẽti sine cõfessione.

tem.et ca.ex parte.j.et ca.cũ liberum.eo.tit.et alijs penis vt.s.dictum est. Utrum suspẽsi et hmõi sint sepeliendi. Solu.ƀm Panor. in.c.ex parte.ij.eo.titu.ꝙ sic.qua cũq꜠ pena moriant̃ dũmodo penituerint. Et possunt sepeliri in cimiterio cũ solẽnitate misse/ꝛ aliorũ officioꝝ. Nec sacramẽta ecclesie talib⁹ sũt denegãda. vt in.c.si. xiij.q.ij. Tales tñ nõ sunt deponẽdi de furcis sine licẽtia principis qui tñ dz se in hoc facilẽ reddere: vt in.l.j.et.ij.ff.de cada.puni.

¶ De canonica portiõe. Capitulum.vij.

Septimo ius parrochiale cõsistit in canonica portione. Ad cui⁹ euidẽtiã nota ꝙ canonica portio dr:q2 est a canonib⁹ approbata/ꝛ debita iure decretorũ.x.q.j.de his.ꝛ.c. decernimus. ꝛ.xvj.q.j.ꝯstitutũ.etiã iure decretaliũ sexti.ꝛ cle.vt ĩ cle.dudũ.de sepul. Est autẽ ƀm doct.in d.cle.dudũ. canonica portio duplex. Una epalis q̃ debet̃ epo ab oib⁹ ecclesijs toti⁹ dyocesis quã recipit eps ꝑ iure epali ꝑpter cõmunionẽ quã habet cũ ecclesijs suis. De qua habes.x.q.c.de his. et.c.seq̃n.in glo.et de testa.c.officij.ꝛ.c.req̃sisti.et hãc debet habere de oĩbus relictis factis ecclesijs in sua dyocesi cõstitutis:vt infra dicet̃. Alia est canonica prochialis q̃ debet̃ eccl'ie prochiali de relictis factis illi ecclesie vbi sepelit̃ ei⁹ parrochian⁹: non autẽ de relictis factis alijs ecclesijs. vt in.c.j.ꝛ p totũ titu.de sepul. in decre.sexto ꝛ cle. Uñ qñ quis elegit sepulturam alibi q̃ȝ in sua parrochia de oĩnib⁹ que loco illi vbi elegit sepulturam dimittit/ debz sua parrochialis eccl'ia canonicã portionẽ habere de iure cõmuni.

Canonica portio vñ dicit̃/ ꝛ quotuplex est.

Portio canonica quota est.

¶ Quotta est canonica portio
episcopalis? Solutio ꝺm glo. i. c.
reqsisti. de testa. est tertia vl' q̄rta
Sed canonica portio ꝓchialis
est varia ꝺm cōsuetudines. Alicu
bi enim est medietas: alicubi ter-
tia: alicubi quarta. et ideo stādū
est cōsuetudini. vt in. ca. certifica
ri. ꝺ sepultur. Et si cōsuetudo ibi
non appareat dicit Host. spectā-
dum esse consuetudinē metropoli
tane eccl'ie. Et si nec illa appare-
at spectandū esse cōsuetudinē vi-
cinarū. Et si varia sit ꝺm Goff. q̄r
ta debet. In hac eni iura magis
cōcordare videntur. vt in. c. in nr̄a.
de sepul. ¶ De istis portionibus
dicēdum est per ordinē. ⁊ p̄mo de
episcopali. Ad cuius euidentiam
quero: a quib⁹ debet q̄rta ep̄alis.
Solutio ꝺm Host. in sūma. tit. de
sepul'. debet et potest peti ab om-
nibus eccl'ijs infra ꝓpriā dyoce-
sim cōstitutis. vt. xvj. q. j. constitu-
tum. siue sint cappelle monacho-
rum vl' aliorū religiosorū: vel mo-
monasteria/ vel alia pia loca siue
sint cōuentualia: vel q̄uis alia in
ciuitate/vel extra. vt de offi. ord.
cōquerēte. de testa. officij. ⁊. c. re
quisisti. Etiā si sint exēpta nisi in
priuilegio fiat specialis mētio de
p̄iudicio episcopalis q̄rte. de de-
ci. dudū. §. vl. ff. ne quid in lo. pu.
l. j. §. merito. Panor. in. d. c. officij
tenet contrariū. s. q̄ solū debeat
ab eccl'ijs ep̄o subiectis: nō ab ex
emptis seu subiectis īmediate pa
pe. Et dicit q̄ sic cōmuniter tene-
tur. Pe. de ancho. in prefato tra-
ctatu limitat Panor. verū dice-
re quādo legās eccl'ie exēpte nō
est subdit⁹ ep̄i vel exēpt⁹ sil'iter.
al's debeat. Sꝫ verior videt opi-
nio Panor. quia ista quarta dat
episcopis rōne solicitudinis quā
debēt habere in eccl'ijs sibi subie-
ctis. vt patet in. d. c. conquerēte.
nō respectu legantiū. Sꝫ nūquid
exempti tenent soluere q̄rtam ca
nonicā pape. Solutio. Panor. in
c. reqsisti dicit q̄ sic. legat⁹ tamē
de latere petere nō poterit: q2 nō
est dyocesan⁹ exēptorꝫ. de priuil'.
c. auctoritate. in glo. li. vj. ¶ Se-
cundū dubiū est: de quib⁹ debet
quarta canonica ep̄alis. Solutio
de oībus legatis factis quibuscūqꝫ
ecclesijs vel pijs locis. vt. s̄. dixi.
Et etiā quarta decimarū et quar-
ta eorū que veniunt occasione fu
nerū. vt in. c. requisisti. de testa.
⁊ ibi Panormita. Fallit hoc in ꝺ
cem casibus. Primus quādo per
cōsuetudinē vel prescriptionē ni-
hil ep̄o soluitur. Nam licet Host.
in summa. ti. de sepultu. Simili-
ter et Goff. teneant q̄ non valeat
cōsuetudo qua nihil datur episco
po vel ꝓchiali eccl'ie cū sit irra-
tionabilis. c. fi. de cōsue. et cōtra
iura. c. j. ꝺ sepultu. Tamē Pe. de
perusio in tractatu ꝺ canōica por
tione. et Inno. tenent q̄ cōsuetu-
do valet dūmodo sit p̄scripta spa
cio annorū quadragita. Facit. c.
de quarta. de p̄scrip. et quod no.
Jo. an. in. d. c. certificari. vbi etiā
Panor. post ml'ta cōcludit q̄ por
tio ep̄o debita vel eccl'ie ꝓchia
li potest pro parte et in totū p̄scri
bi. Et sufficit tempus sine titulo.
de cui⁹ initio nō est memoria. q2
illud habet vim tituli. Et ita loq-
tur. c. j. de prescrip. lib. vj. Ratio:
q2 ius cōmune est ꝓ episcopo vel
ecclesia ꝓchiali. ⁊ ideo vbicūqꝫ
est presumptio cōtra possidentē
oportet q̄ titulū alleget et ꝓbet
per quē talis p̄sumptio tollatur.
Secund⁹ casus quādo relinquit
aliquid pro ornamētis eccl'ie seu
vestib⁹. videlicet cū legat sericū
pro planeta vel aliud ornamentū
pro altari. vt no. doc. in. c. fi. de se-
pul'. Ex quo sequitur q̄ si legatur
aliquid vt fiat, chorus vl' pictura
siue imago/aut calix vel hm̄ōi nō

Quarta ep̄alis de q̄bus debetur.

debet quarta: quia ista est fabrica ad longeuũ honorẽ dei. vt.d.c fi. Iste imagines et cruces appellantur signũ dei.l.ticia.§.seya.ff. de au.ar.q̄z.le. et Inno.in.c.cum ad sedẽ.de resti.spol.dicit q̄ cruces et calices sunt ornamentũ ecclesie. Tertiꝰ qñ legatur ꝑ p̄fatis ornamẽtꝫ redimẽdis ornãdis seu reparãdis. vt dicit Inno.in d.c. fi. Idẽ dic cũ legat pro libris necessarijs diuio officio. Siliter qñ ꝑ monumẽto fiendo. qꝛ religiõis interest monumẽta ꝯstrui vl' exornari.l.j.§.interdictum.ff. de mor. inferẽ. Quartꝰ casꝰ quãdo legat pro fabrica eccl'ie repatione aliq̃ indigentis. ⁊ portio ꝑ fabrica nõ habet: vel si habetur non sufficit. Si vero eccl'ia non indiget fabrica soluetur quarta s̄m Host. reliquũ seruabit ꝑ tẽpore necessario ad fabricaꝫ. Quintus quãdo legatur ꝑ luminaribꝰ oleũ pro lampade vel cera pro candelis et huiusmodi. Sextus qñ legat ꝑ ãniuersario celebrãdo ãnuatim.c.cũ creatura.d cele.mis. Septimꝰ qñ legat ꝑ septimo/tricesimo/et huiusmodi s̄m Host.in.d.c.fi. Octauus qñ relinquit ad ꝑpetuũ cultum diuinuꝫ. puta q̄ festum vniꝰ scti fiat annuatim. vel q̄ dicat officiũ in vna capella: qꝛ in huiusmodi consistit cultus diuinus. c. fi.de rescrip.lib. vj. Nonus fallit s̄m Panor. in dicto.ca. requisisti in oblationibus.de quibus nõ debetur quarta. vt olim. Decimus fallit s̄m eundem in donatione in vita. de qua etiam non debetur. vt in.c.de his.de sepul.et ca.j.de statu mona. ¶ Tertiũ dubiũ vtꝝ debeatur quarta episcopo de relictis factis hospitali? Solutio. Panor.in.d.ca.officij.dicit q̄ sic si est religiosum puta si est auctoritate episcopi constructuꝫ. Etiã s̄m Jo. and.si relictum fuisset factum pauperibꝰ talis hospitalis. quia presumit habuisse respectũ ad locum/non ad personam. Secus si relictum esset pauperibus simpliciter quia nõ deberetur.l. nulli.et.l.si q̄s ad declinandã.C. de epi.et cle. Si vo hospitale non est religiosuꝫ licet diuersa sit opinio.tamen teneo cum Panor. ibidem q̄ si hospitale est edificatum auctoritate iam defuncti.sic eps habebit quartam:qꝛ eps habebit curaꝫ. vt dꝛ in auten. de eccle.titu.§.si quis.quia nõ potest amplius redire ad ꝓphana. Si vo edificator viuit:sic nõ debetur quarta.et relictũ videt factũ pauperibus cũ talis locꝰ non sit capax:qꝛ edificator põt eũ destruere. vt in ca.inter dilectos. de dona. et ibi Inno. Ex dictis patet q̄ de relictꝫ fraternitatibꝰ nõ debet quarta.vt tenet Pe. vbi.s. ¶ Quartũ dubiũ. vtrũ debeat q̄rta epõ d legato facto alicui vt singulari ꝑsone? Sol'. Pe.vbi.s. dicit q̄ nõ. sicut quãdo legat clerico non habenti administrationẽ vel prelationẽ seu alicubi canonico.vt in.d. c.requisisti.§.fi.vel cũ legat leprosis morantibus in tali loco seu domo. vel cum legat heremitis aut istis fratribus qui morant in aliq̃ loco seu domo.vel aliquibꝰ mulieribꝰ ꝑ dote:vel viduis seu peregrinis et hmõi in quibꝰ cessat ca. ex parte.iij.de verb.sig. Uide q̄d notat Inno.in.c.relatũ.de sepul. Sed nũquid debetur q̄rta episcopalis de legatis pro male ablatꝫ? Solutio s̄m Petrũ vbi supra q̄ non. quia sunt debita non legata siue restitutio sit certa siue incerta. ¶ Quintum dubium. Utruꝫ debeatur quarta episcopo quando subditus legat ecclesie extra dyocesim constitute? Solutio. q̄ non.ita tenet Panormita.in dic. ca.requisisti.et Inno.et Joh.an.

Legatũ ꝑ fabrica ecclesie nõ dimi nuit ꝑ quartã.

Quarta an debeat epõ de legato alicui ꝑsone singulari relicto.

in.d.c.certificari. Hec intelligo nisi cõsuetudo vel pscriptio aliud habeat. vt in.c.cũ iter.de vb.sig. ¶ Nũc secũdo loco dicẽdum est de canonica parrochiali. Ubi primo qro de quib⁹ debet canonica parrochialis? Solutio: vt dictuꝫ est supra. illa debet de oĩbus q veniũt ratiõe funeris/ꝛ de oĩbus legatis factis ecclesie apud quã elegit sepulturã. de sepul. per totũ. et in cle. dudũ. eo. titu. Fallit hoc in decemseptem casibus.

Canonica parrochialis de qb⁹ debet ꝛ

¶ Primus quando per consuetudinem vel prescriptionem nihil soluit ꝫm qd dictũ est supra. Sed vtrũ per pactum possit renũciari dicte portioni? Solutio. ꝫm Archidi. in.c. pactũ. de pactis. li. vj. ꝙ quãdo dãnificatur ecclesia nõ valet pactũ. Secus vbi nõ dãnificaretur: qꝛ valeret etiã sine auctoritate superioris factũ. vt in.l. nõ eo min⁹. C. de pcur. ¶ Secũdus casus quãdo per priuilegiũ pape qs eximit a pstatione quarte. de relig. do. c. cõstitutus. de testa. c. officij. in fi. et in.c. in nostra. Tales sũt hodie fratres predicatores et minores qui per priuilegiũ Alexan. iiij. qd incipit. virtute cõspicuos. et Sixti. iiij. nuncupatũ mare magnũ. qd incipit Regnum ꝛc. Ex quibus habet ꝙ de his que fratrib⁹ ipsis absolute cõferũtur/vel ad certos determinatos vsus relinquũtur nulla canonica portio debetur. ¶ Terti⁹ casus quãdo legatur ad vsus priuilegiatos. de quibus in.c. fi. de sepul. qui sunt secund⁹ casus cũ sex sequẽtib⁹. de quibus nõ debetur quarta epalis: vt dictũ est supra. sic nec debet de his quarta parrochialis. ¶ Quartus quãdo ecclesie donatur donatione inter viuos. vt in. d. c. de his. §. si vero. e. titu. Idem dicendũ qñ a testatore fit legatũ ecclesie: qd ipse testator in vita soluit. Nã eo casu nec falcidia debetur: nec quarta ecclesie parrochiali: quia tale legatũ amittit nomen legati ꝛ transit in donationẽ simplicẽ/ꝛ in speciẽ donationis inter viuos. Et de hoc est glo. singularis. in.l. legatũ. ff. de lega. ij. ¶ Quintus casus. qñ quis post electionẽ sepulture in aliquo monasterio illud intrat et in eo pfitet anteꝗ̃ moriatur. Et idẽ dico si intrauit cũ pposito ab solute mutãdi vitã: qꝛ desinit esse parrochian⁹ alterius ecclesie. ar. c. beneficiũ. de regula. lib. vj. Si vero nõ fecit pfessionem/nec habuit absolute ppositũ mutãdi vitam debetur quarta ꝫm Archid. in.c. cũ quis. de sepul. li. vj. Et videtur veri⁹ ꝫm Ge. ibidem. licet alij dicũt cõtra: qꝛ religiosus censetur cõtrahere domiciliũ in monasterio facta pfessione tacite vl expresse: nõ ante. vt dicit Archi. et Jo. an. in.c. statutũ. de rescrip. lib. vj. Et idem videtur dicenduꝫ de leproso qui intrauit domum leprosorum ꝙ non debetur quarta. ꝫm Guiller. Secus de illo qui recipitur in cõfratrẽ qui tamen retinet bona sua quo ad proprietatem: quia debetur quarta. ca. cũ et plantare. de priuilegijs. quia non transit in religionẽ. Secus si solum sibi retinuisset vsumfructũ bonorũ suorũ: qꝛ gauderet priuilegio religionis. c. vt priuilegia. de priuile. ¶ Sextus qñ quis legat ecclie in qua non eligit sibi sepulturaꝫ nec sepelit ibidẽ ꝫm glo. in ca. j. de sepultu. et ibidem Inno. in ca. ij. de sepultu. Et Archidi. in.c. j. eo. tit. li. vj. licet in.c. placuit. xiij. q. ij. tenuisset ꝙ deberetur. Hoc idem probat Joan. an. in.c. j. et.c. certificari. de sepult. in gl. ꝛ in cle. dudũ. §. vex. vbi reprobat opinionẽ Host. tenẽtis contrariũ in dic. c. ij. Et hec est opinio vera.

Sepultura electa in aliq monasterio si eligẽs ibi pfessionẽ faciat anteꝗ̃ moriat canonica parochialis non debetur.

alia Host.reprobata fm Anto.in d.c.certificari. Naz talia debent esse subiecta qlia pdicata. xxxij. q.ij.aplus. Septimo fallit quando d facto sepelit: vtputa qz erat ibi interdicta ecclesia vl ciuitas. fuit tn de facto et cotra voluntatem fratru sepultus in eoru ecclesia z multa oblata. Na fm Fred. de senis consilio.cxix. Et sequit. Ge.in dic.c.j. de sepultu.li.vj.no debet qrta. Ratio:qz talis tepore interdicti non potest eligere sepultura apud medicantes.vt no. Inno.de puil.c.vt puilegia.et.c. cu z plantare.de pe.et remis.c.qd in te. Quis liceat ipis recipe mortuaria vt orent pro defunctis si cu pnia decesseru t.xj.q.iij. quacuqz Item quia quarta debetur ratione iniurie facte ecclesie prochiali.dict.ca.certificari. ergo nullaz iniuriam ei facit ex quo ibi no poterat sepeliri. imo plus dicit ibidem Federicus q si mendicates sponte eu tali tpe sepeliut no debetur quarta sed tenent tanq violatores interdicti.cle.j. de sepul. z in.c. si canonici.de offi. or.li.vj. tuc eni solu z debetur qrta quado sepeliut in casu a iure pcesso. Secus si sepeliunt in casu a iure phibito.vt in cap.ex parte.j.et in ca. cum liberum. et in cap. in nostra. in fi.de sepultur. Et ibi dicit Innocen. q quando de facto non de iure sepelitur debentur corpus z oblationes que ratione sepulture sunt facte. Sed non legata facta non ratione sepulture vel occasione ipsius. Et ita patet q si de facto sepelitur contra voluntate illius cuius est ecclesia q non tenetur ad quarta aliqua:sed tenetur corpus et oia que ratione sepulture habuit restituere/sed no quartam de legatis factis no ratione sepulture vel eius occasione. Similiter no debet de his que amici de bonis ipsoru tunc efferunt.

Quarta pdit qn qs i casu a iure phibito sepelit.

Octauo fallit quando eccla par rochialis erat iterdicta et no par rochiani.na tunc ecclesia non habebit quarta siue parrochian9 sepeliat alibi ex electione sua/siue non:vt qz alibi est sepulchru maioru fm Pe.et not.Ge.in.c.j. de sepul.li.vj.Sed si alibi ess z sepultus de facto z non de iure:qz nec in ecclesia electa/nec in ecclesia maioru suoru.tunc si ecclesia sua parrochialis dedit causam interdicto eide q nihil recipiet. Sec9 si non dedit causam interdicto: s z ppter delictu domini vel alia de causa:quia tuc ex quo non fuit in culpa no debuit suo iure priuari fm Pet.de ancha.et Ge.in.d.c. j.de sepul.lib.vj. Nono quado reuocat electione sepulture qua fecit legado et alibi elegit sepulturam et sepelitur:quia paria sunt no eligere et electa mutare.ff.de adi.le.l.j.et.ij. Sed i primo casu non debetur vt dictu est ergo nec in secudo. Ita consuluit Frede. consilio.x.vbi format questionem de eo qui eligit sepulturam apud fratres minores et eis aliquid reliquit intuitu sepulture:et aliqd reliquit simpliciter pro anima:accidit q sine culpa fratrum minorum iste alibi sepultus est: puta casu quia non potuit comode ad illam sepulturam fratrum deferri: vel alibi elegit mutado prima. Queritur:nuquid parrochialis ecclesia debeat habere quartam de relicto simpliciter fratribus minoribus.qd relictum fratres minores consecuti sunt/siue in vita testantis/siue post morte. Et respodet q fratres minores non debet soluere quarta ex quo ille non est sepultus apud eos. Ratio est: qz si hoc teneremur9 sequeret q eccla de relictis et funeralibus factis duab9 ecclesijs peteret quartam.

Eccla parrochialis pdit qrta ppt interdictum.

Sed tñ verū est q̄ solū petit quartam eius qd̄ habuit eccl'ia apud quā sepult⁹ est. Nā nō pōt negari qn̄ eccl'ia pꝛochialis d̄beat habere quartā de moꝛtuarijs q̄ habuit eccl'ia: vbi ille casu vel certa scientia sepult⁹ est. ergo nō a minoꝛibus. qꝛ hic mioꝛes nullā iniuriam faciūt eccl'ie parrochiali. Et posito pꝛo cōstanti q̄ iste nō fuissꝫ relictari⁹ minoꝛibus nisi intuitu sepulture: nō tamen sequitur q̄ parrochialis ecclesia debeat habere quartaꝫ. Nō obstāt iura q̄ dicunt q̄ pꝛochialis eccl'ia debꝫ habere quartā illius qd̄ reliquit ecclesie vbi elegit sepulturā: qꝛ hoc debet intelligi de electiōe sepulture cū effectu: al's seq̄ret q̄ si successiue eligeret sepulturā apd̄. xx. ecclesias q̄ de oibus relict; illis factis peteret q̄rtā. Ultima igit̄ electio vl' sepultura sine electiōe inducit petitionē q̄rte. xiij. q. ij. vltia volūtas. Hec Fred. Ge. i. d. c. j. videt̄ tenere q̄ reuocata electiōe sepulture reuocet̄ ⁊ legatū et dabitur illi eccl'ie vbi elegit sepeliri: quia subꝛogat⁹ dꝫ intelligi subꝛogatus cū oib⁹ q̄litatib⁹ onere ⁊ honoꝛe. l. j. §. hec actio. ff. si q̄s test. li. esse iuſ. fue. Et iō on⁹ etiā emolimēti comitatur et econtra. l. alumne. §. seya. ff. de adi. leg. Et dicit verum nisi aliter constet de voluntate legātis. Decimo fallit quando quis licet elegerit sepulturaꝫ nō tamen sepelietur ex facto heredū vel ex facto contingēti circa personā defuncti: puta qꝛ moꝛitur nimis longe vel heredes nolunt ad ecclesiā deferri coꝛp⁹: qꝛ v̄ba sūt intelligenda cum effectu vt in. c. relatuꝫ. de cle. non resi. ⁊ cessabit canonica poꝛtio ex quo ibi non sepelitur. Ita tenet Fred. vbi supꝛa ⁊ Ph̄e. de an. Ge. tamen in. d. c. j. videtur sentire q̄ isto casu ecclesia non pꝛiuabit̄ legatis factis gr̄a sepl'ture. vt no. in. c. in nr̄a. de sepultu. ⁊ ideo foꝛte nec sua q̄rta. Undecimo cū legatur ꝑ incertis male ablatis s̄m. Ph̄e. vt dictū est supꝛa de quarta episcopali. Duodecimo qn̄ legatuꝫ est eccl'ie parrochiali tantū quantū est ps q̄rta legatoꝝ factoꝝ eccl'ie electe s̄m Host. i. d. c. officij. ⁊ doc. Ph̄e. vbi supꝛa. Alij volunt q̄ nō cōputabitur sꝫ soluet quartā eccl'ie electe. ac si nihil eccl'ie pꝛochiali esset legatum: sicut Goffre. ⁊ Ray. in sūma Fred. consilio. iij. Jo. de lig. in d. cle. dudū. Tu vero tene cū Panoꝛ. in d. c. de his. e. ti. q̄ si ꝯsuetudo esset q̄ teneret̄ tm̄ legare ecclesie pꝛochiali. tūc v̄a sit secūda opinio vt nō cōputet̄. Si v̄o dicta cōsuetudo nō est sic cōputabit̄: et si min⁹ est supplebit̄. Sicut dicim⁹ in filio qui ꝯputat sibi in legitimā quicquid sibi a patre relictū est vt l. scimus. ⁊ l. si quando. C. de inofficio. test. Si plus est legatū ei q̄ꝫ sua quarta non defalcabitur. Tredecimo qn̄ tempoꝛe testamenti et legati non eligit sepeliri: sꝫ postea tpe moꝛt; eligit sepulturā. Facit c. relatū. de sepul. in. j. glos. Bern̄. in d. c. d̄ his. dicit se dubitare. Sꝫ ego credo non teneri nisi fiat in fraudē. Quartodecio fallit quādo parrochianus non potuit audire diuia nec ꝑcipere ecclesiastica sacramenta in sua parrochiali ecclesia ꝓpter vacationem longo tēpoꝛe ⁊ alibi elegit sepulturam s̄m Bal. in suo tractatu d̄ hoc. Ratio: nā p̄dicta legantur ꝓ laboꝛe ⁊ eo cessante debet cessare legatum. l. seya. in fi. de ānu. lega. Cum ergo quarta detur pꝛo administratiōe sacramentoꝝ ⁊ celebꝛatiōe: vt patet in d. cle. dudū. §. verū. ibi. cum mercedis exhibitio. patet q̄ non debetur: quia cessante causa finali cessat ⁊ effectus. de quo de trāslati. inter coꝛpalia. Host. tū ⁊ Jn-

Legatum ecclesie parrochiali factū an impediat q̄rtam qn̄ sepultura ē alibi facta

Prela= ti vitiuʒ nocet ec clie i ac q̄rendis

no.in.c.relatū.ď sepul. ⁊ ꝓbe.vbi
ɜ.tenēt ꝙ immo debet: qꝛ vitiū ꝑ
lati nō debet noscere ecclie. Sed
ego teneo cū Bal.et dico ꝙ vitiū
ꝑlati nocet ecclesie in acq̄rendis
ꝑserti quo ad res mobiles vel mo
dici ꝑiudicij.vt not.in.c. vt super
de rebus eccl'.non alie. Quinto=
decimo fallit in candelis q̄ dant
ad manus et cessante iure cōi.ha
betur in.d.ꝑuilegio Sixti quarti
Sedecimo fallit in casu queʒ po
nit Nico.de lira. Gen.l.scʒ quan
do fit repositio funeris in aliq̄ lo=
co vsq ad tēpus vt alibi transfera
tur ad remanendū:tūc nō est por=
tio canonica ꝑsoluenda: qꝛ eo ca=
su non dicit nec est sepultura. De
cimoseptimo fallit ꝭm aliquos in
relictis iure institutionis. de qui
bus ꝭʒ eos non debet hec portio
ecclie ꝑrochiali sed soluʒ de lega
tis.per.ca.requisisti.de testi. Jo.
an.in.ca.j.eo.tit. tenet contrariū
ꝑ textū illuʒ qui generaliter dicit
tertiā partē sui iudicij. Idem te=
net Panor.ibi nisi sit donatuʒ in=
ter viuos:qꝛ de huiusmodi nō debe
tur quarta. Et de hoc dicit Pa=
nor.esse tex.in.d.c.de his.eo.tit.
scʒ ꝙ ď oblatꝫ seu relictꝫ alicui ec=
clesie inuita nō debetur canonica
portio. ¶ Ad euidentiam predi=
ctorum quero. quādo aliquis cu
ius maiores solent ab antiq̄ in ali
qua ecclia sepeliri ea dimissa eli=
git alibi sepulturā: vtruʒ canoni=
ca portio debeatur ecclesie dimis
se. Solutio ꝙ nō. sʒ potius illi ec=
clesie in qua consueuit audire di=
uina ⁊ recipere sacramenta.vt in
ca.cū quis.de sepult.li.vj. Quid
si in vna audit diuina:in alia vero
recipit sacramenta. Solutio In=
no.et Joan.and.in c. de his.de se
pul. Archidi.in.ca. cum quis.te=
nent: ꝙ fiet diuisio portionis. c.j.
et.ca.relatū. de sepultu. limito si
vtraq habʒ cimiteriū ⁊ curā.al's

Portio an debe atur ec= clesie ď relictis iure isti tutiōis.

nō ar.c.si ecclia.de cōse.eccle.vel
alta. Quid si moritur dux rex vel
alia ꝑsona q̄ ꝑ āni circulū i diuer=
sis eccl'ijs audiebat diuina et ꝑci
piebat sacramēta q̄si habens duo
vel plura domicilia i q̄bus ꝑiter
se collocabat ⁊ eligit sepulturam
in alio loco:cui ecclesie dabit ca=
nonica portio. Solutio ecclie do=
miciliorum diuidāt eā inter se. vt in
d.c.cū quis. licet hoc equuʒ sit ꝙ
diuidat.nō tamē credo eē necessa
riū sed dabit ecclie i qua moritur
si in vna earum morit ⁊ alibi non ele
git sepulturā:licet Host.⁊ Inno.
dicāt diuidendā. Utrū de legato
facto rectori ecclie in qua elegit
sepulturā ꝓ missis dicendis ꝑ re=
ctorē debeat q̄rta ꝑrochialis. So
lutio ꝙ sic.qꝛ etiā debet q̄rta epi=
scopalis vt in.c.si cū inter vos.de
ver.sig. Sed vtrū de donatiōe cā
mortis debeat? Solutio ꝙ sic.qꝛ
accedit magis legato q̄ ꝯtractui.
l.fi.C. de dona.causa mortis.cle.
dudū de sepul. Quid si quis eli=
git sepulturam in ꝓꝑa ecclia ⁊ ni
hil ei legauit.alijs ꝟo eccl'ijs mlt
ta legauit.nūq̄d poterit ecclia ꝑ
dicta petere aliquā portionē. So
lutio ꝭm Ray.ꝙ si ꝯsuetudo est ꝙ
eligentes sepulturā in ꝓꝑa eccle
sia sp aliq̄d relinquant pōt ecclia
illud petere ab heredib⁹. nō iure
actiōis nec differendo ꝓpter hoc
sepulturā sed implorādo superio
ris officiū vt in.c.ad aplicam. de
symo. Si ꝟo nō est ꝯsuetudo nihil
pōt petere sed solis funerib⁹ de=
bet esse cōtenta.posset tamen hoc
casu implorari officiū iudicis ad=
uersus heredes si deꝑhendat do=
lus testatoris vl' heredū cessante
tamen dolo nihil hr̄e pōt. ¶ Con=
sequenter quero quis possit cōce=
dere ꝑuilegiū libere sepl'ture. So
lutio Jo.and.in.c.certificari.ď se
pul.concludit ꝙ etiam eps possit
hoc ꝑuilegiū concedere.ꝓ hoc.c.

Quar= ta parro chialis an debe atur de his que sunt re= licta ꝓ missis dicēdis

bone.xij.q.ij.ꝛ.c.aplice.de dona.
Pã.etiã dicit ꝙ hec snĩa videtur
sibi certissima.per tex.in.ca.sicut
vnire.de exces.prelat.Et sic con=
clude ꝙ epi ꝛ supiores pñt tale ꝑ=
uilegiũ ꝯcedere. Idem dic de in=
ferioribus p̄latis habẽtibus in lo
co ius episcopale.Hec Panoꝛ.in
d.c.certificari. ❡ Sed q̃ro quid
in ꝑuilegio libere sepulture nõ ap
ponatur hec clausula salua iusti=
cia parrochialis ecclesie. Jo.an.
concludit idẽ esse ac si fuisset ap=
posita quia non est ꝟisimile ꝙ ꝑn=
ceps voluerit concedere ꝑuilegiũ
cũ graui p̄iudicio ecclesie parro=
chialis.ar.ĩ.l.ij.§.si quis a ꝑncipe
ff.ne quid ĩ loco pu. Vñ ꝑuilegiũ
solũ videt̃ ꝯcedere vt habeãt isti
sepulturã sicut illi q̃bus cõpetit
de iure ꝯmuni. Et ꝑ hoc Panoꝛ.
in d.c.certificari. adducit textuꝫ
notabilem:ꝛ q̃si exp̃ssum in simili.
in.l.si quãdo.C. de inoffi.test.vbi
dr̃ ꝙ si alicui inhabili ꝑnceps con
cedit liberã facultatẽ testandi nõ
intelligit̃ concedere vt sine solen=
nitatibus aliis debitis possit con=
dere testamentũ. Sed videtur eũ
restituisse ad ius cõe. Nã satis est
ꝙ ꝑuilegiũ aliquid concedat ex q̊
tractat̃ de preiudicio tertij vł de
derogatione iuris:ita in ꝓposito.
Sed ad maiorẽ cautelã ꝛ tollẽdã
dubitationẽ solet appõi illa clau=
sula vel siłis saluo iure parrochia
lis ecclie. Et sic nõ obstat si oppo
neretur de.c.si papa. de ꝑuił.lib.
vj.vbi dr̃ ꝙ ꝟba debẽt aliq̃d opa=
ri:nã opantur in eo ꝙ tollũt dubi=
tationẽ. ❡ Quid si nõ reliq̃t ali=
quid fr̃ibus mẽdicantibꝰ ab eo q̊
apud eos elegit sepulturã: sꝫ fra=
ter aliq̃s ex eis dat̃ executoꝛ ad
certã summã distribuendã arbi=
trio suo ꝛ ip̃e distribuit in fratres
an de his debeat̃ q̃rta. Solutio.
Jo.and.in d.cle.dudũ. super ver
bo oĩbus obuẽtionibꝰ.refert quã=

Testandi facultatẽ habens a ꝑncipe debꝫ iuris solẽnitates obseruare.

dam declarationeꝫ a Bonifacio.
viij.emanasse. de qua ip̃a glo.mẽ=
tionẽ facit ꝙ canonica debet̃. Et
idem dicit glo. quando decedens
nihil relinquit fr̃ibus sed mandat
executoribus vt ip̃is fr̃ibus dent
aliquid vel ꝓmittãt ꝙ quarta de
betur. quod etiam tenet Cardi. ꝛ
Panoꝛ. ❡ Quid si ille q̊ apd̉ fr̃es
p̄dictos eligit sepulturã petierit
defunctus cũ habitu fratrũ sepe=
liri:vtrũ debeatur quarta. Solu=
tio ꝙ sic ꝭm glo. Card. et Panoꝛ.
Nã ꝛ si ad eoꝝ religionẽ transiret
in egritudĩe de qua decederet de
betur quarta vt dictum est supra.
❡ Quid si ep̃s sepeliat̃ ĩ mõaste=
rio mendicantiũ. Solutio.quarta
debet̃ cathedrali ecclie q̃ est par
rochia epi:ꝛ ibi debet sepeliri nisi
aliud disponat ꝭm Card. Quid si
scholaris in studio eligit sepultu=
ram apd̉ fr̃es: ꝛ eis legauit de bo=
nis q̃ hꝫ in ꝑtibus suis cui debet̃
quarta. Solutio ꝓbabilit̃ dici po
test ꝙ debet̃ illi ecclie in cuiꝰ par
rochia ꝓ maiori ꝑte anni moram
traxit.obseruat̃ tñ ꝙ detur quar=
ta parrochiali ecclie in qua mora
batur tp̃e mortis. Et hoc qñ eccle
sie sunt diuersaꝝ diocesuꝫ: quia si
essent ĩ eadẽ diocesi tũc fieret di=
uisio ĩter ecclesias. ❡ Deinde q̃ro
ꝑ quem possunt dicti fr̃es compel
li ad quartã istã soluendã? Solu=
tio nõ pñt ꝯpelli ꝑ ordinariũ: nec
ratione huius habꝫ iurisdictionẽ
aliquã contra eos. quia obstãt eo
rum exẽptiões.per cle.eni dudũ.
reuocantur ꝑuilegia quorũcunq;
etiam exẽptorum inq̃ntum impe=
dirent solutionem quarte. sed per
hoc non tollũtur priuilegia exem
ptionis cum obligatio ad quartã
possit esse durante exemptione.
Sed coertio fit per suuꝫ iudicem
scilicet papã vel legatũ nisi aliud
cõcederetur ordinariis ꝭm glo.et
Panoꝛ. licet aliq̃ cõtrariũ dicãt.

Quarta an debeatur de bõis illius q̊ apd̉ fratres cũ habitu ipsoruꝫ fratruꝫ petijt sepeliri.

¶ Quid si infirmus in vna prochia facit se deferri ad aliam. et ibi moriatur? Solu. ẜm Ray. prima ecclia non propter hoc priuatur canonica portione. Idem Hostien. ¶ Ultimo quero: quomodo extrahentur iste quarte. Solu. ẜm Host. in summa. de sepul. primo extrahetur quarta episcopalis: quia antiquior et dignior. Demum prochialis si venit extrahenda. Si vero prius fuiss3 quarta prochialis extracta: sic eps habebit quartā quarte parrochialis et quartam de reliquis.

Quarte quo ordine sunt extrahende?

¶ De benedictione nubentium. Capitulum. viij

Octauo ius parrochiale consistit in bñdictione nubentiū. ¶ Ad cuius euidētiam quero. vtrū nubentes sunt benedicendi? Solutio q si: si nullus ipsorum aliis nuptiis contractus fuit benedictus. Si vero alter eorū in alio matrimonio fuit bñdictus nō debet iterari: quia alter sine altero nō debet bñdici sed bñdictio dimitti. vt in. c. vir autē. de secun. nup. Sanctus Tho. vero in. iiij. dis. xxvj tenet q vergo licet contrahat cū bigamo d3 bñdici: quia saluatur aliquo modo significatio. hoc verū vbi consuetudo hoc habet quā papa scit et tollerat ẜm gl. et Panor. in. c. vir aūt. Et hoc procedit in sacramētalibus vt ad inducendā cōsuetudinē requiratur tacit9 consens9 pape. i aliis secus. aliter psbyter bñdicens bigamos d3 ad sedez aplicam mitti suspens9 ab officio et bñficio. vt in. d. c. vir aūt. S3 verius dic ẜm Io. an. q ista pena infligitur cōtra sacerdotes qui bñdicūt secūdas nuptias viuente altero. Item communiter tenent docto. cū Host. ibidē q nō est suspensus ipso iure sed suspendendus. Et dicit Panormita. q hodie attētis circūstantiis et loci consuetudine debz imponi pena arbitraria. ¶ Quid si duo contrahāt matrimoniū et bñdicātur ābo. Deinde añ consūmatū matrimoniū fertur diuortiū propter impedimētū consanguinitatis vel aliud canonicū et vtroque ipsorum conuolat ad secunda vota: nūquid bñdictio dabitur i istis secundis nuptiis? Solutio Hosti. dicit q non: quia bñdictio spūalis est āte efficacie q semper trāsit nisi iueniat obicem cōtrarie volūtatis. vt in. ca. maiores. de baptis. etiam si p risu3 aut iocū fiat. Bñdictio ergo semel recepta amitti nō pōt. vt i. c. quāto. de diuor. ¶ Quid aūt si duo ad secunda vota transeūt qui tamē nūquam fuerūt bñdicti? Solutio tales poterunt benedici vt apparet ex predictis: quia non est vis in bigamia/ sed potius in benedictione ne iteretur. Et vt habeas summarie noticiam de predictis. dic q quando secunde nuptie sunt secunde ex parte vtriusque vel ex parte mulieris tunc nullo modo debēt bñdici: si vterque vel saltē mulier alias fuit bñdicta. Sed quando sunt secunde nuptie ex parte viri tūc bñ possunt benedici: quia aliquo modo seruatur ibi significatio: quia xps et si habeat vnā ecclesia3 tamen: et sic vnā sponsam. h3 tamen in vna ecclesia plures personas desponsatas: sed aia nō pōt esse alterius spōnsa quam xpi. et ideo quando nuptie sunt secunde tamen ex parte viri bñdicuntur. nō aūt quando sunt secūde ex parte mulieris propter defectū sacramēti. Hanc opinionē tenet sanctus Tho. et glo. vt dictū est supra in. j. questione. ¶ Quero vtrū contractis sponsalibus añ secutas solēnitates carnalis commixtio sit pctm? Solutio ẜm sanctu3 Tho. in. iiij. di. xxviij. si sponsa credens sponsum velle consummare matrimonium admittit eum excusatur a pctō nisi aliqua fraudis signa appareāt expresse. sicut multū distātis cōditionis. vel quantum ad nobi-

Biga mi non sunt bñdicendi

Nuptie secunde an sint bñdicende?

litatem/vel q̄tū ad fortunā/ vel
aliud signū euidēs appareat: ⁊ eo
dem mō intelligit ꝙ excusat vir
si ꝓpter hoc intēdebat mr̄imoniū
cōsummare. Sed nūquid morta=
liter peccāt q̄ ante bn̄dictionē nu
ptialē post ꝯsensum de pn̄ti carna
liter cōmiscent. Solo. in illis lo=
cis vbi est ꝯsuetū ꝙ pri⁹ adhibea=
tur nuptiaꝝ bn̄dictio si absq̄ ec=
clesie dispēsatione/⁊ sine iusta cā
hoc faciāt/peccāt mortaliter. et
iusta cā posset esse si lōgo tp̄e per=
māsissent sponsi. et ꝓpter aliqđ i=
pedimentū marit⁹ nō posset duce
re spōsam: vt qꝛ socer nollet dare
dotē: vel qꝛ terra esset interdicta
ita ꝙ spōsam nō posset ducere so=
lenniter/vel est senex et erubescit
forte ꝯtrahere cū tali solēnitate:
vel est nobilis ⁊ accepit ignobilē/
vel ecōuerso: vel timet violētiam
inferri/et hmōi ⁊ cognoscat eā. ꝓ
ponēs matrimoniū solēnizare im
pedimento cessante non peccat.
Nulla tn̄ iusta cā existente: dicit
Hosti. ꝙ vterq̄ peccat: qꝛ venit ꝯ
gn̄alē cōsuetudinē eccl'ie/⁊ cōtē=
ptor eccl'iastice ꝯsuetudinis puni
tur sicut p̄uaricator legis diuine
vt dꝛ in. c. in his reb⁹. xj. dist. licet
enī vxor matrimonio cōtracto de
pn̄ti stati teneat reddere debitū
viro/⁊ ecōuerso. non tn̄ tenet red
dere statī: ita ꝙ ly statim determi
nat infinitiuū. vt in. c. nr̄ates. i fi.
xxx. q. v. dꝛ ꝙ ꝯhētes pri⁹ debēt i
eccl'ia bn̄dici q̄ȝ carnalit' cōiūgi.

Coniu=
ges se
carnali=
ter co=
gnoscen
tes āte
nuptia=
lē bn̄di=
ctionē
an mor=
taliter
peccēt?

De collatione sacramen= torum. Capitulum. ix.

Ono ius ꝓrochiale cō
sistit in exhibitiōe/siue
collatiōe sacramētoꝝ.
Ad cui⁹ euidētiā nota
ꝙ curat⁹ sacerdos non
ep̄s cōfert sacm̄ēta oīa p̄ter duo/
scȝ ꝯfirmationē ⁊ ordinē. ideo hic
breuiter p̄mo de q̄nq̄ sacramētis
dicā. ostēdēdo debitā materiā et
formā: vt sic ea curat⁹ rite et legi
time cōferat. Scđo de aliīs duo=
bus q̄ sol⁹ ep̄s ꝯfert. ¶ Et primo
de baptismo q̄ttuor dicent. scȝ de
ei⁹ materia: forma: ministro/⁊ effe=
ctu. Materia baptismi s̄m doct.
est duplex/scȝ remota ⁊ ꝓpiqua.
Materia remota ē aqua elemēta
lis pura naturalis: et hoc siue sit
terrestris vt marꝫ/stagni/fluinis/
vel fontꝫ/ siue celestis vt pluuial':
siue resoluta: est nubib⁹ glacie/ro=
re/pruina/vel ḡndine/q̄ oēs sunt
v̄e aque. Sil'iter de aqua sulphu
rea vl' lixiuio. De brodio aūt si est
exp̄ssuȝ ex carnib⁹/vel piscib⁹/nō
est v̄a aqua. ⁊ sic cū ea nō pōt ba=
ptisari. Si aūt est aqua impīgua=
ta: sic pōt fieri. qꝛ est v̄a aqua nisi
sit nimis ꝯdēsata. Aqua v̄o artifi
cialis nō est cōueniēs materia: qꝛ
nō est eiusdē speciei cū naturali:
sicut ē aqua rosacea ⁊ q̄cūq̄ alia
distillata ex herbis siue fructib⁹
aut florib⁹ ceruisia ⁊c̄. vrina etiaȝ
sudor et saliua nō est ꝯueniēs ma=
teria. Et qꝛ đ substātia materie ē
ꝙ sit aqua q̄ possit abluere/ imer=
gere/vel asp̄gere. Hinc est ꝙ gla=
cies q̄uis maneat infra speciem
aque durante tali dispositione nō
videt ꝯueniēs materia. Fons ta=
men baptisterij licet in hyeme dū
est congelat⁹ nō possit ide baptisa
ri nisi igne dissoluat. liq̄factus tn̄
nō oportet ꝙ iterū bn̄dicatur. De
aqua ꝑmixta dicit. sā. Tho. in ter
tia ꝑte. q. lxvj. ar. iiij. ꝙ qn̄ ē talis
ꝑmixtio ꝙ tollat speciē: sicut cuȝ
ꝑ putrefactionē vl' digestionē trā
sit in vinū: aut ꝑ additionē alteri⁹
liquoris in tāta quantitate ꝙ sol=
uat speciē sicut parū aque multo
vino admixtū tūc etiā đ ea nō po
test fieri baptismus. Sȝ qn̄ est ta=
lis alteratio vl' admixtio ꝙ nō sol=
uit speciē: sicut cū calescit vel cū
aliq̄d soliduȝ ponit in aqua qđ nō

Baptis=
mi ma=
teria est
duplex

ꝯmiscet. vel si alijs liquor ꝯmisce atur tñ in parua quātitate vt parum vini in multa aqua: sic pōt ibi fieri baptismus. Idez Alber. qui etiā dicit ꝙ meli⁹ est ꝙ faciat calefacere aquā tpe hyemali. q2 frigida posset nocere puulo: et cū illa aq̄ calefacta pōt ꝯmiscere partem de aqua ꝯsecrata fontiū. De aqua autē quā faciūt alchimiste ad mutandū metalla nō pōt fieri baptism⁹: q2 mutat species aque

Ablutio pueri baptisādi potest fieri tripliciter.

Materia ꝓpinq̄ baptismi est ablutio q̄ ſm sanctū Tho. in. iij. pte. q. lxvj. ar. vij. pōt fieri et p modū effusionis siue supfusionis: sicut baptisauit laurētius romanū. et iacobus apl's iosiā. Et p modū aspsionis sicut baptisauerūt apl'i vna die tria milia hoim. et per modū immersiōis. Et q2 pfecta ablutio est p imersionē: ideo iste vsus est magis seruād⁹ nisi ꝯsuetudo loci sit in ꝯtrariū q̄ in hoc seruāda est: vl' nisi necessitas excuset: puta q2 est parū de aqua: ita ꝙ nō pōt immergi sz aspergi: vel q2 si imergeret/timet de morte pueri. vel q2 minister nō pt ex debilitate imergere ⁊ eleuare. In hmōi casib⁹ dz aqua sup baptizandū effundi vel aspergi. Et ista effusio vel aspsio debet fieri pcipue sup caput seu faciē: q2 in ea vigēt sensus et opa aie. postea super pectus qd est sedes cordis. Tenet tñ cōmuni⁹ ꝙ qualitercūq3 ꝯtingat est baptizatus: ⁊ sufficit aspersio quātūcūq3 modica in casu necessitatis. Immersio ṽo debet esse trina vbi est cōsuetudo al's nō: q2 nō est de necessitate sacramēti sz sufficit vna. de cōsec. dist. iiij. de trina. ¶ Ad

Baptismi forma qualis est.

secūdum dico ꝙ forma baptismi ſm docto. in. c. j. de baptis. hec est Ego baptiso te. in noie patris/et filij/et spūs sancti amen. vt habetur in. c. j. de baptis. et ei⁹ effectu. Inuocatio triū personarū est de substātia sacramenti: qd patet ex institutione xpi. Matth. vlti. Docete oēs gētes baptisantes eos in noie patris/⁊ filij/⁊ spūssancti. Et etiā ex determinatione ecclesie. de cōse. dist. iiij. in synodo. Expressio actus baptisandi et psone baptisate est etiā de substātia sacramenti. Ratio: q2 illud est directe de substātia sacramēti qd directe repsentat interiorē effectū sacramēti baptismi: q2 sacramēta efficiūt qd figurant. et causa effectiua et signatiua attribuit potissime forme: sed effectus baptismi est ablutio suscipiētis a peccato: quam directe significat expressio actus baptisandi cū psona baptisatura cū dicit. Baptiso te: quod idem est qd abluo te. Patet hoc idē ex determinatiōe ecclesie. vt in. d. c. j. Et ideo ſm Inno. ibidē si dimittat te/nihil fit. esset tñ baptism⁹ si pro isto pronoie te poneret nomen ꝓpriū illi⁹ quē baptisat ſm docto. in. iiij. di. iij. §. inter. tñ peccaret si sic faceret. ¶ Ex-

Baptisantis psone expressio nō est d necessitate sacmēti.

pressio autē psone baptisantis nō est de necessitate sacramenti: sed de pcepto ecclesie ſm formā latinorū. Et hoc pbat ex eo ꝙ greci cōferunt verū baptismū ⁊ tamen nō exprimūt in forma personā baptisantē dicētes sic. Baptiset seruus dei talis. in noie patris/et filij/et spūssancti. Causa aūt quare nō exprimūt personā baptisantē est error q̄ ponit. j. Cor. j. quia qdā attribuebāt ministris baptismum. Cōuenientior tñ est forma nostra. vt dicit sanct⁹ Tho. quia exprimit nō solū cām efficientem principalē baptismi/sc3 inuocationem trinitatis: sed etiā cām instrumentalē dū dicit minister. baptiso. sub quo intelligit ego etiaz si nō diceret. sed dimitti nō debz: q2 sic statuit eccl'ia dicēdū. Amē non est de pcepto ecclesie: sed de-

more quarūdā ecclesiarū nō vniuersali. et ideo vbi est de more dici debet qd ad ꝯfirmationē toti⁹ est/nō de necessitate sacramenti.

Baptismi minister qs esse dicatur.

¶ Ad tertiū de ministro hui⁹ sacramēti dic fm theologos ⁊ canonistas in. c. si qs. de baptis. ꝙ proprie hoc officiū ptinet ad sacerdotē. Vñ necessitate nō instāte etiā dyacon⁹ baptisare nō debet. Similiter nec simplex cleric⁹ baptisare debet p̄sente presbytero/nec laicus p̄sente clerico/nec mulier p̄sente viro. vt in. c. cōstat. de ꝯse. dis. iiij. et duobus. c. seqn. Sed in necessitate quilibꝫ pōt baptisare/siue vir/siue mulier. ordinat⁹/siue nō ordinatus: fidelis et infidelis dūmodo habeat intētionē baptisandi/et ſuet formā ecclesie. Vñ et si nō credat sacramentū baptis male/nec aliquid spūale ibi fieri dūmodo in genere intendat facere id qd facit ecclesia baptismus est: sed extra necessitatē null⁹ nec laicus / nec cleric⁹ etiā dyacon⁹ debet baptisare. Qd si fecerit qcūqꝫ vir nō sacerdos extra necessitatē irregularis efficiꝉ. de cler. nō ordi. minist. c. j. Nec etiam sacerdos debet baptisare nisi parrochianū suū: vel de licētia curati⁹ nisi sup hoc habeat priuilegiū a superiori: qꝛ sacramenta a suis p̄sbyteris ꝓchialib⁹ sunt recipienda. vt in. c. interdicim⁹. xvj. q. j. Eps etiā inuito curato potest dare licentiā baptisandi alteri sicut et absoluēdi. Nō curatus tamen baptisans sine licētia nō efficiꝉ irregular͡: qꝛ nō est exp̄ssum i iure.

Baptismi effectus qlis est.

¶ Ad quartū de effectu huius sacramēti fm sctm̄ Tho. in. iij. pte. q. lxix. arti. iiij. Paruuli in baptismo mūdanꝉ ab originali ⁊ cōferꝉ eis gratia/et dātur eis ꝟtutes in habitu sed nō in vsu. Adultis ꝟo fit remissio omniū peccatoꝝ nō solum originalis: sed etiā omnium aliorū. Et dātur eis ꝟtutes quo ad vsuꝫ nisi ficti accedāt. Aperiꝉ etiā ianua regni celestꝭ/⁊ imprimiꝉ character in aīa. remittiꝉ etiā pena eterna et tēporalis oīs debita in iudicio dei. de ꝯse. dis. iiij: gran dis. sed non debita in iudicio hominū: qꝛ nō tollit penā mortis debitā ꝓ maleficio cōmisso: nec penam ecclesiasticā irregularitatis que ꝓuenit ex defectu sacramēti

Irregularitas an tollatur p baptismū.

¶ Unde bigam⁹ etiā post baptismum nō potest ꝓmoueri. Similiter corrupta vel ante vel post nō potest velari. et de his habetur i c. acuti⁹. xxvj. dist. Si ꝟo irregularitas ꝓueniat ex pctō: sic tolliꝉ cēter fm doct. vt irregularitas homicidij: sed si homicidiū fit sine pctō vt in iudice/et hmōi: sic fm aliqs irregularitas non tolliꝉ vt no. xxvj. di. c. deinde. Sed fm Scotū in. iiij. dist. xxxiij. irregularitas cuiuscūqꝫ homicidij tollitur qualitercūqꝫ sit commissum. Hoc sequitur glo. xxxiiij. di. si qs viduā. ⁊. xxxij. disti. §. ecce. et hec est verior opinio. Alia aūt irregularitas que ꝓuenit ex natalibus nō tollitur. Itē nec tollit penam spiritualē nature: quia baptisat⁹ generat filiū cū originali. nec corporalem: qꝛ penalitates remanēt vt cōpatiātur et glorificētur. Et fomes etiā remanet ad exercitiū vt pugnātes ꝯtra vitia ad q̄ inclinat coronemur. Itē baptism⁹ ēt tollit infamiā fm glo. in. c. sine penitētia. de cōse. di. iiij. Ratio: qꝛ p baptismū tollunꝉ pctā/et ea q̄ sequūtur ex pctis sub ratiōe q̄ sunt pctā. et ideo cū infamia ꝯsequaꝉ pctm̄/et est sub ratione pcti: ideo tolliꝉ. Itē in adultis conferꝉ grā nō equaliter: sed plus et min⁹ fm maiorē vel minorē deuotionē suscipiētis sicut plus participat de calore qui plus appropinquat ad ignē: sed in puulis fm legē cōem

Infamia tolliꝉ p baptismū.

equalis gr̃a ɔferf.aliq̃n ex speciali priuilegio alicui plus ɔferf:vt Nicolao/Remigio:et hmõi.

Penitẽtie tres sũt partes.

SEcũdũ sacramẽtũ est penitẽtia: cuiꝰ q̃si materia sunt actꝰ penitentis q̃ dicunf tres partes penitẽtie. Quarũ pͥma est cordis cõtritio: ad quam ptinet vt homo de pctõ ɔmisso doleat ⁊ pponat se de cetero nõ peccaturũ. Secũda ps est oris cõfessio ad quã ptinet vt pctõr oĩa peccata q̃rũ memoriã habeat suo sacerdoti ɔfiteaf integraliter nõ diuidens ea diuersis sacerdotibꝰ: ⁊ cum alijs circũstantibꝰ de quibꝰ ad plenũ dictũ est.s̃.ca.iiij. Tertia pars est satisfactio p peccatꝫ fm arbitriuꝫ sacerdotis.quequidem precipue fit per ieiuniũ/ orationem/ et elemosynam. Forma autem huius sacramenti sunt verba absolutionis que sacerdos profert cum dicit. Ego te absoluo a pctis tuis ⁊c.

Absolutio a pctis q̃modo fieri dꝫ.

¶ Ubi q̃ro quomodo debet fieri absolutio a peccatꝫ in foro pnie. Sol'. pmiti debet misereaf tui ⁊c. Indulgẽtiã ⁊ remissionẽ ⁊c.ne effectꝰ sacramẽti ipediatur ex pte penitentꝫ.postea dicat absoluo te ab oĩbus pctis tuis in nõie pr̃is et filij et sp̃ũsancti Sꝫ nunq̃d supra dicta oĩa sũt necessaria? Sol'.ꝙ nõ:nisi.ego te absoluo a pctis tuis in nõie pr̃is ⁊ filij ⁊c. Dicit tñ sctũs Thomas in quadam questione de quolibet ꝙ laudabiliter addit ɔfessor. Quicquid boni feceris: sit in remissionem tuorum peccatorum. et hoc addit Hostiens'.et quicquid mali passus fueris. quia sic iniunctum a sacerdote valet tali ex duobus videlicet ex vi operis et clauium Et ideo imponatur penitẽti vt intelligat non secrete vt faciunt aliqui qui per modum absolutionis illud dicunt.quia sic non valet nisi ex vi operis. Et si absolutio fiat de excõmunicatiõe premittatur illa: et post hoc fiat absolutio de peccato propter quod lata est excõmunicatio vel de alijs.et addatur forma prior. Et quia sepiꝰ episcopi vel eorũ officiales committunt curatis absolutionẽ excõmunicatorum.et ideo de forma ⁊ modo absoluendi taliũ est videndũ.

Absolutio excõmunicatoꝝ q̃d cõtinere debꝫ

Ubi est notandum ꝙ in absolutione a maiori excõmunicatione q̃tuor sunt seruanda. Primuꝫ vt excõmunicatꝰ prius iuret stare mãdatis ecclesie. licet hoc non sit de substantia absolutionis. Secũdũ quod iniungif absoluẽdo ab excõmunicatiõe a canone siue iure lata ꝙ nunq̃ cõtra canonẽ illum excedat: vt ꝙ nunq̃ pcutiet vel captiuet clericũ vł quid simile. Tertiũ si quis p manifesta offensa excõmunicatur non absoluatur nisi pͥus satisfaciat. Si autẽ est occulta sufficit iuratoria cautio. Quartum ꝙ postq̃ is qui iurauit et satisfecit sicut debuit p euꝫ qui põt absoluaf. ⁊ modus certꝰ siue forma in absolutione teneaf. Forma aũt absolutionis ab excõmunicatione maiori nõ solẽni:fiat hoc modo.

Excõicatꝰ q̃n debꝫ absolui q̃d facere debet.

Spoliabif excõmunicatꝰ vestibꝰ et ponet se añ ianuã ecclesie prostratus et flexis genibus corã absoluẽte:et ille tenebit vgas vel baculũ in manu: ⁊ in q̃libet versu psalmi Miserere mei.semel eũ pcutiat magꝫ vel minꝰ cõsiderata illiꝰ cõtumacia. Finito vo psalmo dicatur Gloria patri. Kyrieleyson Xp̃eleysõ ⁊c. Pater noster. Et ne nos ⁊c. Saluum fac seruum tuuꝫ vel ancillam tuam.vel vuos tuos si plures sunt. nihil proficiat inimicus in eo. ⁊c. Esto domine turris fortitudis. Dñe exaudi orationem ⁊c. Dñs vob. ⁊c. Oremus. Deus cuiꝰ pprĩũ est miseri semp et pcere: suscipe depcationem no

stram. ꝛ hunc famulū tuū quem excōicationis catena constringit miseratio tue pietatis absoluat. Uel dicat hanc orōnem. Presta quesumꝰ dn̄e huic famulo tuo dignum penitentie fructū vt eccl'ie tue sancte a cuius integritate deuiauerat peccando admissorū veniam cōsequendo reddat innoxiꝰ. Per dn̄m. Hoc habet in.c.cū aliquis.xj.q.iij. Deide dicat Dn̄s noster iesus xp̄s dignetur te absoluere: ꝛ ego auctoritate dei omīpotētis ꝛ beatoꝝ apostolorum Petri ꝛ Pauli ꝛ nostra vl' ordinaria mihi in hac pte ꝯmissa absoluo te a vinculo excōmunicatiōis maioꝝ qd̄ ꝓpter violētiā manuū iniectionē in clericū icidisti ꝛ restituo te pticipationi sacramentorū ecclesie ꝛ cōmunioni fidelium in nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti. Deinde iniungat penitentiam ꝛ apprehēdat manum eius dextram itroducendo eum ad ecclesiam reddēdo ei cōmunionē xp̄ianorum. Forma autem absoluendi solenniter anathematizatum est talis ꝙ ep̄s qui eum excommunicauit venire debet āte fores ecclesie. ꝛ duodecim presbyteri cum eo hicinde debēt circunstare. ꝛ si ille ꝓstratꝰ veniā petat ꝛ de futuris cautelam promittat eū absoluat vt supra dicēdo septem psalmos penitentiales cum precibꝰ supradictis. Hec habentur in d.c.cū aliqs. ꝛ satis colligitur in.c.cum desideres.§.vlti. ꝛ ca.a nobis.ij.§.penul. A theologie ꝓfo doctoribꝰ tradita est vera forma ꝛ sufficiēs. Ego te absoluo a vinculo excōmunicationis si ligatus es. Et Ego absoluo te ab omnibus peccatis tuis in nomine patris ꝛc. quia duplex est ligamē scilicet excommunicatiōis ꝛ peccati: ideo bis debꝫ sacerdos absoluēs dicere. absoluo te vt habetur in.c.cum pro causa. de senten.excō.ꝛ.c.cū desideres. Et quia clericus nō sacerdos pōt excōmunicare maiori excommunicatione si habeat iurisdictionē. vel ex cōmissiōe ab hn̄te iurisdictionē. ideo absolutio maioris excōmunicatiōis potest fieri etiam ab alio ꝙ̄ sacerdote Sed talis a se absolutum debet mittere ad reconciliandū per sacerdotem. vt ď sen.excō.c.canonica. Idem autem modꝰ ꝛ forma seruandus est circa mortuū excōmunicatum absoluendum: nisi addendo versus ꝛ psalmos qui fiunt circa commēdationē mortuorum ꝛ collectam illā. Inclina dn̄e ꝛc. cū illa. Da quesumus dn̄e aīe famuli tui refrigerij sedem ꝛc. Hoc tamen nota ꝙ in articulo mortis potest excommunicatus absolui a simplici sacerdote vt in.c. si quis suadente.xvij.q.iiij.ꝛ.ca.nup.de sen.excō. ꝛ si sic absolutꝰ morit sepelieť in cimiterio. vt in.c.fi.de sepul. Nec heres ꝯpelliť ire ꝓ absolutiōe ad papā vel ad eū a q̄ defūctus viuēs fuerat absoluēdus: qꝛ nō idiget alia absolutiōe. Cōpellitur tn̄ heres ad satisfaciēdū. vt in d.c.fi. Cōsuetudo tn̄ est i mlt̄ꝫ diocesibus ꝙ tales nō sepeliunť in cimiterio nisi ꝑus habita lnīa ep̄i vl' officialis sui. Cuiꝰ ꝯsuetudis rō ē: qꝛ ꝑ hoc ad satisfactionē facilius ꝯpelli pn̄t heredes. Si aūt iexcōicatione moriť tunc post mortē absoluiť solū ab eo a q̄ viuēs de iure fuisset absoluendꝰ. Et hoc si signa euidētia ꝯtritionis i eo appueriť. nec ꝑ eū stetit q̄ minꝰ absolueret: vt in.c.a nobis.ij.de sē.excō. Et si defunctus in excōicatiōe ante absolutionē sepultus fuit in cimiterio non exhumabitur. ꝛ hoc si absolutor est p̄sens: sed si est absēs exhumabiť donec fuerit absolutus: qꝛ sibi interi cōicaret qd̄ nō licet. Sed si alibi sepultus erat ex̄ cimiteriū tūc exhumabitur ꝛ absolue-

Absolutionis forma excommunicatis ipendende.

Forma ꝓfa absolutiōis ꝫ theologos.

Excommunicatus in mortis articlo a quocū ꝙꝫ absolui pōt.

tur ꝛ postea sepelietur vt no. in. d. c. a nobis. Scias etiam ꝙ absens pôt absolui ab excõicatiõe p ꝓcuratorem sed solẽnis reconciliatio cũ introductiõe in ecclesiã nõ pôt fieri eo absente ꝛc. Minister vero huius sacramẽti est sacerdos habens auctoritatem absoluẽdi vel ordinariam vel ex ꝯmissiõe supiorum. Effectus huius sacramenti est absolutio a peccato.

Eucharistie matia ꝛ forma

Ertiũ sacramẽtum est eucharistia cuius materia ẽ panis triticeus ꝛ vinũ de vite/modica aqua ꝑmixta ita ꝙ aq̃ trãseat in vinum. Usus eni huius sacramenti est refectio q̃ ad sui integritatem cibũ ꝛ potuꝫ requirit. Significatio ei⁹ etiã est duplex. Una passio xp̃i i qua sanguis fuit sepatus a corpe. Alia est cibatio corpis ꝛ anime. ꝛ ꝓpterea ꝓpter conueniẽtiam vsus ꝛ significationis duplex materia exigebat. Ex his sequitur p̃mo ꝙ hoc sacramẽtum non potest cõfici de pane farris ꝛ spelte aut siliginis. licet aliq̃ dixerunt ꝙ sic: tu tamẽ tene ꝙ nõ potest cõfici nisi in pane triticeo: id est frumẽti ẜm Sco. ꝛ alios docto. in. iiij. disti. xj. Jtẽ nec in amido confici pôt nec ĩ pane oĩno corrupto: vt puta quãdo tãta est corruptio ꝙ panis species soluũtur: sicut quando cõtinuitas soluitur ꝛ sapor ꝛ color et alia accidentia mutantur. Sec⁹ si esset aliq̃ dispositio soluꝫ ad corruptionẽ quã declarat aliqua mutatio saporis: qꝛ sic pôt confici. Jtẽ si grana alterius gñis sint admixta tritico in tãta quãtitate ꝙ aliã speciẽ faciãt: siue ꝙ mediũ constituant non pôt ex eo cõfici sacramẽtũ: ex modica ꝟo quãtitate non impedit. Si panis sit ꝺ aqua rosacea aut endiuie aut aliqua alia artificiali confectus. Quidã theologi in. iiij. dist. xj. tenent qꝺ non pôt cõfici de pane facto ex quocũqꝫ alio liquore: sed oportet ꝙ sit fact⁹ de aq̃ naturali ꝛ ꝟa: aliꝰ ꝟe panis nõ eẽt. Alij aũt theologi vt Durã. ꝛ Asteñ. tenent ꝙ pôt ꝯfici: qꝛ aq̃ ipa nõ reqritur vt maneat in specie ꝓpa. immo mutat in naturã aliã. Sꝫ tu tene ꝙ nõ pôt: qꝛ xp̃s ꝯfecit in pane facto ex aqua naturali. Jtẽ q̃uis latinus in pane fermẽtato ꝟe conficiat. textus est i. c. lr̃as. de cele. mis. ꝛ in. c. in sacramẽto de ꝯse. di. ij. tamẽ ḡuiter peccat: qꝛ facit cõtra p̃ceptũ ꝛ consuetudinẽ eccl'ie romane. Jn pascha tamẽ facta de tritico nõ pôt confici ẜm Sco. vbi ṡ. Circa materiã vini nota ẜm docto. in. iiij. di. xj. ꝙ hoc sacramẽtũ nõ pôt cõfici de alio vino q̃ꝫ de vino vitis. Et rõ potissima est: qꝛ sic xp̃s instituit Luce. xxij. Et iõ in aggresto non pôt confici: quia nihil recipit speciem nisi sit ĩ termino sue gñatiõis: ꝛ iõ non est vinũ. Sic etiam in aqua supfusa super aceruos vuaꝝ postq̃ꝫ vinũ est exp̃ssum aut in aqua rubea in q̃ lotus est pannus vino rubeo tinctus nõ pôt confici quando tollit ꝟtutem vini aqua addita vt in. c. cũ oĩne. de conse. di. ij. ꝛ de cele. mis. c. perniciosus. De musto tamẽ confici potest exp̃sso extra vuam sed non in eo qꝺ continetur adhuc in vua matura: qꝛ sic nõ est sub specie potabili sed potius edibili. Jtẽ si vinum oĩno factuꝫ est acetũ nõ pôt de ipo confici sacramentũ sanguinis xp̃i: quia differũt vinũ ꝛ acetũ ẜm philosophuꝫ. viij. metha. sicut viuũ ꝛ mortuũ. Si aũt vinũ est in via q̃si acescẽdi idẽ iudiciũ est qꝺ de pane qui est ĩ via ad corruptionem. s. qꝺ pôt cõfici cũ aceto vt exponit Richar. in. iiij. di. xj.

Uinum in sacramẽto altarꝫ q̃le dꝫ esse.

Utruꝫ aqua dꝫ apponi vino ꝛ in quanta q̃ntitate. Solutio aq̃ ẽ apponẽda vino nõ de necessitate sacramẽti:

Aq̄ modicū est ī calice ponēdū que dꝫ esse aq̄ naturalis.

sed de ꝯgruitate.vt in.c.litteras. ⁊.c.cū marthe.de cele.miſ.de cō secra.di.ij.c.j.⁊.c.omē crimē.⁊ q̄re hoc. vide ibidem. Tamē peccaret qui sciēter omitteret aq̄ appositionem:quia ageret ꝯ cōstitutionem eccl'ie vt in.c.scriptura.ð cōse.di.ij.⁊ in ð.iuribus. Debet aūt apponi modicū de aqua ideo vt ī vinū totaliter conuertat̃ al's non cōficeretur. Et sola aqua naturalis debet apponi nō aqua rosacea vel alia artificialis vt in ca.ī quadam.de cele.miſ. Si tn̄ apponeretur nihilominus conficeretur. nā ip̄a in vinū cōuerteret̃ sicut aqua natural'. Nec sufficit ꝙ aqua fuerit apposita vino in dolio: sed ꝭm Bonauen.in.iiij.di.xj.tunc debet apponi quando sacra mysteria inchoantur.etiā si al's fuisset apposita. Sed quid fiendū est in illis ꝑtibus vbi vinū haberi nō potest. Solutio papa pōt dispensare vt sine sanguine corp⁹ xp̄i conficerent ne ꝓpter defectum sacramenti īcurrerēt maximū damnū dū corpus xp̄i non sit sine sanguine in hostia. ¶ Circa formā hui⁹ sacramēti nota ꝙ forma consecrationis panis hec est. Hoc est corpus meū. Coniūctio aūt enī/ nō est de substātia forme tn̄ apponi debet ꝭm vsū ecclesie q̇ vsus a beato petro initiuꝫ sūpsit. Forma aūt consecrationis sanguinis hec ē. Hic est enī calix sanguinis mei noui ⁊ eterni testamenti q̇ ꝓ vobis ⁊ ꝓ multis effundetur in remissionē pctōꝝ. Illa vero ꝟba accipite ⁊ manducate:sil'r illa. hec quotienscūq̧ feceritis in mei memoriā facietis:ꝑtinent ad vsum huius sacramenti q̇ vsus nō est de necessitate sacramenti. Et ꝭm Richar.in.iiij.di.viij. quibusdā videt̃ vt Bonauē.Pe.ð palu. ⁊ Alber. ꝙ de substantia forme sāguinis est tantū. Hic est calix sanguinis mei.quia in illis ꝟbis sufficienter exp̄mitur transsubstantiatio vini in sanguinē. Alijs autē vt sāct⁹ Tho.vbi supra videtur ꝙ cū hec ꝟba seq̄ntia vsq̧ ibi. in remissionē peccatoꝝ inclusiue non constituant nouā orōnem:sed sunt determinatio p̄dicati ꝙ sunt de substantia forme consecratiōis vini. Ideo Sco.ea. dist.viij.dic. ꝙ cū non sit nobis traditum ꝓ certo an ad formā substātialē ꝑtineant aliqua ꝟba post ly sanguinis mei.iō ꝑiculosū est asserere ꝙ p̄cise sit in illis ꝟbis ex quo sufficiens auctoritas nō habet̃.⁊ iō oīa dic vsq̧ ibi hec quotienscūq̧ ⁊c̄. ac si eēnt de substātia forme. Si p̄dicte forme mutent̃ nihil efficit̃:etiā si videātur ꝟba idē significare. Sil'r si aliquod ð dictis formis dimittunt̃. Si ꝟo aliquid adderet̃ qð significationē nō mutaret: nec errorem induceret magnū pctm̄ eēt:tamē conficeret̃.vt si diceret. hoc ē corpus meū sanctissimū. Dicit etiam sāctus Tho.ꝙ forma p̄dicta vtēs ꝓ nomine demonstratiuo ostendit ꝙ materia consecranda debet esse corā sacerdote. Vn̄ sacerdos existens in domo sua nō posset consecrare panē qui est ī altari aut etiā in foro:neq̧ totū vinū qð est in cellario: sed quātumcūq̧ sit quantitas panis ⁊ vini que corā sacerdote ponitur potest ab ip̄o consecrari.

Eucharistie sacramentum per quē confici pōt.

¶ Nūc tertio de ministro hui⁹ sacramenti dicendū est ꝙ solus sacerdos baptisatus ⁊ ordinat⁹ ꝭm formā eccl'ie pōt istud sacramētū ꝯficere.xxv.di.ꝑlectis.⁊ de sūma trini. ⁊ fi.catho.c.firmiter.§.vna. Nā nō baptisatus sacerdos eē nō pōt.nec ꝑ cōsequens ꝯficere. Solis enī sacerdotib⁹ data est ista potestas ⁊ nō alijs etiā q̄tūcūq̧ sanctis. Vn̄ nec ꝟgo maria nec angeli dei conficere possent ꝭm docto. sed q̇ est ordinat⁹ in sacerdotē rite q̄tūcūq̧ sit malus/ excōicat⁹/ he

Sacerdos etiã hereticus vel ďgradatus conficere potest.

reticus/ ꝛ değdatus: suspẽsus/ interdictus/ et irregularis vere cõficit si seruat debitã materiam et formam: qꝛ caracter sup quẽ fundatur potestas cõficiẽdi est indelebilis licet mortaliter peccet. iõ opinio mgři sententiaꝝ in. iiij. dis. xj. q̇ dicit ꝯtrariũ. s. ꝙ heretic⁹ nõ conficiat non tenet. Oportet autem ꝙ hoc intendat. nõ enim solũ ỽba forme sunt ad ꝯficiẽdũ necessaria: sꝫ etiaꝫ requirit intentio: qꝛ sꝫ Aug. sine intẽtione in sacmento nihil agit. Vñ sanc. Tho. dicit ꝙ ad pfectionẽ sacramẽti requiritur intentio ministri q̃ se subiiciat pncipali agẽti vt. s. intendat facere qꝺ facit eccl'ia et xpus fecit. et nõ est necessaria intẽtio actual' sꝫ sufficit virtualis. vt dictũ est. s. ꝺ baptismo vt cõficiat. puta vt si sacerdos aliquis accedit ad altare ad celebrãdũ intẽdat hoc idẽ facere qꝺ facit eccl'ia ꝛ xp̃s fecit: p̃ficit sacramẽtũ. Si postea suspendatur ei⁹ intẽtio p alitã occurrentem cogitationẽ ex ỽtute pme intẽtionis ỽe cõficit. tñ studiose debet curare minister sacramẽti vt etiã actualẽ intẽtiõem adhibeat. Et dicit sanc. Tho. ꝙ cũ aliq̇s nõ intendit sacramẽtũ ꝯficere: sꝫ delusorie aliq̇d agere tal' puersitas tollit virtutẽ cõsecrãdi ꝛ ỽtutẽ sacramẽti p̃cipue qñ intentionẽ exteri⁹ manifestat. Si aũt intentio ministri puertitur q̃tum ad idem quod sequitur sacramentum. puta si sacerdos intenderet conficere corpus christi vt eo ad veneficia vteretur. quia prius nõ depẽdet a posteriori. talis intentionis peruersitas veritatem sacramenti non tollit: sed minister tali intẽtione grauiter peccat. Dicit etiam Albertus: ꝙ si alique hostie ex obliuione remanent in altari. aut alique vini gutte adhereant pede calicis/ ꝛ sacerdos conficit non sunt ille ꝯsecrate quia de eis non intenditur. ¶ Vltimo nũc loco dicendum est de effectu huius sacramẽti: vbi nota ſm Bonauẽ. in. iiij. di. xij. ꝛ. s. Tho. ꝙ effectus huius sacramẽti est duplex. Primus consistit in ipã consecratione sacramẽti. Nã ỽtute p̃dictoꝝ verboꝝ panis ꝯuertit in corpus xp̃i ꝛ vinũ in sanguinem: ita tñ ꝙ totus xp̃s continet sub speciebus panis que remanẽt sine subiecto/ et tot⁹ xp̃s sub speciebus vini ꝛ sub qualibet parte hostie cõsecrate vel vini consecrati sepatione facta ẽ totus xp̃s.

Sacramẽti altaris effect⁹ ẽ duplex

Secundus effectus hui⁹ sacramẽti est quẽ in anima digne sumãtis facit. videlicet adunatio hominis ad xp̃m: sicut ipse dixit Joh. vj. Qui manducat meã carnem ꝛ bibit meum sanguinẽ in me manet ꝛ ego in eo. Et quia p gratiam homo xp̃o icorporatur ꝛ mẽbris eius vnitur. consequens est ꝙ per hoc sacramentum in sumentibus digne primo cõfertur gratia cum virtute charitatꝫ. Omnẽ enĩ effectum quem facit cibus et potus quantum ad vitam corporalem/ facit hoc sacramentum ad vitam spiritualẽ. Joh. vj. Caro mea vere est cibus. Vnde reficit spiritualiter quod sine gratia esse non potest. ꝛ cõfertur gratia cum virtute charitatis: quia iste panis nõ est simpliciter panis: sed coniunctus diuinitati: ꝛ ideo ẽ sicut carbo igni vnitus ꝛ amor nõ est ociosus. ideo per hoc sacramẽtum q̃tum est de sui virtute non tñ habitus gratie ꝛ virtutum conferuntur sed etiam excitatur in actum. Et iõ aĩa spũaliter reficit ꝛ p hoc delectat. ꝛ quodãmodo inebriat a dulcedĩe bonitatꝫ diuine. Secũdo ỽtutes augentur sicut p cibuꝫ corpus augmentatur. Tertio peccata venialia remittunt sicut p cibum corpus restaurat. quod quo

tidie deperdif/et plura'ꝛ paucio ra ꝑm ꝙ homo magis vel minꝰ se disponit. Quarto remittif etiam mortale qñ existēs in mortali nō habet ꝯscientiam ipsius nec affectū. Ubi tamen aduerte ꝑm Pe. in q̄rto. dist. ix. ꝙ si quis fecit debitā diligētiā ꝗuis sit in mortali ignorās. non peccat sed meref/et et valet ad remissionē pctōrū. Si vero fecit diligentiā non debitā: sed ꝑm suā fragilitatē quātū potuit sic nō meref/nec etiā peccat. Si autē non adhibuit diligentiā possibilē humane fragilitati sed fuit negligens in discutiēdo:ꝛ sic peccat mortaliter sumendo si est in mortali ꝗuis ignorans. Qd limitat Richar. in q̄rto. dist. ix. qñ si adhibuisset diligētiā ꝑm humanam fragilitatē pcti mortalis recordatus fuisset. Quinto ꝯseruatur homo a pctis: q: spūaliter roborat. Ūñ Inno. inq̄t. Eucharistia liberat a malo: cōseruat in bono: delet venialia: et cauet mortalia. Huiꝰ etiā virtute sacramenti ꝟtutes augenf: oīm gratiaꝝ fructus exuberat. Ultimo nedū valet sumenti: sed etiā offerenti ꝛ illis pro quibꝰ offerf ad remissionē pene debite suis pctis ꝑm deuotionē maiorem vel minorē. Utrū autē in oībus habeat efficaciā? Solutio ꝙ nō: sed oportet primo istū cibū ab alijs discernere ꝑ fidē. Secundo hospitiū preparare per sui ꝓbationē. Tertio in hospitio ꝑparato cū honore ꝛ deuotione recipere. Primū ꝛ secūdū. nota. j. Corin. xj. Nō diiudicās corpus ꝛc. Et ꝓbet autē ꝛc. Et quia multi hoc nō faciūt sed indigne ꝛ sciēter i mortali accedūt: ideo nō suscipiunt effectū huiꝰ sacramēti ſʒ soli iusti.

Eucharistia multa bona facit.

Quartū sacramentū est matrimoniū vbi dicendū erit de quattuor. s. de eius materia: forma: ministro/ et eiꝰ effectu. Ad primum dico ꝙ materia matrimonij sūt legitime persone in potētia commixtionis existentes. Circa qđ multi difficiles et diuersi casus occurrūt hoc sacramentū matrimonij īpedientes qui ꝑ doctores maxime summistas sufficiēter determināturː quare de his hic causa breuitatꝫ transeo: sed ꝓ quadā cōpendiosa ānotatiōe pono hic ꝟsus seq̄ntes.

Eccl'ie vetitū/necnō tēpꝰ feriatū
Impediūt fieri/ꝑmittūt facta teneri. Error/cōditio/votū/cognatio/crimen. Cultus disparitas/ vis/ordo/ligamen/honestas. Si sis affinis: si forte coire nequibis.
Hec sociāda vetant cōnubia: iuncta retractant.

Matrimonij impedimē ta sunt multiplicia.

Ad scđm dico: forma huius sacramēti est cōsensus per verba expressus: vt accipio te in meā: et accipio te in meum/vel hmōi. Scđm alios consensus animorū est materia in cōiugio. Forma autē est debita verborū ꝓlatorū: forma scʒ accipio te in meā. vide de hoc glo. in. c. tua nos. de spōsa. Scđm Richar. in q̄rto. dis. xxvj. ar. iiij. q. v. Uerbū primo ꝓlatū est materia. et verbū scđo ꝓlatum est forma. q: sicut verbū accedens ad verbū precedēs qui dicit: accipio te in meā vxorē est forma huiꝰ scʒ dicēdo:ꝛ ego accipio te in meū virum/vel econtrario. Sed nūquid iste cōsensus debet esse et ferri ad carnalē copulam? Solutio: Cōsensus matrimonialis est in carnalē copulā sub cōditione/scʒ si alter cōiunx exegerit. Et nisi cōiunx exactus religionē infra debitū tēpusītrauerit. Duran. dicit ꝙ sit in mutuā dationē corporū. Magister ꝟo sentētiarū et plures alij in. iiij. dicunt ꝙ iste cōsensus nō sit in carnalē copulāː nec in cohabitationē corporalē: sed in societatē cōiugalē. Ex his

etiā patet quomō sit vna forma: q2 vnitate integritatꝫ nō indiuisibilitatis. Uerba eni hincinde cōsensum exprimentia sunt vnū signū integrū: et respectu cōtractus et respectu gr̄e: nec est incōueniens plures formas partiales esse vni⁹ sacramēti: sicut dixi supra de eucharistia de forma sup panē et super vinū. Adde pdictis ſm sanct. Tho. et Richar. ꝙ benedictio sacerdotis nō est forma hui⁹ sacramenti. illa enim est quid sacramētale ⁊ nō quid pertinens ad essentiam sacramenti. ❡ Ad tertium: quis sit minister huius sacramenti? Solut. vt in plurimū cōtrahētes ministrant sibiipsis hoc sacramētum vel mutuo vel vterq3 sibi. Sed hoc etiā nō requirit necessario si in omi cōtractu est sacramētum: q2 qn̄q3 patres contrahūt ꝓ filijs et filiab⁹ presentib⁹ nō exprimentib⁹ ipis signa ꝓpria. Si ergo ibi est sacramentū oportet dici ꝙ minister illius sacramēti pōt esse indifferēter quicūq3 pōt esse minister in ꝯtractu matrimonij. Si autē stringim⁹ formā ad certū signū et ad ministros dterminatos oportet cōseqnter dicere ꝙ nō omnes cōtrahētes in lege xpiana accipiunt sacramentū. pōt tn̄ dici ꝙ pcipiunt grām. si al's nō sit obex pcti q2 deus assistit ibi ꝓpter difficultatem cōtractus. nō tamē tantā3 grām quātā3 perciperēt in sacramēto: maxime si imposibilitas nō excuset. ❡ Ad quartum: quis sit effectus huius sacramenti? Solutio. Prim⁹ est due gratie in duabus animabus personarum contrahentium. et hoc nisi sit obex ꝑ peccatu3 mortale. nec sufficit ad gratiam suscipiendam ꝙ contrahens non sit fictus respectu sacramēti: sed oportet ꝙ prius penituerit: quia illud sacramentum non dat primam gratiam. Ex quo sequit ſm Pe. de palu. in. iiij. ꝙ cōtrahens matrimoniū in pctō mortali peccat mortaliter. dato etiā3 ꝙ ess3 ꝯtritus. ⁊ sic ſ3 eū requirit vltra ꝯtritionē etiā ꝯfessio. ⁊ hoc obseruat in multꝭ dyocesib⁹: maxime qn̄ matrimoniū cōtrahit in facie eccl'ie. alijs tamē videt contrarium qd̄ est cōmunius. Secundus effectus matrimonij inter fideles est: q2 maritus nō potest dimittere vxorem/ nec vxor virum. siue efficiat cec⁹/ siue lepros⁹/ vel hereticus. xxx. q. v. horrendus. nisi tantū causa fornicationis. ⁊ tūc si dimittit/ maneat sine cōiuge: vl' reconciliet ei. xxxij. q. iiij. dixit. ⁊ in alijs ca. pōt tamē alter eoꝝ an̄ cōsummationē matrimonij intrare religionē altero inuito: et ille q̄ remanet in scl'o necesse habet illū expectare vsq3 ad ꝓfessionē. post ea solutus est. Nā si ille reuertere tur ad scl'm ante ꝓfessionē durat matrimoniū. Et si remanens in seculo cōtraxisset cum alia ꝑsona et etiam cōsummasset matrimoniu3 coget illum dimittere et suscipere egressu3 de religione. Si aute3 talis pollueret vxore3 extra claustra pudoris non impeditur per hoc ab ingressu religiōis: quia nō consummauit per hoc matrimonium ſm Archidia. Si vero vxorem volentem ingredi religione3 vel iam ingressam s3 nouiciā cum qua cōtraxit per verba de presenti cognouit etiam per violentiam tunc non potest ingredi religionē vel remanere si iam intrauit ꝯtra voluntate3 alterius coniugis ſm Host. et Richar. Tertius effect⁹ est ꝙ mulier ptātem sui corporis non habet: sed vir/ et econuerso. j. Cor. vij. Unde nō potest ꝯtinentiam vouere altero inuito. xxxiij. q. v. per totū. quod videt itelligēdum q̄tū ad redditionē debiti. secus q̄ ad exactionē. Itē q2 ꝯpellē

Matrimonij mister q̄s est?

Matrimonij effect⁹ q̄s esse dicat?

Matrimoniū debet esse indiuiduum.

dus est ad redditionē debiti. licet nunꝙ̄ cognouerit eā et ecōuerso. non obstante superueniēte affinitate. vt in. ca. discretionē, de eo q̄ cogno. cōsan. vxo. sue. Ille tamen cōiunx qui est innocēs admonendus est vt cōtineat: quod si nolit: tūc nocēs tenet ei debitū redde re sed exigere nunꝙ̄ debet nisi secum dispensetur. et potest in hoc dispensare epūs sm̄ Pe. de palu. ꝙ si dicatur alter velle ingredi religionem arbitrio iudicis puta epi assignabitur conueniēs tēpus infra qđ aut intret/aut ↄsummet matrimoniū. alˀs excommunicabitur. Et tali casu nō obediendo ecclˀie peccat mortaliter. nec sufficeret qđ intraret aliqđ heremitoriū: vel sumeret tertiū habitū ordinis predicatorꝫ siue minorꝫ: sed oportet ꝙ intret vnam de religionibꝰ approbatis et obligātibꝰ ad tria vota. Quartus effectus est ꝙ vnus coniugꝫ nō potest orare sine consensu alterius: quod intelligitur de oratione tam longa ꝙ esset impeditiua debiti coniugalis. vt in. ca. quos deus. xxxiij. q. ij. Secꝰ de oratione solenni vt misse tempore a canonibus diffinito. de consecra. dist. ij. ca. omnis christianꝰ. ¶ Ex his satis patet quid hic sit sacramentū et quid res. Nam sacramentū tātum est exteriores actꝰ sensibiles quibꝰ ꝑsone se obligant. Sed res tantum est gratia data a deo personis legitime contrahentibꝰ. Et ēt ↄiunctio christi cū ecclˀia ꝑ matrimoniū figurata. Primum est res cōtenta et significata. Secundum est res tantū significata ⁊ nō contenta quia non causatur per sacramētum; sed res et sacramentū est ꝑpetua obligatio ꝑsonarꝫ ↄtrahentiū: qꝛ significatur per ṽba vel signa exteriora q̄ sunt sacramētū. Et est sacramētū respectu ↄiūctionis xp̄i cū ecclˀia quā significat.

Coniugū vnus an possit sine alterius consēsu orare.

Quintū sacramentū est extrema vnctio. đ quo septē sunt dicenda. videlicet de eius materia: de forma: de ministro: de effectu: đ suscipiēte: de locis vnctionis/ ⁊ de eius institutione. ¶ Ad p̄mū que sit materia sacramēti extreme vnctionis. Solˀ. vt habetur in. ca. vnico. de sacra vnctio. Materia huiꝰ sacramēti est oleum oliue ab epo consecratū solū non ab inferiore. vt dicit magister in. iiij. di. xxiij. Et opꝫ ꝙ hoc oleū sit simplex sine alteriꝰ admixtione. Cū eni oleū significet nitorem conscie ⁊ balsamū suauitatē fame: ⁊ moriturus maxie indiget nitore conscie ⁊ nō multū suauitate fame: iō morituri simplici oleo ↄueniēter ꝑunguntur nō chrismate qđ est cōpositū ex oleo ⁊ balsamo. Et lꝫ papa posset facere ꝙ oleum nucū fieret vnctio ad cathecuminos ⁊ vnctio manuū sacerdotꝫ: qꝛ sacralia sūt ⁊ nō tñ posset facere ꝙ oleū nucū etiā ↄsecratū daretur extrema vnctio qꝛ sacramētū ē. vñ si admisceatur balsamū vel oleū nucū vel aliꝰ liqꝛ eēt p̄cepti trāsgressio. ⁊ si mutaretur spēs ꝑpter mixturā eēt irritatio sacramēti. pōt aūt cū oleo ↄsecrato ↄmisceri non ↄsecratū dūmō sit de oliuis: ⁊ totū fit cōsecratū ⁊ bñdictū. vt in. c. ꝙ in dubijs. de ↄse. eccle. Idē dic đ aqua nō bñdicta si addatur aq̄ bñdicte: qꝛ tota fit bñdicta. et rōnē reddit s. Tho. i. iiij. di. xij. dicēs: ꝙ ṽtꝰ q̄ acq̄sita ē aq̄ bñdicte ex bñdictiōe ꝑuenit ad aquā additā. Et sic ex ista rōne videtur posse ↄcludi hoc eē verum siue aqua debita sit maioris quātitatis siue minoris. ⁊ hoc videtur innuere d. c. ꝙ in dubijs. quod loquitur indisticte. ⁊ ex illo text. infert Panor. ꝙ compositū ex diuersis assumit naturam simplicis dignioris. Et ad hoc allegatur

Vnctionis extreme materia.

ille tex. q magis dignuz trahit ad
se minus dignum. ¶ Ad secundū
que sit forma huius sacramenti?
Solutio: forma ſm docto. in. iiij.
est oratio deprecatiua quam insti
tuit Gregori⁹ videlicet per istā sā
ctam vnctionem et suam pijssimā
misericordiam indulgeat tibi de⁹
quicquid deliquisti per visuz / au
ditum ꝛc. Et ista forma est de ne-
cessitate sacramenti. Alia est for-
ma quam dicitur instituisse Am-
bro. que est indicatiua / scilicet vn
go oculos istos oleo sāctificato in
nomie patris / ꝛ filij / ꝛ spiritussan
cti. Et hec forma est de bene esse
non de necessitate sacramēti. Vn
de nec vsus eius est generalis sed
tantum apud quasdam ecclesias.
ꝛ ſm morem illarum ecclesiarum
premittitur āte formam depreca
tiuam. Sed cum multiplex sit vn
ctio ꝛ multiplex verborum prola-
tio: quia ad singula membra singu
le fiūt vnctiones ꝛ propria verba
dicuntur: nunquid ad inunctionē
oculorum dimittūtur eorum pec-
cata. Similiter ad alias īunctio-
nes membrorum aliorum: vel an
omnia peccata simul dimittātur.
Sol. lz oēs alie inūctiones fiāt di
uersis tꝑibus: tñ ꝓ eodem instāti
scilicet ꝓ vltimo instāti prolatio-
nis ꝛ complete vnctionis facte cē
sentur. ꝛ tunc simul omnia pecca-
ta dimittūtur. ¶ Ad tertium qs
sit debitus minister sacramēti ex-
treme vnctionis? Solutio: solus
sacerdos potest hoc sacramentuz
ꝯferre. ꝛ solus episcopus hoc oleū
consecrare. Quod patz primo ex
auctoritate beati Iacobi q̇ in sua
canōica. c. vlt. dicit. Infirmat̄ ali
quis in vobis inducat presbyteros
eccl'ie ꝛ orent sup eū vngētes euz
oleo in noie dñi. Scdo qꝛ istud sa-
cramentū cōsūmatiuū est penitē-
tie. Et ideo ꝑtinet ad claues q̄ so-
lis sacerdotib⁹ conferunt̄. Et si sa

Extreme vnctionis que est forma?

Vnctio extrēa ꝑ quem ministrari debz?

cerdos in vnctione deficit: si aliq̄
ꝑtes inuncte sunt qd factū est ite-
rari nō debet: sed vnctiōes que re
stant ꝑ aliū suppleant̄. Sacerdos
aūt conferre pōt ꝑsente vno cleri-
co. ꝛ etiaz solus in necessitate ſm
Bern. ꝛ Host. de ver. sig. c. q̄stiuit.
Debet aūt esse sacerdos suus ꝛ ꝓ
prius nō alienus. ꝛ hoc nō quo ad
essentiā sacramenti qꝛ etiam si ab
alieno inungeret̄ sacramentū reci
peret. Sed quo ad necessitatē pre
cepti: quia sacramēta a suis sacer
dotibus sunt recipiēda. Qd si ali
quis scienter ab extraneo reciꝑet
ipse peccaret ꝛ fructui sacramēti
poneret obicē nisi sup hoc liciam
haberet. Vñ nisi ꝑiculū mortꝫ im
mineat ex mora ꝓprij sacerdotis:
nō suus curat⁹ nō dz cōicare vl' in
ungere: al's i casu necessitatꝫ que
legē nō hz pōt eū inūgere. Sicut
ꝓꝓo sacerdote absente q̇ pōt hr̄i
tenet̄ eū audire ꝛ absoluere si est
penitens ꝛ petat: sic in omni casu
in quo sibi licet absoluere a pecca
tis morientē nō subditū: tenetur ꝑ
consequēs cōicare eū ꝛ inungere.
Sed qꝛ religiosis ꝓhibet̄ sub pe-
na excōicationis quaz incurrunt
ipo facto ne administrēt sacramē
tū eucharistie ꝛ extreme vnctiōis
sine curatoꝝ licētia. ideo nec etiā
in mortꝫ articulo nullo alio sacer-
dote existente lz eis dare illa duo
sacramenta. al's incurrerēt dictā
sniaz excōicatiōis vt i cle. religio
si. de priuil'. Sed audire confessio
nem cuiuscunqꝫ in huiusmodi ne-
cessitate bene possunt absentibus
alijs q̇ ordinarie possēt eū audire
etiā religiosi. Alij aūt sacerdotes
nō religiosi ꝛ audire confessionē ꝛ
cōicare ꝛ inūgere pñt ꝛ debēt in
hmōi casu. Et nota ſm Petrum
de palu. q sacerdos rogatus a cu
rato ministrare eccl'iastica sacra-
menta morienti in casu in quo nō
potest vel non vult ire: si omittit

Sacramentoꝝ quorundam ad ministratio ē religiosis ꝓhibita sub excommunicatiōis pena.

ſire reus eſt anime illius quam ꝗꝑ
sum in ſe eſt dānari ꝑmittit. Cum
ꝑ accidens iſta ſacramēta poſſint
eſſe neceſſaria. Et videnꝭ neceſſa
ria rōne p̄cepti ex ꝯſuetudie gña-
li morientiū. Preciſi tñ ab eccl'ia
vt excōicati et ſuſpenſi ab officio
nō debēt miniſtrare hoc ſacramē
tum. Suſpenſꝰ aūt ſolꝰ ab ingreſ-
ſu eccl'ie pōt faciēdo ſibi deferre
ꝑ aliū extra eccl'iam q̄ ſunt neceſ
ſaria: qꝛ ſi per ſe accipet de eccl'ia
fieret irregularꝭ. Item ſicut de li
centia excōmunicati et ſuſpenſi a
iuriſditiōe poteſt quis audire cō
feſſionē ſubditoꝝ illiꝰ: licet excō-
municatus nō poſſit delegare. qꝛ
illud fit principaliter auctorita-
te iuriſditionis. hoc aūt principa
liter auctoritate ordinis: ſic etiaꝫ
de licētia excōmunicati poteſt in

Unctionis extreme effectus quis ē?

ungere. ¶ Ad quartū quis ſit ef-
fectus iſtius ſacramēti? Solu. ef
fectus huius ſacramēti ſꝫm magi
ſtruꝫ in. iiij. di. xxiij. ponit duplex
ſcꝫ ſanatio corporis ⁊ ſpiritus: vt
ſicut homo ex duobus conſtat ſcꝫ
ex corpore et anima: ita ſit effectꝰ
huius ſacramēti ſanatio vtriuſqꝫ
ſed p̄ncipaliꝰ mentꝭ: qꝛ iſte effectꝰ
ſemꝑ ſequiꝭ in vere penitente. Et
iſta ſanitas mentis in duobꝰ conſi
ſtit: ſcꝫ ī peccatoꝝ remiſſione ⁊ in
virtutū ápliatione: qꝛ vel agit vel
auget inuiſibilē vnctionē ſpiritus
ſancti ſi digne accipiatur: vt dici
tur in. d. ca. vnico. de ſacra vnct.
Aureolus. in. iiij. vbi ſupra ponit
ſeptem fructus. Primus deletio
venialiuꝫ. Secundus diminutio
pene d̀bito peccato mortali. Ter-
tius gratie augmētatio. que vi hu
ius ſacramenti augeri habet non
tantum ex deuotione miniſtrantꝭ
et ſuſcipientis ſed etiam ex virtu
te operꝭ operati miſericordia dei
aſſiſtēte operi ſuo et aucta gratia
augetur ⁊ gloria. Quartus eſt in
terior leticia ⁊ robur cōtra demo
nis īſidias q̄ potiſſime tūc inſunt
Quintus artatio dyabolice po-
teſtatis: qꝛ non eſt ita potens ſum
pto iſto ſacramento. Sextus cor-
poris ſanatio vbi expedit ſaluti.
Unde in primitiua eccl'ia multi
ſanabanꝭ. Jacobi. vlti. ca. Oratio
alleuiabit infirmū. Septimꝰ pro
teſtatio decedentis ꝙ ꝑmanſerit
in fide militantꝭ eccl'ie. Ex quo ſi
gno vadit ad eccl'iaꝫ triūphantē
tanqꝫ q̄ fideliter pugnauit. Octa
uus ſꝫm ſanctū Tho. in. iiij. vbi ſu
pra tollit peccatuꝫ veniale ⁊ mor
tale etiā ad culpā: dūmodo nō op
ponatur obex ex parte recipientꝭ

Unctio extrēa quibus eſt cōferenda.

¶ Ad quintum quibus conferri
dꝫ extrema vnctio? Infirmis exi
ſtētibus in periculo mortis. de q̄-
bus ꝓbabiliter dubitaꝭ de morte
ex ipa infirmitate. Unde non daꝭ
euntibus ad bellū. aut nauigāti-
bus ſeu his qui mox occidēdi ſūt
qꝛ talis mors nō imminet ex defe
ctu nature ſed ex euentu fortune
His aūt qui pre ſenio deficiūt eti
am ſine actuali infirmitate datur
Pueris ꝟo nō daꝭ: qꝛ nō habent
infirmitatē ſpūalem cōtractaꝫ ex
pctō actuali: nec diſpoſitionē de-
uotionis habere poſſūt ad hoc ſa-
cramentū. Phreneticꝭ aūt ⁊ amē
tibus ſi in ſana mente ꝯſtituti non
petierint nō debet dari. ſi ꝟo pe-
tierint debet dari. Tamē hoc ad-
uertendū eſt ſꝫm ſanctū Tho. ꝙ il
lis furioſis ⁊ amentibꝰ p̄cipue da
ri non debet qui ꝟiſimiliter ſacra
mento poſſūt facere irreuerētiaꝫ
ꝑ aliquā immūdiciā: niſi ipi habe
rent lucida interualla in quibꝰ ſa
cramentum recognoſcerent. Ba-
ptiſatis in articulo mortis etiam
eſt dāda: licet per baptiſmū ſit re
miſſa omnis culpa ⁊ pena. rema-
net tamen pugna contra hoſtem
tunc contra quem armatur. Nec
eſt mendacium in forma: quia et
ſi poſt baptiſmum nō deliquerūt:

remāsit tamē in eis debilitas mē tis que nō tollitur omnino per baptismū deleta omī culpa et pena

Infirmus in qb⁹ mēbris est vngendus?

¶ Ad sextū q̄ ptes corporis inungi debent. Solu. inungi debēt loca quinqꝫ sensuū tanqꝫ quinqꝫ radices peccādi: puta oculi ꝑpter visum. aures propter auditū. nares propter olfactuꝫ. labia ꝑpter gustū. et manus propter tactū. q̄ maxime viget in pulpis digitoꝝ. Pedes ꝟo inungūtur ꝑpter vim motiuam. Renes ꝟo a quibusdaꝫ inungūtur ꝑpter appetitiuā. Et quidā addūt pectus et vmbilicū in quibus est delectatio venerea. licet nō oporteat. Itē in mutulatis aut cecis debent inungi loca magis ꝓpinqua predictꝫ mēbris

Unctionis sacmentū qn̄ ⁊ vbi fuit institutum?

¶ Ad septimū quādo et vbi hoc sacramētū sit institutū est duplex opinio. Una dicit ab apl'is hoc esse institutū. que videt̄ confirmari per glos. sup illud Marci. vj. Ungebant oleo multos egrotos et sanabantur. Que glos. sic dicit. Ab apl'is patet hunc morem esse traditum vt energumini et alij egroti certo loco vngant̄ oleo a pontifice consecrato ẜm hoc ergo dicēdum est ꝙ apl'i deo inspirāte diuina auctoritate et voluntate instituere potuerunt istud sacramentum. immo ipe deus in ipsis. licet forsan tunc nō vngerent modo et forma qua nunc ẜm ordinationeꝫ ecclesie fit vnctio. sicut ad tēpus ex causa rationabili formam baptismi mutauerunt: vt scꝫ baptisarent in nomine christi. Alij volunt ꝙ istud sacramētū xp̄s per se instituerit. qm̄ iuxta preallegatū. ca. Marci. vj. Narrato quomō xp̄us suos misit discipl'os ad p̄dicandū sequit̄ statim. Et exeuntes predicabant vt penitētiā agerent ⁊ demonia multa eijciebāt ⁊ vngebāt oleo multos egrotos et sanabant̄ qd̄ nō credit̄ sine institutione dn̄i fuisse. Nec simile est de institutione baptismi: qꝛ aliud ē mutare formam sacramēti: et aliud instituere totū sacramentū de nouo celebrandū. Nam et nūc per ecclesie auctoritateꝫ/ aut aliquā sibi datā inspirationē sicut apl'i habuerunt possent aliq̄ ad tēpus iusta de cā circa formaꝫ alicui⁹ sacramēti immutari: sꝫ totuꝫ sacramentū null⁹ instituere posset vt credit̄ nisi solus de⁹.

Unctio extrema an sit de necessitate salutis?

¶ Utrū aūt istud sacramētum sit de necessitate? Sol'. ẜꝫ Bonauē. in. iiij. dist. xxiij. ꝙ nō: si tñ omittat̄ ex contemptu dānabile est. secus si ex negligētia. Et qꝛ istud sacramētū nō habet effectū perpetuū eo ꝙ sanitas mentis et corporis q̄ sunt effect⁹ eius amitti possunt. Ideo ẜm Tho. iterari pōt sine aliqua iniuria sacramēti. In eadē quoqꝫ egritudie iterari pōt: si p̄mo quidē fit in piculo mortis ⁊ euadat ⁊ postea recidiuū patiat̄: qꝛ erit q̄si alia infirmitas. Et sil'iter si sit egritudo diuturna vt ydropisis. qꝛ tūc debet fieri qn̄ videt̄ p̄ducere ad piculū mortis: et si illū articulū euadat eadē infirmitate durante ⁊ postea ad silem statū reducat̄ iterū pōt inungi: qꝛ iam est alius infirmitatꝫ status q̄uis sit eadē infirmitas.

Nunc dicendum est de alijs duob⁹ sacramentis que sol⁹ ep̄s confert scꝫ ordinē et cōfirmationē. Et p̄mo de ordine qd̄ est sextuꝫ sacramentū. Ubi nō vt dicit mgr̄ in. iiij. di. c. j. ꝙ septē sunt ordies. s. hostiariat⁹/ lectoratus/ exorcistat⁹/ accolitat⁹/ subdiaconatus/ dyaconat⁹/ ⁊ p̄sbyteratus.

Ordinum septē sūt species

Prima tonsura nō est ꝓprie ordo sed dispositio ad ordines sil'iter psalmistat⁹. licet in. c. cleros. xxj. di. scd̄us ab ostiario iter ordines ponit̄ ꝙ nō sit specialis ordo: sed qꝛ est officiū ordini scꝫ lectora

tui annexũ. xxiij. dist. psalmista.
Nam q₂ psalmi cũ catu pnũciantur: ideo lector dicit psalmista et cantor: qđ est quoddã officiũ int ordines. Alij dicũt ꝙ psalmistat⁹ est idẽ qđ prima tõsura. Epãtus vero sumendo ordinẽ pprie ꝫm ꝙ est sacramentũ: sic oĩs ordo ordinatur ad sacramẽtũ eucharistie.

Episcopat⁹ an sit ordo ab alijs distict⁹

Unde cũ epãs non habeat ꝗtũ ad hoc potestatẽ superiorẽ sup sacerdote: epãt⁹ nõ est ordo. Et in hoc concordant cõiter theologi. Sed canoniste tenẽt ꝙ sunt nouem ordines ꝫm nouem hierachias: qa minorib⁹ addunt pmam tonsurã siue psalmistatum ꝫm quosdam. sacris vero addũt epãtum. Qꝫ autem pma tonsura sit ordo est text. in. c. cũ contingat. de eta. et qua. ordi. et ibi per doc. Siliter ꝙ episcopatus sit ordo et ꝙ in eo imprimatur caracter. text. est in. c. j. de ordi. ab epis. q renun. epi. Ubi patet ꝙ licet resignauerit nihilominus cõfert ordines. licet non executionem quod non posset si caracterem indelebilem nõ impressisset ordo epãlis. ¶ Secundo q̃ro. quot ⁊ que sunt de necessitate huius sacramẽti. Solutio. sex precipue. Primo sexus virilis. Unde mulieribus nullo modo põt dari. et si de facto detur nihil fit. q₂ caracterẽ non suscipiunt. vt not. Richar. in. iiij. disti. xxiiij. ar. iiij. q. j. Nec obstat. c. presbyter. et. c. mulieres. xxxij. di. in quib⁹ vocat p̃sbytera. ⁊. c. diaconissam. xxvij. q. j. et. c. sacratus. xxiij. dist. quia nõ est ab ordine s₃ a p̃latione. Abbatissa d₂ diaconissa. et a viro p̃sbytero d₂ p̃sbytera vel a viduitate. et sacrate dicunt a voto ex quo se deo ꝯsecrarũt. Scđo p̃exigit caracter baptismi. Uñ si aliq̃s non baptisat⁹ ordinaret nihil recipet vt in. c. veniens. de p̃sby. nõ bapt. Sec⁹ de ꝯfirmatiõis sacramẽto: q₂ non ꝯfirmat⁹ si ordinet recipit caracterem ordinis. Tertio potestas ordinãtis: q₂ qui non est epãs ordines cõferre nõ potest. Hoc intellige de maiorib⁹ ordinib⁹. Nã ꝫm Hosti. in. ca. cum ꝯtingat. de eta. et quali. Et sequit Panor. in c. quãto. de cõsue. Prima tõsura q̃ clericat⁹ d₂ vel psalmistat⁹ potest dari a quocũq₃ sacerdote pro chiali suis subiectis. Et istud tenet Hug. Ray. Inno. ⁊ etiã Arc. in. c. nullus epãs. de temp. ord. li. vj. Goffre. tenet ꝙ nõ potest. ⁊ sic videt habere vsus romãe ecclie. doctores tamẽ cõiter tenẽt cum Jo. an. in. d. c. cum contingat. ꝙ si talis habet supra laicũ quasi episcopalẽ iurisdictionẽ põt. c. abbates. de priuil. lib. vj. Si nõ habet sic nõ potest. Abbas vero si est p̃sbyter / et ab epõ benedict⁹ vel recusat⁹ benedici / potest dare tres ordines minores / sc₃ clericatum / siue primã tõsurã / hostiariatũ et lectoratũ in suo monasterio et suis monachis / seu illis q vt efficiãtur monachi illuc accesserũt. Et etiã secularib⁹ oĩbus sup quibus habet q̃si epãlem iurisdictionem. lxxj. dist. c. j. ⁊. ij. Et etiam in alio monasterio potest eos conferre si est inuitatus ab eoꝝ abbate: et illud monasteriũ sit exemptũ / al's nõ. Tenet tamen Jo. an. lxix. dis. §. j. et. c. j. ꝙ hodie abbas p̃fatus potest etiã dare alios duos minores. sc₃ exorcistatũ / ⁊ accolitatũ. Et hoc sequit Host. ⁊ dñs Anto. in. d. c. cũ cõtingat. De hoc notat in ca. abbates. de priuile. lib. vj. Episcopus vero potest omnes ordines omnibus de sua diocesi oriundis: aut q in sua diocesi habent domiciliũ / vel beneficiu₃: aut de licentia episcopi cuius est subditus ordinãd⁹ vl' capituli sede vacãte. vl' vicarij gñlais episcopo in remot; agẽte: vel sui p̃lati si sũt re

Ordis sacramentu₃ sex habet necessaria

Tõsura pma an a curat; cõferri põt.

ligiosi exempti. Hec not. in. ca. cũ nullus. de tẽp. ord. li. vj. Quicũq autẽ aliẽnũ sine licentia sui prelati scienter vel affectata ignorãtia ordinauerit per annum a collatione ordinum est suspensꝰ. et postq suspẽsio fuerit manifesta poterũt subditi sine eius licẽtia a vicinis episcopis ordinari. vt in. c. eos. de tempo. ordi. lib. vj. Ordinatꝫ tñ a tali nihilominꝰ caracter imprimitur: nec sunt ipso iure suspensi sed suspendendi. p. c. q translationẽ. de tempo. ordi. ꝛ si celebrant añq suspendantur nõ efficiunt irregulares licet grauiter peccent celebrando anteq eorũ plati habeant ratam talem ordinationẽ. vt not. in. d. c. eos. ❡ Utrum autẽ papa possit dare licẽtiã nõ episcopo cõferendi ordines sacros: Solutio Inno. in. ca. quãto. de consue. dicit q sic. dũmodo ille cui dat tal' licentia habeat ipsos ordines q̃s alteri vult dare: al's nõ. Ex predictis habet quis sit minister huiꝰ sacramenti. Quarto requirit materia cũ debita forma verborum. Materia autẽ huius sacramenti est illud materiale per cuiꝰ traditionẽ cõfert ordo et iprimit caracter. Forma aũt sunt verba q̃ eps profert cũ tradit tale signum materiale. Unde pro generali regla tene q in susceptione illiꝰ exterioris signi imprimit caracter in q̃libet ordine in quo signo pncipalis potestas quã respicit ille ordo significat expressiꝰ: ad quã concurrunt alicuiꝰ instrumenti traditio/ ꝛ verbi expressio: quo verbo exp̃ssius determinat instrumẽti significatio. Et ideo sacerdotalis potestas cõfertur quando datur ei ab epo calix cum vino et patena cuꝫ hostia sub illa forma verborũ. Accipe potestatẽ celebrãdi in ecclesia pro viuis et mortuis. Scotus ꝓo dicit q ibi sũt due forme par-

Ordies sacri an possint cõferri p nõ epi scopum papa pmittente

tiales in qua altera ꝯfertur potestas cõficiendi eucharistiã. In secũda potestas absoluendi in penitẽtia. Et traditur hec p manꝰ episcopi impositionẽ cũ verbis. Accipe spiritũsanctum ꝛc. vt sic eps concorditer agat summo xpo qui prius cõtulit apostolis potestatẽ ꝯficiendi q absoluẽdi. Dyacono vero imprimitur in datione libri euãgeliorũ: tũc enim ei dat potestas legẽdi euangelia in ecclesia dei: qđ est eiꝰ secũdariꝰ actus in quo includit pricipalis/ scꝫ dispẽsatio sacramẽti eucharistie et potestas portãdi corpus xpi in patena. Subdyacono vero in porrectione calicis et patene vacui: qꝛ principalis actꝰ est eiꝰ vasa dñici corporis ꝛ oblatiões offerre dyacono: et legere epistolã est secundarius actꝰ nõ principalis. Accolito in acceptione vrceoli ꝛ cãdelabri sed pcipue vrceoli: qꝛ eiꝰ est preparare vinũ et aquã ad ministeriũ. Exorciste cũ recipit librũ exorcismorũ. eiꝰ eni officiũ est exorcismos memorie cõmendare. ꝛ manꝰ sup cathecuminos et energumios id ẽ obsessos ponere. Lectori cũ datur liber pphetarũ qꝛ eius officiuꝫ est pphetias legere et cathecuminos pma erudimenta fidei docere. Ostiario cũ cõferuntur ei claues ostiorũ ecclesie. quia eius officium est dignos ad sacramenta recipere et indignos excludere. Epatꝰ vero ordo q̃ ad caracterẽ fꝫ aliq̃s suscipit in vnctione capitꝫ ex chrismate. sꝫ hoc nõ est verũ. p. c. vnicũ. đ sac̃ vnc. in pn. vbi dicit supplenduꝫ qđ est omissuꝫ. imprimit ex impositione manuũ epoꝝ sup caput eiꝰ. vt in ca. episcopus. iuncta glo. xxiij dis. nec ob. ca. vl. de sacra. nõ ite' quia loquit de impositione q̃ fit dyacono ꝛ sacerdoti q̃ non est de essentia. Psalmistatꝰ/ seu pma tõ

Caracter qñ dr imp̃mi dyacono et alijs īferiorib.

sura ꝯfertur cū capilli abscindūť. ¶ Sed an reqrat ꝙ talia instrumenta accipiāt de manu epi? Solutio ꝙ nō de necessitate. ſm Richar. in ordinibus minoribus: sed sufficit postq̄ sunt īstructi ab epo qualiter in officio suo debent agere: instrumentum accipiant ab archidiacono de mandato ⁊ volūtate epi in cuius acceptione imprimitur caracter: quia instrumenti traditio principalius est ab epo q̄ ab archidiacono. Et pro ista opinione est tex. in. c. accolitus. xxiij. di. In maioribus bene oportet ꝙ de manu epi accipiant. xxiij. di. c. subdiaconus. Quinto requiritur intentio recta vt scꝫ ordinās intēdat facere quod facit ecclesia. ⁊ similiter ordinandus ſm quosdam vt dictum est supra de sacramēto baptismi. Sexto requiriť etas debita qm̄ si infans siue puulus ordinetur ſm aliquos nihil reciperet cum ſm eos in hoc sacramēto exigatur intentio tam recipientis ordinē q̄ conferentis. puulus autē quia nō habet vsuꝫ liberi arbitrij. non habet intentionē. Alij volunt ꝙ etas sit de cōgruitate ⁊ non de necessitate huius sacramenti. ⁊ iō in p̄dicto casu puulus ſm eos recipit caracterē nec est reordinandus. Et hoc est verum ⁊ habes casum de infante ⁊ illiterato in. c. fi. de tēpo. ordi. lib. vj. vbi poniť pena conferētis clericatū infāti aut illiterato videlicet suspensio ꝑ annum a collatione clericalis tonsure. Alber. magnus vult ꝙ in alijs ordinibus etas sit de congruitate sed in vltimo ordīe videlicꝫ sacerdotio ē de necessitate. Unde plane vult ꝙ non possit puulo conferri. Laicus aūt adultus q̄ oīno nescit lr̄as si baptisat⁹ est recipit caracterem si ordineť. Et de hoc est glo. singularis in. c. sollicitudo. lij. di. q̄ dicit: ꝙ laicus baptisatus recipit ordinē sacerdotij vľ ep̄atus.

Ordis collatio an impediať ꝓpter indebitaꝫ etatem.

Etas aūt determinata q̄ reqritur in ordinibus suscipiendis est hec. Primo prime tonsure est septē annorum cōpletoꝝ. vt in. c. in singulis. lxxvij. di. Et etiā triū minorū ordinū vt ibi dr̄. Accolitatus post duodecimū annū vt ī d. c. in singulis. Subdiaconatus est. xviij. annus inchoatus. Diaconat⁹ ſo. xx. Presbyterat⁹. xxv. vt in cle. gn̄alem. de eta. ⁊ quali. ordi. Si tamē ordinetur āte dictā etatē q̄s: suscipit quidē caracterē ordinis sꝫ nō executionē vsq̄ ad cōpletū tēp⁹: nec pōt ep̄s dispēsare. vt ibi notatur. Septimo reqritur tēpus determinatū de cōgruitate/ non de necessitate. vt in. c. sane. de temp. ordi. Nam p̄ma tonsura pōt dari oī tp̄e ſm doc. in. c. consultatiōi. ď tēp. ordi. Minores aūt ordīes potest ep̄s quilibet in dieb⁹ dn̄icis ⁊ alijs festiuis dare vni vel duobus ⁊ nō pluribus. ſm Host. in. c. ď eo. de tēp. ordi. vbi est textus. Sꝫ inno. ⁊ Goff. ibideꝫ tenēt ꝙ etiā pluribus q̄ duobus pōt dare dūmō non videať ordinationē gn̄aleꝫ facere. opinio tn̄ Hosti. tutior est q2 inheret lr̄e d. c. ď eo. q2 ī re dubia tutius est ſuire verbis edicti. l. j. §. si is. ff. de exer. ac. Papa cōfert subdiaconatum oībus dn̄icis diebus ⁊ alijs festis p̄cipuis. lxxv. di. c. vlt. Hosti. in. d. c. de eo. dicit ꝙ papa quolibet tp̄e conferre possit quēlibet ordinē. sicut etiaꝫ q̊libet tp̄e pallio vti pōt. vt in. c. ad honorem. ď vsu pal. Abbates siľr dare pn̄t q̄ttuor ordines in p̄dictis diebus dn̄icis siue festiuis ſꝫ docto. in d. c. de eo. ⁊ in. c. cū ꝯtingat. de eta. ⁊ quali. ordi. immo ſm Hosti. videť ꝙ potius his dieb⁹ debeāt dare q̄ in q̄ttuor tp̄ibus ne videātur gn̄alem ordinationeꝫ facere. Alij ordines sacri debent dari ab ep̄is tm̄ in sex tp̄ibus anni. s. ī sab-

Etas requisita quo ad recipiēdos ordines q̄lis est?

Ordies quibus tepori bus dari possut

batis quattuor tēpor āni: in sabbato medie hebdomade q̄dragesime in qua cātat ad introitū sitientes. in sabbato sancto pasche. lxxv.di.p totū. et de tēpo.ordi.p totū. Pena aūt eor q̄ extra statuta tempora ordines suscipiūt: est q ipo iure suspēsi sunt ab executione ordinū. vt in.c.ij. et in.c. cū q̄dam.et.c.cōsultationi. de tēp.or. ordinātes vo sunt suspēdendi. Cōceditur tñ epis dispensatio vt imposita eis pmo pnia ɔpetēti. post ea in suscept; ministrēt. in.d.c.cōsultationi. Non tamē ille eps qui ordinauit poterit dispēsare s3 ei successor fm doct.in .d.c. cōsultationi. ¶ Utrū plres ordies eodē die possint cōferri: Sol. ordines maiores cōferri pnt omnes vni psone eodē die nisi ɔrium obtineat ɔsuetudo ecclie q̄ nō seruata scādalū generet. Prima vo tōsura ordines minores eidē eodem die cōferri nō debent. vt dicit Inno. et Host.in.d.c.de eo. Contrariu3 tamē obseruat in alemania. Un autē ordo sacer cū minoribus vel duo sacri nullo modo debent conferri eadē die vni persone: nec in hoc dispensari potest cum aliquo nisi de lnia pape fm Hosti.et Inno.c. dilectus.de temp.or. Octauo requirit ieiuniū s3 aliquos eo q pransus fm eos nō conferret ordine3/nec susciperet. Alij vero vt Hug.lxxv.dist.ca. ordinationes. Bern. Lau.et Goff. in.d.ca. de eo.tenēt q si ordies cōferunt prāso tenent. Ray.vero ponit ieiuniū ordinant; et ordiati inter illa que sunt in dubio an sint de substātia vel ne.et ppterea tenet q totū sit iterandū. Contrariū tñ credo vi in minorib ordinib p nota. in.c. litteras.de tēpo.ordi.et in.c.qd a patrib.lxxv.di.in quib missa nō est de necessitate: sed in maiorib dico cū Ray.cum missa sit de sub

Ieiunium an sit de necessitate in ordinante ordiatis.

stantia.vt no.doc.in.d.c. litteras Sunt pterea multa de honestate et cōgruitate tā ex parte cōferentiū q recipiētiū ordies que reperies in summistis ad quos inqrentes remitto. Effectus hui sacramenti s3 sanctū Tho. est collatio gratie gratū faciens que necessaria est nō solū ad digne suscipiendum sacramentū/sed etiam ad digne ministrandum.

Eptimū sacramentu3 est confirmatio: vbi de sex erit dicendu3.s. de ei materia/forma/effectu/ministro/ de qualitate et necessaria ipius sacramēti. ¶ Ad pmū materia hui sacramenti debita est chrisma quod cōficitur ex oleo oliuarū quod designat nitorē cōscientie: et balsamo qd designat nitorē bone fame. vt in.c.j.de sacra vnct. Oportet etiam q talis cōpositio sit ab epo cōsecrata. Unde Raban. Balsam in crismat; cōfectione liquori oliue cōmisceri et bndictione pontificali solet consecrari. Uñ aliud oleū q oliuar vel oleū et balsamū nō cōsecratū non sunt nec esse possunt materia huius sacramenti. Nec est simile de baptismo in quo in necessitate potest esse materia aqua nō cōsecrata: q sacramentū baptismi est necessitat;.et ideo in necessitate sine mora bndictionis cu3 forma ecclīastica baptisatur. Confirmatio autē nō est sacramētum necessitat; eo q multi nō con firmati saluant. vt infra dicetur. Ideo etiā in necessitate oleo non cōsecrato non pōt quis cōfirmari nec potest electus et cōfirmatus cōficere chrisma: sed oportet q sit cōsecrat eps. Nō est aūt de necessitate sacramēti q sit chrisma con fectum in die cene vel illo anno: sed est hoc d necessitate precepti q solum in die cene est consecrā

Confirmatiōis matia.

dum et de chrismate ꝯfecto et cō secrato illo anno. vt in. c. si qs de alio. de cōsecra. dist. iiij. et vet⁹ est intra ecclesiam comburendum.

Confirmatōis forma ē duplex

¶ Ad secūdū. forā in sacramento ꝯfirmationis quib⁹ vtunꝫ epi/ du plex est. Prima ꝫm quosdā talis est. Consigno te signo cruc; et con firmo te crismate salut; in nomie patris/ ꝛ filij/ ꝛ spūssancti. Scdm alios talis est. Firmo te signo cru cis ꝛ chrismate salutis in noie pa tris ꝛc. Sed pmus modus gene ralior est eo ꝙ generali⁹ dicantur pora verba in cōsecratiōe. Hanc aūt formā nō habem⁹ ex euāgeli stis sed a traditiōe romane eccłie q̄ eam accepit ab apłis qui eaꝫ a christo acceperūt. Juxta illud. j. Cor. xj. Ego enī accepi a dño qd̄ et tradidi vobis. Et si apłi nō fue runt vsi hac forma. hoc dispensa tiue fuit factū sicut cū forma ba ptismi: mag; tamē vsi creduntꝫ li cet nō legaꝫ qꝛ occultabāt forās sacramētoꝝ ꝑpter irrisiones gēti lium. Et qꝛ in signo crucis oīa sa cramēta pficiunꝫ. vt in. c. nūquid de cōse. di. v. Ideo dicitꝫ. cōsigno te signo cruc; et cōfirmo te chris mate salutis: notaꝫ ibi materia ꝛ finis sacramēti qui est ei⁹ effect⁹ scꝫ salus. In nomie pr̄is et filij et spūssancti. dicitꝫ ad designandum cām principalē in sacramenti effe ctu cōferēdo. De mutatiōe forme idē sentiēdum quod de mutatiōe forme babtismi. de quo supra.

Confirmatio hꝫ tres effect⁹.

¶ Ad tertiū. effect⁹ ꝯfirmationis ꝫm doc. i. iiij. ē triplex. Prim⁹ est impressio caracteris. Cum enī cō firmatio sit sacramētū quo homo deputaꝫ ad aliquid sacrum. puta ad cōfessionē fidei et cōstantē ei⁹ cōfessionē. ideo caracter imprimi tur: sicut videm⁹ ꝙ his qui ad mili tiā eligunꝫ impmitꝫ aliqd̄ signum pmanēs: puta ꝙ aureis paramen tis in armis et eq̄strib⁹ instrumē tis vtunꝫ ad differentiā alioꝝ. Cō ueniēs est igiꝫ et milites xp̄i aliq̄ caractere distingui et cōsignari. Presuppōit aūt iste caracter ba ptismalē caracterē quo ad esse: qꝛ nō baptisat⁹ nō est susceptibił cō firmatiōis. Sed caracter ꝯfirma tionis p̄supponitꝫ ad caracterē or dinis ad bn̄ esse: qꝛ etiaꝫ sine ipo si qs ordinareꝫ recipet ordineꝫ. Et qꝛ caracter idelebilis est/ iō istud sacramentū nō est iterādū. vt. j. q. j. man⁹ impositio. Recōfirmat⁹ tn̄ ignorāter nō est irreglar; sicut re baptisat⁹ ignorāter. Et rō qꝛ. c. q̄ bis. de cōse. dist. iiij. loquitꝫ de re baptisato et nō de recōfirmato: ꝛ pene nō sunt extēdende et maxie irregularitatis. vt in. c. is qui. de sen. excom. lib. vj. Secūdus effe ctus cōfirmationis est gr̄a sacra mentalis q̄ est distincta a gr̄a sa cramētali baptismi. Qꝛ enim per istud sacramentū homo deputaꝫ ad aliqd̄ sacrū qd̄ digne sine gr̄a fieri nō pōt. qꝛ nō ē speciosa laus in ore pctōris. Itē qꝛ deputat ad opus arduissimū et maxime cha ritatis/ scꝫ ponere animā pro xp̄o cū de⁹ nō deficiat in necessarijs. ideo in hoc sacramēto datur gr̄a ꝛ plenitudo gratie ad robur. vt in c. nouissime. de conse. dist. v. sicut data est apłis in die pēthecostes vt scꝫ xp̄ianus audacter cōfiteaꝫ nomē xp̄i. Et ideo cōfirmādus in fronte inungiꝫ in q̄ est sedes vere cūdie/ vt scꝫ nomen xp̄i ꝯfiteri nō erubescat. Perficit autē gratia sacramētalis cōfirmationis gra tiam sacramētalē baptismi. sicut vna virtus perficit aliā a se diffe rentem: sicut fortior min⁹ fortem. Unde in. c. de his. de cōse. dist. v. dꝛ ꝙ vnum sine altero perfici non potest. i. baptismus sine cōfirma tione: qn̄ scꝫ pōt haberi: sicut nec liberalitas sine magnanimitate. Gratia vero gratum faciēs q̄ est

vna in oībus ſacramentis collata in baptiſmo ſi pſeuerat confirmatione perficitur: quia eſſentialiter augeť vt aucta mereať pfici. Et ꝓpter hoc dr̄ ꝗs ꝑ confirmationē eſſe plenus xp̄ianꝰ. vt de conſe. di. v. c. oīs.

Cognatio ſpiritualis ꝯtrahiť ꝑ cōfirmationē inter multas ꝑſonas.

Tertius effectꝰ eſt cognatio ſpiritualis nō ſolū impediens matrimoniū contrahendū ſꝫ etiaꝫ dirimens contractum. Et hec cognatio in confirmatione contrahitur inter confirmatū ⁊ eū vel eos qui tenent ad confirmationē. Jtē inter ipſum confirmatum ⁊ filios naturales tenentis ad cōfirmationem cū coniugibus ſuis. Sed inter ipſos tenentes ad confirmationem ſicut nec inter tenētes ad baptiſmū cōtrahitur ad inuicem cognatio ſpiritualis. Et ꝙuis regulariter vnus tm̄ debeat tenere ad confirmationem ſicut ⁊ ad baptiſmū. vt in. c. nō plures. de cōſe. di. iiij. tamē ſi plures tenētes ſint: ad oēs extenditur cognatio iſta. Jtē non confirmatus nō debet tenere aliū ad confirmationē. vt in. ca. in baptiſmate. de conſe. di. iiij. ⁊ ſi tenet non contrahitur compaternitas. vt ibi patꝫ. Jtem nec vir vxorem: nec vxor viruꝫ: alioquin iure petendi debitum carebunt ſi ſciēter facerent: ſecus ſi ignoranter. xxx. q. j. de his. Jtem ꝯſanguinei vel affines non debēt ſe mutuo tenere: quia ſufficit vinculuꝫ carnale vel naturale.

Confirmādi in fronte ptās an poſſit ꝑ papam cōmitti nō epīs

¶ Ad quartū de miniſtro huiꝰ ſacramēti dicendū ꝙ miniſter huius ſacramēti eſt ſolus ep̄s vt in. c. de his. ⁊ c. manuſ. ⁊ c. vt ieiuni. de conſe. diſ. v. Sed nūqd papa poteſt cōmittere alteri. Solutio. Panoꝛ. in. ca. quanto de cōſue. poſt Jnno. tenet ꝙ papa poſſet dare lnīam ſacerdotibus vt conferrent hoc ſacramentū. ſicut fecit papa Gregoꝛius q̇ diſpenſauit ⁊ ꝑmiſit ad tollendū ſcandalū ſacerdotes chꝛiſmare vt in. c. pueniт. xcv. di. qꝛ ſm glo. ī d. c. manꝰ. et ſequitur Jnno. vbi ſupꝛa ex demandatione pape q̇libet clericus pōt conferre oꝛdinē ⁊ ſacramentū quod habet. Et de hoc etiā ē glo. in d. c. quāto. de conſuetu. Aliqui tamen dicunt ꝙ etiaꝫ laico poteſt hoc papa demādare dūmodo laicus receperit iſtud ſacramentuꝫ. Et hāc opinionē videtur appꝛobare glo. in d. c. manus. in eo ꝙ appoſnit regulā dicens ꝙ ex delegatione pape q̇libet pōt conferre ſacramentum quod ipſe recepit. Et ſic laico habenti hmōi ſacramentum papa cōmittere poſſet. Cōmunioꝛ tn̄ opinio videtur vt laico hoc demādare nō poſſit: quia ex hoc denigraretur ſtatus eccľie quod papa facere non pōt. j. q. vij. et ſi illa.

Confirmatōis ſacr̄m qbꝰ eſt cōferendum.

¶ Ad quitum de qualitate ſuſcipientium hoc ſacramētum quero quibus debeat hoc ſacramentum conferri. Solutio. hoc ſacramentum cōferri debet oībus xp̄ianis vt diciť in. d. c. oēs fideles. de conſe. di. v. Vñ ⁊ mulieribus ſicut viris dādū eſt: quia ⁊ mulieres pꝛo xp̄o dimicauerūt ⁊ monſtruoſis ⁊ hermofroditis ſurdis ⁊ mutis: qꝛ licet muti non verbo: ſigno tamen poſſunt confiteri. Jtem infirmis ⁊ moꝛiētibus licet ſubtrahatur pugna tamen ꝑgunt ad p̄miū militātium. ⁊ ideo cōuenienter accipiūt xp̄iane militie ſignū. Eſt enim caracter quilibꝫ ſm. s. Tho. ad augmentū gloꝛie accidentalis ſicut ⁊ dānatis ad augmentū pene. Jteꝫ ⁊ pueris conuenienter conferť qꝛ minus habent fictionis. ⁊ ſi nō tūc tamen poſtea habebunt foꝛte confiteri. Expedit tn̄ ꝙ ꝑuuli nō confirmenť ante ſeptēnium vt poſſint melius recoꝛdari poſtea cōfirmati. quibus ⁊ ꝓpter hoc dať alapa: ſaluanť tn̄ ꝑuuli baptiſati etiaꝫ ſine confirmatione. Jtē ꝑfecte etatis volēs ſuſcipere iſtud ſacramē

tum/ꝙuis teneaṫ cõfiteri de mortali si quod ꝯmisit anteꝙ̃ suscipiat aliter peccaret mortaliter: tamen nõ credo ꝙ teneaṫ ꝯfiteri de necessitate. ar. d.c. vt ieiuni. Ite₃ hoc sacr̃mentũ ieiunis ⁊ a ieiunis dari d₃ ⁊ suscipi. De ieiunis habes in d.ca. vt ieiuni. ꝙ ep̃s debet esse ieiunus. habes in.c. vt ep̃i. de cõse. dist. v. Tamen credo ꝙ sit consiliũ non preceptum vt patet in d.c. vt ieiuni. Et propterea dicit Ala. ꝙ melius est cõfirmari post prandiũ ꝙ̃ episcopo postea discedente nõ posset quis confirmari. Et ita obseruatur cõmuniter in Alemania vbi post prandiũ cõfirmatur. Itẽ in omni loco decenti ⁊ honesto potest ep̃us confirmare sine peccato non solum in ecclesia sed extra: licet chrisma solum in ecclesia confici debeat: quia quod non est ꝓhibitum est concessũ. Non tamen extra locũ sue diocesis debet confirmare: nec archiep̃us subditos suffraganeoꝝ suoꝝ dũ visitat. S₃ nec in diocesi sua debet alterius diocesani subditos cõfirmare. xvj q. j. interdicim⁹. Et hoc nisi ex cõmissione vel licentia: tamẽ confirmando nõ subditos vere sacramẽtum prestat. ⁊ licet peccet non tamen efficitur irregularis vl' suspẽsus. Item hoc sacramentum omni tẽpore conferri potest. vt in. d.ca. omnes fideles. ⁊ in.c. his. ⁊ in.ca. vt ieiuni. ⁊ c. seq. de conse. dist. v. Etiam tẽpore interdicti dari põt sicut ⁊ baptismus ⁊ chrisma confici: vt in.c. super eo. de sen. excõ. et eo. ti. quoniã lib. vj. Itẽ ad hoc sacramentũ suscipiẽdum non potest quis seip̃m presentare: quia cõfirmãdus debet presentari tanꝙ̃ nõ habens ꝓpriam virtutem ad standum sed indigẽs vt ab alio statuatur: ⁊ iõ ab alio est tenendus. Ista tamen tẽtio non est de necessitate sacramenti: quia ⁊ sine ipsa dareṫ

Episcopus in quo loco deb₃ confirmatiõis sacr̃mentum ministrare

sed ex ꝑcepto si assit facultas. Itẽ nota ꝙ confirmatus ẜm morẽ cõmunem se debet per septem dies obseruare a lotione capitis ⁊ frõtis propter inunctionem chrismatis ⁊ dignitatem huius sacramenti. Ideo dicit Aug. de sancto vic. tanto tempore deb₃ confirmatus vnctionem conseruare in capite. vt. s. caput nõ lauet: quanto aduẽtus spiritussancti celebratur: hoc est septem diebus vt aduentũ spiritussancti ad se totidem diebus agat: quod agit vniuersalis ecclesia aduentũ spiritussãcti sup apostolos. s. in penthecoste. ⁊ hoc propter septẽ dona spiritussãcti. Nõ tamẽ oportet vt pãnus septẽ diebus ligato capite portetur: sed debet frõs ligari q̃usꝙ̃ chrisma deficetur. ¶ Ad sextum de necessitate huius sacramẽti dico ẜm Pe. de palu. ⁊ Richar. in. iiij. dist. vij. ꝙ susceptio sacramenti confirmationis non est simpliciter necessaria ad salutem: sic intelligendo ꝙ sine eius susceptione quis saluari non possit. Nec ex institutione ꝓpter effectũ eius qui est robur spirituale: quia de facto ⁊ meritorie potest homo confiteri fidẽ tempore persecutionis per fortitudine₃ ⁊ charitatẽ q̃ daṫ in baptismo cũ minima charitas sufficit ad resistendũ cuicũꝙ̃ tẽptationi. Itẽ nõ est necessaria ex institutione xp̃i: quia xp̃s non ꝓmulgauit hoc sub cõminatiõe dãnationis vt baptismũ ⁊ penitentiã: nec ex preceptione vt eucharistiã ꝓpt' qđ ista tria dicuntur necessitatis. Sed videṫ hoc necessariũ ex ordinatione ecclesie. ita videlic₃ ꝙ sicut hõ ex ordinatiõe ecclesie tenetur semel in anno cõfiteri ⁊ cõicare: aliter peccat mortaliṫ etiã ex ecclesie ordinatiõe. Sic ẽt si nũꝙ̃ occurrat ꝯfessio ꝑsecutiõis: tñ teneṫ hõ semel ĩ vita ꝯfirmari. ⁊ si possit ⁊ negligat

Confirmatiõis sacr̃mentũ an sit d necessitate salutis.

licet sacramentum aliter non contemnat mortaliter peccat: et moriens dānatur nisi cōfirmetur tūc simpliciter vel nisi peniteat ꝛ cōfiteaṫ de hoc ꝙ i sanitate potuit et neglexit. Siḱr si q̄s bellū mortale intrat q̄ ṗus ꝯfirmari potuit ꝛ neglexit dꝫ de hoc ꝯfiteri vł ꝯfirmari si pōt. Et sic intelligiṫ illud in.c vt ieiuni. de conse.di.v. Non erit xp̄ianus q̄ nō fuerit vnctione ep̄ali chrismatus: supple si poterit. et id̄o credo ꝙ notabilis negligentia ep̄orum in nō conferendo istud sacramentum sit eis peccatum mortale.ar.c.spiritus sanctus.de conse.di.v.vbi habetur ꝙ baptisatus si statiꝫ decedit saluatur ꝗuis nō sit confirmatus: tamen necessariū est ita ꝙ contemnens ipsum suscipere peccat mortaliter ꝛ dānaretur. Tūc autem cōtemptores reputari debent quando habita bona ꝛ sufficienti oportunitate suscipiendi hoc sacramētum ip̄m suscipere renuunt ac notabiliter negligunt.

De puentib⁹ qualitercunqꝫ curato prouenientibus. Capitulum.x.

Decimo ius parrochiale consistit in prouentibusqualitercunqꝫ curato proueniētibus/ siue occasione spiritualiū/ siue temporaliū. Ad euidētiam huius ꝛ precedentis capituli quero vtrum liceat aliquid pro collatione spiritualium siue sacramētaliū recipe siue dare. Primo dicam de spiritualibus i genere. Secundo de sacramentis ꝛ sacramentalibus in specie. Ad p̄mū ꝗuis de hac re plura sint dicta supra.c.vj.de sepulturis.per cōclusiones que etiam hic possūt applicari: tamen ad quesitum de spiritualibus i genere dico ꝙ exigere vel exactum soluere aut promittere siue pacisci pro aliquo spiritualī consequēdo pro pecunia seu re que p̄cio potest extimari. al's ip̄m spirituale habere nō posset nō est licitum: sed exp̄ssa symonia que p ecclesiā puniri potest.vt in.c.quā pio.j.q.ij.vbi dṙ. Cesset omnis pactio: cesset oīs conuentio. Sꝫ ꝛ sine pacto etiam cū subtrahunṫ spiritualia ꝛ maxime a non dātibus pecuniā vel nō valentib⁹ vel etiā valentibus dare sed non volētib⁹ extorquentur p̄cipue an̄ collationem spiritualiuꝫ maxime p̄sumiṫ pro symonia. Secus si libere traderētur sp̄ualia: ꝛ post collationē nolentes dare cogerentur ad dandum: non quidē vt p̄ciū sed vt stipendiū et subsidiū rōne ꝯsuetudinis ibi existentis: tunc hoc licet sine vitio symonie.vt in.c.ad audiētiam.de symo. Si aūt dās sp̄uale intēdat recipere pecuniā ꝛ huiusmodi al's nō daturus. dās autem predicto modo dat aliq̄d tpale vt pecuniā vel hm̄oi: nō vt p̄ciū sꝫ vt elemosynā. vel ꝑpter deuotioneꝫ sacramentoꝝ siue ad sustētationē ministroꝝ nulla interueniente pactione vel exactiōe erit symonia: non quidē in recipiēte sp̄uale/ sed in dante: que tamē symonia (quia mētalis est) sola pnia purgaṫ. que nullā cēsurā ecclesiasticā inducit nec irregularitatē. vt in.c.fi. ꝺ symo. ꝛ ita econuerso qn̄ dans sp̄uale itenderet libere dare: ꝛ recipiens intēderet quasi p̄cio emere ex eo ꝙ dat tēporale. tunc recipiens cōmittit symoniā. Ubi aūt non sit pactio vel exactio nec p̄ncipaḱ intētio ad tpalia in collatione spiritualiū vel receptiōe. sed gratis et elemosinaliter deṫ et accipiaṫ ad sustētationē nature/ vł ob reuerētiā sacramētoꝝ/ vel ad cōseruandū laudabilē ꝯsuetudinē locoꝝ li-

Spiritualia dans vł recipiēs an possit aliq̄d recipe siue dare?

cite et sine symonia dari et accipi põt. Vñ Greg. in. c. sicut epm. j. q. ij. Eius oblatio nullã culpã macule ingerit: q̃ nõ ex abientis petitione pcessit. Adde singulare dictũ Archid. in sũma. j. q. j. q p spũalibus aliqd dare vel accipere nõ tñ aio vẽdẽdi vl' emẽdi: sz aio remunerãdi nõ est in se symoniacũ. Et dicit Panor. in. c. si xpus. de iure iuran. q hec est limitatio notabilis ad materiam symonie.

Baptismus cõferri debet sine datione vel exactiõe pecunie.

¶ Scdo loco nũc dicendũ est de sacramẽtis & sacramẽta lib9 i specie. & primo de baptismo q pro illo conferendo non sit danda vel exigẽda pecunia. expresse habes j. q. j. baptisandis. Unde si sacerdos nõ vellet baptisare nisi pro pecunia in nullo casu est ei danda. Nam si baptisandus est adultus sufficit ei ad salutem baptism9 flaminis si tũc moriatur. Si est paruulus/ in tali casu ipe offerẽs vel quicũqz alius potest ipsum baptisare & debet si puer est in articulo mortis. Sed si nesciret vel nõ posset alius baptisare nisi talis sacerdos debet potius dimittere puerum sine baptismo mori q̃ pecuniam dare sacerdoti p huiusmodi. Non enim sunt facienda mala vt inde eueniãt bona. Dicit Apostolus ad Ro. iij. Ita tenent sanctus Tho. scda scde. & in. iiij. Petr9 de Taren. & Petrus de palu. & glos. in d. c. baptisandis. Aliqui tamen vt Richar. in. iiij. & Panor. in. ca. cũ in ecclesie. de symo. dicunt q in tali casu nihilominus possit dari pecunia: ita tamen q̃ dans non intenderet eam dare p sacramento sed pro vitanda dãnatione pueri & ad remouendum insaniam sacerdotis: vt sic tollat impedimentum illicite prestitũ huic sacramẽto. Secus tamen fm Richar. de aliis sacramentis que sine periculo dãnatiõis ex causa possũt omitti. ¶ Secundo de penitentia siue cõfessione quero vtrũ pro illa possit aliquid exigi. Solutio q non. j. q. j. quicqd. Et sacerdotes qui audiunt principaliter intẽdentes lucrum pecunie/ symoniã mẽtalem cõmittunt. Si aũt exigant aliter non audituri cõmittunt symoniã etiam ab ecclesia puniendaz. d. c. quã pio. Sacerdos qui non vult dare licẽtiam suo parrochiano alteri ꝯfitendi nisi p pecunia cõmittit symoniam fm Ray.

Symonia an committatur si pro absolutiõe ab excõmunicatione pecũia exigatur.

¶ An autẽ in absolutione ab excõmunicatione vel suspensione vel interdicto possit exigi pecunia sine vitio symonie. Dic q si exigitur pecunia quasi pena culpe precedẽtis: pro qua fuit excommunicatus suspensus vel interdictus: factũ quidem non est symoniacũ nisi intentio sit corrupta: sed si exigatur tãq̃ precium absolutionis symoniacũ est fm sanctũ Tho. Pe. & Host. vide tamẽ glo. in. c. ad aures. de symo. que dicit q excõicato licet dare pecuniã pro absolutione si iniuste sibi absolutio denegatur: quia tũc redimit vexationẽ suã. Sed Inno. ibi tenet contrariũ. Non enim pro absolutione debet aliquod tẽporale impendere: sed debet habere recursũ ad superiorẽ. Joh. an. dicit q aut isti imminet aliqd preiudicium ex dilata absolutiõe: vt puta quia speratur eligi vel debz eligere vel pscriptio currit cõtra eũ nisi agat. & tũc procedit opinio glo. vt dicatur poti9 redimere vexationẽ. Aut nõ est tale periculũ tunc pcedit opinio Inno. Et Panor. ibi dicit q hec opinio ẽ satis equa. Host. vero in sũ. de pe. & re. § ad quid tenetur &c. adducendo rationes: primo q confitens tenetur aliquid dare pro audiẽtia cõfessionis. concludit finaliter q de rigore iuris confitens nil tenetur dare. Honestũ tamẽ & equũ est q

aliquid det exemplo factorum antiquorum qui non accedebant ad sacerdotes vel prophetas sine munere. Sicut legitur de saul et vxore ieroboam: vt in.c.iudices.j.q.j. Et videtur preceptum a moyse.de pe.di.j.c.que penitet. Illud limitandum est quod non teneatur cōfitēs aliquid dare quando cōfitetur parrochiali sacerdoti qui habet decimas et oblationes sibi sufficientes. et quando non est consuetudo quod aliquid certum det in quo casu seruetur cōsuetudo. Sacerdos cum si parrochianus non seruat consuetudinem non debet penitētiam denegare: nec pignus ante vel post exigere vel recipere. alioquin parrochiani a sacerdotibus retraherentur et auaricie clericorum imputaretur. j.q.j. baptisandis. et ca. placuit. xviij. dis. de eulogijs. Per episcopum tamen loci posset cōpelli parrochianus seruare laudabilem consuetudinē. c. ad apostolicā. de symo. Si vero sacerdos pauper est: tunc secundum Host. confitens tenetur precise aliquid dare. Ipse tamē sacerdos non debet exigere eo tēpore: licet gratis oblatum possit recipere. j.q.j. placuit. et.q.v. quam pio. et.c. sicut episcop⁹.

Cōfitēs an debeat aliqd dare cō fessori suo?

¶ Quid si sacerdos iniūxerit confitēti vt faciat celebrare certas missas poterit ne iste sacerdos recipere pecuniā pro istis missis dicēdis. Et videtur quod nō quia presumitur fraus. Scit enim bene quod laicus non pōt per se missas celebrare et ideo presumitur quod hoc faciat vt ab eo recepta pecunia laicus liberetur a penitentia. In contrarium quia quattuor sunt principalia quibus liberātur anime. Sacrificium altaris: oratio fidelium: ieiunium amicorum: elemosyna carorum. vt in.c. anime defūctorum. xiij.q.ij. Et pro labore suo presbyter potest pecuniam recipere. vt dicit Inno. in.c. significatum. de preben. Host. in d.§. dicit quod sacerdos non debet missas quas illi iniunxit celebrare: quia spēs mali est. ideo abstinendum: vt in.c. cum ab oi. de vi.et ho.cle. Sed vel nō iniungat vel per alium has faciat dicere: et per talē qui vices sibi nō reddat. Nō autem per curatum sibi coniunctum qui sic morbo auaricie laborare posset. et tutius est sacerdoti pro salute aīe sue quod tales penitentias nō īponat quia sēper presumitur quod tales plus auaricie cā quam charitatis īponat. Et si dicat presbyter quod charitas mouet eum quia forte penitēs nō pōt peregrinari: orare vel ieiunare nec aliud facere tūc debet sacerdos charitatē ōndere per opera. vt.s. per aliū nō suspectum missas celebrare faciat: vel ipse sacerdos gratis celebret: vel sibi datū nō retineat sed totū pauperibus eroget. et sic charitatē suā per opera ōndet: et oīa suspitione carebunt.

Hic defūctorū per quattuor liberantur.

Tertio pro eucharistie collatiōe nō licet aliqd exigere vel ex pacto seu quasi preciū dare. j.q.j. dictū. ¶ An autē pro celebratiōe misse licitū sit aliqd recipere vel dare. Solu. aduerte quia in hoc fuerūt opiniones vt refert Pan. in.c. significatū. de pbē. Cui magis placet ista opinio. glos. i d. ca. significatū. Et Rich. in.iiij. di. xxv. ar.ij.q.j. et Host. et Inno. in.c. qm. ne plati vices suas. qui tenēt quod licite pōt aliqd recipere sacerdos pro missis celebrādis et alijs spūalib⁹ administrandis dūmodo nō intendat vendere spūale seu recipere pecuniā pro spiritualib⁹ sed potius pro seruitio et recompensatione laborum et dānorum que sustiet trahēdo ibidem morā et pro sua sustētatione. Et quod ad ea exhibēda nō sit ex officio suo obligatus: quia si intēderet recipere pro spirituali esset symonia.c. iudices.j.q.j. Similiter esset symonia si sacerdos parrochialis a suis subditis siue parrochianis exigeret: quia ad hoc tenet qui nec etiam pro sumptu aliquid

Misse an possint pro pecunia celebrari?

poteſt accipere ab eis ſine ſymonia pro quocunqʒ ſpirituali.c.vendentes.i.q.iij. ab aliis autem bene poteſt. Verũ eſt qđ Ray.⁊ Goff. dicũt ꝙ ſi talis ſacerdos q̇ etiam non obligaꝝ ex officio habet ſumptus neceſſarios aliũde ꝙ debet gratis cantare:qđ ſi facit pro pecunia aut erit ſymonia/aut auaricia.Sed cum ſymonia poſſit eſſe cũ non intendat vẽdere ſpirituale: et nemo teneaꝝ ſuis ſtipendijs militare.vt in.c.charitatẽ.xij.q.ij.et.c.cũ ſit.de ſymo.ergo ibi videtur turpe lucrũ:vt patet in.d.c.iudices.vel ad minꝰ habet ſpeciem mali.Tuvero tene ꝙ tria cõcurrere debent vt liceat. Primũ ꝙ nõ recipiat niſi pro ſumptu vel labore.Secũdum ꝙ non ſit ex officio obligatꝰ miniſtrare.Tertiũ ꝙ non habeat aliũde ſumptus neceſſarios.De hoc vide ſupra.c.vj de ſepultu.in concluſionibus.

Symonia an cõmittaꝝ ſi ꝓ mřimonio aliq̇d recipiatur?

¶ Quarto quero vtrũ pro matrimonio liceat aliq̇d recipere? Solutio ẜm ſanctũ Thomã.licet matrimoniũ ſit vnũ de ſacramentis: licite tamen recipitur ⁊ datur pecunia abſqʒ vitio ſymonie: non ex eo ꝙ in tali ſacramento non conferatur gratia.vt not.glo.i.q.i.quicquid.ſed ꝓpterea quia matrimonium nõ eſt ſacramẽtũ ſolum: ſed ⁊ nature officiũ.Et ẜm hoc datur pecunia ꝓ matrimonio ad ſubleuandũ onus eius. et non inq̃ɀtum eſt eccľie ſacramentũ. Vnde ⁊ ꝓ benedictione nuptiarũ ꝓhibetur aliquid exigi: licet ſponte oblatũ poſſit recipi.vt in.c.cum in eccleſie.de ſymo.Et panor.in.c. ſuam. eo.tit.repħendi gloſaʒ ibi:q̃ dicit ꝙ ſi illa bñdictio nõ eſſet ſacramẽtum ꝙ poſſet aliq̇d peti.Sed Panor.dicit ꝙ hoc eſt falſum:q: non ſolum ꝓ ſacramento/ſed etiã gñaliter ꝓ officio eccľiaſtico exercendo nõ debet aliquid peti. vt in.c. ad noſtram.de ſymo.Dicit tamẽ Guil.ꝙ ſi ſacerdos aliq̇s ad queʒ ſpectat bñdictio nuptiaꝝ nõ vult dare licentiam alteri ſacerdoti ꝙ benedicat nuptias niſi pro pecunia:ſiquidẽ non intendit vendere licentiã benedictionis. ſed volẽs ꝓuidere ſibi de portione/oblatione eũ contingente nõ eſt ſymonia. ſi tamen ex certa ſciẽtia maiorem exigit ſummã q̃ɀ preſumatur valere portio et contingẽs merito preſumi poteſt ꝙ ipam licentiaʒ vendere voluit.

Recipere aliq̇ licet q̄ nõ licet exigere

Quinto dico ꝙ nec pro extrema vnctione nec pro cõfirmatione nec pro criſmate licet aliquid exigere ſed ſponte oblata licite recipiuntur. vt dictũ eſt ſupra.Et ſi in his ⁊ quibuſcũqʒ aliis ſpiritualibꝰ aliquid exigaꝝ quaſi p̄cium rei ſpiritualis cũ intentione emendi vel vendendi eſt ſymonia precipue ſi ab initio exigaꝝ: ſʒ ſi recipiaꝝ quaſi ſtipendiũ ꝓ conſuetudine approbata nõ eſt ſymonia:ſi tamen nõ ſit ei intentio emẽdi vel vendendi: ſed intentio referatur ad ſolam conſuetudinis obſeruantiã:et p̄cipue quando quis voluntarie ſoluit.

Chriſmales nummi an poſſint recipi?

¶ Sʒ nunquid recipi poſſunt nummi chriſmales qui pro criſmate dantur. Soluti. nõ excuſantur a crimine ſymonie et illi qui rei nomen et tempus ſolutionis mutantes nũmos quos primo chriſmales eo ꝙ ꝓ criſmate ſeu chriſmatione dãtur. Secũdo paſcales. Et tertio conſuetudinẽ medie quadrageſime nuncupant.Sed nunquid licet aliquid exigere ꝓ criſmate habito reſpectu ad liquorẽ. Solutio:Panor. in .ca. ea q̃ de auaricie. de ſymo. dicit ꝙ nõ ſine ſymonia: q: chriſma inq̃ɀtum ſacramentum eſt nõ ſolum eſt ſpirituale: ſed etiam inq̃ɀtum liquor eſt quid ſpirituale.i. q.i.c.placuit.i. Siľiter nec panis bñdictus/nec cãdele benedicte.

Ordinis sacramētū sine pecunia est cōferendum.

¶ Sexto quero vtrum pro sacramento ordinis possit exigi pecunia? Solutio φ nō. vt in.c.j.de symo. vbi dicit Anto.de but. Nota tres psonas q̄ requirūtur in ordinatione/scʒ episcopus/ minister/ et notari⁹. et sicut principalis ordinatio dʒ esse gratuita: ita omne accedens debet esse gratuitū. Et de epō clarū est φ si recipiat aliq̄d p ordinatione ex pacto/ ꝯuentione/ vel exactione/ symonia est. j.q.ij.quā pio.z.c.sicut episcopū. Quinimmo si detur pecunia epō ne ordinet per symoniā: symonia est ex parte ip si⁹ episcopi: sed non ex parte dātis. Idem dicit Panor.in.c.cum in ecclesie.de symo. de eo q̄ dat pecuniā episcopo: vt symoniaco nō conferat spūalia φ symonia est ex parte recipientis. Minister autē in ordinatione. de quo loquiť.c.j. vel est archidyacon⁹/ vel officialis generalis qui habet examinare pmouēdos/ vel ille q̄ vocat pmouendos/ vel ille qui respōdet in scrutinio ordinandi ꝑm formā.in.c.j. de scruti. in or.fa. Uel est ille minister q̄ legit euāgelium cum ordinatio fit ꝑm Goff. quilibet horū si recipiet pecuniā pro illo ministerio symoniā ꝯmitteret. Quid autē de notario an possit aliq̄d pro suo labore recipere? Respōdet Panor.in.d.c.j. post glo.et doct. φ aut notarius habet salariū de publico puta ab epō/ z nihil debet exigere: aut nō habet salariū/ et tunc aut suū officiū est adeo necessariū in ordinatione vt nisi ipē scriberet ordo nō diceref rite collatus. Et tunc cū officiū suū sit de cōferentibus ad ordines nihil potest exigere. Sʒ Panor. dicit se nō videre φ officium notarij possit esse tale φ necessario requiraf ad ordinē cōferendū legitime. Et ideo simpliciter potest dici φ ex quo nō habet salariū de publico rite potest pecuniā pro labore suo exigere. Et istud.c. voluit ꝑm Innoc. tollere cōsuetudinē quorūdā locorum in quib⁹ oīes officiales et ministri petebāt pecuniā. Septimo dico φ nec p sacramentalib⁹ licitū est aliquid recipere. de sepult. dictū est supra titu.vij.z de bñdictione nubētiū.nūc in isto titu. Itē nec pro benedictione abbatū z abbatissarū/ vel velatione virginū. nec pro aqua bñdicta aspersorij: z huiusmodi ꝑm docto. ¶ Utrū autē curatus possit vēdere officiū portandi aquā benedictā per parrochiam? Dicit Guil. φ si talis habet cōsuetudinē vt possit tale officiū retinere/ et per se vel alium exercere/ et puētus recipere: nō est symonia si illud ꝯmittat ad firmam. alr̄s symonia est/ vel saltem turpe lucrū si vendit tale officiū. Si autē vendit aquā benedictā/ vel panē benedictū sic est symonia ꝑm Alexan. et Rodo. q: in receptione taliū confertur remissio venialiū pctōꝝ. ¶ Quid si quis vendat officiū claudendi hostia/ vel pulsandi cāpanas: z huiusmodi. Solutio non licet et symoniacus est sumpto noīe symonie large: sic talia officia sūt spiritualia large. Si tamen datum sit alicui tale officium gratis et cōsuetudo sit loci φ possit ponere aliū loco sui locare z vēdere ad vitā ipsius dātis nō esset symonia ꝑm Rodo. Sed tu aduerte: quia.j.q.iij. c.j. dicitur φ nō est sacri muneris officiū claudere hostia ecclesie: sed tantū sibi annexum vel vnitū. Et dicit glosa ibi φ tunc est symonia emere aliquā administrationem/ vel officiū ecclesie quādo est annexum alicui spirituali/ vel consueuit per clericū exerceri solū: z sic tene φ est symonia vēdere officium: secus vendere redditus.

Aque bñdicte portande facultas an possit p curatum vendi.

¶ Quid de dātibus aliquid vt possint in episcopatu vel prochia questuare vel querere. Solutio fm sanctū Thomā in quotlibetꝫ. prelati sacerdotes recipiētes symoniaci sunt cum persuasio sacerdotis spūalis sit et ei credatur: qꝛ prelati aut presbyteri sunt: et sic est symonia respectu prelati / vel presbyteri cōcedentis. Respectu vero dātis sacrilegium est: qꝛ ibi est defraudatio elemosynarū contra intentionē dātium: et tenetur vterqꝫ ad restitutionē si tales questores sunt scelerati. Utrū autem liceat aliquid ex pacto dare ꝓ calicibus/ornamētis/et vestibus altaris benedicēdis sine vitio symonie? Solutio. Ray. tenet ꝙ sic: qꝛ non inuenitur prohibitum nisi in chrismate: baptismo: eucharistia: sepultura/et basilica dedicāda. j. q. j. diuisa. c. placuit. ꝛ. c. vt vnusquisqꝫ. et in. c. cū in ecclesie. de symo. Sed tu dic verius cū Goff. ꝛ Hostiē. ꝙ est symonia. vt in. c. ad nostram. de symo. Sunt autē plures alij casus in quibus pro receptione et collatione sacramentorū/et sacramētalium incurrit symonia. de quib⁹ hic supersedere censui: sciens ꝙ episcopi et ceteri prelati non egent vt quis eos doceat: sed ipsi aliorū sunt doctores vt in. c. cōuenientibus. j. q. vij. presertim cū presentis opusculi principalis intentio fuerit simplicib⁹ curatꝫ simplicia tradere rudimēta nō prouectis documēta subtilia. ꝓpter qđ etiam stilus eiusdē nō indoctis/ aut persuasibilibus humane sentētie verbis: sed in doctrina spiritus excurrit.

Symonia an dicatur cōmitti si detur aliqd ꝓ calicib⁹/aut ornamētis bñdicēdis

¶ Hortor igitur postremo vt quisquis ista legeris mei peccatoris recorderis: exorans dñm vt nō ꝓ tam qualicūqꝫ labore ꝙ̄ pie mentis deuotione/ꝛ bone voluntatis affectu quo cunctis christifidelibus ꝓficere conatur mercedem perpetuam omnibus fideliter in vinea sua laborantibus largiri dignetur tēpore oportuno. Amen.

¶ Parrochiale Curatorum prestantissimi sacre theologie: necnō iuris pontificij doctoris/ꝛ artium magri: ac ecclesie Patauiēsis canonici dñi Michaelis lochmaier Tractatus admodū vtilis oībus presertim plebanis: quibus dñici gregis cura cōmissa est. Impressus/ac diligēter reuisus per Magistrū Bertholdum Rembolt in Parrhisieñ. lutecia. in Sole aureo vici diui Jacobi. Impēsis ipsius/et Johānis vvaterloes. Anno dñi Millesimo quingētesimo nono. fm cōputationē gallicam. Die vero prima Mensis Martij.

Operis cõmendatio.

¶ Parrochialis curatorũ breuiuscula et extemporalis cõmẽdatio ab Johãne chappuis celeriter compacta.

Duxit eos in innocẽtia cordis sui. Et in intellectibꝰ manuum suarũ deduxit eos. Ps̃. lxxvij. Hoc ꝓfecto neophitis plebanis quos curatos vocãt quibus dñici gregis cura est cõmissa: et fecit et faciet dñi Michaelis lochmaier sacre theologie/iurisq; põtificij professoris optime meriti opusculũ presens: cui nomen parrochiali curator est. Queãdmodũ enĩ parochis magistratibꝰ cura erat vt ligna ⁊ sal/legatis publice missis preberẽtur. teste Horatio in sermonibꝰ. Proxima campano ponti que villula tectũ Prebuit. et parochi qui debẽt ligna/salemq;. In quibꝰ victum corporalẽ intelligimꝰ. Ita etiã opus istud parrochiale suis prebebit lectoribus victum celestẽ in greges cõmissos dispergẽdũ. Nõ ĩmerito igitur tale nomen sortitũ fuit: qd̕ rei cõueniẽs esset. §. est ⁊ aliud. insti. de dona. ¶ Vos igitur dñi plebani hoc parrochiale parrochianis vestris vtilitatẽ nõ mediocrem allaturũ vobis cõparate. Nihil hic asseritur qd̕ testimonio/aut iuris diuini/aut positiui non sit sufficienti vallatũ. Theologus fuit/et iuris vtriusq; non expers huiuscemodi author opusculi. Questiones interdũ difficiles a doctoribus diffuse tractatas breui decidit recitatione/semper tutiorem secutus partẽ. ¶ Decretalẽ oĩs vtriusq; sexus. de penit. ⁊ remis. qua cũcti christifideles/doli capaces ad ꝯfessionẽ proprio sacerdoti faciendã/et eucharistiã deuote saltẽ in paschali solennitate suscipiendã per cõcilium generale astringũtur. multiplici explicat sermone. nõ paucis illi adiectis vtilibus questiũculis. Decimas/oblationes/penitẽtias/missas/sepulturas/canonicasq; portiones longo explicat eloquio. Formas insuper ⁊ materias sacramentorũ/et prouẽtus qualitercũq; curatis obueniẽtes/luculent̃ reserat. et pleraq; alia que interlegendũ sese offerẽt. ¶ Hũc igit̃ charissimi sacerdotes libellũ decadem vnam cõplexum breuem/breui vobis ere ꝯquirite. Et si in eo diligẽtiꝰ lectitãdo reuoluitis Noctes atq; dies: nos vos labor ille grauabit.
Premia sed tandem (credite) digna dabit.

Exhortatio ad bonas litteras.

Dum sit vita comes: scriptis incumbite sanctis.
Sic nullum vobis tempus abibit iners.
Tempore perpetuo nec viuere: nec retinere
Semper mansuros credite posse lares.
Consulo que prosint patrate negocia fratres.
His deus omnipotens premia digna feret.

Libellus parrochialis
Dogmata dat vtilia.
Nociuis seruat a malis
Pastores/et ouilia.

